

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

๑๖ พ.ค. ๕๐/๓๗

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๒

พ.ศ. ๒๔๖๐

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๘ บาท

## ประกาศซึ่งเกี่ยวกับการสงคราม

พระราชบัญญัติห้ามการค้าขาย	หน้า	๓๒๔
พระธรรมนูญศาลทรัพย์สิน	หน้า	๓๓๕
ประกาศกรุงสยามเป็นกลาง	หน้า	๑๕
คำบอกกล่าวขัดขวางต่อวิธีทำสงคราม	หน้า	๗๐
ประกาศกระแสพระบรมราชโองการว่าด้วยการสงคราม	หน้า	๓๑๖
ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังเรื่องการค้าขาย กับศัตรู	หน้า	๓๓๒
ประกาศให้ศาลทรัพย์สินนั่งพิจารณา	หน้า	๓๔๐
ประกาศถอนการแปลงชาติ พระอำนาจรถกิจ	หน้า	๓๕๑
ประกาศถอนยศ และคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชนชาติศัตรู	หน้า	๓๕๒
ประกาศถอนการแปลงชาติ เวลานนท์ และ อุลริช	หน้า	๓๕๕
ประกาศถอนยศ เวลานนท์ และ อุลริช	หน้า	๓๕๖
ประกาศกระทรวงคมนาคมตั้งผู้ตรวจหนังสือและโทรเลข	หน้า	๓๕๘
ประกาศถอนนามสกุล เวลานนท์	หน้า	๓๖๒
ประกาศถอนฐเบียรห้างชาติศัตรูจากพระบรมราชูปถัมภ์	หน้า	๓๖๓
ประกาศพระบรมพิ ภาณนาในศาลทรัพย์สิน	หน้า	๓๗๐
แจ้งกรมวิจิตรวังที่กระทรวงมหาดไทย	หน้า	๓๕๕

## ประกาศต่าง ๆ

ประกาศประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนชั้น ปริญญาโทมหาวิทยาลัย	หน้า	๑๖
ประกาศแก่พระราชกำหนดเพิ่มโรงเรียนข้าราชการ พลเรือน	หน้า	๑๗
ประกาศแก่ระเบียบการแต่งกายราชองค์รักษ์	หน้า	๑๘
ประกาศตั้งผู้บัญชาการรถไฟหัวคราว	หน้า	๑๙
ประกาศขยายอัตราภาคหลวงตีบูก	หน้า	๑๙
ประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติรถยนต์	หน้า	๑๑๓
ประกาศใช้พระราชบัญญัติศึกษาภิบาลตำบลบางเมือง	หน้า	๒๔๕
ประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รัตนวราภรณ์	หน้า	๒๔๗
ประกาศรวมกรมรถไฟและตั้งผู้บัญชาการ	หน้า	๒๕๐
ประกาศใช้พระราชบัญญัติฝึกตบชะวาในปราจีนและ ชลบุรี	หน้า	๓๕๗
ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติการเก็บเงินค่าแรงแทน เกณฑ์ ในมณฑลตวันตกเฉียงเหนือ	หน้า	๓๖๖
ประกาศใช้พระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธีเก็บภาษียาใน มณฑล ภาค พายัพ	หน้า	๓๖๘

สารบัญ  
กฎหมายประจำปี พ.ศ. ๒๔๖๐

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติเข้านาญเพิ่มเติม	หน้า	๗
พระราชบัญญัติสามโนครว	หน้า	๕๘
พระราชบัญญัติลือ เลื่อน	หน้า	๑๐๖
พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร	หน้า	๒๔๘
พระราชบัญญัติ ห้ามการค้าขายกับชนชาติศัตรู	หน้า	๓๒๔
พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม	หน้า	๓๘๓
พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง	หน้า	๔๐๒
ข้อความเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง	หน้า	๔๔๕
พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติเข้มนราชนาว	หน้า	๔๒๗
พระราชบัญญัติภาษีชั้นในเพิ่มเติม	หน้า	๕๕๓
พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว ฉบับที่ ๒	หน้า	๕๖๑
พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ๒๔๖๑	หน้า	๕๖๔
พระราชบัญญัติภาษีฝิ่นเพิ่มเติม ๒๔๖๑	หน้า	๕๖๖

พระธรรมนูญ

พระธรรมนูญศาลทรัพย์สิน	หน้า	๓๓๕
------------------------	------	-----

## พระราชกำหนด

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อป่าแลลูกเสือ	หน้า ๑๒๑
พระราชกำหนดน้ำที่เสือบ้านกระบ	หน้า ๓๔๒

## พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาเรื่องที่ดินในเขตรัฐซึ่งจะทำถนน	หน้า ๘
พระราชกฤษฎีกาให้ ไซ้ คำนำนามสัตว์	หน้า ๓๑๐
พระราชกฤษฎีกาเรื่องการเบิกจ่ายเงินพระคลังข้างที่	หน้า ๓๙๗
พระราชกฤษฎีกาเรื่องทำถนนในที่เพลิงไหม้ จังหวัด พระประแดง	หน้า ๔๑๑
พระราชกฤษฎีกาเรื่องตัดถนนในที่เพลิงไหม้หัวลำโพง	หน้า ๕๑๑

## กฎมณเฑียรบาล

กฎมณเฑียรบาลว่าด้วยครอบครัวข้าราชการใน พระราชสำนัก	หน้า ๘๔
---	---------

## ข้อบังคับ

ข้อบังคับบรรณคดีสโมสร	หน้า ๖๗
-----------------------	---------

## ทหาญเรือ

กฎเสนาบดีเรื่องการลงอาญา	หน้า	๘๒
ประกาศเปลี่ยนแปลงระเบียบแต่งกาย ครั่งยศ	หน้า	๒๑
ประกาศเปลี่ยนแปลง เครื่องหมายเหล่าสำหรับนายพล	หน้า	๒๒
ประกาศเรื่องการรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนนายเรือ	หน้า	๓๑๔

## เสื่อป่า

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว	หน้า	๑๒๑
พระราชกำหนดหน้าที่นักรบ	หน้า	๓๔๒
พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเพิ่มเติม	หน้า	๕๑๘
ประกาศตั้งผู้แทนนายถกรกรมการจัตการลูกเสื่อราชบุรี	หน้า	๔๕๖
ประกาศแก้ไขพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว	หน้า	๔๕๗
ประกาศเลิกขนิยศว่าที่นายพลเสื่อป่า	หน้า	๕๒๓
ประกาศเรื่องการใช้แผ่นทาบคอเสื่อ	หน้า	๕๒๖
ประกาศเปลี่ยนขนานนามกรมเสื่อน้ำ	หน้า	๕๒๗
ประกาศเรื่องเครื่องหมายพลเตร แลธงสัญญา	หน้า	๕๔๕
ประกาศตั้งกองราชนาวีหลวงเสื่อป่าเดินทะเล	หน้า	๕๗๐
ข้อบังคับการใช้เวลาสำหรับราชการสนาม	หน้า	๕๒๒

## ตำราวจพระนครบาลและตำราวจจร

ประกาศแก้ไขเครื่องแต่งตัวตำรวจจร	หน้า ๔๑๘
ประกาศเปลี่ยนแปลงระเบียบแต่งกายครึ่งยศ	หน้า ๕๕๐

## กระทรวงเกษตรราธิการ

กฎเสนาบดีเรื่องเก็บค่าภาคหลวง แร่พลวง	หน้า ๑
กฎเสนาบดีที่ ๒๑	หน้า ๔๓๕

## กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

กฎเสนาบดีว่าด้วยการเบิกจ่ายแบบพิมพ์ สรรพากร	หน้า ๒๖
กฎเสนาบดีเรื่องภาษีขึ้นใน	หน้า ๓๓๓
กฎข้อบังคับ กำหนดอัตราภาษียาในมณฑลภาคพายัพ	หน้า ๓๘๑
ประกาศยกเว้นค่านา ปี ๒๔๕๘ จังหวัดกรุงเก่า	หน้า ๒๔
ประกาศเรื่องเปลี่ยนเลขศกในเงินเหรียญ	หน้า ๗๔
ประกาศเลื่อนชั้นที่นาตำบลห้วยแร้ง	หน้า ๗๖
ประกาศเลื่อนชั้นที่นาตำบลต่าง ๆ จังหวัดอุไทยธานี	หน้า ๗๘

ประกาศรวมกรมทางเข้าในกรมรถไฟ	หน้า ๓๖๕
ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติการเก็บอากรที่ดิน มณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ	หน้า ๓๗๑
ประกาศนับเวลาในราชการ	หน้า ๓๘๘
ประกาศให้มีหนังสือเดินทางไปนอกพระราชอาณาจักร	หน้า ๓๘๘
ประกาศใช้พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ	หน้า ๔๐๐
ประกาศใช้พระราชบัญญัติฝึกดบขวาในอุไทยธานี	หน้า ๔๑๗
ประกาศขนานนามกรมพระตำราจ	หน้า ๔๒๖
ประกาศ พระบรมราชโองการ ตั้งจเรทัพบกแลสมุห ราชองครักษ์	หน้า ๔๓๐
ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่องอุทกภัย	หน้า ๔๓๑
ประกาศกรมการจัดการเกอหนุนราษฎร ที่ถูกอุทกภัย	หน้า ๔๓๒
ประกาศห้ามสตรีและเด็กไม่ให้เดินทางในน่านน้ำ ที่มีสงคราม	หน้า ๔๓๓
ประกาศตั้งเร กรมทหาญรักษาวัง	หน้า ๔๓๕
ประกาศใช้เวลารถไฟแลโทรเลข	หน้า ๔๓๖
ประกาศตั้งสมุหเทศาภิบาล	หน้า ๔๓๘
ประกาศใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ในภูเก็จ	หน้า ๔๔๖



จ

ประกาศให้เก็บค่าในเขตรัคลองมหาสวัสดิ์	หน้า	๔๔๕
ประกาศขายอัตรากำภาคหลวงตีบก	หน้า	๔๗๔
ประกาศพระราชทานนามพระที่นั่งที่สนามจันทร์	หน้า	๕๒๔
ประกาศเพิ่มอัตรารเงินข้าราชการในภูเก็จ	หน้า	๕๒๕
ประกาศพระราชทานนามสพาน	หน้า	๕๒๕
ประกาศตั้งผู้แทนสมุหเทศาภิบาลมณฑลราชบุรี	หน้า	๕๕๒

### พระราชสำนัก

ประกาศกรมมหาดเล็กเรื่องตำแหน่งปลัดบาญชี	หน้า	๒๓
ประกาศกรมมหาดเล็กแพนกรมพระอัสวราช	หน้า	๘๖
ประกาศกรมราชเลขาณูการ ถอนนามสกุล เวลานนท์	หน้า	๓๖๒
ประกาศ กรมราชเลขาณูการ ถอนนามห้างศัตรูออกจาก ฐเบียรพระบรมราชูปถัมภ์	หน้า	๓๖๓
แจ้งความเรื่องงตการประดับตราของราชศัตรู	หน้า	๓๕๔

### ทหาญบก

กฎเสนาบดีว่าด้วยบุคคลที่จะเป็นนายทหาญ	หน้า	๔๒๑
ข้อบังคับกำหนดศเลกรมทหาญ	หน้า	๕๐

ประกาศงดเงินค่ามัดจำปลดต่าง ๆ จังหวัดพัทลุง	หน้า ๓๕
ประกาศห้ามการนำเงินไปนอกพระราชอาณาจักร	หน้า ๑๑๕
ประกาศลดชั้นที่มดำปลบ้านโพนทอง	หน้า ๓๓๔
ประกาศเรื่องธนบัตรใบละ ๑๐๐ บาท	หน้า ๓๘๒
ประกาศยกเลิกกฎเสนาบดีสำหรับอการการพนันใน กรุงเทพฯ ฯ	หน้า ๓๘๕
ประกาศใช้กฎเสนาบดีเรื่องอการค่าน้ำ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๖	หน้า ๔๐๘
ประกาศยกเว้นอการค่าน้ำ	หน้า ๔๑๐
ประกาศเปลี่ยนลายเซ็นเจ้าพนักงานธนบัตร	หน้า ๕๔๖

### กระทรวงธรรมการ

ประกาศรวมโรงเรียนราชแพทยาลัย เข้ากับจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	หน้า ๑๘
ประกาศตั้งกรม มหาวิทยาลัย	หน้า ๑๕
ประกาศตั้งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย	หน้า ๕๐

### กระทรวงนครบาล

กฎเสนาบดี เรื่องป่าช้า	หน้า ๒๕๑
กฎเสนาบดี เรื่องไคมรณยนต์	หน้า ๒๕๗

ม

กฎเสนาบดี ประกอบพระราชบัญญัติสำมนครวั	หน้า	๒๕๕
ประกาศห้ามการปลูกสร้างในที่เพลิงไหม้ ซึ่งเจ้าพนักงาน ลงเขตร์ไว้	หน้า	๒
ประกาศห้ามไม่ให้เล่นการพนันที่เคยเล่นในโรงบ่อน	หน้า	๔
ประกาศแพนบกป้องกันโรคร้าย	หน้า	๓๑๕
ประกาศแพนบกป้องกันโรคร้ายที่ ๒๕	หน้า	๕๔๘
ประกาศแพนบกป้องกันโรคร้ายที่ ๓๐	หน้า	๕๔๕
ประกาศแพนบกป้องกันโรคร้าย	หน้า	๕๕๑
ประกาศแพนบกป้องกันโรคร้ายเพิ่มเติม	หน้า	๕๖๓
ประกาศเรื่อง ฝากศพ เผาศพ	หน้า	๔๗๗
ประกาศกำหนดเวลาปล่อยไฟเผาศพ	หน้า	๕๓๐

### กระทรวงมหาดไทย

ประกาศเรื่อง ให้แบ่งเขตร์ ท้องที่ในจังหวัดประทุมธานี	หน้า	๕
ประกาศเรื่อง เปลี่ยนชื่ออำเภอ	หน้า	๓๘
ประกาศยุบอำเภอสบปราบ	หน้า	๔๔๓
ประกาศยุบอำเภอแม่ใจ	หน้า	๔๔๔
ประกาศเรื่อง รดยนต์ ในภูเก็จ	หน้า	๔๔๘
ประกาศจัดการศุขาภิบาล สิ่งห้บุรี	หน้า	๔๕๕

ญ

ประกาศจัดการศุขภิบาล ระยอง	หน้า ๕๐๒
ประกาศจัดการศุขภิบาล ตรวด	หน้า ๕๐๕
ประกาศจัดการศุขภิบาล บางมูลนาค	หน้า ๕๐๘

### กระทรวงยุติธรรม

กฎเสนาบดีว่าด้วยหน้าที่อัยการ	หน้า ๔๕๑
-------------------------------	----------

### กระทรวงวัง

ประกาศเปลี่ยนขนานนามตำแหน่งเจ้าหน้าที่	หน้า ๔๒๔
ประกาศขนานนามตำแหน่งพนักงาน	หน้า ๔๔๑
ประกาศให้เปลี่ยนเสื้อสีเท. นายทหารรักษาวัง	หน้า ๓๐๕
ประกาศเปลี่ยนคุมเสื้อทหารรักษาวัง	หน้า ๔๐๗
ประกาศเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวปรกติทหารรักษาวัง	หน้า ๔๒๕
ประกาศเพิ่มเติมเครื่องแต่งตัวทหารรักษาวัง	หน้า ๔๕๕

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการ  
เรื่องเก็บค่าภาคหลวงแร่พลวง

ตามพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๘๒  
มีความว่า ให้เสนาบดีผู้บัญชาการกรมราชโลหกิจมีอำนาจตั้งกฎ  
กำหนดค่าภาคหลวงแร่แต่ละกรรมเนี่ยมต่าง ๆ ซึ่งยังมีได้กำหนด  
อัตราไว้แล้ว

ในส่วนแร่พลวงยังหาได้กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไว้ไม่ เพราะ  
ฉนั้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป ให้เก็บค่าภาคหลวงแร่พลวงดังมีอัตรา  
แจ้งต่อไปนี้

- ๑. แร่พลวงที่ถลุงแล้วหรือลนไฟแล้ว เก็บค่าภาคหลวง  
หาบละ ๒ บาท
- ๒. แร่พลวงที่ยังไม่ได้ถลุงหรือยังไม่ได้ลนไฟ เก็บค่าภาค  
หลวงหาบละ ๑ บาท

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ลงพระนาม) รมพี

เสนาบดีกระทรวง กษัตราธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๕ วัที่ ๑ เมษายน หน้า ๑)

ประกาศห้ามมิให้ปลูกสร้างบ้านเรือน โรงในที่เพลิงไหม้  
ในเขตที่เจ้าพนักงานตงหลักหมายเขตไว้ชั่วคราว

เสนาบดีกระทรวงนครบาล รับพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในการที่เกิดเพลิงไหม้ตลาดจังหวัดพระประแดง เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๕ จนเป็นเหตุเสียหายทรัพย์สินสมบัติของประชาชนเป็นอันมากนั้น เป็นด้วยการปลูกสร้างบ้านเรือนโรงในที่นั้นเบียดเสียดเยียดชิด แลถนนหนทางที่มีอยู่ ยังไม่พอที่จะไปมาช่วยเหลือป้องกันอันตรายได้โดยสะดวก

ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมควรจะวางการตัดถนนหนทางในที่เพลิงไหม้ขึ้นเสีย ให้เป็นการสะดวกแก่สาธารณชนที่จะอาศัยไปมา เพื่อเป็นการบำรุงความสว่างและความสะดวกสบายแก่ประชาชนในที่นั้นให้ยิ่งขึ้น แม้จะมีเหตุการณ์อันตรายอย่างใดบังเกิดขึ้นในเวลาปัจจุบันทันด่วน เจ้าพนักงานจะได้มีโอกาสใช้ถนนหนทางช่วยเหลือป้องกันได้ทันทั่วทั้ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าหน้าที่สำรวจตรวจ勘การที่จะทำถนนในที่นั้น แล้วนำแผนที่ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อทรงพระราชดำริเห็นสมควรอย่างใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนแล้ว จะได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เป็นหลักฐานต่อไป



ประกาศเสนาบดีกระทรวงนครบาล  
ห้ามมิให้เล่นการพนันบางอย่างที่เคยก่อนในโรงบ่อน

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกบ่อนเบี้ยทั้งหมด  
ในมณฑลกรุงเก่าฯ มีวสันต์ขึ้นที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ ไป  
แล้ว เสนาบดีกระทรวงนครบาล จึงขอประกาศตามอำนาจที่  
ได้พระราชทาน โดยพระราชบัญญัติอากรการพนัน ร.ศ. ๑๒๐  
มาตรา ๕ ให้ทราบทั่วกันว่า การพนันเช่น โป้ปั่น, โป้กำ, ถั่ว,  
หรือกำตัด ที่เคยก่อนในโรงบ่อน หรือการพนันอื่นซึ่งเล่นโดย  
ทำนองเดียวกันนั้น เปนอันห้ามมิให้เล่นในที่ใด ๆ ตั้งแต่วันที่ ๑  
เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไป ผู้ใดขืนเล่นหรือ  
เปนใจอุดหนุนในการเล่นการพนันอันกล่าวนี้แล้ว จะต้องรับ  
โทษตามพระราชบัญญัติอากรการพนัน ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๑๑ ตาม  
ที่ได้แก้ไขโดยประกาศลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๔

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑ เมษายน หน้า ๔)



ประกาศเรื่องให้แบ่งเขตท้องที่  
ในจังหวัดประทุมธานี

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ  
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า การ  
ปกครองจังหวัดประทุมธานี ซึ่งจัดแบ่งอยู่เวลานี้เป็น ๓ อำเภอ  
คืออำเภอเมือง ๑ อำเภอสามโคก ๑ อำเภอเชิงรอก ๑ ดังที่  
ว่าการอำเภออยู่ริมลำน้ำเจ้าพระยาใกล้ ๆ กันทั้ง ๓ อำเภอ แล  
มีท้องที่ยาวไปทางตะวันตกมาก ไม่สะดวกแก่การปกครอง ทรง  
พระราชดำริเห็นว่า สมควรจะแบ่งท้องที่จังหวัดประทุมธานีเสียใหม่  
เพื่อเป็นการสะดวกแก่การปกครอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ  
ให้แบ่งท้องที่จังหวัดประทุมธานี ซึ่งอยู่สองฟากแม่น้ำเจ้าพระยา  
จัดการปกครองเป็น ๒ อำเภอ คือ ๑ อำเภอเมือง มีตำบลชั้น  
๑๕ ตำบล คือ ตำบลบางพูน ตำบลบางกระดี่ ตำบลบ้านใหม่  
ตำบลหลักหก ตำบลบ้านแหลม ตำบลบางเค็ม ตำบลบางแขยง  
ตำบลบางคูวัด ตำบลบางพูด ตำบลสวนพริกไทย ตำบลบ้าน  
กระแซงไทย ตำบลบ้านกลาง ตำบลบางปรอก ตำบลบ้านฉาง  
ตำบลบางหลวงไหว้พระ ๒ อำเภอสามโคก มีตำบลชั้น ๑๑ ตำบล  
คือ ตำบลท้ายเกาะ ตำบลบางกระบือ ตำบลคลองควาย ตำบล  
บางเตย ตำบลสามโคก ตำบลบ้านกระแซงมอญ ตำบลบางโพ

หน้า ๖

พ.ศ. ๒๔๖๐

ตำบลเชียงรากน้อย ตำบลบ้านจิ้งจอก ตำบลบ้านประทุม ตำบล  
เชียงรากใหญ่ แลรวมทั้งท้องที่ทางตะวันตกตั้งขึ้นเป็นอำเภอที่ตำบล  
ลาดหลุมแก้วอีกอำเภอ ๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียก  
นามอำเภอนี้ว่า อำเภอลาดหลุมแก้ว มีตำบลขึ้น ๖ ตำบล คือ  
ตำบลระแหง ตำบลน้ำไผ่ ตำบลลาดหลุมแก้ว ตำบลคูบางหลวง  
ตำบลคูขวาง ตำบลคูตัน ให้ยกเลิกจำเภอเชียงรากเสีย แล  
ย้ายคณะกรรมการอำเภอ มาทำการณ์ที่ว่าการอำเภอลาดหลุมแก้ว  
เพื่อสะดวกแก่การปกครองตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

มหาอำมาตย์โท พระยาราชนกุล

ปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทยลงนามแทน

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑ เมษายน หน้า ๕ )

## พระราชบัญญัติ เบี้ยบำนาญเพิ่มเติม

## พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมว่า ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติเบี้ยบำนาญ รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ มีความว่า เสนาบดีที่ได้รับราชการในตำแหน่งเสนาบดีมาถึง ๓ ปีแล้ว จะได้รับบำนาญอย่างน้อยที่สุดไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ต่อขึ้นไปชั้นปีละ ๑,๐๐๐ บาท ตามปีที่รับราชการเป็นเสนาบดีจนถึงอัตราอย่างสูงปีละ ๑๒,๐๐๐ บาท ถ้าทรงพระราชดำริเห็นสมควร จะพระราชทานเพิ่มอัตราขึ้นอีกเท่าใด จนถึงปีละ ๑๖,๐๐๐ บาทเป็นอย่างสูงก็ได้

เสนาบดีออกจากราชการเมื่ออายุยังไม่ถึงกำหนด หรือรับราชการยังไม่นานถึงกำหนด ๓๐ ปี อันควรจะได้รับบำนาญตามความในมาตรา ๑๖ แลมาตรา ๑๗ ก็รับบำนาญตามความในมาตรานี้ได้นั้น

ทรงพระราชดำริเห็นว่า ความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้หมายเฉพาะเวลาเข้ารับราชการในตำแหน่งเสนาบดีอย่างเดียว หาได้นับเวลารับราชการตำแหน่งอื่นมาก่อนด้วยไม่ เสนาบดีที่รับราชการในบัดนี้ ย่อมเป็นผู้ที่ได้รับราชการในตำแหน่งอื่นมาก่อน

แลอยู่ในตำแหน่งสูง ๆ มานานแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกขึ้นเป็นเสนาบดี เมื่อมีเหตุต้องออกจากราชการภายใน ๖ ปี อาจได้รับเบี้ยบำนาญตามความในมาตรา ๒๓ น้อยกว่ากำหนดทางตำแหน่งเท่าไปได้ เพื่อประโยชน์แก่เสนาบดีที่จะได้รับพระราชทานเบี้ยบำนาญทางข้างมาก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มเติมความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติเบี้ยบำนาญปรีดิกอสันทรศก ๑๒๐ ตั้งต่อไปเป็นเสนาบดีแรกเข้ารับราชการรับตำแหน่งอื่นมาก่อน แลอยู่ในตำแหน่งสูง ๆ มานาน แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกขึ้นเป็นเสนาบดี ถ้าออกจากราชการรับเบี้ยบำนาญตามมาตรา ๒๓ นี้ จะได้รับบำนาญน้อยไปก็กำหนดทางตำแหน่งเท่าแล้ว ให้กำหนดเบี้ยบำนาญตามอัตราเงินเดือน ที่ได้รับพระราชทานทางตำแหน่งเก่าบวกเวลารับราชการในตำแหน่งเสนาบดี แต่ใช้อัตราเงินเดือนขั้นสูงของตำแหน่งเก่านั้นให้ด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
เป็นวันที่ ๒๓๓๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๑๐)

## พระราชกฤษฎีกา

เรื่องที่ดินในเขตรัฐซึ่งจะทำถนน

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า ในการเกิดเพลิงไหม้ขึ้นที่ตำบลถนนบ้านตनाव ห้องที่อำเภอสำราญราษฎร์ ในวันที่ ๒๘ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น เป็นอันตรายเสียหายแก่ทรัพย์สินบัติของประชาชนเป็นอันมาก แต่หากเป็นเวลากลางวันจึงยังพอบี้อภัยกันได้บ้าง ถ้าหากเป็นเวลากลางคืนจะเสียหายยิ่งกว่านี้ ก็เพราะเหตุที่กับพื้นที่เข้าเรือนเมียดเสียดเยียดชิดซับซ้อน ไม่มีถนนหนทางที่พอควรให้เจ้าหน้าที่เข้าไปช่วยเหลืออันตรายได้ทันทั่วทั้งที่สมควรที่จะมีถนนขึ้นในระหว่างนี้อีกสายหนึ่ง เพื่อเป็นประโยชน์แก่มหาชนที่สัญจรไปมา แต่เพื่อบำรุงรักษาความสะอาดเรียบร้อย และช่วยเหลือป้องกันภัยอันตรายในเวลาที่มีเหตุให้สวดกยิ่งขึ้น ทั้งเมื่อได้ตัดถนนสำเร็จแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ที่ดินให้เปิดเผยตั้งเคยปรากฏเป็นตัวอย่างมาแล้วแต่ก่อน ๆ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงนครบาลเป็นเจ้าหน้าที่ตัดถนนขึ้นอีกสายหนึ่งในที่เพลิงไหม้ ระหว่างตั้งแต่ถนนบ้านตनावตรงไปบรรจบกับถนนดินสอ ตรงถนนหลังตลาดเสาชิงช้า ยาวโดย

ประมาณแห่งแบบ ๖ เส้น ๑๕ วา มีขนาดกว้าง ๘ วา (หรือ ๑๖ เมตร) ตามเส้นที่หมายไว้ในแผนที่ ซึ่งกระทรวงนครบาลได้สำรวจขึ้นมูลเกล้า ๆ ถวาย ได้ทรงพระราชวินิจฉัยชอบด้วยคลองพระราชดำริห์แล้ว

เพราะฉะนั้น ห้ามมิให้เจ้าของที่ดินอันมีเขตรั้หมายไว้ในแผนที่ ซึ่งถูกแวนถนนสายนี้ผ่านไป ปลูกสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงในแนวแผนที่ที่หมายเส้นไว้ภายหลังแต่วันประกาศพระราชกฤษฎีกานับนี้เป็นอันขาด ส่วนที่ดินที่อยู่ในกรรมสิทธิ์ของผู้ใดที่ถูกตัดทำถนนสายนี้ ควรจะได้รับค่าเสียหายใช้แทนเพียงไรหรือไม่นั้น ให้เป็นไปตามลักษณะดังนี้ คือ

๑ ถ้าที่ดินของผู้ใดที่ต้องถูกตัดถนนนั้น ยังมีเนื้อที่เหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของเนื้อที่ดินต่อดอกอยู่กับถนนทั้ง ๒ ข้าง หรือแต่ข้างใดข้างหนึ่งแล้ว รัฐบาลจะไม่ต้องใช้ค่าที่ดินให้ เพราะเหตุว่าการตัดถนนเข้าไปในเนื้อที่ของผู้ใด เจ้าของที่ดินอาจได้รับผลจากการทำถนนอยู่ส่วนหนึ่งซึ่งกระทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้นแลสามารถจะปลูกเรือนที่อยู่หรือให้พักให้เช่าเก็บผลประโยชน์ได้มากทดแทนกันอยู่แล้ว

๒ ที่ดินผู้ใดถูกตัดทำถนนเสียหายหมดจกจำนวนที่ดินอย่างหนึ่งหรือที่ดินเหลือน้อยกว่ากึ่งจำนวน เนื้อที่ถูกตัดทำถนนอย่างหนึ่งหรือที่ดินขึ้นใต้ที่เหลือติดต่อดถนน ยาวต่ำกว่า ๔ วา กว้างต่ำกว่า

๕. ๖ หรือรวมเนื้อทั้งหมดต่ำกว่า ๒๐ ตารางวา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานรับซื้อที่ดินที่ต้องถูกทำถนนนั้นตามราคาธรรมดาที่ซื้อขายกันณที่ใกล้เคียงในครั้งที่สุด ก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้

๓. ถ้าเจ้าของที่ดินรายใดไม่ยอมตกลงตามราคาที่เจ้าพนักงานกำหนด โดยให้ราคาเกินกว่าที่ซื้อขายกันตามธรรมดาแล้ว ให้เจ้าของที่ดินกับเจ้าพนักงาน ตั้งคนกลางซึ่งละคนปฏิเสธกำหนดราคากัน คนกลางพร้อมกันตกลงอย่างไร ก็ให้ไปปฏิบัติตามความตกลงของคนกลาง ถ้าคนกลางทั้ง ๒ ฝ่ายปฏิเสธไม่ตกลงกัน ให้คนกลางเลือกจากผู้ขายเลือกคนหนึ่ง ผู้ขายเด็ดขัตสิน้อยงไร ให้ถือว่าคำตัดสินนั้นเป็นเด็ดขาด จะฟ้องร้องไม่ได้ ถ้าหากว่าจะมีการใช้จ่ายเพราะต้องตั้งคนกลางนั้น ฝ่ายใดที่กำหนดราคาไกลจากความตกลงของคนกลาง ให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้เสีย ถ้าทั้งกันให้เสียคนละกึ่ง

๔. การที่จะวินิจฉัยว่าที่ดินยังมีเนื้อที่เหลือจากตัวถนนสามารถจะทำประโยชน์ได้หรือไม่ได้ แลเจ้าพนักงานควรจะรับซื้อหรือไม่ควรซื้อนี้ ถ้ามีการโต้เถียงกันในบัดหน้าระหว่างเจ้าพนักงานแลเจ้าของที่ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลเป็นผู้วินิจฉัยเด็ดขาด (ถ้ายังไม่เป็นการตกลงกันได้ ก็ให้ตั้งคนกลางซึ่งขาดให้ไปตามความในข้อ ๓) <sup>12/10/2566</sup> แลที่ดินที่ต้องถูกตัดถนนนั้นจะแยกเป็นที่โฉนด

ก็แปลงก็ตาม ถ้าเนื้อที่นั้นติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันไปรวมอยู่ในกรรมสิทธิ์เจ้าของผู้เดียวกัน ให้วินิจฉัยรวมเป็นเจ้าของเดียวกัน ห้ามมิให้แยกวินิจฉัยเป็นรายแปลง เว้นไว้แต่ที่ที่ไม่ได้ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันได้ จึงให้แยกวินิจฉัยเฉพาะแปลงที่ต้องตัดถนนเสียหายเท่านั้น

๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างบ้านเรือน หรือวัดกุศลอันเนื่องจากที่อยู่อาศัยหรืออย่างใดลงไว้ ในที่ที่จะตัดถนนก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ เจ้าของบ้านเรือนโรงเหล่านั้นจะต้องรื้อถอนไปให้เสร็จภายในกำหนดที่เจ้าพนักงานจะบอกล่วงหน้าให้ ราบอย่างน้อย ๖๐ วัน แลให้เจ้าพนักงานคิดค่าย้ายถอนใช้ให้พอสมควรแก่ราคาตามอายุของสิ่งซึ่งปลูกสร้างปรากฏอยู่ในเวลานี้ ให้เป็นหน้าที่ช่างสุขาภิบาลเป็นผู้ตรวจตรา แลกำหนดราคาค่าเสียหาย แต่ถ้าเจ้าของระเหินว่าราคานั้นไม่สมควร จะขออนุญาตตั้งนายช่างคนใดคนหนึ่งมาปลูกษาหาฤกษ์ประมาณราคาพร้อมทั้งช่างกรรมสุขาภิบาลด้วยก็ได้ แต่จะต้องเป็นนายช่างที่มีวิชาความรู้ในการก่อสร้าง โดยมีประกาศนียบัตรความรู้มาแสดงเป็นสำคัญด้วย เมื่อนายช่างทั้ง ๒ ฝ่ายกะราคาไม่ตกลงกัน ให้เลือกผู้ชี้ขาดโดยทำนองราคาที่ดินนั้น ส่วนผู้ที่ปลูกสร้างลงภายหลังประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ จะขอร้องอย่างใดไม่ได้ แลเจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะสั่งให้ย้ายถอนไปให้เสร็จตามเวลาอันสมควร โดยไม่ต้องให้ค่าเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดด้วย



๖ ให้เจ้าพนักงานแจ้งความให้เจ้าของที่หรือ เจ้าของบ้านเรือน ซึ่งถูกตัดถนนสายนี้ไปทำความตกลงที่ได้ที่หนึ่ง แล้วแต่ เจ้าพนักงานได้กำหนดไว้ ถ้าเจ้าของที่แลเจ้าของบ้านเรือนจะ ไปเองไม่ได้ จะแต่งผู้แทนไปกระทำความตกลงด้วยมีใบมอบ ถิ่นทะเบียนหลักฐานก็ได้ เมื่อผู้แทนได้ตกลงอย่างไร ต้องอยู่ใน ความรับผิดชอบของเจ้าของ ถือว่าเป็นอันยินยอมตามความ ตกลงของผู้แทนทุกประการ

๗ ถ้าเจ้าของไม่ไปเอง แลไม่แต่งผู้แทนไปตามกำหนด ในครั้งแรก ให้เจ้าพนักงานแจ้งความบอกกำหนดให้ไปอีกเป็น ครั้งที่ ๒ ให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วัน ถ้าเจ้าของที่ยังไม่ไป หรือไม่แต่งผู้ใดไปแทน ตามกำหนดครั้งหลังนี้แล้ว ให้ถือว่า เจ้าของที่ไม่ซื้อที่ดินใจอย่างไร ให้เจ้าพนักงานเลือกตั้งคนกลาง คนผู้หนึ่ง กำหนดราคาแลค่าเสียหายที่ควรจะ ให้อตามสมควร แล้วให้เจ้าพนักงานแจ้งความ กำหนดนัดให้เจ้าของมารับเงินที่ได้ กำหนดให้ นั้น เจ้าของที่ไม่ได้ไปกระทำความตกลง แลไม่แต่ง ผู้แทนไปกระทำความตกลงต่อเจ้าพนักงานตามกำหนดนั้น จะ พ้องร้องอย่างไรไม่ได้ แต่การแจ้งความแลกำหนดนัดหมาย อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานกระทำโดยมีลายลักษณ์อักษร ให้เป็นหลักฐานไว้เสมอทุกครั้ง

๘ ถ้าเจ้าของที่ดินแลบ้านเรือนโรงผู้หนึ่งผู้ใด แกล้งขัดขวาง ไม่ยินยอมให้ช่างสร้างถนน หรือแกล้งหน่วงเหนี่ยวบิดพลิ้ว

ไม่มารับเงินราคาค่าเสียหาย หรือไม่จัดการใดๆ ตามกำหนด  
คำสั่ง หรือแม้จะมีคดีฟ้องร้องว่ากล่าวกันยังโรงศาล ก็ไม่เป็น  
เหตุขัดขวางต่อการรุดตถนนในที่ดินตามเส้นหมายในแผนที่ เพื่อ  
มิให้การสร้างถนนเป็นที่ขัดขวางอยู่ได้ เมื่อเจ้าพนักงานได้  
กระทำการไปโดยชอบด้วยพระราชกฤษฎีกานี้แล้ว ผู้หนึ่งผู้ใด  
จะมาฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใด ก่อนที่ได้กระทำ  
ความตกลงราคากับเจ้าพนักงานไม่ได้เป็นอันขาด

๕ บรรดาที่ดินที่รั่วซื้อไว้ตามพระราชกฤษฎีกานี้ นอกจากที่ได้  
สร้างเป็นถนนแล้วนั้น ให้เจ้าพนักงานจัดการจำหน่ายขายเสีย  
โดยวิธีประกาศประมูลราคา เมื่อได้เงินมากน้อยเท่าใดให้นำส่ง  
พระคลังมหาสมบัติ หักใช้รายจ่ายในการสร้างถนน หรือจะ  
ส่งที่ดินนั้นๆ ต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติให้จัดการจำหน่าย  
หักใช้รายจ่ายในการสร้างถนนสายหรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ สุด  
แล้วแต่เสนาบดีกระทรวงนครบาล กับเสนาบดีกระทรวงพระคลัง  
มหาสมบัติจะเห็นสมควร

๑๐ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล เป็นเจ้าหน้าที่จัดการให้เป็น  
ไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๕ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็น  
วันที่ ๒๓๔๒ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

## ประกาศว่าด้วยกรุงสยามเป็นกลาง ในระหว่างสงคราม

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้มีประกาศให้กรุงสยามเป็นกลางอยู่ในระหว่างสงครามในยุโรปครั้งนั้นแล้ว บัดนี้รัฐบาลอเมริกันแจ้งความว่า การสงครามมีอยู่ในระหว่างประเทศอเมริกากับเยอรมัน ตั้งแต่วันที่ ๖ เดือนนี้แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ถือเอาตามความเป็นกลางที่ได้ประกาศลงวันที่ ๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้นแล้วว่า ฝ่ายประเทศอเมริกันเป็นผู้ทำสงครามในครั้งนี้อีกประเทศหนึ่ง

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๓๔๕ ฤกษ์ที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๑๕)

ประกาศประดิษฐาน โรงเรียนข้าราชการพลเรือน  
 ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว  
 ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ โอนไปขึ้นอยู่ใน  
 กระทรวงธรรมการ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี  
 ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้  
 ทราบทั่วกันว่า โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระ  
 จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งได้ทรงพระราชดำริห์ ให้ทรงจัดตั้งขึ้น  
 และได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินที่เหลือจากการเรียรายสร้าง  
 อนุสาวรีย์ปิยะมหาราช เป็นเงินทุนของโรงเรียน โดยมีพระ  
 ราชประสงค์จะจัดให้เป็นสำนักเรียน ของผู้ที่เข้ารับราชการในทาง  
 พลเรือนนั้น การงานของโรงเรียนนี้ได้ดำเนินมาโดยลำดับ ได้  
 มีนักเรียนจากโรงเรียนนี้ออกรับราชการเป็นอันมากแล้ว

บัดนี้ทรงพระราชดำริห์เห็นสมควรจะขยายการศึกษาในโรงเรียน  
 นี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น คือไม่เฉพาะสำหรับผู้ที่จะได้เรียน  
 เพื่อรับราชการเท่านั้น ผู้ใดที่มีความประสงค์จะศึกษาวิชาชั้นสูง  
 ก็ให้เข้าเล่าเรียนในโรงเรียนนี้ได้ทั่วกัน เหตุฉะนั้นควรประดิษฐาน  
 ขึ้นเป็นชั้นมหาวิทยาลัย ให้เหมาะแก่ความต้องการแห่งสมัย

พ.ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๑๗

เสี้ยที่เดียว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐาน  
โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า  
เจ้าอยู่หัวเป็นมหาวิทยาลัย พระราชทานนามว่า “จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย” เพื่อเป็นอนุสาวรีย์สมพระเกียรติแห่งพระบาท  
สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง และมหาวิทยาลัยนี้ให้ขึ้นอยู่กับ  
กระทรวงธรรมการ ให้เสนาบดีกระทรวงนั้น ซึ่งมีหน้าที่ดูแล  
การศึกษาทั่วไปอยู่แล้ว เป็นผู้รับผิดชอบแต่บัดนี้ไป ส่วน  
กรรมการจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนนั้น ทรงพระกรุณา  
โปรดเกล้าฯ ให้เป็นกรรมการที่ปรึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหา  
วิทยาลัยนี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕  
เป็นวันที่ ๒๓๒๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๒๐)

ประกาศกระทรวงธรรมการ  
รวมโรงเรียนราชแพทยาลัย  
เข้ากับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จงวางเอก พระยาธรรมศักดิ์มนตรี เสนาบดีกระทรวง  
ธรรมการ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ทรงพระกรุณา  
โปรดเกล้า ๆ ดำรัสสั่งว่า บัดนี้โรงเรียนข้าราชการพลเรือน  
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ระดม  
ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย พระราชทานนามว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
และโอนมาอยู่ในกระทรวงธรรมการแล้ว โรงเรียนราชแพทยาลัย  
ของกระทรวงธรรมการ ควรจะเป่าพณณการหนึ่งของมหาวิทยาลัยนี้  
ด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้รวมโรงเรียนราช  
แพทยาลัยเข้าในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่บัดนี้ไป

ประกาศแต่ณวันที่ ๖ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๒๑)

ประกาศกระทรวงธรรมการ  
ตั้งกรมมหาวิทยาลัย

จางวางเอก พระยาธรรมศักดิ์มนตรี เสนาบดีกระทรวง  
ธรรมการ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ทรงพระกรุณา  
โปรดเกล้า ๆ ดำรัสสั่งว่า เมื่อได้ประดิษฐานจุฬาลงกรณ์มหา  
วิทยาลัยขึ้นแล้ว ในกระทรวงธรรมการควรมีเจ้าหน้าที่จัดการ  
พเนกกันเป็นส่วนหนึ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตั้ง  
กรมมหาวิทยาลัยขึ้นอีกกรมหนึ่ง เป็นกรมใหญ่ขึ้นตรงต่อ  
กระทรวงธรรมการ มีตำแหน่งหัวหน้าเป็นชั้นอธิบดี ตั้งแต่  
บัดนี้ไป

ประกาศแต่เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๒๒)

จ่านักหอสมุด

ประกาศตั้งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย  
และตั้งผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีพระบรมราชโองการหม่อมเกล้าฯ ดำรัสสั่งว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประทับอยู่ใน  
กับกรมมหาวิทยาลัย ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้น  
ในกระทรวงธรรมการแล้วนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหา  
อำมาตย์ตรี พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นไชยนาทนเรนทร  
ผู้บัญชาการโรงเรียนราชแพทยาลัย ทรงคุณวุฒิสามารถสมควร  
จะทรงรับราชการในตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย กับมหา  
อำมาตย์ตรี พระยาอนุกิจวิธูร เจ้ากรมกรมวิสามัญศึกษา สมควร  
จะเป็นผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทรงพระกรุณา  
โปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์ตรี พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่น  
ไชยนาทนเรนทร เป็นอธิบดีกรมมหาวิทยาลัย และให้มหา  
อำมาตย์ตรี พระยาอนุกิจวิธูร เป็นผู้บัญชาการจุฬาลงกรณ์มหา  
วิทยาลัย ทั้งตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๖ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๓๓๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

12/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๒๓)



ประกาศเปลี่ยนแปลงระเบียบแต่งกาย  
ตามพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๙  
เฉพาะการแต่งเครื่องยศ

---

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามระเบียบ  
ในตารางต่อท้ายพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๙  
ซึ่งกำหนดให้นายทหารชั้นสัญญาบัตร ใช้หมวกกันแดดมียอด  
ในการแต่งเครื่องยศประเภท ก. (เสื่อขาว) นั้น ให้เปลี่ยนแปลง  
ใช้หมวก แพรชน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๖ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๓๓๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๒๔)

ประกาศเปลี่ยนแปลงพระราชกำหนด  
เครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๘ เฉพาะเครื่องหมาย  
เหล่าสำหรับนายพลเรือ

มีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้เปลี่ยนแปลงพระราชกำหนด  
เครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๘ ตอนซึ่งว่าด้วยเครื่องหมาย  
เหล่าบางข้อ คือ มาตรา ๑๒ ข้อ ๔ ซึ่งมีความว่า “นายทหาร  
ชั้นนายพลเรือ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แต่งกายอย่าง  
เหล่าเดินเรือทั่วไป” นั้นให้ยกเลิกเสียทั้งบท กับให้เพิ่มความ  
ต่อท้ายข้อ ๒ แห่งมาตรา ๑๒ นั้นว่า “นายทหารชั้นนายพลเรือ  
ให้ใช้ผ้าสาบทองอินทรีธนูน้อยเป็นสีเครื่องหมายเหล่า แลสอด  
สีหมายเหล่าระหว่างบังยศที่แขนเสื้อด้วย”

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
ณวันที่ ๒๓๔๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ เมษายน หน้า ๒๔)

### ประกาศกรมมหาดเล็ก

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ตำแหน่งปลัดบาญชีแลสมุหบาญชีของกรมขึ้นแลกรมสมทบทั้งปวงในกรมมหาดเล็ก ซึ่งใช้กันอยู่ในเวลานี้ ยังหาเป็นระเบียบเรียบร้อยอันดีไม่ เป็นการปะปนกันอยู่ สมควร จะกำหนดใช้ตำแหน่งปลัดบาญชีแลสมุหบาญชี ให้แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้ คือ

๑. กรมขึ้นแลกรมสมทบทั้งปวง ที่มีอธิบดีหรือผู้บัญชาการของกรมขึ้น ป็นประธานอยู่แล้ว ให้ใช้ตำแหน่งว่า สมุหบาญชีใหญ่ของกรมขึ้นต่อไป

๒. ถ้ากรมแลกองซึ่งขึ้นอยู่ในอธิบดีหรือผู้บัญชาการเดียวกัน จะใช้ตำแหน่งว่า สมุหบาญชีใหญ่ของกองแลพแนกนั้น ๆ อีกไม่ได้เป็นอันขาด จะใช้ได้แต่คำว่า สมุหบาญชีเท่านั้น

๓. ส่วนตำแหน่งปลัดบาญชี ให้มิได้เฉพาะแต่ปลัดบาญชีกรมมหาดเล็กตำแหน่งเดียวซึ่งขึ้นอยู่ในสภาจางวางกรมมหาดเล็ก ทั้งนี้ให้เปลี่ยนแปลงแลแก้ไขเสียให้ถูกต้อง ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕

(ลงนาม) พระยาประสิทธิ์ศุภการ

12/10/2566

จางวางเอก

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑ เมษายน หน้า ๕)

ประกาศยกเว้นเงินค่านา  
จำนวน พ.ศ. ๒๔๕๘ จังหวัดกรุงเทพฯ  
มณฑลกรุงเทพฯ

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสด็จขึ้นประทับที่พระที่นั่ง  
พระคลังมหาสมบัติ

รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ  
ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า การทำนาของราษฎรในตำบลยางนม  
ตำบลไถ่ขัน ตำบลท่าแดง ตำบลจำปา ตำบลโคกมะนาว ตำบล  
ท่าเรือ ตำบลบ้านขวาง ตำบลบ้านแขก ตำบลสวนพริก ตำบล  
หนองขนาก ตำบลวังแดง ตำบลบ้านบึง ตำบลโพเอน  
ตำบลปากท่า ตำบลศาลาลอย ตำบลหัวพรวน ตำบลอรัญญิก  
ท้องที่อำเภอนครน้อย แลตำบลพระแก้ว ท้องที่อำเภอนครหลวง  
จังหวัดกรุงเทพฯ ในจำนวนพระพุทธศักราช ๒๔๕๘ บังเกิดฝน  
แล้งต้นเข้าในนาของราษฎรแห่งนั้นเสียหายไม่มีใครได้ผล ความ  
ทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระราชดำริหว่า อุบัติเหตุ  
อันตรายที่เกิดแก่การทำนาทั้งนี้ เป็นการ เหลือวิสัย ของราษฎร ที่จะ  
ป้องกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเว้นเงินอากรค่านา  
จำนวนพระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ในตำบลยางนม ตำบลไถ่ขัน  
ตำบลท่าแดง ตำบลจำปา ตำบลโคกมะนาว ตำบลท่าเรือ

พ.ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๒๕

ตำบลบ้านขวง ตำบลบ้านแขก ตำบลสวนพริก ตำบลหนองขนาภ  
ตำบลวังแดง ตำบลบ้านบึง ตำบลโพเอน ตำบลปากท่า ตำบล  
ศาลาลอย ตำบลหัวพรวน ตำบลอรุญญิก ท้องที่อำเภอ  
นครน้อย แลตำบลพระแก้ว ท้องที่อำเภอนครหลวง จังหวัด  
กรุงเก่า รวม ๑๘ ตำบล ๓,๔๘๖ ไร่ เนื้อที่นา ๕๓,๒๔๕ ไร่  
๖,๔๐๕ งาน ๗๕ วา คิดเป็นเงินอากร ๔๓,๘๗๗ บาท ๑๕ สตางค์  
เพื่อเป็นทางบำรุงการดำเนินงานของราษฎรไว้ พ.ศ. หนึ่ง

### หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๒ เมษายน หน้า ๒๖)

## กฎเสนาบดีว่าด้วยการเบิกจ่ายแบบพิมพ์สรรพากร

### พุทธศักราช ๒๔๕๙

ด้วยตามกฎเสนาบดี ว่าด้วยการเบิกจ่ายแบบพิมพ์สรรพากรที่ ๑ ซึ่งได้วางระเบียบไว้แล้วนั้น บัดนี้ราชการในพแนกสรรพากรได้ขยายมากขึ้น เห็นว่าข้อความในกฎเสนาบดีนั้นย่อมนำพอแลขาดแก่ระเบียบการซึ่งพึงได้กระทำอยู่ในเวลานี้ สมควรจะวางระเบียบการเบิกจ่ายแบบพิมพ์เสียใหม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติตั้งกฎข้อบังคับขึ้น เรียกว่ากฎเสนาบดี ว่าด้วยการเบิกจ่ายแบบพิมพ์พแนกสรรพากร พระพุทธศักราช ๒๔๕๙

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎเสนาบดี ว่าด้วยการเบิกจ่ายแบบฟอร์มพแนกสรรพากรที่ ๑ นั้นเสีย ให้ใช้กฎเสนาบดีว่าด้วยการเบิกจ่ายแบบพิมพ์สรรพากร พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ นี้แทนสืบไป



นับตั้งแต่กรมตลอดลงไป ให้ปฏิบัติในการจะ  
เบิกรับ, รักษา, จ่าย, ส่ง, แบบพิมพ์ดังต่อไปนี้

การสั่งจ้าง  
พิมพ์แลรับ  
แบบพิมพ์

ข้อ ๔ กรมสรรพากรจะสั่งจ้างพิมพ์แบบชนิด  
ใด ให้มีใบสั่งจ้างพิมพ์ถึงโรงพิมพ์นั้น ๆ ใน  
ใบสั่งให้ปรากฏว่า แบบพิมพ์แบบที่เท่าใด ข้อ  
แบบอะไร ราคาเท่าใด จำนวนที่ต้องการเท่าใด  
และกำหนดเวลาให้ส่งชำนานเพียงใด เมื่อ  
โรงพิมพ์ได้ทำการเสร็จแลส่งแบบพิมพ์มายังกรม  
สรรพากรแล้ว ให้นายเวรพิเศษตรวจกระดาษ  
ที่ใช้อักษรพิมพ์ แลจำนวนแบบพิมพ์ถูกต้อง  
กับตัวอย่างแลใบสั่งหรือไม่ ถ้าเป็นการถูกต้อง  
ให้เซ็นใบรับให้ไป แล้วยนายเวรพิเศษต้องลง  
บัญชีรับแบบพิมพ์นั้นไว้ในบัญชีแบบที่ ๑๗ ซึ่ง  
เป็นบัญชีแสดงการรับและจ่ายแบบพิมพ์

การขอเบิก  
แบบพิมพ์

ข้อ ๕ วิธีเบิกแบบพิมพ์ให้ปฏิบัติดังนี้ คือ  
โดยปรกติให้เบิกต่อกันปีละครั้งสำหรับสำรองไว้  
ใช้ปีหน้า เพื่อประโยชน์แห่งการเป็นไปตามข้อนี้  
ให้อาโสรยหลักฐานในบัญชีแบบที่ ๑๗ แบบที่ ๒  
ประกอบด้วยเหตุที่พอจะเห็นได้ว่าจะเป็นไปได้ในปีหน้า



สำหรับคำนวณแบบพิมพ์ที่จะใช้ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ๆ จะมีให้เบิกเกินกว่าจำเป็น

ยื่นใบอนุญาตขอเบิก ข้อ ๖ เมื่อสถานที่ใดต้องการแบบพิมพ์อย่างใด ให้หัวหน้าในที่นั้นยื่นใบอนุญาตฎีกาแบบที่ ๑๖ ต่อสถานที่ ๆ มีอำนาจจ่ายแบบพิมพ์

กำหนดหน้าที่เบิก ข้อ ๗ มณฑลและจังหวัดให้เบิกตรงต่อกรมสรรพากร เว้นแต่จังหวัดซึ่งอยู่ห่างไกล เบิกทางมณฑลสะดวกกว่าที่จะเบิกทางกรมสรรพากร จึงให้เบิกต่อมณฑล

อำเภอเบิกต่อจังหวัด ด้านภาษีแลกิ่งอำเภอ เบิกต่ออำเภอ เว้นแต่ด้านภาษีที่ขึ้นตรงต่อจังหวัดให้เบิกต่อจังหวัดเช่นเดียวกับอำเภอ ส่วนกำหนดค่าปลงซึ่งได้รับอนุมัติของผู้มีอำนาจในที่นั้น ให้ทำการเก็บภาษีอากรบางอย่าง ให้กรมการอำเภอเป็นผู้จ่ายให้ แลให้ใช้ใบอนุญาตแบบที่ ๕๒ รับจ่ายต่อกันเป็นหลักฐาน

การลงใบอนุญาตแบบพิมพ์ที่เบิกหรือจ่าย ข้อ ๘ เมื่อเจ้าหน้าที่ใดได้จ่ายหรือรับแบบพิมพ์มาจากที่ใด ต้องตรอกรายการรับหรือจ่ายลงในแบบที่ ๑๗ หักจำนวนแบบพิมพ์คงเหลือให้ตรง

12/10/2566



กับจำนวนที่ลงทะเบียนอยู่ตามตัวอย่างมาตรฐานซึ่ง  
ได้ตั้งมาในภาคนี้ด้วยแล้ว

ใบเสร็จจรรยา ข้อ ๕ เมื่อสำนักงานซึ่งมีหน้าที่จะต้องจ่าย  
อาชญาบัตร แบบพิมพ์แผ่นใบเสร็จอาชญาบัตรสำหรับใช้ในการ  
ต้องประทับตรา เก็บเงินภาษีอากรอย่างใด ให้ไปแก่สถานที่  
กระทำการเก็บเงินภาษีอากรแห่งใด ๆ ให้หัวหน้า  
ผู้รับผิดชอบจ่าย ประทับตราตำแหน่งของตน  
ประจำลงไว้ในระหว่างคู่มือของใบเสร็จอาชญาบัตร  
ที่ใช้เก็บเงินนั้น ๆ ก่อนแล้วจึงจ่ายให้ไป

การจัดส่ง ข้อ ๑๐ การส่งแบบพิมพ์เป็นการระันสำคัญ  
แบบพิมพ์ อีกส่วนหนึ่ง ด้วยว่าลักษณะที่ส่งต่างกัน คือ  
ส่งโดยรถไฟ. เรือกลไฟ. หาบหาม. ล้อเกวียน.  
เรือ. เป็นต้น เพราะฉะนั้นการส่งรายการรับ  
แบบพิมพ์ ในสถานที่ทุกแห่ง ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบ  
จัดกระทำให้มีหลักฐานทุกคราวที่ส่งหรือรับ  
คือว่า ใต้อ้างโดยจดหมายที่เท่าใด ลงวันเดือนปีใด  
โดยพาหนะอย่างใด ใครมารับ บันทึกรายการ  
เหล่านี้ลงไว้ในหลังฎีกาแบบที่ ๑๖ แล้วแต่ตัว

สำคัญเช่นใบรับรองรถไฟหรือเรือกลไฟ ก็ให้ตัดไว้กับฎีกาแบบที่ ๑๖ ด้วย รวบรวมเก็บเข้าสมุดไว้เป็นหลักฐาน

ว่าด้วยกำหนดการรับผิดชอบ  
แห่งเจ้าหน้าที่ในการรักษาแบบพิมพ์

กำหนดหน้าที่ ข้อ ๑๑ บรรดาแบบพิมพ์ เมื่อสถานที่ใด  
ผู้รับผิดชอบ ได้รับมาแล้วนั้น ให้จัดปันส่วนความรับผิดชอบ  
รักษาแบบพิมพ์ รักษาของเจ้าหน้าที่เป็นตอน ๆ

(ก) ส่วนที่กรมสรรพากร ให้เป็นหน้าที่  
นายเวรพิศุตรับผิดชอบรักษาโดยตรง และให้  
ปลัดกรมบัญชีการตรวจตราตามหน้าที่อีกชั้นหนึ่ง

(ข) ที่มณฑล เป็นหน้าที่ผู้ช่วยสรรพากร  
มณฑลที่จังหวัดเป็นหน้าที่สุภมาตรา

(ค) ที่อำเภอ แบบพิมพ์ซึ่งได้เบิกมาจาก  
จังหวัดยังไม่ ได้จ่ายให้ สมุห์บัญชีไป ใช้ เก็บเงิน  
เป็นหน้าที่นายอำเภอ ส่วนที่จ่ายให้สมุห์บัญชีไป  
เป็นหน้าที่สมุห์บัญชีถึงอำเภอแลด่านภาษี ให้หัวหน้า  
ซึ่งบัญชาการในที่นั้นเป็นผู้รับผิดชอบรักษา

การแยกเก็บ ข้อ ๑๒ บรรดาใบเสร็จหรืออาชญาบัตรซึ่งสำหรับ  
 รักษาแบบ เก็บเงิน ให้แยกรักษาไว้ต่างหากจากแบบอื่นๆ  
 พิมพ์ที่ใช้ และให้เก็บไว้ในที่อันมั่นคงใส่งูญแจ ๒ ดอก  
 พิมพ์ที่ใช้ และให้เก็บไว้ในที่อันมั่นคงใส่งูญแจ ๒ ดอก  
 เป็นตัวเงิน ดอกหนึ่งให้เจ้าหน้าที่ตามข้อ ๑๑ เป็นผู้รักษา อีก  
 ดอกหนึ่งให้สมุหเทศาภิบาลกำหนดจะให้ผู้ใดเก็บ  
 รักษาที่สุดแล้วแต่เห็นควร และเมื่อจะเก็บหรือ  
 จ่ายให้ผู้รักษาอุญแจทั้ง ๒ พร้อมกันไขเปิดแลปิด  
 ทุกคราว ส่วนแบบพิมพ์ที่ไม่เป็นตัวเงิน ให้  
 เจ้าหน้าที่ในข้อ ๑๑ เป็นผู้รับผิดชอบรักษาแต่ผู้เดียว

ในสถานที่ว่าการอำเภอ ซึ่งได้แบ่งความ  
 รับผิดชอบกันคนละตอนนั้น การรักษาแบบพิมพ์  
 ที่เป็นใบเสร็จหรืออาชญาบัตรสำหรับเก็บเงิน ให้  
 กระทำดังที่ได้กำหนดไว้ในข้างต้นแห่งข้อนี้ ส่วน  
 แบบพิมพ์ที่สมุหบัญชาได้เบิกรับมาจากนายอำเภอ  
 เพื่อสำหรับใช้ในราชการ ให้สมุหบัญชารับผิดชอบ  
 รับผิดชอบรักษาแต่ผู้เดียว

แต่เมื่อผู้ถืออุญแจซึ่งได้กล่าวมาแล้วทั้งนี้  
 12/10/2068 ไม่อยู่ประจำในที่ว่าการโดย บัวย. ลว. ไปราชการ

อย่างไร ๆ ให้สมุหเทศาภิบาลกำหนดจะให้ผู้ใด เป็นผู้ถือแทนแล้วแต่เห็นสมควร แต่การที่จะ มอบหมายลูกบุญเจตต่อกันนี้ ให้กระทำโดย หลักฐาน

การตรวจสอบ แบบพิมพ์ ข้อ ๑๓ การตรวจสอบจำนวนแบบพิมพ์ เพื่อ รู้ว่าถูกต้องหรือขาดเกินอย่างไรนั้น ให้กำหนด เวลาดังนี้ โดยปรกติเจ้าหน้าที่ในข้อ ๑๑ ต้องทำการ สำรวจแบบพิมพ์สอบกับบัญชีแบบที่ ๑๗ สาม เดือนต่อครั้ง ส่วนเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ตรวจตรา เช่นข้าราชการในกรมบัญชี สรรพากรมณฑล สรรพากรจังหวัด เมื่อไปตรวจการในหน้าที่ทำการ สรรพากรอย่างใด ต้องตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง เมื่อเจ้าหน้าที่คนใด ได้ ตรวจเสร็จแล้วเห็นอย่างไร ให้บันทึกการที่ได้ตรวจเห็นลงไว้ในบัญชีนั้น

การตรวจแบบ พิมพ์เมื่อสิ้นปี ข้อ ๑๔ เมื่อสิ้นปีลง ให้เจ้าหน้าที่รักษาแบบ พิมพ์ตรวจสอบบรรดาแบบพิมพ์ เหลือเท่าใด โอนจากบัญชีเก่า มาลงรับในบัญชีสำหรับปีใหม่ แล้วให้หัวหน้าราชการในที่นั้น เช่น กรมสรรพากร

ปลัดกรม. มณฑล สรรพากรมณฑล. จังหวัด  
สรรพากรจังหวัด. รับรองลงไว้ว่าเป็นการถูกต้องแล้ว

การทำลาย  
แบบพิมพ์

ข้อ ๑๕ ในสถานที่เก็บภาษีอากร เมื่อสิ้นปีลง  
ย่อมมีใบเสร็จหรืออาชญาบัตรเหลือใช้อยู่ในเล่ม  
เดียนั้น ใบเสร็จที่เหลือติดเล่มเช่นนี้ จะโอน  
มาใช้ในปีต่อไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นเพื่อป้องกันการ  
ทุจริตซึ่งอาจจะเกิดขึ้น ให้หัวเนาราชการใน  
ที่นั้นจะใบเสร็จทั้งต้นขั้วและคู่มือให้เป็นรुकกลม  
โดยขนาด ๑ นิ้ว เพื่อมิให้ใช้ได้อีกต่อไป เมื่อ  
ได้ทำลายแบบใดเท่าใด ให้ทำบาญชีรายการไว้  
เป็นหลักฐานด้วย

หอรัษฎากรพิพัฒน์

กฎให้ไว้แต่ณวันที่ ๒๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๒๔)

ส.พ.ก. แบบที่ ๑๖

จังหวัด } สุพรรณบุรี  
 มณฑล } นครไชยศรี

วันที่ ๓ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕

แบบที่	ชนิด	ในสีก่อนให้สิ้น		เหลือมาแต่ปีก่อน		ได้เบิกแล้วแต่มาขายจนวันที่ขอเบิกใหม่นี้		รวมช่อง ๕ และช่อง ๕		ยังเหลืออยู่		จะขอเบิกอีก		ได้อนุญาต		หมายเหตุ
		เล่ม	ฉบับ	เล่ม	ฉบับ	เล่ม	ฉบับ	เล่ม	ฉบับ	เล่ม	ฉบับ	เล่ม	ฉบับ	เล่ม	ฉบับ	
๗๓	ใบเสร็จจากราชการ ราคา ๒ บาท	๖๕๔	๖๕,๔๐๐	๑๗	๑,๗๐๐	๕๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๑๗	๕๑,๗๐๐	๓๐	๓,๐๐๐	๑๒๐	๖,๐๐๐	๑๐๐	๕,๐๐๐	อย่างเล่มละ ๕๐ ฉบับ
๔๖	ใบอนุญาตทำสุกรใหญ่	๒๐	๒,๐๐๐	๕	๕๐๐	-	-	๕	๕๐๐	๔	๔๐๐	๑๐	๑,๐๐๐	๘	๘๐๐	อย่างเล่มละ ๑๐๐ ฉบับ
๕๒	ใบอนุญาตการทนนไฟ	๑๑	๕๕๐	๓	๑๕๐	๔	๒๐๐	๗	๓๕๐	๕	๒๕๐	๒	๑๐๐	๑	๕๐	อย่างเล่มละ ๕๐ ฉบับ
๒๐	ใบอนุญาตเงินสดรับจ่ายส่วนลด	๑๕	-	๑	-	-	-	๑	-	๑	-	๑๕	-	๑๐	-	อย่างเล่มละ ๕๐ หน้า
๒๔	บัญชีวงเงินเงินแทนตราภูมิ	๑๕	-	๒	-	๑๕	-	๑๗	-	๔	-	๕	-	๓	-	อย่างเล่มละ ๕๐ หน้า
๕๑	บัญชียอดพยุห้อาคารที่ดิน	๒๕	-	๔	-	-	-	๓	-	๔	-	๒๐	-	๒๐	-	อย่างเป็นเล่ม
๑๕	รายงานประจำปี	-	๑๐	-	๑๐	-	๑๕	-	๒๕	-	๒๐	-	๓๐	-	๑๕	อย่างไรไป

ลงนามผู้เบิก.....

ลงนามผู้อนุญาต.....

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....





ส. พ. ก. แบบที่ ๑๑ ราษฎรรับจ่ายแบบพิมพ์ { อำเภอ..... } พ.ศ. ๒๔๕๕  
 แบบพิมพ์.....พแนกสรรพยากร..... { จังหวัด.....สุพรรณบุรี..... }  
 { มณฑล... นครไชยศรี..... }  
 หมวด.....เงินส่วย ... แบบที่ ๑๓ ใบเสร็จจตุราชาการ มีอัตราเงินฉบับละ... ๖ บาท.....สดางค์

วันเดือนที่ รับหรือจ่าย	รับจากหรือจ่ายให้ที่ใด	จำนวน		เป็นจำนวนเงิน		เช่นชื่อผู้จ่าย	เช่นชื่อผู้รับ
		เล่ม	ฉบับ	บาท	ส.		
๑/๑/๕๕	คงเหลือยกมาแต่ปีก่อน	๕	๕๐๐	๓,๐๐๐	-		
๒/๑/๕๕	จ่ายให้อำเภอสองพี่น้อง	๑	๑๐๐	๖๐๐	-	หลวง (ก)	พระ (ข)
๒/๑/๕๕	จ่ายให้อำเภอนางบวช	๑	๑๐๐	๖๐๐	-	หลวง (ก)	ขุน (ค)
	รวมจ่าย	๒	๒๐๐	๑,๒๐๐	-		
	คงเหลือ	๓	๓๐๐	๑,๘๐๐	-		
๑/๒/๕๕	รับจากกรมสรรพากร	๑๐	๑,๐๐๐	๖,๐๐๐	-	ตามจดหมายที่.....	หลวง (ก)
	คงเหลือ	๑,๓	๑,๓๐๐	๗,๘๐๐	-	วันที่.....	
๕/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอนางบวช	๕	๕๐๐	๓,๐๐๐	-	หลวง (ก)	ขุน (ค)
๕/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอสองพี่น้อง	๕	๕๐๐	๓,๐๐๐	-	หลวง (ก)	พระ (ข)
	รวมจ่าย	๑๒	๑,๒๐๐	๖,๒๐๐	-		
	คงเหลือ	๓	๓๐๐	๑,๘๐๐	-		
๗/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอศรีประจันต์	๑	๑๐๐	๖๐๐	-	หลวง (ก)	หลวง (ง)
	รวมจ่าย	๑๓	๑,๓๐๐	๗,๘๐๐	-		
	คงเหลือ	๒	๒๐๐	๑,๒๐๐	-		
๑๐/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอนางบวช	๑	๑๐๐	๖๐๐	-	หลวง (ก)	ขุน (ค)
	รวมจ่าย	๑๔	๑,๔๐๐	๘,๔๐๐	-		
	คงเหลือ	๓	๓๐๐	๑,๘๐๐	-		
๑๒/๒/๕๕	รับจากกรมสรรพากร	๑๕	๑,๕๐๐	๙,๐๐๐	-	ตามจดหมายที่.....	หลวง (ก)
	คงเหลือ	๑๖	๑,๖๐๐	๙,๖๐๐	-	วันที่.....	
๑๕/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอศรีประจันต์	๓	๓๐๐	๑,๘๐๐	-	หลวง (ก)	หลวง (ง)
๑๕/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอสองพี่น้อง	๓	๓๐๐	๑,๘๐๐	-	หลวง (ก)	พระ (ข)
	รวมจ่าย	๒๐	๒,๐๐๐	๑,๒๐๐๐	-		
	คงเหลือ	๑๐	๑,๐๐๐	๖,๐๐๐	-		
๑๘/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอนางบวช	๒	๒๐๐	๑,๒๐๐	-	หลวง (ก)	ขุน (ค)
	รวมจ่าย	๒๒	๒,๒๐๐	๑๓,๒๐๐	-		
	คงเหลือ	๘	๘๐๐	๔,๘๐๐	-		
๒๐/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอศรีประจันต์	๒	๒๐๐	๑,๒๐๐	-	หลวง (ก)	หลวง (ง)
๒๐/๒/๕๕	จ่ายให้อำเภอสองพี่น้อง	๑	๑๐๐	๖๐๐	-	หลวง (ก)	พระ (ข)
	รวมจ่าย	๒๕	๒,๕๐๐	๑,๕๐๐๐	-		
	คงเหลือ	๕	๕๐๐	๓,๐๐๐	-		

\* รายการที่รับให้เขียนด้วยหมึกแดง



ส.พ.ก. แบบที่ ๕๒

บัญชีรับจ่ายแบบและใบเสร็จต่าง ๆ

คือ...แบบที่ ๗๓ ใบเสร็จค่าราชการ..... ซึ่งมีอัตราบัญชี...๖...บาท.....สตางค์ ในระหว่าง...พระ.....( ก ).....

กับ...หมื่นนา...ก้านัน...ตำบล...บางยาง...แขวง...จังหวัดสุพรรณบุรี..... พระพุทธศักราช ๒๔๕๕

วันเดือนปี	รับจากที่ใด จ่ายให้กับผู้ใด	จำนวนใบเสร็จและเงิน				เข้าชื่อ		วันเดือนปีที่นำส่ง	ได้นำส่ง				วันเดือนปี ลงบัญชีเงินสด	เซ็นชื่อ	
		เล่ม	ฉบับ	บาท	สต.	ผู้จ่าย	ผู้รับ		เล่ม	ฉบับ	บาท	สต.		ผู้จ่าย	ผู้รับ
๕/๑/๕๕	จ่ายให้หมื่นนา	๑	๑๐๐	๖๐๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา	๕/๑/๕๕	—	๑๐	๖๐	—	๕/๑/๕๕	หมื่นนา	พระ ( ก )
๕/ /๕๕	หักที่นำส่ง	—	๑๐	๖๐	—			รวมส่ง	๑	๑๐	๖๐	—			
๑๕/๑/๕๕	คงเหลือ หักที่นำส่ง	๑	๕๐	๕๔๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา	๑๕/๑/๕๕	—	๕	๓๐	—	๑๕/๑/๕๕	หมื่นนา	พระ ( ก )
		—	๕	๓๐	—			รวมส่ง	๑	๑๕	๕๐	—			
๒๐/๑/๕๕	คงเหลือ หักที่นำส่ง	๑	๔๕	๕๑๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา	๒๐/๑/๕๕	—	๕๕	๓๓๐	—	๒๐/๑/๕๕	หมื่นนา	พระ ( ก )
		—	๕๕	๓๓๐	—			รวมส่ง	๑	๓๐	๔๒๐	—			
๒๒/๑/๕๕	คงเหลือ หักที่นำส่ง	๑	๓๐	๑๘๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา	๒๒/๑/๕๕	—	๑๐	๖๐	—	๒๒/๑/๕๕	หมื่นนา	พระ ( ก )
		—	๑๐	๖๐	—			รวมส่ง	๑	๘๐	๒๘๐	—			
๒๕/๑/๕๕	คงเหลือ หักที่นำส่ง	๑	๒๐	๑๒๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา	๒๕/๑/๕๕	—	๕	๓๐	—	๒๕/๑/๕๕	หมื่นนา	พระ ( ก )
		—	๕	๐	—			รวมส่ง	๑	๘๕	๕๑๐	—			
๒๗/๑/๕๕	คงเหลือ หักที่นำส่ง	๑	๑๕	๕๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา	๒๗/๑/๕๕	—	๕	๓๐	—	๒๗/๑/๕๕	หมื่นนา	พระ ( ก )
		—	๕	๓๐	—			รวมส่ง	๑	๕๐	๕๔๐	—			
๒๘/๑/๕๕	คงเหลือ	๑	๑๐	๖๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา	๒๘/๑/๕๕		๒๐	๑๒๐	—	๒๘/๑/๕๕	หมื่นนา	พระ ( ก )
๒๘/๑/๕๕	จ่ายให้หมื่นนา	๑	๑๐๐	๖๐๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา								
๒๘/๑/๕๕	หักที่นำส่ง		๒๐	๑๒๐	—			รวมส่ง	๒	๑๓๐	๖๖๐	—			
	คงเหลือ	๑	๕๐	๕๔๐	—	พระ ( ก )	หมื่นนา								



## ประกาศเรื่องเปลี่ยนชื่ออำเภอ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศลงวันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ ให้เปลี่ยนคำว่า “ เมือง ” เรียกว่า “ จังหวัด ” ผู้ว่าราชการเมืองเรียกว่า “ ผู้ว่าราชการจังหวัด ” อำเภอ เรียกตามชื่อตำบลที่ตั้งที่ว่าการอำเภอนั้น

เพื่อให้เป็นที่สะดวกในทางราชการแลเป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้งแห่ง ประชมชนทั่วไป ว่าอำเภอใดคงเรียกตามชื่อเดิม อำเภอใด เปลี่ยนเรียกชื่อใหม่ตามแบบตำบล จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศชื่ออำเภอ ทั้งที่คงชื่อเดิมแลเปลี่ยนชื่อใหม่ ดังบัญญัติ ท้ายประกาศนี้ ให้เป็นระเบียบในราชการสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) มหเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

รายชื่ออำเภอที่เปลี่ยนใหม่

ชื่อเดิม

ชื่อที่เปลี่ยนใหม่

มณฑลกรุงเก่า

จังหวัดกรุงเก่า

อำเภอรอบกรุง

อำเภอรอบกรุง

อำเภอนครใหญ่

อำเภอมหาราช

อำเภอคนน้อย

อำเภอท่าเรือ

อำเภอนครใน

อำเภอบางปะหัน

อำเภออุไทยใหญ่

อำเภออุไทย

อำเภออุไทยน้อย

อำเภอวังน้อย

อำเภอพระราชวัง

อำเภอบางปะอิน

อำเภอเสนาใหญ่

อำเภอผักไห่

อำเภอเสนาน้อย

อำเภอราชคราม

อำเภอเสนากลาง

อำเภอเสนา

อำเภอเสนาใน

อำเภอบางบาล

อำเภอนครหลวง

คงเรียกอำเภอ นครหลวง

จังหวัดสระบุรี

อำเภอเมือง

อำเภอปากเพรียว

<sup>12/10/2566</sup>  
อำเภอพระพุทธบาท

อำเภอหนองโดน

อำเภอหนองแค

คงเรียกอำเภอหนองแค

อำเภอเสนาให้

คงเรียกอำเภอเสนาให้

อำเภอแก่งคอย

คงเรียกอำเภอแก่งคอย

กิ่งพระพุทธรบาท

คงเรียกกิ่งพระพุทธรบาท

จังหวัดอ่างทอง

อำเภอเมือง

อำเภอบางแก้ว

อำเภอไชโย

คงเรียกอำเภอไชโย

อำเภอโพธิ์ทอง

คงเรียกอำเภอโพธิ์ทอง

อำเภอวิเศษไชยชาญ

คงเรียกอำเภอวิเศษไชยชาญ

อำเภอป่าโมกข์

คงเรียกอำเภอป่าโมกข์

จังหวัดลพบุรี

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองลพบุรี

อำเภอโพธิ์

อำเภอท่าม่วง

อำเภอสนามแจง

อำเภอบ้านเช่า

อำเภอสระโบสถ์

อำเภอโคกสำโรง

จังหวัดสิงห์บุรี

อำเภอเมือง

อำเภอบางพุทรา

อำเภอสิงห์

คงเรียกอำเภอสิงห์

อำเภอพรหมบุรี

คงเรียกอำเภอพรหมบุรี

อำเภออินทบุรี

คงเรียกอำเภออินทบุรี

จังหวัดชัยภูมิ

อำเภอเมือง

อำเภอรังสิต

กิ่งหนองเสือ

คงเรียกกิ่งหนองเสือ

อำเภอลำลูกกา

คงเรียกอำเภอลำลูกกา

อำเภอคลองหลวง

คงเรียก อำเภอคลองหลวง

จังหวัดประทุมธานี

อำเภอเมือง

อำเภอบางกะดี

อำเภอเชิงรอก

อำเภอลาดหลุมแก้ว

อำเภอสามโคก

คงเรียกอำเภอสามโคก

มณฑลพิษณุโลก

จังหวัดพิษณุโลก

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองพิษณุโลก

อำเภอชุมแสง

อำเภอบางระกำ

อำเภอนครไทย

อำเภอเมืองนครไทย

อำเภอพรหมพิราม

คงเรียกอำเภอพรหมพิราม

อำเภอป่าหมาก

คงเรียกอำเภอป่าหมาก



จังหวัดพิจิตร

อำเภอเมือง

อำเภอท่าหลวง

อำเภอภูมิ่ง

อำเภอบางมูลนาก

อำเภอบางคลาน

คงเรียกอำเภอบางคลาน

จังหวัดอุตรดิตถ์

อำเภอเมือง

อำเภอบางโพ

อำเภอน้ำปาด

อำเภอแสนตอ

อำเภอลับแล

คงเรียกอำเภอลับแล

อำเภอเมืองพิไชย

คงเรียกอำเภอเมืองพิไชย

อำเภอตรอน

คงเรียกอำเภอตรอน

จังหวัดสวรรคโลก

อำเภอเมือง

อำเภอวังไม้ขำ

อำเภอคอง

อำเภอหาดเสี้ยว

จังหวัดสุโขทัย

อำเภอเมือง

อำเภอธานี

กิ่งบ้านด่าน

กิ่งลานหอย

อำเภอศรีสำโรง

อำเภอคลองตาล

อำเภอกงไกรลาศ

อำเภอบ้านไกร

จังหวัดเพชรบูรณ์

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
อำเภอวิเชียร	คงเรียกอำเภอวิเชียร
อำเภอไชยบาดาล	คงเรียกอำเภอไชยบาดาล
กิ่งบัวชุม	คงเรียกกิ่งบัวชุม

จังหวัดหล่มสักดี

อำเภอเมือง	อำเภอวัดป่า
อำเภอหล่มเก่า	คงเรียกอำเภอหล่มเก่า

มณฑลปราจีนบุรี

จังหวัดฉะเชิงเทรา

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา
อำเภอเขาหิน	อำเภอบ้านโพธิ์
อำเภอพนมสารคาม	คงเรียกอำเภอพนมสารคาม
อำเภอบางคล้า	คงเรียกอำเภอบางคล้า
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	คงเรียกอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
อำเภอบางปะกง	คงเรียกอำเภอบางปะกง
กิ่งสนามไชย	คงเรียกกิ่งสนามไชย

จังหวัดชลบุรี

อำเภอเมือง	อำเภอบางปลาสร้อย
อำเภอบางพระ	อำเภอศรีราชา
อำเภอท่าตะกู	อำเภอพานทอง
อำเภอพนัสนิคม	คงเรียกอำเภอพนัสนิคม
อำเภอบางละมุง	คงเรียกอำเภอบางละมุง

จังหวัดปราจีนบุรี

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองปราจีนบุรี
อำเภอประจันตคาม	คงเรียกอำเภอประจันตคาม
อำเภอศรีมหาโพธิ์	คงเรียกอำเภอศรีมหาโพธิ์
กิ่งท่าประชุมชน	คงเรียกกิ่งท่าประชุมชน
อำเภอบ้านสร้าง	คงเรียกอำเภอบ้านสร้าง

จังหวัดนครนายก

อำเภอเมือง	อำเภอวังกระโจม
อำเภอเขาใหญ่	อำเภอปากพลี
อำเภองครักษ์	คงเรียกอำเภองครักษ์
อำเภอบ้านนา	คงเรียกอำเภอบ้านนา

จังหวัดกระบี่

อำเภอเมือง  
กิ่งสระแก้ว

อำเภอรัฐประเศ  
กิ่งวัฒนา

อำเภอกระบี่บุรี  
กิ่งสระแก้ว

กิ่งอำเภอรัฐประเศ  
กิ่งกิ่งวัฒนา

มณฑลนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมา

อำเภอเมือง  
อำเภอสนธิะ

อำเภอกลาง  
อำเภอนอก

อำเภอพิมาย  
กิ่งท่าช้าง

กิ่งจอหอ

อำเภอสูงเนิน  
อำเภอจันทัก

อำเภอด่านขุนทด  
อำเภอกระโทก

กิ่งไชยะ

อำเภอเมืองนครราชสีมา  
อำเภอโนนลาว

อำเภอโนนวัต  
อำเภอบัวใหญ่

อำเภอเมืองพิมาย  
กิ่งกิ่งท่าช้าง

กิ่งกิ่งจอหอ

กิ่งกิ่งอำเภอสูงเนิน  
กิ่งกิ่งอำเภอจันทัก

กิ่งกิ่งอำเภอด่านขุนทด  
กิ่งกิ่งอำเภอกระโทก

กิ่งกิ่งกิ่งไชยะ

อำเภอปักธงไชย  
กิ่งสระเกษราช

คงเรียกอำเภอปักธงไชย  
คงเรียกกิ่งสระเกษราช

จังหวัดไชยภูมิ

อำเภอเมือง  
กิ่งบ้านเหนือเจดเรงค์

อำเภอเมืองไชยภูมิ  
กิ่งบ้านชวน

อำเภอภูเขียว  
กิ่งเกษตรสมบูรณ์

อำเภอผักปัง  
กิ่งบ้านยาง

อำเภอจัตุรัส

คงเรียกอำเภอจัตุรัส

จังหวัดบุรีรัมย์

อำเภอเมือง  
อำเภอประโคนไชย

อำเภอเมืองบุรีรัมย์  
อำเภอตะลุง

อำเภอนางรอง

คงเรียกอำเภอนางรอง

อำเภอพุทไธสง

คงเรียกอำเภอพุทไธสง

มณฑลนครสวรรค์

จังหวัดนครสวรรค์

อำเภอเมือง  
อำเภอเกษไชย  
อำเภอพนมรอก  
อำเภอโคกพระ

อำเภอปากน้ำโพ  
อำเภอชุมแสง  
อำเภอท่าตะโก  
คงเรียกอำเภอโคกพระ

อำเภอพยุหะคีรี  
กิ่งตากคลี

คงเรียกอำเภอพยุหะคีรี  
คงเรียกกิ่งตากคลี

อำเภอบรรพตพิสัย

คงเรียกอำเภอบรรพตพิสัย

จังหวัดไชยนาท

อำเภอเมือง  
กิ่งบ้านเข็ญ

อำเภอบ้านกล้วย  
กิ่งห้วยแห้ง

อำเภอสรรพยา

คงเรียกอำเภอสรรพยา

อำเภอมโนรมย์

คงเรียกอำเภอมโนรมย์

อำเภอสรรค์บุรี

คงเรียกอำเภอสรรค์บุรี

อำเภอบ้านเข็ญ

คงเรียกอำเภอบ้านเข็ญ

อำเภอวัดสิงห์

คงเรียกอำเภอวัดสิงห์

จังหวัดตาก

อำเภอเมือง  
กิ่งแม่สอด

อำเภอระแหง  
กิ่งแม่ระมาศ

กิ่งเชียงใหม่

คงเรียกกิ่งเชียงใหม่

อำเภอบ้านตาก

คงเรียกอำเภอบ้านตาก

อำเภอแม่สอด

คงเรียกอำเภอแม่สอด

จังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอเมือง  
กิ่งขานุก

อำเภอเมืองกำแพงเพชร  
กิ่งแสนตอ

อำเภอแม่กลอง

อำเภออุ้มผาง

อำเภอพรานกระต่าย

คงเรียกอำเภอพรานกระต่าย

อำเภอขานุก

คงเรียกอำเภอขานุก

จังหวัดอุทัยธานี

อำเภอเมือง

อำเภอน้ำซึม

อำเภออุทัยเก่า

อำเภอหนองฉาง

อำเภอหนองหลวง

อำเภอคอกควาย

อำเภอหนองปรวง

อำเภอหนองขาหย่าง

อำเภอทัพทัน

คงเรียกอำเภอทัพทัน

มณฑลสุราษฎร์

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอเมือง

อำเภอบ้านดอน

อำเภอพุมดวง

อำเภอท่าโรงช้าง

อำเภอกีร์รัตนนิคม

อำเภอท่าขนอน

อำเภอลำพูน

อำเภอบ้านนา

อำเภอกาญจนดิฐ

คงเรียกอำเภอกาญจนดิฐ

อำเภอเกาะสมุย

คงเรียกอำเภอเกาะสมุย

อำเภอเมืองไชยา

คงเรียกอำเภอเมืองไชยา

กิ่งท่าฉาง

คงเรียกกิ่งท่าฉาง

อำเภอพุนพิน

คงเรียกอำเภอพุนพิน

กิ่งพนม

คงเรียกกิ่งพนม

อำเภอพระแสง

คงเรียกอำเภอพระแสง

จังหวัดชุมพร

อำเภอเมือง

อำเภอท่าตะเภา

อำเภอปทิว

คงเรียกอำเภอปทิว

อำเภอท่าแซะ

คงเรียกอำเภอท่าแซะ

จังหวัดหลังสวน

อำเภอเมือง

อำเภอขันเงิน

อำเภอสวี

คงเรียกอำเภอสวี

อำเภอพะโต๊ะ

คงเรียกอำเภอพะโต๊ะ

มณฑลปัตตานี

จังหวัดปัตตานี

อำเภอเมือง

อำเภอสบรัง

อำเภอเมืองหนองจิก

อำเภอตุง

อำเภอเมืองเก่า

อำเภอมะกรูด



อำเภอเมืองยะหริ่ง

อำเภอยาบู

อำเภอระเกะ

อำเภอมาบอง

อำเภอยะรัง

กิ่งเข็กอำเภอยะรัง

อำเภอปะนาเระ

กิ่งเข็กอำเภอปะนาเระ

จังหวัดสายบุรี

อำเภอเมือง

อำเภอตะบุดัน

อำเภอจำปาคอ

อำเภอบาเราะเหนือ

กิ่งกะลาพอ

กิ่งเข็กกิ่งกะลาพอ

จังหวัดยะลา

อำเภอเมือง

อำเภอเสตง

อำเภอรามันห์

อำเภอโกตาบารู

อำเภอยะหา

กิ่งเข็กอำเภอยะหา

อำเภอเบตง

กิ่งเข็กอำเภอเบตง

อำเภอบันนังสตา

กิ่งเข็กอำเภอบันนังสตา

จังหวัดนราธิวาส

อำเภอเมือง

อำเภอบางนรา

อำเภอเมืองระแงะ

อำเภอตันหยงมัส

กิ่งตะมะหงัน

กิ่งรือเสาะ

อำเภอสุไหงปาดี

กิ่งเข็กอำเภอสุไหงปาดี

อำเภอโตะโม้ะ

คงเรียกอำเภอโตะโม้ะ

อำเภอย้งอ

คงเรียกอำเภอย้งอ

อำเภอตากใบ

คงเรียกอำเภอตากใบ

มณฑลนครศรีธรรมราช

จังหวัดสงขลา

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองสงขลา

อำเภอเหนือ

อำเภอหาดใหญ่

อำเภอปละท่า

อำเภอจะทิ้งพระ

กิ่งกำแพงเพชร

กิ่งรัฐภูมิ

อำเภอจะนะ

อำเภอบ้านนา

กิ่งระโนด

คงเรียกกิ่งระโนด

อำเภอสะเตา

คงเรียกอำเภอสะเตา

กิ่งนาทวี

คงเรียกกิ่งนาทวี

อำเภอเทพา

คงเรียกอำเภอเทพา

กิ่งบาโหย

คงเรียกกิ่งบาโหย

จังหวัดนครศรีธรรมราช

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

กิ่งเขาแก้ว

กิ่งลานสะกา

อำเภอกลาย

อำเภอท่าศาลา

กิ่งกุแหระ  
12/10/2566

กิ่งท่าช้าง

อำเภอพังโคน

อำเภอหัวไทร

อำเภอปากพะนิง

คงเรียกอำเภอปากพะนิง

อำเภอร่อนพิบูลย์

คงเรียกอำเภอร่อนพิบูลย์

อำเภอสีชล

คงเรียกอำเภอสีชล

อำเภอทุ่งสง

คงเรียกอำเภอทุ่งสง

อำเภอฉวาง

คงเรียกอำเภอฉวาง

**จังหวัดพัทลุง**

อำเภอเมือง

อำเภอลำปำ

อำเภอทะเลน้อย

อำเภอพนางตุง

กิ่งคูหาสวรรค์

คงเรียกกิ่งคูหาสวรรค์

อำเภอปากพูน

คงเรียกอำเภอปากพูน

**มณฑลนครศรีไชยศรี**

**จังหวัดนครปฐม**

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองนครปฐม

อำเภอตลาดใหม่

อำเภอสามพราน

อำเภอนครไชยศรี

คงเรียกอำเภอนครไชยศรี

อำเภอบางปลา

คงเรียกอำเภอบางปลา

อำเภอกำแพงแสน

คงเรียกอำเภอกำแพงแสน

จังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอเมือง	อำเภอท่าพี่เลี้ยง
อำเภอบางปลาม้า	คงเรียกอำเภอบางปลาม้า
อำเภอสองพี่น้อง	คงเรียกอำเภอสองพี่น้อง
อำเภอนางบวช	คงเรียกอำเภอนางบวช
อำเภอศรีประจันต์	คงเรียกอำเภอศรีประจันต์
อำเภอจรเข้สามพัน	คงเรียกอำเภอจรเข้สามพัน
อำเภอเดิมบาง	คงเรียกอำเภอเดิมบาง

จังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองสมุทรสาคร
อำเภอกระทุ่มแบน	คงเรียกอำเภอกระทุ่มแบน
อำเภอบ้านบ่อ	คงเรียกอำเภอบ้านบ่อ

มณฑลราชบุรี

จังหวัดราชบุรี

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองราชบุรี
อำเภอพระแท่น	อำเภอท่ามะกา
อำเภอดำพระยา	อำเภอหัวโพ
กิ่งจอมบึง	คงเรียกกิ่งจอมบึง
อำเภอดำเนินสะดวก	คงเรียกอำเภอดำเนินสะดวก

อำเภอบ้านโป่ง

คงเรียกอำเภอบ้านโป่ง

อำเภอโพธาราม

คงเรียกอำเภอโพธาราม

อำเภอปากท่อ

คงเรียกอำเภอปากท่อ

กิ่งวัดเพลง

คงเรียกกิ่งวัดเพลง

จังหวัดเพชรบุรี

อำเภอเมือง

อำเภอคลองกระแซง

อำเภอเขาชัย

อำเภอหนองจอก

อำเภอแม่ประจันต์

อำเภอเขาห้วย

อำเภอท่าช้าง

คงเรียกอำเภอท่าช้าง

อำเภอบ้านแหลม

คงเรียกอำเภอบ้านแหลม

อำเภอเขาชัย

คงเรียกอำเภอเขาชัย

จังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองกาญจนบุรี

อำเภอบ้านทวน

คงเรียกอำเภอบ้านทวน

อำเภอวังขนาย

คงเรียกอำเภอวังขนาย

อำเภอสังขละบุรี

คงเรียกอำเภอสังขละบุรี

กิ่งวังคะ

คงเรียกกิ่งวังคะ

กิ่งไทรโยค

คงเรียกกิ่งไทรโยค

กิ่งศรีสวัสดิ์

คงเรียกกิ่งศรีสวัสดิ์

จังหวัดสมุทรสงคราม

อำเภอเมือง	อำเภอบ้านปรก
อำเภออัมพวา	คงเรียกอำเภออัมพวา
อำเภอบางคนที	คงเรียกอำเภอบางคนที

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อำเภอเมือง	อำเภอเกาะหลัก
อำเภอกำเนิดนพคุณ	อำเภอบางสะพาน
อำเภอปราณบุรี	คงเรียกอำเภอปราณบุรี
กิ่งหัวหิน	คงเรียกกิ่งหัวหิน

มณฑลภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ต

อำเภอเมือง	อำเภอพังคา
อำเภอถลาง	อำเภอเมืองถลาง
อำเภอกระบุรี	คงเรียกอำเภอกระบุรี

จังหวัดระนอง

อำเภอเมือง	อำเภอเขานิวเสน
อำเภอกระบุรี	คงเรียกอำเภอกระบุรี
อำเภอตะกั่วป่า	คงเรียกอำเภอตะกั่วป่า
อำเภอกะเปอร์	คงเรียกอำเภอกะเปอร์

จังหวัดตะกั่วป่า

อำเภอเมือง	อำเภอตลาดใหญ่
อำเภอปากน้ำ	อำเภอเกาะคอเขา
อำเภอกะปง	กิ่งเรียกอำเภอกะปง

จังหวัดพังงา

อำเภอเมือง	อำเภอท้ายช้าง
อำเภอทุ่งมะพร้าว	อำเภอท้ายเหมือง
กิ่งเกาะยาว	กิ่งเรียกกิ่งเกาะยาว
กิ่งทุ่งมะพร้าว	กิ่งเรียกกิ่งทุ่งมะพร้าว
อำเภอตะกั่วทุ่ง	กิ่งเรียกอำเภอตะกั่วทุ่ง
อำเภอทับปุด	กิ่งเรียกอำเภอทับปุด

จังหวัดสตูล

อำเภอเมือง	อำเภอมำบัง
อำเภอสุไหงโกเบ	อำเภอทุ่งหว้า
กิ่งตะลุง	กิ่งเรียกกิ่งตะลุง

จังหวัดตรัง

อำเภอเมือง	อำเภอกันตัง
อำเภอบางรักย์	อำเภอทับเที่ยง
อำเภอห้วยยอด	อำเภอเขาเขา

อำเภอปะเหลียน

อำเภอหกงस्ता

อำเภอสีเกา

กงเรียกอำเภอสีเกา

จังหวัดกระบี่

อำเภอเมือง

อำเภอปากน้ำ

อำเภอคลองพล

อำเภอคลองท่อม

อำเภอปากถาว

อำเภออ่าวลึก

อำเภอเกาะลันตา

กงเรียกอำเภอเกาะลันตา

มณฑลอุดร

จังหวัดอุดร

อำเภอเมือง

อำเภอหมากแข้ง

อำเภอเมืองเพ็ญ

อำเภอเพ็ญ

อำเภอหนองหาร

กงเรียกอำเภอหนองหาร

อำเภอหนองบัวลำภู

กงเรียกอำเภอหนองบัวลำภู

อำเภอกุมภวาปี

กงเรียกอำเภอกุมภวาปี

อำเภอบ้านฝาง

กงเรียกอำเภอบ้านฝาง

จังหวัดหนองคาย

อำเภอเมือง

อำเภอมีไชย

อำเภอเมืองพานพร้าว

อำเภอท่าบ่อ

อำเภอโพนพิสัย

กงเรียกอำเภอโพนพิสัย



จังหวัดนครพนม

อำเภอเมือง	อำเภอหนองบึก
อำเภอเรณูนคร	อำเภอธาตุพนม
อำเภอหนองสูง	อำเภอนาแก
อำเภอมุกดาหาร	คงเรียกอำเภอมุกดาหาร
อำเภอไชยบุรี	คงเรียกอำเภอไชยบุรี
อำเภอท่าอุเทน	คงเรียกอำเภอท่าอุเทน

จังหวัดขอนแก่น

อำเภอเมือง	อำเภอพระลับ
อำเภอมัญจาคีรี	อำเภอภูเตี้ย
อำเภอเมืองพล	อำเภอพล
อำเภอชนบท	คงเรียกอำเภอชนบท
อำเภอภูเวียง	คงเรียกอำเภอภูเวียง
อำเภอน้ำพอง	คงเรียกอำเภอน้ำพอง

จังหวัดสกลนคร

อำเภอเมือง	อำเภอธาตุเชิงชุม
อำเภอสว่างดินแดน	อำเภอบ้านหัน
อำเภอพรรณานิคม	คงเรียกอำเภอพรรณานิคม
อำเภอดอนนาหว้า	คงเรียกอำเภอดอนนาหว้า

จังหวัดเลย

อำเภอเมือง	อำเภอกุศบึง
อำเภอท่าลี่	คงเรียกอำเภอท่าลี่
อำเภอด่านซ้าย	คงเรียกอำเภอด่านซ้าย
อำเภอวังสะพุง	คงเรียกอำเภอวังสะพุง
อำเภอเชียงคาน	คงเรียกอำเภอเชียงคาน

มณฑลร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ด

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองร้อยเอ็ด
อำเภอธวัชบุรี	อำเภอดินแดง
อำเภอจตุรพักตรพิมาน	อำเภอหัวช้าง
อำเภอเกษตรวิสัย	อำเภอหนองแวง
อำเภอพนมไพรแดนมฤค	อำเภอพนมไพร
อำเภอเขมบาศาล	คงเรียกอำเภอเขมบาศาล
อำเภออาจสามารถ	คงเรียกอำเภออาจสามารถ
อำเภอสุวรรณภูมิ	คงเรียกอำเภอสุวรรณภูมิ
อำเภอเสลภูมิ	คงเรียกอำเภอเสลภูมิ

จังหวัดมหาสารคาม

อำเภอเมือง	อำเภอตลาด
อำเภอท่าช้าง	อำเภอบรบือ

อำเภอกันทรวิชัย  
 อำเภอเมืองวาปีประทุม  
 อำเภอโกสุมพิสัย  
 อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

อำเภอโคกพระ  
 คงเรียกอำเภอเมืองวาปีประทุม  
 คงเรียกอำเภอโกสุมพิสัย  
 คงเรียกอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

จังหวัดกาฬสินธุ์

อำเภอเมือง  
 อำเภอภูแล่นช้าง  
 อำเภอกมลาไสย  
 อำเภอสหัสขันธ์  
 อำเภอกุฉินารายณ์

อำเภอห้วย  
 อำเภอขามเฒ่า  
 คงเรียกอำเภอกมลาไสย  
 คงเรียกอำเภอสหัสขันธ์  
 คงเรียกอำเภอกุฉินารายณ์

มณฑลอุบล

จังหวัดอุบล

อำเภอเมือง  
 อำเภอตระการพืชผล  
 อำเภอเกษมสีมา  
 อำเภอโขงเจียม  
 อำเภอพนานิคม  
 อำเภอมหาชนะชัย  
 อำเภอกำเขื่อนแก้ว

อำเภอเมืองอุบล  
 อำเภอเขื่องใน  
 อำเภอม่วงสามสิบ  
 อำเภอสุวรรณาวรี  
 อำเภอขุขันธ์  
 อำเภอพิบูลย์รักษ์  
 อำเภอลุมพุก

อำเภออำนาจเจริญ

กิ่งเสนาภังค์นิคม

อำเภอวารินชำราบ

อำเภอพิบูลมังสาหาร

อำเภอชะโงก

อำเภอเขมราฐ

กิ่งชานุมาน

อำเภอบุ่ง

กิ่งหนองทับบ้า

คงเรียกอำเภอวารินชำราบ

คงเรียกอำเภอพิบูลมังสาหาร

คงเรียกอำเภอชะโงก

คงเรียกอำเภอเขมราฐ

คงเรียกกิ่งชานุมาน

จังหวัดอุษาคเนย์

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองศรีสะเกษ

อำเภอรามไสล

อำเภอกันทรารักษ์

กิ่งบัวบุญทริก

อำเภออุทุมพรพิสัย

อำเภอกันทรารมย์

อำเภอเดชอุดม

อำเภอห้วยเหนือ

อำเภอศรีสะเกษ

อำเภอคง

อำเภอหน้าอ้อม

กิ่งโพนงาม

คงเรียกอำเภออุทุมพรพิสัย

คงเรียกอำเภอกันทรารมย์

คงเรียกอำเภอเดชอุดม

จังหวัดสุรินทร์

อำเภอเมือง

อำเภอสุรินทร์

อำเภอชุมพลบุรี

อำเภอเมืองสุรินทร์

อำเภอท่าตูม

คงเรียกอำเภอชุมพลบุรี

อำเภอสังขะ	-	กิ่งเรียกอำเภอสังขะ
อำเภอศรีขรภูมิ	-----	กิ่งเรียกอำเภอศรีขรภูมิ
อำเภอรัตนบุรี	-	กิ่งเรียกอำเภอรัตนบุรี

มณฑลจันทบุรี

จังหวัดจันทบุรี

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองจันทบุรี
อำเภอท่าหลวง	อำเภอมะขาม
กิ่งท่าหลวง	กิ่งกำพูน
อำเภอพลอยแหวน	อำเภอท่าใหม่
อำเภอแหลมสิงห์	กิ่งเรียกอำเภอแหลมสิงห์
อำเภอขลุง	กิ่งเรียกอำเภอขลุง

จังหวัดตราด

อำเภอเมือง	อำเภอบางพระ
อำเภอทุ่งใหญ่	อำเภอเขาสมิง
กิ่งคลองใหญ่	กิ่งเรียกกิ่งคลองใหญ่
อำเภอเกาะช้าง	กิ่งเรียกอำเภอเกาะช้าง

จังหวัดระยอง

อำเภอเมือง	อำเภอท่าประดู่
อำเภอไผ่สี้อม	อำเภอบ้านค่าย
กิ่งกชฌกต	กิ่งเรียกอำเภอแกลง

มณฑลพายัพ  
จังหวัดเชียงใหม่

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองเชียงใหม่
อำเภอบ้านฝาง	อำเภอสารภี
อำเภอแม่ฮอน	อำเภอสันกำแพง
อำเภอแม่ท่าช้าง	อำเภอหางดง
อำเภอแม่วาง	อำเภอกันแม
อำเภอเมืองแจ่ม	อำเภอช่างเคิ่ง
อำเภอเมืองฮอด	อำเภอฮอด
อำเภอแม่แตง	อำเภอสันมหาพน
อำเภอเมืองพร้าว	อำเภอพร้าว
อำเภอสะเมิง	คงเรียกอำเภอสะเมิง
อำเภอสันทราย	คงเรียกอำเภอสันทราย
อำเภอดอยสะเก็ด	คงเรียกอำเภอดอยสะเก็ด
อำเภอแม่ริม	คงเรียกอำเภอแม่ริม
อำเภอจอมทอง	คงเรียกอำเภอจอมทอง
อำเภอเชียงดาว	คงเรียกอำเภอเชียงดาว

จังหวัดเชียงราย

อำเภอเมือง	อำเภอเมืองเชียงราย
อำเภอพะเยา	อำเภอเมืองพะเยา

อำเภอตอกคำใต้

อำเภอสันช้างหิน

อำเภอเมืองเทิง

อำเภอเทิง

อำเภอเชียงแสน

คงเรียกอำเภอเชียงแสน

กิ่งเชียงแสน

คงเรียกกิ่งเชียงแสน

อำเภอเมืองฝาง

คงเรียกอำเภอเมืองฝาง

อำเภอแม่สรวย

คงเรียกอำเภอแม่สรวย

อำเภอเวียงป่าเป้า

คงเรียกอำเภอเวียงป่าเป้า

อำเภอแม่ใจ

คงเรียกอำเภอแม่ใจ

อำเภอเมืองพาน

คงเรียกอำเภอเมืองพาน

อำเภอเชียงคำ

คงเรียกอำเภอเชียงคำ

อำเภอเชียงทอง

คงเรียกอำเภอเชียงทอง

จังหวัดลำพูน

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองลำพูน

อำเภอเมืองลี

อำเภอลี

กิ่งแม่ทา

คงเรียกกิ่งแม่ทา

อำเภอป่ากบ้อง

คงเรียกอำเภอป่ากบ้อง

กิ่งบ้านโอง

คงเรียกกิ่งบ้านโอง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอเมือง

อำเภอเมือง

อำเภอเมืองยวน

อำเภอแม่สะเรียง

อำเภอเมืองขุนยวม  
อำเภอเมืองป่าย  
กิ่งท่าสองยาง

อำเภอขุนยวม  
อำเภอป่าย  
คงเรียกกิ่งท่าสองยาง

### มณฑลมหาสารคาม

#### จังหวัดแพร่

อำเภอเมือง  
อำเภอแม่พุก  
อำเภอเมืองสอง  
อำเภอร่องควาง

อำเภอเมืองแพร่  
อำเภอสูงเม่น  
อำเภอบ้านกลาง  
คงเรียกอำเภอร่องควาง

#### จังหวัดน่าน

อำเภอเมือง  
อำเภอสา  
อำเภอปาง  
อำเภอศรีชะเถน  
อำเภอท่าปลา  
อำเภอบัว  
อำเภอและ

อำเภอเมืองน่าน  
อำเภอบูญชัย  
อำเภอบ้านม่วง  
อำเภอนาน้อย  
คงเรียกอำเภอท่าปลา  
คงเรียกอำเภอบัว  
คงเรียกอำเภอและ

#### จังหวัดลำปาง

อำเภอเมือง  
อำเภอบ้านต้น  
อำเภอสอยขาว

อำเภอเมืองลำปาง  
อำเภอแม่ทะ  
อำเภอเกาะคา



อำเภอหางสัตว์	คงเรียกอำเภอหางสัตว์
อำเภอเมืองสอง	คงเรียกอำเภอเมืองสอง
อำเภอแจ้ห่ม	คงเรียกอำเภอแจ้ห่ม
อำเภอสนปราบ	คงเรียกอำเภอสนปราบ
อำเภอเมืองงาว	คงเรียกอำเภอเมืองงาว
อำเภอเมืองเดิน	คงเรียกอำเภอเมืองเดิน
กิ่งแม่พริก	คงเรียกกิ่งแม่พริก

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๕๐)

ชำนาญหอสมุด

## ข้อบังคับวรรณคดีสโมสร

ด้วยกรมการวรรณคดีสโมสรได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ตั้งข้อบังคับสำหรับการพิจารณาหนังสือในวรรณคดีสโมสรไว้ดังนี้

หมวด ๑ ว่าด้วยการขอประกาศสนิยบัตร

ข้อ ๑ หนังสือเรื่องใดที่จะให้กรมการวินิจฉัยว่าควรจะได้รับประกาศสนิยบัตรวรรณคดีสโมสรหรือไม่นั้น ผู้แต่งหรือผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์จะขอให้กรมการพิจารณาก็ได้ กรมการหรือสมาชิกวรรณคดีสโมสรคนใดจะขอให้ กรมการพิจารณาก็ได้ แต่ถ้าเป็นหนังสือซึ่งตัวผู้แต่งยังอยู่ หรือถ้าไม่มีตัวผู้แต่ง แต่เป็นหนังสือซึ่งมีเจ้าของถือกรรมสิทธิ์ ถ้าผู้แต่งหรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ไม่ให้อนุมัติให้พิจารณา กรมการจะไม่พิจารณา

ข้อ ๒ เพราะหนังสือที่แต่งตั้งหนังสือเก่าและหนังสือใหม่มีมากด้วยกัน ไขว่ไสยที่กรมการจะพิจารณาให้เสร็จสิ้นไปหมดได้ในคราวเดียวหรือปีเดียว แม้หนังสือแต่งใหม่ที่พิมพ์โฆษณาในปีใด จะพิจารณาให้หมดในปีนั้นก็ไม่ได้ ด้วยเหตุนี้หนังสือเรื่องใดเก่าก็ดี ใหม่ก็ดี ที่กรมการยังไม่ได้ตัดสินให้ประกาศสนิยบัตร ไม่ใช่แปลว่ากรมการไม่เห็นว่าเป็นสมควรได้ประกาศสนิยบัตร ต้องเข้าใจแต่ว่ายังไม่ได้พิจารณาถึงหนังสือเรื่องใดที่พิจารณาแล้วแต่ไม่ยอมให้ประกาศสนิยบัตร ถ้าเจ้าของเอาไปตกแต่งแก้ไขเสียให้ดีขึ้น จะขอให้พิจารณาอีกก็ได้

หมวด ๒ ว่าด้วยลักษณะพิจารณา

ข้อ ๓ กรรมการจะประชุมการพิจารณา ว่าหนังสือเรื่องใด ควรจะได้รับประกาศนียบัตรวรรณคดีสโมสร ปีละคราว ๑ ใน เดือนมีนาคม การประชุมนั้นจะวันเดียวหรือหลายวัน แล้ว แต่การที่จะปลูกษา

ข้อ ๔ ผู้ที่จะขอให้กรรมการพิจารณา ต้องแจ้งความแลส่ง หนังสือที่จะให้พิจารณา มายังเลขานุการวรรณคดีสโมสรภายใน เดือนมกราคม

ข้อ ๕ ในเดือนกุมภาพันธ์ ให้เลขานุการรวบรวมรายชื่อ หนังสือที่จะพิจารณาแจ้งความให้กรรมการทราบ แยกเป็นผู้กำหนดวัน ประชุม

ข้อ ๖ ในเบื้องต้นกรรมการจะตรวจเลือกก่อนว่า ในคราว ประชุมปีนั้นจะพิจารณาหนังสือเรื่องใดบ้าง คัดออกไว้แต่เฉพาะ ที่จะพิจารณา ที่ยังไม่พิจารณาคัดออกส่วนหนึ่ง เอาไว้พิจารณา ในคราวต่อไป

ข้อ ๗ กรรมการต้องตัดสินด้วยพิชิตถากลับทุกเรื่อง ๆ ใด ถากข้างเห็นควรมากกว่า จึงเป็นได้ ถ้าถากเท่ากันทั้ง ๒ ฝ่าย หรือฝ่ายข้างไม่ควรมากกว่าเป็นไม่ได้

ข้อ ๘ เพราะเหตุที่กรรมการตัดสินด้วยคะแนนตบ ๕

กรรมการแลเลขานุการไม่จำเป็นต้องชี้แจงแก่ผู้ใดว่าไม่ให้ประกาศนียบัตรด้วยเหตุใด แต่ไม่ควรแสดงความไม่ปรากฏแก่ผู้อื่นว่ากรรมการไม่ยอมให้ประกาศนียบัตรหนังสือเรื่องใด ๆ นอกจากที่ให้ผู้ขอให้พิจารณาหนังสือเรื่องนั้นทราบ

ข้อ ๙ เมื่อกรรมการได้ตัดสินเห็นว่า เรื่องใดควรได้ประกาศนียบัตรบรรณคดีสโมสร กรรมการหอพระสมุดวชิรญาณจะได้ปรึกษาถึงเรื่องเหรียญวชิรญาณต่อไป ซึ่งต้องเข้าใจว่า ถึงหนังสือที่ได้ประกาศนียบัตรบรรณคดีสโมสรต้องนับเป็นอย่างวิเศษ จึงควรได้รับเหรียญวชิรญาณด้วย

ข้อ ๑๐ เมื่อกรรมการทั้ง ๒ ได้ปรึกษาเห็นควรให้ประกาศนียบัตรบรรณคดีสโมสร แลเหรียญวชิรญาณหนังสือเรื่องใดบ้างแล้ว ให้แนยกนำความขึ้นกราบบังคมทูลฯ ต่อทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วยจึงเป็นใช้ได้

ข้อ ๑๑ พิธีให้ประกาศนียบัตรแลเหรียญวชิรญาณนั้น ให้ปีละครั้ง ๑ ในเดือนพฤษภาคม กรรมการจะกำหนดวันใดวันหนึ่ง ซึ่งใกล้ต่อวิสาขบูชา ตามพระราชกำหนดทรงตั้งเหรียญวชิรญาณ จะเชิญผู้ที่ได้รับมาประชุมที่หอพระสมุดฯ พร้อมด้วยกรรมการแลสมาชิกผู้มีตำแหน่งสูงในกรรมการ เป็นผู้ให้ประกาศนียบัตรแลเหรียญวชิรญาณ (ถ้าให้เหรียญด้วย) ถ้าผู้รับจะมาไม่ได้จึงจะส่งไป

ประกาศมจณวันที่ ๑๐ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นวันที่ ๒๓๔๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๖๘)

คำบอกกล่าวขัดขวางของกรุงสยาม  
ต่อวิธีทำสงครามซึ่งผิดจารีตธรรมเนียมระหว่างนานาประเทศ

๑ โทรเลขหม่อมเจ้าไตรทศประทีป อรรถราชทูตที่เบอร์ลิน  
ทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ  
เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ณกรุงเทพ ฯ

ลงวันที่เปโตรกราด วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

ได้รับที่กรุงเทพ ฯ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

ด้วยเรื่องซึ่งเยอรมันให้เรือไคไน กระทำสงครามโดยไม่มี  
ความเมตตาไม่เลือกหน้าว่าเป็นเรือของใครนั้น ข้าพระพุทธเจ้า  
ได้รับคำประกาศแจ้งความมาตามทางราชการแล้ว แต่เพราะ  
เหตุที่มีการขัดข้องที่จะโทรเลขมาไม่ได้สะดวก ข้าพระพุทธเจ้า  
จึงได้ส่งคำประกาศนั้นเข้ามาทางหนังสือแล้ว

บัดนี้ข้าพระพุทธเจ้าพยายามที่จะมีโทรเลขมาทางสถานราชทูต  
ที่เปโตรกราด เมื่อได้ทรงรับโทรเลขนี้แล้ว ขอได้ทรงพระ  
ดำริห์ดูว่า จะควรใช้ โทรเลขลับเป็นคำสั่งไปมาทางรัสเซีย  
ได้ฤาไม่

แต่ข้าพระพุทธเจ้าขอทูลว่า ถึงแม้ว่าอเมริกาได้ชักชวน  
ประเทศอื่น ๆ ซึ่งเปนกลางอยู่ ให้เลิกดอนทูตเสียเหมือนกัน  
แล้ว จนบัดนี้ก็ยังหาได้มีประเทศนั้น ๆ กระทำตามไม่ เปน  
แต่ประเทศที่เปนกลางทั้งหลายนั้น ได้บอกกล่าวขัดขวางประกาศ  
ของเยอรมัน<sup>2566</sup> แลรักษาอำนาจที่จะว่ากล่าวต่อไปในภายหน้า

๒ โทรเลขสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์  
วโรปการ ถึง พระวิศาลพจนกิจ อรรคราชทูตที่เปโตรกราด  
กรุงเทพ ฯ วันที่ ๑๐ มีนาคม พ. ศ. ๒๔๕๕

ด้วยได้รับโทรเลขของหม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ ซึ่งมีไป  
จากเบอร์ลิน วันที่ ๓ เดือนนี้แล้ว ให้พระวิศาลพจนกิจ  
แจ้งความให้อรรคราชทูตที่เบอร์ลิน ทราบคำตอบของรัฐบาล  
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้มีไปยังรัฐบาลอเมริกัน  
ตามที่ได้มีโทรเลขลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ มาให้พระวิศาลพจนกิจ  
ทราบไว้แล้วนั้นทุกประการ

แลให้หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ แจ้งความแก่รัฐบาล  
เยอรมันด้วย ว่าเพราะเหตุที่คิดกระทำการศึกด้วยเรือใต้น้ำ  
ผิดต่อจารีตประเพณีระหว่างนานาประเทศอยู่เพียงใด กรุงสยามเป็น  
ประเทศที่ได้ลงชื่อในสัญญาทั้งหลายซึ่งได้ทำเกรงเสียอยู่ประเทศ  
หนึ่งแล้ว ต้องบอกกล่าวขัดขวางต่อการที่ผิดตั้งเช่นกล่าวนี้  
แลต้องรักษาอำนาจที่จะว่ากล่าวสืบไปในภายหน้าด้วย

๓ โทรเลข พระวิศาลพจนกิจ อรรคราชทูต ที่เปโตรกราด  
ทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ  
เปโตรกราด วันที่ ๒๒ มีนาคม พ. ศ. ๒๔๕๕

ได้รับที่กรุงเทพ ฯ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ. ศ. ๒๔๕๕

ข้าพระพุทธเจ้าได้ส่งพระโทรเลขลงวันที่ ๑๐ เดือนนี้ แลทูล  
ความตามรับสั่งไปยังหม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ ให้ทรงทราบ  
ทุกประการแล้ว

ท่านอรรถราชทูตที่เบอร์ลินอยากจะทรงทราบว่า จะโปรดให้ท่านร้องบอกกล่าวว่าขัดขวางการใช้เรือใต้น้ำกระทำศึกนั้น ต่อรัฐบาลออสเตรีย แลยังการด้วยฤาไม ด้วยว่าได้รับประกาศทางราชการมาจากรัฐบาลนั้นเหมือนกัน ท่านยังทรงรอฟังพระกระแสรับสั่งในข้อนี้

๔ โทรเลข สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ถึง พระวิศาลพจนกิจ อรรถราชทูต ที่เปโตรกราด กรุงเทพฯ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

ได้รับโทรเลขที่มิไปลงวันที่ ๒๒ เดือนนี้แล้ว ขอตอบว่าให้บอกแก่หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ ว่าให้ร้องบอกกล่าวว่าขัดขวางแลรักษาอำนาจไว้กล่าวในภายหน้า ต่อรัฐบาลออสเตรีย ยังการเหมือนอย่างที่ได้กระทำแล้ว ต่อรัฐบาลเยอรมันนั้นทุกประการ

๕ โทรเลข หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ อรรถราชทูต ที่เบอร์ลิน ทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ เปโตรกราด วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐

ได้รับที่กรุงเทพฯ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐

ด้วยรัฐบาลเยอรมัน ขอให้ข้าพระพุทธเจ้ามีโทรเลขเข้ามาทูลความตามคำประกาศของรัฐบาลนั้นดังนี้ ว่าบรรดาคนในบังคับของประเทศที่เป็นกลางนั้น เมื่อทำการอยู่ในเรือค้าขายของประเทศที่เป็นศัตรูต่อเยอรมันแล้ว ไม่เลือกกว่าเรืออื่นจะสรรพด้วยอาวุธฤาไม ก็จะต้องถูกจับตัวไปเป็นเหมือนกับเชลยศึก

รัฐบาลเยอรมัน จึงขอให้ประเทศที่เป็นกลางบอกแก่คนในบังคับ  
ของประเทศนั้น ที่ทำการอยู่ในเรือค้าขายของสวิตเซอร์แลนด์  
ทราบความไว้เสียก่อนด้วย ข้อความพิสดารในเรื่องนี้จะบอก  
ส่งมาทางเรือเมล์

๖ โทรเลข สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์  
วโรปการ ถึง พระวิศาลพจนกิจ อรรถราชทูต ที่เปโตรกราด  
กรุงเทพฯ ๙ วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐

ให้พระวิศาลพจนกิจ ส่งข้อความตามที่กล่าวต่อไปยัง  
หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ ว่าเป็นคำสั่งไปจากที่นี่

ด้วยได้รับโทรเลขที่มีเขาไปวันที่ ๑๒ เดือนนี้ ซึ่งมีความว่า  
รัฐบาลเยอรมันขอให้แจ้งความแก่รัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระ  
พระเจ้าอยู่หัวให้ทราบไว้เสียก่อน ว่าคนในบังคับของประเทศ  
ที่เป็นกลาง เมื่อทำการอยู่ในเรือค้าขายของประเทศที่กระทำ  
สงครามต่อเยอรมันนั้น จะต้องถูกจับเหมือนหนึ่งว่าเป็นเชลย  
ศึกนั้น

เพราะความคิดที่จะกระทำตามประกาศนี้ แม้เชื่อที่ทำลาย  
ล้างข้อความในหนังสือสัญญาฉบับที่ ๑๑ ว่าด้วยข้อบังคับสำหรับ  
การจับกุมในสงครามทางเรือ ซึ่งได้ทำที่กรุงเฮก พ.ศ. ๒๔๕๐  
หมวดที่ ๓ มีความปรากฏชัดว่าลเรือที่เป็นคนในบังคับของ  
ประเทศที่เป็นกลาง ซึ่งอยู่ในเรือค้าขายของสวิตเซอร์แลนด์จะ  
ไม่ถึงว่าเป็นเชลยศึกเป็นต้นดังนี้ ทรงสยามแม้ประเทศหนึ่ง  
ซึ่งได้ลงชื่อไว้ในหนังสือสัญญานี้พร้อมกับเยอรมันแล้ว ก็จำ  
เป็นต้องร้องบอกกล่าวชัดขวาง ต่อการที่เยอรมันแปรความใหม่ใน  
ข้อบังคับสำหรับกระทำสงครามทางเรือนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๕ เมษายน หน้า ๑๑)



ประกาศเรื่องเปลี่ยนเลขจากดุกศก  
ในเงินเหรียญบาทเหรียญสองสลึงแดงเหรียญสลึง  
ตามจำนวนปีที่สร้างขึ้นใหม่

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรับพระบรมราชโองการ  
แทนเฝ้าเกล้าเฝ้าเฝ้ากระหม่อมว่า เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธ  
ศักราช ๒๔๕๖ ได้ออกประกาศบอกขนาดสัณฐานลวดลายแล  
อักษรจากเงินเหรียญบาทอย่างใหม่ แลเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม  
พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ได้ออกประกาศเช่นเดียวกันสำหรับ  
เงินเหรียญสองสลึงแดงเหรียญสลึงอย่างใหม่ แลเมื่อวันที่ ๒๓  
กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แลวันที่ ๑๘ สิงหาคม  
พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ แลวันที่ ๔ ตุลาคม พระพุทธ  
ศักราช ๒๔๕๕ ได้ออกประกาศเปลี่ยนเลขจากดุกศกในเงินเหรียญ  
บาทที่สร้างขึ้นใหม่อีก บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่าต่อไปไม่  
จำเป็นจะต้องออกประกาศทุกคราว ในการที่เปลี่ยนเลขจากดุกศก  
เงินเหรียญบาทเหรียญสองสลึงแดงเหรียญสลึง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศให้ทราบ  
ทั่วกันว่า ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไปจนกว่า  
จะได้แจ้งความแก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่ กรมกระสาปน์สิทธิการ

หน้า ๗๕

พ.ศ. ๒๔๖๐

จะได้สร้างเงินเหรียญบาทเหรียญสองสลึง แลเหรียญสลึงตาม  
กำหนดในพระราชบัญญัติมาตราทองคำรัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ มี  
ขนาดสัมบูรณ์ลวดลายแลอักษรจากอย่างเดียวกันกับที่ได้ประกาศ  
ไว้เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แลวันที่ ๑๘  
สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ อันกล่าวมาข้างบนแล้ว  
กับมีเลขจากทุกตามจำนวนปีที่ได้สร้างเหรียญนั้น ๆ ขึ้น

ประกาศมาณวันที่ ๘ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
หม่อมเจ้าเณร

ลงนามแทน เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๘ พฤษภาคม หน้า ๗๕)

ประกาศเลื่อนชั้นที่นาตำบลห้วยแร้งจังหวัดตราด  
ชั้นเป็นนาฟางลอยชั้นจัตวา

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ที่นาตำบลห้วยแร้งท้องที่อำเภอเมืองจังหวัดตราด เดิมได้จัดเก็บเงินอากรค่านาเป็นชั้นเบญจจะ แต่ผลที่ได้ได้บริบูรณ์คล้ายกับนาตำบลหนองโสน ตำบลเสม็ดจ. ตำบลท่ากุ่ม. ตำบลตะกวาง อันเป็นที่ตั้งติดต่อซึ่งได้จัดเก็บเงินอากรเป็นนาชั้นจัตวาอยู่แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนชั้นที่นาตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมืองจังหวัดตราด เป็นนาฟางลอยชั้นจัตวา อัตราไร่ละ ๖๐ สตางค์ ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไป

ขอรับฎีกาฯ

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๖ พฤษภาคม หน้า ๗๗)

**ประกาศแก่พระราชกำหนด  
 เพิ่มโรงเรียนข้าราชการพลเรือน  
 เป็นพระราชกฤษฎีกาเพิ่มจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้นำประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วนั้น สมควรจะแก่พระราชกำหนดเพิ่มโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราไว้แต่วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ ให้ตรงกันตามของมหาวิทยาลัยด้วย

เพราะฉะนั้นต่อไปในพระราชกำหนดเดิม ที่ใดมีคำว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือน” ให้แก้เป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ทุกแห่ง กับในมาตรา ๕ คำว่า “ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เป็นผู้รักษาราชการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน เป็นผู้รักษาราชการให้เป็นไปถูกต้องตามพระราชกำหนดนี้” ให้แก้เป็น “ให้เสนาบดีกระทรวงธรรมการ เป็นผู้รักษาราชการให้เป็นไปถูกต้องตามพระราชกำหนดนี้”

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
 เป็นวันที่ ๒๓๗๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม หน้า ๘๐)

### ประกาศเลื่อนขั้นที่นา

ตำบลหนองขาหย่าง ตำบลหลุมเช่า ตำบลดงขวาง  
ตำบลหนองไผ่ ตำบลคอนกลอย ตำบลห้วยลอบ  
ตำบลทุ่งผึ้ง ตำบลหนองยาง จังหวัดอุทัยธานี  
มาเป็นนาฟางลอยชั้นตรี

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสสมเนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ที่นาในท้องที่อำเภอหนองพลวง จังหวัดอุทัยธานี คือ ตำบลหนองขาหย่าง ตำบลหลุมเช่า เดิมได้จัดเก็บเงินอากรค่านาเป็นชั้นเบญจจะ ตำบลดงขวาง ตำบลหนองไผ่ ตำบลคอนกลอย ตำบลห้วยลอบ ตำบลทุ่งผึ้ง เดิมจัดเก็บเงินอากรค่านาเป็นชั้นจัตวา และในท้องที่อำเภออุทัยเก่า จังหวัดอุทัยธานี คือ ตำบลหนองยาง เก็บเงินอากรค่านาเป็นชั้นจัตวา พันที่นา ๘ ตำบลนี้เป็นพื้นที่นาอุดมดี ได้เอาไปสอยนาเหมืองฝายได้ผลบริบูรณ์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขั้นที่นาตำบลหนองขาหย่าง ตำบลหลุมเช่า ตำบลดงขวาง ตำบลหนองไผ่ ตำบลคอนกลอย ตำบลห้วยลอบ ตำบลทุ่งผึ้ง อำเภอหนองพลวง ตำบลหนองยาง อำเภออุทัยเก่า จังหวัดอุทัยธานี เป็นนาฟางลอยชั้นตรี อัตราร้อยละ ๘๐ สตางค์ ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

### หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาลงวันที่ ๓ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

12/10/2566 เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม หน้า ๘๑)

## ประกาศตเก็บเงินอากรค่านา

ตำบลตะเคียนชะ อำเภอลำทะเมนชัย ที่ตั้งที่อำเภอหนองสูง  
 ตำบลจองถนน ตำบลนาปะขอ ตำบลฝายละมี ตำบลเกาะหมาก  
 ตำบลเกาะนางค้ำ ตำบลปากพูน ที่ตั้งที่อำเภอปากพูน  
 จังหวัดพัทลุง จำนวนพระพุทธศักราช ๒๔๕๘

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณา  
 โปรดเกล้า ๆ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การทำนาฟ้างลอยของ  
 ราษฎรในตำบลตะเคียนชะ อำเภอลำทะเมนชัย ที่ตั้งที่อำเภอหนองสูง  
 ตำบลจองถนน ตำบลนาปะขอ ตำบลฝายละมี ตำบลเกาะหมาก  
 ตำบลเกาะนางค้ำ ตำบลปากพูน ที่ตั้งที่อำเภอปากพูน จังหวัด  
 พัทลุง รวม ๘ ตำบล ในจำนวนพระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ราษฎร  
 ได้ปลูกค้ำต้นข้าวไว้แล้ว ๒๔,๗๐๒ ไร่ คิดเป็นเงินอากร ๑๗,๔๐๒ บาท  
 ๖๐ สตางค์ บังเกิดอุปัทวเหตุน้ำมากท่วมต้นข้าวในนาของราษฎร  
 เปื่อยเน่าเสียหายไป ๑๕,๕๕๐ ไร่ คิดเป็นเงินอากร ๑๔,๑๖๐ บาท  
 และได้ลดหย่อนไม่เก็บเงินอากรตามพระราชบัญญัติค้ำนา พ.ศ. ๑๑๕  
 ไปส่วนหนึ่งแล้ว คงเหลือเอาที่นาได้ผลซึ่งจะต้องเก็บเป็นเงิน  
 อากรรายละ ๓ วา หรือ ๔ วา รวมเป็นเนื้อที่ ๔,๗๕๒ ไร่ คิด  
 เป็นเงินอากร ๓,๒๕๒ บาท ๖๐ สตางค์ ทรงพระราชดำริเห็นว่า

พ.ศ. ๒๕๖๐

หน้า ๘๐

ผลที่ราษฎรทำได้เป็นส่วนน้อยไม่พอแก่การบริโภค จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นการเก็บเงินอากรค่าเช่าในตำบลทั้ง ๘ จำนวนพุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อเป็นทางบำรุงการทำนาของราษฎรไว้ พ.ศ. หนึ่ง

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

หม่อมเจ้าเนร

ลงนามแทนเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม หน้า ๘๓ )

ประกาศเปลี่ยนแปลงระเบียบการแต่งกาย  
ตามพระราชบัญญัติราชองครักษ์  
พระพุทธศักราช ๒๕๕๙

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลง  
พระราชบัญญัติราชองครักษ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๑ ให้เติม  
ความต่อท้ายข้อหมยอักษร ก, ดังนี้

ถ้าแต่งเครื่องสโมสรมที่ไว้ใส่สีขาวรูปคอแบะเปิดอกปาดเอวแล้ว  
ไม่ต้องใช้สายขงยศก็ได้

ประกาศมาณวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เชนวันที่ ๒๓๕๕  
ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓ มิถุนายน หน้า ๘๕)

จ่านักหอสมุด



กฎเสนาบดี  
ประกาศเพิ่มกฎว่าด้วยการลงอาญาทหารเรือ

ที่ ๑/๒๕๖๐  
๐๒๑๖๓

พแนกกฎหมาย

ด้วยหัวหน้าพแนกในกรมสรรพาวุธทหารเรือยังมีอัตราเป็นผู้  
ลงโทษแลผู้รับโทษชั้นใดไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้  
กำหนดอัตรารับโทษแลอำนาจลงโทษของหัวหน้าพแนก ในกรม  
สรรพาวุธทหารเรือ เพิ่มในกฎเสนาบดีว่าด้วยอำนาจลงอาญา  
ทหารเรือ ข้อ ๖ ตอน พแนกอื่น ๆ ดังนี้ คือ

- ๑) หัวหน้าพแนกปืน, พแนกตอร์ปิโด, แลพแนกหุ่่นระเบิด,  
เป็นผู้ลงโทษชั้น ๔ แลเป็นผู้รับโทษชั้น ข.
- ๒) หัวหน้าโรงงานการจักร แล หัวหน้ากองรักษาการ เป็นผู้  
ลงโทษชั้น ๖ แลเป็นผู้รับโทษชั้น ง.  
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ศลาว่าการกระทรวงทหารเรือ

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

( ลงพระนาม ) วุฒิชัย

นายพลเรือโท แทนเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓ มิถุนายน หน้า ๑๖)

## ประกาศตั้งผู้บัญชาการรถไฟชั่วคราว

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม  
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้นายพลโท พระเจ้า  
น้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นผู้บัญชาการ  
รถไฟชั่วคราว เพิ่มขึ้นจากตำแหน่งเดิมของพระองค์ท่านอีก  
ตำแหน่งหนึ่ง

ประกาศมาณวันที่ ๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
เป็นวันที่ ๒๓๕๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๐ มิถุนายน หน้า ๘๗)

### กฎมณเฑียรบาล

## ว่าด้วยครอบครัวแห่งข้าราชการในพระราชสำนักเพิ่มเติม ( ครึ่งที่ ๓ )

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้เฝ้ากระหม่อมว่า ตั้งแต่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยครอบครัวแห่งข้าราชการในพระราชสำนักนั้นไว้แล้ว การครอบครัวเป็นระเบียบเรียบร้อยดีจนเป็นลำดับมา บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่าตามความในมาตรา ๑๕ ข้อ ๑ ซึ่งห้ามมิให้ชายนำหญิงที่กายสมจรด้วยเป็นครั้งเป็นคราว ฤ็หญิงที่เรียกว่าเมียลับลงทะเบียนนั้น ความยังบกพร่องอยู่ เพราะบางที่ชายสมสู่กับหญิงจำพวกนั้นไม่มีบุตร แต่หญิงนั้นต้องด้วยลักษณะเมียลับที่จะจดทะเบียนไม่ได้ บุตรอันเกิดมาก็เลยไม่ได้จดทะเบียนและไม่มีใครจะได้รับความอุปถัมภ์เลี้ยงดูจากผู้เป็นบิดาตามสมควร ทรงพระกรุณานำสงสารแก่เด็กที่เกิดมาเป็นไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน และเพื่อจะบำรุงให้มีครอบครัวอย่างมีแพรวหลายมากไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาธรรมมาชิกราชบัณฑิตยเสนาบดีกระทรวงวัง รับพระบรมราชโองการประกาศกฎมณเฑียรบาลฉบับนี้เพิ่มเติมว่า

มาตรา ๑ บุตรอันเกิดแต่หญิง ที่ชายสมจรด้วยเป็นครั้งเป็นคราว ฤ็หญิงที่ชายสมจรด้วยโดยอาการที่เรียกว่าเมียลับก็ตาม ถ้าความไม่ปรากฏว่าหญิงที่เป็นมารดานั้น ได้สมจรปะปนด้วยชายอื่น เด็กที่เกิดมาเป็นบุตรของชายผู้นั้นโดยแท้แล้ว ให้ชายผู้เป็นบิดามีนานี้ ต้องเลี้ยงดูบำรุงรักษาให้กินอยู่รุ่มร่ามและเล่าเรียนตามสมควรแก่ถณานารูปจนกว่าเด็กนั้นจะมีอายุครบ ๑๖ ปี

มาตรา ๒ การเลี้ยงดูดังว่ามาในมาตรา ๑ นั้น ชายผู้เป็นบิดาจะรับตัวเด็กมาเลี้ยงดูเสียเองก็ได้ ฤ็จะให้มารดาปกครองเลี้ยงดูไว้ก็ได้ แล้วแต่ความตกลงแลเพื่อประโยชน์แก่เด็กเป็นประมาณ

ถ้าเด็กต้องอยู่กับมารดาแล้ว ให้ชายผู้เป็นบิดาออกเงินค่าเลี้ยงดูให้ตามสมควรแก่ถณานารูป (แต่อย่างไรก็ดีมารดาของเด็กฤ็ผู้ปกครองจะเรียกค่าเลี้ยงดูเกินกว่า ๑ ใน ๔ ของเงินเดือนไม่ได้)

ประกาศมาณวันที่ ๔ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๓๘๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๐ มิถุนายน หน้า ๘๘)

### ประกาศกรมมหาดเล็ก

เรื่องแก้ไขพระราชกำหนดว่าด้วยการใช้สายยงยศ  
ประกอบกับเครื่องแต่งกายข้าราชการกรมพระอัสวราช

จางวางเอก พระยาประสิทธิ์ศุภการ อธิบดีกรมมหาดเล็ก  
รับพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรด  
เกล้า ฯ ให้แก้ไขพระราชกำหนดว่าด้วยการใช้สายยงยศประกอบ  
กับเครื่องแต่งกายข้าราชการกรมพระอัสวราชใหม่ ตั้งแต่ชั้น  
เจ้ากรมขึ้นไปดังต่อไปนี้

ถ้าข้าราชการผู้ใดแต่งเครื่องราตรีสโมสร ซึ่งใช้เสื่อผ้าขาว  
รูปคอแฉะเปิดอกปาดเอวแล้ว จะใช้สายยงยศประกอบกับเครื่อง  
แต่งกายชนิดนี้ไม่ได้ต่อไป

๕ ๕ ๕  
ทรงตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๐ มิถุนายน หน้า ๕๐)

ประกาศขายอัตราค่าภาคหลวงตีบ  
 ในมณฑลพิษณุโลกแลมณฑลอุตรดิตถ์

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศว่า  
 อัตราค่าภาคหลวงตีบที่ใต้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้  
 สำหรับเก็บค่าภาคหลวงตีบในมณฑลพิษณุโลก ตามประกาศ  
 ลงวันที่ ๑๘ มกราคม พ. ศ. ๒๔๔๖ (รัตนโกสินทรศก ๑๒๒)  
 กับอัตร่าให้ใช้สำหรับเก็บค่าภาคหลวงในมณฑลอุตรดิตถ์ ตาม  
 ประกาศลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ. ศ. ๒๔๔๕ (รัตนโกสินทร  
 ศก ๑๒๕) นั้น ยังไม่พอแก่การเก็บค่าภาคหลวงตีบ โดยเหตุ  
 ที่ตีบขึ้นราคาจนจะท่วมอัตร่าอยู่แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรด  
 เกล้าโปรดกระหม่อม ให้ขายอัตราค่าภาคหลวงออกไปตาม  
 ราคาตีบที่ขึ้นไปนั้น สำหรับเก็บค่าภาคหลวงในมณฑลพิษณุโลก  
 แลมณฑลอุตรดิตถ์ ตั้งมีอัตร่าแจ้งต่อไปนี้ คือ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๗ มิถุนายน หน้า ๕๑)

ราคาที่ดินเมืองสระเตร์ตเขตเตลิแมนต์ คิดเป็นบาททาบละ		เก็บค่าภาคหลวง ทาบละ	
ตั้งแต่บาท	ถึงบาท	บาท	สตางค์
๑๘๑	๑๘๒	๒๗	๕๕
๑๘๒	๑๘๓	๒๘	๓๕
๑๘๓	๑๘๔	๒๘	๗๕
๑๘๔	๑๘๕	๒๕	๑๕
๑๘๕	๑๘๖	๒๕	๕๕
๑๘๖	๑๘๗	๒๕	๕๕
๑๘๗	๑๘๘	๓๐	๓๕
๑๘๘	๑๘๙	๓๐	๗๕
๑๘๙	๑๙๐	๓๑	๑๕
๑๙๐	๑๙๑	๓๑	๕๕
๑๙๑	๑๙๒	๓๒	๐๐
๑๙๒	๑๙๓	๓๒	๔๕
๑๙๓	๑๙๔	๓๒	๘๐
๑๙๔	๑๙๕	๓๓	๓๕
๑๙๕	๑๙๖	๓๓	๗๐
๑๙๖	๑๙๗	๓๔	๒๕
๑๙๗	๑๙๘	๓๔	๗๐
๑๙๘	๑๙๙	๓๕	๑๕
๑๙๙	๒๐๐	๓๕	๖๐
๒๐๐	๒๐๑	๓๖	๐๕
๒๐๑	๒๐๒	๓๖	๕๕

ราคาในเมืองสระบุรีต.เขตเต็กเมนต์ คิดเป็นบาทหาบละ		เก็บค่าภาคหลวง หาบละ	
ตั้งแต่บาท	ถึงบาท	บาท	สตางค์
๒๐๒	๒๐๓	๓๗	๐๕
๒๐๓	๒๐๔	๓๗	๕๕
๒๐๔	๒๐๕	๓๘	๐๕
๒๐๕	๒๐๖	๓๘	๕๕
๒๐๖	๒๐๗	๓๙	๐๕
๒๐๗	๒๐๘	๓๙	๕๕
๒๐๘	๒๐๙	๔๐	๐๕
๒๐๙	๒๑๐	๔๐	๕๕
๒๑๐	๒๑๑	๔๑	๐๕
๒๑๑	๒๑๒	๔๑	๕๕
๒๑๒	๒๑๓	๔๒	๐๐
๒๑๓	๒๑๔	๔๒	๖๕
๒๑๔	๒๑๕	๔๓	๒๐
๒๑๕	๒๑๖	๔๓	๗๕
๒๑๖	๒๑๗	๔๔	๓๐
๒๑๗	๒๑๘	๔๔	๘๕
๒๑๘	๒๑๙	๔๕	๔๐
๒๑๙	๒๒๐	๔๕	๙๕
๒๒๐	๒๒๑	๔๖	๕๐

ประกาศมาณวันที่ ๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
เป็นวันที่ ๒๕๐๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้



ข้อบังคับทหารบก  
กำหนดศาลกรมทหาร

ด้วยตามพระธรรมนูญศาลทหารบก พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๘ มีว่า “ ในมณฑลทหารบกมณฑลหนึ่งจะควรมีสศาลกรมทหารที่ศาลแล้วแต่เสนาบดีกระทรวงกระลาโหมจะมีคำสั่ง ” มาตรา ๙ มีว่า “ ในคำสั่งเสนาบดีกระทรวงกระลาโหม จะต้องชี้แจงว่าในตำบลใดและทหารพวกใดอยู่ในอำนาจศาลกรมทหารศาลใด นายทหารผู้ใดมีอำนาจที่จะตั้งศาลนั้น ๆ ”

แต่ก่อนมาได้มีข้อบังคับกำหนดศาลกรมทหาร และได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นมาแล้วหลายครั้ง บัดนี้สมควรจะประมวลการกำหนดเขตศาลกรมทหารให้เหมาะแก่ท้องที่ แลกรมกองทหารบกต่อไป

เพราะฉะนั้น ให้กำหนดศาลกรมทหารแลกำหนดเขตอำนาจของศาลตลอดถึงผู้มีอำนาจตั้งศาลในมณฑลทหารบกต่าง ๆ ดังนี้

มณฑลทหารบกกรุงเทพพระมหานคร

ข้อ ๑ ในมณฑลทหารบกกรุงเทพพระมหานคร ให้มีศาลกรมทหาร ๔

๑) ศาลกรมทหารกรุงเทพพระมหานคร พิจารณาคดีที่เกิดขึ้น  
 ขึ้นในกรุงเทพพระมหานคร ซึ่งนอกเขตร์บริเวณโรงทหาร  
 (เว้นแต่คดีซึ่งเกิดขึ้นในท้องที่อำเภอบางเขน) สารวัตรใหญ่ทหาร  
 เป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๒) ศาลกรมทหารกองบิน พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในเขตร์  
 ท้องที่อำเภอบางเขน ผู้บังคับการกองบินเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๓) กรมทหารบกทุก ๆ กรม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดพระนคร  
 ให้มีศาลกรมทหารเพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงของ  
 กรมทหารบกนั้นๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้นๆ เป็นผู้มีอำนาจ  
 ตั้งศาล

มณฑลทหารบกนครไชยศรี

ข้อ ๒ ในมณฑลทหารบกนครไชยศรี ให้มีศาลกรมทหาร  
 นครไชยศรี พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในมณฑลนครไชยศรี ผู้บังคับ  
 การกรมทหารซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่นั้นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

มณฑลทหารบกกรุงเทพฯ

ข้อ ๓ ในมณฑลทหารบกกรุงเทพฯ ให้มีศาลกรมทหาร คือ

๑) ศาลกรมทหารกรุงเทพฯ พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัด  
 กรุงเทพฯ จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดชัยภูมิ  
 จังหวัดประทุมธานี ซึ่งนอกเขตร์บริเวณโรงทหาร สารวัตร  
 ทหารบกประจำท้องที่นั้นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๒) ศาลกรมทหารสระบุรี พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัด  
สระบุรี ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้  
อำนาจตั้งศาล

๓) ศาลกรมทหารลพบุรี พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัด  
ลพบุรี ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้  
อำนาจตั้งศาล

๔) กรมทหารบกทุก ๆ กรมซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเก่า ให้  
มีศาลกรมทหาร เพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงของ  
กรมทหารบกนั้น ๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้น ๆ เป็นผู้  
อำนาจตั้งศาล

มณฑลทหารบกราชบุรี

ข้อ ๔ ในมณฑลทหารบกราชบุรี ให้มีศาลกรมทหาร คือ

๑) ศาลกรมทหารราชบุรี พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัด  
ราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งนอกบริเวณโรงทหาร สารวัด  
ทหารบกประจำท้องถิ่นเป็นผู้อำนาจตั้งศาล

๒) ศาลกรมทหารกาญจนบุรี พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นใน  
จังหวัดกาญจนบุรี ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่น  
เป็นผู้อำนาจตั้งศาล

๓) ศาลกรมทหารเพชรบุรี พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัด  
เพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้บังคับการกรมทหารบก  
ซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นเป็นผู้อำนาจตั้งศาล

๔) กรมทหารบกทุก ๆ กรม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดราชบุรี ให้มีศาลกรมทหาร เพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงของกรมทหารบกนั้น ๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้น ๆ เป็นผู้ที่มีอำนาจตั้งศาล

มณฑลทหารบกนครราชสีมา

ข้อ ๕ ในมณฑลทหารบกนครราชสีมา ให้มีศาลกรมทหารคือ

๑) ศาลกรมทหารนครราชสีมา พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในมณฑลนครราชสีมา ซึ่งนอกบริเวณโรงทหาร สारวัดทหารบกประจำท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๒) กรมทหารบกทุก ๆ กรม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ให้มีศาลกรมทหารบก เพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงของกรมทหารบกนั้น ๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้น ๆ เป็นผู้ที่มีอำนาจตั้งศาล

มณฑลทหารบกนครสวรรค์

ข้อ ๖ ในมณฑลทหารบกนครสวรรค์ ให้มีศาลกรมทหารคือ

๑) ศาลกรมทหารนครสวรรค์ พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดไชยนาท ซึ่งนอกบริเวณโรงทหาร สारวัดทหารบกประจำท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๒) ศาลกรมทหารตาก พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดตาก จังหวัดกำแพงเพชร ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๓) กรมทหารบกทุก ๆ กรม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ ให้มีศาลกรมทหาร เพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงของกรมทหารบกนั้น ๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้น ๆ เป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

### มณฑลทหารบกนฝ่ายเหนือ

ข้อ ๗ ในมณฑลทหารบกฝ่ายเหนือ ให้มีศาลกรมทหารคือ

๑) ศาลกรมทหารพิศณุโลก พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดพิศณุโลก จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย จังหวัดสวรรคโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดหล่มสักคดี ซึ่งนอกบริเวณโรงทหาร สรรวัตทหารบกประจำท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๒) ศาลกรมทหารอุดรดิฐ พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดอุดรดิฐ ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๓) ศาลกรมทหารแพร่ พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดแพร่ ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่น เป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๔) ศาลกรมทหารน่าน พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดน่าน ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่น เป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๕) ศาลกรมทหารลำปาง พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดลำปาง ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่น เป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๖) กรมทหารบกทุก ๆ กรม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก ให้มีศาลกรมทหาร เพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงของกรมทหารบกนั้น ๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้น ๆ เป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

มณฑลทหารบกพายัพ

ข้อ ๘ ในมณฑลทหารบกพายัพ ให้มีศาลกรมทหาร คือ

๑) ศาลกรมทหารเชียงใหม่ พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำพูน ซึ่งนอกบริเวณโรงทหาร สารวัตรทหารบกประจำท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๒) ศาลกรมทหารเชียงใหม่ พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๓) กรมทหารบกทุก ๆ กรม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ให้มีศาลกรมทหาร เพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงของกรมทหารบกนั้น ๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้น ๆ เป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

### มณฑลทหารบกปราจีนบุรี

ข้อ ๕ ในมณฑลทหารบกปราจีนบุรี ให้มีศาลกรมทหารคือ

๑) ศาลกรมทหารฉะเชิงเทรา พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครนายก ซึ่งนอกบริเวณโรงพยาบาล สรรวัตทหารบกประจำท้องที่นั้นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๒) ศาลกรมทหารปราจีนบุรี พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระบุรี ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่นั้น เป็นผู้ที่มีอำนาจตั้งศาล

๓) ศาลกรมทหารจันทบุรี พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในมณฑลจันทบุรี ผู้บังคับการกรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่นั้นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๔) กรมทหารบกทุก ๆ กรม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้มีศาลกรมทหาร เพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงพยาบาลของกรมทหารบกนั้น ๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้น ๆ เป็นผู้ที่มีอำนาจตั้งศาล

### มณฑลทหารบกฝ่ายตะวันออก

ข้อ ๑๐ ในมณฑลทหารบกฝ่ายตะวันออก ให้มีศาลกรมทหารคือ

๑) ศาลกรมทหารร้อยเอ็จ พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นในมณฑลร้อยเอ็จ ซึ่งนอกบริเวณโรงพยาบาล สรรวัตทหารบกประจำท้องที่นั้นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

12/10/2566

๒) ศาลกรมทหารอบต พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นที่มณฑลอุดรราชธานี ผู้บังคับการ กรมทหารบกซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๓) ศาลกรมทหารอุดร พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นที่มณฑลอุดร ผู้บังคับการกรมทหารบก ซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจตั้งศาล

๔) กรมทหารบกทุก ๆ กรม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ดให้มีศาลกรมทหาร เพื่อพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นภายในบริเวณวังของกรมทหารบกนั้น ๆ ผู้บังคับการกรมทหารบกนั้น ๆ เป็นผู้ที่มีอำนาจตั้งศาล

ข้อ ๑๑ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แต่บัดนี้เป็นต้นไป ส่วนข้อบังคับในเรื่องกำหนดศาลกรมทหาร ที่มีอยู่แล้วก่อนวันที่ใช้ข้อบังคับนี้ให้ยกเลิก

ข้อ ๑๒ ให้สมุหพระธรรมนูญทหารบก แต่ผู้มีบัญชากรมณฑลทหารบกทั้งปวงเป็นผู้รักษาให้การดำเนินไปตามข้อบังคับนี้

ศาลว่าการกระทรวงกลาโหม ในพระนคร  
วันที่ ๑๑ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) นายพลเอก เจ้าพระยาบดินทรเดชาฯ เจ้า  
เสนาบดีกระทรวงกลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๑ มิถุนายน หน้า ๕๕)



พระราชบัญญัติการตรวจสอบบัญชีสำม โนครวั  
 แดการจดทะเบียนคนเกิดคนตายคนย้ายตำบล  
 พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี  
 สีนทรมหาจักรีราชู พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ  
 สั่งว่า การทำบัญชีสำม โนครวัที่ได้เริ่มทำตามพระราชบัญญัติ  
 สำหรับทำบัญชีคนในพระราชอาณาจักร ร.ศ. ๑๒๘ ( พ.ศ. ๒๔๕๒ )  
 นั้น ต่อมาได้มีการแก้ไขการเกิดการตายการย้ายเป็นลำดับมา ถึง  
 เวลาจำนวนพลเมืองและรายการต่าง ๆ ย่อมคลาดเคลื่อนไป  
 จากจำนวนที่เป็นจริงได้มาก สมควรจะวางระเบียบการตรวจสอบ  
 สำม โนครวัขึ้นไว้ เพื่อจะได้แก้ไขบัญชีให้ถูกต้องใกล้เคียง  
 ความเป็นจริงไว้เสมอ อีกประการหนึ่งการจดทะเบียนคนเกิด  
 คนตาย คนย้ายตำบล ซึ่งเป็นหลักฐานในการแก้ไขบัญชีสำ  
 ม โนครวัให้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงนั้น ก็ยังหาได้มีบัญญัติ  
 ลงไว้เป็นหลักฐานไม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตราพระราช  
 บัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกชื่อว่า พระราชบัญญัติการ  
 ตรวจสอบบัญชีสำม โนครวั แดการจดทะเบียนคนเกิด คน  
 ตาย คนย้ายตำบล พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

มาตรา ๒ ให้ใช้ในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ส่วนแคว้นเมืองในมณฑลนอกจากกรุงเทพฯ นั้น เมื่อสมควรจะให้ใช้ในท้องที่ใดเมื่อใด จะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเฉพาะ

มาตรา ๓ เมื่อได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในท้องที่ใดแล้ว ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติกัมพูชาซึ่งคนในพระราชอาณาจักร ร.ศ. ๑๒๘ เสีย

วิเคราะห์ศัพท์

มาตรา ๔ (๑) คำว่า "บ้าน" ซึ่งจะกล่าวต่อไปในพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า เรือนหลังเดียวก็ตาม หลายหลังก็ตาม ซึ่งอยู่ในเขตที่มีเจ้าของเป็นอิสระส่วนหนึ่ง นับว่าบ้านหนึ่ง ห้องแถวและแพหรือเรือท่าซึ่งจอดประจำอยู่ที่ใด ถ้ามีเจ้าของหรือผู้เช่าครอบครองเป็นอิสระต่างหาก ห้องหนึ่ง หนึ่งหลัง ลำหนึ่ง หรือหมู่หนึ่งในเจ้าของ หรือผู้เช่าคนหนึ่ง นับว่าบ้านหนึ่งเหมือนกัน

(๒) คำว่า "เจ้าบ้าน" นั้น หมายความว่าผู้อยู่ปกครองบ้านซึ่งกล่าวมาแล้วในข้อ ๑ จะครอบครองด้วยเป็นเจ้าของก็ตาม ด้วยเป็นผู้เช่าอยู่อาศัย ซึ่งได้รับอำนาจจากเจ้าของก็ตาม นับว่าเป็นเจ้านานทั้งสิ้น

(๓) สถานที่ต่าง ๆ เช่นวัด โรงพยาบาล โรงทหาร โรงเรียน เรือนจำ ที่ทำการไปรษณีย์ สถานีรถไฟ สถานีตำรวจพระนครบาล

หรือสถานที่ต่าง ๆ ของรัฐบาล หรือของบุคคลจำพวกหนึ่งจำพวกใด ให้ถือว่าผู้ปกครองควบคุมคนในสถานที่นั้น ๆ เป็นทั่วมารับผิดชอบ

(๔) คำว่า ผู้อยู่ในบ้าน หรือสถานที่ต่าง ๆ ดังที่เข้ามาแล้ว ในข้อ ๑-๓ นั้น หมายความว่าผู้ที่กินอยู่หลับนอนเป็นประจำอยู่ในสถานที่นั้น

### การตรวจสอบใบอนุญาตสามโนคริว

มาตรา ๕ เมื่อเสนาบดีเจ้ากระทรวงการปกครอง เห็นเหตุสมควรจะมีการสอบสวนใบอนุญาตสามโนคริว ในห้องที่ใดเมื่อใด เมื่อได้ประกาศบอกล่วงหน้าให้ราษฎรห้องที่นั้นทราบ ในเวลาอันสมควรแล้วให้เจ้าพนักงานผู้ปกครองห้องที่ หรือเจ้าพนักงานซึ่งเสนาบดีเจ้ากระทรวงจะได้ตั้งขึ้นโดยเจาะหรือชั่วคราว ให้มีหน้าที่ในการตรวจสอบสามโนคริวนั้น มีอำนาจที่จะขอตรวจตราจำนวนต่าง ๆ ต่อเจ้าบ้าน หรือหัวหน้าสถานที่ใด ๆ ได้ทุกเมื่อ ถ้าจำนวนจริงผิดพลดคลาดเคลื่อนกับสามโนคริวอย่างใด ให้แก้ไขเสียให้ตรงกับความเป็นจริง และถ้าบ้านเรือนหรือสถานที่ใดยังขาดตกบกพร่องมิได้สำรวจไว้ในสามโนคริวแต่เดิมแล้ว ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสอบสวนเอาจำนวนลงในสามโนคริว ให้ถูกต้องต่อไป

มาตรา ๖ เมื่อเจ้าพนักงานได้ประกาศล่วงหน้าไว้ทราบแล้วว่า จะทำการสอบสวนหรือทำสำนวนในครัววัดที่ใดเมื่อใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในบ้านในเขตที่ อันเดิมสำรวจจะต้องคอยตอบคำถาม และแสดงรายการต่าง ๆ ต่อเจ้าพนักงานให้ได้รับความตามต้องการ

ในระหว่างที่เจ้าพนักงานออกไปกระทำการสำรวจนั้น ถ้าผู้ใดมีกิจธุระจำเป็นจะต้องไป ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านหรือหัวหน้าครอบครัว หรือหัวหน้าซึ่งปกครองควบคุมคน ในสถานะนั้น ๆ จะต้องแจ้งความแทน

ค่าแจ้งความเช่นนั้น ให้ถือว่าใช้แทนเหมือนตัวผู้แทนได้แจ้งความเอง

มาตรา ๗ ให้เป็นหน้าที่เจ้าบ้านหรือผู้แทนเจ้าบ้าน หรือหัวหน้าผู้ปกครองควบคุมคนในสถานะนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบที่จะแสดงจำนวนคนและรายการต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในบ้านเรือน หรือในสถานะนั้น ๆ ต่อเจ้าพนักงานตามความจริง และโดยสุจริต

มาตรา ๘ ถ้าผู้ใดขัดขวางไม่ยอมตอบคำถามเจ้าพนักงานผู้ทำการสำรวจก็ดี หรือปิดบังจำนวนคนไว้ไม่บอกให้ครบถ้วนก็ดี หรือขัดขวางต่อความสะดวกของเจ้าพนักงาน ในการสอบสวนก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษ ปรับเป็นพิณัยครั้งหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๕๐ บาท และไม่เกินกว่า ๑๐๐ บาท

ถ้าปรากฏว่าผู้ใดสมคบช่วยเหลือปิดบังอำพราง ผู้ซึ่งมีหน้าที่  
สมควรจะต้องเข้ารับราชการทหารไว้ในบ้านเรือน ไม่บอกบาปญาติ  
ต่อเจ้าพนักงาน มีความผิดตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์  
ทหาร ร.ศ. ๑๒๔ มาตรา ๒๒

แต่เนื้อความในมาตรา<sup>๕</sup> นี้ มิได้ลบล้างความผิดซึ่งจะมีผู้กระทำ  
จนตามกฎหมายประมวลอาญา

การจดทะเบียนคนเกิดคนตาย

มาตรา ๕ ให้เสนาบดีผู้<sup>๕</sup>มีหน้าที่จัดตั้งเจ้าพนักงาน และเปรียบเทียบ  
การสำหรับจดทะเบียนคนเกิดคนตายตามพระราชบัญญัติ<sup>๕</sup>

มาตรา ๑๐ ถ้ามี<sup>๕</sup>คนเกิดคนตายในบ้านใดเรือนใด หรือสถาน  
ที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของบิดามารดาหรือเจ้าบ้านหรือผู้เป็นหัวหน้าใน  
สถาน<sup>๕</sup>ที่นั้น ๆ จะต้องแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน ซึ่ง<sup>๕</sup>มีหน้าที่รับจด  
ทะเบียน หรือกิ่งสาขาซึ่งจะได้<sup>๕</sup>ตั้งขึ้นไว้ให้ทราบภายในกำหนด  
ดังนี้ คือ

การเกิด ให้แจ้งความภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันเกิด

การตาย ให้แจ้งความภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่ตาย

มาตรา ๑๑ ถ้ามี<sup>๕</sup>คนตายในระหว่างเดินทาง เช่นตายในป่าหรือ  
ในทุ่งเปลี่ยว หรือในที่ใด ๆ ให้<sup>๕</sup>เป็นหน้าที่ของผู้ที่ไปกับคนตาย  
หรือผู้พบศพคนตายจะต้องแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน แห่งท้อง  
ที่<sup>๕</sup> คนตายนั้น หรือแห่งท้องที่ที่ใกล้ที่สุดภายใน ๒๔ ชั่วโมง  
นับตั้งแต่วันที่ตาย หรือเวลาพบศพ

มาตรา ๑๒ ผู้มีหน้าที่แจ้งความดังกล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๐—๑๑ ถ้ามีเหตุจำเป็นจะไปแจ้งความด้วยตนเองไม่ได้ จะให้ผู้อื่นไปแจ้งความแทนก็ได้

บรรดาผู้ที่ไปแจ้งความคนเกิดคนตายนั้น จะต้องยอมติดตามคำถามของเจ้าพนักงานตามความจริงทุกประการ

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้บิดามารดาหรือเจ้าบ้าน หรือผู้หนึ่งผู้ใด นำศพคนตายไปฝังหรือเผาหรือทิ้งในที่ใด ๆ ก่อนที่ได้แจ้งความและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน และเมื่อได้รับอนุญาตแล้วก็ห้ามมิให้นำศพไปที่อื่น นอกจากเอาไปฝังตามที่ตามซึ่งได้รับอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๔ บรรดาทะเบียนคนเกิดคนตายนั้น ให้เจ้าพนักงานเก็บรักษาไว้ให้เป็นหลักฐาน แลบรรดาสำนวนทะเบียนผู้ใดจะต้องการ เมื่อเจ้าพนักงานเห็นเป็นการสมควรจะคัดให้ก็ได้โดยคิดค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑ บาท ๕๐ สตางค์ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จะต้องลงนามรับรองไว้เป็นสำคัญในสำเนานั้นด้วย

มาตรา ๑๕ ถ้าผู้ใดซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้แจ้งความละเลยเสีย มิได้แจ้งความตามที่ไว้ในมาตรา ๑๐—๑๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ผู้ใดนำศพไปฝังหรือเผาหรือไปทิ้ง หรือนำออกไปก่อนได้รับใบอนุญาตหรือนำศพไปกระทำการในที่ ๆ มิได้ขออนุญาตตามความในมาตรา ๑๓ ก็คือ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่

ต่ำกว่า ๑๒ บาท และไม่เกินกว่า ๕๐ บาท ถ้าผู้ใดเจตนาจะซ่อนเร้นความเกิดความตายมิได้แจ้งความต่อเจ้าพนักงานไซ้ ผู้นั้นมีความผิดตามประมวลอาญามาตรา ๑๕๗

การจดทะเบียนคนเข้าตำบล

มาตรา ๑๖ ผู้ที่จะย้ายที่อยู่จากบ้านใดเรือนใด หรือสถานที่ใด ๆ ไปอยู่ในที่อื่น ให้เป็นหน้าที่ของผู้ย้ายไป หรือผู้เป็นเจ้าของบ้าน หรือหัวหน้าผู้ควบคุมคนในสถานที่นั้น ๆ จะต้องแจ้งความต่อกรรมการอำเภอ ผู้ปกครองท้องที่ที่ตนได้ตั้งบ้านเรือนอยู่เดิมให้ทราบภายในกำหนด ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นจากบ้านไป

มาตรา ๑๗ เมื่อผู้ใดย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านใด หรือสถานที่ใด ๆ ก็ดี ให้เป็นหน้าที่ของผู้นั้น หรือเจ้าบ้าน หรือผู้เป็นหัวหน้าสถานที่นั้นต้องแจ้งความต่อกรรมการอำเภอ ผู้ปกครองท้องที่ให้ทราบภายในกำหนด ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นเข้ามาอยู่

การแจ้งความมาตรา ๑๖—๑๗ นี้ ถ้าผู้ย้ายไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงานด้วยตนเอง จะต้องมีการรับรองของเจ้าบ้าน หรือหัวหน้าสถานที่ไปแสดงด้วย จึงให้ถือว่าเป็นการแจ้งโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๘ การย้ายสถานที่ด้วยกิจธุระชั่วคราว โดยมิกำหนดไม่เกินกว่า ๓ เดือนจะกลับมากำหนดไม่ต้องแจ้งความตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่บรรดาผู้ชายไทยซึ่งมีหน้าที่จะถูกเรียกระดมเข้ารับราชการทหารในเวลาราชการต้องการนั้น เมื่อมีกิจต้องไปเกินกว่า ๑๕ วัน ต้องแจ้งความให้เจ้าพนักงานทราบไว้ทุกคราว

มาตรา ๑๕ ผู้ใดได้มาแจ้งความการร้ายแล้ว ภายหลังมีเหตุขัดข้องไม่ได้ไปตามคำแจ้งความ จะอยู่ในที่เดิมต่อไปก็ได้ หรือไปอยู่ในที่อื่นนอกจากที่ปรากฏในคำแจ้งความก็ได้ ให้ไปขอแก้ต่อกรมการอำเภอผู้ปกครองท้องที่ ๆ ได้ไปแจ้งความไว้ นั้น ภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันพ้นกำหนดที่ได้แจ้งความไว้ว่าจะไป หรือวันที่จะย้ายไปอยู่ในที่ซึ่งผิดกับแจ้งความไว้ นั้น

มาตรา ๒๐ ผู้ใดละเว้นไม่แจ้งความการร้ายตามที่บังคับไว้ใน มาตรา ๑๖—๑๗—๑๘ ก็ดี ไม่ขอแก้แจ้งความตามมาตรา ๑๕ ก็ดี ผู้นั้นเมื่อความผิดให้ปรับเป็นเงินไม่ต่ำกว่า ๑๒ บาท แต่ไม่เกินกว่า ๕๐ บาท

มาตรา ๒๑ ให้เป็นหน้าที่ของเสนาบดีกระทรวงการปกครองเป็น ผู้รักษาพระราชบัญญัตินี้ แต่ให้มีอำนาจออกกฎข้อบังคับสำหรับ การตรวจสอบสำมะโนครัว และการจดทะเบียนคนเกิดคนตาย คนย้ายตำบล เพื่อประโยชน์แห่งการรักษาบาญชีสำมะโนครัวไว้แน่นอน ตามที่เห็นสมควร กฎเหล่านี้เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่า เป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๔๐๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๐ มิถุนายน หน้า ๑๐๓)



พระราชบัญญัติล่อเลื่อน

พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดัรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า กฎหมายแลสัญญาสำหรับบังคับการใช้รถในจังหวัดพระนคร ซึ่งได้ตราขึ้นไว้แล้วเป็นหมวด ๆ มีพระราชบัญญัติรถลาก รถจ้าง รถยนต์ แลรถรางเป็นต้นนั้น บัดนี้สมควรจะมีกฎหมายสำหรับบังคับการใช้ล่อเลื่อน ซึ่งบุคคลทั้งหลายใช้สอยอยู่ทั่วไป ขึ้นไว้ใหม่เป็นหลักฐาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้สืบไปดังนี้

นามและการใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติล่อเลื่อนพระพุทธศักราช ๒๕๖๐"

คำว่าล่อเลื่อนในพระราชบัญญัตินี้ ให้พึงเข้าใจว่า บรรดา รถหรือเกวียน หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันมีรูปเป็นตัวตั้งหรือเป็นแม่แคร่อันตั้งอยู่บนแพลาประกอบด้วยล่อเลื่อน ซึ่งใช้เป็นยานพาหนะมีล่อตั้งแต่ ๒ ล่อขึ้นไปเทียมด้วยสัตว์หรือลากขึ้นด้วยแรงคนไม่เกี่ยวด้วยแรงเครื่องจักรหรือเครื่องกลหรือเครื่องไฟฟ้า นับในพระราชบัญญัตินว่าล่อเลื่อนทั้งสิ้น

12/10/25๕6

มาตรา ๒ ให้ ใช้พระราชบัญญัตินี้ในจังหวัดพระนคร เมื่อพ้น ๖ เดือน ตั้งแต่เวลาที่ได้ประกาศในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ลือเลื่อนทุกชนิดต้องจดทะเบียน

มาตรา ๓ บรรดาลือเลื่อนทั้งหลายซึ่งใช้ขับขี้ บรรทุก ลากเข็น อยู่บนถนนหลวง ในจังหวัดพระนคร จะต้องนำมาจดทะเบียน รับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานทะเบียนกรมพระนครบาลทุก ๆ ปี

ตามความในมาตรานี้ ไม่ได้กีดกันแลปางพระราชบัญญัติ รถลาก ร.ศ. ๑๒๐ พระราชบัญญัติรถจ้าง ร.ศ. ๑๒๔ พระราชบัญญัติรถขนครุ ร.ศ. ๑๒๘ แลหนังสือสัญญาซึ่งได้รัฐบาลอนุญาตไว้เป็นพิเศษ อันเป็นหมวดบัญญัติอยู่โดยเฉาะ และไม่บังคับ บรรดาลือเลื่อนซึ่งสำหรับใช้ในราชการสงคราม

กำหนดเวลาแลค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน

มาตรา ๔ ให้เรียกค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนลือเลื่อนแลค่าธรรมเนียมคนขับตามอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ แลให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล เป็นผู้ประกาศกำหนด ว่าลือเลื่อนชนิดใด ให้นำมาจดทะเบียนรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานเมื่อใด กับทั้ง กำหนดขนาดและการบรรทุกได้ตามสมควร

การยกเว้น

มาตรา ๕ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล เมื่อได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตแล้ว เป็นผู้ประกาศยกเว้นการจดทะเบียน ในพระราชบัญญัตินี้

ลักษณะการจดทะเบียนเครื่องหมาย

แผลการปลอมแปลง

มาตรา ๖ ให้ยกเอาบทบัญญัติในมาตรา ๕-๖-๘-๑๐ มาตรา ๑๑-๑๒ แห่งพระราชบัญญัติรจแจ้ง ร.ศ ๑๒๔ ( พ.ศ. ๒๔๔๘ ) มาเป็นบทบังคับกับการจดทะเบียนล้อเลื่อนทั้งหลายซึ่งมีได้รับแจ้งในพระราชบัญญัติ<sup>๕</sup> เป็นแต่ให้เพิ่มความขึ้นใหม่ดังจะได้กล่าวต่อไป<sup>๕</sup>

(๑) ให้เจ้าพนักงานเมื่อมาจ ที่จะไม่รับจดทะเบียนบรรดาล้อเลื่อนทั้งหลาย ซึ่งได้ตรวจเห็นเป็นที่น่ากลัวอันตราย หรือทรุดโทรมเกินสมควรโดยมีคำสั่งให้ ไปซ่อมแซมหรือทำเสียใหม่จนเป็นที่พอใจก่อนก็ได้

(๒) บรรดาล้อเลื่อนทั้งหลาย จะต้องมัทถอท้ายให้หลบลูกเหล็กเร็วพอสมควร

(๓) เจ้าของล้อเลื่อนคนใด เอาเครื่องหมายหรือใบอนุญาตที่เจ้าพนักงานออกให้ ไซ้สำหรับล้อเลื่อนหลังหนึ่ง หรือคันหนึ่งไปไซ้สำหรับหลังอื่น หรือคันอื่น ผู้<sup>๕</sup>นั้นมีความผิดปรับเป็นเงินไม่เกิน ๒๐๐ บาท

(๔) ล้อเลื่อนคันใด หรือหลังใด เปลี่ยนเจ้าของในระหว่างเวลาหนึ่งปีคราวใด ต้องจดทะเบียนใหม่ในชื่อเจ้าของที่เปลี่ยนใหม่นั้น ผู้ใดไม่กระทำตามความในข้อนี้ ผู้<sup>๕</sup>นั้นมีความผิดปรับเป็นเงินไม่เกิน ๕๐ บาท

12/10/2566

การจดทะเบียนคนขับ

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกเอาบทบัญญัติในมาตรา ๑๓-๑๔-๑๖ มาตรา ๑๘-๒๓-๒๔ แห่งพระราชบัญญัติจราจร ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๙) มาเป็นบทบังคับกับการจดทะเบียนคนขับ และคนลากเข็นในพระราชบัญญัติ<sup>๕</sup>นี้ ยกแต่ไว้แก้ไขเพิ่มเติมความ ซึ่งจะได้อีกต่อไป<sup>๕</sup> คือ

(๑) ให้จดทะเบียนคนขับหรือคนลากเข็นปีละครั้ง และเปลี่ยนใบอนุญาตใหม่ทุกปี ตามที่เสนาบดีกระทรวงนครบาลจะได้ประกาศกำหนดไว้ให้ทราบทั่วกัน

(๒) ใบอนุญาตต้องเก็บไว้สำหรับตัว เมื่อเจ้าพนักงานขอตรวจต้องให้ตรวจได้ทันที

(๓) ล้อเลื่อนทั้งหลาย ซึ่งใช้ลากเข็นด้วยแรงคนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ถ้าจะลากเข็นไปที่ใดห้วงให้ผู้ควบคุมไปนั้นต้องจดทะเบียน

(๔) เมื่อความปรากฏขึ้นว่า ผู้ใดซึ่งได้รับอนุญาตให้เป็นคนขับคนลากเข็นหรือลากเข็นล้อเลื่อนประพฤติดังไม่เรียบร้อยก็ดี หรือขับคนลากเข็นล้อเลื่อนโดยประมาทไม่ระไวระวังมีเหตุแก่เองๆ ก็ดี ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเรียกใบอนุญาตมายึดไว้เสียชั่วคราวไม่เกินกว่าคราวละ ๓ เดือน หรือจะงดไม่ออกใบอนุญาตให้ตามงวดไม่เกินกว่า<sup>๒11๑2566</sup>คราวละ ๖ เดือนก็ได้

(๕) เจ้าของล้อเลื่อนคนใด ยินยอมให้ผู้อื่นซึ่งยังไม่ได้รับใบอนุญาตขับคนลากเข็นล้อเลื่อนของตน ผู้ซึ่งมีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๕๐ บาท

(๖) ตามความในมาตรา ๕ ยกเว้นบรรดาผู้ซึ่งกระทำการชั่วครั้งคราวไม่ต้องจดทะเบียน

มารยาท

มาตรา ๘ ในเวลาใด เมื่อเสนาบดีกระทรวงนครบาลเห็นสมควรที่มีอำนาจที่จะออกข้อบังคับ กำหนดมารยาทสำหรับคนขับล้อเลื่อนได้ตามสมควร

การตรวจ

มาตรา ๙ ให้เจ้าพนักงาน ซึ่งเสนาบดีกระทรวงนครบาลได้ตั้งให้เป็นผู้ตรวจรถแลมีอำนาจกระทำการตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติรถข้างนั้น มีอำนาจที่จะกระทำการตรวจตรา เช่นนั้น ในพระราชบัญญัตินี้ด้วยทุกประการ

อำนาจตั้งกฎ

มาตรา ๑๐ เมื่อเสนาบดีกระทรวงนครบาล เห็นจำเป็นจะต้องมีข้อบังคับ เพื่อให้เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ และเจ้าของล้อเลื่อนกับทั้งคนขับหรือคนคุม ประพฤติให้สมควร

ถูกต้องตามความในพระราชบัญญัติด้วยประการใด ก็ให้ตั้งกฎ  
ข้อบังคับนั้นขึ้นได้ เมื่อกฎนั้นได้รับพระราชทานพระบรมราช  
านุญาตและประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ก็ให้ใช้กฎ  
ข้อบังคับนั้นได้เหมือนดังเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติ

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๔๐๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

อัตราค่าธรรมเนียมจดทะเบียนล้อเลื่อนแลคนขับ

รถเทียมด้วยม้า

รถม้าชนิด ๔ ล้อ สำหรับคนขี่ใช้เอง จดทะเบียนปีละครั้ง  
๘ บาท

รถม้าชนิด ๒ ล้อ สำหรับคนขี่ใช้เอง จดทะเบียนปีละครั้ง  
๖ บาท

รถม้าสำหรับบรรทุก สำหรับขี่เอง จดทะเบียนปีละครั้ง  
๖ บาท

รถจักรยาน

รถจักรยานทุกชนิด จดทะเบียนปีละครั้ง ๓ บาท

เกวียน

เกวียนสำหรับบรรทุก ชั่งเทียมด้วยกำลังสัตว์พาหะและจด  
ทะเบียนปีละครั้ง ๑๕ บาท

เกวียนบรรทุก ซึ่งลากหรือเข็นด้วยกำลังคนกว่า ๑ คนขึ้นไป  
จดทะเบียนปีละครั้ง ๑๐ บาท

ล้อเลื่อน

ล้อเลื่อนซึ่งลากหรือเข็นด้วยกำลังคนมากกว่า ๑ คนขึ้นไป จด  
ทะเบียนปีละครั้ง ๑๐ บาท

ล้อเลื่อนซึ่งลากหรือเข็นด้วยกำลังคน คนเดียวจดทะเบียน  
ปีละครั้ง ๕ บาท

คนขับคนลาก

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตคนขับ ลากเข็นหรือคนคุมจดทะเบียน  
ปีละครั้ง ๑ บาท

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๐ มิถุนายน หน้า ๑๑๑)

## ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์

ว.ศ. ๑๒๘

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า การจดทะเบียนรถยนต์ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติไว้แต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) แล้วนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า ความเจริญแห่งการใช้รถยนต์ เป็นยานพาหนะในกรุงเทพมหานครมีมากขึ้น สมควรจะวางระเบียบการใช้รถยนต์ ในพระนครให้เป็นที่เรียบร้อยยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมความบางข้อในพระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การจดทะเบียนรถยนต์

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แลใช้ข้อความต่อไปนี้แทน  
 มาตรา ๕ รถยนต์ทุก ๆ ชนิดที่ใช้ตามถนนหลวงในกรุงเทพมหานคร ต้องมาจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานทะเบียนกรมพระนครบาลทุก ๆ ปี ตามงวดซึ่งเสนาบดีกระทรวงนครบาลจะได้อำหนดไว้ต่อไป

ตามความในมาตรา ๕ ให้ยกเว้นรถหลวงสำหรับพระราชฐาน  
 12/10/2566  
 ไม่ต้องมาจดทะเบียน



(๑) เพื่อที่จะให้เวลาแก่เจ้าของรถยนต์ นำรถยนต์ไปจดทะเบียนรับใบอนุญาตตามความในมาตรานี้ สำหรับปี พ. ศ. ๒๔๖๐ อนุญาตให้ใช้ใบอนุญาตเดิมไปก่อนได้

(๒) ให้เจ้าพนักงานเมื่ออำนาจที่จะไม่รับจดทะเบียนรถ ซึ่งได้ตรวจเห็นเป็นที่น่ากลัวอันตรายหรือทรุดโทรมเกินสมควร โดยมีคำสั่งให้ ไปซ่อมแซมเสียใหม่ จนเป็นที่พอใจก่อนก็ได้

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แลความตอนท้ายในมาตรา ๑๐ ซึ่งว่าด้วยค่าธรรมเนียมใบอนุญาตพิเศษนั้นเสีย ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๗ ให้เรียกเงินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนรถยนต์ แลค่าธรรมเนียมค่าขึ้นรถยนต์ตามอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้

และให้เสนอบดีผู้บัญชาการท้องที่มีอำนาจ ที่จะกำหนดขนาดของรถตลอดถึงการบรรทุกและน้ำหนัก กำหนดกำลังเดินรถให้เดินได้ ช้า เร็ว เพียงไรตามสมควรแก่ท้องที่

(๑) เพื่อป้องกันอันตราย แลรักษาความสงบในท้องถนนหลวงในพระมหานคร ถ้าผู้ใดผู้หนึ่งจะใช้รถยนต์เดินรับจ้างบรรทุกคนโดยสมและสิ่งของประจำในถนนใด หรือจากที่ตำบลใดไปถึงตำบลใดแห่งหนึ่งนิตย จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานโดยฉพาะ

และให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะพิจารณาคำขอ แล้วส่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตก็ได้ตามที่เห็นเป็นการสมควร และในเวลาใดเมื่อมีเหตุเกิดขึ้น ซึ่งสมควรจะต้องสั่งงดใบอนุญาตการเดินทางเสียในทันที ก็มีอำนาจที่จะทำได้ โดยได้รับอนุมัติของเสนาบดีกระทรวงนครบาล

(๒) บรรดาภยานตร์ ซึ่งจะใช้รับจ้างบรรทุกคนโดยสานในท้องถิ่นหลวงทั่วไป ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน โดยมีจำกัดน้ำหนักกำหนดอัตราคนโดยสาน ซึ่งเจ้าพนักงานจะเป็นผู้กำหนดให้ และให้เจ้าของรถทำแผ่นหมายเลขติดไว้ที่รถตามคำสั่งของเจ้าพนักงานแล้ว และรักษาไว้ให้คงที่อยู่เสมอ

ผู้ใดกระทำผิดข้อบัญญัติซึ่งได้กล่าวไว้ในข้อ ๑ ข้อ ๒ ของมาตรา ๗ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๒๐๐ บาท

การจดทะเบียนคนขับรถยนตร์

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ และใช้ข้อความเหล่านี้แทน

มาตรา ๑๓ ในการที่เจ้าพนักงานจะออกใบอนุญาตให้ผู้ใดเป็นผู้ควรขับรถยนตร์ได้นั้น จะต้องตรวจสอบให้เห็นว่าผู้นั้นมีความชำนาญ และสามารถพอสมควรขับรถยนตร์ในท้องถิ่นหลวงได้แล้ว <sup>12/</sup>จึงให้ออกใบอนุญาตให้ และห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปีขับรถยนตร์เป็นอันตราย

ถ้าผู้ขออนุญาตเป็นลูกจ้างชั่วคราว จะต้องปฏิบัติตาม  
ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อเจ้าพนักงานจะออกใบอนุญาตให้ลูกจ้าง หรือคนเฝ้า  
ชั่วคราวคนใด จะต้องได้รับหนังสือมาจากเจ้าของโรงงาน  
แสดงความพอใจและรับรองว่าเป็นผู้ประพฤติดี และ  
ต้องเป็นผู้ที่ไม่เคยรับพระราชทานเงินจี้จุก ในความผิดฐานใด  
ตามแห่งตามประมวลอาญาตั้งแต่ส่วนที่ ๑ ถึงส่วนที่ ๕ หรือ  
เป็นผู้ที่เคยรับพระราชทานแล้วก็ดี แต่ได้พ้นโทษมาแล้วเกิน  
กว่า ๓ ปี และถ้าเป็นลูกจ้างสำหรับชั่วคราวทุกคนโดยสถาน  
ผู้ยื่นจะต้องพูดภาษาไทยได้ตามสมควร

(๒) ต้องส่งรูปถ่ายของตน ๒ รูปไว้แก่เจ้าพนักงาน เพื่อ  
รักษาไว้ในสมุดทะเบียน

(๓) ใบอนุญาตจะต้องนำมาเปลี่ยนใหม่ทุกปีตามเวลา ซึ่ง  
เสนาบดีกระทรวงนครบาลจะได้กำหนดไว้

(๔) เมื่อจะย้ายจากนายจ้างเดิมไปทำการที่อื่น ต้องแจ้ง  
ความให้เจ้าพนักงานทราบภายใน ๑๕ วัน เพื่อเจ้าพนักงานจะ  
ได้โอนทะเบียนสัปดาห์ใบอนุญาต ให้ลูกจ้างตั้งตรงกันอยู่เสมอ  
ผู้ใดละเมิดผิดความในข้อนี้ ต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่  
เกินกว่า ๑๒ บาท

(๕) เมื่อความปรากฏขึ้นว่า ลูกจ้างหรือคนใช้ขับรถยนต์คันใดประพฤติดังต่อไปนี้ไม่เรียบร้อย และเป็นคนขับรถโดยประมาทไม่ระมัดระวังหรือขับเร็วเกินกว่าสมควร มักมีเหตุในท้องถนนเนื่อง ๆ ก็ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจที่จะเรียกเอาใบอนุญาตมายึดไว้เสียชั่วคราว ไม่เกินกว่าคราวละ ๓ เดือน หรือจะดักไม่ออกใบอนุญาตให้ตามงวด ไม่เกินกว่าคราวละ ๖ เดือน ก็ได้

(๖) เจ้าของรถยนต์หรือผู้หนึ่งผู้ใดที่ควบคุมรถยนต์ ยินยอมให้ผู้ซึ่งยังไม่ได้รับใบอนุญาตขับรถยนต์จากเจ้าพนักงานเป็นคนขับรถยนต์ ผู้ซึ่งมีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นเงินครั้งหนึ่งไม่เกินกว่า ๕๐ บาท

ประกาศมาลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
เป็นวันที่ ๒๕๐๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

อัตราค่าธรรมเนียมนัดทะเบียนรถยนต์

รถยนต์ชนิด ๔ ล้อ ซึ่งใช้ด้วยกำลังแรงเครื่องจักรหรือกลหรือไฟฟ้า สำหรับใช้เองจดทะเบียนปีละครั้ง ๑๒ บาท

สำหรับให้เช่า จดทะเบียนปีละครั้ง ๕๐ บาท

รถยนต์ชนิดต่ำกว่า ๔ ล้อ ซึ่งใช้ด้วยกำลังแรงเครื่องจักรหรือกลหรือไฟฟ้า สำหรับใช้เองจดทะเบียนปีละครั้ง ๑๐ บาท

สำหรับให้เช่า จดทะเบียนปีละครั้ง ๕๐ บาท

พ. ศ. ๒๕๖๐

หน้า ๑๑๘

รถยนต์ซึ่งใช้ด้วยกำลัง แรงเครื่องจักร เครื่องกลหรือไฟฟ้า  
สำหรับรับจ้างบรรทุกคนโดยสารจดทะเบียนปีละครั้ง ๖๐ บาท  
รถยนต์ซึ่งใช้ด้วยกำลังแรงเครื่องจักรเครื่องกล หรือไฟฟ้า  
ชนิดบรรทุกของ จดทะเบียนปีละครั้ง คือ

ขนาด ๓ ตันถึง ๕ ตัน ๑๒๐ บาท

ขนาด ๑ ตันถึง ๓ ตัน ๘๐ บาท

ต่ำกว่า ๑ ตันลงมา ๖๐ บาท

รถจักรยานยนต์จดทะเบียนปีละครั้ง ๕ บาท

ที่นั่งต่อจากรถจักรยานยนต์จดทะเบียนปีละครั้ง ๕ บาท

ที่นั่งสำหรับพ่วงหรือลากต่อกับรถยนต์ จดทะเบียนปีละครั้ง  
( ในเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานไว้แล้ว ) ตามความจำเป็น  
แล้ว ) ๒๐ บาท

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตพิเศษ สำหรับผู้ขาย หรือผู้ทำรถยนต์  
ตามความในมาตรา ๑๐ ฉบับหนึ่งปีละ ๓๐ บาท

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตคนขับรถยนต์ จดทะเบียนปีละครั้ง ๕ บาท

ค่าธรรมเนียมคนขับรถจักรยานยนต์ จดทะเบียนปีละครั้ง ๒ บาท

12/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ วันที่ ๒๐ มิถุนายน หน้า ๑๑๘)

ประกาศห้ามการนำเงินออกไปจากพระราชอาณาจักร

พระเจ้าพี่นางเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสด็จแต่ที่กระทรวง  
พระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการไว้ ดังนี้ว่า

ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการทองคำ รัตนโกสินทร  
ศก ๑๒๗ ได้ตั้งราคาเหรียญบาทเงินไว้เท่ากับเนื้อทองคำบริสุทธิ์  
หนัก ๕๕.๘ เซ็นติกรัม บัดนี้เงินแห่งได้ซื้อขายกันเป็นราคาสูง  
ขึ้นมาก ถ้ายังจะแพงขึ้นไปอีก ราคาเงินในเหรียญบาทก็อาจ  
จะเกินราคาเนื้อทองคำบริสุทธิ์หนัก ๕๕.๘ เซ็นติกรัมไป แต่ด้วย  
เหตุอันนี้ อาจจะมีการนำเงินไปเป็นเหรียญบาท หรือเงินตราอื่น ๆ  
ของรัฐบาลสยามหรือเม็ดเงินออกไปจากพระราชอาณาจักร เพื่อ  
ขายเอากำไร ซึ่งจะทำให้จำนวนเงินตราใช้พระราชอาณาจักร  
น้อยลงและจะเป็นโทษแก่การค้าขาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศดังต่อไปนี้

(๑) ตั้งแต่วันออกประกาศนี้ ในหนังสือราชการจนแยกขาดเป็น  
ต้นไป ห้ามมิให้ผู้ใดนำเงินออกไปจากพระราชอาณาจักร เป็น  
เหรียญบาทหรือเหรียญสองสลึงหรือเหรียญสลึงหรือเป็นเม็ดเงิน  
(คือ เงินบริสุทธิ์ หรือมีโลหะอื่นเจือก็ดี) แต่ให้ยกเว้นจำนวน  
เล็กน้อย ไม่เกิน ๑๐ บาท ซึ่งผู้ออกไปต่างประเทศมีติดตัวไปด้วย

พ.ศ. ๒๕๖๐

หน้า ๑๒๐

(๒) ผู้ใดนำเงินออกไปจากพระราชอาณาจักร หรือพยายาม จะทำเช่นนั้น โดยลเมิดข้อความในประกาศนี้ ให้ปรับไม่เกิน ๑๐๐๐ บาท แลเงินตราหรือเงินซึ่งนำออกไป หรือพยายามจะ นำออกไป ดังกล่าวแล้วนั้นให้ริบเป็นของหลวง

(๓) ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ กระทรวงมหาดไทย แล กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศนี้

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงพระนาม) กิติยากรวรดิษฐ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๐ มิถุนายน หน้า ๑๒๕)

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อป่าแลลูกเสือ  
พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

มีพระบรมราชโองการ เสด็จฯ มหสม คังพระร มาธิบดี วัสันทร  
มหาวิหิรอุรพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คังสิ นนอเกล้าเหนือ  
กระหม่อมสั่งว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อป่าแลลูกเสือ  
ที่ได้ตราขึ้นไว้แต่พระพุทธศักราช ๒๔๔๗ นั้น ได้เปลี่ยนแปลง  
แก้ไขมาหลายคราว เป็นการสมควรจะรวมตราเป็นพระราช  
กำหนดขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นระเบียบอันดี จึงทรงพระกรุณาโปรด  
เกล้าโปรดกระหม่อมให้ตราเป็นพระราชกำหนดขึ้นใหม่ โดยบท  
มาตราดังต่อไปนี้ :-

หมวดที่ ๑

นามพระราชกำหนดแลกำหนดเวลาใช้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ ให้มีนามเรียกว่า พระราชกำหนด  
เครื่องแต่งตัวเสื้อป่าแลลูกเสือ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน  
พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไป และในระหว่างเวลาที่เป็นการ  
คาบเกี่ยวเฉพาะในปีพระพุทธศักราช ๒๔๖๐ นี้ พระราชทาน  
พระบรมราชานุญาตให้ใช้เครื่องแต่งตัวอย่างเก่าไป เพื่อพลางก่อน  
จนกว่าจะถึงกำหนดวันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ เมื่อ  
ไรแล้ว เสื้อป่ากรมกองเสนาทางพลยศต้องเปลี่ยนใช้เครื่อง  
แต่งตัวอย่างใหม่ตามพระราชกำหนดนี้ให้พร้อมสิ้น และห้าม  
มิให้ใช้เครื่องแต่งตัวอย่างเก่า ที่ไม่ต้องด้วยพระราชกำหนดนี้อีก  
ต่อไปเป็นอันขาด



อนึ่งถ้าเสือนำไปใครมีประสงค์จะให้เครื่องแต่งตัวอย่างใหม่ตามพระราชกำหนดแต่งแต่บัดนี้แล้ว ก็พระราชทานพระบรมราชาอนุญาตให้ใช้ไปพลางได้

มาตรา ๓ พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อปักเกล็ดเสื้อที่ได้อตราไว้เดิม หรือข้อความในกฎคำสั่งซื้อบังคับใด ๆ ที่ขัดกับความในพระราชกำหนดนี้ให้ยกเลิกไม่ใช้ตั้งแต่วันที่ทรงกำหนดให้ใช้พระราชกำหนดนี้เป็นต้นไป

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมเสื่อป่าราบหลวง

รัตนพระองค์

มาตรา ๔ พลเสื่อปักเกล็ดเย็บในกรมเสื่อป่าราบหลวงรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ —

ข้อ ๑ เครื่องปรกตี

๑ หมวกหนังสักหลอดหรือฝักสัก ที่ริมใบพับกลีบแบบแดงขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก ๒ ดม ติดตราเครื่องหมายอักษรว่า มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (ถ้าไม่หล่อทอง) ที่วงหมวกสายรัดคางหนังแดง

๒ เสื้อฝักสักชนิดเสื้อชุดแบบเสื่อปักเกล็ดคุมเขาขาว ที่ข้างคอ ติดคุมทองเกลี้ยงข้างละ ๑ ดม

๓ อินทรีอันเป็นแผ่นผ้าตามสีเสื้อขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นเสียมปลัดขิก) ติดแถบสักหลอดแดงขนาดกว้างครึ่งเซ็นต์ข้างริมตามยาว ๒ แถบ คง กว้างริมใต้ซอกครึ่งเซ็นต์ ริมที่ต้นอินทรีขนเจาะรังคุมสีสำหรับกลัดกับคุมข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทรีขนเย็บตรงกับไหล่เสื้อ

- ๔ ฝาครอบแพรหรือผ้าสักหลาดมีขอบแดง ขนาดกว้าง ๗๕ เซ็นติเมตร & เหลี่ยม (ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร)
- ๕ กางเกงผ้าสักหลาดดำชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อเป่า
- ๖ ถุงเท้าสักหลาดดำขอบลาย หลวงสลับดำแบบเสื้อเป่า
- ๗ รองเท้าหนังแดงชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้าแบบเสื้อเป่า กับ มีสนับแข้งผ้าใบขาวสำหรับใช้ประกอบ

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

๑ หมวกทรงประพาสพندا้สอดสีแดงขลิบลวดเหลือง ติด ขอบตัวระแตรหน้าเสื้อทอง

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดดำแบบเสื้อหนึ่กคอตั้ง กว้างคอ มือแดง ติดคุมทองเกลี้ยงหน้าอกยาวเดี่ยว ๗ คุม ที่ข้าง คอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ คุม

๓ อินทรีขนแป้นสักหลาดแดง ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติ เมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล ที่ตีนอินทรีเนาะจารังคุดสำหรับกลัด กับคุมข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทรีขนแป้นรูปใบปดกลมใหญ่

๔ กางเกงผ้าหรือสักหลาดดำชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อเป่า

๕ ถุงเท้าสักหลาดดำขอบเหลืองสลับดำ

๖ รองเท้าหนังดำชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้า กับมีสนับแข้ง ผ้าใบขาวสำหรับใช้ประกอบ

มาตรา ๕ นายหมวดนายกองในกรม สี่ป่าราบหลวงรักษา พระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ —

12/10/2566 ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหนึ่บผ้าหรือสักหลาดสีสักเกี ที่ใบพับขลิบริมแดง อย่างเดียวที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๔ ข้อ ๑

๒ เสื้อผ้าสักกัแบบเสื่อนายเสือบ่าขึ้นสัญญาบัตร มีกระเป๋  
 ไบปก ๔ กระเป๋า ติดคุมทองเกลี้ยงที่นำออกแถวเดี่ยว ๔ คูม  
 ที่ปากกระเป๋เสื้อละ ๑ คูม ที่ริมคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คูม  
 ที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้าง คิดแผ่นไบปกรูปชายแฉลบพันตามสี่เสื่อ  
 คิดขอบแถบไหมสีน้ำตาล แลมีแถบไหมสีน้ำตาลทำเป็นยันตร์  
 หมายถึงศรรอบข้อมือเสื้อ

๓ อินทรธนูเป็นแผ่นเหล็กตามสี่เสื่อ ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร  
 ยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปตัวแป้เหลี่ยมปลายตัด) ติดแถบสักกัหลอด  
 แดงขนาดกว้างกึ่งเซ็นติเมตร ทั้งข้างริมตามยาว ๒ แถบ กงเหล็ก  
 ริมไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร ที่ต้นอินทรธนูเจาะวังตมสำหรับกลัด  
 กับคุดมที่ริมคอเสื้อ ที่ปลายอินทรธนูเย็บตรึงติดกับไหล่เสื้อ

๔ เสื้อเชดชนในผ้าหรือแพรสักกัชนิดคอพับ ยุกเต๋ยูกคอ  
 ลักกัเงื่อนกะลาสี

- ๕ กางเกงผ้าหรือสักกัหลอดสักกั มี ๔ อย่าง คือ —  
 ๑ กางเกงขาสั้นปกเข้า  
 ๒ กางเกงแบบกางเกงขม้า  
 ๓ กางเกงแบบรูเชียว  
 ๔ กางเกงขายาว

๖ กุ้งเท้าสักกัหลอดดำขอบเหลืองสลับดำแบบเสือบ่า สำหรับ  
 ไขกับกางเกงขาสั้นโดยเฉาะ

๗ รองเท้าหนังแดงชนิดหุ้มข้อเท้าร้อยเชือก หรือรองเท้า  
 สูงชนิดเกลี้ยงหรือชนิดร้อยเชือก

อนึ่งในเวลาสวมกางเกงขม้า จะสวมรองเท้าชนิดหุ้มข้อเท้า  
 มีเชือกร้อยแลสลับแข้งหนังแดงหรือผ้าพันแข้งสักกัก็ได้

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

๑ หมวกทรงประเภท พินดำสอดสีแดง ชนิดใบแถบใหม่ทอง  
ติดยอดด้วยระแตรหน้าเสื่อทอง

๒ เสื้อสีหลักหลาดดำแบบเสื้อทูนิกคอตั้ง คอเสดข้อมือแดง  
ขลิบตะเข็บลวดแดง ติดคุมทองเกลี้ยงทำหน้าอกแถวเดียว ๗ คม  
ที่ข้างคอเสดตรงไปยังละ ๑ คม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ คม ที่  
ข้อมือเสดทั้ง ๒ ข้างติดยันตร์ลวดใหม่ทองเป็นเครื่องหมายชั้นยศ

๓ อินทร์นูนแผ่นสีหลักหลาดแดง ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร  
ยาวตามขนาดบ่าบุคคล ที่ต้นอินทร์นูนเป็นรูปมหาราชรั้งคัม  
ปลายอินทร์นูนเป็นรูปไปปกคลุมไหล่ ที่ริมขอบอินทร์นูน  
โดยรอบขลิบแถบทองขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๔ ประคตสีหลักหลาดพินดำริ้วเหลือง

๕ กางเกงสีหลักหลาดดำแบบกางเกงขี้น้ำ ติดแถบสีหลักหลาดแดง  
ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบค้อมีเส้นลวดแดงคั่นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าสูงหนึ่งนิ้วชนิดเกลี้ยงหรือชนิดเชือกร้อย

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

๑ หมวกหนับสีหลักหลาดพินดำทรงแดง

๒ เสื้อสีหลักหลาดดำชนิดดอกเปิดเอวขาด ที่แบะคอแล  
ข้อมือเสดเป็นสีแดง ติดคุมทองเกลี้ยง ๒ แถว ๆ ละ ๒ คม  
ที่ข้อมือเสดทั้ง ๒ ข้าง ติดยันตร์เส้นลวดใหม่ทองเป็นเครื่องหมายชั้นยศ

๓ เสื้อกั๊ก หนับในผ่าขาวชนิดดอกเปิด ติดคุมทองเกลี้ยง  
แถวเดียว ๔ คม

๔ เลือเซตเดลินินขาวชนิดานอกข้อมือแข็ง ติดคอเซต  
เดลินินขาวชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอค้ำเงื่อนหูกระต่าย

๕ กางเกงสักหลาดค้ำขายาวติดแถบสักหลาดแดง ขนาด  
กว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แบบค้ำ มีเส้นลวดแดงคั่นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าหนังดำชนิดเปิดยางหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องปรกติทุกอย่าง เว้นแต่สวมเสื้อเซตเดลินินขาว  
ติดคอเซตเดลินินขาวชนิดตั้ง หรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอค้ำเงื่อน  
กะลาสี เสื้อกั๊กขนในผ้าสักกั๊กชนิดเปิดคอตัดคุดมทองเกลี้ยงที่  
นํ้าอกแถวเดี่ยว ๖ คุด

มาตรา ๖ นายพลเสือบ่าที่สังกัดกรมเสือบ่ารบหลวงรักษา  
พระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ —

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ใช้เครื่องแต่งตัวอย่างเดียวกับเครื่องปรกติ นายหมวด  
นายกองที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๕ ต่างกันแต่ยี่ห้อเครื่องหมาย  
ยศที่ข้อมือเสื้อเท่านั้น

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

๑ หมวกทรงประไพสอยอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองที่กล่าว  
มาแล้ว เป็นแต่เพิ่มติดยอดพู่ขนนกขาวสลัดแดง

๒ เสื้ออย่างเดียวกับนายหมวดนายกองที่กล่าวมาแล้ว ต่าง  
กันแต่ยี่ห้อลวดไหมทองเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อ กับที่คอ  
เสื่อนั้นเพิ่มติดเลขไหมทองขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตร โดยรอบ

๓ อีเกอ์ธุนเป็นแผ่นสักหลาดแดง ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร

ยาวตามขนาดบ้านสกกล                      ทาบแถบไหมทองขนาดกว้าง ๓  
 เซ็นติเมตรเต็มแผ่น                      เว้นริมเก็ลื้อไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร                      ตัน  
 อีนาทร์รูปเป็นรูปมนเจาะรั้งคุม                      ปลายอีนาทร์รูปเป็รูปใบปก  
 กลมไหล่                      ตามริมใบปกขลิบแถบไหมทองขนาดกว้าง ๑  
 เซ็นติเมตร

๔ ประคตไหมทองมีฟู

๕ กางเกงสักหลาดคั้นแบบกางเกงขมิ้ว                      ตัดแถบสักหลาดแดง  
 อย่างเดียวกับนายหมวดนายกองที่กล่าวมาแล้ว

๖ รองเท้าสูงหนังดำชนิดเก็ลียงหรือชนิดร้อยเชือก

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

ใช้เครื่องสโมสรอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองที่กล่าวมาแล้ว  
 แล้ว                      ต่างกันแต่ยันตร์แถบไหมทองเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อ  
 เท่านั้น

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองที่กล่าวมาแล้ว                      ใน  
 มาตรา ๕ ข้อ ๔                      ต่างกันแต่ยันตร์แถบไหมเครื่องหมายยศที่  
 ข้อมือเสื้อปรกติเท่านั้น

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมเสื่อป่าพรานหลวง

รักษาพระองค์

มาตรา ๑๒๒ ผลิตพรานเดานายหมู่ในกรมเสื่อป่าพรานหลวงรักษา  
 พระองค์                      ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ —

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหนังผ้าหรือสักหลาดเขียว ตัดคุมตราตรงอน มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (เงิน) หน้าหมวกติดตราเครื่องหมายตรงอนมีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (ทองแดง) ที่ขาหมวก สายรัดคางหนังแดง

๒ เสื้อผ้าเขียวชนิดเสื้อเชคแบบเสื้อป่า

๓ อินทรีขนแผ่นผ้าหรือสักหลาดเขียว ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นเสียมปลายตัด) ที่ต้นอินทรีขนเจาะรังคมสำหรับปักลัดกับคมที่ติดข้างคอเสื้อ ปลายอินทรีขนเย็บตรงติดกับไหล่เสื้อ

๔ ผ้าผูกคอแพรหรือผ้าขนเขียวขอบเขียว ขนาดกว้าง ๗.๕ เซ็นติเมตร ๔ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๕ เซ็นติเมตร

๕ กางเกงผ้าเขียวชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อป่า

๖ ถุงเท้าสักหลาดดำขอบเหลืองสลับดำแบบเสื้อป่า

๗ รองเท้าผ้าใบแดงหรือหนังแดง ชนิดหุ้มข้อห้ามเชือกร้อย กับมีสนับแข้งผ้าใบเขียวสำหรับใช้ประกอบ

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

๑ หมวกสักหลาดดำใบกว้าง ใบข้างขวาพับติดกับทรงหมวก ติดแพรจับเหลืองสลับดำกับตราตรงอน มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือกึ่งกลางใบพับ พื้นผ้าลายเหลืองสลับดำ ปักพู่หางไก่ดำ สายรัดคางหนังดำ

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดเขียวแบบเสื้อหนึ่กคอตตั้ง ตัดคุมเงินตราตรงอน มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือที่หน้าอกแถวเดียว

๓ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงปากข้างละ ๑ คุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ คุม

๓ อินทรธนูแผ่นไม้หรือสักหลาดเชื่อมไม้ปอกกลมใหญ่ ส่วนเครื่องอื่น ๆ คือ กางเกง กุ้งเท้า รองเท้า สายเข็มขัด ใช้งานได้ทั้งเครื่องประดับ

มาตรา ๘ นายหมวดนายกอง ในกรมเสนาบดีพรานหลวง รักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ :-

ข้อ ๑ เครื่องประดับ

๑ หมวกหนังไม้หรือสักหลาดเขี้ยวอย่างเดียวกับนายหมู่ แล พลพราน

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดเขี้ยวแบบเสนาบดีเสนาบดี ชั้นสัญญาบัตรชั้นตือคอแบะ มีกระเป๋ายาวปอก ๔ กระเป๋า ติดคุมเงินตรา แตรงอนไม้พระมหามงกุฎอยู่เหนือที่นํ้าอกแถวเดียว ๔ คุม ที่ปาก กระเป๋ายาวละ ๑ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงปากข้างละ ๑ คุม ที่ข้อมือเสื้อ ๒ ข้าง ติดแผ่นไม้ปอกรูปหอยแฉลบพิ้นเขี้ยวติดขอบแถบไหมเขี้ยว กับมีแถบไหมเขี้ยวทำเป็นบั้งหมาขี้หนุยศที่รอบข้อมือเสื้อ

๓ อินทรธนูเป็นแผ่นไม้หรือสักหลาดตามสีเสื้อ ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตรยาวตามขนาดบ่ามอกกล (รูปค้อน ส้อมปลายตัด) ที่ต้นอินทรธนูเจาะรั้งคุมปลายอินทรธนูเย็บครึ่งติดกับไหล่เสื้อ

๔ เสื้อเชคชนในผ้าหรือแพรเขี้ยวชนิดคอพับ ผูกผ่าผูกคอ เขี้ยวเงื่อนไขกะลาสี

๕ กางเกงผ้าหรือสักหลาดเขี้ยว ๔ อย่าง คือ

12/10/2566



- อย่างที ๑ กางเกงขาสั้นเปกเข้า
- อย่างที ๒ กางเกงแบบกางเกงขม้า
- อย่างที ๓ กางเกงแบบรูเซี่ย
- อย่างที ๔ กางเกงขายาว

๖ ถูบแก้สั๊กหลาดคัขอบเหลืองสลับคั (สำหรับใช้กับ กางเกงขาสั้นโดยเฉพาะ)

๗ รวงแก้สูงหนั่งแดงชนิดเกิดขงหรือชนิดร่อยเชือก อนึ่ง ถ้าจะไม่ใช่รวงแก้สูงจะไขรวงแก้ห่มขอแก้ มีเชือกร้อยกับสนับ แขนงหนั่งแดงหรือสีพันแชนงสีเชียวก็ได้

ข้อ ๒ เครื่องเครื่องยศตัมยศ

๑ หมวกสลั๊กหลาดคัใบกว้างบักพู่หางไก่คั อย่งเดียวกับ นายหมัและพลพรานกักล่าวมาแล้วในมาตรา ๗ ข้อ ๒ เว้นแต่ สายรัดคางนั้น ใช้สายรัดคางแถบไหมเงิน

๒ เสื้อสลั๊กหลาดเขียวแบบทูนิกคอตั้งตะเข็บขลิบลวดขาวติด คุดเงินตราแดงอน มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือที่หน้าอกแถวเดี่ยว ๗ คุด ทาขางคอเสื้อตรงข่าขังละ ๑ คุด มีสะเอวขังหลัง ๒ คุด ข้อมือเสื้อขังสองขังติดขันตรัลวดไหมเงินเป็นเครื่องหมายขันยศ

๓ อินทรธนูเป็นแผ่นสลั๊กหลาดเขียวขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบักกุดคุด ที่ต้นอินทรธนูเป็นรูปมนเขาเร้งคุดมีใบ ปักกลุมไหล่ ที่ข้อมอินทรธนูโดยรอบติดแถบไหมเงินขนาด กว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๔ กางเกงสลั๊กหลาดเขียวแบบกางเกงขม้า ตะเข็บขากางเกง ติดลวดขาว อนึ่งถ้าไปในโอกาสล้าตองมิได้ประจำแถวแล้ว อนุญาตให้ใช้กางเกงสลั๊กหลาดเขียวขายาว ตะเข็บขลิบลวดขาวได้

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

- ๑ หมวกหมับสักหลาดเขียวที่ใช้กับเครื่องปรกติ
- ๒ เสื้อสักหลาดเขียวชนิดอกเปิดเอวปาด ที่ข้อมือเสื้อติดยันตร์ลวดใหม่เงิน เป็นเครื่องหมายยศติดคุมเงินตราแดงอน มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ ๒ แถว ๆ ละ ๒ ดุม
- ๓ เสื้อกักชั้นในผ้าลินินสีขาวชนิดอกเปิด ติดคุมเงินตราแดงอน มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือแถวเดียว ๔ ดุม
- ๔ เสื้อเช็ดผ้าลินินขาวชนิดหน้าอกข้อมือแข็ง ติดคอเช็ดลินินขาวชนิดตั้งหรือตั้งพับมุ่ม ผูกฝาผูกคอต่ำเงอนหูกะต้าย
- ๕ กางเกงสักหลาดเขียวขยาวตะเข็บขาดิตลวดขาว
- ๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกิดลึงหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องปรกติสรวมเสื้อเช็ดลินินขาว ติดคอเช็ดลินินขาวชนิดตั้งหรือตั้งพับมุ่ม ผูกฝาผูกคอเขียวเงอนกะลาสี เสื้อกักชั้นในขาวชนิดเปิดคอ ติดคุมเงินตราแดงอนมีพระมหามงกุฎอยู่เหนือหน้าอกแถวเดียว ๖ ดุม

มาตรา ๕ นายพลเสื่อป่าทำสังกัดกรมเสื่อป่าพรานหลวงรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ให้ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๔/๒ ข้อ ๑ แต่งกันแต่ยันตร์เครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อเท่านั้น

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศเต็มยศ

๑ หมวกสักหลาดดำใบกว้างปีกพู่หางไก่ดำ สายรัดคางแถบ  
ใหม่เงิน อย่างเดียวกับนายหมวดนายกองที่กล่าวมาแล้วใน  
มาตรา ๔ ข้อ ๒

๒ เสื้อสักหลาดเขียวอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ต่าง  
กันแต่ยันตร์เครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อ และที่คอเสื้อโดยรอบ  
นั้นเพิ่มติดแถบใหม่เงินขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร

๓ อินทรีขนเป็นแผ่นสักหลาดเขียวขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร  
ยาวตามขนาดบ่าบุคคล แถบแถบใหม่เงินขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร  
เต็มแผ่น กงเหล็กริมไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร ที่ต้นอินทรีขน  
เป็นรูปนนเจารั้งคุม ป้ายอินทรีขนรูปใบปกคลุมไหล่  
ที่ริมขอบใบปกติดแถบใหม่เงินขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๔ กางเกงสักหลาดเขียวแบบกางเกงขม้า ที่ตะเข็บข้างกางเกง  
ขลิบลวดขาว กางเกงนั้นถ้าไปในโอกาสจำลองแล้วให้ใช้  
กางเกงขายาวขลิบลวดขาวได้

๕ รองเท้าสูงหนังแดงชนิดเกลี้ยงหรือซาตินผูกเชือก

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

ใช้เครื่องสโมสรอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมา  
แล้ว ต่างกันแต่ยันตร์ดวดใหม่เงินเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อ  
เท่านั้น

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้ว  
ในมาตรา ๔ ข้อ ๔ ต่างกันแต่ยันตร์เครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อ  
ปรกติเท่านั้น

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมเสอโป่ม้าหลวง  
รักษาพระองค์

มาตรา ๑๐ พลเสอโป่ม้าแลนายหมื่นกรมเสอโป่ม้าหลวงรักษา  
พระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหมิ่นสักหลาดสีน้ำเงินหม่น ติดดุมเงินเกลี้ยงที่  
หน้าหมวก ๒ ดุม ติดตราเครื่องหมายวิมา (เงิน) ที่ขวาหมวก  
สายรัดคางหนึ่งคี่

๒ เสื้อผ้าสักกะชนิดเสื้อเช็ดแบบเสอโป่ม้า

๓ อินทร์ชุนเป็นแผ่นสักหลาดสีน้ำเงินหม่น ใ้้มกระเาะไข่เงิน  
ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตรยาวตามขนาดบ่าบุคคล ที่ต้นอินทร์ชุนเป็น  
รูปนเจาวังดุมสำหรับ กลัด กับดุมเงิน เกลี้ยง ที่ติดอยู่ริมคอเสอ  
ปลายอินทร์ชุนเป็นใบปกคลุมปกไหล่

๔ ผ้าผูกคอแพรหรือผ้าพันคอขอบสีน้ำเงินหม่น ขนาด  
กว้าง ๑.๕ เซ็นติเมตร ขอบกว้าง ๕ เซ็นติเมตร

๕ กางเกงผ้าสักกะแบบกางเกงขีม้า

๖ กุ้งเท้าสักหลาดตามธรรมเนียม

๗ รองเท้าหนังแดงชนิดใ้้มข้อเท้ามีเชือกร้อยแบบเสอโป่ม้าติด  
๑๒/10/2566  
เดือยแทงมาผ้าพันแข้งสักกะ

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

๑ หมวกหนังดำแบบบูลห่านติดตราหน้าเสื้อเงินแล้ใช้รััดลงเงินปักผู้หางม้าขาว

๒ เสื้อสักหลาดดำแบบบูลห่าน ก้นเอาอหบายสักหลาดสีน้ำเงินหม่น ติดคุมเงินชนิดเกลี้ยงแบบ ๒ แถว แถวละ ๑ คุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ คุม ที่ริมคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม ตะเข็บเสื้อขลิบลวดเงินหม่น ที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้างหอบสักหลาดสีน้ำเงินหม่น

๓ อินทรธนูใช้อินทรธนูอย่างเดียวกับเครื่องประดับที่กล่าวมาแล้ว

๔ กางเกงสักหลาดสีน้ำเงินหม่นแบบกางเกงขีม้า ตะเข็บขากางเกงขลิบลวดขาว

๕ รองเท้าสูงหนังดำติดเดือยแวงม้า

มาตรา ๑๑ นายหมวดกอง ในกรมเสื่อบี่ม้าหลวงรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องประดับ

๑ หมวกหนังสักหลาดสีน้ำเงินหม่น อย่างเดียวกับพลเสื่อบี่ แลนายหมู่ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๐ ข้อ ๑

๒ เสื้อสักหลาดแบบเสื่อบี่นายเสื่อบี่นายชั้นสัญญาบัตร ชนิดคอเบะมีกระเม้าใบปก ๔ กระบี่ ติดคุมเงินเกลี้ยงที่หน้าอก แถวเดียว ๔ คุม ที่บ่ากกระบี่ปี่เสื้อละ ๑ คุม แลที่ริมคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม ที่ข้อมือ เสื้อทั้ง ๒ ข้างติดใบปกชายแฉลบ ฟันตามสีเสื้อ ติดขอบแถบไหมสีน้ำตาลกลับมีแถบไหมสีน้ำตาลทำเป็นทั้งหมายชั้นยศหรือรอบข้อมือเสื้อ

๓ อินทร์ธนูปกสักหลาดสีน้ำเงินหม่น หุ้มกระดาษใช้เงิน  
อย่างเดียวกันที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๐ ข้อ ๑ เว้นแต่เพิ่มติดแถบ  
ใหม่เงินขนาดกว้าง ๑ เซนติเมตร ก็ริมขอบอินทร์ธนูดโดยรอบ

๔ เสื้อชั้นในสำหรับใช้ประกอบ เป็นเสื้อเชิ้ตชนิดคอหับผ้า  
หรือแพรสักกาก็ ผูกผ่าผูกคอสักกาก็อ่อนกะดาสี

๕ กางเกงผ้าหรือสักหลาดสักกาก็ มี ๒ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ กางเกงแบบกางเกงขม้า

อย่างที่ ๒ กางเกงขยาว

๖ รองเท้าสูงหนังแดงชนิดเกลี้ยงหรือชนิดรอยเชือกติดเดือย  
ແຫງມ້າ ถ้าจะไม่ใช่รองเท้าสูงจะใช้ผ้าพันแข้งหรือสนับแข้ง  
หนังแดง ประกอบกับรองเท้าชนิดหุ้มข้อเท้ามเชือกร้อยก็ได้

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศแลเต็มยศ

๑ หมวกหนังแบบอุหล่านอย่างเดียวกับนายหมู่ แดพลเสือบ้า  
ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๐ ข้อ ๒ ต่างกันแต่ผู้หมวกเป็นใช้ปัก  
พู่ขนนกขาว

๒ เสื้อสักหลาดดำแบบอุหล่านหน้าอกทาบสักหลาดสีน้ำเงิน  
หม่นอย่างเดียวกับนายหมู่ แดพลเสือบ้าที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๐  
ข้อ ๒ ต่างกันแต่เพิ่มมีลวดใหม่เงินทำเป็นขั้วตรีเครื่องหมาย  
ทันยศทขอมือเสื้อ

๓ อินทร์ธนูปกสักหลาดสีน้ำเงินหม่น หุ้มกระดาษใช้  
เงินอย่างเดียวกันที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๐ ข้อ ๑

๔ ประคุดใหม่เงิน

๕ กางเกงสักหลาดสีน้ำเงินหม่นแบบกางเกงขม้า ตะเข็บ  
ขากางเกงขลิบลวดขาว

๖ รองเท้าสูงหนังดำชนิดเกลี้ยงติดเดือยແຫງມ້າ

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

๑ หมวกหนบที่เข้ากับเครื่องปรกติ

๒ เสื้อสักหลาดดำชนิดอกเปิดเอวปาด ที่เบะคอแลข้อ  
มือเสื่อทาบสักหลาดสีเงินหม่น ที่ข้อมือเสื่อติดยันตร์ลวด  
ใหม่เงินแปเครื่องหมายชัยยศ ติดคุมเงินเกลี้ยง ๒ แถว ๆ ละ

๒ คูม

๓ เสือกักขันในผ้าลินินรวขาวชนิดอกเปิด ติดคุมเงิน  
เกลี้ยงแถมเดี่ยว ๔ คูม

๔ เสื้อเชดผ้าลินินขาวชนิดน้ออกข้อมือแข็ง ติดคอเชด  
ลินินขาวชนิดตงหรือตงพับมม ผูกผ้าผูกคอดำเงอนหูกกระด้าย

๕ กางเกงสักหลาดสีเงินหม่นขาวาว ตะเข็บข้างนอก  
ชลีบลวดขาว

๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหีบข้อมือ ติดเคื่อยแทงม้า

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ใช้เสื้อเครื่องปรกติสวมเสื้อเชดลินินขาว ติดคอเชดลินินขาว  
ชนิดตงหรือตงพับมม ผูกผ้าผูกคอดำเงอนกะลาสี เสือกักขันใน  
ขาวชนิดเปิดคอ ติดคุมเงินเกลี้ยงทหน้าอกแถมเดี่ยว ๖ คูม

มาตรา ๑๒ นายพลเสื่อบาทสังกัดกรมเสื่อบำมหหลวงรักษา  
พระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ใช้เครื่องปรกติอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมา  
แล้วในมาตรา ๑๑ ข้อ ๑ ต่างกันแต่ยันตร์เครื่องหมายศที่ข้อ  
มือเสื่อกับที่อื่นหรือตอนที่อยู่บนไหล่นี้ ใช้ทาบแถบใหม่เงิน  
ขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตรเต็มแผ่นคองเหล็กอริมพันไว้วงสะกึ่งเซ็น  
ติเมตร

ข้อ ๒ เครื่องกรวยสนแฉะเต็มยศ

ใช้อย่างเดียวกับเครื่องนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้ว  
ในมาตรา ๑๑ ข้อ ๒ ต่างกันแต่ชั้นเครื่องหมายยศที่คอเสื้อ  
มือเสื้อแลท่อนเสื้อนั้น เพิ่มติดแถบไหมเงินขนาดกว้าง ๒  
เซ็นติเมตร โคจรอบ

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้วใน  
มาตรา ๑๑ ข้อ ๓ ต่างกันแต่ชั้นตรั้วดไหมเงินเครื่องหมายยศ  
ที่คอเสื้อเท่านั้น

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้วใน  
มาตรา ๑๑ ข้อ ๔ ต่างกันแต่ชั้นเครื่องหมายยศที่คอเสื้อ  
เท่านั้น

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมเสื่อป่าป็นใหญ่หลวง

รักษาพระองค์

มาตรา ๑๓ พลเสื่อป่าและนายหมู่ในกรมเสื่อป่าป็นใหญ่หลวง  
รักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปกคิ

๑ หมวกไหมสีหรือสักหลาดสีสักที่ ตรีมิไหมพรมสีแถบ  
เหลืองขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดตมทองเกลี้ยงที่ถ่มวก

๒ คม ติดตราเครื่องหมายรูปลูกปืนใหญ่มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ  
(ที่ไหล่ทอง) ที่ขวาหมวก สายรัดคางหนังแดง

๒ เสื้อผ้าสักากชนิดเสื้อเชคแบบเสื่อป่า



๓ อีเทร็ธนูเป็นแผ่นผ้าสักกัตามสี่เสื่อ ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตรยาวตามขนาดบัพบุคคล (รูปต้นเสียมปลายตัด) ติดแถบสักกัหลอดเหลือง ขนาดกว้างกึ่งเซ็นติ เมตรที่ข้างริมตามยาว ๒ แถบ คงเหลือริมไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร หักตอนอิหร็ธนูเจาะรั้งคุมสำหรับกัถักคัมคุมทองเกลี้ยงหัดค้อยูริมคอเสื่อ ปลายอีเทร็ธนูเย็บตรึงติดกับไหล่เสื่อ

๔ ผ้าผูกคอแพรหรือผ้าสักกัขอบเหลือง ขนาดกว้าง ๑๕ เซ็นติเมตร ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

๕ กางเกงผ้าสักกัชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อป่า

๖ ถุงเท้าสักกัหลอดดำแบบเสื้อป่าขอบเหลืองสลับดำ

๗ รองเท้าผ้าใบแดงหรือหนังแดงชนิดหุ้มข้อเท้า มีเชือกร้อยแบบเสื้อป่าพื้นแข็งสักกั

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศและคัมยศ

๑ หมวกทรงประหลาดพื้นดำสอดสีเหลือง ขลิบลวดเหลือง ติดยอดรูปลูกปืนแฉดราหน้าเสื่อทอง

๒ เสื้อสักกัหลอดหรือผ้าสักกัแบบเสื้อหุนิกลอดตั้ง คอแลง ข้อมือเหลือง ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๗ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ คุม

๓ กางเกงสักกัหลอดหรือผ้าสักกัชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อป่า

๔ ถุงเท้าสักกัหลอดดำขอบเหลืองสลับดำ

๕ รองเท้าหนังดำชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อยสนับแข้งผ้าใบ

ขาว 12/10/2566

มาตรา ๑๔ นายหมวดนายกองในกรมเสื้อป่าป็นใหญ่หลวง รักษาพระองค์ ให้มเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหนังสักหลาดสักก้า ขลิบแถบเหลืองอย่างเดียวกับที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๓ ข้อ ๑

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดสักก้าแบบเสื้อแขนเสื้อผ่าชั้นเส็ดญาบัตรชนิดคอแบะ มีกระเป๋่าใบปก ๔ กระเป๋่า ติดคุมทองเกลี้ยงหน้าอกแถวเดียว ๔ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม ที่ปากกระเป๋่าละ ๑ คุม ที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้างติดใบปรกปรายแฉลบพันตามสี่เส็ดตัดขอบแถบไหมสีน้ำตาล แถบไหมสีน้ำตาลทำเป็นบังหมายชั้นยศหรือขอบข้อมือเสื้อ

๓ อินทรธนูเป็นแผ่นผ้าหรือสักหลาดตามสี่เส็ด กว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นเส็ดขมปลายตัด) มีแถบสักหลาดเหลืองกึ่งเซ็นติเมตร ทาบข้างริมตามยาว ๒ แถบ เหลือริมพันไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร ที่ตอนอินทรธนูเจาะรังคัมสำหรับกลัดกับคุมที่ติดข้างคอเสื้อ ปลายอินทรธนูเย็บตรงติดกับไหล่เสื้อ

๔ เสื้อเช็ดขนในแพหรือผ้าสักก้าชนิดคอพับ ผ่าผูกคอสักก้าเงอนกะลาสี

๕ กางเกงผ้าหรือสักหลาดสักก้ามี ๔ อย่าง คือ

- อย่างที่ ๑ กางเกงขาสั้นปกเข้า
- อย่างที่ ๒ กางเกงแบบกางเกงขีม้า
- อย่างที่ ๓ กางเกงแบบบรูเซีย
- อย่างที่ ๔ กางเกงขายาว

๖ กางเกงขาแบบเสื้อผ่าขอบเหลืองสลัดดำ (สำหรับใช้กับกางเกงขาสั้นโดยเฉาะ)

๗ รองเท้าสูงหนังแดงชนิดเกลี้ยงหรือชนิดมีเชือกร้อย หรือ รองเท้าหนังแดงชนิดหุ้มข้อเทามเชือกร้อย

อนึ่งในเวลาสวมกางเกงขม้ายาว จะใช้รองเท้ามืดข้อเท้า มีเชือกร้อยกับสนับแข้งหนังแดงกับผ้าพันแข้งสีทึบก็ได้

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศแฉดเต็มยศ

๑ หมวกทรงประพาสพันด้ายสอดสีเหลือง ขลิบริมแถบ ไหมทอง คิดยอดรูปลูกปืนใหญ่แฉดวาทหน้าเสื่อทอง

๒ เสื้อสักหลาดดำแบบเสื้อทูนีลคอตั้ง ทั่วรอบคอแลข้อ มือเสื้อเป็นสีเหลือง ตามตะเข็บขดิมลาวตเหลืองคิดคุดทอง เกลี้ยงทหน้าอกแถวเดียว ๗ คม กึ่งข้อมคอเสื้อตรงข้างละ ๑ คม หักสะเอวข้างหลัง ๒ คม หักข้อมมือเสื้อทอง ๒ ข้างติดยันตร์ลวด ไหมทองเป็นเครื่องหมายยศ

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสักหลาดสีเหลือง ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตรยาวตามขนาดบ่าบุคคล กัดอินทร์ธนูเป็นรูปมน เจาะรั้งคุดสำหรับกักคุดกับคุดที่ติดข้างคอเสื้อ ปลายอินทร์ธนู เป็นใบปอกคุดมใหญ่ที่ริมขอบอินทร์ธนูโดยรอบ คิดแถบไหมทอง ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๔ ประคดสักหลาดดำขอบแป้วเหลือง

๕ กางเกงสักหลาดดำแบบกางเกงขม้ายาว คิดแถบเหลือง ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบ กึ่ง มีเส้นลาวตเหลืองคั่นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าสูงหนังดำชนิดเกลี้ยงหรือชนิดมีเชือกร้อย

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

- ๑ หมวกหมับสักหลาดดำทรงกลม
- ๒ เสื้อสักหลาดดำชนิดอกเปิดเอวปิด ที่เบาะคอเลขข้อ  
มือเสื่อทาบสักหลาดเหลือง ติดคุมทองเกลี้ยง ๒ แถว ๆ ละ  
๒ ดุม ทข้อมือเสื่อติดขั้วนตร์ลวดไหมทองเป็นเครื่องหมายยศ
- ๓ เสื่อถักขนในผ้าลินินรีวขาว ชนิดอกเปิดติดคุมทอง  
เกลี้ยงแถวเดี่ยว ๔ ดุม
- ๔ เสื้อเชิ้ตผ้าลินินขาวชนิดหน้าอกข้อมือแข็ง ติดคอเชิ้ต  
ลินินขาวชนิดตั้งแถวตั้งพับมุม ผูกผ่าผูกคอตำแ่งอนหูกะด้าย
- ๕ กางเกงสักหลาดดำขาขาว ติดแถบเหลืองขนาดกว้าง ๓  
เซ็นติเมตร ๒ แถบค้ มีเส้นลวดเหลืองคั่นกึ่งกลาง
- ๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องปรกติสรวมเสื้อเช้คลินินขาว ติดคอเช้คลินินขาว  
ชนิดตั้งแถวตั้งพับมุม ผูกผ่าผูกคอตำแ่งอนกะลาสี เสื่อถักสักกั  
ชนิดเปิดอกติดคุมทองเกลี้ยงที่เ้าอกแถวเดี่ยว ๖ ดุม

มาตรา ๑๕ นายพลเสือบ่าที่สังกัดกรมเสือบ่าปืนใหญ่หลวง  
รักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ให้เครื่องแต่งตัวอย่างเดียวกับนายกอง ที่กล่าวมา  
แล้วในมาตรา ๑๔ ข้อ ๑ แต่งกันแต่ข้เครื่องหมายยศที่ข้อมือ  
เสื่อเท่านั้น

ข้อ ๒ เครื่องกรงยศแลเต็มยศ

ใช้เครื่องแต่งตัวอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๔ ข้อ ๒ ต่างกันแต่อินทร์ธนูแลเครื่องหมายยศที่คอข้อมือเสื้อ คือ

๑ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล ทาบแถบไหมทองขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร เต็มแผ่น คงเหลือริมไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร ที่ริมขอบในปกคลุมไหล่ติดแถบไหมทองขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๒ ที่คอเสื้อเพิ่มติดแถบไหมทอง ขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตร โยรอบ ที่ข้อมือเสื้อติดยันตร์ลวดไหมทองหมายยศต่างกัน กับเสื้อนายกอง

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๔ ข้อ ๓ ต่างกันแต่ยันตร์ลวดไหมทองเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อเท่านั้น

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ใช้เครื่องแต่งตัวอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๔ ข้อ ๔ ต่างกันแต่บังเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อเท่านั้น

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกองเสือป่าเดินเท้าหลวง

รักษาพระองค์

12/10/2566

มาตรา ๑๖ พลเสือป่าแลนายหมู่ในกองเสือป่าเดินเท้าหลวง รักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหมับผ้าหรือสักหลาดสีก่ากั คิดคุดมเงินเกลี้ยงที่หน้า  
หมวก ๒ คุดม คิตตตราเครื่องหมายแทนไขว้มีพระนามมงกุฎ  
อยู่เหนือ ( ก้าไหล่เงิน ) สายรัดคางหนังแดง

๒ เสื้อผ้าสีก่ากัชนิดเสื้อเชคแบบเสื้อป้า

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสักหลาดสีก่ากัขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร  
ยาวตามขนาดบ่าบุคคล ( รูปต้นเสงมปลายตัด ) ที่ต้นอินทร์ธนู  
เจาะรังคุดมสำหรับกลัดกับคุดมเงินเกลี้ยงที่ติดข้างคอเสื้อ ปลาย  
อินทร์ธนูเย็บตรึงติดกับไหล่เสื้อ

๔ ผ้าผูกคอพันเลขขอบสีก่ากั ขนาดกว้าง ๑.๕ เซ็นติเมตร  
ขอบกว้าง ๕ เซ็นติเมตร

๕ กางเกงผ้าสีก่ากัชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อป้า

๖ ถุงเท้าธรรมดา

๗ รองเท้าผ้าใบแดงหรือหนังแดงชนิดหุ้มข้อเท้า มีเชือกร้อย  
แบบเสื้อกีฬาพื้นแข็งสีก่ากั

ข้อ ๒ เครื่องครวงยศแแต่เต็มยศ

๑ หมวกหมับอย่างที่ใช้กับเครื่องปรกติ

๒ เสื้อผ้าสีก่ากัแบบเสื้อทูนิกคอตั้ง คิดคุดมเงินเกลี้ยงที่  
หน้าอกแถวเดียว ๑ คุดม ท้ากางคอเสื้อตรงบ้าข้างละ ๑ คุดม ท้าสะเอว  
ข้างหลัง ๒ คุดม

- ๓ อินทร์นูโบปกแผ่นสักหลาดสักกั
- ๔ กางเกงผ้าสักกัขาสะเปกเข้า
- ๕ ถุงเท้ารองเท้าผ้าพันแข้งอย่างที่ใช้กับเครื่องปรกติ

มาตรา ๑๗ นายหมวดนายกองในกองเดินข่าวหลวงรักษา  
พระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหีบผ้าหรือสักหลาดสักกัอย่างเดียวกับนายหมู่แล  
พลเสื่อปี ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๖ ข้อ ๑

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดสักกัแบบนายเสื่อปีชั้นสัญญาบัตร  
ชนิดคอเบะ มีกระเป๋าโบปก ๔ กระเป๋า ติดคุมเงินเกลี้ยงที่หน้าอก  
แถวเดียว ๔ ตุ่ม ที่ปากกระเป๋าสละ ๑ ตุ่ม ที่ข้างคอเสื่อตรงบ่า  
ข้างละ ๑ ตุ่ม ที่ข้อมือเสื่อทั้ง ๒ ข้างติดโบปกรูปชายแฉลบพัน  
ตามสี่เสื่อติดขอบแถบไหมสีน้ำตาล แลมีแถบไหมสีน้ำตาล  
ทำเป็นบังหมายชั้นยศรอบข้อมือเสื่อ

๓ อินทร์นูเป็นแผ่นผ้าหรือสักหลาดสักกั ขนาดกว้าง ๔  
เซ็นต์เมตรยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นเสียมปลายตัด) ที่ต้น  
อินทร์นูเจาะรังคุดสำหรับกลัดกับคุดที่ติดข้างคอเสื่อ ที่ปลาย  
อินทร์นูเย็บตรงติดกับไหล่เสื่อ

๔ เสื่อเซดขนในผ้าหรือแพรสักกัชนิดคอพับ ผ้าผูกคอ  
สักกัอย่างเงื่อนกะลาสี

๕ ทางเกวณูหรือสักหลาดสีกาก็มี ๔ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ ทางเกวณูสีนํ้าเงิน

อย่างที่ ๒ ทางเกวณูแบบทางเกวณูสีนํ้า

อย่างที่ ๓ ทางเกวณูแบบรูเข็ม

อย่างที่ ๔ ทางเกวณูสีขาว

๖ ทุ่งเท้าธรรมดา

๗ รองเท้าสูงหางังแดงชนิดเกลี้ยงหรือชนิดรอยเขือก หรือชนิดหุ้มข้อเท้า มีเชือกร้อยใช้ส้นเท้าแข็งหางังแดงหรือผ้าพื้นแข็งสีกาก็

ข้อ ๒ เครื่องเครื่องยศเต็มยศ

๑ หมวกหมิ่นฟ้าหรือสักหลาดสีกาก็ใช้กับเครื่องยศ

๒ เสื้อสักหลาดสีกาก็แบบเสื้อนํ้าเงินตลอด ตั้งตุ้มเงินเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๗ ตุ้ม ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ ตุ้ม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ ตุ้ม ที่ข้อมือเสื้อติดเส้นลวดไหมเงินทำเป็นยันตร์เครื่องหมายยศ

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสักหลาดสีกาก็ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตรยาวตามขนาดบ่าบุคคล ที่ตั้งอินทร์ธนูเป็นรูปมนเจาะรั้งตุ้มสำหรับกดค้ำกับตุ้มที่ติดข้างคอเสื้อ ปลาดยอินทร์ธนูเป็นไม้ปกคลุมไหล่ ที่ริมขอบอินทร์ธนูโดยรอบติดแถบไหมเงิน ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร



๔ กางเกงสักหลาดสักกั๊แม่บกกวงเกงขี้ม้า คัดแถบสีน้ำตาล ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดไหมสีน้ำตาล คั่นกึ่งกลาง

๕ รองเท้าสูงหนังแดงชนิดเกลี้ยงหรือชนิดผูกเชือก

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

๑ หมวกหนังใบอย่างที่ใช้กับเครื่องปรกติ

๒ เสื้อสักหลาดสักกั๊ชนิดดอกเปิดเอวขาด คัดคุมเงิน เกลี้ยง ๒ แถว ๆ ละ ๒ ดุม ที่ข้อมือเสื้อติดยंत्रลวดไหมเงิน เป็นเครื่องหมายยศ

๓ เสื้อกั๊กชั้นในผ้าลินินรีวขาวชนิดดอกเปิด คัดคุมเงิน เกลี้ยงแถวเดี่ยว ๔ ดุม

๔ เสื้อเชดผ้าลินินขาวชนิดหน้าอกข้อมือแขน คัดคอเชด ลินินขาวชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอดำเงื่อนหูกระต่าย

๕ กางเกงสักหลาดสักกั๊ขายาว คัดแถบสีน้ำตาลขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดสีน้ำตาลคั่นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าหนังแดงชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ให้ไว้เครื่องปรกติสรวมเสื้อเชดลินินขาว คัดคอเชดลินิน ขาวชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอสักกั๊เงื่อนกะลาสี เสื้อกั๊ สักกั๊ชนิดเปิดดอก คัดคุมเงินเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดี่ยว ๖ ดุม

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกองเสื่อป่าข้างหลวง  
รักษาพระองค์

มาตรา ๑๘ พลเสื่อป่าแลนายหมื่นในกองเสื่อป่าข้างหลวงรักษา  
พระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหนังผ้าหรือสักหลาดดำ ติดคุมเงินเกลี้ยงที่หน้า  
หมวก ๒ ตุ่ม ติดเครื่องหมยเขวานไขว้ มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ  
(ถ้าไหล่เงิน) ท้าวหมวก สายรัดคางหนังดำ

๒ เสื่อผ้าดำชนิดเสื่อเชดแบบเสื่อป่า

๓ อินทร์รูปเป็นแผ่นสักหลาดดำ ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร  
ยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นเสียมปลายตัด) ต้นอินทร์รูป  
เจาะรั้งคุมสำหรับกลัดกับคุมเงินเกลี้ยงที่ติดข้างคอเสื่อ ปลาย  
อินทร์รูปเย็บตรงติดกับไหล่เสื่อ

๔ ผาผูกคอผ้าหรือแพรพنداขอบดำ ขนาดกว้าง ๗.๕  
เซ็นติเมตร ๔ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๕ เซ็นติเมตร

๕ กางเกงผ้าดำชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื่อป่า

๖ กุญแจธรรมดา

๗ รองเท้าหนังดำชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้าแบบเสื่อป่า ผ่าพื้น  
แข็งดำ 12/10/2566

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศแลเต็มยศ

๑ หมวกทรงประพาศพนักดำขลิบลวดขาว ติดยอควัซระ  
แลตราน้ำเสื่อเงิน

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดดำแบบเสื้อทูนีคอตั้ง ติดคุมเงิน  
เกลี้ยงหน้าอกแลเดี่ยว ๑ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม  
ส่วนกางเกงรองเท้าผ้าพื้นแข็งนั้น คงใช้อย่างเครื่องปรกติ

มาตรา ๑๕ นายหมวดนายกองในกองเสือบ่าข้างหลวงรักษา  
พระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหนักสักหลาดดำอย่างเดียวกับนายหมู่แลพลเสือบ่า  
ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๑๔ ข้อ ๑

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดดำแบบเสือนายเสือบ่าชั้นสัญญาบัตร  
ชนิดคอแบะ มีกระเป๋ายิบปก ๔ กระเป๋า ติดคุมเงินเกลี้ยง  
ที่หน้าอกแลเดี่ยว ๔ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม  
ที่ปากกระเป๋าสื่อละ ๑ คุม ที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้างติดแผ่น  
ยิบปกชายแลลบพนักดำติดขอบไหมดำ กับติดแถบไหมดำทำเป็น  
บังเครื่องหมายยศที่รอบข้อมือเสื้อ

๓ อินทรีรูปแบนแผ่นผ้าหรือสักหลาดดำ ขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามขนาดมาบุงกล (รูปต้นเสียมปลายตัด) ที่ต้นอินทรีรูปเจาะรังสำหรับปลัดกับคุดมที่ติดข้างคอเสื้อ ปลายอินทรีรูปเย็บตรงติดกับไหล่เสื้อ

๔ เสื้อเชิ้ตชั้นในผ้าหรือแพรดำ ชนิดคอพับผูกผ้าผูกคอดำเงื่อนกะลาสี

๕ กางเกงผ้าหรือสักหลาดดำมี ๔ อย่าง คือ

- อย่างที่ ๑ ชนิดขาสั้นปกเข้า
- อย่างที่ ๒ ชนิดกางเกงขี้นมา
- อย่างที่ ๓ กางเกงแบบรูเชย
- อย่างที่ ๔ กางเกงขายาว

๖ ถุงเท้าธรรมดา

๗ รองเท้าสังหนังดำชนิดเกดียงหรือชนิดมีเชือกร้อย หรือชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อยใช้ส้นแบงหนังดำหรือผ้าพันแบงดำ

ข้อ ๒ เครื่องเครื่องยศแล่ตบยศ

๑ หมวกทรงประพาศพื้นดำขลิบแถบไหมเงิน ติดยอควัซระแลตราหน้าเสื้อเงิน

๒ เสื้อสักหลาดดำแบบเสื้อทูนิกคอตั้ง ติดคุดมเงินเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๗ คุดม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุดม และที่สะเอวข้างหลัง ๒ คุดม ที่ข้อมือเสื้อติดยอนตร์ลวดไหมเงินเป็นเครื่องหมายยศ

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสั๊กหลายคำ ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล ที่ต้นอินทร์ธนูเป็นรูปมโนเจระรั้งคุมสำหรับ กัลลักับคุมที่ติดข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทร์ธนูเป็นใบปกคลุมไหล่ ที่ริมขอบอินทร์ธนูโดยรอบติดแถบไหมเงิน ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๔ ประคดสั๊กหลายพันคำขอบเป็นริ้วขาว

๕ กางเกงสั๊กหลายแบบกางเกงขี้น้ำ ติดแถบไหมลัคคำ ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดดำกั้นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าสูงหนั้งดำชนิดเกลี้ยงหรือชนิดผูกเชือก

ข้อ ๓ เครื่องสวมสร

๑ หมวกหนั้งที่ใช้กับเครื่องปรกติ

๒ เสื้อสั๊กหลายคำชนิดอกเปิดเอวเปิด ติดคุมเงินเกลี้ยง ๒ แถว ๆ ละ ๒ คุม ที่ข้อมือเสื้อติดยันตร์ลวดไหมเงินเป็น เครื่องหมายยศ

๓ เสื้อกั๊กชั้นในผ้าลินินริ้วขาวชนิดเปิดอก ติดคุมเงินเกลี้ยง แถวเดี่ยว ๔ คุม

๔ เสื้อเช็ดลินินขาวชนิดนำอกข้อมือแขนงติดคอเช็ดลินินขาว ชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอดำเงื่อนหูกระต่าย

- ๕ กางเกงสักหลาดดำยาวติดแถบไหมดำถัก ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดดำคั่นกึ่งกลาง
- ๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรรกลางเจิ้ง

ให้ใช้เครื่องปรกติ สรววมเสื้อเช็ดลินินขาว ติดคอเช็ดลินินขาว ชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอดำอ่อนกะลาสี เสื้ออกสักหลาดดำชนิดเปิดคอติดตุ้มเงินเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๖ ตุ่ม

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกองเสือป่าพาหะนะหลวง

รักษาพระองค์

มาตรา ๒๐ พลเสือป่าแถบหมูในกองเสือป่าพาหะนะหลวง รักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหนีบผ้าหรือสักหลาดสีกากี ที่ริมใบพับขลิบแถบสีเลือดหมู ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดตุ้มทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก ๒ ตุ่ม ติดตราเครื่องหมายหน้าโค ( ก้าไหล่ทอง ) ที่ขวาหมวก สายรัดคางหนังดำ

๒ เสื้อผ้าสักกัชนิดเสื้อเช็ดแบบเสื้อป่า

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นผ้าตามสี่เสื่อ กว้าง ๕ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดขลุ่ยกลม (รูใต้ ส้อมปลายตัด) ติดแถบดักหลาดสี่เหลี่ยม ขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตร ที่ข้างริมตามยาว ๒ แถบ คงเหลือริมไว้ และกึ่งเซ็นติเมตร ที่ต้นอินทร์ธนูจะรัดคุมสำหรับกักดักคุมทองเกลี้ยงที่ติดข้างคอเสื่อ ปลายอินทร์ธนูเย็บตรึงติดกับไหล่เสื่อ

๔ ผ้าผูกคอแพรหรือผ้า พนมสีกลักขอบสี่เหลี่ยม ขนาดกว้าง ๑๕ เซ็นติเมตร ๔ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

๕ กงเกงผ้าสีกลักชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อเก่า

๖ ถุงเท้าสักหลาดดำขอบลาขเหลืองสลับดำ

๗ รองเท้าผ้าใบแดงหรือหนังแดง ชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้า สนับแข้งผ้าใบขาว

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศแฉดเต็มยศ

๑ หมวกทรงประพาศพन्दำสอดสี่เหลี่ยมขลุ่ยลวดเหลือง ติดยอดวีระแฉดราหน้าเสื่อทอง

๒ เสื่อผ้าหรือสักหลาดดำแบบเสื่อหุ้ณคอดึง ที่คอข้อมือ เป็นสี่เหลี่ยม ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๗ ดุม ที่ข้างคอเสื่อตรงบ่าข้างละ ๑ ดุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ ดุม

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมสี่เหลี่ยม ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่วงกลม ที่ต้นอินทร์ธนูเป็นรูปมนเจาะ รังคุมสำหรับกลัดกับคุมที่ติดข้างคอเสื้อ ปลายอินทร์ธนูเป็นรูปใบปดกลมใหญ่

ส่วนเครื่องอื่น ๆ คือ กางเกงรองเท้าถุงเท้า คงใช้อย่างเครื่องประดับทุกอย่าง

มาตรา ๒๑ นายหมวดนายกอง ในกองเสือป่าพาหนะหลวง รักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องประดับ

๑ หมวกหมิ่นผ้าหรือสักหลาดสีทึบ ทัพม์ใบพับขลิบแถบสีเหลืองอย่างเดียวกับที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๒๐ ข้อ ๑

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดสีทึบ แบบเสอนายเสือป่าทาสีสัญญาบัตรชนิดคอเบาะ มีกระเป๋ใบปด ๔ กระเป๋า ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๔ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม ที่ปากกระเป๋าสีเสื้อละ ๑ คุม ที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้างติดแผ่นใบปดชายแฉลบพันตามสีเสื้อ ติดขอบแถบไหมสีน้ำตาลเป็นบังเครื่องหมายยศที่รอบข้อมือเสื้อ

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นผ้าหรือสักหลาดตามสีเสื้อ ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่วงกลม (รูปต้นเสียมปลายตัด)

#2/10/2566



ทาบแถบสักหลาดสีเลือดหมูขนาดกว้างถึงเซ็นติเมตร ที่ข้างริม  
ตามยาว ๒ แถบ คงเหลือริมพื้นไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร ที่ต้น  
อินทร์ธนูเจาะรูตรงคุมสำหรับกลัดกับคุมที่ติดข้างคอเสื้อ ที่ปลาย  
อินทร์ธนูเย็บตรงติดกับไหล่เสื้อ

๔ เสื้อเชิ้ตชั้นในผ้าหรือแพรสีกากขนิดคอพับ ผูกผ้าผูกคอ  
สีกากขนิดอ่อนกะลาสี

- ๕ กางเกงผ้าหรือสักหลาดสีกากขนิด ๔ อย่าง คือ
- อย่างที่ ๑ กางเกงขาสั้นชนิดปกเข้า
  - อย่างที่ ๒ กางเกงขี้นขา
  - อย่างที่ ๓ กางเกงแบบรูเชียว
  - อย่างที่ ๔ กางเกงขายาว

๖ กุ้งเท้าสักหลาดดำขอบลายเหลืองสลักดำ

๗ รองเท้าสูงหนึ่งแดงชนิดกลัดขนิดหรือชนิดมีเชือกร้อย หรือ  
รองเท้านิคมข้อเท้ามีเชือกร้อยใช้กับสนับแข้งหนึ่งแดง หรือผ้า  
พันแข้งสีกาก

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

๑ หมวกทรงประพาสพื้นดำสอดสีเลือดหมูขลิบแถบไหมทอง  
ติดยอดวัชรแฉศรหน้าเสื้อทอง

๒ เสื้อสักหลาดดำ แบบเสื้อแขนคอกลม หรือคอเหลี่ยม เป็นสีเลือดหมู ตะเข็บกลีบสีเลือดหมู ติดคุมทองเกลี้ยงที่ น้าอกแถวเดียว ๗ คุม ที่ข้อมือเสื้อตรงมี ข้างละ ๑ คุม ที่ สะเอวข้างหลัง ๒ คุม ที่ข้อมือเสื้อติดย่นตร์ลวดใหม่ทองเป็น เครื่องหมายยศ

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสักหลาดสีเลือดหมู ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบัพบุคคล ที่ต้นอินทร์ธนูเป็นรูปนักษะรังคัม สำหรับกลัดกับคุดมที่ติดข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทร์ธนูเป็นใบปกคลุมไหล่ ที่ริมขอบอินทร์ธนูโดยรอบติดแถบใหม่ทอง ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๔ ประคตสักหลาดพินด้าขอบรวเหลือง

๕ กางเกงสักหลาดดำ แบบกางเกงขี้น้ำติดแถบสีเลือดหมู ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดสีเลือดหมูกั้น กึ่งกลาง

๖ รองเท้าสูงหน้าดำชนิดเกลี้ยงหรือชนิดผูกเชือก

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

๑ หมวกหนีบสักหลาดดำทรงสีเลือดหมู

๒ เสื้อสักหลาดดำชนิดอกเปิดเอวปาด ที่รอบข้อมือเสื้อ แถบตะเข็บคอทาบสักหลาดสีเลือดหมู ติดคุมทองเกลี้ยง ๒ แถว แถวละ ๒ คุม ที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้าง ติดย่นตร์ลวดใหม่ทอง เป็นเครื่องหมายยศ

๓ เสื้อกักชั้นในผ้าลินินสีขาวชนิดเปิดอก ติดคุมทองเกลี้ยง  
แถวเดี่ยว ๔ คม

๔ เสื้อเชิ้ตผ้าลินินสีขาวชนิดนอกข้อมือแขน ติดคอเชิ้ต  
ลินินขาวชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ่าผูกคอต่ำเงื่อนหูกระต่าย

๕ กางเกงสักหลาดคำขาขาวติดแถบสีเลือดหมู ขนาดกว้าง  
๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดสีเลือดหมูคั่นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรงกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องประกอบพิธีรวมเสื้อเชิ้ตลินินขาว ติดคอเชิ้ตลินินขาว  
ชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ่าผูกคอต่ำเงื่อนทะเลสาบ เสื้อกักชั้นใน  
ผ้าสีก่ำกั้นเปิดคอติดคุมทองเกลี้ยงแถวเดี่ยว ๖ คม

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมนักเรียนเสื่อป่าหลวง

มาตรา ๒๒ นักเรียนเสื่อป่าแลนายหมู่แก่นักเรียนเสื่อป่า ให้มี  
เครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหนีบผ้าหรือสักหลาดสักเกี ทั่วริมใบพับขลิบแถบแดง ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดดุมทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก ๒ ดุม ติดตราเครื่องหมายอักษร ว. มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ ( ก้านไหล่ทอง ) ที่ขวาหมวก สายรัดคางหนึ่งแดง

๒ เสื้อผ้าสักเกีชนิดเสื้อเช็ดแบบเสื้อป่า

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสักหลาดสีแดง ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตรยาวตามขนาดกำบุงกลด ที่ต้นอินทร์ธนูเป็นรูปมนเจาะรั้งดุมสำหรับกลัดกับดุมทองเกลี้ยงที่ติดข้างคอเสื้อตรงป่า ที่ปลายอินทร์ธนูเป็นใบปกกลมุ่ใหญ่ติดแถบเหลือง ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตรพาดตามขวางใบปก

๔ ผ้าผูกคอแพรหรือผ้าสักเกีขอบแดง ขนาดกว้าง ๗๕ เซ็นติเมตร ๔ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

๕ กางเกงผ้าสักเกีชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อป่า

๖ ถุงทำสักหลาดดำขอบสีเหลือง

๗ รองเท้าผ้าใบหรือหนังแดงชนิดหุ้มข้อเท้า มีเชือกร้อยแบบเสื้อป่า สนับแข้งผ้าใบขาว

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศแลเต็มยศ

๑ หมวกสักหลาดดำใบกว้างบุสักหลาดแดงที่ใต้ใบ ใบข้าง  
ขวาพับติดกับทรงหมวกติดแพรจับริ้วเหลืองสลักดำ แลตรา  
เครื่องหมายอักษร ว. มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือท่งกลางใบพับ  
ปักขนนกขาว สายรัดคางหนังดำ

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดดำ แบบเสื้ออนุนิค กอตั้ง คอเลขมือ  
แดง ติดดุมทองเกลี้ยงทำหน้าอกแถวเดียว ๘ ดุม ที่ข้างคอเสื้อ  
ตรงบ่าข้างละ ๑ ดุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ ดุม

๓ อินทรีขนูใบปกอย่างที่ใช้กับเครื่องประดับที่กล่าวมาแล้ว

๔ กางเกงผ้าหรือสักหลาดสีดำขาสั้นชนิดปกเข้า

๕ ถูงเท้าสักหลาดดำขอบเหลือง

๖ รองเท้าหนังดำชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อย สนับแข้ง  
ผ้าใบขาว

มาตรา ๒๓ บรรดาหมายหมวดมเขกลอง ที่ประจำกรมนักเรียน  
เสือบ่าหลวงนั้น ถ้าเป็นนายเสือบ่าสังกัดกรมกองใดในกองเสนา  
หลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแต่งกายตามสังกัดกรมกอง  
นั้น ๆ

มาตรา ๒๔ นักเรียนพรานแลนายหมู่นักเรียนในกองนักเรียน  
เสือบ่าพรานหลวง ให้ใช้เครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหมับผ้าหรือสักหลาดสีเข้ียว ดัดคุมเงินตราแตรงอน มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือที่ท้าวหมวก ๒ คุม ดัดตราเครื่องหมาย แตรงอน มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (ทองแตรงม) ที่ข้วหมวก สายรัดคางหนึ่งแตรง

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดสีเข้ียวชนิดเสื้อเช้ดแบบเสื้อป่า

๓ อินทร์ฐนุเป่นแผ่นผ้าหรือสักหลาดสีเข้ียว ขนาดกว้าง

๔ เซ้นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล ที่ตั้งอินทร์ฐนุเป่นรูปมน เจาะรังคุมสำหรับกลัดกับคุมเงินเกลี้ยงที่ติดขังคอเสื้อ ที่ปลาย อินทร์ฐนุเป่นใบปกคลุมไหล่ ที่ใบปกติดแถบสักหลาดขาว ขนาดกว้าง ๑ เซ้นติเมตรพาดตามขวาง

ผ้าผูกคอแพหรือผ้าสีเข้ียว ขนาดกว้าง ๑๕ เซ้นติเมตร

๕ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๕ เซ้นติเมตร

๕ กางเกงผ้าหรือสักหลาดสีเข้ียว ชนิดขาสั้นปกเข้าแบบ เสื้อป่า

๖ ถุงเท้าสักหลาดดำขอบเหลือง

๗ รองเท้าผ้าใบหรือหนึ่งแตรง ชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้าแบบ เสื้อป่า สนับแข้งผ้าใบสีเข้ียว

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศแลเต็มยศ

๑ หมวกสักหลาดดำใบกว้าง ใบข้างขวาพับติดกับทรงหมวก  
ติดแพรจีบไว้ดำสลัปล้องแลตราเครื่องหมายกองทัพกลางใบพับ  
ปักขนนกเขียว สายรัดคางหนังดำ

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดเขียวแบบเสื้อหนูกคอตั้ง ติดคุมเงิน  
ตราแตรทอง มีพระนามมงกุฎอยู่เหนือหน้าอกเสื้อแถวเดียว ๗ คุม  
ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ คุม

๓ เครื่องอื่น ๆ คือ อินทร์ธนู กางเกง ถุงเท้า รองเท้า  
ใช้อย่างเครื่องปรกติ

มาตรา ๒๕ นักเรียนแลนายหมู่ นักเรียนเสื้อป่าพาหะหนวด  
ใหม่เครื่องแต่งตัวดังนี้

๑ หมวกหนึบผ้าหรือสักหลาดสีทากี ที่ริมใบพับติดแถบสี  
เลือดหมู ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก  
๒ คุม ติดตราเครื่องหมายนำวีว ( ก้าวไหล่ทอง ) ที่ขวาหมวก  
สายรัดคางหนังแดง

๒ เสื้อผ้าสักกัชนิตเสื้อเช็ดแบบเสื้อป่า ( ไม่มีอินทร์ธนู )

๓ ผ้าผูกคอพื้นสีทากีขอบสีเลือดหมู ขนาดกว้าง ๑.๕ เซ็น  
ติเมตร ขอบกว้าง ๑.๒ เซ็นติเมตร

๔ กางเกงผ้าดำชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อป่า

๕ ถุงเท้าสักหลาดดำขอบเหลือง

๖ รองเท้าหนังดำชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้าแบบเสื้อป่า สนับ  
แข้งผ้าใบขาว

หมวดที่ ๑๐

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมนักเรียนแพทย์เสื้อป่าหลวง

มาตรา ๒๖ นักเรียนแพทย์เสื้อป่าและนายหมูนักเรียนแพทย์  
เสื้อป่าในกรมนักเรียนแพทย์เสื้อป่า ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกดี

๑ หมวกหนีบผ้าหรือสักหลาดสีกากีหรือมัยใบพับขลิบแถบเขียว  
ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก ๒ ดุม  
ติดตราเครื่องหมายกรมที่ขวาหมวก สายรัดคางหนังแดง

๒ เสื้อผ้าสักหลาดชนิดเสื้อเช็ดแบบเสื้อป่า

๓ อินทร์ขนูเป็นแผ่นผ้าหรือสักหลาดสีเขียว ขนาดกว้าง

๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล ที่ต้นอินทร์ขนูเป็นรูปมน  
เจาะรั้งดุมสำหรับกลัดกับดุมทองเกลี้ยงที่ติดข้างคอเสื้อ ที่ปลาย  
อินทร์ขนูเป็นใบปกคลุมไหล่ ติดแถบสักหลาดสีเหลืองขนาด  
กว้าง ๑ เซ็นติเมตร ทาบตามขวางใบปก



- ๔ ผ้าผูกคอแพรหรือผ้าสีกำกับขอบสีเขียว ขนาดกว้าง ๑๕ เซ็นติเมตร ๔ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร
- ๕ กางเกงผ้าสีกำกับชนิดขาสั้นปกเข้าแบบเสื้อผ่า
- ๖ ถุงเท้าสักหลาดดำขอบเหลือง
- ๗ รองเท้าผ้าใบหรือหนังแดง ชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อยแบบเสื้อผ่า สนับแข้งผ้าใบขาว

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

- ๑ หมวกทรงประพาศพنداंसอดสีเขียวขลิบเหลือง ติดยอดไว้พระแสงตราหน้าเสื่อทอง
- ๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดดำแบบเสื้อทูนิกคอตั้ง คอเลาะมือเป็นสีเขียว ติดตุ้มทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๗ ดุม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ ดุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ ดุม
- ๓ อินทร์ชั้นใบปลอยอย่างที่ไว้กับเครื่องประดับ
  - ๔ กางเกงผ้าหรือสักหลาดสีดำชนิดขาสั้นปกเข้า
  - ๕ ถุงเท้าสักหลาดดำขอบเหลือง
  - ๖ รองเท้าหนังดำชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อย สนับแข้งผ้าใบขาว

มาตรา ๒๗ นายหมวดนายกองในกรมนักเรียนแพทย์เสื้อผ่า หลวง ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกตี

๑ หมวกหนังสักหลาดหรือผ้าสักหลาด ที่ริมใบพับขลิบแถบ สีเขียว ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก ๒ คูม ติดตราเครื่องหมายหน้าจุกษ์ ( ก้าวไหล่ทอง ) ที่ขวาหมวก สายรัดคางหนังแดง

๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดสักกัก แบบนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร ชนิดคอแบะมีกระเป๋เข้าไปปก ๔ กระเป๋ ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอก แถวเดี่ยว ๔ คูม ที่ข้างคอเสื่อตรงป่าข้างละ ๑ คูม ที่ปก กระเป๋าสื่อละ ๑ คูม ที่ข้อมือเสื่อหง ๒ ข้างติดแผ่นใบปกรูป ชายแฉลบ พันตามสี่เสื่อ ติดขอบแถบไหมสีน้ำตาลกับมีแถบไหม สีน้ำตาล ทำเป็นบังหมายชั้นยศที่รอบข้อมือเสื่อ

๓ อินทรีขนูเป็นแผ่นผ้าหรือสักหลาดสักกักตามสี่เสื่อ ขนาด กว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล ( รูปต้นเสียม บ่ลายตัด ) ติดแถบเขียว ขนาดกว้างกึ่งเซ็นติเมตรที่ข้างริม อินทรีขนูตามยาว ๒ แถบ เหลือริมพันไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร ที่ต้นอินทรีขนูเจาะรั้งคุมสำหรับถัดกับคุมที่ติดข้างคอเสื่อ ที่ ปลายอินทรีขนูเย็บตรงติดกับไหล่เสื่อ

๔ เสื้อเชคขนในผ้าหรือแพรสักกักชนิดคอพับ ผูกผ้าผูกคอ สักกักเงื่อนกะลาสี

๕ กางเกงผ้าหรือสักหลาดสักกามี ๔ อย่าง คือ

    อย่างที่ ๑ กางเกงขาสั้นปกเข้า

    อย่างที่ ๒ กางเกงแบบกางเกงขีม้า

    อย่างที่ ๓ กางเกงแบบรูเซี่ย

    อย่างที่ ๔ กางเกงขายาว

๖ ถุงเท้าสักหลาดดำแบบเสื่อป่าขอบเหลืองสลับดำ

๗ รองเท้าสูงหนังแดง ชนิดเกลี้ยงหรือชนิดมีเชือกร้อยหรือใช้รองเท้าหนังแดงชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้าแบบเสื่อป่า ฝ่าพื้นแข็งสักกั

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

๑ หมวกทรงประพาศพื้นดำสอดสีเขียว ขลิบแถบไหมทองติดขอบตัวพระแสงทราน้ำเสื่อทอง

๒ เสื้อสักหลาดดำแบบเสื่อทูนีคอตั้ง ที่รอบคอแถบข้อมือเสื่อเป็นสีเขียวตะเข็บขลิบลวดเขียว ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๑ ตุม ที่ข้างคอเสื่อตรงปั้งละ ๑ ตุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ ตุม ที่ข้อมือเสื่อทั้ง ๒ ข้าง ติดยันตร์ลวดไหมทองเป็นเครื่องหมายยศ

๓ อินทรีขนุเป็นแผ่นสักหลาดสีเขียว ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบัพกลด ที่ต้นอินทรีขนุเป็นรูปมัน เจาะรังคุมสำหรับกลัดกับคุมที่ข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทรีขนุเป็นใบปกคลุมไหล่ ห้ามขอบอินทรีขนุโดยรอบติดแถบใหม่ทองขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

๔ ประคตสักหลาดพันค้ำขอบริ้วเหลือง

๕ กางเกงสักหลาดดำแบบกางเกงขี้น้ำ ติดแถบสักหลาดสีเขียว ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดเขียวคั่นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าสูงหนังดำชนิดเกลี้ยงหรือชนิดผูกเชือก

ข้อ ๓ เครื่องสวมใส่

๑ หมวกหนังสักหลาดพ่นดำทรงเขียว

๒ เสื้อสักหลาดดำชนิดคอเปิดเอวเปิด ที่เบะคอแลงข้อมือสีโดยรอบ ทางสักหลาดสีเขียว ติดคุมทองเกลี้ยง ๒ แถว ๆ ละ ๒ คุม ที่ข้อมือ สีทั้ง ๒ ข้าง ติดยันตร้ลวดใหม่ทองเป็น กรองหมายยศ

๓ เสื้อกักชั้นในผ้าลินินขาวชนิดคอเปิด ติดคุมทองเกลี้ยง แถวเดียว ๔ คุม

๔ เสื้อเชิ้ตผ้าลินินขาวชนิดหน้าอกข้อมือแข็ง ติดคอเชิ้ตลินินขาวชนิดดองหรือดองพับมุม ผูกผ้าผูกคอดำเงื่อนหูกระต่าย

๕ กางเกงสั๊กหลาดคำขายาวกิดแถบสั๊กหลาดเขี้ยว ขนาด กว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ เส้นลวดเขี้ยวคั่นกึ่งกลาง

๖ ร่องเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องสวมสรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องปรกติสวม สือเซตลินินขาว ติดคอเซตลินินขาว ชนิดตั้งหรือตมพ์มม ผูกผ่าผูกคอต่างอันกะลาสี สือสั๊ก สั๊กกั๊กชนิดเปิดคอ ติดคุดมทองเกลี้ยงแถวเดี่ยว ๖ ดุม

หมวดที่ ๑๑

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดน

มณฑลต่าง ๆ

มาตรา ๒๘ พลเสื่อป่าและนายหมู่กรมเสื่อป่าหลวง รักษาดินแดนมณฑลต่าง ๆ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกาเนียบผ้าหรือสั๊กหลาดสั๊กกั๊ก ทึรมใบพับขลิบแถบแดง ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดคุดมทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก ๒ ดุม ติดคุดมหน้าเสื่อทองที่ขวามวก สายรัดคางหนึ่งแดง

๒ เสื่อผืนสั๊กกั๊กชนิดเสื่อเซตแบบเสื่อป่า

๓ อินทรีรูปแปดเหลี่ยมสลักหลาดหมายสี่ด มกวงเสนา ขนาด กว้าง ๖ เซ็นติเมตร ยาว ๓๖ เซ็นติเมตร ปลายกลม (รูปผังแนบท้ายตัด) ที่ต้นอินทรีรูปแปดเหลี่ยมสลักหลาดด้วยตุ้มทองเกลี้ยง ติดกับ ข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทรีรูปแปดเหลี่ยมสลักหลาดด้วย "หลอดเสื้อ"

๔ ผ้าผูกคอแพรหรือผ้าหมายสี่ตามเองเสนา ขนาดกว้าง ๓๕ เซ็นติเมตร ๔ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๕ เซ็นติเมตร

๕ กางเกงผ้าสักกะไนดชาสันปกเข้าแบบเสื้อป่า

๖ รองเท้าสักรัดดำแบบเสื้อป่า ขอบลายเหลืองสลับดำ

๗ รองเท้าผ้าใบหรือหนังแดงชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อยแบบ เสื้อป่า ผ้าพันแข้งสักกะ

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศแลเต็มยศ

๑ หมวกสักรัดดำใบกว้างบุสักรัดเหลืองใต้ใบ ใบ หมวกข้างขวาพับติดกับทรงหมวก ติดแพรจีบริ้วเหลืองสลับดำ แลตรานำเสื้อทองที่กลางใบพับ ปักขนนกขาว สายรัดคาง หนึ่งด้า

๒ เสื้อสักรัดดำแบบเสื้อทูนิกคอตั้ง คอแลข้อมือเหลือง ติดตุ้มทองเกลี้ยงที่นอกแถวเดี่ยว ๗ ตุม ที่ข้างคอเสื้อตรงมา ข้างละ ๑ ตุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ ตุม

- ๓ อิมพัลชัน อาร.ตีบหรือใช้กับเครื่องปรกติ
- ๔ ลาง กงสี่หวมกงกีชนิกบรสันปอเจ้า
- ๕ รงก่าหนึรคณนิคหุมซ้อ.ท่ม.ซ้อกร้อย สนับแข็ง  
หวัค หรือฝ้เพิมแข็งค้

อนึ่ง เครื่องเต็มบศหรือเครื่องคร้งยสน ให้ใช้ตั้งแต่เนาะ  
ในโอกาสล้าลองเท่านั้น

มาตรา ๒๕ นายหมวดนายกองในกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดิน  
แดนมณฑลต่าง ๆ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกหนีบสักหลาดสักก่า ริมใบพับขลิบแถบแดงขนาด  
กว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก ๒ ดุม ติด  
ตราหน้าเสื่อทองท้าวหมวก สายรัดคางหนังแดง

๒ เสื่อเฝ้าหรือสักหลาดสักก่า แบบนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร  
ชนิดคอแบะมีกระเป๋ไปปก ๔ กระเป๋ ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอก  
แถวเดียว ๔ ดุม ที่ข้างคอเสื่อตรงบ่าข้างละ ๑ ดุม แถบที่ปาก  
กระเป๋เสื่อละ ๑ ดุม ที่ข้อมือเสื่อทั้ง ๒ ข้างติดแผ่นใบปกรูป  
ชายแถบ พินตามสี่เสื่อติดขอบหมสันน้ำตาล กับมีแถบไหม  
สันน้ำตาลทำเป็นเบงหมายชั้นยศหรือบข้อมือเสื่อ

๓ อินทรีธนูเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมตามกึ่งเส้นนา ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบัพบุคคล (รูปต้นเสียมปลายตัด) ที่ต้นอินทรีธนูเจาะรูกลมสำหรับกลัดกับดุมที่ข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทรีธนูเย็บตรึงติดกับไหล่เสื้อ

๔ เสื้อเชิ้ตชั้นในผ้าหรือแพรสักกัษณิดคอพับ ผูกผ้าผูกคอสี่เหลี่ยมเอนกะลาสี

๕ กางเกงผ้าหรือสักกัษณิดสักกั มี ๔ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ กางเกงขาสั้นปกเข้า

อย่างที่ ๒ กางเกงแบบกางเกงขีม้า

อย่างที่ ๓ กางเกงแบบรูเชียว

อย่างที่ ๔ กางเกงขายาว

๖ ถุงเท้าสักกัษณิดดำแบบเสื้อป่า ขอบลายเหลืองสลัดคำ (สำหรับใช้กับกางเกงขาสั้นโดยเฉพาะ)

๗ รองเท้าสูงหนังแดงชนิดเกดียงหรือชนิดเชือกร้อย หรือใช้รองเท้าหนังแดงชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อย สันนิษแต่หนังแดงหรือผ้าพันแข้งสักกั

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเสแแต่่มยศ

๑ หมวกสักกัษณิดดำใบกว้างบุสักกัษณิดเหลืองข้างใต้ใบ ใบข้างขวาพับติดกับทรงหมวก ติดแพรจับริ้วเหลืองสลัดคำแล



ตราหน้าสี่ห้องที่กึ่งกลางใบพับ ชั้นนายหมวดบังคับชนกขาว ๑ คน  
ชั้นนายกองบังคับผู้เนนกขาว สายรัดคางแถบใหม่ทอง

๒ เสื้อสักหลาดดำแบบเสื้อทูนีคอตั้ง ที่รอบคอแลงข้อมือ  
เสื้อแป้นสีเหลือง ติดดุมทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๙ ดุม  
ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ ดุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ ดุม ตะเข็บ  
ขลิบลวดเหลืองที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้างติดยันตร์ลวดใหม่ทองเป็น  
เครื่องหมายยศ

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสักหลาดหมายสีตามกองเสนา ขนาด  
กว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นมนปลายตัด)  
ที่ต้นอินทร์ธนูเจาะรังดุมสำหรับกลัดกับดุมที่ข้างคอเสื้อ ที่ปลาย  
อินทร์ธนูติดแถบสำหรับร้อยกับไหล่เสื้อ ที่ริมขอบอินทร์ธนู  
ติดแถบใหม่ทอง ขนาดกว้างกึ่งเซ็นติเมตร

๔ ประคตสักหลาดดำ ขอบรวไหล่

๕ กางเกงสักหลาดดำแบบกางเกงขม้า ติดแถบสักหลาด  
เหลือง ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดเหลือง  
กึ่งกึ่งกลาง

๖ รองเท้าสูงหนังดำ ชนิดเกลี้ยงหรือชนิดมีเชือกร้อย

ข้อ ๓ เครื่องส้อมสร

๑ หมวกหนีบสักหลาดดำทรงเหลี่ยม ติดตราหน้า เสื้อทอง  
๒ เสื้อสักหลาดดำชนิดอกเปิดเอวปาด ที่เบาะคอและ  
ข้อมือเสื่อโดยรอบทาบสักหลาดเหลือง ติดดุมทองเกลี้ยง  
๒ แถว ๆ ละ ๒ ดุม ที่ข้อมือ เสื้อทั้ง ๒ ข้างติดยันตร์ลวดใหม่  
ทองเป็นเครื่องหมายยศ

๓ เสื้อเชิ้ตผ้าลินินขาวชนิดนำอกข้อมือแขง ติดคอเชิ้ต  
ลินินขาวชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอดำเงื่อนหุกระต่าย

๔ เสื้อกั๊กผ้าลินินขาวชนิดอกเปิด ติดดุมทองเกลี้ยงแถว  
เดียว ๔ ดุม

๕ กางเกงสักหลาดดำชายาวติดแถบสักหลาดเหลือง ขนาด  
กว้าง ๒ เซ็นติเมตร ๒ แถบลูก มีสันลวดเหลืองคั่นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องส้อมสรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องประดับสีรวมเสื้อเชิ้ตลินินขาว ติดคอเชิ้ตลินินขาว  
ชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอตั้งเงื่อนกะลาสี เสื้อกั๊ก  
สักกั๊กชนิดเปิดอก ติดดุมทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๖ ดุม

มาตรา ๓๐ นายพลเสื่อ ป่าท่สังกัดกรมเสื่อปีหลวงรักษาดิน  
แดนมณฑลต่าง ๆ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวด นายกอง ที่กล่าวมาแล้วใน  
มาตรา ๒๕ ข้อ ๑ ต่างกันแต่บั้งเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อเท่านั้น

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศเต็มยศ

๑ หมวกทรงประพาศพื้นดำสอดสีเหลือง ขลิบแถบไหมทอง  
ติดยอดวัชระทองแลตราหน้าเสื้อทอง ปักพู่ขนนกขาวสลักแดง

๒ เสื้ออย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้วใน  
มาตรา ๒๕ ข้อ ๒ ต่างกันแต่ยันตร์ลวดไหมทองเครื่องหมายยศ  
ที่ข้อมือเสื้อ กับที่คอเสื้อนั้นเพิ่มติดแถบไหมทอง ขนาดกว้าง  
๒ เซ็นติเมตร โดยรอบ

๓ อินทร์รูปเป็นสักหลาดหมายสีตามกองเสนา ขนาดกว้าง  
๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นมนปลายตัด)  
ทาบแถบไหมทองขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตรเต็มแผ่น คงเหลือ  
ริมพื้นไว้ข้างละกึ่งเซ็นติเมตร

๔ ประคตไหมทองมีพู่

๕ กางเกงสักหลาดดำแบบกางเกงขม้า ติดแถบสักหลาด  
เหลือง ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดเหลือง  
กั้นกึ่งกลาง

๖ รองเท้าสูงหนังดำ ชนิดเกลี้ยงหรือชนิดมีเชือกร้อย

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

ให้ใช้อย่างเดียวกับนายหมวดนายกองที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๒๕ ข้อ ๓ ต่างกันแต่ขั้นตรัสวดใหม่ของเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อเท่านั้น

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกอง ที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๒๕ ข้อ ๔ ต่างกันแต่ขั้นตรัสเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อเท่านั้น

หมวดที่ ๑๒

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมเสื่อป่ารักษาดินแดน

มณฑลต่าง ๆ

มาตรา ๓๑ พลเสื่อป่าแลนายหมู่ในกรมเสื่อป่ารักษาดินแดน มณฑลต่าง ๆ (ถ้ามิใช่เป็นกรมหลวง) ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกตี

๑ หมวกหมิ่นผ้าหรือสักหลาดสักกั ดิติดุมทองเกลี้ยง ที่หน้าหมวก ๒ ดุม ดิติดราหน้าเสื่อของที่ขวาหมวก สายรัดคางหนังแดง

๒ เสื่อผ้าสักกัชันดเสื่อเขตแบบเสื่อป่า

๓ อินทร์ธนูเป็นแผ่นสั๊กหลาดหมายสี่ตามกวงเสนา ขนาด กว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นมนปลายตัด) ที่ต้นอินทร์ธนูเจาะรั้งคุม สำหรับปลัดกับคุมทองเกลี้ยง ที่ติดกับบ่า ข้างคอเสื้อ ที่ปลายอินทร์ธนูมีเชือกสำหรับผูกติดกับไหล่เสื้อ

๔ ผู้ผูกคอแพรหรือผ้าหมายสี่ตามกวงเสนา ขนาดกว้าง ๓๕ เซ็นติเมตร ๔ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๕ เซ็นติเมตร

๕ กาง กงผ้าสีกากันดิชาสันปลกเข้าแบบเสื้อป่า

๖ ถุงเท้าสั๊กหลาดดำแบบเสื้อป่า

๗ รองเท้าหนังแดงชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้า แบบเสื้อป่า  
ผ้าพันแข้งสั๊ก

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศเต็มยศ

๑ หมวกสั๊กหลาดดำใบกว้าง ใบข้างขวาพับติดกับทรงหมวก พื้นผ้าลายเกลื่องสลับดำ ติดแพรจีบริ้วเกลื่องสลับดำแลตรา หน้าเสื้อทองที่กึ่งกลางใบพับ สายรัดคางหนังดำ

๒ เสื้อสั๊กหลาดดำแบบเสื้อทูนีคอตั้ง ที่แหวะคอเสื้อ ถึงตะเข็บเสื้อตรงบ่าเทาปลกหลาดเหลือง ที่คั่นข้อมือเสื้อขลิบลวดเหลือง ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดี่ยว ๗ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม ที่สะเอวข้างหลัง ๒ คุม

12/10/2566

- ๓ อินทร์ธูปอย่างสี่ไร่กับเครื่องปรกติ
  - ๔ ถางเกงสักหลาดดำ ชนิดขาสั้นปกเข้า
  - ๕ รองเท้านักดำชนิดหุ้มข้อห้ามเชือกร้อย สนับแข้งหนังดำ หรือผ้าพันแข้งดำ
- เครื่องทรงยศแลเต็มยศนี้ ให้ใช้แต่งได้แต่เฉพาะในโอกาส ถำลองเท่านั้น

มาตรา ๓๒ นายหมวดนายกองในกรมเสื่อป่ารักษาดินแดน มณฑลต่าง ๆ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ :-

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

- ๑ หมวกหนังผ้าหรือสักหลาดสักกัติดุดุมทองเกลี้ยงทำหน้า หมวก ๒ ดุม ติดตราหน้าเสื่อทอง สายรัดคางหนังแดง
- ๒ เสื้อผ้าหรือสักหลาดสักกัแบบนายเสื่อป่าชนสัญญาบัตร ชนิดคอเบะมีกระเมีไบบก ๔ กระเมี ติดดุมทองเกลี้ยงทำหน้า ออกแถวเดี่ยว ๔ ดุม ที่ข้างคอเสื่อตรงบ่าข้างละ ๑ ดุม แลที่ ปากกระเมีเสื่อละ ๑ ดุม ที่ข้อมือเสื่อหง ๒ ข้างติดแผ่นไบบก รูปชายแฉลบพันตามสี่เสื่อติดขอบแถบไหมสีน้ำตาลกับมีแถบไหม สีน้ำตาลทำเป็นบังหมายชนยศที่รอบข้อมือเสื่อ
- ๓ อินทร์ธูปเป็นแผ่นสักหลาดหมายสีตามกองเสนาขนาด กว้าง ๕ เซ็นติเมตรยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นเสียมปลายตัด)

ท่อนอินทรีธนูเจาะรังคุดสำหรับกลัดกับคุดที่ข้างคอเสื้อ ที่ปลาย  
อินทรีธนูเย็บตรงติดกับไหล่เสื้อ

๔ เสื้อเชิ้ตชั้นในผ้าหรือแพรสีทึบสีทึบคอพับ ผูกผ้าผูกคอ  
สีทึบเงื่อนกะลาสี

๕ กางเกงผ้าหรือสักหลาดสีทึบสีทึบ ๔ อย่าง คือ :-

อย่างที่ ๑ ชนิดขาสั้นปกเข้า

อย่างที่ ๒ ชนิดกางเกงขี้น้ำ

อย่างที่ ๓ ชนิดกางเกงแบบรูเชียว

อย่างที่ ๔ กางเกงขายาว

๖ ถุงเท้าสักหลาดดำแบบเสื้อป่า (สำหรับใช้กับกางเกงขาสั้น  
โดยเฉาะ)

๗ รองเท้าสูงหนังแดงชนิดเกลี้ยงหรือมีเชือกร้อย หรือใช้  
รองเท้าชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อย สนับแข้งหนังแดงหรือผ้าพัน  
แข้งสีทึบ

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

๑ หมวกสักหลาดดำใบกว้างใบข้างขวาพับติดกับทรงหมวก  
พื้นผ้าลายเหลือง สลับดำติดแพรจับบัว เหลือง สลับดำ กับตราหน้า  
เสื้อทองที่กลางใบพับ สายรัดคางหนังดำ เฉาะชั้นยศ  
นายกองใช้ปักที่ขมวดอกขาวเป็นพิเศษ

๒ เสือสักหลาดดำแบบเสือนูนคอกตั้ง ที่แหวนคอเสื้อ ถึงตะเข็บเสื้อตรงบ่าทาบสักหลาดเหลือง ทักันข้อมือเสื้อขลิบลวด เหลือง ตะเข็บขลิบลวดเหลือง ตัดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอก แถวเดียว ๗ คุม ที่ข้างคอเสื้อตรงบ่าข้างละ ๑ คุม และที่สะเอว ข้างหลัง ๒ คุม ที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้างตัดย่นตรั้วดใหม่ทอง เป็นเครื่องหมายชั้นยศ

๓ อินทร์ชั้นแปดแผ่นสักหลาดหมายสี่ตามกองเสนาขนาดกว้าง ๔ เช่นติเมตรยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นมนปลายตัด) ที่ต้น อินทร์ชั้นเจ็ดรังคัมสำหรับติดกับคุดที่ติดข้างคอเสื้อ ปลายอินทร์ ชั้นติดแถบสำหรับร้อยกับไหล่เสื้อ ที่ริมขอบอินทร์ชั้นติดแถบ ใหม่ทองขนาดกว้างกึ่งเช่นติเมตร

๔ ประคตสักหลาดพื้นดำขอบริ้วเหลือง

๕ กางเกงสักหลาดดำแบบกางเกงขี้น้ำติดแถบสักหลาดเหลือง ขนาดกว้าง ๓ เช่นติเมตร ๑ แถบ (เว้นแต่นายกองใช้แถบเหลือง ขนาดกว้าง ๓ เช่นติเมตร ๒ แถบค้อมเส้นลวดเหลืองคั่นกึ่งกลาง)

๖ รองเท้าสูงหนังดำชนิดเกลี้ยงหรือชนิดมีเชือกร้อย

ข้อ ๓ เครื่องสโมสรร

๑ หมวกหนีบสักหลาดดำที่ริมใบพับขลิบลวดเหลือง ตัดคุม ทองเกลี้ยงที่หน้าหมวก ๒ คุม แลตัดตราหน้าเสื้อทองที่ขวา หมวก



๒ เสื้อสักหลาดดำชนิดอกเปิดเอวปาด ที่ริมแบะคอ และที่กันข้อมือเสื้อขลิบลวดเหลือง ติดคุมทองเกลี้ยง ๒ แถว แถวละ ๒ คุม ที่ข้อมือเสื้อทั้ง ๒ ข้างติดยันตร์ลวดใหม่ทอง เป็นเครื่องหมายชั้นยศ

๓ เสื้อกั๊กผ้าลินินสีขาวชนิดอกเปิดติดคุมทองเกลี้ยงแถว เดี่ยว ๔ คุม

๔ เสื้อเชิ้ตผ้าลินินขาวชนิดหน้าอกข้อมือแขนงัด ติดคอเชิ้ต ลินินขาวชนิดคอตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอดำเงื่อนหูกระต่าย

๕ กางเกงสักหลาดดำชายาวติดแถบสักหลาดเหลืองขนาด กว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๑ แถบ (เว้นแต่นายกองให้ใช้แถบกางเกง เหลืองขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ๒ แถบคู่ มีเส้นลวดเหลือง คั่นกึ่งกลาง)

๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๔ เครื่องสโมสกรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องปรกตีสรวมเสื้อเชิ้ตลินินขาวชนิดคอตั้งหรือตั้งพับ มุม ผูกผ้าผูกคอดำเงื่อนกะลาสี เสื้อกั๊กผ้าสักกัชนิดเปิดคอ ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๖ คุม

มาตรา ๓๓ นายพลเสือบ่าที่สังกัดกรมเสือบ่ารักษาดินแดน มณฑลต่าง ๆ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ :-

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายกongที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๒

ข้อ ๑ ต่างกันแต่บังเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อเท่านั้น

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศเต็มยศ

๑. หมวกทรงประสาศพันด้ายสอดสี่เหลี่ยมขลิบแถบไหมทอง  
ติดยอดวิหะระทองเสดตราหน้าเสื้อทอง ปักพู่ขนนกขาวสลับแดง

๒. เสื้อสักหลาดดำแบบเสื้อทูนีคอตั้งอย่างเดียวกับนายหมวด  
นายกongที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๒ ข้อ ๒ ต่างกันแต่ขึ้นตรัสลวด  
ไหมทองเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสื้อ กับที่คอเสื้อนั้นทาบแถบ  
ไหมทองขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร โดยรอบ

๓. อินทร์รูปแผ่นสักหลาดหมายสีตามกองเสนาอย่างเดียวกับ  
นายหมวดนายกong แต่เพิ่มมีแถบไหมทองขนาดกว้าง ๓  
เซนติเมตรทาบเต็มแผ่น คองเหลือริมพันไว้ข้างละกึ่งเซนติเมตร

๔. ประคตไหมทองมีพู่

๕. กางเกงสักหลาดดำแบบกางเกงขมวดัดแถบสักหลาดเหลือง  
ขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร ๒ แถบคู่มีเส้นลวดเหลืองคั่นกึ่งกลาง

๖. รองเท้าสูงหนังดำชนิดเกลี้ยงหรือชนิดมีเชือกร้อย

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวด นายกองที่กล่าวมาแล้วใน  
มาตรา ๓๒ ข้อ ๓ ต่างกันแต่ชั้นตรีสดุดใหม่ทองเครื่องหมายยศ  
ที่ข้อมือเสอกับกางเกงนั้นใช้กางเกงอย่างนายกองชนิด ๒ แถบคู่  
มีเส้นลวดเหลืองคั่นกึ่งกลาง

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองที่กล่าวมาแล้ว ใน  
มาตรา ๓๒ ข้อ ๔ ต่างกันแต่ชั้นตรีเครื่องหมายยศที่ข้อมือเสอเท่า  
นั้น

หมวดที่ ๑๓

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวกรมเสื่อป่ารักษาดินแดนเหล่าวิเศษ

ม้า และ เตินขาว

มาตรา ๓๔ พลเสื่อป่าและนายหมู่ในกองหรือกรมเสื่อป่ารักษา  
รักษาดินแดนมงคลเหล่าต่าง ๆ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ —

ข้อ ๑ เครื่องปรกดี

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับพลเสื่อป่าและนายหมู่กรมเสื่อป่ารักษา  
ดินแดนที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๑ ข้อ ๑ ทุกอย่าง เว้นแต่  
หมวกแลผ้าผูกคอใช้ต่างกัน คือ —

๑ หมวกหมับผ้าหรือสักหลาดสีสักที่รมใบพับขลิบแถบสี  
 น้ำเงินหม่นขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดคุมทองเกลี้ยงหน้า  
 หมวก ๒ คู่ ติดคราน้ำสีทอง สายรัดคางหนังแดง

๒ ผ้าผูกคอพันสีสักก็ขอบสีน้ำเงินหม่นขนาดกว้าง ๑.๕ เซ็น  
 ตีเมตร ๔ เหลี่ยม ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร  
 อนึ่งกางเกงนั้นใช้เป็นกางเกงขม้า

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเต็มยศ

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับกรมเสื่อป้ารักษาดินแดนที่กล่าวมาแล้ว  
 ในมาตรา ๓๑ ข้อ ๒ เว้นแต่สีหมายเหล่านี้คือเสื่อแลที่คนขอมือ  
 เสือนั้น ใช้หมายสีน้ำเงินหม่น

มาตรา ๓๕ นายหมวดและนายกองในกรมเสื่อป้ารักษา  
 ดินแดนใหม่เครื่องแต่งตัวดังนี้ :-

ข้อ ๑ เครื่องปกติ

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองในกรมเสื่อป้ารักษา  
 ดินแดนที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๒ ข้อ ๑ ทุกอย่าง เว้นแต่หมับ  
 ใบพับหมวกหมับขลิบแถบสีน้ำเงินหม่นขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร  
 เป็นเครื่องหมายสีเหล่า

ข้อ ๒ เครื่องกรังบศเต็มบศ

ให้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองในกรมเสื่อป่ารักษา  
ดินแดนที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๒ ข้อ ๒ ทุกอย่าง เว้นแต่  
สี่เครื่องหมายที่คอกตะเข็บและท่อนข้อมือเสื่อ กับสี่เครื่อง  
หมายที่แถบกางเกงนั้นใช้เป็นสีน้ำเงินหม่น

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

ให้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองในกรมเสื่อป่ารักษา  
ดินแดนที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๒ ข้อ ๓ ทุกอย่าง เว้นแต่สี่  
เครื่องหมายที่ขลิบริมเบาะคอเสื่อ ท่อนข้อมือเสื่อ และแถบ  
กางเกงนั้นใช้เป็นหมายสีน้ำเงินหม่น

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องปรกตีสรวมเสื่อเซดลินขาวตัดคอเซดลินขาว  
ชนิดตั้งหรือตั้งพับมม ผูกผ้าผูกคอดำเงือกะลาสี เสื่อกัก  
ชั้นในผ้าสีก่ำกัติดุดมทองเกลี้ยงแถวเดี่ยว ๖ ดุม

มาตรา ๓๖ พลเสื่อป่าแลนายหมู่ในกองเสื่อป่าเดินข่าวรักษา  
ดินแดน ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้ —

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ให้ใช้เครื่องอย่างเดียวกับกรมเสื่อป่ารักษาดินแดนที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๑ ข้อ ๑ ทุกอย่าง เว้นแต่หมวกแลผ้าผูกคอนี้ใช้หมายสี่เหล่าต่างกัน คือ —

- ๑ หมวกหน้าปัดริมใบพับขลิบแถบขาวขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร
- ๒ ผ้าผูกคอพื้นสีสักกัซอบขาวขนาดกว้าง ๑.๕ เซ็นติเมตร ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศเต็มยศ

ให้เครื่องอย่างเดียวกับกรมเสื่อป่ารักษาดินแดนที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๑ ข้อ ๑ เว้นแต่สี่หมายเหล่าที่คือเสื่อแลเก้าอี้ข้อมือเสื่อใช้เป็นหมายสี่ขาว

ส่วนกองเสื่อป่าเดินข่าวในกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดนนั้นให้ใช้เครื่องอย่างเดียวกับกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดน เว้นแต่สี่หมายเหล่าที่คือ ข้อมือเสื่อแลแถบกางเกงนั้นหมายสี่ขาว หมวกสักกลางดำใบกว้างบุสักกลางขาว ปักขนนกขาวสายรัดคางหนึ่งดำ

มาตรา ๓๓ นายหมวดและนายกองในกองเสื่อป่าเดินข่าวรักษาดินแดน ให้ใช้เครื่องแต่งตัวดังนี้ —

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองในกรมเสื่อป่ารักษา  
ดินแดนที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๒ ข้อ ๑ ทุกอย่าง เว้นแต่  
ที่รวมใบพัดหมวดเก็บน้ำเขลิบแล่นขาวขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร  
แปะเครื่องหมายเหล่านี้

ข้อ ๒ เครื่องธงยศเต็มยศ

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดนายกองในกรมเสื่อป่ารักษา  
ดินแดนที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๒ ข้อ ๒ ทุกอย่าง เว้นแต่  
สีเครื่องหมายที่คอ ที่ตะเข็บและที่คั่นข้อมือเสื่อกับแถบกางเกง  
นั้น ใช้แปะหมายสีขาว

ส่วนกองเสื่อป่าเดินข่าในกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดน ให้  
ใช้เครื่องอนุโลมอย่างกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดน คือ หมวก  
สักหลาดดำใบกว้างบุสักหลาดสีขาวปักขนนกขาว ๑ ขน (ชั้นนาย  
กองปักพู่ขนนกขาว) สายรัดกางเกงไหมเงิน

อนึ่งที่คอ ข้อมือเสื่อและตะเข็บเสื่อแถบกางเกงใช้หมาย  
สีขาว

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

ใช้เครื่องอย่างเดียวกับนายหมวดแยกกองในกรมเสื่อป่ารักษา  
ดินแดนตามมาตรา ๓๒ ข้อ ๓ เว้นแต่สี่หมายเหล่านี้คือที่ตะเข็บ  
และคันข้อมมือเสื่อกับแถบกางเกงใช้หมายสีขาว

ส่วนกองเสื่อป่าเดินเข้าในกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดนใช้  
อนุโลมตามอย่างกรมหลวง คือ หมวกหนังสักหลอดดำทรงขาว  
ที่เบาะคอแลข้อมมือเสื่อแถบกางเกงเป็นสีขาว

ข้อ ๔ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ใช้อย่างเดียวกับกรมกองเสื่อป่าที่ตนสังกัด

หมวดที่ ๑๔

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวเสื่อป่าเหล่ากลาง

มาตรา ๓๘ บรรดาเสื่อป่าที่ไม่เคยประจำกองรบเลย โดย  
เมื่อแรกสมัครก็เข้าประจำอยู่ในแผนก กองกลางใน กรมบัญชาการ  
กรมกองเสนา หรือกรมบัญชาการคณะเสื่อป่านี้ นับว่าเป็นกอง  
เสื่อป่าผู้ช่วยพลรบไม่มีสังกัดเหล่า ให้เรียกว่า "เสื่อป่าเหล่า  
กลาง" คงให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่างเดียวกับกรมกองเสื่อป่าที่ตน  
สังกัดทุกประการ เว้นแต่สี่เครื่องหมายเหล่านั้น ให้ใช้เป็น  
หมายสีบานเย็น คือ —



๑ ที่ขลิบวิมโบพบหมวกหนีบเครื่องประดับหมวกหนีบเครื่อง  
สโมสรหมายสีบานเย็น อนึ่งถ้าหมวกเต็มยศของกรมกองนั้น  
มีสีหมายเหล่านี้หมวกทรงประพาส ของกองเสนาหลวง เป็นต้น  
ให้ใช้หมายสอดคล้องสีบานเย็น

๒ ถ้าผูกคอชั้นพลเสื่อป่าแลนายหมู่ ขอบเป็นสีบานเย็น  
ขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร

๓ ก่อ ข้อมือแต่ละข้างเสื่อยศเป็นหมายสีบานเย็น

๔ แถบกางเกงเครื่องยศแลเครื่องสโมสรเป็นสีบานเย็น

นอกจากนี้เครื่องแต่งกายอนุโลมตามอย่างกองเสนาที่ตน  
สังกัดทุกประการ

### หมวดที่ ๑๕

#### ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวนายแพทย์ที่ประจำกรมกองต่าง ๆ

มาตรา ๓๕ บรรดานายแพทย์เสื่อป่าที่ประจำกรมกองเสื่อป่า  
ต่าง ๆ ให้ใช้เครื่องแต่งกายอนุโลมตามเครื่องแต่งกายกรมกอง  
เสื่อป่าที่ตนสังกัด เว้นแต่สีหมายเหล่านั้น ให้ใช้เป็นหมายสี  
เขียวสังกัดเหล่านี้แพทย์ดังนี้ —

ข้อ ๑ นายแพทย์สุขาภิบาลกองเสนาหลวง แลนายแพทย์  
ที่ประจำกรมเสื่อป่าราบหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแต่งกาย  
อย่างกรมเสื่อป่าราบหลวงรักษาพระองค์ เว้นแต่สีหมายเหล่านี้ คือ

หน้า ๑๘๗

พ.ศ. ๒๕๖๐

ที่หมวกหมับ หมวกทรงประพาศ คอข้อมือเสื้อ อินทร์ธนู  
แถบกางเกงเครื่องยศเครื่องสโมสรว ที่เป็นส่วนเครื่องนุ่งให้ใช้เป็น  
หมายสี่เขี้ยวติดเครื่องหมายดวงกาชาด ที่อินทร์ธนูกับพื้นปลอก  
แขนกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้ายทุกชนิด

ส่วนแพทยที่เป็นที่นายหมู่แลพลนั้น ให้ใช้เครื่องแต่งตัว  
อนุโลมอย่างนาย ที่อินทร์ธนูให้ติดดวงกาชาด กับติดเครื่อง  
หมายดวงกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้ายหรือที่เหนือบั้นเป็นสำคัญ อนึ่ง  
ผู้ผูกคอสำหรับใช้กับเครื่องปรกตินั้น ให้ใช้ผู้ผูกคอพื้นกากี  
ขอบเขี้ยว (ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร)

ข้อ ๒ นายแพทย์ที่ประจำการกรมเสื่อปี่ม้าหลวงรักษาพระองค์  
ให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่างกรมนั้น ผิดแต่เครื่องหมายบางอย่าง  
คือ

ก. อินทร์ธนูเป็นสี่เขี้ยว (ไม่ใช้เกราะไซ้) ติดเครื่องหมาย  
ดวงกาชาด

ข. เสื้อเต็มยศ ไม่มีสีเงินบนทาบที่หน้าอก กอแฉก  
ข้อมือเป็นสี่เขี้ยว เสื้อสโมสรวที่เบะคอแฉกข้อมือเป็นสี่เขี้ยว  
กับให้ใช้สรวมปลอกแขนกาชาด ที่แขนเสื้อ ข้างซ้าย ทุกชนิดไม่ว่า  
เวลาใด นอกจากนั้นเครื่องแต่งกายเหมือนอย่างกรมเสื่อปี่ม้า

12/10/2566

หลวงหูกประการ

ส่วนแพทย์ที่เป็นชั้นนายหมู่แลพลนั้น ให้เครื่องแต่งกาย  
อนโลมอย่างนายแพทย์ ที่อินทรัตนดิศเครื่องหมายดวงกาชาด  
กับดิศเครื่องหมายดวงกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้าย หรือที่เหนือบง  
เป็นสำคัญ

ข้อ ๓ นายแพทย์ประจำกรมเสื่อป่าพรานหลวงรักษาพระองค์  
ให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่างกรมนี้ เว้นแต่ที่อินทรัตนดิศเครื่อง  
หมายดวงกาชาด กับสรรมปลอกแขนกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้าย  
ทุกชนิดเป็นสำคัญ

ส่วนแพทย์ชั้นนายหมู่แลพลนั้น ที่อินทรัตนดิศเครื่องหมาย  
ดวงกาชาด กับดิศเครื่องหมายดวงกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้าย  
หรือที่เหนือบงเป็นสำคัญ

ข้อ ๔ นายแพทย์ที่ประจำกองเสื่อป่าข้างหลวงรักษาพระองค์  
ให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่างกรมนี้ เว้นแต่ที่อินทรัตนดิศเป็นสีเขี้ยว  
ดิศเครื่องหมายดวงกาชาด ก็คือ ข้อมือเสื้อ แลแถบกางเกง  
เครื่องยศเครื่องสโมสรวเป็นสีเขี้ยว กับให้สรรมปลอกแขนกาชาด  
ที่แขนเสื้อข้างซ้ายทุกชนิดเป็นสำคัญ

ส่วนแพทย์ที่เป็นชั้นนายหมู่แลพลนั้น ให้ใช้เครื่องแต่งกาย  
อนโลมอย่างนาย ที่อินทรัตนดิศเครื่องหมายดวงกาชาดกับดิศ  
เครื่องหมายดวงกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้าย หรือที่เหนือบงเป็น  
สำคัญ

ข้อ ๕ นายแพทย์ที่ประจำกองเสื่อปิ่นดินข้าวหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่างกรมนั้น เว้นแต่อินทร์ธนูเป็นสีเขียว ตีตเครื่องหมายดวงกาชาด ที่คือข้อมือเสื่อแถบกลางกางเครื่อง ยศเครื่องสโมสรมเป็นสีเขียว กับสวมปลอกแขนกาชาดที่แขน เสื่อข้างซ้ายทุกชนิดเป็นสำคัญ

ส่วนแพทย์ที่เป็นชั้นนายหมื่นและพลนั้น ให้ใช้เครื่องแต่งกาย อนุโลมอย่างนาย ที่อินทร์ธนูตีตเครื่องหมายดวงกาชาดกับตีต เครื่องหมายดวงกาชาดที่แขนเสื่อข้างซ้าย หรือที่เหนือบ่งเป็น สำคัญ

ข้อ ๖ นายแพทย์ที่ประจำกรมเสื่อปิ่นใหญ่หลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่างกรมนั้น เว้นแต่สีหมายเหล่าที่ริม ใบบัพหวมกหนับ หมวกหนับเครื่องสโมสรม คือ ข้อมือเสื่อ แถบกลางกางเครื่องยศเครื่องสโมสรมเป็นสีเขียว อินทร์ธนูเป็น สีเขียวตีตเครื่องหมายดวงกาชาดกับสวมปลอกแขนกาชาดที่แขน เสื่อข้างซ้ายทุกชนิดเป็นสำคัญ

ส่วนแพทย์ที่เป็นชั้นยศนายหมื่นและพลนั้น ให้ใช้เครื่อง อนุโลมอย่างนาย ที่อินทร์ธนูตีตเครื่องหมายดวงกาชาดกับตีต เครื่องหมายดวงกาชาดที่แขนเสื่อข้างซ้าย หรือที่เหนือบ่งเป็น สำคัญ อนึ่งผ้าผูกคอสำหรับใช้กับเครื่องปรกตินั้น ใช้ผ้าผูกคอ ฟนกาที่ขอบเขียว (ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร)

ข้อ ๗ นายแพทย์ที่ประจำกองเสื่อป่าพาหะหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่างกรมนั้น เว้นแต่สีหมายเหล่าที่ริม

ใบพับห่มวกหนีบ หมวกหนีบเครื่องสโมสร คอ ข้อมือเสื้อแถบ  
กางเกงเครื่องยศเครื่องสโมสรเป็นสีเขียวอินทรีธนูเป็นสีเขียวติด  
เครื่องหมายดวงกาชาด กับสรวมปลอกแขนกาชาด ที่แขนเสื้อ ข้าง  
ซ้ายทุกชนิดเป็นสำคัญ

ส่วนแพทยที่เป็นชั้นนายหมู่และพลนั้น ให้ใช้เครื่องอนุโลม  
อย่างนาย ท่อนทรันติดเครื่องหมายดวงกาชาดกับติดเครื่องหมาย  
หมายดวงกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้ายทุกชนิดเป็นสำคัญ

อนึ่งผ้าผูกคอสำหรับใช้กับเครื่องปรกตินั้น ให้ใช้ผ้าผูกคอ  
พินกากีขอบเขียว (ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร)

ข้อ ๘ นายแพทย์ที่ประจำกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดน ให้  
ใช้เครื่องแต่งกายอย่างกรมนั้น เว้นแต่ที่หมวกหนีบ หมวก  
สักหลาดดำเต็มยศ คอ ข้อมือเสื้อแถบกางเกงเครื่องยศเครื่อง  
สโมสรที่เป็นสีเหลืองน้ำใช้เป็น หมวกสีเขียวอินทรีธนูเป็นสีเขียว  
ติดเครื่องหมายดวงกาชาด กับสรวมปลอกแขนกาชาดที่แขนเสื้อ  
ข้างซ้ายทุกชนิดเป็นสำคัญ

ส่วนแพทยที่เป็นชั้นเสนา นายหมู่และพลนั้น ให้ใช้เครื่องอนุโลม  
อย่างนาย ท่อนทรันติดเครื่องหมายดวงกาชาดกับติดเครื่องหมาย  
ดวงกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้ายหรือที่เหนือบงเป็นสำคัญ อนึ่ง  
ผ้าผูกคอสำหรับใช้กับเครื่องปรกตินั้น ให้ใช้ผ้าผูกคอพินกากี  
ขอบเขียว (ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร)

ข้อ ๙ นายแพทย์ที่ประจำกรมเสื่อป่ารักษาดินแดน แลในกรม  
เหล่าวิเสธรักษาดินแดน ให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่างกรมนั้น

ผิดแต่ที่อินทร์ธนู คอ ข้อมือ เสือ แถบกางเกง เครื่องยศ เครื่อง  
สโมสรให้ ใช้หมายสี่เขียว ที่อินทร์ธนูติดดวงกาชาดกับสรวม  
ปลอกแขนกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้ายทุกชนิดเป็นสำคัญ

ส่วนแพทย์ที่เป็นชั้นยศนายหมู่และพลเสือบ้านน ให้ใช้  
เครื่องอนโลมอย่างนาย ที่อินทร์ธนูติดเครื่องหมายดวงกาชาด  
กับติดเครื่องหมายดวงกาชาดที่แขนเสื้อข้างซ้าย ารือที่เหนือข้อมือ  
เป็นสำคัญ อนึ่งผ้าผูกคอเครื่องประภคิณเกาะแพทย์ที่ประจำเหล่า  
วิเศษเช่นม้าหรือเคี้ยววนั้น ให้ใช้หมายขอเป็นสีเขียวหรือ  
ขาวตามสังกัดเหล่า (ขอบกว้าง ๒ เซ็นติเมตร)

หมวดที่ ๑๖

μάด้วยสายนกหวีดแลเครื่องหนังประกอบเครื่องแต่งตัว  
เสือบ้าและนักเรียนเสือบ้า

มาตรา ๔๐ บรรดานายเสือบ้าที่มียศตั้งแต่จกนายหมู่ตรขึ้นไป  
ให้ใช้สายนกหวีดประกอบกับเครื่องแต่งตัวประภคิณ เป็นกำหนด  
ดังนี้ :-

ข้อ ๑ บรรดากรมเสือบ้าเหล่าราม เหล่ามัย เหล่าป็นใหญ่ เหล่า  
พาหนะ เหล่าเดินข้าว และกรมนักเรียนเสือบ้า ให้ใช้สายนกหวีด  
สีสักสี

ข้อ ๒ กรมเสือบ้าทวนหลวงรักษาทระองค์ ให้ใช้สาย  
นกหวีดสีเขียว

ข้อ ๓ กองเสื่อป่าข้างหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้สายนกหวีด  
สีดำ

มาตรา ๔๑ บรรดานักเรียนเสื่อป่า พลเสื่อป่าและนายหมู่  
เสื่อป่าให้ใช้เข็มขัดหนังประกอบเครื่องแต่งตัวดังนี้ :

ข้อ ๑ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ถือปืนให้ใช้เข็มขัดหนังดำขนาดกว้าง  
๕ เซ็นติเมตร หัวเข็มขัดเป็นทองเหลืองหุ้มหนังดำ มีช่องมีด  
หนังดำ

ข้อ ๒ สำหรับผู้ที่ได้ถือปืน ให้ใช้เข็มขัดหนังแดงขนาดกว้าง  
๕ เซ็นติเมตร หัวเข็มขัดเป็นทองเหลืองมีช่องหอกปลายปืน  
หนังแดง กับมีกระเป่ากระสุนหนังแดงสำหรับใช้สพายเฉียงบ่า  
ซ้ายในเวลาถือปืน

มาตรา ๔๒ บรรดานายหมู่เสื่อป่าที่ทำการในตำแหน่งผู้บังคับ  
หมวด นายหมู่ใหญ่ ตลอดจนนายหมวดและนายกอง ให้ใช้  
เครื่องหนังเหลืองมีเข็มขัดของกระบี่ของปืนพลก กระเป่ากระสุน

อนึ่งนายหมู่ใหญ่หรือนายหมู่ที่ทำการในตำแหน่งผู้บังคับหมวด  
นั้น อนุญาตให้ใช้เสื่อแบบนายเสื่อป่าชนิดปิดคอ (ติดคอก  
ที่หน้าอกแถวเดียว ๕ ดุม) ได้เป็นพิเศษ ส่วนกางเกงนั้นถ้าเป็น  
โอกาสล้าลองอนุญาตให้ใช้กางเกงแบบขีมา หรือกางเกงขายาว  
ได้อย่างเดียวกับนายหมวดชั้นสัญญาบัตร ในขณะที่แต่งเครื่อง  
ปรกติ

มาตรา ๔๓ นายพลเสื่อป่าให้ใช้เครื่องหนังเหลืองมีเข็มขัด  
ของกระบี่ กระเป๋ากล้องส่อง

มาตรา ๔๔ บรรดานายเสื่อป่าที่มีตำแหน่งเป็นปลัดกรม รอง  
ปลัดกรม นายเสื่อป่าคนสนิท นายเสื่อป่ารับใช้ ตลอดจน  
เสื่อป่าที่ทำหน้าที่เดินข่าวส่งหนังสือ ให้ใช้กระเป๋านักหนังสือหนัง  
เหลืองติดเครื่องหมายตราหน้าเสื่อทอง (สพายเฉียงบ่าซ้าย)

หมวดที่ ๑๗

ว่าด้วยสีเครื่องหมายอินทรีธนูและผ้าผูกคอ  
เสื่อป่ากองเสนารักษาดินแดนต่าง ๆ

มาตรา ๔๕ บรรดากรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดน และกรม  
กองเสื่อป่ารักษาดินแดนในกองเสนารักษาดินแดนต่าง ๆ ให้มี  
สีหมายที่อินทรีธนูเสื่อและผ้าผูกคอเป็นเครื่องหมายต่างกองเสนา  
กันดังนี้ :

- ๑ กองเสนารักษาดินแดนกรุงเทพฯ หมายถึงเหลือง
- ๒ กองเสนารักษาดินแดนกรุงเทพฯ หมายถึงชาด
- ๓ กองเสนารักษาดินแดนฝ่ายเหนือ หมายถึงม่วงแก่
- ๔ กองเสนารักษาดินแดนอีสาน หมายถึงดินแดง (กากี้)
- ๕ กองเสนารักษาดินแดนตะวันออก หมายถึงสีแดง
- ๖ กองเสนารักษาดินแดนภาคเหนือ หมายถึงไฟพล



- ๗ กองเสนารักษาดินแดนบกัณฑ์ใต้ หมายถึง เชื้อขาว
- ๘ กองเสนารักษาดินแดนบกัณฑ์ใต้ หมายถึง สีฟ้า
- ๙ กองเสนารักษาดินแดนตะวันตก หมายถึง สีเงินแก่
- ๑๐ กองเสนารักษาดินแดนพายัพ หมายถึง สีบานเย็น

อนึ่งให้เป็นที่เข้าใจว่าสีอันตรูฐนุเสื่อในที่นี้หมายความว่าตั้งแต่  
 พลเสื่อป่าตลอดจนนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร ส่วนผู้ผูกค้อนั้น  
 หมายความว่าเฉพาะแต่ นายหมู่ และพลเสื่อป่าเท่านั้น

หมวดที่ ๑๘

ว่าด้วยเครื่องหมายประกอบเครื่องแต่งตัวเสื่อป่า  
และนักเรียนเสื่อป่า

มาตรา ๔๖ บรรดานายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร ในกรมกองเสื่อป่า  
 ต่าง ๆ ทั่วไป ให้มีเครื่องหมายเหล่าติดที่คอเสื้อทุกชนิด เป็น  
 กำหนดดังนี้ :-

ข้อ ๑ สำหรับกองเสนาหลวงรักษาทหารองคื คือ :-

๑ เหล่าราบ ใช้ตัวอักษร ว. มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ  
 (ก่าไหล่ทอง)

๒ เหล่าพราน ใช้เครื่องอนมีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ  
 (โลหะรม)

๓ เหล่าม้า ใช้หัวม้า (เงิน)

- ๔ เหล่าช่าง ใช้ขวานไขว้มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (เงิน)
- ๕ เหล่าเดินข่า ใช้แพนไขว้มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (เงิน)
- ๖ เหล่าพาหนะ ใช้หัวโค (กำไหล่ทอง)
- ๗ กรมนักเรียนแพทย์เสือบ่าหลวง ใช้หน้าฤๅษี (กำไหล่ทอง)
- ๘ เหล่าปืนใหญ่ใช้รูปลูกปืนใหญ่มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (กำไหล่ทอง)

อนึ่งสำหรับผู้ที่ใช้เครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื้อนั้น ไม่ต้องใช้เครื่องหมายติดทับที่แผ่นทาบคอเสื้อ ให้คงคิดแต่แผ่นเครื่องหมายทาบคอเปล่า ๆ

ข้อ ๒ สำหรับกองเสนารักษาดินแดนทั่วไป ให้ใช้อักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ ว.ป.ร. (กำไหล่ทอง) ส่วนผู้ที่ใช้เครื่องหมายทาบคอเสื้อนั้น ไม่ต้องใช้เครื่องหมายติดทับที่แผ่นทาบคอเสื้ออีก ให้คงคิดแต่แผ่นเครื่องหมายทาบคอเปล่า ๆ

ข้อ ๓ บรรดานายเสือบ่าที่สังกัดเหล่ากลางทั้งในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ แลกองรักษาดินแดนทั่วไป ให้ใช้ติดเครื่องหมายดอกจันทร์ (เงิน) ที่คอเสื้อเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๗ ให้เป็นที่เข้าใจว่าเครื่องหมายติดคอเสื้อนายเสือบ่าชั้นสัญญาบัตรที่กล่าวมานั้น ให้ถือว่าเป็นเครื่องหมายสังกัดเหล่า คือ เมื่อแต่งตัวสังกัดเหล่าใดก็ใช้ติดเครื่องหมายของเหล่านั้น เพราะฉะนั้นบรรดานายเสือบ่าชั้นสัญญาบัตร ไม่ว่าจะป็นสมาชิกประจำกรมหรือสมาชิกกองหนุนหรือสมาชิกพิเศษ ให้ใช้เครื่องหมายติดที่คอเสื้อเสือบ่าได้ทุกชนิด

ส่วนนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร ที่ประจำกรมบัญชาการคณะเสื่อป่าหรือประจำกรมบัญชาการกองเสนาใด ๆ หรือประจำกรมที่เก็บเงินเสื่อป่าเหล่านั้น ก็แต่งตั้งผู้สังกัดเหล่าใดก็ได้ ให้ใช้เครื่องหมายของเหล่านั้นแต่ติดที่คอเสื่อเสื่อป่าทุกชนิดเช่นเดียวกัน

มาตรา ๔๘ บรรดานายเสื่อป่าตลอดจนพลเสื่อป่าที่ประจำกรมกองต่าง ๆ ให้มีเครื่องหมายติดที่ทรวงอกอันมีรูปเสื่อเป็นเครื่องหมายกองแม่แผนนที่กำหนดดังนี้ —

ข้อ ๑ ผู้ที่ประจำกรมบัญชาการคณะเสื่อป่า หรือประจำในกรมบัญชาการกองเสนา หรือประจำในกรมบัญชาการกองเสนาชั้นน้อย ให้ใช้ติดเครื่องหมายเสื่อในวงจักร (ก้าไหล่ทอง)

ข้อ ๒ ผู้ที่ประจำในกองบังคับการกรมเสื่อป่ารบหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษร ร. ในวงจักร (ก้าไหล่ทอง)

ข้อ ๓ ผู้ที่ประจำในกองบังคับการกรมเสื่อป่าพรานหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ติดอักษร พ. ในวงจักร (โล่ห์กรม)

ข้อ ๔ ผู้ที่ประจำในกองบังคับการกรมเสื่อป่าม้าหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษร ม. ในวงจักร (เงิน)

ข้อ ๕ ผู้ที่ประจำในกองบังคับการกรมเสื่อป่าเหล่าพิเศษหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษร ว. ในวงจักร (ก้าไหล่ทอง)

ข้อ ๖ ผู้ที่ประจำในกองบังคับการกรมนักเรียนเสื่อบ่าหลวง  
ให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษร น. ในวงจักร ( ถ้าไหล่ทอง )

ข้อ ๗ ผู้ที่ประจำในกองบังคับการกรมเสื่อบ่าในกองเสนารักษาดินแดนทั่วไป ให้ใช้ติดอักษรย่อแอมมดเขตแห่งกรมเสื่อบ่า  
ที่ตนประจำเป็นกำกับแต่ดังนี้ —

กรุงเทพ ฯ	หมาย	ก. น.
กรุงเทพฯ	หมาย	ก. น.
พิศณุโลก	หมาย	พ. ล.
นครสวรรค์	หมาย	น. ส.
อุบลราชธานี	หมาย	อ. ร.
ร้อยเอ็จ	หมาย	ร. อ.
นครราชสีมา	หมาย	น. ร.
อุดร	หมาย	อ. ด.
ปราจีนบุรี	หมาย	ป. บ.
จันทบุรี	หมาย	จ. บ.
นครศรีธรรมราช	หมาย	น. ศ.
ปัตตานี	หมาย	ป. ต.
สุราษฎร์ธานี	หมาย	ส. ร.
ภูเก็ต	หมาย	ภ. ก.
นครไชยศรี	หมาย	น. ช.

ราชบุรี	หมาย	ร. บ.
พ่ายัพ	หมาย	พ. ย.
มหาราชบุรี	หมาย	ม. ร.

ข้อ ๘ ผู้ที่ประจำในกองบังคับการกรมเสื่อป่าหลวงรักษา  
ดินแดน ให้ใช้คิดเครื่องหมายอักษร ว. มีพระมหามงกุฎอยู่  
เหนือ (ก่าไหล่ทอง)

ข้อ ๙ บรรดานายแพทย์เสื่อป่า นายหมู่และพลเสื่อป่าแพทย์  
ที่ประจำในกองบังคับการกรมนักเรียนแพทย์เสื่อป่าหลวง ให้ใช้  
คิดเครื่องหมายดวงกาชาด

ส่วนนายแพทย์ที่ประจำอยู่กับกรมกองเสื่อป่าต่างๆ นั้น ให้ใช้  
คิดเครื่องหมายดวงกาชาดที่อินทรีธนู กับสรวมปลอกแขน  
กาชาดที่แขนเสื่อข้างซ้ายทุกชนิดเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ถ้าเป็นแพทย์ชั้นยศนายหมู่แฉพล ให้ใช้คิดเครื่องหมาย  
ดวงกาชาดที่อินทรีธนู กับคิดเครื่องหมายดวงกาชาดที่แขน  
เสื่อข้างซ้ายหรือที่เหนือบั้งเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๕ บรรดานายเสื่อป่าและพลเสื่อป่า ที่ประจำกองร้อย  
ให้ใช้คิดเครื่องหมายกองร้อยที่อินทรีธนูเสื่อเป็นกำหนดดังนี้

ข้อ ๑ ผู้ที่ประจำในกองร้อยหลวงในกรมเสื่อป่าหลวง กองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ติดเครื่องหมาย วัชระ เป็นสำคัญ ส่วนกองร้อยอื่นๆ ที่ไม่ใช่กองร้อยหลวงให้ใช้ติดตัวเลขหมายกองร้อยเป็นลำดับไป

ข้อ ๒ บรรดานายและพลเสื่อป่าที่ประจำกองร้อยในกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดนให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษร ว มีพระนามมังกฎที่กึ่งกลางอินทรธนู กับติดเลขหมายลำดับกองร้อยที่ปลายอินทรธนูเป็นสำคัญ

ข้อ ๓ บรรดานายเสื่อป่าและพลเสื่อป่า ที่ประจำในกองร้อยกรมเสื่อป่ารักษาดินแดนต่าง ๆ ให้ใช้ติดอักษรย่อนามมณฑลที่กึ่งกลางอินทรธนูกับติดเลขหมายลำดับกองร้อยที่ปลายอินทรธนูเป็นสำคัญ

ข้อ ๔ บรรดานายเสื่อป่าและพลเสื่อป่า ที่ประจำในกองร้อยเหล่าพิเศษเช่นกองช่าง กองเดินเข่า กองพาหนะ ซึ่งมีเพียงกองร้อยเดียวนั้น ให้ใช้ติดเครื่องหมายตัวอักษรตัวเดียวดังนี้

กองเสื่อป่าช่าง	หมายอักษร ช.
กองเสื่อป่าเดินเข่า	หมายอักษร ค.
กองสะเบียงพาหนะ	หมายอักษร ค.

ข้อ ๕ บรรดาขายเสื้อผ้าและนักเรียนเสื้อผ้าที่ประจำกองร้อย  
ในกรมนักเรียนเสื้อผ้าหลวง ให้ใช้ติดเครื่องหมายกองร้อยดังนี้

กองร้อยที่ ๑ นักเรียนมหาดเล็กหลวง หมายเลข ๑

กองร้อยที่ ๒ นักเรียนมหาดเล็กหลวง หมายเลข ๒

กองร้อยที่ ๓ นักเรียนราชวิทยาลัย หมายเลข ๓

กองร้อยที่ ๔ นักเรียนมหาดเล็กหลวง ฉพ้ายัพหมายเลข ๔

ข้อ ๖ บรรดาขายแพทย์เสื้อผ้าและนักเรียนแพทย์เสื้อผ้า ที่  
ประจำกองร้อยในกรมนักเรียนแพทย์เสื้อผ้าหลวง ให้ใช้ติดเลข  
หมายกองร้อยตามลำดับกองร้อย

มาตรา ๔๐ ให้เป็นที่เข้าใจว่าเครื่องหมายติดอินทร์ธนูเสื้อที่  
กล่าวมาแล้วในมาตรา ๔๘ และ ๔๙ นั้น มีกำหนดให้ติดแต่เฉพาะ  
ผู้ที่ประจำการเท่านั้น เมื่อผู้ใดได้ออกจากประจำการเป็นกองหนุน  
ไปแล้ว จะใช้เครื่องหมายติดอินทร์ธนูไม่ได้ต่อไป

อนึ่งขายเสื้อผ้าพิเศษที่จะใช้เครื่องหมายกองร้อยติดอินทร์ธนู  
เสื้อได้นั้น เฉพาะแต่ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน  
พระบรมราชานุญาตเป็นพิเศษเท่านั้น แลพระบรมราชานุญาตเช่นนั้น  
จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานแต่เฉพาะตัวบุคคล  
เท่านั้น ผู้อื่น ๆ จะถือเป็นตัวอย่างไม่ได้เป็นอันขาด

หมวดที่ ๑๕

ว่าด้วยเครื่องหมายสนาหุมุเสื่อป่า  
และนักเวียนเสื่อป่า

มาตรา ๕๑ นายหุมุในกรมกองเสื่อป่าในกองเสนาหลวงรักษา  
พระองค์ และกรมเสื่อป่าหลวงรักษาดินแดนให้ ใช้บังแถบไหม  
ทองขนาดกว้าง ๑๘ มิลลิเมตรทำบนแผ่นสักหลาดดำมีพระมหา  
มงกุฎวัชระทองอยู่เหนือบังคิณคิณเสื่อข้างซ้ายเหนือศอก หมาย  
ตามชั้นยศดังนี้

- ว่าที่นายหุมุตรี หรือนายหุมุตรี ๑ บัง
- นายหุมุโท ๒ บัง
- นายหุมุเอก ๓ บัง
- นายหุมุใหญ่ ๔ บัง

ส่วนเหล่าที่ใช้เครื่องเงินนั้น ให้ ใช้บังแถบไหมเงินมีพระมหา  
มงกุฎวัชระเงินอยู่เหนือบัง

มาตรา ๕๒ นายหุมุในกรมเสื่อป่ารักษาดินแดนให้ ใช้บังแถบ  
สักหลาดเหลืองขนาดกว้าง ๑๘ มิลลิเมตรทำบนแผ่นสักหลาดดำ

มาตรา ๕๓ นายหุมุได้เรียนในกรมได้เรียนเสื่อป่าหลวง ให้  
ใช้บังแถบไหมทองขนาดกว้าง ๑ เซนติเมตรทำบนแผ่นสักหลาด  
ดำ หมายตามชั้นยศดังนี้



นายหมื่นนักเรียนตรี	๑ บั้ง
นายหมื่นนักเรียนโท	๒ บั้ง
นายหมื่นนักเรียนเอก	๓ บั้ง

มาตรา ๕๔ บรรดานายเสื่อป่าชั้นเสื่อญวนตรีทั่วไป ใหม่เครื่อง  
 หมายถึงค้ำขอมือเสื่อปรกติ ขอมือเสื่อต้มยสและเสื่อสโมสร  
 กับค้อนนารัฐนุเสื่อเป็นกำหนดดังนี้

ข้อ ๑ ที่แผ่นใบปกชายแลบขอมือเสื่อปรกติ ใหม่เครื่อง  
 หมายถึงค้ำด้วยใหม่ขาวตามลำดับชั้นยศ คือ

นายหมวดตรี	มีจักร ๑ จักร
นายหมวดโท	มีจักร ๒ จักร
นายหมวดเอก	มีจักร ๓ จักร
นายกองตรี	มีพระมหามงกุฏ ๑
นายกองโท	มีพระมหามงกุฏ ๑ จักร ๑
นายกองเอก	มีพระมหามงกุฏ ๑ จักร ๒
ว่าที่นายพลเสื่อป่า	มีเครื่องหมายคาบไขว้
นายพลเสื่อป่า	มีเครื่องหมายคาบไขว้ พระมหามงกุฏ

อยู่เหนือ

อนึ่งนอกจากเครื่องหมายศกกล่าวมาแล้ว ใหม่บั้งแถบใหม่ตาม  
 สกได้กำหนดมาแล้วคิดหรือบขอมือเสื่อเป็นเครื่องหมายประกอบ  
 ดังนี้

หน้า ๒๐๓

พ. ศ. ๒๔๖๐

ชั้นนายหมวดไข่มุกแถบไหมขนาดกว้าง ๗ มิลลิเมตร มีเส้น  
ลวดไหมดำขนาดกว้าง ๔ มิลลิเมตร คันระหว่างแถบไหมติดตาม  
ชั้นยศ คือ

ว่าที่นายหมวดตรีและนายหมวดตรี ๑ แถบ

นายหมวดโท ๒ แถบ

นายหมวดเอก ๓ แถบ

ชั้นนายกองและนายพลเสื่อป่า ไข่มุกแถบไหมขนาดกว้าง ๑๔  
มิลลิเมตร มีเส้นลวดไหมตามสีแถบขึงขนาดกว้าง ๔ มิลลิเมตร  
คันระหว่างแถบขึง หมายถึงตามชั้นยศ คือ

นายกองตรี ๑ แถบ

นายกองโท ๒ แถบ

นายกองเอก ๓ แถบ

ว่าที่นายพลเสื่อป่าและนายพลเสื่อป่า ๔ แถบ

ข้อ ๒ ที่ข้อมือเสื้อเต็มยศและเสื้อสโมสรให้มียันตรเส้นลวด  
ไหมเงินหรือไหมทอง (ตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า) ขนาด  
กว้าง ๔ มิลลิเมตรติดเป็นเครื่องหมายตามชั้นยศ คือ

ว่าที่นายหมวดตรีและนายหมวดตรี ยันตรเส้นลวด ๑ เส้น

นายหมวดโท ยันตรเส้นลวด ๒ เส้น

นายหมวดเอก ยันตรเส้นลวด ๓ เส้น

ส่วนให้นายกองและนายพลเสือบ้า ให้เพิ่มมีแถบไหมทองหรือเงิน (ตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า) ขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตรตัดที่เหนือคั่นข้อมือเสื้อ ๑ แถบ กับมียันตร์เส้นลวดหมายตามชั้นยศ คือ.

นายกองตรี ยันตร์เส้นลวด ๑ เส้น

นายกองโท ยันตร์เส้นลวด ๒ เส้น

นายกองเอก ยันตร์เส้นลวด ๓ เส้น

ว่าให้นายพลเสือบ้าและนายพลเสือบ้า ยันต์เส้นลวด ๔ เส้น ข้อ ๓ ที่โอนการขมูเสือบ้าเดิมยศให้ตัดเครื่องหมายยศทำด้วยเงินหมายตามชั้นยศ คือ.

นายหมวดตรี มีจักร์ ๑ จัก์

นายหมวดโท มีจักร์ ๒ จัก์

นายหมวดเอก มีจักร์ ๓ จัก์

นายกองตรี มีพระมหามงกุฎ ๑

นายกองโท มีพระมหามงกุฎ ๑ จัก์ ๑

นายกองเอก มีพระมหามงกุฎ ๑ จัก์ ๒

ว่าให้นายพลเสือบ้า มีเครื่องหมายดาบไขว้

นายพลเสือบ้า มีเครื่องหมายดาบไขว้

พระมหามงกุฎอยู่เหนือ

## หมวดที่ ๒๐

ว่าด้วยเครื่องหมายราชของครุฑยี่สิบแปดเครื่องหมายสายขงยศ  
ประจำตำแหน่งต่าง ๆ

มาตรา ๕๕ บรรดานายเสื่อปีที่ตำแหน่งเป็นราชของครุฑ ให้ใช้เครื่องหมายสายขงยศใหม่เหลืองหรือใหม่ขาว ถัก ๒ สาย กลึง ๒ สาย ติดที่อินทรีธนูเสื่อข้างขวาโยงมาเกี่ยวกับมุมนอกเสื่อ กับมีเครื่องหมายอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ว. ป. ร. มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (ทำด้วยเงิน) ติดบนอินทรีธนูเสื่อข้างขวา เป็นสำคัญ

สายขงยศนั้นให้ใช้ ๒ อย่าง คือ อย่างที่ ๑ เป็นสายใหม่สำหรับใช้ในเวลารปกติ อย่างที่ ๒ เป็นสายใหม่ทองหรือใหม่เงิน (ตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า) สำหรับใช้ในเวลารพิเศษ คือ เครื่องยศแลเต็มยศ ทั้งนี้ถ้าเหล่าใดใช้เครื่องทองให้ใช้สายขงยศใหม่เหลืองหรือใหม่ทอง ถ้าเหล่าใดใช้เครื่องเงินให้ใช้สายขงยศใหม่ขาวหรือใหม่เงิน

มาตรา ๕๖ บรรดานายเสื่อปีที่ประจำตำแหน่งต่าง ๆ คือ เสนาธิการเสื่อปีที่ เสนาธิการกองเสนาใหญ่ น้อย ปลัดกรม รองปลัดกรมและนาย เสื่อปีที่คนสนิท ให้มีเครื่องหมายสายขงยศ ติดที่อินทรีธนูเสื่อเป็นกำหนดดังนี้

ข้อ ๑ เสนอวิธีการเพื่อเป็นผลสัมฤทธิ์จากกองเสนาฯ ใหญ่ให้  
ใช้เครื่องหมายสายขมย ของวังราชอัครกษัตริย์ ( เว้นแต่ไม่มีเครื่องหมาย  
จักรพรรดิพระปกเกล้ารัชชโย ว.ป. ๖ มีพระมหามงกุฎ) ติดที่  
อินทรีธนูซึ่งซ้ายเป็นสำคัญ ทำนได้แต่เครื่องประดับให้ใช้  
ใหม่ขาวหรือใหม่ เหลือง ( ตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า) ถ้าแต่  
เครื่องครึ่งยศแล คัมภีร์ให้ใช้สายใหม่เงินหรือใหม่ทอง

ข้อ ๒ สำหรับตำแหน่งปลัดกรมใหม่ เครื่องหมายสายขมยศ  
ชนิดเกลี้ยง ๒ สายติดที่อินทรีธนูซึ่งซ้ายของเสื้อทุกชนิด คือทำ  
เป็นบังคล้องแขนซ้าย ๑ สาย และโยงมาเกี่ยวกับตม้นอกเสื้อ  
๑ สาย ถ้าเป็นเหล่าที่ใช้เครื่องทองให้ใช้สายใหม่เหลืองหรือสาย  
ใหม่ทอง ถ้าเป็นเหล่าที่ใช้เครื่องเงินให้ใช้สายใหม่ขาวหรือสาย  
ใหม่เงิน

ข้อ ๓ สำหรับผู้ที่เป็นรองปลัดกรมให้ใช้สายขมยศใหม่  
เกลี้ยง ๑ สาย ติดที่อินทรีธนูซึ่งซ้ายของเสื้อทุกชนิด ทำเป็นบัง  
คล้องแขนซ้าย ถ้าเป็นเหล่าที่ใช้เครื่องทองให้ใช้สายใหม่เหลือง  
หรือสายใหม่ทอง ถ้าเป็นเหล่าที่ใช้เครื่องเงินให้ใช้สายใหม่ขาว  
หรือสายใหม่เงิน

ข้อ ๔ สำหรับผู้ที่เป็นตำแหน่งนายเสือกบณสนิทของผู้บัญชา  
การกองเสนาหรือผู้บัญชาการกองเสนาอื่นให้ใช้เครื่องหมายสาย  
ขมยศชนิดเกลี้ยง ๒ สาย ติดที่อินทรีธนูซึ่งขวาของเสื้อทุกชนิด

ถือทำเป็นบ่วงคล้องแขนขว ๑ สาย และโยงมา กี่ยวที่ตุ้มมือกล  
เสื้อ ๑ สาย ถ้าเป็นแห่ กี่ยวใช้เครื่องทองให้ ใช้สาย หอมแกว  
หรือสายไหมทอง ถ้าเป็นเหล็กที่ใช้เครื่องเงินให้ ใช้สายไหมขาว  
หรือสายไหมเงิน

หมวดที่ ๒๑

ว่าด้วยเครื่องหมายปลอกแขนยศเสื้อป่า ชั้นสัญญาบัตรที่  
ประจำตำแหน่งต่าง ๆ

มาตรา ๕๗ บรรดานายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตรที่ประจำกรมหรือ  
พเนกในกรมบัญชาการคณะเสื้อป่า หรือกรมบัญชาการกอง  
เสนาใหญ่ย่อย หรือประจำพเนกกองบังคับการกรม หรือบรรดา  
นายแพทย์เสื้อป่าชั้นสัญญาบัตรนั้น ให้ใช้เครื่องหมายปลอกแขน  
สรวมที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอกของเสื้อทุกชนิดเป็นกำหนด  
ดังนี้

ข้อ ๑ สำหรับผู้ที่ประจำพเนกหรือประจำกรมในกองกลางกรม  
บัญชาการคณะเสื้อป่า คือ

๑ กรมเสนาธิการเสื้อป่าปลอกสีพื้นดำกว้าง ๕ เซ็นติเมตรตัด  
ขอบสีแดงขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตร ทริม ๒ ข้าง กลางมีเครื่อง  
หมายรูปตาบไขว้กับตัวคันเงิน (เฉพาะที่ตีพิมพ์ด้วยคันทอง)

๒ กรมปล้ำเสื้อป่าปลอกผ้าพันค้ำกว้าง ๕ เซ็นติเมตรติดขอบ  
สี่มุมขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตรทริม ๒ ข้าง กลางมีเครื่องหมาย  
รูปปลากลางขนนกไขว้ปักด้วยด้ายทอง

๓ กรมยกรบัตรเสื้อป่าปลอกผ้าสีน้ำเงินส่วนบนเดกกว้าง ๕ เซ็น  
ติเมตร กลางมีเครื่องหมายกระดานลูกคิดปักด้วยด้ายทอง

๔ กรมเกี้ยวกายเสื้อป่าปลอกผ้าสีเลือดหมูล้วน ขนาดกว้าง  
๕ เซ็นติเมตร กลางมีเครื่องหมายหน้าโคปักด้วยด้ายทอง

๕ กรมจเรเสื้อป่าปลอกผ้าสีเหลืองล้วนขนาดกว้าง ๕ เซ็น  
ติเมตร กลางมีเครื่องหมายหน้าเสือปักด้วยด้ายทอง

๖ กรมสัสดีเสื้อป่าปลอกผ้าพันค้ำ กว้าง ๕ เซ็นติเมตร ติด  
ขอบสีเหลืองขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตรทริม ๒ ข้าง กลางมีเครื่องหมาย  
รูปปลากลางขนนกไขว้ปักด้วยด้ายทอง

๗ กรมปลัดพระธรรมนูญเสื้อป่าปลอกผ้าพันขาวกว้าง ๕ เซ็น  
ติเมตรติดขอบสีเมล็ดมะปรางขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตรทริม ๒ ข้าง  
กลางมีเครื่องหมายตุลกันเป็ดปักด้วยด้ายทอง

๘ นายแพทย์สุภานุบาลแลแพทย์ชั้นสัญญาบัตรทั่วไป ไข  
ปลอกผ้าพันขาวขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตร กลางมีเครื่องหมาย  
กาชาด

ข้อ ๒ สำหรับผู้ที่ประจำพแนกกองกลางในกรมบัญชาการกอง  
เสนาหลวงรักษาพระองค์แลพแนกกองกลางในกรมบัญชาการกอง  
เสนาน้อยในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ เฉพาะที่เป็นนาย เสื้อป่า  
ชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้เครื่องหมายปลอกกษณเป็นกำหนดดังนี้

๑ เสนาธิการกองเสนาพลอกฝ้าหน้ากว้าง ๕ เซ็นติเมตร ติดขอบสีแดงขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตรที่ริม ๒ ข้าง ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎวัชรทองหรือเงินตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า

๒ ปลัดกองเสนาพลอกฝ้าหน้ากว้าง ๕ เซ็นติเมตร ติดขอบสีขาวยขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตรที่ริม ๒ ข้าง ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎวัชรทองหรือเงินตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า

๓ ขกบัตীগองเสนาพลอกสีน้ำเงินล้วนขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตร ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎวัชรทองหรือเงินตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า

๔ เข็มก่ายกองเสนาพลอกฝ้าสีเลือดหมูขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตร ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎวัชรทองหรือเงินตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า

๕ สัสดีกองเสนาพลอกฝ้าหน้าดำขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตร ติดขอบสีเหลืองขนาดกว้าง ๒ เซ็นติเมตรที่ริม ๒ ข้าง ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎวัชรทองหรือเงิน ตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า

๖ สรวัดกองเสนาพลอกฝ้าแดงขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตร ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎวัชรทองหรือเงิน ตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า



๗ นายเสื่อป้ารับใช้ผู้มีบัญชาการกองเสนาหลวงรักษาพระองค์  
ปลอกผ้าพัน เแดงขนาดกว้าง ๗ เซ็นติเมตร ตีตแถบสีเหลืองขนาด  
กว้าง ๑ เซ็นติเมตรที่ทบกลางปลอก แลติดเครื่องหมายพระมหา  
มกุฏวัชรทองหรือเงินตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า

๘ นายเสื่อป้ารับใช้ผู้มีบัญชาการกองเสนาน้อยที่ ๑ รบเบา  
ปลอกผ้าพัน เแดงขนาดกว้าง ๗ เซ็นติเมตร ตีตแถบขาวกว้าง ๑ เซ็น  
ติเมตรที่ทบกลางปลอก ตีตเครื่องหมายพระมหามกุฏวัชรเงิน

๙ นายเสื่อป้ารับใช้ผู้มีบัญชาการกองเสนาน้อยที่ ๒ รบหนัก  
ใช้ปลอกอย่างเดียวกับนายเสื่อป้ารับใช้ผู้มีบัญชาการกองเสนาหลวง  
รักษาพระองค์ ตีตเครื่องหมายอักษร ว. พระมหามกุฏทอง

๑๐ นายเสื่อป้ารับใช้ผู้มีบัญชาการกองเสนารักษาดินแดนใหญ่  
น้อยทั่วไปให้ใช้ปลอกแขนพันเแดงขนาดกว้าง ๗ เซ็นติเมตร มี  
แถบสีเหลืองขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตรที่ทบกลางปลอก ตีตอักษร  
นมกองเสนา (มด้นนามทำด้วยทอง) ที่ทึงกลางปลอกเป็นสำคัญ  
ถ้าเป็นกองเสนาน้อย ก็ให้เพิ่มตัวเลขหมายกองเสนาน้อยต่อข้าง  
ท้ายนามกองเสนา เช่นเสนาน้อยที่ ๑ รักษาดินแดนพายัพก็ตีต  
เครื่องหมาย (พายัพ ๑) ตั้งนี้เป็นต้น

ข้อ ๓ สำหรับผู้ที่ประจำในกองบังคับการกรมต่าง ๆ ในกอง  
เสนาหลวงรักษาพระองค์เฉพาะที่เป็นนายเสื่อป้าชั้นสัญญาบัตร ให้  
ใช้เครื่องหมายปลอกแขนดังนี้

● บรรดาขกรบัตร ใช้เครื่องหมายปลอกแขนพื้นสีน้ำเงินขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตร แลติดเครื่องหมายกรมดังนี้

ขกรบัตรกรมเสื่อป่าราบหลวงรักษาพระองค์ ติดเครื่องหมายอักษร ร. (ทอง)

ขกรบัตรกรมเสื่อป่าพรานหลวงรักษาพระองค์ ติดเครื่องหมายอักษร พ. (โลหะม)

ขกรบัตรกรมเสื่อป่าม้าหลวงรักษาพระองค์ ติดเครื่องหมายอักษร ม. (เงิน)

ขกรบัตรกรมเสื่อป่าป็นใหญ่หลวงรักษาพระองค์ ติดเครื่องหมายอักษร ป. (ทอง)

ขกรบัตรกรมเสื่อป่าเหล่าวิเศษหลวงรักษาพระองค์ ติดเครื่องหมายอักษร ว. (ทอง)

ขกรบัตรกรมนักเรียนเสื่อป่าหลวง ติดเครื่องหมายอักษร น. ร. (ทอง)

ขกรบัตรกรมนักเรียนแพทย์เสื่อป่าหลวง ติดเครื่องหมายอักษร น. พ. (ทอง)

มาตรา ๕๔ บรรดานายเสื่อป่าที่ประจำพแนกกองกลางในกรมบัญชาการกองเสนารักษาดินแดนและประจำกองบังคับการกรมเสื่อป่ารักษาดินแดนทั่วไปนั้น ให้ใช้เครื่องหมายปลอกแขนอย่างเดียวกับผู้ที่ประจำพแนกกองกลาง ในกรมบัญชาการกองเสนา

หลวงรักษาพระองค์ หรือกองกลางในกรมบัญชาการกองเสนาน้อย หรือในกองบังคับการกรมเสนาบดีแล้วในมาตรา ๔๗ ข้อ ๒ และข้อ ๓ เว้นแต่เครื่องหมายสำหรับติดปลอกแขนให้ใช้เครื่องหมายต่างกันดังนี้ คือ

๑ ผู้ที่ประจำกองกลางในกรมบัญชาการกองเสนาน้อยให้ใช้ติดอักษรนามกองเสนา (ทอง) เต็มนามเช่น (กรุงเทพ) หรือ (กรุงเทพ) ดังนี้ เป็นต้น

๒ ผู้ที่ประจำกองบังคับการกรมเสนาบดีรักษาดินแดน ให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษรย่อนามมณฑล (ทอง) ถ้าและในมณฑลใดมณฑลหนึ่งมีกรมเสนาบดีรักษาดินแดนหลายกรม ก็ให้เพิ่มติดเลขหมายกรมต่ออักษรย่อนามมณฑล เช่นกรมเสนาบดีรักษาดินแดนกรุงเทพฯ (ก. ท. ๒) ดังนี้ เป็นต้น

มาตรา ๔๘ บรรดาสารวัดสาขาภิบาลเสนาบดีชั้นสัญญาบัตรที่ประจำกองเสนาบดีทั่วไป ให้ใช้สวมเครื่องหมายปลอกแขนผ้าสีเขียว ขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตร ติดเครื่องหมายอักษร ส.ส. (ทำด้วยทอง) พันที่แขนซ้ายเหนือข้อศอก ถ้าเป็นผู้ที่มีตำแหน่งเป็นนายแพทย์เสนาบดีด้วย ให้ใช้สวมเครื่องหมายสารวัดสาขาภิบาลที่ติดปลอกแขนกาชาดเป็น ๒ ปลอกซ้อน

## หมวดที่ ๒๒

ว่าด้วยเครื่องหมายเสื้อป่าขนนายหมู่ แลพลที่ประจำกองกลาง  
ในกรมกองพแนกต่าง ๆ

มาตรา ๖๐ เสื้อป่าขนนายหมู่ แลพลที่ประจำในกรมกอง  
พแนกต่าง ๆ ให้ใช้ติดเครื่องหมายแผ่นผ้ารูปกลม (วัดตามเส้น  
ศูนย์กลางกว้าง ๕ เซ็นติเมตร) พื้นเลขอบหมายสีอนุโลมตามสี  
เครื่องหมายปกอกแขนหมายพแนกต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วใน  
มาตรา ๕๗, ๕๘, ๕๙. ถ้าเป็นกรมกองหรือพแนกใดที่มีสีหมาย  
เป็นสองสี เช่น เสนาธิการ ปลัด สัสดี พระธรรมนุญ  
 เป็นต้น ให้หมายสีที่ริมขอบวงกลมเป็นเส้นขอบขนาดโตกึ่งเซ็น  
ติเมตร ตัวอย่างเช่นนายหมู่แลพลเสื้อป่าที่ประจำกรมเสนาธิการ  
เสื้อป่า ให้ใช้แผ่นผ้าวงกลมพื้นดำที่ริมขอบเป็นสีแดงติดเครื่อง  
หมายตาบไขว้ (เงิน) ที่กึ่งกลางเป็นสำคัญ ดังนี้ เป็นต้น แต่  
ถ้ากรมกองพแนกใดมีสีหมายเป็นสีเดียวเช่น จเร, ยกรบัตร  
 เกียกกาย สารวัด แลสารวัดสุขาภิบาล เป็นต้น ก็ให้หมาย  
แผ่นผ้าวงกลมนั้นเป็นพื้นสีเดียว

เครื่องหมายแผ่นผ้าวงกลมนี้ ให้มีเครื่องหมายสังกัดเหล่า  
ทำด้วยเงินหรือทอง ติดที่กึ่งกลางแผ่นวงกลมเป็นเครื่องหมาย  
สังกัดดังนี้

- |   |  |                    |
|---|--|--------------------|
| ๑ | เสนาธิการเสือป่า   | ดาบไขว้ (เงิน)     |
| ๒ | ปลัดเสือป่า  | ปากกาขนนก (เงิน)   |
| ๓ | สัสดีเสือป่า   | ปากกาขนนก (เงิน)   |
| ๔ | ขเรเสือป่า   | หนังสือ (ทอง)      |
| ๕ | ยกรบัตรเสือป่า   | กระตานลูกคิด (ทอง) |
| ๖ | เก็บกกายเสือป่า  | หน้าวัว (ทอง)      |
| ๗ | ปลัดพระธรรมนุญเสือป่า  | ตราชู (ทอง)        |
| ๘ | แพทย์ทั่วไป แผ่นผังกลมพื้นขาวกลางมีกาชาด (ขีดกาชาดโดกั้งเช่นติเมตร)    |                    |
| ๙ | สารวัตรสุขาภิบาล แผ่นวงกลมพื้นเขียวติดอักษร ส.ส. (ทอง) ที่กึ่งกลางแผ่น |                    |

ส่วนนายหมู่ แลพลเสือป่าที่ประจำในกองกลางกองเสนาหรือกรมกองอื่น ๆ นั้น ให้ใช้แผ่นวงกลมหมายสีตามปลอกแขนแลติดเครื่องหมายสังกัดกรม (อย่างเดียวกับที่ติดปลอกแขน) ที่กึ่งกลางแผ่นวงกลมเป็นสำคัญ

มาตรา ๖๑ เครื่องหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมาในมาตรา ๖๐ นี้ ถ้าเป็นชั้นพลเสือป่า ให้ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอกของเสื้อทุกชนิดเป็นสำคัญ

ถ้าเป็นชั้นนายหมู่มีขี้กให้ติดที่เหนือบัง หนึ่ง เมื่อติดเครื่อง  
หมายนั้นแล้ว ห้ามไม่ให้ติดเครื่องหมายวัชรจะมีพระมหามงกุฏ  
ซึ่งเป็นเครื่องหมายของนายหมู่ ในกรมหลวงนั้น ซ้ำอีกเป็นอันขาด  
ให้คงติดแต่เครื่องหมายอย่างเดียว

มาตรา ๖๒ นายหมู่ และพลเสื่อปี่บรรดาที่เป็นเสื่อปี่รับใช้  
ผู้บัญชาการกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ และผู้บัญชาการกองเสนา  
น้อยรามเบา ผู้บัญชาการกองเสนาน้อยรามหนัก ในกองเสนาหลวง  
รักษาพระองค์ ให้มีเครื่องหมายติดที่แขนเสื้อ ดังนี้

ข้อ ๑ นายหมู่ และพลเสื่อปี่รับใช้ ผู้บัญชาการกองเสนาหลวง  
รักษาพระองค์ ใช้ติดเครื่องหมายวัชรจะมีพระมหามงกุฏอยู่เหนือ  
(ทองหรือเงิน) ทาบบนแผ่นสักหลาดพื้นแดงริมขอบเป็นสีเหลือง  
หรือสีขาวตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า คือถ้าเป็นเหล่าที่ใช้  
เครื่องเงินหมายขอบขาว ถ้าเป็นเหล่าที่ใช้เครื่องทองหมายขอบ  
เหลือง (ขนาดขอบกว้างกึ่งเซ็นต์ติเมตร)

ข้อ ๒ นายหมู่ และพลเสื่อปี่รับใช้ผู้บัญชาการกองเสนา  
น้อยรามเบาในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมาย  
แตงอรนมมีพระมหามงกุฏอยู่เหนือ (โลหะรม) ทาบบนแผ่น  
สักหลาดพื้นแดงริมขอบเป็นสีขาว (ขนาดขอบกว้างกึ่งเซ็นต์ติเมตร)

ข้อ ๓ นายหมู่และพลเสือบ่ารับใช้ผู้บัญชาการกองเสนาน้อย  
รายหนัก ในกองสนามหลวงรักษาทรงองค์ ให้ใช้เครื่องหมาย  
อักษร ว. มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (ทอง) ทาบบนแผ่นสั๊กหลาด  
พื้นแดงริมขอบเป็นเส้นเหลือง (ขนาดขอบกว้างกึ่งเซ็นติเมตร)

เครื่องหมายทั้งนี้ ถ้าเป็นชั้นพลเสือบ่า ให้ใช้ติดที่แขนเสื้อ  
ข้างซ้ายเหนือข้อศอกของเสื้อทุกชนิดเป็นสำคัญ ถ้าเป็นชั้น  
นายหมู่บังคับให้ติดเครื่องหมายบนที่เหนือบ่งเป็นสำคัญ

มาตรา ๖๓ นายหมู่และพลเสือบ่ารับใช้ผู้บัญชาการกองเสนา  
รักษาดินแดนใหญ่น้อย ให้ใช้ติดเครื่องหมายแผ่นสั๊กหลาดพื้น  
แดงรูปวงกลม (วัดตามเส้นศูนย์กลางกว้าง ๕ เซ็นติเมตร) ที่ริม  
ขอบวงกลมเป็นขอบเส้นเหลือง (ขนาดเส้นขอบโตกึ่งเซ็นติเมตร)  
มีเครื่องหมายอักษรนามกองเสนา (ทำด้วยทอง) ติดที่กึ่งกลางแผ่น  
วงกลมเป็นสำคัญ ถ้าเป็นกองเสนาน้อย ก็ให้เพิ่มเลขหมายกอง  
เสนาน้อยต่อข้างท้ายนามกองเสนา

เครื่องหมายทั้งนี้ ให้ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายตามระเบียบเดียว  
ที่กล่าวมาแล้วข้างท้ายมาตรา ๖๒

หมวดที่ ๒๓

ว่าด้วยเครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื้อ

มาตรา ๖๔ นายเสือบ่าชั้นสัญญาบัตรที่ประจำตำแหน่งต่าง ๆ  
ดังต่อไปนี้

๑/10/2566

- ๑ นายกลี้อป่า
- ๒ เสนาธิการลี้อป่า และรองเสนาธิการลี้อป่า
- ๓ ปลัดลี้อป่า และรองปลัดลี้อป่า
- ๔ ยกรบัตร์ลี้อป่า และรองยกรบัตร์ลี้อป่า
- ๕ เกียกกายลี้อป่า และรองเกียกกายลี้อป่า
- ๖ ผู้บัญชาการ และรองผู้บัญชาการกองเสนาใหญ่่น้อย
- ๗ เสนาธิการ และรองเสนาธิการกองเสนาใหญ่่น้อย
- ๘ ปลัดแลรองปลัดกองเสนาใหญ่่น้อย
- ๙ ยกรบัตร์ แลรองยกรบัตร์กองเสนาใหญ่่น้อย
- ๑๐ เกียกกาย แลรองเกียกกายกองเสนาใหญ่่น้อย
- ๑๑ ราชองครักษ์ประจำ
- ๑๒ หัวหน้าพแนกในกรมเสนาธิการลี้อป่า
- ๑๓ หัวหน้าพแนกในกรมปลัดลี้อป่า
- ๑๔ หัวหน้าพแนกในกรมยกรบัตร์ลี้อป่า
- ๑๕ หัวหน้าพแนกในกรมเกียกกายลี้อป่า
- ๑๖ นายลี้อป่าคนสนิทของผู้บัญชาการกองเสนาใหญ่่น้อย
- ๑๗ นายลี้อป่าคนสนิทของเสนาธิการลี้อป่า ปลัดลี้อป่า ยกรบัตร์ลี้อป่า และเกียกกายลี้อป่า

บรรดานายลี้อป่าที่ประจำตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ให้ไว้  
 แผ่นเครื่องหมายตามคอเสื้อขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวไม่เกิน



๑๑ เซ็นติเมตร (รูปค้ำเสียมปลายตัด) ฝั้นเป็นสักหลาดสีแดงหรือสีน้ำเงินตามสังกัดเหล่า (คือเฉพาะพลกยกรบัตร์ แลเกียกกายใช้หมายสีน้ำเงินนอกกว่านั้นเป็นหมายฝั้นแดงทั้งสัน) มีแถบใหม่เงินหรือใหม่ทองตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า ขนาดกว้างกึ่งเซ็นติเมตรทับกึ่งกลางความยาว เว้นแต่ถ้าเป็นชั้นยศนายพลเสื่อป่า ให้ใช้ปักเป็นลายสร้อยไขชยพฤษด้วยด้นเงินหรือด้นทอง (ตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า) ทาบแทนแถบใหม่เงินหรือใหม่ทอง

มาตรา ๖๕ เครื่องหมายทาบคอเสื่อทกล่าวมานให้ใช้ติดกับคอเสื่อทุกชนิด เว้นแต่เสื่อสโมสรเสื่อเดี่ยวเท่านั้นไม่ต้องติด

หมวดที่ ๒๔

ว่าด้วยเสื่อกันหนาวเสื่อป่าและนักเรียนเสื่อป่า

มาตรา ๖๖ บรรดานายเสื่อป่าตลอดจนพลเสื่อป่าและนักเรียนเสื่อป่าให้ใช้เสื่อกันหนาวสักหลาดดำชนิด (โอเวอร์โค้ท) ติดดุมทองเกลี้ยงหน้าอกเสื่อ ๒ แถว ๆ ละ ๔ ดุม หัสะเอวเสื่อข้างหลัง ๒ ดุม ที่ข้างคอเสื่อตรงบ่าข้างละ ๑ ดุม มีอินทรธนูสักหลาดดำรูปค้ำเสียมปลายตัด ที่คั่นอินทรธนูเจาะรังดุมสำหรับกััดค้ำดุมที่ข้างคอเสื่อ ที่ปลายอินทรธนูเข็บตรงค้ำดุมกับไหล่เสื่อ ติดเครื่องหมายยศจักร์และพระมหามงกุฎทำด้วยเงินที่อินทรธนูเสื่อเรียงเป็นแถวเดี่ยวไม่ต้องติดเครื่องหมายสังกัดเหล่าหรือสังกัดกรมกอง

ส่วนนายเสือบที่เป็นราชองครักษ์นั้น ให้ใช้ติดเครื่องหมาย  
อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ว. ป. ร. พระมหามงกุฎทำด้วยเงินที่อินทรี  
ธนูข้างขวาข้างเดียวไม่มีเครื่องหมายยศ ติดติดเครื่องหมายยศ  
แต่ที่อินทรีธนูข้างซ้ายเท่านั้น ผู้ที่เป็นชั้นยศว่าที่นายหมวดตรี  
ใหม่เครื่องหมายแถบใหม่ทองขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดปลาย  
อินทรีธนูตามขวางเป็นสำคัญ

ส่วนชั้นนายหมู่และพลเสือบ ให้ติดเครื่องหมายประจำกรม  
กองที่กองกลางอินทรีธนูทั้ง ๒ ข้าง อนึ่งชั้นนายหมู่ให้ใช้ติดบัง  
ที่แขนเสื้อข้างซ้าย

### หมวดที่ ๒๕

#### ว่าด้วยศาสตราวุธของเสือบ และนักรบเสือบ

มาตรา ๖๗ พลเสือบและนายหมู่ให้มีอาวุธใช้ตามกำหนด  
เหล่านี้

ข้อ ๑ เหล่าราบทั่วไป ใช้อาวุธปืนเล็กชนิดยาวมีหอกปลายปืน  
ถ้าไม่ได้ถือปืนให้ถือพลองเหน็บมีดเสือบ

ข้อ ๒ เหล่าพราน ใช้อาวุธเช่นเดียวกับเหล่าราบ

ข้อ ๓ เหล่าม้า ใช้อาวุธปืนเล็กชนิดสั้นกับดาบ (เฉพาะเหล่า  
ม้าหลวงรักษาราชองค์ ใช้ดาบฝักทองยาวกับถือทวนเป็นพิเศษ)  
ส่วนเหล่าม้ารักษาดินแดน ใช้ดาบไทยฝักหนังแดงเครื่องทอง  
(เวลาแต่งเครื่องยศใช้ดาบฝักหนังดำ)

ข้อ ๔ เหล่าปืนใหญ่ ใช้อาวุธปืนเล็กชนิดสั้นเห็นมีดเสื่อป่า

ข้อ ๕ เหล่าช่าง ใช้อาวุธปืนเล็กชนิดยาวเห็นขวาน

ข้อ ๖ เหล่าเดินข่าว ใช้อาวุธปืนเล็กชนิดสั้นเห็นมีดเสื่อป่า  
ถ้าไม่ได้ถือปืนให้ถือพลองเห็นมีดเสื่อป่า

ข้อ ๗ เหล่าพาหนะ ใช้อาวุธปืนเล็กชนิดยาวมีหอกปลายปืน

ข้อ ๘ เหล่านักเรียนเสื่อป่า ใช้อาวุธปืนเล็กชนิดยาว มี  
หอกปลายปืน ถ้าไม่ได้ถือปืนให้ถือพลอง

ข้อ ๙ นักเรียนแพทย์เสื่อป่า ใช้พลองเห็นมีดเสื่อป่า

มาตรา ๖๘ บรรดานายเสื่อป่าชั้นนายหมวดและนายกองให้ใช้  
อาวุธตามกำหนดเหล่านี้

ข้อ ๑ เหล่าราบ เหล่าปืนใหญ่ เหล่าช่าง เหล่าพาหนะ และ  
เหล่าม้าในกองเสนารักษาดินแดน ใช้ดาบไทยฝักหนังแดงหุ้ม  
เครื่องทอง กับปืนพก อนึ่งในเวลาแต่งเครื่องยศให้ใช้ดาบไทย  
ฝักหนังดำ

ข้อ ๒ เหล่าพรานหลวงรักษาพระองค์ และเหล่าม้าหลวงรักษา  
พระองค์ ใช้กระบี่ฝักทองขาว กับปืนพก (เฉพาะเหล่าพราน  
เฝ้ากระบี่ใช้หุ้มหนังแดง เว้นแต่ในเวลาแต่งเครื่องยศจึงใช้กระบี่  
ฝักทองขาวไม่หุ้มหนัง)

ข้อ ๓ เหล่าเดินข่าวหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ดาบไทยฝัก  
หนังแดงหุ้มเครื่องทองกับปืนพก อนึ่งเฉพาะเหล่าเดินข่าวใน

12/10/2566

หน้า ๒๒๑

พ.ศ. ๒๔๖๐

กรมเสื่อป่ารักษาดินแดนเวลาแต่งเครื่องขสนั้น ให้ใช้ดาบไทย  
ฝักหนึ่งตำหุ้มเครื่องทอง

มาตรา ๖๕ บรรดานายพลเสื่อป่า ให้ใช้ดาบไทยหรือกระบี่  
ฝักทองขาวตามสังกัดเหล่า ไม่เห็นบั้นเพก ใช้ใส่ซองติดไปกับ  
อานม้า

### หมวดที่ ๒๖

#### ว่าด้วยระเบียบการใช้เครื่องแต่งตัวเสื่อป่า

มาตรา ๗๐ ระเบียบการใช้เครื่องแต่งตัวเสื่อป่านั้น ให้มี  
กำหนดดังต่อไปนี้

#### ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ให้ใช้แต่งเครื่องปรกติตามที่ได้กำหนดมาแล้ว แต่การใช้  
เข็มขัดเครื่องหนังหรืออาวุธประจำกายให้ใช้เป็นระเบียบดังนี้

๑ ถ้าแต่งเครื่องปรกติไปในที่ใดโดยถ่าลอง คือ ไม่โดยถ่าพัง  
มิได้ไปในความควบคุม หรือไม่เกี่ยวแก่น้ำที่ฝักหัดหรือมังคับ  
บัญชาควบคุมแถวแล้ว ถ้าเป็นชั้นนายหมู่ใหญ่และนายเสื่อป่า  
ชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้คาดเข็มขัดเครื่องหนังเหลือง (มีช่องกระบี่  
หรือไม่มีช่องกระบี่ซึ่งแล้วแต่ความสะดวก) ใช้สพายสายสพาย  
เฉียงบ่าขวาข้างเดียว ถ้าเป็นชั้นนายหมู่และพลเสื่อป่า ใช้คาด  
เข็มขัดเปล่าไม่มีช่องของหอกปลายปืนหรือมีด

ส่วนไม้แทนอันอนุญาตให้ถือได้ตั้งแต่ขายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตรตลอดจนถึงพลเสื่อป่า ไม้แทนนั้นไม่จำเป็นจะต้องเป็นไม้เท้าเสื่อป่าจะเป็นไม้เท้าชนิดใดก็ได้ทั้งสิ้น

อนึ่งให้เป็นที่เข้าใจว่า ในขณะที่แต่งเครื่องปรกติไปในโอกาสค้าลองตั้งกล่าวมาแล้วนั้นถึงแม้ว่าจะไปพบปะผู้ใหญ่ในที่ใด ๆ ก็ดีก็ไม่แน่ว่าเป็นการผิดระเบียบ หรือขาดความเคารพอย่างหนึ่งอย่างใดมิได้

๒ ถ้าแต่งเครื่องปรกติไปในหน้าที่ราชการเสื่อป่าโดยตรง เช่น มีกิจไปรายงานตนเอง หรือไปหาผู้ใหญ่ที่มียศสูงกว่าตน ซึ่งการที่ไปนั้นไปในแก่ที่เสื่อป่า หรือไปในการควบคุมแถวฝึกหัดหรือมีหน้าที่ควบคุมแถวไปในที่ใดที่หนึ่ง ถ้าเป็นชั้นนายหมู่ใหญ่และนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้คาดเข็มขัดเครื่องหนังเหลืองมีช่องกระบี่และเหน็บกระบี่ ติดสายหนังสพายป่าเฉียงป่าขวางข้างเดียว ถ้าเป็นชั้นนายหมู่และพลเสื่อป่า ให้ใช้คาดเข็มขัดสอดช่องหอกปลายปืนเหน็บหอกปลายปืนหรือช่องมีดเหน็บมีดเสื่อป่า

๓ ถ้าเป็นในเวลาราชการสนาม เช่นการฝึกซ้อมวิชัยยุทธ เป็นต้น ถ้าเป็นนายหมู่ใหญ่หรือนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้คาดเข็มขัดหนังเหลืองมีช่องกระบี่ของปืนพก กระบี่กระบี่สั้นเหน็บกระบี่และปืนพกพร้อม ใช้สายหนังสพายป่า ๒ ข้าง ถ้าเป็นชั้นนายหมู่และพลเสื่อป่า ให้คาดเข็มขัดมีช่องหอกปลายปืน และ

เห็บหอกปลายปืน หรือของมีดเหล็กสั้นยาว ยานเกรตติ้ง  
เครื่องสนามพร้อม

ข้อ ๒ เครื่องกรงยศ

ให้ใช้แต่งเครื่องกรงยศและเต็มยศตามที่ได้กำหนดไว้แล้วใน  
วันแต่นายเสือบ่เชนสัญญาบัตร ให้ใช้ปลัดอินทร์ธนูเสือบ่ และ  
ไม้คาดสายประคต (ฉากะเหล้ามีหลอดรักษาพระองค์ เหล้าเดี่ยว  
ให้ใช้ติดอินทร์ธนูเป็นพิเศษ

ส่วนนายเสือบ่บางตำแหน่ง ที่ได้กำหนดให้ใช้เครื่องหมาย  
สายขงยศนั้น ให้ใช้ติดอินทร์ธนูแผ่นสีกลดพันเกลี้ยงตาม  
สีเสื้อ (ชนิดอินทร์ธนูน้อย) สำหรับใช้ติดประกอบกับสายขงยศ  
ที่ข้างเดียว กับกับอินทร์ธนูให้ติดเครื่องหมายประกอบ คือ

สำหรับผู้ที่เปนราชวงศ์เสือบ่ให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษร  
พระปรมาภิไธยย่อ ว. ป. ร. มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ ซึ่งเป็น  
เครื่องหมายของราชวงศ์เป็นสำคัญ

สำหรับผู้ที่มิตำแหน่งเป็นปลัดกรม รองปลัดกรม และนาย  
เสือบ่คนสนิทนั้น ให้ติดเครื่องหมายสังกัดกรมที่บนอินทร์ธนู  
เป็นสำคัญ

อนึ่งสายกระบี่สำหรับใช้ประกอบในเวลาแต่งเครื่องกรงยศนั้น  
ให้มีสายพิเศษที่กำหนดให้ใช้ดังต่อไปนี้

๑ ชั้นนายหมู่ใหญ่เหล่าราบ เหล่าปืนใหญ่ เหล่า เหล่าช่าง  
พาหนะ เหล่าม้ากองรักษาดินแดน และเหล่าเดินข่างกองรักษา  
ดินแดน ใช้สายกระบี่หนังดำสพายนอกเสื่อเฉียงบ่าขวา ถ้าเป็น  
นายเสื่อบ่าชั้นสัญญาบัตร ใช้สายกระบี่แถบไหมทองหรือไหมเงิน  
ตามสังกัดเหล่าสพายนอกเสื่อเฉียงบ่าขวา

๒ ชั้นนายหมู่ใหญ่ในกองเดินข่างหลวงรักษาพระองค์ ใช้สาย  
กระบี่หนังแดงสพายนอกเสื่อเฉียงบ่าขวา ถ้าเป็นนายเสื่อบ่าชั้น  
สัญญาบัตร ใช้สายกระบี่แถบไหมเงินสพายนอกเสื่อเฉียงบ่าขวา

๓ ชั้นนายหมู่ใหญ่เหล่าเสื่อบ่าพรานหลวงรักษาพระองค์ และ  
เหล่าม้าหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้สายกระบี่หนังดำชนิด ๒ สาย  
มีเข็มขัดคาดในเสื่อ ถ้าเป็นนายเสื่อบ่าชั้นสัญญาบัตร ใช้  
สายกระบี่แถบไหมเงินชนิด ๒ สาย มีเข็มขัดคาดในเสื่อ

ข้อ ๓ เครื่องเต็มยศ

ให้ใช้แต่งเครื่องยศตามที่ได้กำหนดมาแล้วนั้น ส่วนนาย  
เสื่อบ่าชั้นสัญญาบัตร ให้คิดอินทร์ธนูแลคาดสายประคตเต็มที  
เฉพาะผู้ที่เปนตำแหน่งราชองครักษ์เสื่อบ่า ให้ใช้ประคตพิเศษพื้น  
ไหมเหลืองขอบรวัด

สายกระบี่ให้ใช้อย่างเดียวกันที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๒ เฉพาะ  
นายเสื่อบ่าที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้แต่งสังกัดกองร้อย  
หลวงในกรมต่างๆ เป็นพิเศษ หรือนายเสื่อบ่าที่ประจำกองหรือ

มีตำแหน่งบังคับกรมเลกต่าง ๆ ในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์นั้น ให้มีสายคันชีพแถบใหม่ทองหรือแถบใหม่เงิน (ตามเครื่องแต่งกายสังกัดเหล่า) สพายเฉียงบ่าซ้ายในเวลาแต่งเต็มยศเป็นพิเศษ

#### ข้อ ๔ เครื่องสโมสร

ให้ใช้เครื่องตามที่ใดกำหนดมาแล้ว ส่วนนายเสื่อป่าบางตำแหน่งที่ใช้เครื่องหมายสายขงยศ (นอกจากราชองครักษ์ เสนาธิการเสื่อป่าและเสนาธิการกองเสนาใหญ่่น้อย) นั้น ให้ใช้อินทรชนุ์น้อยสำหรับติดสายขงยศที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๒

#### ข้อ ๕ เครื่องสโมสรกลางแจ้ง

ให้ใช้เครื่องตามที่ใดกำหนดมาแล้ว และไม่ต้องใช้คาดเข็มขัดเครื่องหนึ่ง หรือเหน็บกระบี่

#### ข้อ ๖ ระเบียบการใช้เคื่อยแหงม้า

บรรดานายเสื่อป่าเหล่าม้า นายเสื่อป่าที่มีตำแหน่งเป็นราชองครักษ์ ปลัดกรม รองปลัดกรม นายเสื่อป่าคนสนิท กับนายเสื่อป่าตั้งแต่ชั้นนายกองขึ้นไป ให้ใช้ติดเคื่อยทองขาวที่รองเท้า

#### ข้อ ๗ ระเบียบการใช้เสื่อกันหนาว

เสื่อกันหนาวในเวลาแต่งเครื่องปรกติ ไป ในโอกาสกำลังนั้น ให้ใช้สวมทับเครื่องปรกติ ถ้าเป็นเวลาฝึกหัดหรืออยู่ในราชการ



สนมซึ่งเป็นคราวอากาศหนาวจัดจะต้องใช้เสื้อกันหนาวแล้ว ให้สวมเสื้อกันหนาวทับเครื่องปรกติ แล้วและคาดเข็มขัดเครื่องหนึ่งกับเสื้อกันหนาว

มาตรา ๗๑ ในเวลาแต่งเครื่องเสื่อป่านั้น ห้ามมิให้ใช้รมทั้งกันแดดและกันฝนเป็นอันขาด

มาตรา ๗๒ สำหรับกันฝนอนุญาตให้ใช้เสื้อฝนสวมทับเครื่องเสื่อป่านี้ได้ และเสื้อฝนนั้นไม่จำกัดรูปหรือแบบ สัณนิคิดให้ใช้ได้ทุกชนิดซึ่งแล้วแต่ความสะดวก เว้นแต่เสื้อกันฝนของทหารบก ทหารเรืออื่น ห้ามมิให้ใช้ประกอบด้วยเครื่องเสื่อป่านเป็นอันขาด

มาตรา ๗๓ เพื่อกันความเข้าใจผิดในเรื่องเครื่องแต่งกายของเสื่อป่านี้อีกต่าง ๆ นั้น ให้กรมยกรบัตรเสื่อป่านำที่จัดสร้างเครื่องแต่งตัวขึ้นไว้เป็นแบบอย่าง เพื่อให้เสื่อป่านี้อันหลายทำให้ถูกต้องตามแบบที่ได้กำหนด

หมวดที่ ๒๓

ว่าด้วยเครื่องแต่งกายกองเสนา

มาตรา ๗๔ พลเสนาให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวดมี ๒ อย่าง คือ อย่างที่ ๑ หมวดแบบหมวดกะลาตี  
พื้นสักหลาดสีขาบมีปลอกผ้าสีขาวหรือสีกาบ พื้นแถบแพรดำ  
มีอักษรบอกนามกองเสนา มีเครื่องหมายอักษรพระบรมนามา  
ภิไธยย่อ ว. ป. ร. แลตราหน้าเสื้อติดข้างหน้าและท้ายนามกองเสนา  
(เป็นอักษรพิมพ์ด้วยหมึกทองหรือทอด้วยไหมทอง) มีสาย  
รัดคางผ้าตามสีปลอกหมวด อย่างที่ ๒ หมวดसानแบบหมวด  
ทหารเรือพื้นแถบแพรดำมีอักษรบอกนามกองเสนา

๒ เสื้อผ้าขาวหรือผ้ากาบแบบเสื้อกะลาตีชนิดแขนสั้น มี  
ระบายหลังพื้นสีน้ำเงินติดขอบแถบขาวขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร  
เป็นลายคลื่น ๓ แถบ ใ้ว้ระยะหัวแถบละ ๑ เซ็นติเมตร

๓ ผ้าผูกคอแบบทหารเรือหมายถึงตามกองเสนา เว้นแต่  
กองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ใช้ผ้าผูกคอดำ

๔ สายนกหวีดหรือสายมีดคล้องคอด้วยหรือไหมขาว

๕ เข็มขัดหนังดำมีช่องมีด หรือเข็มขัดหนังแดงมีช่องหอก

ปลายปืน 12/10/2566

๖ กางเกงผ้าขาวหรือผ้าสีกาทึบขาว

๗ รองเท้าผ้าใบขาว หรือรองเท้านักกีฬา, หนังสือเดินทาง ชนิดผูก เชือกหุ้มข้อเท้า มีสนับแข้งผ้าใบขาว สำหรับใช้ประกอบ ( เฉพาะ เวลาประทับจำนำที่หรือราชการสนาม ให้ใช้รองเท้านักกีฬา )

ข้อ ๒ เครื่องทรงยศเสดเต็มยศ

๑ หมวกอย่างใด ๆ ที่กล่าวมาแล้วแต่ปลดปลอก ( เฉพาะกอง เสนาหลวงรักษาพระองค์ให้ใช้หมวกสานเป็นพิเศษ )

๒ เสื้อสักหลาดสีขาบบนแบบเสื้อกะลาสี แขนยาวมีตุ้มกลัดที่ ข้อมือ ตัดระบายหลังอย่างใดที่กล่าวมาแล้ว

๓ ผ้าผูกคออย่างใดที่กล่าวมาแล้ว

๔ สายมุดหรือสายนกหวีดอย่างใดที่กล่าวมาแล้ว

๕ เข็มขัดอย่างใดที่กล่าวมาแล้ว

๖ กางเกงสักหลาดสีขาบบนขาว

๗ รองเท้านักกีฬารุ่นพิเศษชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้า

มาตรา ๗๕ จำเสื่อน้ำให้มียุติเครื่องแต่งตัวอย่างเดียวกับพล เสด็จที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๗๔ เว้นแต่มีบังคับเครื่องหมยยศ ตัดทั้นแขนเสื้อข้งชายหมยยศ มชนยศ

มาตรา ๗๖ พันจ่าและน.ย.หมยยศนายกองในกองเสื่อน้ำให้มียุติ

เครื่องแต่งตัวตงน <sup>12/10/25</sup>

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

๑ หมวกแก้มสักหลาดพินสีขาบ กระบังหน้าหนึ่งดัดติดุมทองเกลี้ยงสายรัดคางหนึ่งด้า มีปลอกผ้าขาวหรือผ้าสีสักกัพันแถบแพรด้าติดตรา เครื่องหมาย หน้าเสือ ล้อมด้วยกิ่งช่อไชยพุกษบักด้วยดินทอง (เงาะพินจ้่าให้ใช้ติดตราเครื่องหมายทำด้วยโลหะกำไหล่ทอง)

๒ เสื้อผ้าขาวแบบราชการชนิดคอตั้ง หรือเสื้อผ้าสีสักกัชนิดคอเบาะสรวมเสื้อเช็ด ผ้าสีสักกั ผูกผ้าผูกคอด้า เงอนกะลาสี มีกระเป๋่า ๔ กระเป๋่า ๆ บนเปนกระเป๋่าใบป๊ก ติดคุมทองเกลี้ยงที่หน้าอก แถวเดียว ๕ ตุม (เงาะกองเสนาหลวงรักษาทระองค์กองเดียวใช้คุมทองตามสมอัมพระมหามงกุฎอยู่ หน่อ)

อนึ่งถ้าใช้เสื้อผ้าสีสักกัชนิดคอเบะในโอกาสล้าละง แล้ว อนุญาตให้สรวมเสื้อเช็ดสีหรือเสื้อชดขาวประกอบ ตั้ แลผูกผ้าผูกคอด้าเงอนกะลาสี ส่วนเสื้อฝ้ขาวนั้นจะใช้ได้แต่ในโอกาสเท่านั้น ถ้าป่นเวลาฝ้กหัด หรือประจ้่าหน้าทำใบใช้เสื้อผ้าสีสักกัชนิดคอเบะสรวมเสื้อเช็ดสีสักกัผูกผ้าผูกคอด้าโดยเงาะ

๓ อินทร์ธนูเปนแผ่นสักหลาดพินด้าขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดบับุคคล (รูปต้นเสียมปลายตัด ติดคุมทองเกลี้ยงที่ต้นเสียม๑๒ตุม และติดยันตร์หรือบังแบ่ใหม่ทองเปนเครื่องหมายชั้นยศที่ตอนปลายอินทร์ธนู

๔ กางเกงผ้าขาวหรือผ้าสีแก่ผู้ชาย

๕ รองเท้าผ้าใบขาวหรือหนังเหลืองชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้า หรือชนิดสูงเกลี้ยงอย่างครึ่งแข้ง

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศเต็มยศ

๑ หมวกเก็บสักหลาดสีขาบถอดปกดอก

๒ เสื้อสักหลาดสีขาบชนิดคอเบาะติดคุมทองเกลี้ยง ๒ แถว แถวละ ๕ คุ่ม กว้างคอเสื้อทั้ง ๒ ข้างติดยันตร์หรือปักแถบไหมทองเครื่องหมายยศ ชั้นพื้นจำทำข้อมือเสื้อใช้ติดคุมทองเกลี้ยงเรียงเป็นแถวเดียวข้างละ ๓ คุ่ม ( เฉพาะกองเสนาหหลวงรักษามหาราชองค์ใช้คุมทองตราสมณมีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ )

๓ เสื้อเชิ้ตลินินขาวชนิดหน้าอกข้อมือแขนข้างติดคอเชิ้ตลินินขาวชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ่าผูกคอจำเอนกะลาสี

๔ กางเกงสักหลาดสีขาบผู้ชาย ติดแถบไหมทอง ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ( ชั้นพื้นจำกางเกงไม่มีแถบ )

๕ รองเท้าหนังดำชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้า

ข้อ ๓ เครื่องสโมสร

มีเครื่องสโมสร ๒ อย่าง คือ

ก. อย่างที่ ๑ สโมสรปกติ

๑ หมวกเก็บปลอกขาว ๒ เสื้อผ้าลินินขาวชนิดอกเปิดเอวปาด  
 ตัดคลุมทองเกลี้ยง ๒ แถว ๆ ละ ๒ คุม แลตัดอินทร์นู ๓ เสื้อกัก  
 ฝักรวขาวชนิดอก ปัดตัดคลุมทองเกลี้ยงแถวเดียว ๔ คุม ๔ เสื้อตัด  
 ลินินขาวชนิดหน้าอก ข้อมือแข็งติดคอเซตลินินขาวชนิดตั้งหรือตั้ง  
 พับมุม ผูกผ้าผูกคอต่ำเงื่อนหูกระต่าย ๕ กางเกงผ้าลินินขาวยาว  
 ๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

ข. อย่างที่ ๒ สโมสรเครื่องยศ

๑ หมวกเก็บปลอกขาว

๒ เสื้อสักหลาดสีขาบชนิดอกเปิด เอวปาดตัดคลุมทองเกลี้ยง  
 ๒ แถว ๆ ละ ๒ คุม ที่ข้อมือเสื้อติดขั้วนตร์แลบังแถบใหม่ทอง  
 อย่างเดียวกับเสื้อเต็มยศ

๓ เสื้อกักผ้าลินินขาวชนิดอกเปิดตัดคลุมทองเกลี้ยงแถวเดียว  
 ๔ คุม

๔ เสื้อเซตผ้าลินินขาวชนิดหน้าอกข้อมือแข็งติดคอเซตลินินขาว  
 ชนิดตั้งหรือตั้งพับมุม ผูกผ้าผูกคอต่ำเงื่อนหูกระต่าย

๕ กางเกงสักหลาดสีขาบยาวมีแถบทองอย่างเดียวกับกางเกง  
 เต็มยศ

๖ รองเท้าหนังดำชนิดเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

หมวดที่ ๒๘

ว่าด้วยเครื่องหมายยศแลเครื่องหมายอื่น ๆ

ในกองเสือน้ำ

มาตรา ๑๖๖ จ่าในกองเสือน้ำให้มีเครื่องหมายบั้งแถบสีกัลหลาด  
สีน้ำเงินขนาดกว้าง ๑๕ มิลลิเมตรขลิบวิมาวาทิตที่แขนเสื้อข้างซ้าย  
เหนือข้อศอกเป็นกำหนดชั้นยศดังนี้

จ่าตรี                      ๑ บั้ง

จ่าโท                        ๒ บั้ง

จ่าเอก                      ๓ บั้ง

เว้นแต่จ่าในกองเสือน้ำกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้  
บั้งแถบใหม่ทอง ทาบบนแผ่น สีกัลหลาดพื้นดำ ติดเครื่องหมาย พระ  
มหามงกุฎวิษระทองแป้นพิเศษ

มาตรา ๑๖๗ พันจ่า นายหมวด นายกอง ในกองเสือน้ำ  
ให้มีบั้งแถบใหม่ทอง ติดที่อินทร์ธนู เสื้อ เป็น เครื่องหมาย ชั้นยศ  
โดยใช้บั้งขน ดต่างกัน คือ บั้งแถบใหม่ทองขนาดกว้าง ๔ มิลลิเมตร  
เรียกว่าบั้งเล็ก              กับทั้งแถบใหม่ทองขนาดกว้าง ๘ มิลลิเมตร  
เรียกว่าบั้งใหญ่ เป็นกำหนดดังนี้

พันจ่า                      บั้งเล็ก ๑ บั้ง

พันนายหมวดตรีหรือนายหมวดตรี              บั้งใหญ่ ๑ บั้ง

นายหมวดโท บั้งใหญ่ ๑ บั้ง กับมีบั้งเล็กติดข้างใต้บั้งใหญ่  
อีก ๑ บั้ง

นายหมวดเอก บั้งใหญ่ ๒ บั้ง

นายกองตรี บั้งใหญ่ ๒ บั้ง มีบั้งเล็กคี่กลางระหว่างบั้ง  
ใหญ่อีก ๑ บั้ง

นายกองโท บั้งใหญ่ ๓ บั้ง

นายกองเอก บั้งใหญ่ ๔ บั้ง

แถบบั้งที่ตัดเป็นเครื่องหมายชนิดนั้น ให้ไว้ระยะห่างบั้ง  
กำหนด ๑ เซ็นติเมตร

อนึ่งนายเสือนำที่เป็นชั้นสัญญาบัตรตั้งแต่ยศว่าที่นายหมวดตรี  
ขึ้นไป ให้มีบั้งแถบใหม่ทองเครื่องหมายยศติดที่ข้อมือเสื้อครึ่งยศ  
เต็มยศแลเครื่องสีมอสรอย่างเดียวกับที่ติดอินทรีบนเสื้อ

มาตรา ๗๘ นายเสือนำเป็นผู้ช่วยพลรบแลพลรบนั้น ให้มี  
เครื่องหมายสังเกตที่บั้งแถบใหม่ทองติดอินทรีบน และข้อมือเสื้อ  
ยศต่างกันดังนี้

ก. ผู้ช่วยพลรบ เป็นบั้งตรงไม่ขมวด แถบกว้างระหว่าง  
แถบบั้งหมายชนิดนั้น ให้สอดแถบสักลหาค่าหมายสังกัด หล้า  
แถบแนก คือ เหล้าหรือพแนกกลางหมายสีบานเย็น, ขลรบตรี  
หมายสีน้ำเงิน, เกียกกายหมายสีเลือดหมู, แพทย์หมายสีเขียว,  
ช่างกตหมายสีดำ

ข. พลรบ ให้ใช้ขมวดแถบบั้งที่อยู่เหนือสุดเป็นชั้นตร  
ส่วนบั้งที่อยู่ใต้ลงมานั้น คงเป็นบั้งจัดชั้นตร



มาตรา ๔๐ นายเสือนำตั้งแต่ชั้นยศพันจ่าขึ้นไป ให้มีเครื่องหมายอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ ว.ป.ร. (ทอง) เป็นเครื่องหมายประจำการติดที่คอเสื้อทุกชนิด เว้นแต่นายเสือนำที่สังกัดกองเสนาหลวงรักษาพระองค์กอง ดียว ให้ใช้ติดเครื่องหมายสมอเงินมีพระมหามงกุฎอยู่เหนือติดที่คอเสื้อเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๑ นายเสือนำ ชั้นสัญญาบัตร ที่มตำแหน่งเป็นราชองครักษ์ ให้ใช้เครื่องหมายราชองครักษ์อนุโลมตามระเบียบเดียวกับเสื้อปีที่กล่าวมาแล้ว

ส่วนผู้ที่มตำแหน่งเป็นปลัดกรม รองปลัดกรม หรือนายเสือนำคนสนิทนั้น ให้ใช้เครื่องหมายเขาสายขงขสแลแผ่นทาบคอกอนุโลมตามระเบียบเดียวกับเสื้อปีทุกประการ

มาตรา ๔๒ นายเสือนำตั้งแต่ยศชั้นพันจ่าขึ้นไป ที่ประจำในกองเสือนำกองเสนาต่าง ๆ นั้น ให้มีเครื่องหมายอักษรนามกองเสนาเต็มนาม (กัไหล่ทอง) ติดที่กึ่งกลางอินทร์ธนูเสื้อเป็นสำคัญ

ส่วนนายเสือนำ ในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์นั้นให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษร ว. มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ (กัไหล่ทอง)

มาตรา ๔๓ บรรดาเรือที่ขนทะเบียนในกองเสือนำที่เป็นเรือประเภทเล็กไม่มีเสากระโดง อนุญาตให้ใช้ธงพื้นสีขาบขนาด

กว้าง ๓๐ เซ็นติเมตรยาว ๖๐ เซ็นติเมตร (รูปชายเรียว) มี  
 เครื่องหมายตราหน้าเสือและอักษรเสียดีพอบันเสียดีอยู่ที่ตอน  
 หน้าธง ที่ตอนปลายธงนั้นมีอักษรบอกนามกองเสนา (เต็มนาม)  
 ชักงันที่เสาหัวเรือเป็นสำคัญ

อนึ่งถ้าเป็นเรือประเภทใหญ่หรือเรือใบมีเสากระโดงแล้วอนุญาต  
 ให้ใช้ธงพื้นสีเขียวรูปธงฉานโดยมีขนาดกว้าง ๔ ยาว ๖ มีเครื่อง  
 หมายตราหน้าเสือ และอักษรบอกนามกองเสนาแบบเดียวกับธงสาร  
 ทูลรัชประจํากองเสียดี ชักงันเสาเล็กหัวเรือเป็นสำคัญ

หมวดที่ ๒๕

ว่าด้วยสาตราวุธประจํากายกองเสียดี

มาตรา ๘๔ นายและพลเสียดีใหม่อาวุธประจํากายตั้งต่อไปนี้  
 ข้อ ๑ พลเสียดีและจําใหม่อาวุธประจํากาย คือ ปืนเล็ก  
 ชนิดยาวมีหอกปลายปืน ถ้าไม่ได้ถือปืนให้ใช้พลสองภาคเข็มขัด  
 หนึ่งดําหนึ่งมีดเสียดี

ข้อ ๒ นายเสียดี ตั้งแต่ชั้นพันจําขึ้นไปให้ใช้เครื่องหนึ่ง  
 เหลืองมีช่องกระบี่หนึ่งกระบี่ฝักหนึ่งดําหุ้มเครื่องทอง มีซองปืน  
 พกและปืนพก กระเป๋ากะสุนกับสายหนังสพาย่า

หมวดที่ ๓๐

ว่าด้วยระเบียบแต่งกายเสือน้ำ

มาตรา ๘๕ ระเบียบการแต่งกายของกองเสือน้ำใหม่กำหนด  
ดังนี้

ข้อ ๑ เครื่องปรกติ

ให้ใช้เครื่องแต่งกายตามที่ใดกำหนดมาแล้ว และมีระเบียบ  
แต่งกาย คือ ถ้าในโอกาสกล่าวตงมีได้เกี่ยวแก่น้ำที่เสือน้ำหรือ  
การไปหัดหรือควบลูกแถวแล้ว ชั้นจ่าและพลให้ใช้เครื่องปรกติ  
คาดเข็มขัดหนังไม้เท้ามีหอกปลายปืนหรือมีดเสือน้ำ ชั้นพันจ่าและ  
นายเสือน้ำชั้นสัญญาบัตร ใช้กระบี่เล็กฝักหนังดำเครื่องทอง คาด  
ในเสื้อ หรือไม่ใช้กระบี่ก็ได้ซึ่งแล้วแต่ความสะดวก อนึ่งในเวลา  
ที่แต่งเครื่องปรกติโดยกล่าวตงนั้นอนุญาตให้ถือไม้เท้าได้ อย่างระ  
เบียบเดียวกับเสือน้ำ

ถ้าอยู่ในน้ำที่เสือน้ำ เช่นเวลาฝึกหัดเป็นต้นให้ใช้เสื้อ  
กางเกงสีกลา สีชั้นจ่าและพลเสือน้ำให้คาดเข็มขัดหนังหอกปลาย  
ปืนหรือมีดเสือน้ำ ชั้นพันจ่าและนายเสือน้ำชั้นสัญญาบัตร ใช้เครื่อง  
สนามหนังเกดองเห็บกระบี่ใหญ่

ข้อ ๒ เครื่องครึ่งยศเต็มยศ

ให้ใช้เครื่องแต่งตัวตามที่ใดกำหนดมาแล้ว ส่วนผู้ที่มีตำแหน่ง  
ใช้สายงยคนให้ใช้อันทรชนน้อยข้างเดียวอย่างระเบียบเดียวกับ  
เสือน้ำทุกกล่าวมาแล้ว

มาตรา ๘๖ บรรดาเสื่อน้ำให้ใช้เสื่อกันหนาวชนิดโอเวอร์ โค้ด สักหลายคำติดเครื่องหมายยศที่อินทรีธนู อย่างเดียวกับเสื่อป่า ส่วนชั้นพลเสื่อนั้นนั้น อนุญาตให้ใช้เสื่อสักหลายสับบอย่างที่ใช้ในเวลาแต่งครั้งยศเต็มยศประกอบกับเครื่องปรกติได้เป็นพิเศษ

หมวดที่ ๓๑

ว่าด้วยเครื่องแต่งกายกองลูกเสือ  
กองเสนารักษาดินแดนต่าง ๆ

มาตรา ๘๗ นายหมู่ลูกเสือ แลลูกเสือกองเสนารักษาดินแดนต่าง ๆ ให้มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

๑ หมวกสักหลายคำใบกว้าง ใบข้างขวาพับติดกับทรงหมวก ติดแพรจับหมายสีตามกองเสนา แลตราหน้าเสื่อทองที่กึ่งกลางใบพับ ผ่าพื้นหมวกหมายสีตามกองเสนาขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร สายรัดคางหนังดำ (เว้นแต่ลูกเสือมณฑลปัตตานีกองเดียวให้ใช้หมวกกลมแบบมลายูสักหลายคำด้าล้วน ติดตราหน้าเสื่อทองสายรัดคางหนังดำ)

๒ เสื่อผ้าสักกะชนิดแบบเสื่อเสื่อป่า

๓ อินทรีธนูบนแผ่นสักหลายคำหมายสีตามกองเสนากว้าง ๔ เซ็นติเมตรยาวตามขนาดบ่าบุคคล (รูปต้นมนปลายตัด) ที่ต้น

อินทร์ธนูเจาะรังคุดสำหรับปักติดกับคุดทองเกลี้ยงที่ติดตรงบ่าข้างคอ  
เสื้อ ที่ปลายอินทร์ธนูมีเชือกสำหรับร้อยผูกกับบ่าเสื้อ

๔ ผ้าผูกคอหมายสีตามกองเสนา ขนาดเดียวกับผ้าผูกคอ  
เสื้อป่า

๕ เข็มขัดหนังเหลืองขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตรหัวทองเหลือง

๖ กางเกงสักหลาดหรือผ้าสีดำขาสั้นแบบเสื้อป่า

๗ ถุงเท้าสักหลาดดำแบบเสื้อป่า

๘ รองเท้าหนังดำชนิดผูกเชือกหุ้มข้อเท้าแบบเสื้อป่า

มาตรา ๘๘ รองผู้กำกับและผู้กำกับให้มีเครื่องแต่งตัวอย่างเดียวกับลูกเสือที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๘๗ เว้นแต่มีเครื่องหมายปลดอก  
แขนสรวมที่แขนซ้ายมีสีหมายตามชั้นยศเป็นสำคัญ

มาตรา ๘๙ ผู้ตรวจการใหญ่ ผู้ตรวจการประจำมณฑล และรอง  
ผู้ตรวจการประจำมณฑลให้ใช้เครื่องแต่งตัวเสื้อป่าตามแบบเครื่อง  
แต่งกายของกรมเสื่อป่ารักษาดินแดน ในมณฑลที่ตนตั้งภูมิลำเนา  
ซึ่งมีกำหนดเทียบกันยศเท่ากับนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร กับมี  
เครื่องหมายปลดอกแขนสรวมที่แขนซ้ายเป็นสำคัญ

หมวดที่ ๑๒

ว่าด้วยเครื่องหมายประกอบเครื่องแต่งตัว

กองลูกเสือ

มาตรา ๕๐ บรรดาลูกเสือ นายหมู่ลูกเสือ รองผู้กำกับและผู้กำกับ ให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษรย่อนามมณฑลและเลขหมาย กองที่อินทรีบนูเสื้อตามระเบียบเดียวกับเสื้อป่า

มาตรา ๕๑ ผู้ตรวจการใหญ่ ผู้ตรวจการประจำมณฑลและรองผู้ตรวจการประจำมณฑล ให้มีเครื่องหมายติดที่อินทรีบนูเสื้อดังนี้

๑ ผู้ตรวจการใหญ่ ใช้ติดเครื่องหมายเสื้อในวงจักร (กัไหล่ทอง)

๒ ผู้ตรวจการประจำมณฑลและรองผู้ตรวจการประจำมณฑล ใช้ติดอักษรย่อนามมณฑล (กัไหล่ทอง) อย่างเดียว ไม่ติดเลขหมายกอง

หมวดที่ ๑๓

ว่าด้วยเครื่องหมายยศ แลเครื่องหมายตำแหน่ง

ในกองลูกเสือ

มาตรา ๕๒ ลูกเสือที่มีความสามารถในหน้าที่ และได้กระทำ ความดีความชอบได้รับความยกย่องเป็นลูกเสือเอก ให้ติดเครื่องหมายบนแถบสีที่กลางแดงขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตร เป็นรูปหนึ่งคำที่บนแขนเสื้อข้างซ้ายเหนือขลุ่ยอก ๑ นิ้ว

มาตรา ๕๓ นายหมูลูกเสือใหม่บังคับแถบสักหลาดเหลืองขนาดกว้าง ๑ เซ็นติเมตรติดบนแถบสักหลาดดำเป็นรูปบั้งหงายติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอกทามายตามชั้นยศดังนี้

- นายหมูลูกเสือตรี ๑ บั้ง
- นายหมูลูกเสือโท ๒ บั้ง
- นายหมูลูกเสือเอก ๓ บั้ง

มาตรา ๕๔ รองผู้กำกับใหม่เครื่องหมายปลอกแขนสักหลาดพื้นดำขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตรสวมที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก มีเครื่องหมายรูปดอกจันทน์ ๖ กลีบปักด้วยไหมขาวทามายตามชั้นยศ คือ

- รองผู้กำกับตรี ๑ ดอก
- รองผู้กำกับโท ๒ ดอก
- รองผู้กำกับเอก ๓ ดอก

มาตรา ๕๕ ผู้กำกับใหม่เครื่องหมายปลอกแขนสักหลาดพื้นสีม่วงขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตรสวมที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก มีเครื่องหมายรูปดอกจันทน์ ๖ กลีบปักด้วยไหมขาวทามายตามชั้นยศคือ

- ผู้กำกับตรี ๑ ดอก
- ผู้กำกับโท ๒ ดอก
- ผู้กำกับเอก ๓ ดอก

มาตรา ๕๖ รองผู้ตรวจการประจํามณฑล ให้ใหม่เครื่องหมาย  
ปลอกแขนสีกลาดสีเหลืองขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตรติดเครื่อง  
หมายอักษรย่อนามมณฑลที่ตนประจํา สวมที่แขนเสื้อข้างซ้าย  
เหนือข้อศอก

มาตรา ๕๗ ผู้ตรวจการประจํามณฑลใหม่เครื่องหมายปลอกแขน  
สีกลาดสีเหลืองขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตรติดเครื่องหมายอักษรย่อ  
นามมณฑลที่ตนประจํา สวมที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก

มาตรา ๕๘ ผู้ตรวจการใหญ่ ให้ใช้เครื่องหมายปลอกแขน  
สีกลาดสีเหลืองขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตรมีเครื่องหมายตราหน้า  
เสื้อปักด้วยดุนทองสวมที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก

หมวดที่ ๓๕

ว่าด้วยเสื้อกันหนาวของลูกเสือ

มาตรา ๕๙ บรรดาลูกเสือ นายหมู่ลูกเสือ รองผู้กำกับและผู้  
กำกับ ให้ใช้เสื้อกันหนาวสีกลาดดำคอพับติดดุมทอง  
เกยถึง ๕ ดุม กับนอกจากนี้กลุ่มกันหนาวใหม่สีก็ักสีกลาด  
สีก็ักชนิดแขนดัดติดดุมเขาวัว ๒ แถว ๆ ละ ๖ ดุม สำหรับสวม  
ทับเสื้อเชิ้ตได้เป็นพิเศษอีกเสื้อหนึ่ง



หมวดที่ ๓๖

ว่าด้วยไม้เท้าและไม้พลองสำหรับคนพิการ

มาตรา ๑๐๐ บรรดาคนพิการ นายหม้อคนพิการรองผู้กำกับและผู้กำกับ ให้ถือไม้พลองและไม้เท้าเป็นกำหนดดังนี้

ข้อ ๑ คนพิการถือไม้พลองขนาดโต ๓ เซ็นติเมตรยาว ๑๕๐ เซ็นติเมตร ที่ใต้หัวพลองลงมาวัดได้ ๒๐ เซ็นติเมตร ให้เจาะรูร้อยเชือกสำหรับรวมเข้ากระโจมนได้

ข้อ ๒ นายหม้อคนพิการ ให้ถือไม้พลองอย่างเดียวกับคนพิการ และให้มีเครื่องหมายสีตามกองเสนขนาดกว้าง ๓๐ เซ็นติเมตร ยาว ๔๕ เซ็นติเมตร (รูปชายเรียว) ผูกหรือสรวมที่หัวพลองเป็นสำคัญ ทึบตรงนั้นให้เขียนเลขหมายกอง และเลขหมายหม้อด้วยเส้นหมึกดำตามตัวอย่าง เช่นนายหม้อ ๑ กองที่ ๑ ให้เขียนเป็นเครื่องหมาย ๑.(๑) ดังนี้ เป็นต้น

อนึ่งไม้พลองสำหรับคนพิการ และนายหม้อคนพิการนั้นให้ผู้บังคับบัญชาจ่ายให้ถือเฉพาะแต่ในเวลาฝึกหัด หรือในเวลากระทำการซ้อมรบเท่านั้น ห้ามมิให้คนพิการใช้ถือไปในโอกาสล่าถอยซึ่งนอกจากกระทำการในหน้าที่คนพิการหรือนอกจากแถวควบคุม เป็นอันขาด

ข้อ ๓ บรรดารองผู้กำกับและผู้กำกับ ให้ถือไม้เท้าเหล็ก เลี่ยมหัวทองเหลืองขนาดยาว ๑ เมตร ที่หัวไม้เท้าเจาะรูร้อยไหมดักมีพู่หมายสีตามกองเสน

หมวดที่ ๓๗

ว่าด้วยนักเรียนผู้กำกับที่ใช้หมวกหนัง

มาตรา ๑๐๑ บรรดาลูกเสือก็ดี นายหมู่ลูกเสือก็ดี หรือรองผู้กำกับและผู้กำกับก็ดี ที่ได้เข้าศึกษาวิชาอยู่ในกองนักเรียนฝึกหัดผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งได้สอบไล่ตามหลักสูตรและได้รับพระราชทานใบประกาศนียบัตร และเข้มศิลปวิทยา นั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานหมวกหนังสักหลาดพื้นดำทรงสี่แฉกติดคิ้วทองเกลี้ยง แลติดตราหน้าเสือทองบนหมวกเครื่องหมายแสดงความสามรถในส่วนตัวผู้เป็นสำคัญ

หมวกหนังที่พระราชทานนี้ พระราชทานพระบรมราชโองขาดให้ใช้สวมประกอบกับเครื่องแต่งกายของรองผู้กำกับ และผู้กำกับได้เสมอไปไม่ว่าเวลาใด เว้นเสียแต่ถ้าเมื่อใดผู้ใช้นั้นได้มีตำแหน่งหน้าที่ในกองเสือป่าแล้ว จึงห้ามมิให้ใช้หมวกนี้ประกอบกับเครื่องแต่งกายเสือป่า

หมวดที่ ๓๘

ว่าด้วยผู้กระทำผิดต่อพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐๒ บรรดาเสือป่าก็ดี เสือน้ำก็ดี นักเรียนเสือป่าก็ดี เจ้าหน้าที่ในกองลูกเสือก็ดี หรือลูกเสือใด ๆ ก็ดี แม้ประพฤติดังผิดต่อพระราชกฤษฎีกาหนดนี้ไซ้ ท่านว่ามีความผิดฐานละเมิดพระราช

มาตรา ๑๐๓ บุคคลใด ๆ กีด แส่ป่กัถ์ แส่อน่กัถ์ นักรเรียน แส่ป่กัถ์ หรือเจ้มน่ที่ในกองลูกเสื่อและลูกเสื่อกัถ์ ถ้มน่องจ้ค้ให้ส่ใดส่หนึ่ง ที่มน่มีต่าแห่งน่ที่จ้ไซ่เครื่องแต่งตัวตามพระราชก่าหนดน่แต่งตัวกัถ์ หรือบุคคลใด ๆ จ้ค้ให้ส่ใดส่หนึ่ง ที่มีต่าแห่งน่ที่จ้ไซ่เครื่องแต่งตัวตามพระราชก่าหนดน่ไป แต่งเครื่องแต่งตัวอันต้อด้วยพระราชก่าหนดน่ไซ่ร้ ท่านว่มน่กระทำควมผิดฐานละเมิดพระราชก่าหนด ให้ล้งโทษจ้มน่ไว้ว่ก่าหนดไม่เกิน ๑ปี หรือปรับเป็นเงินพิในขหลวงไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจ้แลปรับพร้อมทั้ง ๒ สถานตามควมผิดที่มน่ได้กระทำมากแลน่อย

แม้การที่กระทำผิดน้เป็นไปในระหว่างเวลาสงครามหรือการจลาจลไซ่ร้ ท่านให้หน้าค้ฟ้องร้องว่ก่าว่ตามพระชรรมนุญบทอัยการศีก

#### หมวดที่ ๓๕

#### ว่ด้วยน่การรักษามพระราชก่าหนด

มาตรา ๑๐๔ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล แลหัวหน้าเจ้มน่ที่ในกรมบัญชาการคณะเสื่อป่ แลปลัดพระชรรมนุญเสื่อป่เป็นน่ที่รักษามพระราชก่าหนดน่ ต่าเนินแลปฏิบัติการให้ต้อตามพระราชก่าหนดน่จ้งทุกประการ

พระราชก่าหนดน่ให้ไว้วันน่ที่ ๑๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นวันน่ที่ ๒๔๐๕ ในรัชกาลปัตยุบันน้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๔ มิถุนายน หน้า ๑๒๗)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติสุขภาพ  
ตำบลบางเมือง อำเภอสมุทร จังหวัดสมุทรปราการ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้  
ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติจัดการสุขา  
ภิบาลหัวเมือง รตนโกสินทรศก ๑๒๗ มาตรา ๒ ว่า ถ้าจะทรง  
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในตำบลใด หรือ  
เมืองใดเมื่อใดแล้ว จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา  
แลในท้องที่ที่จะใช้พระราชบัญญัตินี้ด้วยเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้อำมาตย์เอก พระยารุณฤทธิศรีสมุทรปราการ นครบาล  
จังหวัดสมุทรปราการ มีรายงานมายังกระทรวงนครบาล ขอให้  
นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ใน  
ตำบลบางเมือง อำเภอสมุทร จังหวัดสมุทรปราการ เป็นที่ชุมนุมชน  
กระทำการค้าขายไปมาติดต่อกับอำเภอแลจังหวัดอื่นๆ เป็นอันมาก  
และในตำบลนี้เป็นที่ประชุมชนมีบ้านเรือนแน่นหนา ย่อมเป็น  
เหตุให้เกิดการสะสมสิ่งโสโครก ซึ่งอาจจะเป็นเชื้อให้เกิดโรคร้าย  
ไข้เจ็บขึ้นได้ สมควรจะจัดการสุขาภิบาลขึ้น เพื่อป้องกันโรคร้าย  
ไข้เจ็บอันร้ายแรง แลบำรุงการไปมาของประชาชนให้สะดวกยิ่งขึ้น  
จึงได้เชิญกำนันผู้ใหญ่บ้าน แลคฤหบดีมาประชุมปรึกษาหาฤาเห็น  
ชอบด้วยแล้ว และได้พร้อมกันกำหนดให้มีเขตรสุขาภิบาล

ตั้งนี้ ๑๒/๕/๒๕๖๖  
คือ

๑ ด้านเหนือ ริมลำน้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่ที่ปักปลัดจังหวัด มีหลักหมายเลขที่ ๑ ตรงไปตามถนนหลังเรือนจำ ถึงคลองโพงพาง มีหลักเขตหมายเลขที่ ๒

ด้านใต้แต่ปากคลองปากน้ำ มีหลักหมายเลขที่ ๔ เลียบไปตามริมคลองปากน้ำฝั่งเหนือถึงปากคลองตาเค็ด มีหลักหมายเลขที่ ๓

ด้านตะวันออก จากหลักหมายเลขที่ ๓ ปากคลองตาเค็ด เลียบไปตามฝั่งคลองตบถัด แลฝั่งควัดกลาง ถึงหลักหมายเลขที่ ๒

ด้านตะวันตก เลียบตามลำน้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่หลักหมายเลขที่ ๑ ที่ปักปลัดจังหวัดถึงหลักหมายเลขที่ ๔ ปากคลองปากน้ำ

กระทรวงนครบาลได้นับความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่า ลอองธุลีพระบาท ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วยแล้ว จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระบรมราชา นุญาตให้รื้อตึกสุขาภิบาลในตำบลบางเมือง อำเภอสมุทร จังหวัด สมุทรปราการไว้ตามความประสงค์ แลทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อมพระราชทานเงินภาษีโรงเรือน ยานพาหนะ ค่าทำ เรือจ้าง แลค่าเช่าที่ดิน บรรดาที่เก็บได้ในเขตรัฐบาลให้เป็น ผลประโยชน์สำหรับใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาล ท้องที่อำเภอสมุทร จังหวัดสมุทรปราการตามพระราชบัญญัติ

ประกาศเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นวันที่ ๒๕๑๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๕ มิถุนายน หน้า ๒๕๖)

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ  
แก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์  
รัตนวราภรณ์

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศ  
ให้ทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยา  
ภรณ์ รัตนวราภรณ์ ซึ่งได้ตราขึ้นไว้แต่วันที่ ๑ สิงหาคม รัตน  
โกสินทรศก ๑๓๐ ความในมาตรา ๒ เฉพาะคำที่ว่า “ที่ห้วงเป็นรูป  
พระมหาวชิราวุธ” นั้น ให้แก้เป็น “รูปพระมหามงกุฎ” นอกนั้น  
คงตามพระราชบัญญัติเดิมทุกประการ

ประกาศตั้งแต่วันที่ ๒๑ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
เป็นวันที่ ๒๕๑๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๔ มิถุนายน หน้า ๒๕๘)

# พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร

พ. ศ. ๒๔๖๐

## พระราชปรารภ

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระ  
 รามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้า  
 เจ้าอยู่หัวดำรงสเหือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่ว  
 กันว่า การที่สมเด็จพระบรมชนกนาถพระบาท  
 สมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาจุฬาลงกรณ์  
 พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราช  
 โองการ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร  
 รัตนโกสินทรศก ๑๒๔ ขึ้นนั้น ก็ด้วยมีพระราช  
 ประสงค์จะให้แผ่นดินมีกำลัง เป็นปึกแผ่นแน่น  
 หนายิ่งขึ้น กับทั้งให้บุคคลทั้งหลายได้เข้ารับ  
 ราชการทหารให้ทั่วถึงเป็นที่เสมอหน้ากัน การ  
 อันนี้ที่ดำเนินมาเป็นผลดีอยู่ แต่ยังไม่บริบูรณ์พอ  
 เพราะยังมีการยกเว้นมากเกินไป แท้จริงนั้น  
 พลเมืองข้าแผ่นดินที่เป็นชายฉกรรจ์ทุกคน มีหน้าที่  
 ผลัดเปลี่ยนทอชกันเข้ามารับความฝึกหัดให้ทราบ

วิชัยยุทธ์ไว้ แล้วก็กลับไปทำมาหากินอยู่ตามภูมิลำเนาของตน ครั้นเมื่อมีเหตุจำเป็นจึงได้พร้อมกันกระทำการป้องกัน พระเกียรติยศ ของพระมหากษัตริย์ กับทั้งป้องกันรักษาพระบรมพุทธศาสนาและถิ่นฐานบ้านเกิดเมืองบิดาของตนเอง ต่อเมื่อใดจำนวนคนถึงกำหนด ต้องเรียกเข้ารับราชการในกองประจำการนั้น มากเกินแก่อัตราที่จะรับเข้าได้ จึงจะควรมีการยกเว้น ผ่อนผัน ให้แก่ผู้ที่ควร ยกเว้น

เพื่อให้ การเกณฑ์ทหารดำเนินไปเป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ สืบไปตั้งแต่วันที่

ภาคที่ ๑

ว่าด้วยนามและการไว้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๕๖๐"

มาตรา ๒ ให้ไว้พระราชบัญญัตินี้แก่พระราชอาณาจักรตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และการเรียกคนเข้ารับราชการประจำ เป็นพลทหารรักษาวัง พลตำรวจภูธร พลตำรวจพระนครบาล ให้กระทำเช่นเดียวกับ



มาตรา ๓

พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารรัตนโกสินทร  
ศก' ๑๒๔ กับทั้งพระราชบัญญัติแก้ไข  
เพิ่มเติมหรือประกาศและกฎเสนาบดีอย่างใดๆ ที่  
ออกมาแล้ว ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติ  
ลักษณะเกณฑ์ทหาร ให้ยกเลิกเสียทั้งสิ้น และ  
บรรดาด่วนกฎหมายใดๆ ซึ่งมีอยู่แล้ว ถ้าข้อ  
ความขัดขวางต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ตาม  
พระราชบัญญัตินี้

ภาคที่ ๒  
ความทั่วไป

มาตรา ๔

ผู้ชายที่เป็นไทย ตามความในพระราชบัญญัติ  
สัญชาติพระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๓ มีหน้าที่  
รับราชการทหารด้วยตนเอง จงทุกคน

มาตรา ๕

กองทัพบกประจำรับคนเข้าเป็นทหารด้วยวิธี ๒  
อย่าง คือ

- ๑) การเรียกทหารใหม่ทุก ๆ ปี
- ๒) การรับบุคคลอาสาและสมัคร

มาตรา ๖

ผู้ชายไทยต้องรับราชการทหารเสมอกันหมด  
มียกเว้นเฉพาะแต่ที่จะกล่าวต่อไป ในมาตรา ๗

มาตรา ๘

มาตรา ๗

บุคคล ๓ ประเภทที่จะกล่าวต่อไปนี้ ยกเว้น  
ไม่ต้องรับราชการทหารเลย คือ

๑. คนพิการทุพพลภาพอันแพทย์ได้ตรวจแล้ว  
ว่าไม่สามารถจะรับราชการทหารได้เลย

๒. พระภิกษุในพระพุทธศาสนาที่มีสมณศักดิ์  
และที่เป็นเปรียญ

๓. คนเป่าคนดอย คือจำพวกคนที่อยู่ป่าและ  
อยู่บนเขาบนดอย ไม่มีคุณวุฒิที่จะเป็นทหารได้  
ตามที่กระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย  
ประกาศหรือเห็นพร้อมกันว่าควรยกเว้น

มาตรา ๘

บุคคลที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ขึ้น บัญชีไว้  
ในประเภทคนกองเกินอัตรา แต่ไม่เรียกเข้ากอง  
ประจำการในเวลาสงบศึก และไม่ระดมเข้ามารับ  
ความฝึกหัดสั่งสอน.

๑. พระภิกษุที่ไม่มีสมณะศักดิ์และไม่ได้เป็น  
เปรียญกับสามเณรธรรม ที่บวชในพระพุทธ  
ศาสนาทั้งนิกายไทยจีนและญวน อีกทั้งนักบวช  
ศาสนาอื่น ผู้ซึ่งติดประจำทำกรณกิจศาสนานั้น  
ซึ่งเสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือสมุหเทศาภิบาล  
ได้ให้ ใบสำคัญว่าเป็นนักบวช ตลอดเวลาที่  
เป็นภิกษุสามเณรหรือนักบวช.

๒. คนที่อยู่ในระหว่างท้องราชทัณฑ์อยู่ใน  
ที่คุมขัง.

มาตรา ๘

บุคคลที่อยู่ในกองเกินอัตราและกองหนุนตาม  
พระราชบัญญัตินี้ ถ้าย้ายภูมิลำเนาเปลี่ยนอำเภอ  
ต้องบอกกล่าวแก่นายอำเภอท้องที่ซึ่งคนตั้ง ภูมิลำ  
เนาอยู่เดิม และบอกกล่าวแก่นายอำเภอท้องที่  
ซึ่งคนจะไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ใหม่ นั้นด้วย เพื่อจะ  
ได้โอนเก็บภาษีกัน

ถ้าพระภิกษุหรือสามเณรผู้ธรรมละเพศสมณะ  
เมื่อใด เจ้าอาวาสหรือผู้ปกครองสำนักสงฆ์ต้อง  
บอกให้นายอำเภอประจำท้องที่นั้นทราบ หรือถ้า  
พระภิกษุที่ไม่มีสมณะศักดิ์หรือที่ไม่ได้เป็นเปรียญ  
และสามเณรผู้ธรรมย้ายอารามจากอำเภอ ๑ ไปยัง  
อีกอำเภอ ๑ เจ้าอาวาสเดิมและเจ้าอาวาสใหม่  
ต้องชี้แจงแก่นายอำเภอประจำท้องที่ให้ทราบ ถ้า  
ผู้ละเพศสมณะหรือย้ายอารามนั้นมีภูมิลำเนาตาม  
มาตรา ๒๐ อยู่ในอำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้  
รับบอกจากเจ้าอาวาส หรือผู้ปกครองสำนักสงฆ์  
บอกไปให้นายอำเภอประจำท้องที่ที่เป็น ภูมิลำเนา  
ของผู้เณรด้วย.

ส่วนนักบวชนั้น ถ้าผู้ให้ ใบสำคัญได้ออน ใบสำคัญเสียเมื่อใด ผู้ตอนใบสำคัญต้องบอกให้นายอำเภอประจำท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาของผู้นั้นทราบ คนที่ต้องราชทัณฑ์อยู่ในที่คุมขัง ถ้าพ้นโทษ ได้ออกจากที่คุมขังเมื่อใด ผู้ปกครองเรือนจำ ต้องบอกให้นายอำเภอประจำท้องที่นั้นทราบ ถ้าผู้พ้นโทษนั้นมีภูมิลำเนาตามมาตรา ๒๐ อยู่ใน อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับบอกจากผู้ปกครองเรือนจำ บอกไปให้นายอำเภอประจำท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาของผู้นั้นทราบ.

ตามความที่กล่าวในมาตรานี้ ให้บอกกล่าวกันภายใน ๑๕ วัน.

มาตรา ๑๐

บุคคลที่จะต้องขึ้นบัญชี หรือรัฐเบียร์กองเกิน อัตราตามความในมาตรา ๑๖-๒๔-๓๑ ก็ยังไม่ได้ขึ้นบัญชี หรือรัฐเบียร์ตามความใน ๓ มาตรา นั้นแล้ว ห้ามมิให้กระทรวง ทบวง การหรือกรมใดๆ ของรัฐบาลในจังหวัดที่ ได้เรียกคนขึ้นรัฐเบียร์ทหาร นั้น รับเข้าบรรจุตำแหน่งรับพระราชทานเงินเดือน หลวงเป็นอันขาด ถ้าจะรับคนที่ยังไม่ได้ขึ้นบัญชี หรือรัฐเบียร์ตามที่ กล่าวนี้เข้าบรรจุตำแหน่งรับพระราชทานเงินเดือนหลวง หรือมีผู้รับพระราชทาน

เงินเดือนหลวงอยู่ด้วยไม่ได้ขึ้นมาดูหรือดู เบียด  
ตามทักกล่าวเกิด กระทบหรือกรรมนั้นๆ ต้องให้  
ผู้ขึ้นไปขึ้นมาดูหรือดูเบียดตามทักกล่าวเสีย จึง  
จะบรรจุตำแหน่ง หรือให้รับราชการในตำแหน่งรับ  
พระราชทานเงินเดือนหลวงได้ต่อไป

มาตรา ๑๑

ถ้าผู้ใดมีตำแหน่งราชการรับพระราชทานเงินเดือน  
อยู่แล้วและต้องเรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำ  
การหรือการระดมกิติ เมื่อผู้นั้นได้ปลดเป็น  
กองหนุนหรือพ้นจากการระดมแล้ว เจ้ากระทรวง  
ทบวงการเดิมต้องจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้นั้น  
สามารถกลับเข้ารับราชการได้

เวลาที่รับราชการทหารในกองประจำการ ให้  
นับเข้าในกำหนดจำนวนรับราชการสำหรับรับพระ  
ราชทานบำเหน็จบำนาญนั้นด้วย

มาตรา ๑๒

ผู้ใดได้รับพระราชทานยศหรือบรรดาศักดิ์ฝ่าย  
พลเรือนชั้นสัญญาบัตร ถ้าต้องเข้าเป็นทหาร  
กองประจำการ แม้อาจะเป็นนักเรียนนายดาบ  
ก็ให้กระทรวงกลาโหมจัดให้เป็นนักเรียนนายดาบ  
ศึกษาเฉพาะวิชาทหาร เพื่อให้สามารถเป็นนาย  
ทหารกองหนุนได้ต่อไป

มาตรา ๑๓

นักเรียนนายร้อยทหารบกที่นักเรียนนายเรือ  
 กิตติ เมื่อมีอายุครบ ๑๘ ปีเต็ม และยังเป็นนักเรียน  
 อยู่ ให้ขั้ญบัญญัติเป็นทหารประจำการตามระเบียบ  
 ถ้ามีเหตุต้องออกจากตำแหน่งนักเรียนนายร้อย  
 นายเรือในขณะที่ยังมิได้รับราชการในกองประจำการ  
 จนครบกำหนดต้องส่งตัวไปรับราชการต่อ เป็น  
 พลทหารลูกแถวในกรมทหารกรมใดกรม ๑ แล้ว  
 แต่ผู้ อำนาจบังคับบัญชาจะจัด จนกว่าจะครบ  
 กำหนด ถ้าต้องออกจากตำแหน่งนักเรียน และมี  
 ได้เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร แต่ออกในขณะที่  
 ได้รับราชการกองประจำการจนครบกำหนดแล้ว ให้  
 ปลดเป็นกองหนุนสังกัดกรมทหารกรมใดกรม ๑

มาตรา ๑๔

ต่อท้ายนำผู้มิได้ขั้ญบัญญัติเป็นทหารประจำการ  
 จะรับพระราชทานสัญญาบัตรยศทหาร  
 หรือว่านายทหารบกเรือแต่งตั้งอย่างนายทหารบก  
 เรือหาได้ไม่ เว้นแต่ผู้ทรงพระกรุณาโปรด  
 เกล้าฯ ตั้งใหม่ยศทหารเป็นพิเศษที่เรียกว่านาย  
 ทหารพิเศษ

ผู้ที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรมิได้เข้า  
 ที่รับราชการอยู่ในกระทรวงกลาโหม และกอง  
 ทักษิหรือในราชนาวี ถ้าสมควรจะได้รับพระ  
 ราชทานยศชั้นสัญญาบัตร ก็ให้รับพระราชทาน

ยศถาเนตรฝ่ายพลเรือน กับถ้าเป็นผู้ที่ทำการ อยู่ในท่ามกลางนายสิบพลทหาร ก็พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้แต่งตั้งอย่างนายทหารจตุร ประการ เว้นแต่อินทร์ธนูคงใช้อย่างพลเรือน ห้ามมิให้ใช้อย่างนายทหารเป็นอันขาด และคง เรียกยศอย่างพลเรือน

ผู้ที่ได้รับพระราชทานยศทหารแล้ว ก่อนเวลา ใจพระราชบัญญัตินี้ ให้คงเป็นนายทหารได้ต่อไป และมีสิทธิอย่างนายทหารเต็มๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใด

มาตรา ๑๕

นายทหารบกเรือหึ่งปวง นอกจากผู้ที่ทรง พระ กรุณาตั้งขึ้นเป็นนายทหารพิเศษ ย่อมเป็นผู้ ใ้รับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นถ้ายังมีใ้รับราชการในกองประจำการ ครบตามกำหนด นับตั้งแต่ใ้ขึ้นฐเบียรในกอง ประจำการตามพระราชบัญญัติแล้วมา จะลาออก จากประจำการหาใ้ไม่ได้ กับถ้ามีความผิดก็อาจ ต้องถูกลดยศลงเป็นพลทหาร แล้วใ้รับราชการ ในกองประจำการต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดปลด เป็นกองหนุน ถ้าเป็นผู้ที่ครบกำหนดปลดแล้ว ก็ปลดไปตามระเบียบการปลด

ถ้านายทหารได้รับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดแล้ว อาจปลดเป็นนายทหาร กองหนุนได้ แต่คงมีหน้าที่อย่างเดียวกับพลทหารกองหนุน ตั้งที่จะกล่าวต่อไปในแจ้งทุกประการ

นายทหารกองหนุน<sup>๒</sup> จะได้รับเบี้ยหวัดก็ได้หรือไม่ได้รับก็ได้ แล้วแต่ได้<sup>๒</sup> ทำความชอบความดีมาเพียงใด ในระหว่างที่รับราชการประจำ และเสนาบดีกระทรวงกระลาโหม เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ เป็นผู้ออกคำสั่งว่าให้รับเบี้ยหวัดหรือไม่

การที่จะกำหนดว่า นายทหารจะต้องอยู่ในกองหนุนกี่ปี แล้วจึงปลดเป็นนายทหารประเภทอื่นนั้น แล้วแต่เสนาบดีกระทรวงกระลาโหม เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ จะออกข้อบังคับบัญญัติไว้

ภาคที่ ๓

ว่าด้วยการเรียกคนเข้ารับราชการทหาร

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการทำบัญชีสำหรับเรียกทหาร

มาตรา ๑๖ ในต้นเดือนมีนาคมทุก ๆ ปี ให้นายอำเภอเรียกร้องให้ บรรดาผู้ชายไทยที่มีอายุ ๑๗ ปีเต็ม

12/10/2566



แล้วในปีนั้นเฉพาะอายุเดียว อันอยู่ในท้องที่ของ  
คน ให้มีบางที่ว่าการอำเภอ แล้วให้บอกนาม  
ตัวนามสกุล นามบิดา กับทั้งภูมิลำเนาที่อยู่ และกิจ  
การซึ่งตนกระทำ เช่นเป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียน  
ใด หรือเข้ามาทำสวนตั้งนี้เป็นต้น แล้วเจ้าพนักงาน  
กำกับราษฎรรายชื่อไว้ให้แน่ชัด

บางภูมิจนให้ทำเป็น ๒ ฉบับ ฉบับ ๑ เก็บไว้  
ณที่ว่าการอำเภอ อีกฉบับหนึ่งส่งไปยังผู้ว่าราชการ  
จังหวัดหรือนครบาลประจำจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนครบาลประจำจังหวัด  
ต้องคัดสำเนาภูมิจนส่งไปยังสมุหเทศาภิบาลหรือ  
เสนาบดีกระทรวงนครบาล ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา  
เหนือตนอีกชั้น ๑

มาตรา ๑๗ ในการเรียกร้องให้บรรดาผู้ชายไทยมาขึ้นที่  
การอำเภอตั้งไว้ไว้ในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๑  
นั้น ให้ยกเว้นบุคคลที่จะกล่าวต่อไปนี้

- ๑. พระภิกษุที่มีสมณะศักดิ์และเป็นเปรียญ  
ไม่ต้องเรียกร้องให้มา และไม่ต้องลงนามใน  
บัญชีเลย

๒. คนบ้านคนคอกที่ยกเว้น จากราชการทหาร  
เลยแล้วนั้น ไม่ต้องเรียกร้องให้มาและไม่ต้อง  
ลงบาญชีเลย

๓. พระภิกษุที่ไม่มีสมณะศักดิ์และไม่ได้เป็น  
ปรีชญ์กับทั้งสามเดระรัฐธรรมนูญ ไม่ต้องเรียกร้อง  
ให้มายังที่ว่าการอำเภอ แต่ให้นายอำเภอส่งเจ้า  
พนักงานไปไต่ถามรายนามที่เจ้าอาวาส หรือผู้  
ปกครองสำนักสงฆ์ แล้วก็เอาลงบาญชีไว้

๔. ผู้ที่อยู่ในความปกครอง อันแน่นอนเช่น  
นักเรียนในโรงเรียนต่างๆ เป็นต้น ถ้านายอำเภอ  
เห็นว่าไปเรียกรายนามจากผู้ปกครองจะสะดวกกว่า  
ดังนี้ไซ้ร้ ก็ให้ทำได้ ไม่ต้องเรียกร้องให้มา แต่  
คงเอารายนามมาลงบาญชี

๕. คนที่ต้องราชทัณฑ์อยู่ในคุกขัง ไม่ต้อง  
เรียกร้องให้มา ให้ผู้ปกครองเรือนจำส่งรายชื่อมา

๖. บุคคลในหมายเลข ๓-๔-๕ นั้น ถ้า  
ปรากฏว่าเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาตามมาตรา ๒๐ อยู่ใน  
อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับรายชื่อ ส่งรายชื่อ  
ไปให้นายอำเภอตามภูมิลำเนาของผู้ขึ้นจัดการ

ลงบัญชีสำหรับขึ้นทะเบียนเป็นคนกองเกินอัตราใน  
อำเภอตามภูมิลำเนา

มาตรา ๑๘ ผู้ใดติดขัดเพราะความป่วยเจ็บ หรือด้วยเหตุ  
ใด ๆ ก็ดี ไม่สามารถจะมายังที่ว่าการอำเภอ  
ตามนัด ต้องให้บิดาหรือมารดาหรือญาติที่สนิท  
หรือผู้เลี้ยงดู ปลดรองแทนบิดามารดานั้นมาแทน  
ตัวและแสดงหลักฐานให้แน่ชัด

ถ้าไม่มีผู้มาแทนหรือผู้ซึ่งอ้างว่ามาแทนแสดง  
หลักฐานให้เป็นที่พอใจของนายอำเภอไม่ได้ ก็  
นับว่าหลักเลี้ยงขี้ขี้

ถ้ามีคนที่พิการทุพพลภาพไม่สามารถรับราชการ  
ทหารได้เลย ให้จัดการตามความในมาตรา ๓๒  
หมายเลข ๕ คือนัดให้มาในคราวรวมคนตรวจ  
เลือดเข้ากองประจำการ เพื่อกรรมการจะได้  
ตรวจและปลดจากราชการทหาร

มาตรา ๑๙ บุคคลต่างชาติ ครั้นแปลงชาติเป็นไทยแล้ว  
เมื่อใด ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอภายใน  
๓๐ วัน เพื่อให้เขาลงทะเบียนไว้ตามความใน  
มาตรา ๑๖ ถ้าไม่ไปแสดงตนให้นับว่าหลักเลี้ยง

ชัดเจน เว้นเสียแต่ถ้าอายุครบ ๔๕ แล้ว ไม่  
ต้องไปสแดงตน

มาตรา ๒๐ การที่จะนับว่าบุคคลมีภูมิลำเนา อยู่ใน อำเภอ  
ใดในการที่จะทำบัญชีตามความในหมวดที่ ๑ นี้  
ให้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑ ชายหนุ่มที่ยังมีบิดามารดา ถึงแม่จะอยู่  
ในท้องที่ใด ๆ ก็ดี แต่ถ้ามีบิดา หรือถ้าบิดา  
ถึงแก่กรรมแล้วมีมารดา หรือถ้าทั้งบิดาและ  
มารดาถึงแก่กรรมแล้ว มีผู้ที่ดูแลแทนบิดามารดา  
ทำมาหาเลี้ยงชีพประจำอยู่ในอำเภอใด ให้นำนับว่า  
เป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอนั้น

๒. ชายที่มีภรรยาเป็นหลักฐนแล้ว ถ้าตั้ง  
ทำมาหาเลี้ยงชีพประจำอยู่ในอำเภอใด ให้นำนับว่า  
มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอนั้น

๓ ชายที่สอบสวนไม่ได้ความว่า เข้าเกณฑ์  
อย่างใดใน ๒ ประการที่กล่าวมาข้างบนนี้ เมื่อ  
เจ้าพนักงานพบในอำเภอใด ก็ให้นำนับว่ามีภูมิลำ  
เนาอยู่ในอำเภอนั้น

พ.ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๒๖๒

มาตรา ๒๑

วิธีกำหนดอายุนั้น ให้ถือเอาปีที่เกิดเป็น  
เกณฑ์ และนับเต็มเดือน ถ้าเกิดในปีใดให้ถือ  
เอาวันที่ ๑ ของปีนั้นเป็นวันเกิด ถ้าไม่ปรากฏ  
ปีเกิดให้ถือเอาตามที่เพื่อนบ้านเชื่อกันว่าอายุเท่าใด  
ประกอบกับการสังเกตรูปร่างกายนั้นเป็นเกณฑ์ กั  
หนดอายุ

### หมวดที่ ๒

ว่าด้วยการขึ้นฐีเบียรเป็นคนกองเกินอัตรา

มาตรา ๒๒

เมื่อได้ทำบัญชีตามที่ว่ามาแล้วแล้ว ก็ให้  
ขึ้นฐีเบียรคนเหล่านั้น เป็นคนกองเกินอัตรา  
ทั้งสิ้น คนที่อายุ ๑๗ นั้นให้ขึ้น ฐีเบียรในจำนวน  
ปีใหม่ซึ่งอายุ ๑๘ และให้ใบสำคัญประจำตัวว่า  
เป็นคนกองเกินอัตรา ใบสำคัญนี้ถ้าเจ้าพนักงาน  
ของรัฐบาลผู้ใดจะเรียกร่องตรวจตราต้องให้ดู

มาตรา ๒๓

คนที่ม้อายุ ๑๘ ปีเต็มในปีใดให้เรียกว่าคนชั้น  
ปีนั้นสำหรับราชการทหาร เช่นผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปีเต็ม  
ในปี ๒๔๕๔ เรียกว่าคนชั้นปี ๒๔๕๔ ดังนี้ เป็นต้น

มาตรา ๒๔ ผู้ที่มีได้ลงใบอนุญาต และเลยไม่ได้ขึ้นบัญชีเป็น  
 คนกองเกินอัตราพร้อม กับคนขึ้นปีเดียวกัน เพราะ  
 เหตุใด ๆ ก็ดี ให้ขึ้นบัญชีพร้อมกับคนขึ้นปีที่  
 ถัด ๆ ไป ตามที่จะปรากฏขึ้นเมื่อใด แต่ถ้ามิได้  
 ขึ้นบัญชีจนอายุครบ ๔๕ ปีเต็มแล้วจึงเป็นอันงด  
 ไม่ต้องขึ้นบัญชีเลย

มาตรา ๒๕ ผู้ที่ได้แปลงชาติเป็นไทย ได้แปลงชาติในปี  
 ใดให้ขึ้นบัญชีเป็นคนกองเกินอัตราพร้อมกับคน  
 ชนพื้นเมือง เว้นแต่ถ้ามีอายุครบ ๔๕ ปีเต็มแล้ว ก็เป็น  
 อันงดไม่ต้องขึ้นบัญชี

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยวิธีเรียกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา ๒๖ ให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้เป็น กรรมการ  
 ตรวจสอบเลือกชายฉกรรจ์เข้ารับราชการ ในกองประจำการ

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนครบาลประจำจังหวัดหรือผู้แทนแห่ง ๒ นัดงให้แทนตัว

๒. นายอำเภอท้องที่

๓. สัสดีจังหวัดหรือผู้แทน

๔. นายทหาร ซึ่งผู้บัญชาการมณฑลทหารบก หรือกระทรวงทหารเรือตั้งไป

๕. นายแพทย์ทหารบกหรือทหารเรือ หรือ ถ้าไม่มีนายแพทย์ทหารก็ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารตั้ง นายแพทย์พลเรือนผู้ใดคนหนึ่งทำการแทน

กรรมการอย่างน้อยต้องมี ในขณะที่ตรวจเลือกคน เข้ากองประจำการทุกแห่ง แต่ไม่ต้องทำการพร้อม กันทุกอำเภอ อาจทำในอำเภอ ๑ ให้แล้วเสร็จจึง ทำในอีกอำเภอ ๑ ต่อไปตั้งกันได้

มาตรา ๒๓๖

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้เป็นกรรมการชั้น สูงสำหรับแนะนำและตรวจตราการเหนือกรรมการ ตรวจเลือกอีกที่ ๑

๑. เสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือสมุหเทศาภิบาล

๒. สัสดีมณฑล (สัสดีกรุงเทพมหานคร)

๓. ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก หรือผู้ที่บัญชาการมณฑลทหารบกตั้งให้แทนตัว หรือผู้ที่กระทรวงทหารเรือตั้งเป็นกรรมการ

มาตรา ๒๘ การเรียกคนเข้ารับราชการในกองประจำการนั้น ให้เรียกในต้นปีทุก ๆ ปี ก็คือในระหว่างเดือน เมษายนและพฤษภาคม ถ้าไม่มีเหตุการณ์อันจำเป็นแล้ว เจ้านาที่ฝ่ายทหารต้องบอกไปยังเสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือสมุหเทศาภิบาลเป็นเวลา ล่วงมา ๖ เดือน ว่าจะต้องการคนเข้ากองประจำการจกมณฑลใดเท่าใด และให้ส่งคนแล้วเสร็จภายในเดือนใด

การเรียกคนเข้าประจำการ เป็นพลทหาร รัชยาวัง ทหารเรือ ตำรวจพระนครบาล ตำรวจภูธรนั้น เจ้านาที่ผู้ปกครองทหารและตำรวจนั้น ต้องบอกความมายังกระทรวงกระลาโหมก่อน

มาตรา ๒๙

เมื่อเสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือสมุหเทศาภิบาลได้รับคำบอกเล่าแล้ว ต้องตรวจบัญชีชายฉกรรจ์ที่เป็นคนกองเกินอัตราอายุ ๒๑ ปีในปีที่จะเรียกเข้ากองประจำการนั้นมีมากน้อยเท่าใด หักที่ทราบว่าต้องยกเว้นออกแล้ว จะมีพอแก่จำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการหรือไม่ ถ้าพอก็จะเรียกแต่



ณเพาะคนอายุ ๒๑ ถ้าไม่พอต้องกะเรียกคน  
 อายุ ๒๒ ด้วย แล้วก็ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด  
 หรือนครบาลประจำจังหวัดต่างๆ ให้ส่งเรียกคน  
 ตามที่กะเรียกนั้นทั้งหมดมาขังที่ว่าการอำเภอต่างๆ  
 หรือที่ใดภายในจังหวัดนั้นวันนั้นๆ กับบอกให้  
 ทราบด้วยว่าจะต้องการคนเข้ากองประจำการ จาก  
 จังหวัดใดเท่าใด

ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนครบาลประจำจังหวัด  
 ส่งไปยังนายอำเภออีกชั้น ๑ บอกให้ทราบด้วยว่า  
 ต้องการคนเข้ากองประจำการ จากอำเภอใดเท่าใด  
 ตามส่วนที่มีมากและน้อยดังปรากฏในบัญชี

มาตรา ๑๖

ให้นายอำเภอจัดการเรียกชายฉกรรจ์ตามอายุ  
 ที่กะเรียกนั้นทั้งหมดตามรายชื่อ ที่มีในบัญชีคน  
 กองเกินอัตราทั้งคนที่ปรากฏขึ้นใหม่ ให้มายังที่ว  
 การอำเภอหรือที่ซึ่งกำหนดนั้นในวันเวลานั้นๆ เว้น  
 แต่พระภิกษุสามเณรผู้ธรรม และนักบวชกับทั้งคน  
 ซึ่งอยู่ในที่คุมขัง ให้คัดออกเสียทีเดียวไม่ต้อง

เมื่อถึงวันกำหนดให้คนมา ให้กรรมการตรวจเลือก เริ่มต้นให้อ่านบัญชีรายชื่อตรวจตัวคนเป็นลำดับว่ามาพร้อมหรือขาดตกอย่างไร

ในการขานชื่อนี้ เมื่อขานชื่อผู้ใดคนหนึ่งและผู้นั้นอยู่ขณะนั้นก็ให้ขานตอบว่ามาแล้ว และถ้าคนเห็นว่าตนควรจะได้รับความยกเว้นเลย ตามความในมาตรา ๗ (เฉพาะเรื่องคนพิการบุพภาพ) หรือได้รับความผ่อนผันตามความในมาตรา ๓๔ ก็ให้ร้องขึ้นในเวลาพร้อมด้วยหลักฐาน ผู้ร้องนั้นกรรมการต้องตรวจตัดสินว่าควรยกเว้น ผ่อนผันหรือไม่และจดหลักฐานไว้ และขานชื่อคนอื่นจัดการอย่างอื่น ๆ ไปที่เดียว

ถ้าผู้ใดมาไม่ได้ต้องมีตัวผู้แทน ก็ต้องให้มีบิดาหรือมารดา หรือผู้ใดผู้หนึ่งมาแทนตั้งที่ไว้ ในมาตรา ๑๘ นั้น และให้ผู้แทนแข็งแรงหลักฐานในการที่มาแทนนั้น ทั้งแข็งแรงเหตุคัดค้านที่ตัวผู้นั้นไม่มา ถ้ากรรมการเป็นที่พอใจแล้วก็แหงบานัญชีตามสมควรแก่เหตุ ถ้าไม่เป็นที่พอใจ หรือไม่มีใครมาแทนเลยต้องนับว่าหลบหลัก ต้อง

จัดการติดตามได้ส่วน เมื่อสมควรจะฟ้องให้  
ศาลลงโทษก็ให้จัดการฟ้องต่อไป

มาตรา ๓๒ ในส่วนร่างกายของคนๆ นั้น ให้แพทย์  
ตรวจและกรรมการวางบทแบ่งคนออกเป็น ๔ จำ  
พวกดังนี้

๑ คนที่มีร่างกายดี รัฐบาลจะเป็นทหารพล  
รบได้

๒ คนที่มีร่างกายพิการเล็กน้อยรัฐบาลใน  
จำพวกผู้ช่วยพลรบได้

๓ คนที่ร่างกายยังไม่แข็งแรงพอ สมควรจะ  
เลื่อนเวลาไป ให้มารับตรวจอีกในขณะที่ยัง  
คนเข้ากองประจำการคราวนำ แล้วให้เข้าประจำ  
การในครั้งนั้นไม่เลื่อนอีก เว้นแต่จะต้องใน  
ประเภทยกเว้น

๔ คนที่มีร่างกายทุพพลภาพ ไม่สามารถรับราชการ  
ทหารได้เลย ต้องปลดจากราชการทหาร  
ทีเดียว

สำหรับคนจำพวกที่ ๓ ที่ ๔ นั้น ให้ให้ใบ  
สำคัญประจำตัว แสดงความตามที่กรรมการได้  
พิจารณาวางบทแล้วนั้น

คนจำพวกที่ ๔ นั้น ต้องมาให้ นายแพทย์  
 ตรวจอีก ในขณะที่มีการเรียกทหารเข้าประจำการ  
 เมื่อคนชั้นปีเดียวกับตนปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑  
 (อายุครบ ๒๓) ครั้ง ๑ เมื่อคนชั้นปีเดียวกับตน  
 ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ (อายุครบ ๓๐) อีก  
 ครั้ง ๑ เมื่อคนชั้นปีเดียวกับตนปลดเป็นกองหนุน  
 ชั้นที่ ๓ (อายุครบ ๔๐) อีกครั้ง ๑

ถ้าเมื่อตรวจขณะใด ปรากฏว่าร่างกายกลับ  
 บริบูรณ์สมควรรับราชการทหารได้แล้ว ให้เรียก  
 ไปสำคัญเดิมนั้น และชั้นภูมัยรบกongเกินอัตรา  
 ถ้ายายุ ๓๐ แล้วให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่เหมาะสม  
 กับอายุ

ให้เสนาบดีกระทรวงกระลาโหมออกข้อบังคับ  
 วางระเบียบโดยละเอียด สำหรับกรณีที่นายแพทย์  
 จะต้องปฏิบัติในเรื่องตรวจร่างกายนี้ หักกำหนด  
 ขนาดสูงและขนาดตัวครอบกว่า ต้องเป็นเท่าใด  
 จึงสมควรให้เข้ากองประจำการได้

มาตรา ๓๓

12/10/2566

พระภิกษุสามเณรผู้ธรรมและนักบวช ซึ่งบวช  
 ก่อนอายุ ๒๓ ปี และบวชภายหลังวันขึ้นพระราชน

บัญญัติขึ้น กับทั้งคนที่ต้องราชทัณฑ์อยู่ในที่คุมขัง ก่อนอายุ ๒๓ ปี ภายหลังจากใช้พระราชบัญญัตินี้ ทั้งคนในมาตรา ๒๔ ซึ่งอายุ ๑๗ ปีถึง ๒๒ ปี เมื่อใช้พระราชบัญญัตินี้แล้ว หนีพ้นจากฐานะที่ควร ได้รับความยกเว้นตามพระราชบัญญัติในปีใด ถ้า อายุตั้งแต่ ๒๑ ขึ้นไปแล้วให้เรียกเข้ากองประจำ การในคราวที่ใกล้ที่สุด เว้นเสียแต่ถ้าอายุครบ ๓๐ แล้วจึงให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่เหมาะสมกับอายุ

มาตรา ๓๓

เมื่อใดที่คนแยกเว้นด้วยเหตุต่าง ๆ ออก แล้ว ถ้าปรากฏว่าจำนวนคนที่เรียกมามากกว่า จำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ จึงจัดการผ่อนผันให้ แก่บุคคลประเภทต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไป

๑ บุตรที่จำเป็นหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา ซึ่ง บุพลาภไม่มีหนทางหาเลี้ยงชีพ และไม่มีผู้น เลี้ยงดู ผ่อนผันให้เฉพาะบุตรคนเดียว และ เฉพาะเวลาที่จำเป็นหาเลี้ยงบิดา หรือมารดานั้น จริง ๆ ถ้าบิดาหรือมารดาซึ่งบุพลาภมีบุตรที่จะ ต้องเข้าประจำการพร้อมกันหลายคน คงผ่อนผัน แต่คนใดคนหนึ่งคนเดียว ตามที่บิดาหรือมารดา

12/10/2566  
จะเลือกให้เป็นผู้หาเลี้ยง

๒. นักเรียนซึ่งศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อนผันรอการเข้าประจำการไว้ตลอดเวลาที่ยังศึกษาอยู่ และภายในอายุ ๒๕ ปี

๓. ครูทั้งปวง ว่าเป็นข้าราชการ และครูเขลยศักดิ์ ซึ่งมีใบสำคัญจากเสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือสมุหเทศาภิบาลว่าเป็นครูทำการสั่งสอนศิษย์เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า ๒๐ คนเสมอ ๆ

๔. ผู้ที่กระทำการเพาะปลูกด้วยกำลังแรงของตนเองประกอบด้วยกำลังทรัพย์ของตนเองโดยแท้ และได้เสียอากรไม่ต่ำกว่าปีละ ๔๐ บาท

๕. การผ่อนผันนั้นหมายความว่า ยังไม่ส่งเข้ากองประจำการ ให้คงอยู่ในประเภทกองเกินอัตราแล้วให้มาแสดงตนอีกทุก ๆ คราวที่มีการเรียกคนเข้ากองประจำการ มีการตรวจสอบอีกทุก ๆ ครั้ง

ถ้าได้ผ่อนผันเรื่อยไปทุก ๆ ปีจนคนชั้นนี้เดียวกับคนได้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ แล้ว จึงปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ เหมือนกัน แต่ก่อนที่จะถึงกำหนดปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ นั้น ถ้าตรวจ

ครั้งใดปรากฏว่าหมดเหตุที่จะผ่อนผันแล้ว ให้  
ส่งเข้ากองประจำการ

อนึ่งถ้าไม่สามารถจะผ่อนผัน ให้บุคคลทั้ง ๔  
ประเภทนี้ทั้งหมดได้ เพราะจะทำให้คนไม่พอ  
ตามจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ก็ให้ผ่อนผันเป็น  
ชั้น ๆ คือผ่อนผันคนประเภทที่ ๑ ก่อน คนยัง  
เหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เป็น  
ลำดับไป

ถ้าจำนวนคนนั้นเหลือม ก็อาจผ่อนผันคน  
ประเภทที่ ๑ ได้บางคนแต่ไม่หมด หรืออาจผ่อน  
ผันคนประเภทที่ ๑ ทั้งหมดกับคนประเภทที่ ๒  
บางคน หรืออาจผ่อนผันคนประเภทที่ ๑ ที่ ๒  
ทั้งหมดกับคนประเภทที่ ๓ บางคน หรืออาจผ่อน  
ผันคนประเภทที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ทั้งหมดกับคนประ  
เภทที่ ๔ บางคนดังนี้ ต้องจัดการให้คนในประ  
เภทที่จะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดนั้น จับสลากกัน  
แล้วผ่อนผันให้พอแก่จำนวนที่อาจจะผ่อนผันได้

มาตรา ๓๕ ถ้าได้ผ่อนผันคนทั้ง ๔ ประเภทจนหมดแล้ว

12/10/2566

ก็ยังมีคนมากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ จึงให้

มีการจับสลากเลือกคนในหมู่ที่ไม่ได้รับความผ่อน  
 ภาษีอื่นหนึ่ง คือจับสลากสีแดงอย่าง ๑ สั  
 ค์อย่าง ๑ และถ้าสมมุติว่ามีคน ๕๐๐ คน แต่  
 ต้องการเพียง ๑๐๐ คน ให้ทำฉลากสีแดง ๑๐๐  
 ฉลาก ทำฉลากสีดำ ๓๐๐ ฉลาก

แต่ถ้ามีผู้ขังมัยหรือบรรดาศักดิ์ฝ่ายพลเรือน  
 ขันสัญญาบัตรที่จะต้องส่งเป็นนักเรียนนายดาบตาม  
 ความในมาตรา ๑๒ นี้สักคน เช่นมีอยู่ ๑๐ คน  
 เมื่อทำฉลากเสร็จแล้วให้คน ๑๐ คนนั้นจับก่อน ถ้า  
 สมมุติว่าจับได้ฉลากแดง ๕ คน ฉลากดำ ๕ คน  
 ให้เพิ่มฉลากแดงเข้าอีก ๕ ฉลากครบจำนวน ๑๐๐  
 ตามเดิม ลดฉลากดำลง ๑๐ ฉลากคงมี ๒๕๐  
 ฉลาก แล้วให้คนอื่นจับต่อไป ส่งผู้จับได้  
 ฉลากแดงเข้ากองประจำการ ผู้ที่จับได้ฉลากดำ  
 ให้คงอยู่ในกองเกินอัตรา ผู้ที่จะส่งเป็นนักเรียน  
 นายดาบต้องนับ นอกจำนวน พลทหารที่ฝ่ายทหาร  
 ขอเกณฑ์

มาตรา ๓๖ ถ้ากรรมการตรวจเลือกมีความสงสัยอย่างใด  
 12/10/2566  
 ในหลักฐานที่จะยกเว้นหรือผ่อนผัน และรู้สึก



ว่ากรรมการไม่สามารถจะตัดสินเด็ดขาดลงไปได้  
เพราะเหตุใดก็ดี ให้หรือไปยังเสนาบดี  
กระทรวงนครบาลหรือสมุหเทศาภิบาล

ถ้าผู้ที่ถูกเรียกมาไม่พอใจในความตัดสินของ  
กรรมการตรวจเลือกเห็นว่าไม่เป็นยุติธรรมไซ้ ก็  
ให้ยื่นใบร้องทุกข์ต่อเสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือ  
สมุหเทศาภิบาลได้ แต่ต้องส่งเข้าประจำการตาม  
คำตัดสินของกรรมการตรวจเลือกนั้นไป กว่าจะได้  
รับคำตัดสินของกรรมการชั้นสูง

มาตรา ๓๗ เมื่อได้รับข้อหาหรือใบร้องทุกข์แล้ว ให้  
เสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือสมุหเทศาภิบาลนำ  
ความไปศึกษาและตัดสินเด็ดขาดในกรรมการชั้นสูง  
ซึ่งกล่าวถึงในมาตรา ๒๗

มาตรา ๓๘ ส่วนผู้ที่ตกลงแล้วว่าต้องเข้ากองประจำการนั้น  
ให้ขึ้นบัญชีเบียร์ในกองประจำการ และจะสักหมาย  
ด้วยหรือไม่แล้วแต่เสนาบดีกระทรวงทะเลาใหม่  
จะสั่ง

แต่ถ้าผู้ใดมีศหรือบรรดาศักดิ์ฝ่ายพลเรือนชั้น  
สัญญาบัตรที่จะส่งเป็นนักเรียนนายดาบ ให้หรือการ

ขันธ์เบียร์ไว้ก่อน ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือ สมุหเทศาภิบาล บอก ราย นามไป ยังเสนาบดี กระทรวงกระลาโหมเมื่อสั่งให้ส่งตัวไปเป็นนักเรียน นายดาบดแก้ไขได้วันใดจึงส่งตัวไป และขันธ์เบียร์ ตามสังกัดที่กระทรวงกระลาโหมจะสั่ง

ส่วน ผู้ ขันธ์เบียร์ในกอง ประจําการนอกจาก นั้นให้มอบให้ ฝ่ายทหาร หรือ ตำรวจพระนครบาล ตำรวจภูธร ซึ่งเป็นฝ่ายที่ ต้องการคนเข้า ประจําการ นั้นรับตัวไป

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยระเบียบรับราชการทหาร

มาตรา ๓๕

บรรดาผู้ที่ต้องเข้าประจําการ ให้รับราชการ ในประเภทต่าง ๆ เป็นลำดับไปดังนี้

อยู่ในกองประจําการ ๒ ปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑, ๗ ปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒, ๑๐ ปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๓, ๖ ปี

12/10/2566

ผู้ที่อายุ ๑๘ ปีแล้วยังไม่ได้เข้าในประเภทใดจะแล

พ. ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๒๗๖

ไม่มีข้อยกเว้นตามความในมาตรา ๗ ให้อยู่ใน  
กองเกินอัตราทั้งสิ้น

มาตรา ๔๐ วันเริ่มรับราชการนั้น ให้นับเอาวันที่ขึ้นสู่วัย  
นั้นเป็นเกณฑ์

มาตรา ๔๑ ผู้ใดได้รับราชการในกองประจำการครบกำหนด  
๒ ปีแล้ว ก็ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ อยู่ใน  
กองหนุนชั้นที่ ๑ ครบกำหนด ๗ ปีแล้ว ก็ปลด  
เป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒ ครบ  
กำหนด ๑๐ ปีแล้ว ก็ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๓  
อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๓ ครบ ๖ ปีแล้วปลดพ้น  
ราชการทหาร

มาตรา ๔๒ ผู้ที่อยู่ในกองเกินอัตรา ถ้าไม่ได้เข้ากอง  
ประจำการเลย และอยู่ในกองเกินอัตราจน  
คนชั้นปีเดียวกับตนได้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒  
แล้ว ให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ เหมือนกัน  
แล้วก็ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๓ แล้วปลดพ้น  
ราชการทหารต่อไป

มาตรา ๔๓ การปลดคนกองประจำการเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑  
นั้น ถ้าเสนาบดีกระทรวงกระลาโมเห็นว่ามี

12/10/2566

เหตุจำเป็นที่จะเลื่อนเวลาไป ให้มีอำนาจสั่งเลื่อน  
 ไปได้เป็นเวลา ๔ เดือน ถ้ามีราชการสำคัญ  
 ทรงพระราชดำริว่าควรให้คนกองประจำการคงรับ  
 ราชการต่อไปยังไม่ปลดเป็นกองหนุน และเมื่อ  
 มีประกาศกระแส พระบรมราชโองการใน ราชกิจจา  
 นุเบกษาแล้ว คนกองประจำการต้องคงรับราช  
 ราชการต่อไปตามกำหนดที่มีในประกาศ

เมื่อได้ประกาศกฎอัยการศึกในห้องที่ใดแล้ว  
 จะงดการปลดคนกองประจำการออกเป็นกองหนุน  
 ในห้องที่นั้น

มาตรา ๔๔ คนกองประจำการ ต้องมีหน้าที่รับราชการประจำ  
 อยู่ในกรมกองทหารตามที่เจ้านายฝ่ายทหารกำหนด  
 ให้ และได้รับพระราชทานเงินรางวัลประจำเดือน  
 เบี้ยเลี้ยงตามอัตรา กับทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค  
 พร้อมสรรพ

อนึ่งการที่จะจำแนกคนกองประจำการไปอยู่ใน  
 เหล่าใดชนิดใดจำพวกใด หรือให้ทำหน้าที่อย่าง

ได้นั้น ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจำแนกให้เหมาะสมกับ  
คุณวุฒิและความสามารถของบุคคลนั้น ๆ เช่นผู้  
ที่โต ศึกษาในทางแพทยมาแล้วก็ควรให้รับราชการ  
ในทางแพทย์ทหารดังนี้เป็นตัวอย่าง

มาตรา ๔๕ คนกองเกินอัตรานั้นให้คงอยู่ตามภูมิลำเนาของ  
ตน ไม่ต้องอยู่ประจำในกรมกองทหาร แต่  
ถ้ามีการระดมพลใหญ่ ต้องเข้ารับราชการในกอง  
ประจำการทันที กับในเวลาปรกติมีหน้าที่เข้ามารับ  
ความฝึกหัดสั่งสอนปี ๑ ไม่เกิน ๒ เดือน

มาตรา ๔๖ คนกองหนุนชั้นที่ ๑ นั้น อนุญาตให้ไป  
อยู่ตามภูมิลำเนาของตน ไม่ต้องอยู่ประจำใน  
กรมกองทหาร แต่ถ้ามีการระดมพลใหญ่จึงต้อง  
กลับเข้ากองประจำการ กับในเวลาปรกติมีหน้าที่เข้า  
มาฝึกซ้อมวิชาทหารปี ๑ ไม่เกิน ๒ เดือน

มาตรา ๔๗ คนกองหนุนชั้นที่ ๒ อนุญาตให้ไปอยู่ตามภูมิ  
ลำเนาของตนเหมือนกัน เมื่อมีการระดมพลใหญ่  
และฝ่ายทหารเรียกจึงต้องกลับเข้ากองประจำการ  
กับในเวลาปรกติมีหน้าที่เข้ามาฝึกซ้อมวิชาทหารปี ๑  
ไม่เกิน ๑ เดือน

มาตรา ๔๘ คนกองหนุนชั้นที่ ๓ อนุญาตให้ไปอยู่ตาม  
ภูมิลำเนาของตนเหมือนกัน ต่อเมื่อมีการระดม  
พลใหญ่และฝ่ายทหารเรียก จึงต้องกลับเข้ากอง  
ประจำการ

มาตรา ๔๙ บรรดาผู้ซึ่งรับราชการในกองประจำการครบ กํา  
หนดแล้ว และระหว่างที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑  
ที่ ๒ ที่ ๓ นั้น ไม่ต้องให้เสียเงินค่าราชการ  
กับผู้ที่ได้รับราชการเต็มตามกำหนดในพระราชบัญญัติ  
นี้แล้ว คือรับราชการในกองประจำการ ๒ ปี  
ในกองหนุนชั้นที่ ๑ ครบ ๗ ปี กองหนุน  
ชั้นที่ ๒ ครบ ๑๐ ปี กองหนุนชั้นที่ ๓  
ครบ ๖ ปี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้  
นั้นพ้นจากที่จะต้องเสียเงินค่าราชการจนตลอดชีวิต

มาตรา ๕๐ คนกองเกินอัตรา หรือคนที่ปลดตรงจากกอง  
เกินอัตราไปอยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒ ถ้าไปใดใด  
เรียกเข้ามารับความฝึกหัดสั่งสอน หรือฝึกซ้อม  
วิชาทหาร จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ  
ราชทานเงินให้แก่ผู้ที่ต้องเรียกเข้ามานั้น แก่กับ  
จำนวนที่ตนต้องเสียค่าราชการ

มาตรา ๕๑ ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ ที่ ๒ และในกองเกินอัตราในขณะที่ยังเข้ามารับความฝึกหัดสั่งสอนหรือฝึกซ้อมวิชาทหาร จะได้รับพระราชทานแต่เบี้ยเลี้ยงเท่านั้น ไม่มีเงินรางวัลประจำเดือน ถ้าเป็นนายทหารหรือนายดาบที่มีเบียดหัวัดให้คงรับพระราชทาน เบียดหัวัดเต็ม ตามกำหนดนั้นด้วยไม่ตัดรอน

มาตรา ๕๒ ในการปลดทหารจากกองประจำการเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ จากกองหนุนชั้นที่ ๑ เป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ จากกองหนุนชั้นที่ ๒ เป็นกองหนุนชั้นที่ ๓ จากกองหนุนชั้นที่ ๓ ให้พ้นราชการเลย กับทั้งใบสำคัญกองเกินอัตราและการปลดคนกองเกินอัตราเป็นกองหนุนนั้น ให้เป็นหน้าที่สัสดีพร้อมกับผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญเข้ามาที่ในกรมกองทหารออกสมุดระดมพลประจำตัว แล้วเอาประกบกันเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้ถือประจำตัวอยู่เสมอ

ในการปลดจากกองหนุนชั้นที่ ๓ ให้พ้นราชการทหารเลยนี้ คงออกแต่ใบสำคัญ ไม่ต้องมีสมุดระดมพลประจำตัว

มาตรา ๕๓

ทหารประเภทกองประจำการกับทั้งทหารสมัค  
หรือทหารจ้าง กับผู้เข้ารับราชการระดม หรือเข้า  
รับความผูกมัดทั้งสิ้น ผู้ล่ข้อมวิชาทหาร ให้ขึ้น  
อยู่ในความปกครองบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา  
ฝ่ายทหารตามลำดับชั้น ส่วนนอกจากที่กล่าว  
ไว้ อยู่ในความปกครองของเจ้าน้ำที่ปกครองท้องที่  
อย่างพลเมืองทั่วไป แต่ส่วนนายทหารและ  
นายดาบนอกกองประจำการ ต้องฟังบังคับบัญชา  
ของผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารนั้นด้วย

ภาคที่ ๔

ว่าด้วยทหารอาสาทหารสมัคและทหารจ้าง

หมวดที่ ๑

อธิบายศัพท์

มาตรา ๕๔

ทหารอาสา คือผู้ที่มาที่จะต้องรับราชการ  
ทหารกองประจำการ แต่เจ้าน้ำที่ยังไม่ได้กำหนด  
ให้เข้าประจำการ ผู้นั้นขอร้องเข้ารับราชการกอง  
ประจำการเอง

มาตรา ๕๕

ทหารสมัค คือผู้ที่ถึงกำหนดปลดออกจากกอง  
ประจำการแล้ว ขอคงอยู่ในกองประจำการต่อไป  
หรือผู้ที่ได้ปลดออกจากกองประจำการแล้ว ขอ  
กลับเข้ารับราชการกองประจำการอีก



มาตรา ๕๖ ทหารจ้าง คือผู้ที่ยังไม่ต้องรับราชการทหาร  
กองประจำการ หรือทหารซึ่งมิได้อยู่ในกองประจำการก็ดี ยอมรับจ้างเข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยที่ได้ตกลงกันมีค่าจ้าง

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยทหารอาสา

มาตรา ๕๗ ทหารอาสา มีสิทธิที่จะเลือกเหล่าเลือกชนิด  
เลือกจำพวกเลือกกรมทหารนั้นได้ ถ้าไม่มีเหตุ  
ขัดข้องแล้วให้เจ้าแม่ทัพทหาร บรรลุให้ต้องตาม  
ความประสงค์ของผู้อาสา หรือเจ้านายจะไม่รับ  
ทหารอาสาก็ได้ เมื่อได้รับเข้ารับราชการแล้วก็เป็น  
อย่างเดียวกันกับทหารกองประจำการทุกประการ

มาตรา ๕๘ ทหารอาสาต้องรับราชการในกองประจำการเต็ม  
กำหนด ๒ ปี ถ้ายังไม่ครบ ๒ ปีจะออกจากกอง  
ประจำการไม่ได้ เว้นเสียแต่ถ้าทหารอาสนั้น  
เป็นบุคคลที่มีประกาศนียบัตรมาสดำรงว่าได้ศึกษา  
จบชั้นมัธยม ๘ ตามหลักสูตรของกรมศึกษาธิการ  
แล้ว ให้รับราชการในกองประจำการเพียง ๑ ปี  
เท่านั้น

มาตรา ๕๙ เมื่อทหารอาสาได้รับราชการครบกำหนด ปลด  
ออกจากกองประจำการแล้วก็ให้ปลดเป็นกองหนุน  
ชั้นที่ ๑ แลปลดตามลำดับต่อไป

## หมวดที่ ๓

ว่าด้วยทหารสมัคร

- มาตรา ๖๐ ทหารที่ขอสมัครรับราชการในกองประจำการนั้น ถ้าเป็นการสมควรแก่ประโยชน์ของราชการ ก็ให้รับไว้เป็นกำหนด ๖ เดือน ๑ ปี หรือ ๒ ปี ตามที่จะได้ตกลงกัน ถ้าได้ตกลงสมัครเป็นเวลาเท่าใด ผู้สมัครเองจะร้องขอลาออกจากกองประจำการก่อนกำหนดนั้นไม่ได้ ทหารสมัครต้องอยู่ในบุพทวินัยอย่างทหารกองประจำการทุกประการ
- มาตรา ๖๑ เมื่อรับราชการครบกำหนดตามที่สมัครแล้ว อาจสมัครต่อได้อีกเป็นระเบียบ เช่นเดียวกับที่สมัครครั้งแรก
- มาตรา ๖๒ ผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารอาจบังคับให้ทหารสมัครออกจากกองประจำการเมื่อใด ๆ ก็ได้
- มาตรา ๖๓ ถ้าทหารสมัครผู้ใดได้รับราชการ ในกองประจำการ เพิ่มขึ้นจากกำหนดที่ตนต้องประจำการมาแล้ว ก็ปี ก็ให้ตัดเวลาที่จะต้องรับราชการในกองหนุน

ชั้นที่ ๑ ลงเท่านั้น เช่นสมัครรับราชการในกองประจำการเพิ่มอีก ๒ ปี แล้วออก ก็ให้อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ เพียง ๕ ปี ดังนี้ เป็นต้น นอกจากนี้ถ้าผู้ใดได้สมัครรับราชการในกองประจำการต่อเนื่องไปเป็นเวลา ๖ ปี ให้พ้นจากการรับราชการในกองหนุนชั้นที่ ๓ คือพอถึงกำหนดปลดจากกองหนุนชั้นที่ ๒ ก็ให้ปลดชั้นราชการทหารเลยก็ได้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยทหารจ้าง

มาตรา ๖๕ ทหารจ้างนั้นเมื่อจะเข้ารับราชการต้องทำสัญญากับ และให้เป็นไปตามสัญญานั้นทุกประการ ถ้าในสัญญาไม่ได้กล่าวถึงกำหนดเวลาที่ต้องรับราชการ แม้ราชการจะให้ทหารจ้างออกจากราชการเมื่อใดก็ต้องออก หรือทหารจ้างจะลาออกเมื่อใด ก็ต้องอนุญาตให้ออก แต่ต้องยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชา ให้ทราบล่วงหน้าก่อนที่จะออกนั้นไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และต้องส่งสรรพทรัพย์สิ่งของหลวงซึ่งอยู่ในหน้าที่ของตนดูแลรักษานั้นให้เรียบร้อย

ทหารจ้าง ต้องอยู่ในยุทธวิธีเยี่ยงทหารกองประจำการทุกประการ

ภาคที่ ๕

ว่าด้วยโทษในการจัดขึ้นความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๕ ผู้ที่อยู่ในกองเกินอัตราหรือกองหนุน ถ้าย้าย  
 ภูมิถ้าเขาไม่บอกนายอำเภอตามความในมาตรา ๕  
 ท่านว่ามันมีความผิด ต้องลงอาญาจำคุกไม่ต่ำกว่า  
 ๑ เดือนและไม่เกิน ๖ เดือน

มาตรา ๖๖ ผู้ใดหลีกเลี่ยงจัดขึ้น ไม่มาตามกำหนดที่  
 นายอำเภอป่าวร้องเรียกมาลงบาญชี หรือเรียก  
 มาสำหรับจะตรวจเลือกให้เข้ากองประจำการ หรือ  
 หลีกเลี่ยงจัดขึ้น ก็จะไม่เข้ารับราชการทหารตาม  
 พระราชบัญญัตินี้ ในประการใด ๆ ก็ยังไม่ได้  
 ระวังความลงไว้ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องลง  
 อาญาจำคุกไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนและไม่เกิน ๓ ปี  
 ถ้าผู้ใดสมรู้เป็นใจให้ผู้อื่นหลีกเลี่ยงจัดขึ้น ดังที่  
 กล่าวมานี้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องลงอาญาจำคุก  
 ไม่ต่ำกว่า ๑ เดือนและไม่เกิน ๑ ปี

มาตรา ๖๗ ผู้ใดที่กรรมการตรวจเลือก ใต้ละให้เข้ากอง  
 ประจำการแล้ว หลบหลีกไปเสียก่อนที่ไปถึง  
 กรมกองทหาร ท่านว่ามันมีความผิดต้องลงอาญา  
 จำคุกไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนและไม่เกิน ๓ ปี ถ้าผู้ใด  
 สมรู้เป็นใจให้ผู้อื่นหลบหลีกดังว่ามาแล้ว ท่าน  
 ว่ามันมีความผิดเสมอกับผู้ที่หลบหลีก ให้ลง  
 อาญาคุกเดียวกัน

มาตรา ๖๔

ผู้ใดทำร้ายร่างกายตนเอง โดยให้ผู้อื่นทำหรือทำเอง เพื่อให้พ้นจากราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่ามั่นคงความผิดต้องลงอาญาจำคุกไม่ต่ำกว่า ๑ ปีและไม่เกิน ๘ ปี ผู้ที่สมรู้เป็นใจในการที่ผู้ใดทำร้ายตนเอง ตามที่กล่าวมาแล้วนี้ ท่านว่ามั่นคงความผิดต้องลงอาญาจำคุกไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนและไม่เกิน ๔ ปี

มาตรา ๖๕

ผู้ใดสลับแปลงสักกับ ที่เจ้าพนักงานได้สักหมายไว้หรือสักปลอมก็คิด ทั้งผู้สมรู้เป็นใจในการนี้ ผู้นี้มั่นคงความผิดต้องระวางโทษฐานหลักเลียงที่จะไม่เข้ารับราชการทหาร และสมรู้เป็นใจตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

ภาคที่ ๖

ว่าด้วยการเกณฑ์ใหม่

มาตรา ๗๖

ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ แล้วในบัดนี้ ต้องให้อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ นั้นต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วก็ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ และต่อๆ ไปตามลำดับ

ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒ แล้วในบัดนี้ให้อยู่ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้แล้วจึงปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๓

ผู้ที่ได้ปลดขกราชการทหาร ตามพระราช  
บัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารรัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๔  
เสร็จแล้ว ให้เป็นอันพ้นเลยไป

ผู้ที่ได้รับใบสำคัญ กองเกินอัตราอยู่ก่อนแล้ว  
ถ้าไม่ได้เข้ากองประจำการ ก็ให้คงเป็นกองเกิน  
อัตราต่อไป แต่ถ้าอายุ ๓๐ ปีไปแล้วก็ให้ปลดเป็น  
กองหนุนในชั้นที่เหมาะสมกับอายุ

มาตรา ๗๑

บุคคลซึ่งปวงที่มีอายุครบ ๑๘ เต็มแล้วในขณะ  
ที่เริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้ และยังไม่ครบ ๓๐  
มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อำเภอใด ให้มายำเภอ  
ในท้องที่นั้น เรียกร้องมาลงบัญชีตามความ  
ในมาตรา ๑๖ ซึ่งรัฐเบียร์เป็นเกณฑ์เกินอัตรา  
และจัดการตามความในหมวดที่ ๑ แห่งภาคที่ ๓  
เว้นแต่ผู้ที่มีข้อยกเว้นตามความในมาตรา ๗ กับทั้ง  
ผู้ที่เป็นทหารในกองประจำการ หรือกองหนุนชั้น  
ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ก็แห่งทหารที่รับใบสำคัญเป็นกอง  
เกินอัตรา และใบสำคัญขกราชการทหารอยู่แล้ว  
ไม่ต้องเรียกมาลงบัญชี

มาตรา ๗๒

สำหรับผู้ที่ป็นนายทหารบกเรือชั้นสัญญาบัตร  
แล้ว นอกจากผู้ทรงพระกรุณาตั้งขึ้นเป็นนาย  
ทหารพิเศษนั้น ให้เสนาบดีกระทรวงกระลาโหม  
เสนาบดีกระทรวงทหารเรือปฏิบัติการจัดขึ้น

๑. ผู้ที่อยู่นอกประจำการ ให้ขึ้นบัญชีเบียร์และเข้าบัญชีเป็นนากทรงงแทนตามพระราชบัญญัตินี้

๒. ผู้ที่อยู่ในประจำการให้ขึ้นบัญชีเบียร์ในกองประจำการ เพื่อให้การดำเนินงานไปตามความในมาตรา ๑๕ แต่ให้ในวันรับราชการตามที่ได้รับราชการมาแล้ว

มาตรา ๑๓

นักเรียนนายร้อยนายเรือ และนักเรียนทำกรนายร้อยซึ่งมีอยู่บัดนี้ ผู้ใดมีอายุครบ ๑๘ หรือเลยแล้วให้ขึ้นบัญชีเบียร์เป็นนากทรงงประจำการตามความในมาตรา ๑๓ ทั้งสิ้น

ภาคที่ ๑

ว่าด้วยการรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๔

ให้เสนาบดีกระทรวงกระลาโหม และเสนาบดีผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่เป็นผู้รักษาพระราชบัญญัตินี้ จำแนกตามข้อความ อันอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้น ๆ และมีอำนาจออกกฎเสนาบดีวางระเบียบการให้ดำเนินไปตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อได้รับพระบรมราชานุญาต และประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในพระราชบัญญัตินี้

อนึ่งให้สัตตังจังหวัด ทั้งสัตติมณฑล สัตตีกองภาพพระมหากษัตริย์เจ้ากรมสัตตี่ หรือผู้แทนมีอำนาจ และนำที่ตรวจตราแนะนำให้การทำมาฉุยี่คนตามพระราชบัญญัตินี้ ดำเนินไปโดยถูกต้องเสมอ

พระราชบัญญัตินี้ตราไว้เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นวันที่ ๒๕๑๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ วันที่ ๒๗ มิถุนายน หน้า ๒๕๕)

จ่านักหอสมุด



### ประกาศรวมกรมรถไฟสายเหนือ

กับสายใต้เป็นกรมเดียวกัน      แลตั้งผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง



มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลโท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นผู้บัญชาการรถไฟชั่วคราว ตั้งแจ้งอยู่ในประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๕ เดือนมิถุนายน การที่ได้ทรงพระราชดำริให้ จัดการในกรมรถไฟหลวงเช่นนี้ ก็เพื่อพระราชประสงค์จะให้รวมกรมรถไฟสายเหนือกับสายใต้ ซึ่งบัดนี้แยกกันบังคับบัญชาอยู่นั้นเข้าเป็นกรมเดียวกัน เพื่อจะได้สะดวกแก่การบังคับบัญชา และเป็นประโยชน์แก่การประหยัดพระราชทรัพย์ยิ่งขึ้น บัดนี้ได้ทรงรับรายงาน นายพลโท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน กราบบังคมทูลว่า ได้ทรงจัดการในกรมรถไฟให้เป็นรูปพอจะรวมกันได้แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมรถไฟสายเหนือกับสายใต้เข้าเป็นกรมเดียวกัน เรียกว่ากรมรถไฟหลวง ให้ นายพลโท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง ให้ นายกิตตินิสัยวงศ์ เป็นที่ปรึกษาในกรมรถไฟหลวง แลให้ ลิลิตาเนน เจ้ากรมรถไฟหลวงสายเหนือเสวย ให้ นายไวเลอร์ เป็นหัวหน้าพเนกวิชาในกรมรถไฟหลวงรับราชการทดลองพระเดชพระคุณตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศสมณวันที่ ๒๗ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๗ มิถุนายน หน้า ๑๐๕)

## กฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล

ว่าด้วยป่าช้า แลนายป่าช้า

เนื่องจากการทำทะเลเป็นคนตาย ตามความในพระราชบัญญัติ  
การตรวจสอบบาปผู้สิ้นในคร้ว แลการจดทะเบียนคนเกิด  
คนตาย ถนนชัยดำบด พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ บัดนี้ทรง  
พระราชดำริเห็นว่า สมควรจะวางระเบียบการป่าช้าที่ฝากแล  
ฝังศพเผาศพไว้ให้เป็นที่เรียบร้อยสืบไป จึงทรงพระกรุณา  
โปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล วางกฎประกอบ  
พระราชบัญญัตินั้นขึ้นไว้ ดังนี้เพื่อมีความต่อไปนี้

### กำหนดที่ฝังศพแลเผาศพ

ข้อ ๑ ในท้องที่ตำบลใดอำเภอใด สมควรจะมีป่าช้าที่ฝากหรือ  
ฝังศพ เผาศพที่แห่ง เสนาบดีกระทรวงนครบาลจะได้กำหนด  
แลประกาศให้ทราบทั่วกัน ถ้าแลในเวลาใดเสนาบดีกระทรวง  
นครบาลเห็นสมควร ก็มีอำนาจที่จะเลิกถนนที่ใดที่หนึ่งเสียได้

ข้อ ๒ ให้เจ้าพนักงานเมืองที่ออกใบอนุญาตให้ฝากหรือฝังศพ  
เผาศพได้แต่เฉพาะที่ ๆ เสนาบดีกระทรวงนครบาลได้กำหนดแล  
อนุญาตไว้

ข้อ ๓ เมื่อใดเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นความจำเป็นที่จะอนุญาตให้แก่ผู้ใดทำการเผาสุพในที่ใดโดยเฉพาะ จะต้องรายงานชี้แจงเหตุผลไปขออนุญาตก่อน ถ้าในกรุงเทพฯ ฯ ให้รายงานไปยังกรมพระนครบาล ในจังหวัด ให้รายงานไปขออนุญาตจากนครบาลจังหวัด เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงอนุญาตให้ทำการได้

ว่าด้วยที่เก็บศพแลฝังศพ

ข้อ ๔ ที่เก็บศพกีด ที่ฝังศพกีด ที่เผาศพกีด จะต้องอยู่ในความตรวจตราบังคับบัญชาของเจ้าพนักงานสุขาภิบาล แต่ผู้ปกครองท้องถิ่นในเรื่องรักษาความสะอาด แลป้องกันความรำคาญของสาธารณชน นายปราชัยจะต้องกระทำตามจงทุกประการ ตามความในข้อนี้ไม่เกี่ยวกับกาที่บุคคลจะเก็บศพซึ่งตายตามธรรมดาไว้ในบ้านเรือนโดยประเพณี

ว่าด้วยการเผาสุพ

ข้อ ๕ เพื่อป้องกันความเดือดร้อนรำคาญของสาธารณชนในที่ใกล้เคียงอันจะพึงมีความรังเกียจกลิ่น เพราะฉะนั้น ให้นายอำเภอท้องถิ่นที่มีอำนาจจะกำหนดเวลาปล่อยไฟได้ ตามสมควร

ศพคนอนาถา

ข้อ ๖ ศพคนอนาถาซึ่งไม่มีญาติพี่น้อง หรือมูลนายจัดการให้เป็นหน้าที่ของกรมสุขาภิบาลจัดการ

ว่าด้วยนายบ้ำชา

ข้อ ๗ ผู้ใดจะเป็นเจ้าหน้าที่รักษาป่า หรือที่เผาสุไฟตำบลใด ให้แจ้งความแก่ นายอำเภอท้องที่ เพื่อขอรับใบอนุญาตจาก นครบาลจังหวัดต่อไป

ถ้าแจ้งความนั้น ถ้าเป็นนายบ้ำชาวัดหรือนายบ้ำชาที่มเจ้าของ ปกครองมีอำนาจอยู่ในที่นั้น ต้องให้เจ้าอาวาสหรือเจ้าของผู้ ปกครองลงนามรับรองเห็นชอบมาด้วยในเรื่องราว

ผู้ได้รับตั้งเป็นนายบ้ำชาหรือผู้รักษาป่า ในที่แห่งใดตาม ความในกฎนี้ การตั้งถอนย่อมเป็นไปโดยอำนาจนครบาลจังหวัด แต่เจ้าอาวาสหรือเจ้าของผู้ปกครองบ้ำชาในที่แห่งนั้นมีอำนาจบอก ขอลงถอนได้

ถ้าเวลานายบ้ำชาในที่แห่งใดว่างลง นำที่ความรับผิดชอบ ตามกฎนี้ ย่อมตกไปอยู่แก่เจ้าของผู้ปกครองบ้ำชาในที่แห่งนั้น จะต้องประพฤติตาม

ข้อ ๘ ในเวลาใด ถ้ามีการแก่งแย่งเกิดขึ้นด้วยเรื่องผู้ใดจะ สมควรเป็นนายบ้ำชา ให้นครบาลจังหวัดมีอำนาจที่จะงดใบ อนุญาตนั้นไว้เสีย จนกว่าจะตกลงกัน หรือออกใบอนุญาต ให้ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นนายบ้ำชาขึ้นในที่ใดก็ได้ ตามที่เห็นสมควร

นายบ๋าช่า

ข้อ ๕ นายบ๋าช่ามีหน้าที่ดังจะกล่าวต่อไปนี้

(ก) ศพ นายบ๋าช่าจะรับฝากไว้ชั่วคราวก็ดี นำมาฝังหรือเผาก็ดี จะต้องเป็นศพที่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานแล้ว ห้ามไม่ให้ยอมอนุญาตให้ผู้ซึ่งนำศพไปโดยไม่มีใบอนุญาตสำหรับฝังหรือเผาในที่ ๆ คนรักผาอยู่เป็นอันขาด

(ข) เป็นหน้าที่นายบ๋าช่าผู้รักษาสถานที่นั้น ๆ จะต้องรายงานแจ้งเหตุในเรื่องที่ผู้ฝังศพแสดงความในข้อต้นนั้น ให้นายอำเภอทราบทันที เพื่อได้จัดการให้ผู้มีศพนั้นรายงานอาการตายแลพร้อมผู้ฝังศพต่อไป

(ค) ศพซึ่งได้รับอนุญาตให้ฝังหรือเผาไปจากเจ้าพนักงานแล้วนั้น ย่อมเป็นหน้าที่ของผู้รักษายบ๋าช่า หรือที่เผานั้น ๆ จะต้องจดแสดงข้อความการที่ตนได้กระทำลงในใบอนุญาต แล้วเก็บใบอนุญาตนั้นไว้ เมื่อสิ้นเดือนหนึ่ง ให้รวบรวมไปส่งนายอำเภอท้องที่ ๆ ตนเป็นนายบ๋าช่าอยู่นั้นทั้งสิ้น อย่างช้าไม่ให้เกินกว่าวันที่ ๗ ของเดือนใหม่

(ง) เมื่อนายอำเภอท้องที่หรือเจ้าพนักงานสุขาภิบาลได้ขอให้ช่วยเหลือในการฝังหรือเก็บศพ หรือเผาศพคนอนาถ เป็นหน้าที่ของนายบ๋าช่าที่จะต้องช่วยเหลือ

เรียกนายป้าเข้ามาประชุม

ข้อ ๑๐ ในเวลาใดเมื่อนายอำเภอหรือนายทะเบียนใหญ่เห็นเป็นการสมควรที่จะเรียกนายป้าเข้ามาประชุมชี้แจงเพื่อระดมกันจัดการ หรือสั่งให้จัดการโดยเฉพาะในทำนองใด ๆ อันเกี่ยวข้องด้วยประโยชน์สาธารณชนเพื่อเป็นการกุศลที่ดี หรือเป็นการป้องกันความวิบัติที่จะเกิดแก่สาธารณชน เพื่อกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมป้าที่ดี มีอำนาจที่จะทำได้

กำหนดโทษผู้กระทำผิด

ข้อ ๑๑ ผู้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รักษาป้า หรือที่เสาศพ ถ้าขอมรับเก็บศพ ผังศพ เสาศพ โดยผู้ที่นำศพไปนั้นห้ามใบบอนุญาตไม่ตั้งไม้ความผิดชั้นละหุโทษ ปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๕๐ บาท

ข้อ ๑๒ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่กระทำตามที่ไว้ในข้อ ๔ - ๕ - ๑๐ และ ๑๑ ให้นครบาลจังหวัดมีอำนาจที่จะสั่งถอนใบบอนุญาตเสียได้

ข้อ ๑๓ ผู้ใดไม่มีหน้าที่เป็นนายป้า ฝ่าฝืนกระทำการ ผู้ซึ่งมีความผิดปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๕๐ บาท

นายป้าคนใดที่ใดสั่งถอนใบบอนุญาต หรืองดใบบอนุญาตแล้วยังฝ่าฝืนกระทำการหน้าที่นายป้า ผู้ซึ่งมีความผิดตามประมวล

อาญามาตรา ๑๒๗ ตอน ๒

พ. ศ. ๒๕๖๐

หน้า ๒๕๖

ข้อ ๑๔ ผู้ใดขัดขืนคำสั่งเจ้าพนักงานตามเวลาที่ได้กล่าวมา  
ในข้อ ๔-๕ แต่ ๑๐ ผู้นั้นมีความผิดตามประมวลอาญา  
มาตรา ๓๓๔ (๒)

กระทรวงนครบาล

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๘ กรกฎาคม หน้า ๓๐๖)

กฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล กำหนดการใช้ โคมรถยนต์  
ตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ มาตรา ๑๗

บัดนี้ปรากฏว่า รถยนต์โดยมากใช้โคมนำรถมีแสงสว่างกล้า  
เกินไป กระทำให้ผู้เดินทางเมื่อต้องแสงสว่างนั้นมืดมัวตาอาจ  
เป็นเหตุให้เกิดอันตรายในการหลบหลีกกัน

ในพระราชบัญญัติรถยนต์ ร.ศ. ๑๒๘ มาตรา ๒๑ ให้เสนาบดี  
ผู้บัญชาการท้องที่ เมื่อเห็นเหตุจำเป็นก็ให้ขอพระบรมราชานุญาต  
ออกกฎข้อบังคับประกอบพระราชบัญญัติได้

บัดนี้เสนาบดีกระทรวงนครบาลได้รับพระราชทานพระบรมราช  
านุญาตให้ออกกฎข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ภายใน ๖๐ วันนับตั้งแต่วันนี้ไป ให้เจ้าของรถยนต์จัดการ  
แก้ไขโคมนำรถเสียใหม่ ตามกำหนดต่อไปนี้

๑. โคมแก้ไขให้ทำดังนี้

ก. ให้ทาสีหน้ากระจกโคมตอนบนครึ่งหนึ่ง หรือจะใช้สิ่ง  
ใดติดกำบังไว้ก็ได้ หรือ

ข. ให้มีกระบังนำโคมตอนบนงุ้มลงมาพอปลายกระบังได้เส้น  
ศูนย์กลางของกระจกหน้าโคม หรือ

ค. ให้ทาสีหรือปิดกระจาดเป็นรูปสามเหลี่ยมที่จางฉายแสง  
ให้เหลี่ยมบนเหลื่อมลงได้ดวงไฟเล็กน้อย แลเหลื่อมล่างทั้ง  
สองเหลี่ยมจดขอบจางฉายแสง สีที่ทาหรือกระจาดรูปสาม  
เหลี่ยมนี้ขนาดโตไม่เกินกว่าเศษ ๑ ส่วน ๔ ของขอบจาง



๒ โคมไฟฟ้าให้ติดตั้ง

โคมไฟฟ้าให้ทาสีแดง หรือปิดกระดาษแดงหรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีสีแดงซึ่งเห็นว่าเหมาะสมแก่การ ปิดลงที่งานภายในแสงเป็นรูป พระจันทร์ครึ่งซีก ให้ปลายเส้นที่ผ่านกลางกระจกทั้ง ๒ ข้างเทียบ ได้ส่วนตรงกับเลข ๑๑ แลเลข ๘ แห่งนำบีคณาพิกา ส่วนขอบ นั้นให้อยู่ที่ขอบล่างของงานขับแสง

บรรดาโคมไฟฟ้าหรือโคมแก้วที่ติดตั้งไม่ต้องด้วยลักษณะดังกล่าวแล้ว ห้ามมิให้ใช้ เว้นไว้แต่เป็นโคมบางชนิดหรือที่มี เครื่องบังแสงอันเจ้าน้ำที่ผู้จดทะเบียนเห็นเป็นการสมควร อนุญาต ให้คงใช้ได้ต่อไป

แบบตัวอย่างจะดูได้ที่กรมพระนครบาล ตลอดเวลาเปิดที่ทำการ สำเนาแบบตัวอย่างจำหน่ายแผ่นละ ๑๕ สตางค์ ตามราคาทุน

กระทรวงนครบาล

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๘ กรกฎาคม หน้า ๓๑๑)

กฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล  
 ประกอบพระราชบัญญัติการตรวจสอบบัญชีสำมนครวั  
 แลกการจดทะเบียนคนเกิด คนตาย คนย้ายตำบล  
 พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

ด้วยตามความในพระราชบัญญัติการตรวจสอบบัญชีสำมนครวั แลกการจดทะเบียนคนเกิด คนตาย คนย้ายตำบล พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑ มีว่า ให้เสนาบดีกระทรวงการปกครองเมื่อเห็นเป็นการสมควร ก็ให้ขอพระบรมราชานุญาต ออกกฎข้อบังคับ เพื่อประโยชน์แห่งการทำบัญชีไว้ให้แน่นอน

บัดนี้เสนาบดี กระทรวงนครบาลได้รับ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ออกกฎข้อบังคับเช่นไว้ดังมีเนื้อความต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการตรวจสอบทำบัญชีสำมนครวั  
 กำหนดเขตท้องที่แลเจ้าพนักงานทำสำมนครวั

ให้ถือตาม  
 เขตอำเภอ

ข้อ ๑ ให้แบ่งท้องที่การทำสำมนครวัตาม  
 เขตการปกครองอำเภอทุกประการ แลให้  
 เจ้าพนักงานฝ่ายการปกครองท้องที่อำเภอเป็นผู้รับผิดชอบบัญชีราชการ ทำสำมนครวัตามความที่  
 ว่าไว้ในกฎนี้

ตำรวจพระนคร ข้อ ๒ ให้เป็นหน้าที่ตำรวจพระนครบาลสมทบ  
 บาลเป็นเจ้าของ เป็นเจ้าพนักงานออกทำการสำรวจสำมะโนครัว ตาม  
 พนักงานด้วย ที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองอำเภอจะได้กำหนดการ  
 ให้นายอำเภอ ข้อ ๓ ให้นายอำเภอผู้ปกครองท้องที่ออก  
 ออกประกาศ ประกาศกำหนดการเดินสำรวจล่วงมิเปิดไว้ ตามที่  
 กำหนดสำรวจ ประชุมชน หรือให้กำนันผู้ใหญ่บ้านบ่าวร้องให้  
 ทราบว่า จะลงมือทำการสำรวจสำมะโนครัวใน  
 ตำบลใด ตั้งแต่วันใดถึงวันใด

วิธีทำการสำรวจ

ต้องไปยังบ้าน ข้อ ๔ เจ้าพนักงานผู้ทำการสำรวจสำมะโนครัว  
 เรือน จะต้องไปยังบ้านเรือน หรือสถานที่ต่างๆ อันเป็นที่  
 ที่สมควรอาศัยตามท้องที่ที่ นายอำเภอได้ประกาศ  
 บอกกำหนดวันไว้แล้วนั้นทุก ๆ บ้านเรือน แล  
 จดบัญชีแต่ เฉพาะ ผู้ที่ ได้ก็อยู่หลับนอนอยู่ใน  
 เรือนในบ้านเวลากลางคืนเป็นธรรมดา

วิธีจดบัญชี ข้อ ๕ บ้านหนึ่งหรือสถานที่แห่งหนึ่ง ให้  
 จดบัญชีฉบับหนึ่ง แยกประเภท ๆ  
 ครัวหนึ่งในบัญชีสำรวจ รวมทั้งบุตร ภรรยา  
 ญาติคนไข้ และคนอาศัยด้วย

คนที่อยู่ในเรือนแห่งหนึ่ง แต่ไปทำการในที่  
อื่นต้องจดบัญชีสำมะโนครัวในเรือนที่ตนอยู่

ขอให้เจ้าบ้าน  
จดให้ก็ได้

ข้อ ๖ ถ้าหากว่าบ้านใดเจ้าพนักงานเห็นว่า  
เป็นความสวดก จะขอให้เจ้าบ้านหรือผู้ปกครอง  
ควบคุมคนในสถานนั้น ๆ ช่วยจดข้อความตรอก  
ลงในแบบใบสำรวจ โดยชี้แจงลักษณะการให้  
เจ้าบ้านทราบ ดังนั้นก็ทำได้

บ้านชาวต่าง  
ประเทศ

ถ้าเป็นบ้านชาวต่างประเทศ จะขอไปยังผู้  
แทนรัฐบาลต่างประเทศที่ปกครองชาวต่าง ประเทศ  
นั้น ๆ อยู่ก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่เจ้าพนักงานจะเห็น  
สมควร

ในพระราชฐาน

ข้อ ๗ ผู้ที่อยู่ในพระราชฐาน ให้เป็นหน้าที่  
ของกระทรวงวังทำการสำรวจส่ง

เจ้าบ้านต้อง  
ช่วยเหลือ

ข้อ ๘ เมื่อใดถ้าหากว่าเจ้าพนักงานมีความ  
สงสัยจะขอสอบสวนหรือทำสำมะโนครัวให้ถูกถ้วน  
แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านหรือผู้ปกครองควบคุม  
คนในสถานนั้น ๆ ต้องช่วยเหลือกระทำตาม

เจ้าบ้านต้อง  
ลงนามรับรอง

ข้อ ๙ บัญชีสำมะโนครัว เมื่อได้ทำการ  
สำรวจเสร็จแล้ว ในบ้านหนึ่งหรือสถานที่แห่ง  
หนึ่ง เจ้าพนักงานสำรวจต้องอ่านให้เจ้าบ้านหรือ  
ผู้ปกครองควบคุมคนในสถานนั้น ๆ ฟัง เมื่อ

ถูกต้องแล้วให้เจ้าบ้าน หรือผู้ปกครองลงลายมือรับ  
รองไว้เป็นสำคัญ พร้อมกับเจ้าพนักงานผู้ทำการ  
สำรวจ

วิธีนับหลังคาเรือน ข้อ ๑๐ คำว่าหลังคาเรือนนั้น หมายความว่า  
ตึก เรือน โรง เรือแพแลศาลา ซึ่งทำไว้เป็นของ  
ถาวรให้บุคคลหรือทรัพย์สินอาศัย ไม่ใช่ชั่วคราว  
อย่างไรเรียกว่าหลังหนึ่งนั้น ให้หมายเอาทรวด  
ทรง ถ้าอกไก่ติดกันให้นับว่าเป็นหลังหนึ่ง

ว่าด้วยการรักษาบาปุษีสัมโนครวั

ให้ข้อแก่ ข้อ ๑๑ บาปุษีสัมโนครวั ซึ่งเจ้าพนักงาน  
ทะเบียนได้ภาย ได้กระทำการสำรวจตรวจสอบแล้วก็ดี หรือการ  
ใน ๑ เดือน จดทะเบียนคนเกิด คนตาย แลคนย้ายก็ดี ให้  
ถือเป็นหลักไว้ในราชการ ผู้ใดซึ่งมีรายการอยู่ใน  
บาปุษีนั้นแล้ว แลจะขอแก้ไขเปลี่ยนแปลง  
เพราะเหตุจำเป็นความคลาดเคลื่อนประการใดก็ดี  
ให้นำหลักฐานมาแสดงต่อเจ้าพนักงาน แลขอแก้ไข  
เสียภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันสำรวจ  
หรือวันแจ้งความแล้วเป็นต้นไป

ผู้ใดแจ้งความย้ายที่อยู่บอกข้อความให้ผิดจาก  
บาปุษีสัมโนครวัเดิม ให้ถือบาปุษีสัมโนครวั  
เดิมเป็นหลักฐานในราชการ

ว่าด้วยเลขหมาย

เจ้าบ้านต้องรับ ข้อ ๑๒ เมื่อเจ้าพนักงานได้ทำการสำรวจสำ  
ผิดชอบซ่อม มโนครวัในบ้านใดเรือนใดเสร็จแล้ว เจ้าพนักงาน  
แลรักษา จะได้ติดเลขหมายประจำบ้านไว้ทุก ๆ บ้าน เลข  
หมายนี้ให้ เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้าน เป็นผู้รับผิดชอบ  
ระวังรักษาซ่อมแซมให้คงดีไว้ ถ้าหายไปเจ้า  
ของบ้านต้องโทษ

ผู้เรือนต้อง ข้อ ๑๓ ผู้ใดซื้อบ้านเรือนที่เจ้าพนักงานได้  
คืนเลขหมาย ติดเลขหมายบ้านไว้แล้ว และจะไม่ปลุกขึ้นใหม่  
ในที่นั้นต่อไป ต้องนำเลขหมายประจำบ้านไปคืน  
ต่อนายอำเภอผู้ปกครองท้องที่ภายใน ๘ วัน นับ  
แต่วันเธอ

ปลุกเรือนใหม่ ข้อ ๑๔ ผู้ใดสร้างบ้านเรือนขึ้นใหม่ ยังไม่  
ให้ขอเลขหมาย มีเลขหมายของเจ้าพนักงาน ให้แจ้งความขอ  
เลขหมายประจำบ้านต่อนายอำเภอผู้ปกครองท้อง  
ที่ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้สร้างแล้วเป็น  
ต้นไป

โทษผู้ทะเลวั้น ผู้ใดทะเลวั้นไม่ กระทำ ตาม ความที่ กล่าว ไว้ ใน  
ข้อ ๑๒-๑๓-๑๔ มีความผิดตามพระราชบัญญัติ

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยการจดทะเบียนคนเกิด คนตาย

เจ้าพนักงาน ข้อ ๑๕ ให้กรรมการอำเภอผู้ปกครองท้องที่  
ผู้จดทะเบียน เป็นเจ้าพนักงานรับจดทะเบียน คนเกิด คนตาย  
ตามความในมาตรา ๕

ผู้รับผิดชอบใน ข้อ ๑๖ สถานที่ต่าง ๆ ดังเช่น วัด โรง  
ที่ชุมนุมสถาน พยาบาล โรงทหาร โรงเรียน เรือนจำ ที่ทำ  
การไปรษณีย์โทรเลข สถานีรถไฟ สถานีตำรวจ  
พระนครบาล หรือสถานที่ทำการต่างๆ ของรัฐบาล  
หรือวังพระราชวัง เมื่อมีคนเกิด คนตาย เป็น  
หน้าที่ของหัวหน้าผู้ควบคุมคนแลปกครองสถานที่  
เหล่านั้น จะต้องแจ้งความต่อกรรมการอำเภอ  
ผู้ปกครองท้องที่ๆ ตั้งสถานที่เหล่านั้น ภายใน  
กำหนด เว้นไว้แต่พระบรมมหาราชวัง พระ  
ราชวัง ซึ่งเป็นที่ประทับพระบาทสมเด็จพระเจ้า  
อยู่หัว แลที่ประทับสมเด็จพระราชินี ฯ ถ้ามี  
คนเกิด คนตาย ให้เป็นหน้าที่เจ้าพนักงาน  
กระทรวงวังผู้เป็นนายทะเบียนแจ้งความไปยังกระ  
ทรวงนครบาลให้ทราบ

หน้าที่เจ้าพนักงาน

ลงทะเบียน ข้อ ๑๓ เมื่อกรรมการอำเภอได้รับแจ้งความว่ามีคนเกิดหรือคนตาย ให้จดคำแจ้งความนั้นลงทะเบียน แล้วให้ผู้ที่มาแจ้งความลงชื่อหรือลงลายมือไว้ให้เป็นหลักฐาน และใบคู่มือให้แก่ผู้มาแจ้งความนั้นรับไป

ใบคู่มือ ข้อ ๑๔ ใบคู่มือนั้น ถ้าแจ้งความคนเกิด ให้บิดามารดาหรือเจ้าบ้าน ที่เด็กเกิดนั้นถือไว้เป็นหลักฐาน ถ้าแจ้งความคนตาย ให้ใช้เป็นใบอนุญาต เก็บหรือฝังหรือเผา ซึ่งจะต้องมอบให้แก่ นายอำเภอผู้รักษาแลจัดการที่เก็บ ที่ฝังที่เผาศพ

ตายโดยนำ ข้อ ๑๕ การรับแจ้งความคนตาย เมื่อกรมสงสัยให้ตรวจ การอำเภอมีเหตุควรสงสัยว่า อาการที่ตายนั้น หรือไตสวน เป็นโรคร้ายอาจจะติดต่อกันได้ก็ดี หรือตายด้วยเหตุถูกกระทำร้ายก็ดี หรือตายด้วยเหตุอันตรายอื่น ๆ ก็ดี เมื่อกรรมการอำเภอมีเหตุสงสัยเช่นนั้น ก็สงสัยว่าจะเป็นโรคร้ายต้องแจ้งความต่อแพทย์ผู้มำหน้าที่จัดการต่อไป ถ้าสงสัยว่าถูกกระทำร้ายตายหรือตายด้วยเหตุอันตราย ให้จัดการไปตามหน้าที่ในกฎหมาย ส่วนใบคู่มือให้รองทนาย แพทย์ หรือผู้มำหน้าที่ชันสูตร ไล่ตรวจ หรือชันสูตร แล้วจึงออกให้ไป



พาสพข้าม  
จังหวัด  
ข้อ ๒๐ ผู้ใดนำศพจากจังหวัดใด จังหวัด  
หนึ่งไปจังหวัดอื่น จะต้องได้รับใบอนุญาตจาก  
นครบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดกำกับไปด้วย

พาสพไปนอก  
พระราชอาณา  
จักร์  
ข้อ ๒๑ เจ้าของศพหรือผู้หนึ่งผู้ใดมีความ  
ประสงค์จะนำ ศพออกไปนอกพระราชอาณาเขต  
จะต้องได้รับใบอนุญาตนำศพจากนครบาลจังหวัด  
อีกครั้งหนึ่ง

แก้ทะเบียน  
สำมะโนครัว  
ข้อ ๒๒ เมื่อกรรมการอำเภอได้รับแจ้งความ  
คนเกิดหรือคนตาย แลได้ออกใบคำมือให้แก่  
ผู้มาแจ้งความแล้ว ต้องแก้ไขบาญชีสำมะโนครัว  
ซึ่งตนรักษาไว้ให้ถูกต้อง

คนเกิดหรือตาย  
โดยไม่มีผู้แจ้ง  
ความเป็นหน้าที่  
ของผู้ปกครอง  
จัดการ  
ข้อ ๒๓ เมื่อกรรมการอำเภอแลกำนันผู้ใหญ่  
บ้าน แพทย์หรือผู้ปกครองตำบล ได้ทราบว่า  
มีเหตุที่กระทำให้อาจมีจำนวนคนเกิดก็ดี คนตายก็ดี  
คลาดเคลื่อนดังเช่นว่ามีคนเกิดหรือคนตายไม่มีผู้  
แจ้งความให้ทราบเป็นต้น ให้เป็นหน้าที่ของกรม  
การอำเภอกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์หรือผู้ปกครอง  
ตำบลผู้ทราบเหตุนั้น จะต้องสอบสวนให้ได้  
ความแน่นอนแล้ว จดทะเบียนแลแก้ไขบาญชี  
สำมะโนครัวหรือรายงานไปยังกรรมการอำเภอ ให้  
จดทะเบียนแลแก้ไขบาญชีสำมะโนครัวให้ถูกต้องโดย  
เร็ว

คนต่างถิ่นมาเกิด ข้อ ๒๔ ถ้ามีคนต่างท้องที่มาเกิดขึ้นในบ้าน  
ใด เรือนใดหรือในที่ใด ซึ่งผู้ที่มาเกิดนั้นมีได้  
มีชื่อในบัญชีสำมะโนครัวของอำเภอ นั้นไซ้ ให้  
กรรมการอำเภอรับแจ้งความเป็นคนเกิด

คนต่างถิ่นมาตาย ข้อ ๒๕ ถ้ามีคนต่างท้องที่มาตาย ซึ่งผู้ตาย  
มิได้มีชื่ออยู่ในสำมะโนครัวของอำเภอ นั้นไซ้ ให้  
กรรมการอำเภอจดทะเบียนและที่อยู่เดิม ชื่อบิดมารดา  
บุตรภรรยาหรือสามีของผู้ตายไว้ให้ชัดเจน แล้ว  
รับแจ้งความการตาย แล้วให้กรรมการอำเภอท้อง  
ที่ ๆ คนมาตาย แจ้งความไปยังกรรมการอำเภอ  
ท้องที่ ๆ ผู้ตายอยู่นั้นให้ทราบ

แก้สำมะโนครัว  
เดิม ข้อ ๒๖ กรรมการอำเภอใดเมื่อได้รับหนังสือ  
แจ้งความว่าคนในท้องของตนไปตายในท้องที่อื่น  
ให้ตรวจสอบแก้บัญชีสำมะโนครัวให้ถูกต้อง

ข้อ ๒๗ กรรมการอำเภอเมื่อได้แจ้งจำนวนคน  
เกิด คนตายใน บัญชีสำมะโนครัว ที่ อำเภอ ถูกต้อง  
แล้ว สิ้นเดือนให้รวมจำนวนคนเกิด คนตาย  
จากทะเบียน คนเกิดคนตาย ประจำเดือนลงใน  
รายงานยื่นไปยังกรมพลจัตวาภายในวันที่ ๗  
ของเดือนใหม่ทุก ๆ เดือน นครบาลจังหวัดเมื่อ  
ได้รับรายงานคนเกิด คนตายจากกรรมการอำเภอ  
แล้ว ให้ยื่นไปยังกรมพระนครบาลภายในวัน  
ที่ ๑๕ ของเดือนใหม่ทุก ๆ เดือน

กำหนดเงินรางวัลให้แก่ผู้มาแจ้งความ

กำหนดเงินรางวัล ข้อ ๒๔ ผู้ใดนำความมาแจ้งต่อเจ้าพนักงาน  
ว่า ผู้ใดผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นผู้น่าที่ต้องแจ้งความคน  
เกิด คนตาย การย้ายละเอียดไม่แจ้งความด้วยประ  
การใด ๆ ก็ดี เมื่อกรรมการอำเภอได้เปรียบเทียบ  
ให้ปรับผู้กระทำผิด หรือศาลได้พิจารณาคดีว่า  
มีความผิดแล้ว ให้กรมพระนครบาลเดนมครบาล  
จังหวัดจ่ายเงินรางวัลให้แก่ผู้นำความมาแจ้งนราย  
ละ ๘ บาท

ปิดข้อผู้แจ้งความ ข้อ ๒๕ ถ้าผู้นำความมาแจ้งต่อเจ้าพนักงาน  
นั้นมีความประสงค์ที่จะปกปิดไม่ให้ข้อปรากฏในที่  
ใด ๆ ก็ให้เจ้าพนักงานนั้น ๆ ปกปิดข้อผู้นั้นได้  
ว่าด้วยการตรวจ

ผู้ตรวจ ข้อ ๓๐ ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ผู้  
ปกครองท้องที่แลตำรวจพระนครบาล ที่จะตรวจ  
ตราเพื่อให้การไปไปตามกฎ

กฎให้ ไว้ลเว้นที่ ๒๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยายมราช  
เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๘ กรกฎาคม หน้า ๓๑๔)

ประกาศพระราชทานพระบรมราชานุญาต  
ให้ เปลี่ยนเสื้อสีเทานายทหารรักษาวัง ฯ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งให้เปลี่ยน  
เสื้อสีเทานายทหารรักษาวัง ฯ ที่ใช้อยู่บัดนี้ เป็นให้ใช้เสื้อ  
สีเทาแบบเสือนายเสือบำชนสัญญาบัตร ชนิดคอตั้ง ดัดคุม  
ทองเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๕ คุม ที่ปากกระเป๋าสีละ ๑ คุม

ประกาศมาณวันที่ ๓ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) เจ้าพระยาธรรมราชาภิบาล

มหาเสวกเอก

เสนาบดีกระทรวงวัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๔ กรกฎาคม หน้า ๓๒๕)

### พระราชกฤษฎีกาให้ ใช้คำนำนามสตรี

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า คำนำนามสตรีซึ่งใช้เรียกกันอยู่ในบัดนี้ยังไม่ดีหลักฐานเปิ่นแน่นอน จึงใช้สืบสนกันไปไม่เป็นระเบียบทรงพระราชดำริห์ เพื่อจะให้คำนำนามสตรีมีระเบียบเป็นหลักฐาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชกฤษฎีกาไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ สตรีทั่วไปทุกชั้นบรรดาศักดิ์ เว้นแต่ (๑) ผู้ที่เนืองอยู่ในราชตระกูล (๒) ผู้ที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์แลราชทินนาม แล (๓) ผู้ที่จะไต่ยกขึ้นกล่าวโดยฉพาะในข้อต่อไป

(ก) ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่มีสามี ให้ใช้คำว่า “นางสาว” เป้นคำนำเนมเดิมแลนามสกุลของตน

ตัวอย่าง — เช่น “นางสาวอบ เอกะวัต” เปนต้น

(ข) ถ้าเป็นผู้ที่มีสามีแล้ว แต่สามีเป็นผู้ยังไม่มืบรรดาศักดิ์ให้ใช้คำว่า “นาง” เป้นคำนำนามแล้วเอานามสกุลของสามีเข้าประกอบ

ตัวอย่าง — เช่น “นางม้วน เอกะวัต” เปนต้น

ถ้าสำหรับใช้เรียกญาเขียนโดยปรกติ (ไม่ใช่ในราชการ) จะใช้แต่คำว่า “นาง” นำนามสกุลเท่านั้นก็ได้

ตัวอย่าง — เช่น “นางเอกะวัต” เปนต้น

(ค) ถ้าสามีเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ชั้นต่ำกว่าพระยาลงมา ให้ใช้คำว่า “นาง” เป็นคำนำนาม ประกอบกับราชทินนามของสามี

ตัวอย่าง — เช่นต่างว่าสามีเป็นหลวงเอกะวัตวิสิฐ เรียกรักษาว่า “นางเอกะวัตวิสิฐ” เป็นต้น

ข้อ ๒ สัตว์ที่สามีมีบรรดาศักดิ์ชั้นพระยา แม่ผู้นั้นจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน ญาติได้รับพระราชทานกัณฑ์ ให้ใช้คำว่า “คุณหญิง” เป็นคำนำนามประกอบกับราชทินนามของสามี

ตัวอย่าง — เช่น “คุณหญิงเอกะวัตวิสิฐ” เป็นต้น

ข้อ ๓ สัตว์ที่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน แม่มีสามีที่มีบรรดาศักดิ์ต่ำกว่าชั้นพระยา ก็ให้ใช้คำว่า “คุณหญิง” เป็นคำนำนามได้ด้วย แต่ให้ใช้ราชทินนามของสามีเข้าประกอบดังในข้อ ๒

ข้อ ๔ สัตว์ที่สามีมีบรรดาศักดิ์ชั้นเจ้าพระยา แต่เป็นผู้ได้รับพระราชทานเครื่องยศด้วยแล้ว ให้ใช้คำว่า “ท่านผู้หญิง” เป็นคำนำประกอบด้วยราชทินนามของสามี

ตัวอย่าง — เช่น “ท่านผู้หญิงมุขมนตรี” เป็นต้น

ถ้ายังมีได้รับพระราชทานเครื่องยศอย่างท่านผู้หญิง ให้ใช้คำนำเหมือนภรรยาชั้นพระยาดังในข้อ ๒ นั้น

ข้อ ๕ สัตว์ที่จะใช้คำว่า “คุณหญิง” เป็นคำนำนามได้นั้น ฉะนั้นแต่ผู้ที่เป็นเอกภรรยาจำพวกเดียว นอกนั้นให้ใช้คำว่า “นาง” เป็นคำนำ

ข้อ ๖ สัตว์ผู้หนึ่งเองในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์แฉก หม่อมหลวง) แม้เมื่อมีสามีแล้ว ก็ยังให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำนามของตนได้ต่อไป แล

(ก) ถ้ามีสามีเป็นผู้ซึ่งไม่มีบรรดาศักดิ์ ก็ให้ใช้นามสกุลของสามีเข้าประกอบกับนามของตน

ตัวอย่าง — เช่นหม่อมหลวงวิไลย ภรรยาแยกแดง เอกะวัต ใช้นามว่า “หม่อมหลวงวิไลย เอกะวัต” ดังนี้เป็นต้น

(ข) ถ้าสามีเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ ก็ให้ใช้ราชทินนามของสามีประกอบกับนามของตน

ตัวอย่าง — เช่นหม่อมราชวงศ์วิลาศ ภรรยาหลวงเอกะวัตวิสิฐ ใช้นามว่า “หม่อมราชวงศ์วิลาศ เวกะวัตวิสิฐ” ดังนี้เป็นต้น

อนึ่งถ้าแม้ว่าสามีจะเป็นผู้ไม่มีบรรดาศักดิ์สูงเท่าใด ๆ ก็ดี ให้สัตว์ผู้เป็นเชษฐภคินีคงใช้บรรดาศักดิ์เดิมของตน เว้นแต่ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องยศตั้งเป็นท่านผู้หญิงแล้ว จึงให้ใช้บรรดาศักดิ์ท่านผู้หญิงแทน

ข้อ ๗ สัตว์ที่มีคำนำนามว่า “ท่านผู้หญิง” “คุณหญิง” แล “นาง” ตามที่กล่าวมาในข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ แลข้อ ๔ นั้น ให้พึงเข้าใจว่าเฉพาะสำหรับผู้ที่กล่าวถึง ถ้าเขียนนามของตนเองไซ้ ไม่ต้องมีคำนำนามด้วย

ตัวอย่าง — เช่น “แยม มุขมนตรี” “นวล เอกะวัตวิสิฐ” เป็นต้น

ข้อ ๘ ท่านผู้หญิง คุณหญิง แดงภรรยาข้าราชการที่ถึงแก่อสัญกรรม ถึงแก่อนิจกรรม แลถึงแก่กรรมแล้ว ผู้จะกล่าวถึงก็ให้คงใช้คำว่า “ท่านผู้หญิง” “คุณหญิง” แล “นาง” เป็นคำนำอยู่ตามเดิม แต่ต้องออกนามตัวด้วย

ตัวอย่าง — เช่น “ท่านผู้หญิงยิ้ม มุขมนตรี” “คุณหญิงเนียน เอกะวัตวิสิฐ” แล “นางเนย เอกะวัตวิสิฐ” เป็นต้น

แต่ถ้าจะลงนามของตนเอง ก็ให้ปฏิบัติตามข้อ ๙

ข้อ ๙ หม่อมห้ามเจ้านาย ( ก ) ถ้าเป็นผู้ที่มีตำแหน่งในพระราชวงศ์ ให้ใช้คำว่า “หม่อม” นำนามของตนประกอบด้วยนามสกุลของสามี ( ข ) ถ้าเป็นผู้ที่เ็นองในพระราชวงศ์ ( คือหม่อมราชวงศ์แลหม่อมหลวง ; ให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำตามเดิม

ข้อ ๑๐ ให้เสนาบดีกระทรวงวัง เป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราชกฤษฎีกานี้

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นวันที่ ๒๔๓๖ ในรัชกาลวชิราวุธานัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม หน้า ๓๒๖)



## ประกาศ

แก้ความในข้อ ๒ แห่งข้อบังคับว่าด้วยการรับบุคคล  
ที่สมัครเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนนายเรือแลนายช่างกล

ตามราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑ หน้า ๕๓๘ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์  
พ. ศ. ๒๔๕๗ ประกาศแก้ไขข้อบังคับว่าด้วยการรับบุคคล ซึ่ง  
สมัครเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนนายเรือแลนายช่างกล ลงวันที่ ๒๒  
กุมภาพันธ์ พ. ศ. ๒๔๕๗ นั้น ความในข้อ ๒ ตั้งแต่คำว่า  
“มีวิชาสอบไล่ได้มีมัธยม ๔ บริบูรณ์แล้วตามใบประกาศนียบัตรนั้น  
ไม่ต่ำกว่า ๑ ปี หรือถ้าสอบไล่วิชาที่โรงเรียนนายเรือแลนายช่างกล  
ได้ตามหลักสูตรมัธยม ๕ ของกระทรวงธรรมการนั้น” ให้แก้  
เป็นดังนี้ “มีวิชาสอบไล่ได้มีมัธยม ๕ บริบูรณ์แล้ว ตามใบ  
ประกาศนียบัตรนั้นไม่ต่ำกว่า ๑ ปี หรือถ้าสอบวิชาที่โรงเรียน  
นายเรือ นายช่างกล ได้ตามหลักสูตรของกรมยุทธศึกษาทหารเรือ  
นอกนั้นคงตามเดิม

ศาลาว่าการกระทรวงทหารเรือ

วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

( ลงพระนาม ) บริพัตร

นายพลเรือเอก เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม หน้า ๓๓๑ )

### ประกาศกระทรวงนครบาล

#### พแนกป้องกันโรคภัย

ด้วยเวลานี้ไข้ทรพิษได้เกิดขึ้นแล้วฉิธรรมดา ในท้องที่  
 อังเภอสัมพันธวงศ์ แลสามแยกหลายราย เสนาบดีกระทรวง  
 นครบาลจึงประกาศณบัดนี้ ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราช  
 บัญญัตติจัดการป้องกันไข้ทรพิษ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ว่า  
 ให้ราษฎรทั้งหลายทั้งผู้ใหญ่แลเด็กทุก ๆ คนซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่  
 ในท้องที่อังเภอสัมพันธวงศ์ แลสามแยก ไปปลูกป้องกัน  
 ไข้ทรพิษณะที่ซึ่งได้จัดเจ้าพนักงานไปคอยปลูกป้องกันเสียให้เสร็จ  
 ภายในกำหนดเวลา ๒ เดือน นับตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป  
 ถ้าผู้หนึ่ง ผู้ใดขัดฉิ หลักเลียงไม่ไปปลูก ป้องกันไข้ทรพิษภายใน  
 กำหนดเวลา ก็จะต้องมีความผิดตามระวางโทษในมาตรา ๑๕  
 แห่งพระราชบัญญัติจัดการป้องกันไข้ทรพิษพระพุทธศักราช ๒๕๕๖  
 นั้น

ประกาศมาณวันที่ ๓ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาขยมราช

เสนาบดี กระทรวงนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม หน้า ๓๓๒)

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ  
ว่าด้วยการสงครามซึ่งมีต่อประเทศเยอรมนี  
และออสเตรียฮังการี

มีพระบรมราชโองการมานพระสุรัสวดีพะเนนาท ในพระบาท  
สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้า  
อยู่หัวดำรงสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ความจริงนั้นเมื่อเกิดสงครามขึ้นใน  
ยุโรปแล้ว ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่ากรุง  
สยามเปนกลาง แต่ได้ถือเอาตามความเป็นกลางอยู่เคร่งครัด  
ต่อมาในเวลาที่มีสงครามอันแล้วแล้วนั้นจเหตุกันั้น

แต่ว่าตั้งแต่ก่อนนั้นมาแล้ว ได้ทรงสังเกตดูตามทางที่สมควร  
จะเห็นได้ในอาการกิริยาของประเทศท่ามกลางยุโรป คือประเทศ  
เยอรมนี ๑ กับออสเตรียฮังการี ๑ ซึ่งได้กระทำการศึกกันแล้ว  
ก็กระทำให้เชื่อได้เป็นแน่ว่าประเทศทั้งสองนั้นได้กระทำศึกมาแล  
ยังกระทำอยู่อีกต่อไป ในวิธีอย่างทีเกล้งหมื่นประมาทต่อหัว  
ข้อใจความสำคัญของความเมตตากรุณาต่อมนุษย์ชน แต่ไม่คมี  
ความนับถือต่อประเทศน้อยทั้งหลายเลย แต่ไม่ถือไม่ทำอย่าง  
เปิดเผยตามความชอบธรรมแลตามสัญญาในระหว่างนานาประเทศ

หลายอย่างหลายทาง จนเห็นได้ว่าเป็นการสงครามอันหนึ่ง ซึ่งประเทศทั้งสองนั้นกระทำศึกต่อการค้าขายต่อชาติมนุษย และต่อความสงบเรียบร้อยของโลกทั่วไป

รัฐบาลสยามได้ยื่นคำร้องขัดขวางต่อวิธีอย่างที่ประเทศเยอรมนีกับออสเตรียยังการได้ใช้กระทำศึก ในเวลาที่ควรจะยื่นแลคำร้องเหล่านี้ประเทศเยอรมนี กับออสเตรียยังการ ก็ไม่เอาใจใส่พิจารณาว่ากล่าวตามที่สมควร จนกระทำให้งำเป็นต้องเห็นการซึ่งเป็นที่เสียใจว่า ไม่มีทางที่จะหวังอย่างใด ๆ แล้วว่าจะตกลงเข้าใจกันโดยดีแลโดยทางไมตรีได้ ในข้อนั้น ๆ

เมื่อเหตุการณ์ทั้งปวงเป็นอยู่อย่างนี้ ก็ย่อมมีแต่ทางอย่างเดียวที่จะทรงพระราชดำริให้เห็นการในที่สุด ว่าความเป็นกลางนั้นจะใช้ไม่ได้อีกต่อไปแล้วแลเมื่อสงครามนั้นมาถึงความสงบเรียบร้อยของโลกแล้ว ความเป็นกลางนั้นก็ไม่เป็นอันพึงควรจะปรารถนาเลย อนึ่งย่อมจะเป็นหน้าที่ของกรุงสยาม ซึ่งเป็นสมาชิกอยู่ในหมู่ที่ชุมนุมประเทศทั้งปวงนั้น จะต้องรักษาความชอบธรรมทั้งหลายในระหว่างนานประเทศ ให้เป็นที่นับถือศักดิ์สิทธิ์อยู่สืบไป

เพราะเหตุฉะนั้น บัดนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก่บรรดาคนทั้งปวงผู้ซึ่งจะเกี่ยวข้องแก่การอันนี้ให้ทราบทั่วกันว่าทางพระราชไมตรีอันเรียบร้อยซึ่งได้เคยมีอยู่ในระหว่าง กรุงสยาม

ฝ่ายหนึ่ง กับประเทศเยอรมนี แลออกเตรียมการอีกฝ่ายหนึ่ง  
นั้น ได้บรรลุถึงที่สุดหมดสิ้นเสียแล้ว แลลักษณะแห่งการ  
สงครามได้เข้ามาตั้งอยู่แทนที่วันด้วย

อนึ่งมีพระบรมราชโองการมานพระสุรัสวดีเสนาบดีราชสังฆการ  
พิเศษแก่บรรดาเจ้าพนักงานฝ่ายทหารแลพลเรือน ของกรุงสยาม  
ทั้งปวงนี้ ให้ให้คิดอ่านเอาใจใส่ระวังแลอุดหนุนเต็มกำลังที่  
กระทำการใดหน้าที่ของตนอันย่อมจะมีในสภาพแห่งสงครามนี้ อีก  
ทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บรรดาเจ้าพนักงานทั้งหลายที่  
อยู่ในบังคับฝ่ายสยาม ว่าตามความจงรักภักดีที่มีอยู่ต่อบ้านเมือง  
ของตนนั้น จงตั้งใจรักษากฎหมายของบ้านเมืองตน แลให้  
จงใจแลเต็มใจช่วยกันอุดหนุนการทั้งปวง ซึ่งเจ้าพนักงานจะได้  
คิดจัดขึ้น ในการที่จะกระทำศึกให้สำเร็จมีชัยแลจะให้ได้ถึงซึ่ง  
ความสงบศึกโดยธรรมอันมั่นคงแน่นอน

อีกประการหนึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศสั่งข้อ  
ไปอีกว่าความประพฤติซึ่งควรจะเป็นที่สังเกตของฝ่ายไทยในการที่  
จะพึงทำต่อคนชาติ ฤชาชนเมือง ฤคชนในบังคับ ฤคชนในบ้องกัน  
ฝ่ายเยอรมันกับออสเตรียอังกาเรียน ผู้ซึ่งอยู่ในพระราชอาณา  
จักรสยามก็ดี แลเป็นผู้ที่กล่าวไว้ในประกาศนี้เรียกว่าศัตรูต่าง  
ประเทศนั้น ให้เป็นไปอย่างว่าไว้ต่อไปนี้ คือ

บรรดาศัตรูต่างประเทศทั้งหลายนี้ ต้องบังคับให้รักษาความสงบเรียบร้อยต่อกรุงเทพฯ แลให้งดเว้นจากความฉกรรจ์จั้งหันตโทษที่จะกระทำผิดต่อความสงบของสาธารณชน แลอย่ากระทำผิดต่อกฎหมายของกรุงเทพฯ แลให้งดเว้นเสียจากการเป็นปรบักษ์ ญาให้ข่าวคราวช่วยเหลือเกื้อหนุน ญาให้ความสะดวกสบายอย่างใด ๆ แก่ศัตรูของกรุงเทพฯ แลให้กระทำตามข้อบังคับซึ่งกล่าวต่อไปในประกาศนี้ ญาที่จะมีในประกาศอีกต่อไปในภายหน้านั้นโดยเคร่งครัด อนึ่งต่อศัตรูต่างประเทศที่ได้ประพฤติตนตามกฎหมายดังกล่าวมานี้ ให้บรรดาคนในบังคับสยามรักษาความสงบแลกระทำด้วยไมตรีอย่างที่สมกับความจริงรักภักดี แลซื่อสัตย์ต่อแผ่นดิน

แลบรรดาศัตรูต่างประเทศ ผู้ซึ่งไม่ประพฤติตนตามบังคับนี้ จะต้องมีโทษ เพิ่มขนจากโทษที่มีอยู่ในกฎหมายแล้ว คือ ต้องคุมขัง ญาต้องหาประกันให้ ญาต้องเอาตัวออกไปเสียให้พ้นจากกรุงเทพฯ ตามข้อบังคับที่ใดตั้งขึ้นไป

อนึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศตั้งข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้ ตามที่เห็นว่าเป็นการจำเป็นในข้อความอันว่าแล้ว เพื่อให้สาธารณชนมีความสงบเรียบร้อยแลปราศจากภัยอันตรายคือ

ข้อ ๑ ห้ามไม่ให้ศัตรูต่างประเทศมี ปืนไฟ เครื่องอาวุธอย่างใด ๆ <sup>๒๕๖๕</sup> ญาแม้แต่ส่วนสำคัญที่จะประกอบเป็นอาวุธก็ดี

ปีสตันกระสุนดินปืนก็ดี เครื่องระงับเสียงปืนไฟแบบแมกซิม  
 ฤาแบบอื่น ๆ ก็ดี ลูกกระเบิดฤาสิ่งของสำหรับทำฤาใช้ในการ  
 ระเบิดก็ดี ไม่ให้มื่ออย่างหนึ่งอย่างใดเปนอันขาด

ข้อ ๒ ห้ามไม่ให้ศัตรูต่างประเทศมีฤาใช้ฤาทำการอันหนึ่งอัน  
 ใดในเรื่องอากาศยาน ฤาในเครื่องวิทยุโทรเลข ฤาในสิ่งใดสิ่ง  
 หนึ่งซึ่งจะใช้สัญญาณคหมายกันฤาในแบบตำราที่จะใช้โทรเลขลับ  
 ฤากระดาษหนังสือฤาสมุดที่เขียนฤาพิมพ์ด้วยอักษรลับ ฤาที่  
 เขียนไม่ให้อ่านเห็นได้ เหล่านี้ห้ามทุกอย่าง

ข้อ ๓ บรรดาสิ่งของทั้งปวงที่มีอยู่เปนสมบัติ หรืออยู่ในมือ  
 ของศัตรูต่างประเทศ ผิดต่อข้อบังคับซึ่งกล่าวมาข้างต้นนี้ให้  
 เจ้าพนักงานฝ่ายสยามจับกุมเอาไว้เสียทั้งสิ้น

ข้อ ๔ ห้ามไม่ให้ศัตรูต่างประเทศเข้าไปใกล้ ฤาเข้าไปอยู่ภายใน  
 ในระยะกิโลเมตรหนึ่งซึ่งจะไปถึงที่แห่งหนึ่งแห่งใด ในที่เหล่านี้  
 คือ ที่กำแพงวัง ที่ป้อม ที่ค่าย ที่โรงแสงสรรพาวุธ สถานีอากาศ  
 ยาน สถานีวิทยุโทรเลข เรือกำปั่นของรัฐบาลฤาเรือรบ ที่ลานอยู่  
 เรือรบ ที่โรงทหารบก ที่วัดดินปืนฤาที่วัดถ่านศิลา ที่โรงเรือนสำหรับ  
 ทำกระสุนดินปืนปีสตันเครื่องทำศึก ฤาทำสิ่งซึ่งจะใช้ในการ  
 ทหารบกฤาทหารเรือ ที่โรงทำไฟฟ้า ฤาที่โรงสูบน้ำฤาถังน้ำประปา  
 ทั้งปวงเหล่านี้เป็นที่ห้าม

ข้อ ๕ ห้ามไม่ให้ศัตรูต่างประเทศเขียน ตีพิมพ์ ฤๅให้ลงพิมพ์ข้อความอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งกล่าวร้ายฤๅขู่เข็ญต่อรัฐบาล ฤๅเจ้าพนักงานฝ่ายสยาม ฤๅกล่าวต่อกรซึ่งเป็นวโรบายของกรุงสยาม ฤๅกล่าวต่อบุคคลฤๅทรัพย์สินสมบัติของผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งรับราชการของกรุงสยามฝ่ายทหารฤๅฝ่ายพลเรือน

ข้อ ๖ ห้ามไม่ให้ศัตรูต่างประเทศกระทำการด้วยตนเอง ฤๅสมรู้เป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการ ซึ่งเป็นปรีภัยต่อกรุงสยาม ฤๅให้ข่าวคราว ฤๅช่วยเหลือเกื้อหนุน ฤๅให้ความสะดวกสมบายอย่างหนึ่งอย่างใดแก่ศัตรูของกรุงสยาม

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้ศัตรูต่างประเทศสอไสรยอยู่ ฤๅอยู่ต่อไปจากการที่ได้เคยอยู่มา ฤๅตั้งอยู่ ฤๅเข้าไป ณที่แห่งใด ๆ ซึ่งจะได้ประกาศต่อไปในภายหน้าว่าเป็ที่ห้าม ตามที่จะเห็นไปในภายหน้า ว่าศัตรูต่างประเทศอยู่ที่นั่นแล้วจะมีเหตุอันตรายแก่ความสงบเรียบร้อย แลความปราศจากภัยของสาธารณชน เว้นเสียแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่โดยมีข้อกำหนดห้ามตามที่กล่าวไว้ในใบอนุญาตนั้น

ข้อ ๘ เมื่อมีเหตุสมควรที่จะเชื่อว่า ศัตรูต่างประเทศผู้ใดช่วยเหลือเกื้อหนุน ฤๅกำลังคิดจะช่วยศัตรูอยู่ก็ดี ฤๅเป็นผู้ที่เกี่ยวไปอยู่ตามอำเภอใจตน จนจะมีเหตุอันตรายแก่ความสงบเรียบร้อยฤๅความปราศจากภัยของสาธารณชนในกรุงสยามก็ดี ฤๅว่าเป็นผู้ฝ่าฝืน ฤๅกำลังคิดจะฝ่าฝืนข้อบังคับข้อหนึ่งข้อใดก็ดี



ต้องให้กุมตัวไปไว้ในที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งได้มีกำหนดให้เป็น  
ที่อยู่ แลอย่าให้ไปจากที่นั้นเมื่อไม่มีใบอนุญาต ถ้าเห็นว่าเห็น  
เป็นการสมควรแล้ว จะให้ออกไปเสียจากกรุงสยามก็ได้

ข้อ ๘ ห้ามไม่ให้ศัตรูต่างประเทศออกไปจากกรุงสยามจนกว่า  
จะได้รับอนุญาตที่จะกำหนดให้ไปอย่างไร ถ้าเว้นเสียแต่ที่ได้  
มีคำสั่งของเจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการ ฝ่ายข้าราชการ ตามพระราช  
บัญญัติเนรเทศคนต่างประเทศจึงจะออกไปได้

ข้อ ๑๐ ห้ามไม่ให้ศัตรูต่างประเทศเข้ามา เข้ามาในแผ่นดิน  
สยาม เว้นไว้แต่ที่จะกำหนดข้อยกเว้นให้เพียงใด ณที่ใดตาม  
ที่จะมีกล่าวไว้จึงจะเข้ามาได้

ข้อ ๑๑ ถ้าเห็นว่ามีการจำเป็นที่จะป้องกัน ไม่ให้มีผู้กระทำ  
ผิดต่อข้อบังคับนี้แล้ว บรรดาศัตรูต่างประเทศทั้งปวงนั้นจะบังคับ  
ให้มาจดชื่อลงทะเบียนไว้ก็ได้

ข้อ ๑๒ ศัตรูต่างประเทศผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมีเหตุสมควรเชื่อได้ว่า  
กระทำการชั่วอยู่ ถ้ากำลังคิดจะช่วยศัตรูก็ได้ ถ้าเป็นผู้ที่เที่ยวไป  
ตามอำเภอใจ จะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ความสงบเรียบร้อย  
และความปราศจากภัยแห่งสาธารณชนก็ดี ถ้าเป็นผู้ทำลาย ถ้า  
พยายามจะทำลาย ถ้าเป็นผู้ที่มีเหตุสมควรเชื่อว่ากำลังคิดจะทำลาย  
ข้อบังคับอันใดอันหนึ่ง ซึ่งได้ตั้งไว้แล้ว ถ้าทำลายข้อกฎหมาย  
ลักษณะอาญาของกรุงสยามก็ดี จะต้องถูกจับกุมตัวมาจับปล้น

หน้า ๓๒๓

พ.ศ. ๒๔๖๐

โดยสารวัตกรมตำรวจพระนครบาล ญัตติตรวจภูธร ญัตติผู้ทำการ  
แทนพนักงานที่วัน ญัตติพนักงานผู้อื่น ๆ อย่างเช่นว่านี้ตามแต่  
ที่จะมีคำสั่งให้จับได้แล้ว แลจะต้องกักขังไว้ในคุก ญัตติทรง  
ญัตติย้ายทหาร ญัตติคุมขังอย่างอื่น ๆ ตามที่จะได้มีคำสั่งให้ทำ

คำประกาศนี้ กับทั้งข้อบังคับที่กล่าวไว้ด้วยนั้น ให้ใช้ได้  
ตลอดทั่วไปในพระราชอาณาจักรสยาม

ประกาศมาแต่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ณ กรุงเทพมหานคร  
วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาล  
ปัจจุบันนี้

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม หน้า ๓๓๓ )

จ่านักหอสมุด

## พระราชบัญญัติห้ามการค้าขายกับชนชาติเป็นศัตรู

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า บัดนี้สภาพการสงครามระหว่างกรุงสยามกับประเทศเยอรมันนี และกับประเทศออสเตรียยังการมีขึ้น แต่เพื่อจะป้องกันพระราชอาณาจักร แลรักษาความสงบแห่งพระนคร จึงจำเป็นจะต้องจำกัดห้ามการสินค้าแลทำกิจการต่อเนื่องด้วยประโยชน์แห่งทรัพย์สินจ่ายให้ปันแก่ชนชาติเป็นศัตรูแผ่นดิน อนึ่งเหตุสมควรจะพิทักษ์รักษาสรรพทรัพย์สินของชนชาติศัตรู ซึ่งตกอยู่ในพระราชอาณาจักรมิให้เป็นอันตรายด้วยจำนงว่าจะได้จัดปลงทรัพย์สินนั้นโดยสถานที่ควรปรองดองกันในขณะศึกสงบ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้สืบไปดังนี้ ฯ

มาตรา ๑ ห้ามมิให้คนใดไม่ว่าอยู่ณที่ใด แลบุทุกชนชาติอื่นใด ๆ ซึ่งอยู่ในสยามราชอาณาจักรเข้ากระทำการสัญญา ฤๅตกลงทำการค้าขายอย่างหนึ่งอย่างใดกับพลเมืองคนในบังคับ ฤๅคนอยู่

ในคุ้มครองของประเทศเยอรมันนี แลประเทศออสเตรียยังการี  
ฤกษ์กับบุทกลั้งหลายซึ่งอยู่ในถิ่นประเทศนั้น ๆ

อนึ่งห้ามมิให้พลเมืองคนในบังคับแห่งประเทศทั้งสองที่กล่าว  
อ้างแล้วนั้นขึ้นทำกิจการค้าขายแต่อย่างใดอย่างหนึ่งในสยามราชอาณาจักร  
ณาจักรแม่ โดยทางค้าขายตรงถึงกันก็ดี ฤกษ์โดยทางอ้อมใช้คน  
อื่นให้เป็นคนกลางก็ดี ก็ห้ามเป็นอันขาด ๆ

มาตรา ๒ การค้าขายแลข้อสัญญาข้อตกลงกันอันคนไท  
ไม่ว่าอยู่แต่ใด ๆ ฤกษ์อันคนชาติอื่นใดซึ่งอยู่ในสยามราชอาณาจักร  
ได้เข้ากระทำกับพลเมืองคนในบังคับ ฤกษ์คนอยู่คุ้มครองของ  
ประเทศเยอรมันนีแลประเทศออสเตรียยังการี ฤกษ์กับบุทกล  
ั้งหลายซึ่งอยู่ในถิ่นประเทศนั้น ๆ โดยบทพระราชบัญญัตินี้  
บังคับให้ถือว่าเป็นโมฆสัญญาทำเสียเปล่าไร้ไม่ได้เลย เพราะ  
เป็นการฝ่าฝืนแก่รัฐประศาสนโยบาย ๆ

ข้อความซึ่งทำนบบังคับไว้ข้างบนนี้ ให้ใช้บังคับนับจำเดิมแต่  
วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ สืบตลอด  
เวลาที่ยังเป็นปรบิกันแก่กันอยู่ จนกว่าจะได้มีพระบรมราชโอง  
การประกาศิตให้ยกเลิกเสีย ๆ

มาตรา ๓ ถ้าว่ามีการค้าขายซื้อขายสัญญาอันคนใดไม่ว่าอยู่  
 ณที่ใด ๆ ฤคนชาติอื่นใด ๆ ซึ่งอยู่ในสยามราชอาณาจักรได้  
 กระทำไว้แล้วแต่ก่อนวันอันกำหนดไว้ในมาตรา ๒ ก็ห้ามมิให้  
 ประพฤติตามซื้อขาย ฤชำระหนี้ใช้เงินฤทรัพย์สินอันอันเกิด  
 แต่ซื้อขาย ฤการค้าขายที่ได้ตกลงไว้ก่อนนั้น เพื่อให้เป็น  
 ประโยชน์แก่คนในบังคับ ฤคนอยู่ในคุ้มครองของประเทศเขร  
 มันนั้นแลอสตรีอังกฤษ ฤบุคคลทั้งหลายซึ่งอยู่ในถิ่นประเทศ  
 นั้น ๆ ตลอดเวลาอันได้กำหนดไว้ทั้งข้างต้นแล้ว แลการประ  
 พฤติสัญญาชำระหนี้สินนั้น ให้ถือว่าเป็นโมฆะทำลายเสียเปล่าใช้ไม่  
 ได้ เพราะเป็นการฝืนแผนการรัฐประศาสนบาย

ถ้าแม้ว่ามีการค้าขายซื้อขายสัญญาอันได้ตกลงทำไว้ก่อนกำหนด  
 เวลาตั้งที่กล่าวข้างบน แต่ยังสามารถได้ประพฤติสัญญาโดยส่ง  
 ทรัพย์สินฤจ่ายเงินให้แก่กันไม่ในวันที่ได้ออกข้อพระราชบัญญัตินี้  
 อธิบตีศาลแพ่งมีอำนาจที่จะสั่งยกเลิกการค้าขาย ฤซื้อขายสัญญานั้น  
 เสียได้ เมื่อคนใดก็ดี คนในบังคับประเทศที่เป็นกลางก็ดี  
 คนในบังคับประเทศที่เป็นสัมพันธไมตรีก็ดี เป็นผู้ร้องขอให้เพิก  
 ถอนเสียตามเหตุที่สมควร ๆ

มาตรา ๔ บทพระราชบัญญัติแห่งมาตรา ๒ แลมาตรา ๓ นี้ยอมให้บังคับได้แก่การค้าขาย ฤๅสัญญาอันได้ทำกันโดยปริยายใช้คนอื่นเป็นคนกลาง ฯ

มาตรา ๕ ผู้ใดเข้ากระทำฉ้อโกงยอมเพื่อกระทำสัญญาค้าขาย ฤๅสัญญาอย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี ประพฤติตาม ฉ้อโกงยอมเพื่อประพฤติดังซึ่งสัญญาค้าขาย ฤๅสัญญาอย่างใด ๆ ก็ดี กับด้วยชนชาติเป็นศัตรู ฤๅกับบุคคลซึ่งอยู่ในประเทศที่เป็นศัตรู ไม่ว่าทำโดยตรง ฤๅโดยปริยายใช้คนอื่นเป็นคนกลางก็ดี ทำโดยกิริยาแฝงในบทพระราชบัญญัติห้ามไว้ดังนี้ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ฤๅปรับไม่เกินกว่า ๑๒,๐๐๐ บาท ฤๅทั้งจำแลปรับทั้ง ๒ สถาน ฯ

บุคคลทุกจำพวก เช่นว่าบุคคลเป็นผู้กำกับรักษา เป็นนายหน้า เป็นตัวแทนชักเสลด เป็นผู้รับประกัน เป็นผู้รับขนบันทุก เป็นผู้ส่งสินค้าลงเรือทะเล แลรู้ถือว่าสินค้า ฤๅสิ่งของอันซึ่งเป็นวัตถุในสัญญาค้าขาย ฤๅสัญญาใด ๆ นั้น มีมูลมาแต่ที่ใดแลจะส่งไปยังที่ใด ยังขืนเอาธุระชวนขายให้แก่คู่สัญญาด้วยกิริยาอย่างใด ในกิจการค้าอันท่านบัญญัติไว้ ควรมิโทษตามข้อความข้างต้นนี้ บุคคลเห็นปานนี้มีโทษฐานเป็นผู้สมรู้ด้วยความผิดนั้น ฯ

เมื่อศาลได้พิพากษาลงโทษผู้ใดแล้ว ศาลมีอำนาจจะสั่งให้รับสินค้า ฤๅทรัพย์สินของ ฤๅราคาแห่งสินค้าทรัพย์สินของนั้น เสียได้ตลอดจนมี รถ เรือ แลยานพาหนะอื่น ๆ ซึ่งใช้การนี้ ฯ

มาตรา ๖ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจัดสรรค้  
 แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์สินของศัตรูไว้ จงสั่งให้เก็บไว้  
 รักษาอายุัดสรรพสิ่งหรือทรัพย์ แลอสั่งหรือมิทรัพย์ของชน  
 ชาตศัตรูไว้ตราบเท่าเวลาสงครามจะสงบเลิกเมื่อใด เมื่อนั้น  
 และจะได้จัดทรัพย์สินนั้นตามกระแสพระบรมราชโองการประการใด ๆ

มาตรา ๗ เจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์สินของศัตรู มีอำนาจจัด  
 การอันควรแก่หน้าที่เก็บทรัพย์สินที่รักษาไว้ เมื่อว่าทรัพย์สินใดมี  
 ลักษณะเป็นละหุภัณฑ์อันพึงจะเสื่อมเสียไม่ได้ให้ ฤาทรัพย์สิน  
 ใดมีราคาไม่คุ้มแก่ค่าเลี้ยงค่ารักษาไว้ ฤาเปลืองของอันเกินรักษา  
 ยาก ฤามีอาจเก็บรักษาไว้ได้โดย โดยบังจัญภายในภายนอก  
 แห่งทรัพย์สินนั้นก็ดี ก็ย่อมมีอำนาจจะเอาทรัพย์สินนั้นจำหน่ายขาย  
 หอตกตลาดได้ ๆ

เจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์สินของศัตรูจงทำฐานะเบี่ยงบัญญัติสรรพ  
 ทรัพย์สินที่รักษาไว้ ฐานะเบี่ยงบัญญัตินี้มหาชนอาจตรวจดูได้ในเวลา  
 สมควรทุกเมื่อ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ๆ

มาตรา ๘ เมื่อความปรากฏแก่เสนาบดีกระทรวงพระคลัง  
 มหาสมบัติว่า กิจการค้าขายซึ่งบุคคลฤาทั้งหุ้นส่วน ฤาบริษัท  
 ใดจัดตั้งค้าอยู่ในสยามราชอาณาจักร มีลักษณะอันพึงกำหนดนับ  
 ได้ว่าทำการค้าเพื่อประโยชน์แก่ชนชาติศัตรูทั้งสิ้น ฤาแต่โดย  
 ส่วนมาก 12/168 ฤาทำการค้าอยู่ใต้บังคับครอบงำของชนชาติศัตรูก็ดี

เพราะเหตุที่บุคคลทุกห้างหุ้นส่วนบริษัทนั้น ฤๅสมาชิกทุกคน ฤๅบางคนแห่งห้างหุ้นส่วนบริษัทนั้นเป็นศัตรูสัญชาติ ฤๅคบค้าสมาคมกับชนชาติศัตรูดังนี้ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ออกคำสั่งให้อายัดแลจัดเด็กกิจการค้าขายนั้นเสีย แลให้ตั้งผู้ชำระบัญชีเพื่อจัดการนี้ให้สำเร็จ ฯ

มาตรา ๕ ผู้ชำระบัญชีที่มีอำนาจบริบูรณ์ เสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้รับโอนกิจการค้าขายนั้น จงรับชำระบัญชีรวมชววยเรียกคืนสินรวบรวมทรัพย์สินรายรับรายจ่ายของกิจการค้าขายนั้น ประมวลบัญชีได้จำนวนเท่าใด เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายแลหักค่าเหนื่อย ซึ่งเสนาบดีกระทรวง พระคลังมหาสมบัติจะได้อนุญาตให้ ไม่เกินกว่าร้อยละห้าแห่งจำนวนทรัพย์สินที่ประมวลได้ออกแล้ว ให้แจกจ่ายให้แก่ผู้เป็นเจ้าของตามข้อพระราชกำหนดกฎหมาย จำนวนทรัพย์สินที่เหลืออีกเท่าใด ให้มอบให้แก่พนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์สินของศัตรู ฯ

ถ้าว่าจำนวนทรัพย์สินรายรับไม่พอกับรายจ่ายใช้เจ้าหนี้ ผู้ชำระบัญชีจึงร้องขอให้ศาลพิพากษา ว่าบุคคลทุกห้างหุ้นส่วนบริษัทนั้นเป็นคนล้มละลาย เมื่อศาลได้ตัดสินคดีนี้แล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีจัดการสืบไปโดยกินนองแลน่างที่ ประหนึ่งว่าเป็นเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินอันศาลได้ตั้งขึ้นตามลักษณะบัญชีล้มละลาย ฯ



มาตรา ๑๐ กรมบัญชีกลางแลกรมพาณิชย์สถิติพยากรณ์ ในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นเจ้าหน้าที่สอบบัญชีแลตรวจกำกับ การชำระเลิกกิจการค้าขาย อันได้บังคับให้เลิกตามพระราชบัญญัติ นี้ ฯ อนึ่งสรรพสมุดบัญชีแลหนังสือเอกสารสำคัญทั้งหลายแห่ง กิจการค้านั้น ให้ผู้ชำระบัญชีมอบแก่กรมพาณิชย์สถิติพยากรณ์ ให้เก็บรักษาไว้ด้วย ฯ

มาตรา ๑๑ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ใดได้ทำล่วง ฎาจัดล่วง บทพระราชบัญญัตินี้ ฎาว่ามีเหตุจำเป็นจะต้องไต่สวนให้ประจักษ์ เพื่อจักเลิกกิจการค้าขายแห่งใดก็ดี เสนาบดีกระทรวงพระคลัง มหาสมบัติมีอำนาจออกลายลักษณ์อักษร แต่งตั้งให้ ผู้ใดผู้หนึ่งเป็น ผู้ตรวจสอบต่อส่งกิจการ

(๑) เพื่อตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีแลหนังสือเอกสารใด ๆ เป็น ของบุคคลฎาห้างหุ้นส่วนฎาบริษัทนั้นเอง ฎาที่ตกอยู่ในความ ครอบงำของบุคคลฎาห้างบริษัทนั้น

(๒) เพื่อบังคับให้บุคคลที่สามารถจะบอกออกความอันเกี่ยว ด้วยกิจการค้าขายของบุคคลฎาห้างหุ้นส่วนฎาบริษัทใด ให้บอก แจ้งข้อความนั้นออก

(๓) แลเมื่อใดเอาตำรวจพระนครบาล กำกับไปด้วยผู้หนึ่ง ให้มีอำนาจเข้าไปตรวจค้นถิ่นฐานบ้านเรือนตึกกรมที่ได้ ไซ้เนื่องกับ กิจการค้านั้น แลให้มีอำนาจจับยึดอายัดซึ่งสรรพสมุดบัญชี แลหนังสือเอกสารต่าง ๆ นั้นได้ด้วย ฯ

12/10/2566

มาตรา ๑๒ ผู้ใดเป็นผู้เก็บงำรักษา ฤาเป็นผู้อาจหยิบยกเอา  
 คู่มือซึ่งสมุคบัญญัติแลหนังสือเอกสารสำคัญใด จัดขึ้นไม่นำพา  
 ไม่สำแดงออกซึ่งสมุคบัญญัติฤาหนังสือเอกสารสำคัญนั้นก็ดี ฤา  
 เมื่อต้องบังคับโดยชอบ ให้บอกออกความตามที่ได้กล่าวไว้ใน  
 มาตราเบื่องบนนี้ จัดขึ้น อ่อนอ้อมไม่นำพา ไม่บอกออกซึ่งข้อความ  
 นั้นให้แจ้งก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษตามที่บัญญัติ  
 ไว้ในมาตรา ๑๔๔ แล ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ฯ

มาตรา ๑๓ ผู้ใดชักยอกฤาซ่อนเร้น ฤาใช้ให้ผู้อื่นให้ชักยอก  
 ฤาซ่อนเร้นซึ่งทรัพย์สินของชนชาติเป็นศัตรู ซึ่งได้อำยัดยึดไว้  
 ตามคำสั่งของเสนาบดีเจ้ากระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง ฤาตามคำ  
 พิพากษาศาลยุติธรรม ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษเหมือน  
 ตั้งว่าไว้ในมาตรา ๕ ข้างต้น ฯ

มาตรา ๑๔ การฟ้องเอาโทษผู้กระทำให้ผิดตามพระราชบัญญัตินี้  
 ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานกรมอัยการฝ่ายเดียว ฯ

ประกาศสมาแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
 เป็นวันที่ ๒๔๔๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม หน้า ๓๔๑)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ  
ตามพระราชบัญญัติห้ามการค้าขายกับชนชาติเป็นศัตรู

ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติห้ามการค้าขายกับชนชาติ  
เป็นศัตรูควมว่า ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแต่งตั้ง  
เจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์สินของศัตรู มีหน้าที่แลอำนาจดังแจ้งใน  
พระราชบัญญัตินี้

เสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ จึงประกาศว่าได้ตั้งให้อธิบดีกรม  
พาณิชย์แลสถิติพยากรณ์ เป็นเจ้าพนักงานผู้พิทักษ์ทรัพย์สินของศัตรู  
แลได้สั่งให้เก็บงำรักษาอาชัตทรัพย์สินของชนชาติศัตรู ตามความใน  
พระราชบัญญัติซึ่งอันนี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

( ลงพระนาม ) กิติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม หน้า ๓๔๘ )

กฎเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ  
ว่าด้วยเจ้าพนักงานสำหรับทำการเก็บภาษีชั้นใน

ด้วยตามความในพระราชบัญญัติภาษีชั้นในเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติตั้งเจ้าพนักงานภาษีสุราขึ้นสำหรับทำการเก็บภาษีชั้นใน ตามพระราชบัญญัติภาษีชั้นใน จุลศักราช ๑๒๔๘ แลมาตรา ๕ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจออกกฎข้อบังคับสำหรับจัดการให้เป็นไปตามข้อความในพระราชบัญญัติซึ่งกล่าวแล้ว

บัดนี้ถึงเวลาอันสมควรที่จะออกกฎเสนาบดี แข่งตำแหน่ง แลหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ทำการเก็บภาษีชั้นในให้ทราบทั่วกัน จึงออกกฎข้อบังคับโดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตไว้ดังนี้

บัดข้าราชการซึ่งมีตำแหน่ง แลหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานคลัง แลเจ้าพนักงานสุรานั้น จะได้ตั้งขึ้นโดยเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ฤ็โดยอุปราชมณฑล แลสมุหเทศาภิบาลมณฑล ให้เห็นว่าเจ้าพนักงานนั้น ๆ เป็นผู้ทำการเก็บภาษีชั้นในตามความในพระราชบัญญัติภาษีชั้นใน จุลศักราช ๑๒๔๘ แลตามความในพระราชบัญญัติเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

หอรัยฎาการพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม หน้า ๓๕๐)

ประกาศตติชนที่หน้าตำบลบ้าน โพนทอง  
จังหวัดไชยภูมิลงเปนนางฟางลอยขึ้นเบญจะ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ที่หน้าตำบลบ้าน โพนทอง ท้องที่อำเภอเมืองจังหวัดไชยภูมิเป็นพื้นที่ดอน การทำนาได้ อากาศร้อนเกินไปประมาณ แผลผลที่ได้ก็ไม่บริบูรณ์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดชั้นที่หน้าตำบลบ้าน โพนทอง ท้องที่อำเภอเมืองไชยภูมิลงเปนนางฟางลอยขึ้นเบญจะ อัตราไร่ละ ๔๐ สตางค์ ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงพระนาม) กิติยากรวรดิษฐ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม หน้า ๓๕๑)

พระบรมนุญาตพระพิขเขต  
พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

สุภามัสตุ พระพุทธศาสนากาลเป็นอดีตกาล ๒๔๖๐ พรรษา  
ปัตติยุบันกาล ผลในตรัสสัมวัตส์ วิมส์สุรทิน กรกฏาคมมาส  
ศุกระวาร กาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมาธิปัตย์ ศรีรัตนมหาวชิราวุธ เอก  
อรรคมหาบุรุษบรมนราธิราช พินิตประชาเนตรมหาสมมดวงศ  
อดิศัยพงศวิมลรัตน วรชาติดิยราชเทวีโรดม ฉาตุรันตบรมมหา  
จักรพรรดิราชสังกาศ ปรมเนตรธรรมิกมหาราชาธิบดีราช บรมเนตร  
บรมพิตร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จจัดถิตยณะพระที่นั่ง  
ไพศาลทักษิณ เปนมหินนพระราชสมาคม พร้อมด้วยพระบรมวงศ  
แลเสนาบดี รัฐมนตรีองคมนตรีรักษาต ชุมานุมเฝ้าเบื้อง  
พระบาทประวร ทรงพระอนุสรรมิ่งถึงว่า ในบุรพังกมรัชกาล  
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระบรมนุญาตยุดิธรรม  
ขึ้นไว้เป็นเดิม บัดนี้สมควรจะจัดตั้งเพิ่มขึ้นให้บริบูรณ์ด้วย  
ประดิษฐานศาลพระพิขเขตไว้ ให้เป็นกระทรวงศาลได้พิจารณา  
พิพากษากรณี อันกำลังทหารพลนาวิแลพนักงานกรมเจ้าท่า  
ได้จับกรำเรือ แลสินค้าของลงระวางณพระพิขเขตในเน่าน้ำ  
สยามแลทะเลหลวง ตามทำนองราชการแห่งเจ้ากระทรวงทหาร  
เรือในเวลาสงคราม จึงมีพระบรมราชโองการสุรัสวสีนเกล้าดำรัส  
เหนือเกล้าฯ ให้ตราพระบรมนุญาตเพิ่มขึ้นไว้ โดยพระราช  
บัญญัติบทมาตราดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ<sup>๕</sup>นี้ให้เรียกว่า พระธรรมนูญศาลทรัพย์สิน  
 เชลย พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ บทวิเคราะห์กล่าว "ทรัพย์สินเชลย" นี้  
 ได้แก่เรือ อุตสาหกรรม อุตสาหกรรมของผู้ทำสงครามเข้าจับคร่า  
 ยึดเอาได้ด้วยอำนาจยุทธธรรมนิยม ในขณะเวลาน้ำฤาเมืองท่า แล  
 ไร่ ไร่ไป พระราชกำหนดกฎหมายตั้งแต่วันที่ลงประกาศสืบไป

มาตรา ๒ ให้ตั้งศาลเพิ่มขึ้นในสนามสถลยยุติธรรมอีกศาล  
 หนึ่งเรียกชื่อว่า ศาลทรัพย์สินเชลย เป็นกระทรวงศาลมีอำนาจตลอด  
 พระราชอาณาจักร ได้รับบังคับบัญชาสรรพกรณีจับทรัพย์สินเชลย คือ  
 เรือใหญ่ น้อย แลสินค้าของลงระวางเรือ แลกรณีจับทรัพย์สินเชลย  
 วิสามัญ คือ ร่วมมือกับสัมพันธมิตรจับได้ประการ ๑ ส่งกำลัง  
 ทหารเรือเข้าจับได้ประการ ๑ อันนายเรือแลลูกเรือซึ่งมิใช่เป็น  
 เรือรบจับได้ประการ ๑ อีกทั้งกรณี กู้กัน เรือแลสินค้าที่ตกศึก ๑  
 แลกรณีบำเหน็จแต่ทรัพย์สินเชลย ๑ เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยว่าจับ  
 คร่าได้ โดยชอบ อนุมัติชอบแล้ว พิพากษาขาดบังคับว่าทรัพย์สินเชลย  
 อันใดควรริบเป็นหลวง ฤควรรักยึดไว้ ฤควรรปล่อยคืนให้แก่  
 เจ้าของ ฤควรรใช้ค่ากู้กัน ฤควรรแก่สถานใด ตามทำนองประเพณี  
 ธรรมแห่งชาติทั้งหลาย (ชูลี เซ็นเซียม) แลพระราชกำหนดบท  
 บัญญัติวิธีการซึ่งได้ประดิษฐานไว้บังคับสำหรับกรณีทั้งปวงนี้ ฯ

มาตรา ๓ สรรพเรือใหญ่ แลสินค้าของลงระวางเรืออัน  
 นายทหารพลทหารราชนาวีจับได้ก็ดี อันพนักงานกรมเจ้าท่าจับได้

ในท่าแล่นน้ำอาดจึกก็ดี ถัดมาถึงเรือหลวงเรือราษฎรซึ่งมิใช่เรือรบจับได้ก็ดี สรรพทรัพย์เชลยแต่ขณะที่ยังยึดคร่ามาได้ยื่นยอมตกเป็นสิทธิเป็นพัทธยาโดยราชศักดิ์ตามภาพของพระเจ้าอยู่หัวพระองค์จอมพลพยุหรรณพราชนาวิ ๑

มาตรา ๔ บำเหน็จแห่งทรัพย์เชลยเรือน้อยใหญ่ ฤๅสินค้ำของลงระวางเรืออันทหารพลทหารราชนาวิจับได้เป็นความชอบนั้น สุดแต่พระเจ้าอยู่หัวจะทรงพระกรุณาชอบเกล้า ๆ ประศาสน์ประสิทธิแก่นายทหารพลทหารเรือโดยสัดส่วนมากน้อยสถานใดจะได้โปรดเกล้า ๆ ให้ปลูกษาปลูกบำเหน็จตามอย่างธรรมเนียมแต่ปางก่อน ๆ

มาตรา ๕ อัตราค่ากู้คนเรือน้อยใหญ่ฤๅสินค้ำที่ตกศึก ซึ่งศาลจะพิพากษาให้เจ้าของใช้แก่ผู้ช่วยกู้คนได้นั้น ศาลพึงวินิจฉัยเหตุยากแลง่ายหนักแลเบาโดยสมควรแก่การ แต่อย่ากำหนดบังคับให้เกินอัตรากว่า ๑๐ หยิบหนึ่งแห่งราคาเรือฤๅสินค้ำซึ่งกู้คนได้มานั้นเลย ๆ

มาตรา ๖ ผู้พิพากษาในศาลทรัพย์เชลยนี้ ให้มีจำนวนแต่ ๓ นายขึ้นไป ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ เลือกสรรคดีตั้งไว้ แลคณะผู้พิพากษาประชุม ๓ นายให้นับเป็นองค์แห่งศาลพิจารณาตัดสินกรณีได้ ๆ

มาตรา ๗ เมื่อใดเป็นกาลสมัยสมควรจะให้ศาลทรัพย์เชลยออกนั่งพิจารณา จะได้มีประกาศพระบรมราชโองการ ให้ตั้งผู้พิพากษาเป็นศาลมีอำนาจโดยพระธรรมนูญ เพื่อพิจารณาตัดสิน



กรณีจับทรัพย์สินในระหว่างเวลาสงคราม ตลอดถึงเวลาสงบสงครามแล้วเฉพาะกรณีที่ยังค้างพิจารณาในศาลนั้น ก็ให้บังคับบัญชาชำระให้สำเร็จ ฯ

มาตรา ๘ เมื่อผู้พิพากษาในศาลทรัพย์สินฯ พิจารณาเห็นว่ากรณีใดต้องการความรู้พิเศษเป็นพิเศษ แลความชำนาญในกิจการนั้นๆ ก็มีอำนาจจะเรียกตั้งผู้ช่วยฟังการพิจารณาคนเดียว ฤหหลายคนได้ สุดแต่จะเห็นสมควร ฯ

มาตรา ๙ กระบวนพิจารณาในศาลทรัพย์สินฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง อนุโลมแต่ข้อที่ควรจะยกอ้างเอามาใช้ได้ ถ้าแม้ว่าข้อบังคับในกระบวนพิจารณาแบบใดจะอ้างมาใช้ไม่ได้ ก็ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินฯ มีอำนาจสั่งให้ใช้ข้อบังคับกระบวนพิจารณาแลวิธีการศาลอื่น ซึ่งได้ประพฤติกในกรณีจับทรัพย์สินฯทั้งหลายนี้ ฯ

มาตรา ๑๐ อุตธรณกัมพิพากษาศาลทรัพย์สินฯ ให้ยื่นยังศาลฎีกาได้รับพิจารณาแล้ว ทำคำปฤถษานขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา โดยนำที่กรมการองคมนตรีวินิจฉัยบรรดคดี เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุมัติแล้ว ให้บังคับเป็นคำพิพากษากรณีจับทรัพย์สินฯได้เด็ดขาด ฯ

มาตรา ๑๑ ถ้าศาลทรัพย์สินฯได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นใช้พิจารณากรณีเมื่อใด ให้เสนอบติกระทรวงยุติธรรมจัดตั้งจำศาลแลเสมียนพนักงานมากขึ้น้อยตามสมควรแก่การ แลให้เสนอบติ

กระทรวงพระคลังจ่ายพระราชทรัพย์ ตามงบประมาณพิเศษ  
ได้จนตลอดกาลที่ศาลจะได้นั่งพิจารณาพิพากษากรณีเงินเสร็จสิ้น ฯ

มาตรา ๑๒ ให้กองหมายในกระทรวงยุติธรรมเป็นการฐานะ  
ที่ดำเนินการบังคับกรณีทรัพย์สินให้ไปไปตามคำพิพากษา  
ตัดสินคำสั่งบังคับบัญชาที่ปวง ฯ

มาตรา ๑๓ เจ้าพนักงานบังคับกรณีทรัพย์สินตามคำพิพากษา  
คำสั่งของศาล ได้ขายเรือ ฤๅสินค้ำซึ่งจับไว้ใน ผู้ซื้อซึ่งได้  
ปรารถนาจะได้ใบสำคัญคู่มือ ให้ร้องต่อศาลภายในเวลา ๑ เดือน  
แต่วันขาย ฤๅวันที่ศาลสั่งริบ นับเอาวันหลังเป็นประมาณ  
เมื่อศาลได้รับคำร้องตั้งนี้แล้ว ก็ให้สั่งให้เรือออกไปสำคัญให้  
ผู้ซื้อ ฤๅจะสั่งให้สลักหลังหนังสือขอขายนี้เองก็ได้ ฯ ถ้า  
ในกรณีศาลได้มีคำสั่งให้ปล่อยคนเรือ ฤๅสินค้ำซึ่งจับยึดไว้  
ให้แก่เจ้าของ เจ้าของปรารถนาจะได้ใบสำคัญคู่มือ ก็ให้  
ร้องต่อศาลภายใน ๑ เดือนนับแต่วันตั้งนี้ เมื่อศาลได้รับคำ  
ตั้งนี้แล้ว ก็ให้สั่งให้เรือออกไปสำคัญนั้นให้แก่เจ้าของ ฯ

มาตรา ๑๔ การฟ้องกรณีทรัพย์สินขอให้ริบเรื่อน้อยใน  
ฤๅสินค้ำของลงระวางเรือเป็นราชสิทธิพิเศษของหลวงนั้น  
ตกเป็นหน้าที่เจ้าพนักงานกรมอัยการเป็นโจทว่าคดีความแผ่นดิน  
ในกรณีทรัพย์สินอย่างอื่นนอกนี้ ผู้ใดมีสิทธิจะเรียกร้องต่อ  
ทำนองประเพณีธรรมดาพระธรรมนูญตุลาการ จะฟ้องว่ากล่าว  
ตนเองก็ชอบ ฯ

ประกาศมาณวันศุกร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๔๔๔ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม หน้า ๓๕๓)

11/10/2566

## ประกาศพระบรมราชโองการ

ให้ศาลทรัพย์สินเชลยนิ่งพิจารณาตามพระธรรมนูญศาล

พระพุทธศักราช ๒๔๖๐



มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า บัดนี้สภาพการสงครามระหว่างกรุงสยามกับประเทศเยอรมนีเลิกกับประเทศออสเตรียยังการมีอยู่ เป็นการสมควรจะให้ศาลทรัพย์สินเชลยได้นิ่งพิจารณากรณีตามอำนาจในพระธรรมนูญศาล พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ เลือกลงสรรคดีดังนี้ ท่านผู้พิพากษา มารุสตัน บัซซาต กรรมการศาลฎีกาที่ปรึกษาตุลาการแห่งกระทรวงยุติธรรม เป็นอธิบดีผู้พิพากษา แลพระยาจินดาภิรมย์ราชสภาพดี อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง กับพระเทพวิฑูรพหุลสรุตาบดี ผู้พิพากษาในสนามสถิตยยุติธรรม เป็นผู้พิพากษาประจำศาลทรัพย์สินเชลยรวม ๓ นาย พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ผู้พิพากษาทั้งหลายนี้ ให้มีอำนาจรับฟ้องบังคับบัญชาสรรพกรณี จับกุม ยึดคร่า ทั้กลับจับแก้ คุ้มกัน เรือนข้อยใหญ่แลสินค้าของลงระวางเรือทั้งปวง อันได้

หน้า ๓๔๑

พ.ศ. ๒๕๖๐

จับยึดไว้แล้ว ฤกษ์ได้จับยึดสับไป แลให้พิจารณาพิพากษากรณี  
ทั้งหลายนี้ตามทำนองประเพณีธรรมเนียมแห่งชาติ แลพระราชกำหนด  
บทบัญญัติวิธีการ ซึ่งได้ประดิษฐานไว้ใช้บังคับสำหรับกรณีทรัพย์สิน  
เชลยทั้งปวงนี้

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
เป็นวันที่ ๒๔๔๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม หน้า ๓๕๕)

จ่านักหอสมุด

พระราชกำหนดหน้าที่เสือป่ากับรบ กองอาสาสมัคร  
รักษาความสงบเรียบร้อย  
พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

พระราชปรารภ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่งนายกเสือป่า มีพระราชปรารภดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ในสมัยเวลาจำเป็นที่เสือป่ากองอาสาสมัครจะต้องกระทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย กล่าวคือในคราวที่จะต้องพร้อมกันจับอาวุธต่อสู้ราชศัตรูหมู่มารร้าย ที่ทำการบุกรุกเข้ามา ย้ายพระราชอาณาเขต หรือปราบปรามจลาจลนั้น เป็นหน้าที่สำคัญยิ่งที่จะต้องกำหนดระเบียบปฏิบัติการนี้ไว้ ให้ทราบชัดเจน เพราะหน้าที่ซึ่งเสือป่าจะต้องกระทำในสมัยเวลาฉุกเฉินเช่นนั้น เป็นการพิเศษแตกต่างกับหน้าที่ซึ่งจะต้องกระทำตามเวลาปรกติมาก เหตุว่ากิจการที่จะต้องกระทำนั้น เป็นการสืบเนื่องติดต่อกับหน้าที่ของฝ่ายทหาร ซึ่งจะต้องดำเนินการเป็นไปให้ชอบด้วยกฎอัยการศึก แลกฎแบบธรรมเนียมสงครามทางบก ซึ่งทรงสยามได้ทำสัญญาไว้กับนานาประเทศเป็นประมาณ

เพื่อที่จะให้เสือป่ากองอาสาสมัครปฏิบัติการให้เป็นการชอบด้วยบทกฎหมายสำหรับประเทศบ้านเมืองในสมัยเวลาสำคัญดังบรรยายมาแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตราพระราชกำหนดว่าด้วยหน้าที่เสือป่ากองอาสาสมัคร รักษาความสงบเรียบร้อยโดยบทมาตราดังต่อไปนี้

นามพระราชกำหนด

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า พระราชกำหนดว่าที่  
เสื่อป่าแก่รบกองอาสาสมัครรักษาความสงบราบคาบ พระพุทธ  
ศักราช ๒๔๖๐

การใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม  
พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไป

กฎ. ข้อบังคับแลคำสั่ง

ซึ่งขัดกับพระราชกำหนดนี้ให้ยกเลิก

มาตรา ๓ กฎ. แลข้อบังคับ, คำสั่งของเสื่อป่า กองอาสาสมัคร  
ที่ได้ตราไว้เดิม โดยขัดกับความในพระราชกำหนดนี้ ให้ยกเลิก  
ความใน กฎ. ข้อบังคับแลคำสั่งนั้น ๆ เสีย ไม่ใช่ต่อไป

บรรยายเหตุที่เกิดขึ้น

ซึ่งเป็นหน้าที่เสื่อป่ากองอาสาทำการระงับ

มาตรา ๔ เหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของเสื่อป่า  
กองอาสาสมัครจะต้องกระทำหน้าที่ระงับหรือปราบปรามนั้นคือ :-

- ก. เหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้น ภายในพระราชอาณาจักร
- แลภายในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง หรือหลายจังหวัดก็ดี

เปนนํ้าที่ของเสื่อป่าไม้กรบ ส่วนย่อยหรือส่วนใหญ่ซึ่งอยู่จังหวัด  
นั้น ๆ จะต้องทำการระงับทั้งสี่

ข. ถ้ามีการประกาศสงครามเกิดขึ้นเมื่อใดเวลาใด เสื่อป่า  
กองอาสาสมัครทุก ๆ กองต้องเตรียมพร้อมรบที่จะทำการป้องกัน  
ต่อสู้ราชศัตรูนั้น ๆ เพื่อรักษาความเป็นไทยอิสระของชาติ  
ศาสนา แลพระมหากษัตริย์

การใช้กำลังกระทำการระงับ

มาตรา ๕ แม้มีเหตุการณ์ฉลาดเกิดขึ้น เฉพาะภายใน  
จังหวัดก็ดี หรือภายในเขตมณฑลหรือภายในภาคใดภาคหนึ่ง  
ก็ดี ต้องให้เจ้าหน้าที่ผู้ปกครองท้องที่ร้องขอความช่วยเหลือของ  
กรมกองเสื่อป่าที่ประจำรักษาดินแดนนั้นก่อน ฝ่ายเสื่อป่าจึงจะ  
ลงมือระงับเหตุนั้น ๆ ได้ เว้นแต่กองเสนาหลวงรักษาพระองค์  
นั้นจะทำการได้ แต่โดยมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งโดยตรง  
เท่านั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปกครองท้องที่ได้ขอกำลังเสื่อป่าช่วยระงับ  
เหตุแล้ว อันหัวหน้าผู้ที่จะสั่งการหรือใช้กำลังกองอาสาเสื่อป่า  
ทำการระงับเหตุการณานั้น ๆ ต้องเป็นนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร  
หรือเป็นผู้บังคับบัญชากรมกองเสื่อป่าที่อยู่แทน จึงส่งแลใช้  
กำลังกองอาสาเสื่อป่าทำการระงับได้ ลักษณะที่จะใช้กำลังเสื่อป่า  
กองอาสาสมัครเข้าทำการระงับปราบปรามนั้น ย่อมแล้วแต่  
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่เป็นส่วนเล็กหรือส่วนใหญ่ และที่จะ  
เหมาะแก่การใช้กำลังเข้าทำการระงับเหตุนั้น ๆ ตัวอย่าง คือ —

อย่างที่ ๑ หากว่ามีทุรชนคุมสมัคพรรคพวกก่อการจลาจลขึ้น ในจังหวัดพระนครหรือจังหวัดธนบุรี ก็เป็นหน้าที่ของผู้บัญชาการ กองเสนารักษาดินแดนกรุงเทพฯ ฯ เป็นผู้รับพระบรมราชโองการ นายกลือป่า ประกาศแลสั่งให้กรมกองอาสาเสือป่าในกอง เสนารักษาดินแดนกรุงเทพฯ ฯ กรมกองใดกรมกองหนึ่ง หรือ หึ่งกองเสนากระทำการระงับเหตุนั้น ๆ แต่ผู้เดียว

ส่วนกองเสนาหลวงรักษาทหารองคั้น เป็นกองป้องกันรักษา พระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือป้องกันรักษาพระราช ฐาน หรือทำการระงับเหตุร้ายเป็นพิเศษเพื่อช่วยเสือป่ารักษาดินแดน เป็นต้น

อย่างที่ ๒ แม้วามีทุรชนคุมสมัคพรรคพวกก่อการจลาจลขึ้น ในจังหวัดมิ้นบุรี ซึ่งผู้บังคับกรมกองไม่สามารถจะรายงานต่อ ผู้บัญชาการกองเสนารักษาดินแดนกรุงเทพฯ ฯ เพื่อขออนุญาต ประกาศใช้กองอาสาเสือป่าทำการระงับได้ทันทั่วทั้งที่ และถ้าจะ ั้นรอรบคำสั่งอยู่จะบังเกิดเป็นผลร้ายแก่ราชการบ้านเมืองได้แล้ว ก็ให้นายเสือป่าชั้นสัญญาบัตร ที่เป็นผู้มีอาวุโสและเป็นผู้บังคับ บัญชากรมกองอาสาเสือป่าคนหนึ่ง เป็นผู้ประกาศแลใช้ให้ กรมกองอาสาเสือป่าในบังคับทำการระงับเหตุนั้น ๆ ได้ทันที

อย่างที่ ๓ ถ้าชาติใดชาติหนึ่งได้ประกาศสงครามกับชาติสยาม แล้วและชาตินั้น ได้ส่งกำลังทหารบุกรุกถ่วงล้ำเข้ามาในดินแดน 12/10/2566ของเรา เช่นส่งกำลังทหารขึ้นจากเรือที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



และที่นั่นไม่มีอาหารป้องกันรักษาเป็นต้น จึงเป็นแม่ที่ของนาย  
เสื่อป้าชั้นสัญญาบัตรที่อำเภอ และเป็นผู้บังคับบัญชากรมกอง  
อาสาเสื่อป้าชั้น เป็นผู้ประกาศและใช้กำลังกองอาสาเสื่อป้า  
เข้าทำการต่อสู้ป้องกันรักษาดินแดนในเขตที่ตนเองอยู่ได้ทันที

ลักษณะระงับเหตุ

มาตรา ๖ เมื่อเกิดการจลาจลเกิดขึ้น หรือเกิดสงครามก็ดี  
ให้ใช้วิธีระงับเหตุดังนี้ ๆ ดังนี้

ก. ถ้ามีการจลาจลเกิดขึ้น เช่นมีบุคคลมันคุมสมักพรรคพวก  
มาชุมนุมกันก่อนการกำเริบ กระทำการให้เป็นที่เสื่อมเสีย  
พระบรมเดชานุภาพ หรือกระทำการให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ประชา  
ราษฎรเป็นต้น ในขั้นแรกให้ผู้ที่กระทำการระงับเหตุใช้วิธีระงับ  
เหตุโดยขู่ก่อนอย่าพึงเริ่มใช้อาวุธ ถ้าและเห็นว่าจะระงับด้วย  
วิธีไม่ต้องใช้อาวุธไม่ได้ เพราะพวกก่อนการกำเริบใช้อาวุธเข้า  
ต่อสู้แล้ว จึงให้กองอาสาเสื่อป้าใช้อาวุธป้องกันตนและทำการ  
ระงับเหตุดังนี้ ๆ

ข. เมื่อมีสงครามเกิดขึ้น โดยพวกราชศัตรูนั้น ๆ ได้ถือ  
อาวุธล่องเข้ามาในดินแดนของประเทศบ้านเมืองของเรา ก็ให้  
ใช้อาวุธเข้าต่อสู้ราชศัตรูได้ทีเดียว

ค. การระงับเหตุต่าง ๆ นี้ ถ้าแม่เหตุที่เกิดขึ้นนั้นมิได้อยู่  
ในเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือมิได้ ใช้กำลังทหาร

ทำการ ซึ่งนับว่ายังเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองท้องที่จะกระทำการนั้น และเจ้าหน้าที่ผู้ปกครองท้องที่ได้ขอกำลังเสื่อป่าช่วยแล้ว ถือว่าตนเป็นผู้รับผิดชอบในการทำการระงับเหตุนั้น และเป็นผู้บังคับบัญชาสั่งการงานได้ โดยเต็มอำนาจที่ได้กำหนดไว้ให้ทีเดียว ไม่ต้องรอฟังคำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่ทุกผู้ก้าวไป แต่ต้องให้ผู้เป็นหัวหน้าบังคับบัญชากรมกองอาสาเสื่อป่า ที่ทำการระงับเหตุนั้นปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เช่น เสนาบดีกระทรวงนครบาล หรืออุปราชและผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น เพื่อรับคำแนะนำและทราบความประสงค์ ในการที่จะทำหน้าที่ระงับเหตุเหล่านั้น

แม้เป็นเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกแล้ว จึงให้ทำการติดต่อและฟังบังคับบัญชาต่อผู้บัญชาการมณฑลทหารบกนั้น เพื่อรับคำสั่งในวิธีที่จะทำการต่อไป ถ้าและกรมกองอาสาเสื่อป่าจะต้องไปทำการในสนามด้วยแล้ว ก็ให้ฟังบังคับบัญชาผู้นำกรมกองทหารที่ไปทำการในสนามซึ่งเป็นผู้อาวุโสในที่นั้น ๆ ตลอดเวลาที่ได้ไปสมทบ

### วิธีรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ

มาตรา ๗ การกระทำหน้าที่ระงับเหตุต่าง ๆ ซึ่งผู้บัญชาการกองเสนาได้รับ พระบรมราชโองการนายก เสื่อป่าประกาศ ใช้ กำลังกองอาสาเสื่อป่าทำการระงับคดี หรือผู้บังคับบัญชาผู้ใดได้ประกาศ

ใช้กำลังกองอาสาเสือบ้าทำการระงับเหตุโดยยังมีทันได้รับพระบรม  
 ราชโองการก็ดี แต่การที่ได้กระทำไปนั้นเป็นแผนการชอบด้วยพระราช  
 กำหนดตามข้อความที่กล่าวไว้ในมาตรา ๕. แลมาตรา ๖. นั้นไซ้  
 ผู้ที่ได้กระทำการระงับเหตุจะต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ  
 ชั้นของตนให้ทราบ จนถึงที่สุดนำความรายงานกราบบังคมทูล  
 พระกรุณานายกเสือบ้า ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท และการรายงาน  
 นั้นจะต้องกระทำไปโดยเคร่งครัด ซึ่งจะนิ่งเสียโดยเข้าใจว่า  
 ผู้บังคับบัญชาเหนือตนท่านคงทราบแล้ว จึงไม่ต้องรายงานนั้น  
 เป็นไซ้ไม่ได้เป็นอันขาด วิชารายงานนั้นให้ปฏิบัติการดังนี้ —

ก. ถ้าผู้บัญชาการกองเสนาได้ได้รับพระบรมราชโองการ ให้  
 ประกาศใช้กำลังกองอาสาเสือบ้าทำการระงับเหตุ ก็ให้ผู้บัญชาการ  
 กองเสนานั้น ๆ วางแผนวิธีจะจัดการระงับเหตุ นั้น ๆ ทุกอย่าง  
 เช่นบอกกำลังที่จะใช้ทำการระงับ, ตำบลที่ทำการ, ความเห็นใน  
 วิธีที่จะดำเนินการ, อวรุชแต่จำนวนอวรุชตลอดจนกระสุนดินดำ  
 ที่จะใช้ เมื่อดำริห์การวางแผนเสร็จแล้ว จึงให้ทำรายงานกราบ  
 บังคมทูลนายกเสือบ้าทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ถ้าแม่ได้  
 ระงับเหตุ นั้น ๆ ไปแล้ว และได้ผลประการใด ก็ต้องทำรายงาน  
 กราบบังคมทูลให้ทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอีกครั้งหนึ่ง

ข. ถ้าผู้บัญชาการกองเสนาหรือผู้บังคับการกรมกองอาสาเสือบ้า  
 ผู้ใด ได้ประกาศใช้กำลังกองอาสาเสือบ้าทำการระงับด้วยความ  
 จำเป็น <sup>12/10/25๖๐</sup> ก่อนที่ได้รับพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้ประกาศ  
 ใช้กำลังกองอาสาเสือบ้าทำการระงับไซ้ เมื่อได้กระทำไป

ประการใด ต้องรับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเหนือตนทราบ กับทำรายงานกราบบังคมทูลนายกเสื่อป่าทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทโดยรีบด่วนเป็นพิเศษอีกฉบับหนึ่ง อนึ่งเมื่อได้จัดการระงับจนเหตุนั้น ๆ สงบแล้ว ก็ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบ จนถึงนำความขึ้นกราบบังคมทูลนายกเสื่อป่าทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอีกครั้งหนึ่งด้วยเสมอไป

วิธีรายงานมีข้อความดูเดียวกันกับตอนหมายเหตุอักษร ก.

วิธีที่ควรประกาศเรียกกระตมเสื่อป่ากองอาสาสมัคร

กระทำการต่าง ๆ

มาตรา ๘ วิธีที่จะประกาศเรียกกระตมเสื่อป่าขึ้นกรบกองอาสาสมัครกระทำการต่าง ๆ นั้น ให้พึงปฏิบัติตามข้อบังคับระเบียบการกระตมเสื่อป่ากองอาสาสมัคร พ. ศ. ๒๔๖๐

แต่ให้ถือว่าข้อ

บังคับนั้นเป็นส่วนหนึ่งของพระราชกำหนดนี้

ผู้ที่อยู่ในพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๙ ผู้ที่อยู่ในพระราชกำหนดนี้ คือสมาชิกเสื่อป่าประจำการแลสมาชิกกองหนุน กองพัก ตลอดจนชั้นสัญญาบัตรแลชั้นที่ไม่มีสัญญาบัตร ทั้งนักเรียนเสื่อป่า นักเรียนแพทย์เสื่อป่า กับบรรดาผู้กำกับ รองผู้กำกับแลลูกเสื่อทั่วไป (เฉพาะนักเรียนเสื่อป่ากับบรรดาผู้กำกับ รองผู้กำกับแลลูกเสื่อนั้น ให้พึงใช้ต่อเมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นแน่แท้แล้วเท่านั้น

พ. ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๓๕๐

จึงให้ใช้ เช่นเหตุที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการจำเป็นจะต้องใช้รวม  
กำลังเข้าระงับปราบปรามเป็นการใหญ่ ซึ่งเป็นการเหลือมือ  
ที่เสือบ่าจะทำการโดยลำพังไม่ได้แล้ว จึงให้ให้นักเรียนเสือบ่า  
ผู้กำกับ รองผู้กำกับแลลูกเสือเข้าสมทบกระทำการ)

พระราชกำหนดนี้ตราไว้แต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พระพุทธ  
ศักราช ๒๔๖๐ เป็นวันที่ ๒๔๔๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม หน้า ๓๕๑)

ประกาศถอนคืนการแปลงชาติของ  
พระอำนวรมฤถิฯ ( เอฟ.ชะแนร์ )

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ  
เสนาบดีว่าการต่างประเทศ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ  
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งว่า ความในมาตรา ๑๔ แล ๑๕  
แห่งพระราชบัญญัติแปลงชาติ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ( ร.ศ. ๑๓๐ )  
พ.ศ. ๒๔๕๕ นั้น มีข้อความซึ่งคาดหมายไว้แต่ก่อนแล้วว่า ผู้ซึ่ง  
ได้แปลงชาติเป็นไทยแล้วนั้น อาจจะกลับกลายเป็นคนต่างประเทศ  
ได้อยู่ แลบัดนี้มีเหตุอันสมควรแล้วที่จะให้ถอนคืนการแปลงชาติ  
ของบางคนเสีย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เลิกถอน  
ประกาศลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ( ร.ศ. ๑๓๑ ) พ.ศ. ๒๔๕๕  
ซึ่งลงในราชกิจจานุเบกษาเป็นอัน เด่ม ๒๘ เม ๒๖๘ ว่า เอฟ. ชะแนร์  
ได้แปลงชาติเป็นคนไทยผู้หนึ่งนั้นเสีย แล้วคงเป็นชาติเดิม  
สืบไป

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

( ราชกิจจานุเบกษา เด่ม ๓๔ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม )

# ประกาศถอนยศ บรรดาศักดิ์ แก่คณิศรเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ชนชาติศัตรู

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศรวรฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวง  
มรทากร รับพระบรมราชโองการเห็นเกล้าฯ ให้ประกาศทราบ  
ทั่วกันว่า ชนชาติศัตรู ผู้ได้รับพระราชทานยศแลบรรดาศักดิ์นั้น  
ตั้งแต่บัดนี้ไปให้ถอนยศแลบรรดาศักดิ์ เช่นอำมาตย์เอก  
พระอำนวยการกิจ (เอฟ. ชะแนร์) แลพระปฏิบัติราชการประสงค์  
(แอรวิง. มุลเลอ) คงเรียกตามชื่อเดิมทั้งสิ้น

เมื่อได้ถอนยศแลบรรดาศักดิ์แล้ว ก็เป็นธรรมดาอยู่เอง  
ที่จะต้องคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทั้งหมด แลผู้ที่เคยอยู่ในราช  
การแต่ก่อน ก็ต้องเป็นเช่นเดียวกัน แลให้คืนเครื่องราช  
อิสริยาภรณ์สยามทั้งสิ้น ตามรายนามที่จะประกาศในราชกิจจานุ  
เบกษา

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

รายชื่อชนชาติศัตรูที่คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑. อี. โพลริโอ
๒. แอล. ไวเลอร์
๓. โอ. แฟรงก์เฟอ์เทอร์
๔. เอฟ. ชะแนร์
๕. ดับบลิว. เองเกิลฮาร์ท

๖. อี. อัลต์มัน
๗. แอล. รุมเมล
๘. ดี. เอช. ชะไนท์เตอร์
๙. ดี. เอช. วาบุส
๑๐. ซี. ชิสวิตเลอร์
๑๑. อี. ไฮเซนไฮเฟอร์
๑๒. อี. ไคริง
๑๓. โอ. ไนท์ฮาร์ต
๑๔. เอ. รอดคเตอร์แมน
๑๕. เอ. แลมบี
๑๖. อาร์. โลเปก
๑๗. แอร์วิน. มุลเลอร์
๑๘. อี. แอฟ. มุลเลอร์
๑๙. บี. ราเบ
๒๐. อาร์. เกิตเต
๒๑. ซี. ปรูซี

( ราชกิจจานุเบกษา เฉพาะ เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๓๗๕ )



แจ้งความของพระราชสำนัก  
เรื่องตบระตักตราของราชศัตร์

มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมาธิกรณาธิบดี เสนาบดี  
กระทรวงวัง รับพระบรมราชโองการให้แจ้งความแก่บรรดา  
ข้าราชการในพระราชสำนัก คือข้าราชการกระทรวงวัง กรม  
มหาดเล็กหลวง กรมราชเลขาณูการ กรมพระคลังข้างที่ กรม  
ทหารรักษาวัง และกรมขุนของกระทรวง และกรมที่กล่าว  
นามมาแล้ว อีกหีบบรรดาผู้ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต  
ให้แต่งเครื่องยศในพระราชสำนักเป็นพิเศษ ให้ทราบทั่วกันว่า  
ตามที่ได้ประกาศพระบรมราชโองการ ว่าด้วยการสงครามต่อ  
ประเทศเยอรมนีแลออสเตรียฮังการีแล้วนั้น ผู้ใดที่ได้รับเครื่อง  
อิสริยาภรณ์ของประเทศทั้ง ๒ ที่เป็นราชศัตร์นั้นไว้ ต้องงดการ  
ประดับเครื่องอิสริยาภรณ์นั้น ๆ

กระทรวงวัง วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงนาม) เจ้าพระยาธรรมาธิกรณาธิบดี

มหาเสวกเอก เสนาบดีกระทรวงวัง

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๑๒๖๕ )

ประกาศถอนคั่นการแปลงชาติของ  
 นายเวตานนท์ ( ยี่. เอฟ. เวเลอ ) แด่องอำมาตย์เอก เอ. อุลริช

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ  
 เสนาบดีว่าการต่างประเทศ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ  
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ สั่งว่า ความในมาตรา ๑๔ แด่ ๑๕  
 แห่งพระราชบัญญัติแปลงชาติ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ( ร.ศ. ๑๓๐ )  
 พ.ศ. ๒๔๕๔ นั้น มีข้อความซึ่งคาดหมายไว้แต่ก่อนแล้วว่า  
 ผู้ซึ่งได้แปลงชาติเป็นไทยแล้วนั้น อาจจะกลับกลายเป็นคนต่าง  
 ประเทศได้อยู่ แลบัดนี้เหตุอันสมควรแล้วที่จะให้ถอนคั่น  
 การแปลงชาติของบางคนเสีย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ  
 ให้เลิกถอนประกาศลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๖ แด่  
 ประกาศลงวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๗ ซึ่งลงในราชกิจจา  
 นุเบกษาปีนั้น ๆ เล่ม ๓๐ หน้า ๑๘๖๔ แด่เล่ม ๓๑ หน้า ๖๐๒ ว่า  
 นาย ยี่. เวเลอ แล นาย เอ. อุลริช ได้แปลงชาติเป็นคนไทยแล้ว  
 นั้นเสีย แลยังคงเป็นชาติเดิมสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๓๗๗ )

ประกาศถอนยศอำมาตย์ตรี เวลานนท์

แตรองอำมาตย์เอก เอ. อุลริช

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศรวรฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวง  
มรุชาคร รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบ  
ทั่วกันว่า อำมาตย์ตรี เวลานนท์ (ยี่. เอฟ. เวเลอ) แตรองอำมาตย์เอก  
เอ. อุลริช ได้กลับคืนเป็นชนชาติศัตรูแล้ว ให้ถอนยศแลคืน  
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน ตั้งแต่นั้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม หน้า ๓๗๘)

ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติกำจัดการผิดบชวา  
พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ในจังหวัดปราจีนบุรี แล  
จังหวัดชลบุรี

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศาราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติสำหรับกำจัดการผิดบชวา พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ มีความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองใด มณฑลใด หรือ เกาะเมืองใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติกำจัดการผิดบชวา พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ในท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี แล จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นวันที่ ๒๕๕๐ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม หน้า ๓๗๕)

## ประกาศกระทรวงคมนาคม

ตั้งผู้ตรวจตราหนังสือไปรษณีย์แกลโทรเลขในเวลาสงคราม

ด้วยได้มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ในเวลา  
มีสงครามระหว่างกรุงสยามกับประเทศเยอรมนี แลออสเตรเลีย  
ฮังการี เพื่อความป้องกันพระราชอาณาจักร แลรักษาความสงบแห่ง  
พระนคร แลเพื่อจะตัดกลศึกมิให้ข้าวราชการงานสงครามแพร่  
พรายรั่วรู้แก่ราชศัตรูได้ จำเ็นจะต้องจัดตั้งกองตรวจตราสรรพ  
หนังสือไปรษณีย์ แลคำโทรเลขรับส่งไปมาแต่ต่างประเทศกับ  
ทั้งภายในพระราชอาณาเขตด้วย ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ  
ให้ตั้ง มหาอำมาตย์ตรี พระยาอจิรการประสิทธิ์ อธิบดีกรม  
ไปรษณีย์โทรเลข ๑ นายร้อยเอก หม่อมเจ้าตรีทิเทพพงศ  
นายทหาญบก กระทรวงกระทรวงมหาด ๑ หลวงวิสูตรโกษา เลขา  
นุการเอก กระทรวงว่าการต่างประเทศ ๑ นายพันตำรวจตรี  
หลวงอภิบาลเขตรนคร นายตำรวจพระนครบาล ๑ เปนเจ้า  
พนักงานผู้มีอำนาจ แลหน้าที่ได้ตรวจตราสรรพหนังสือไปรษณีย์  
แลคำโทรเลขแล้ว ฯ

เสนาบดีกระทรวงคมนาคม รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ  
ดำเนิรตามกระแสพระราชบัญญัตินี้ ให้วางข้อบังคับแก่เจ้าพนักงาน  
ผู้ตรวจตราหนังสือ แลโทรเลขทั้งหลาย ไว้ดังนี้ว่า :-

ข้อ ๑ จดหมายหนังสืออ่าวฤดูส่งไปรษณีย์ ฤกษ์คำโทรเลข ใด ๆ ซึ่งปรากฏในตัวเอง ฤกษ์มีเหตุควรสงสัยเคลือบแคลงว่า จะนำส่งข่าวที่มีควรจะให้แพร่กระจายไป ฤกษ์เป็นสายล้าความ ให้รู้รู้ติดต่อกับราชศัตรู ให้เจ้าพนักงานผู้ตรวจตราเปิดผนึก ออกตรวจดูข้อความได้ทุกสิ่งทุกอัน ถ้าเห็นสมควรเพื่อความ ป้องกันพระราชอาณาจักร จะให้หักไว้ไม่ส่งไป ฤกษ์จะทำลายเสีย ฤกษ์จะปฏิบัติโดยควรแก่สถานใด ๆ จงทำให้ชอบด้วยรัฐประศาสน โนบาย ๆ

ข้อ ๒ จดหมายหนังสืออ่าวฤดูส่งไปรษณีย์ ใด ๆ เมื่อได้ เปิดผนึกออกตรวจตราเห็นว่าหาโทษที่สงสัยมิได้ ฤกษ์หามีของ ต้องห้ามมิได้แล้ว ให้กลับผนึกด้วยปิดกระดาษทาบไว้ ฤกษ์เอา เจ้าซองเข้าห่อผนึกใหม่แล้ว ส่งไปยังสำนักถิ่นฐานที่สถักของตาม เดิม แลให้เขียนบอกความให้ปรากฏแก่ผู้จะรับหนังสือไปรษณีย์ นั้นว่า “อันผู้ตรวจตราได้เปิดผนึกที่กรุงเทพฯ” ดังนี้ ๆ

ข้อ ๓ ให้เจ้าพนักงานผู้ตรวจตราผู้เคารพหนังสือแลโทรเลข ราชการทุกกระทรวงทบวงการ ั้งหนังสือแลโทรเลขไปมายัง สถานทูตประจำราชสำนักนี้ ซึ่งได้มีเครื่องหมายภายนอกของ ฤกษ์ข้อให้เห็นประจักษ์เป็นลักษณะ ๆ

ข้อ ๔ คำโทรเลขรหัสทั้งหลาย ญาโทรเลขใช้ถ้อยคำข้อความเคลือบคลุมเป็นลึกลับลับๆ ห้ามมิให้พนักงานโทรเลขรับส่งไปมา แลเจ้าพนักงานผู้ตรวจตราโทรเลขจงปฏิบัติโดยทำนองตรวจกักตักต้อนหนังสือตั้งว่าไว้ในข้อ ๑ เว้นแต่ใช้แบบประมวญคำโทรเลขซึ่งใช้ในการค้าขายผ่านไป ญาตรงไปยังดินแดนอังกฤษ ๗ เล่ม คือ

๑. เอ. บี. ซี. โคค พิมพ์ครั้งที่ ๕

๒. สก็อตส์ โคค พิมพ์ครั้งที่ ๑๐

๓. เวสเทิน ยูเนียน โคค

๔. ลิเบอร์ตี โคค

๕. แมนเดเลส์ คอมป์ลิต เฟรส โคค (เว้นแต่ตอนทำร่วมกับน้ำมัน)

๖. บรูมฮอลส์ อิมปีเรียล คอมบินเนชั่น โคค (เว้นแต่ตอนว่าด้วยของรับเบอร์)

๗. เมเบอร์ส์ แอดแลนติก คอตตอน โคค พิมพ์ครั้งที่ ๓๕ ผ่านไปยังดินแดนอเมริกาเหนืออีก ๒ เล่ม คือ

๑. บรูมฮอลส์ อิมปีเรียล คอมบินเนชั่น รับเบอร์ โคค เอติชั่น

๒. รีเวอร์ไซด์ โคด พิมพ์ครั้งที่ ๔

อนุญาตให้รับส่งได้ โทรเลขรหัสนอกจากแบบประมวญคำ  
ที่ ๕ เล่มนี้ ต่อเมื่อได้อนุญาตแต่รัฐบาลของสมเด็จพระเจ้า  
อยู่หัวแล้ว จึงให้รับส่งไปมาได้ต มธรรมเนียม ฯ

ประกาศมาลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

( ลงนาม ) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาวงศาอนุประพัทธ์

เสนาบดีกระทรวงคมนาคม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม หน้า ๓๘๑)



ประกาศกรมราชเลขาณุกรในพระองค์  
ให้ถอนนามสกุล “เวลานนท์” ออกเสียจากทะเบียน

จางวางโท พระยาบรูณ์วรราชู ราชเลขาณุกรในพระองค์  
รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า  
นามสกุล “เวลานนท์” ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ  
ราชทานแก่นาย ยี. เอฟ. เวเลอ นั้น บัดนี้ตามประกาศ  
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ ตอนพิเศษวันที่ ๒๘ กรกฎาคม  
พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ นาย ยี. เอฟ. เวเลอ ได้ถูกถอนจาก  
บังคับสยามแล้วกลับไปเป็นชาติเดิม

เพราะฉะนั้น นาย ยี. เอฟ. เวเลอ หากจะใช้นามสกุล  
“เวลานนท์” ซึ่งได้รับพระราชทานไปแล้วนั้นไม่ ให้ถอน  
นามสกุล “เวลานนท์” ออกเสียจากทะเบียน

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑ สิงหาคม หน้า ๓๗๑)

## ประกาศกรมราชเลขาธิการ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบ  
ทั่วกันว่า เติมได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ห้างและพ่อค้า  
ชาติเยอรมันและออสเตรเลีย บางรายได้รับพระราชทาน  
เกียรติยศเป็นผู้ทำการค้าขายในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ บัดนี้สภาพ  
แห่งสงครามมีอยู่ระหว่างรัฐบาลสยามกับรัฐบาลแห่งชาติที่กล่าวมา  
แล้วนี้ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ถอนห้าง  
และพ่อค้าทั้งหลายตั้งเจ้านามอยู่ข้างท้ายนอกรอกทะเลเบียน ผู้  
ทำการค้าขายในพระบรมราชูปถัมภ์เสียจึงสิ้นตั้งแต่บัดนี้เป็นต้น ไป

ประกาศสมณวันที่ ๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงพระนาม) ประวิตร

ราชเลขาธิการ

รายนามห้างและพ่อค้า

ถอนจากทะเลเบียนพระบรมราชูปถัมภ์

- |   |                          |                 |               |
|---|--------------------------|-----------------|---------------|
| ๑ | ออกโต บอลบริงเคอร์       | ช่างถ่ายรูป     | เมืองวีรชบรุค |
| ๒ | ลุยส์ เฟร เดริก ลามแบร์ต | ช่างถ่ายรูป     | กรุงเดรสเดน   |
| ๓ | วิลเฮล์ม สการ์ตา         | ผู้ส่งของต่าง ๆ | กรุงเวียนนา   |
| ๔ | ย. ร. อันเคร์            | ผู้ส่งของต่าง ๆ | กรุงเทพ ฯ     |

๕ เลโอนฮาร์ตต์ไฟเกด      ผู้จำหน่ายเพชรพลอยต่าง ๆ  
กรุงเบอร์ลิน

๖ เอ. โกรเต    ผู้จัดการห้าง    โรเบอตเลาเช่    ช่างถ่ายรูป  
กรุงเทพฯ ฯ

๗ เลอเวนทาล      ผู้จำหน่ายเพชรพลอยเมือง  
ฟรังค์ฟวร์ต    ฉแม่เง้าไมน์

๘ ริคาร์ต    บันด์มานน์    ผู้จำหน่ายดอกไม้เครื่องประดับ  
เมืองฮัมบวร์ค

๙ โรแบร์ต    แฮร์บสท์      ช่างถ่ายรูป    เมืองไฮเตลแบรค

๑๐    เอตวาร์ต    ซุลต์เซ      ช่างถ่ายรูป    เมืองไฮเตลแบรค

๑๑    แฮร์มันน์    ซีเกล      ช่างทำรองพระบาท    กรุงเบอร์ลิน

๑๒    บี    กริมม์    และ    บริษัท    ผู้จำหน่ายของต่าง ๆ    กรุงเทพฯ ฯ

๑๓    ฟ.    อ.    ชูมานน์      ผู้จำหน่ายของต่าง ๆ    กรุงเบอร์ลิน

๑๔    วิลเฮลม์    มึลเลอร์      ช่างถ่ายรูป    เมืองบรันสวิค

๑๕    ห้างสโมสรข้าราชการ    กรุงเทพฯ ฯ

๑๖    มัันน์สเฟลด์ต์      ผู้จัดการห้างขายยาทำเตียน    กรุงเทพฯ ฯ

๑๗    ฟันแดร์ซึเปน    และ    ชาร์ลือเอร์    ผู้ทำรถพระที่นั่ง    เคอ์ลัน  
คอบัคส์

มีพระราชเสาวนีย์ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่องสภาพแห่งสงคราม ซึ่งมีอยู่ระหว่างรัฐบาลสยามกับรัฐบาลเยอรมัน และรัฐบาลออสเตรียยังการนั้น มีแห่งบางแห่งในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง ซึ่งเป็นของชนชาติศัตรู จึงโปรดเกล้าฯ ให้ถอนห้างเหล่านั้นออกเสียจากทะเบียนผู้ทำการค้าขายในพระราชูปถัมภ์ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาลงวันที่ ๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

มหาเสวกตรี ธานีวัต

ราชเลขานุการในสมเด็จพระ  
บรมราชินี พระพันปีหลวง

รายนามห้างที่ต้องถอน

- ๑ ห้างโรเบอตเลนซ์
- ๒ ห้าง ย. ร. อันเดร์
- ๓ ห้างปีกริมม์
- ๔ ห้างเกรห์เลอต (ซึ่งรวมอยู่ในห้างปีกริมม์)
- ๕ ห้างขายยาเก่าเตียน

(ราชกิจจานุเบกษา พิเศษ เล่ม ๓๔ วันที่ ๑ สิงหาคม หน้า ๓๘๐)  
12/10/2566

ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติการเก็บเงินค่าแรงแทนเกณฑ์  
 มณฑลตวันตกเฉียงเหนือ แดกกฎข้อบังคับ  
 บรรดาที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัติ  
 เก็บเงินค่าราชการ รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔)  
 แลพระราชบัญญัติเพิ่มเติมการเก็บเงินค่าราชการ (ร.ศ. ๑๒๐)  
 ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม (ร.ศ. ๑๒๓) และลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม  
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ แทน

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรด  
 เกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในมณฑลภาคพายัพ ซึ่งได้  
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ จัดให้มีกฎหมายพิเศษ เพื่อดำเนิน  
 การเก็บภาษีอากรอนุโลมให้เหมาะกับภูมิประเทศบ้านเมือง บัดนี้  
 การปกครองได้จัดให้ดำเนินยิ่งขึ้นกว่ากาลก่อน จะเข้าเกณฑ์  
 อันเดียวกับมณฑลชั้นในแล้ว บัดนี้ถึงเวลาอันสมควรที่จะเปลี่ยนแปลง  
 วิธีเก็บเงินค่าแรงแทนเกณฑ์มณฑลภาคพายัพ เพื่อให้เป็น  
 ระเบียบอันเดียวกับมณฑลชั้นใน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ  
 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ การเก็บเงินค่าแรงแทนเกณฑ์มณฑล  
 ตวันตกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๕) แดกกฎข้อบังคับ  
 บรรดาที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้เสีย โปรดเกล้า ๆ ให้ใช้พระ  
 ราชบัญญัติเก็บเงินค่าราชการรัตนโกสินทรศก ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔)

หน้า ๓๖๗

พ. ศ. ๒๔๖๐

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมการเก็บเงินค่าราชการ (ร.ศ. ๑๒๐) ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๔๗ (ร.ศ. ๑๒๓) แลพระราชบัญญัติเพิ่มเติมการเก็บเงินค่าราชการ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ในมณฑลภาคพายัพ และให้ถือตามอัตราซึ่งเคยได้จัดเก็บอยู่แต่เดิม แต่เปลี่ยนเก็บเป็นเงินค่าราชการ ตามความในพระราชบัญญัติเก็บเงินค่าราชการ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐ แลพระราชบัญญัติเพิ่มเติมต่อไป เว้นแต่ตำบลดอยฝ้ายบั้งน้ำ ดอยกูรมย์ ภูสามเส้า ท้องที่อำเภอเมืองจังหวัดน่าน แลตำบลดอยภูคม ภูฟ้า ภูล่อ ภูตูกา ภูจาม ภูเวียง ท้องที่อำเภอบัว จังหวัดน่าน ซึ่งเดิมเคยกำหนดอัตราเก็บคนละ ๒ บาทนั้น ให้เพิ่มอัตราขึ้นเก็บคนละ ๔ บาทขึ้นตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ เป็นต้นแลต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๔๕๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๕ สิงหาคม หน้า ๓๘๓)

# ประกาศใช้พระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธีเก็บภาษียา

พุทธศักราช ๒๔๕๓ (ร. ศ. ๑๑๕)

ในมณฑลภาคพายัพ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธีเก็บภาษียา พุทธศักราช ๒๔๕๓ (ร. ศ. ๑๑๕) มาตรา ๒ ว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในมณฑลใดเมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเก็บอากรที่ดินในมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือแล้ว อากรยาสูบก็ต้องระงับไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า การทำไร่ยาสูบของราษฎรในมณฑลภาคพายัพ ย่อมได้ประโยชน์มากอยู่ และเคยได้เสียค่าอากรมาช้านาน สมควรจะจัดเก็บอากรเสียไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธีเก็บภาษียา พุทธศักราช ๒๔๕๓ (ร. ศ. ๑๑๕) แลพระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีเก็บภาษีไร่ยาสูบ พุทธศักราช ๒๔๕๓ (ร. ศ. ๑๑๕) ลงวันที่ ๓ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (ร. ศ. ๑๒๓) ในมณฑลภาคพายัพ ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นแต่ต่อไป

ประกาศสมณลงวันที่ ๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๕๕๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้  
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ วันที่ ๕ สิงหาคม หน้า ๓๖๕)

## ประกาศรวมกรมทางเข้าอยู่ในกรมรถไฟหลวง

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม สั่งว่า  
การทำงานของกรมทางกับกรมรถไฟหลวงซึ่งเป็นอยู่ในเวลานี้ สมควร  
จะทำการรวมกันได้ เพื่อให้ราชการสะดวกยิ่งขึ้น ทั้งจะ  
ประหยัดค่าใช้จ่ายให้น้อยลงอีกด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ  
ให้รวมกรมทางเข้าอยู่ในกรมรถไฟหลวง ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๔๕๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๕ สิงหาคม หน้า ๓๘๖)



## ประกาศ

ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาในศาลทรัพย์สินฯ

โดยอำนาจที่มีอยู่ตามพระธรรมนูญศาลทรัพย์สินฯ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ มาตรา ๕ แลเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แลทั้งเพื่อจะให้การพิจารณาพิพากษาเป็นไปโดยเที่ยงตรง แลถูกต้อง อธิบดีศาลทรัพย์สินฯ จึงมีคำสั่งในกระบวนการพิจารณาแห่งศาลนี้ว่า ถ้าหากว่าศัตรูต่างประเทศคนใด (ซึ่งตามธรรมดาจะไม่มีอำนาจเข้าว่าคดี หรือแต่งตั้งนายมาว่าคดี ในศาลยุติธรรมแห่งกรุงสยาม) เห็นว่าตนมีสิทธิจะได้รับความคุ้มครองจากอำนาจพิเศษจากความผ่อนผันตามข้อความในสัญญากรุงเฮก คฤตศักราช ๑๕๐๗ ฤๅด้วยเหตุใด ๆ ก็ดี ให้ผู้นั้นมีสิทธิที่จะมาว่าคดี ฤๅแต่งตั้งนายมาว่าคดี แลแถลงการฐานเป็นผู้ขอเรียกร้องในศาลทรัพย์สินฯ นี้ได้ แต่จะต้องแสดงเหตุผลเป็นหลักฐานแห่งคำขอเรียกร้องของตนมาในคำศาล ฤๅในคำให้การให้แจ่มแจ้ง

ประกาศมาณวันที่ ๓ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) มาร์สตัน บัซซาด

อธิบดีศาลทรัพย์สินฯ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๕ สิงหาคม หน้า ๓๘๕)

ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติการเก็บอากร

ที่ดินมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ พุทธศักราช ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๕) แลกซื้ออั้งคัมทั้งปวง บรรดาที่ได้ตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณะเก็บเงินค่านา พุทธศักราช ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๕) แลกซื้ออั้งคัม พระราชบัญญัติเพิ่มเติม บรรดาที่ได้ตั้งขึ้น ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะเก็บเงินค่านา พุทธศักราช ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๕) แทนสืบไป

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การเก็บเงินอากรที่ดินในมณฑลภาคพายัพ ได้จัดอยู่ตามพระราชบัญญัติการเก็บอากรที่ดินมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ พุทธศักราช ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๕) ซึ่งเรียกเก็บจากเนื้อที่ ๆ หวงห้าม เช่นเดียวกับการเก็บเงินค่านาคู่โคแห่งมณฑลอื่นใน แต่ในมณฑลภาคพายัพยังเป็นป่าอยู่มาก พื้นที่ยังไม่เจริญเท่าเทียมกับมณฑลอื่นใน ถ้าจะจัดเก็บอยู่ดังนั้นย่อมเป็นข้อเดือดร้อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเก็บอากรที่ดินมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ พุทธศักราช ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๕) แลกซื้ออั้งคัมทั้งปวง บรรดาที่ได้ตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้เสียโปรดเกล้า ๆ ให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณะเก็บเงินค่านา พุทธศักราช ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๕)

พ.ศ. ๒๕๖๐

หน้า ๓๗๒

แลส่วนต่าง ๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ในมณฑลภาคพายัพ  
ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นต้นไป แลทรงพระกรุณาโปรด  
เกล้าฯ ให้กำหนดที่นาในมณฑลภาคพายัพเป็นนาฟองลอย ตาม  
ชี้ที่นาแลอัตราค่านา ตามบัญชีซึ่งได้ติดตามท้ายประกาศนี้

ประกาศมาณวันที่ ๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
เป็นวันที่ ๒๕๕๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

บัญชีกำหนดอัตราค่าสำหรับใช้ในมณฑลพายัพ

ตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นต้นไป

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เดิมบนนแปร		กำหนดบนนแปร		อัตรา ไร่ละ
				ประเภท	พื้นที่	ประเภท	พื้นที่	
๑	เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	ทุกตำบล เว้นชังกลาน แม่เหียะ บำ แดด สุเทพ	คูโค	พิเศษ	พ่งลอย	จัตวา	๖๐
๒	เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	ชังกลาน	คูโค	พิเศษ	พ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๓	เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	แม่เหียะ	คูโค	พิเศษ	พ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๔	เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	บ้านแดด	คูโค	พิเศษ	พ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๕	เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	สุเทพ	คูโค	พิเศษ	พ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๖	เชียงใหม่	สารภี	ทุกตำบล	คูโค	พิเศษ	พ่งลอย	จัตวา	๖๐
๗	เชียงใหม่	สันทราย	ทุกตำบล	คูโค	พิเศษ	พ่งลอย	จัตวา	๖๐

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาประ		กำหนดเป็นนาประ		อัตรา ไร่ละ
				ประเภท	ชั้น	ประเภท	ชั้น	
๘	เชียงใหม่	ดอยสะเก็ด	ตำบล ตำบล เวณแม่ปู้คา ทรายมูล แซ่ ห้วยทราย	คูโกล	พิเศษ	ฟ่งถอย	จัตวา	๖๐
๑๐	เชียงใหม่	สันกำแพง	บ้านก้าง	คูโกล	พิเศษ	ฟ่งถอย	เบญจ	๔๐
๑๑	เชียงใหม่	สันกำแพง	บ้านก้าง	คูโกล	พิเศษ	ฟ่งถอย	เบญจ	๔๐
๑๒	เชียงใหม่	สันกำแพง	บ้านก้าง	คูโกล	พิเศษ	ฟ่งถอย	เบญจ	๔๐
๑๓	เชียงใหม่	สันกำแพง	บ้านก้าง	คูโกล	พิเศษ	ฟ่งถอย	เบญจ	๔๐
๑๔	เชียงใหม่	สันกำแพง	บ้านก้าง	คูโกล	พิเศษ	ฟ่งถอย	เบญจ	๔๐
๑๕	เชียงใหม่	สันกำแพง	บ้านก้าง	คูโกล	พิเศษ	ฟ่งถอย	เบญจ	๔๐

2/10/2566

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาประ		กำหนดเป็นนาประ		อัตราไร่ละ
				ประเภท	จำนวน	ประเภท	จำนวน	
๑๖	เชียงใหม่	แม่วิม	ทุกๆตำบล	คูโคก	พิเศษ	ฟางลอย	จำนวน	๖๐
๑๗	เชียงใหม่	สันมหาพน	ทุกๆตำบล	คูโคก	พิเศษ	ฟางลอย	จำนวน	๖๐
๑๘	เชียงใหม่	หางดง	ทุกๆตำบล	คูโคก	พิเศษ	ฟางลอย	จำนวน	๖๐
๑๙	เชียงใหม่	จอมทอง	ทุกๆตำบล	คูโคก	พิเศษ	ฟางลอย	จำนวน	๖๐
๒๐	เชียงใหม่	ฮอด	ทุกๆตำบล เวนม้องตน อมก๋อย	คูโคก	พิเศษ	ฟางลอย	จำนวน	๖๐
๒๑	เชียงใหม่	ฮอด	คอยเต่า เมื่องตัน	คูโคก	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐
๒๒	เชียงใหม่	ฮอด	อมก๋อย	คูโคก	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐
๒๓	เชียงใหม่	ฮอด	คอยเต่า	คูโคก	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เดิมเปบนานประ		กำหนดเปบนานประ		อัตรา ไร่ละ
				ประเภท	พื้นที่	ประเภท	พื้นที่	
๒๔	เชียงใหม่	เชียงดาว	ทุกๆตำบล เวณเมืองนะ แกนน้อย เมืองแหง	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	จัตวา	๖๐
๒๕	เชียงใหม่	เชียงดาว	เมืองนะ	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐
๒๖	เชียงใหม่	เชียงดาว	แกนน้อย	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐
๒๗	เชียงใหม่	เชียงดาว	เมืองแหง	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐
๒๘	เชียงใหม่	สะเมิง	ทุกๆตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	จัตวา	๖๐
๒๙	เชียงใหม่	ช่างเคิ่ง	ทุกๆตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	จัตวา	๖๐
๓๐	เชียงใหม่	พร้าว	ทุกๆตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	จัตวา	๖๐
๓๑	เชียงใหม่	บ้านแม	ทุกๆตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	จัตวา	๖๐
๓๒	เชียงใหม่	เมืองเชียงราย	ทุกๆตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐
๓๓	เชียงใหม่	พะเยา	ทุกๆตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐
๓๔	เชียงใหม่	แม่สรวย	ทุกๆตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๔๐

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เดิมปรนประ		กำหนดปรนมา		อัตรา ไร่ละ
				ประเภท	ชั้น	ประเภท	ชั้น	
๓๕	เชียงใหม่	เชียงคำ	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๓๖	เชียงใหม่	เชียงของ	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๓๗	เชียงใหม่	เวียงป่าเป้า	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๓๘	เชียงใหม่	เชียงแสน	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๓๙	เชียงใหม่	เมืองฝาง	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๔๐	เชียงใหม่	เมืองพาน	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๔๑	เชียงใหม่	เทิง	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๔๒	แม่ฮ่องสอน	ม่วยต๋อ	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๔๓	แม่ฮ่องสอน	แม่สะเรียง	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๔๔	แม่ฮ่องสอน	ขุนเขาม	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๔๕	แม่ฮ่องสอน	ป่าข	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	เบญจะ	๕๐
๔๖	ลำพูน	เมืองลำพูน	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พงลอย	จัตุวา	๖๐



ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนบประเภต		กำหนดเกณฑ์		อัตรา
				ประเภท	ชั้น	ประเภท	ชั้น	
๕๕	ลำพูน	ป่าบอง	ทุก ๆ ตำบล	คูโศ	พิเศษ	พ่งลอย	จัตวา	๖๐
				คูโศ	พิเศษ	พ่งลอย	จัตวา	๖๐

บัญชีกำหนดอัตราค่าเช่าสำหรับใช้ในเขตเทศบาลนคร

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาประ		กำหนดเป็นนา		อัตรา ไร่ละ
				เกาต์	ชันไค	ประเภท	ชัน	
๑	แพร่	เมืองแพร่	ทุก ๆ ตำบล	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๕๐
๒	แพร่	ร่องกวาง	ทุก ๆ ตำบล	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๕๐
๓	แพร่	สูงเม่น	ทุก ๆ ตำบล เวณบ้านปง	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	จัตวา	๖๐
๔	แพร่	สูงเม่น	บ้านปง	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๕๐
๕	แพร่	บ้านกลาง	ทุก ๆ ตำบล	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๕๐
๖	ลำปาง	เมืองลำปาง	ทุก ๆ ตำบล	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๕๐
๗	ลำปาง	สบปราบ	ทุก ๆ ตำบล	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๕๐
๘	ลำปาง	เกาะคา	ทุก ๆ ตำบล	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๕๐
๙	ลำปาง	แม่ทะ	ทุก ๆ ตำบล	คูไค	พิเศษ	ฟางลอย	เบญจจะ	๕๐

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เดิมแบบแปลน		กำหนดเกณฑ์		อัตรา ไร่ละ
				ประเภท	ชั้น	ประเภท	ชั้น	
๑๐	ลำปาง	เมืองเด่น	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๑	ลำปาง	เมืองลอง	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๒	ลำปาง	ห้างฉัตร	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๓	ลำปาง	แจ้ห่ม	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๔	ลำปาง	เมืองงาว	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๕	น่าน	เมืองน่าน	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๖	น่าน	บุนยนา	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๗	น่าน	นาน้อย	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๘	น่าน	แฉะ	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๑๙	น่าน	บ้านม่วง	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๒๐	น่าน	บัว	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐
๒๑	น่าน	ท่าปลา	ทุก ๆ ตำบล	คูโค	พิเศษ	ฟ่งลอย	เบญจจะ	๔๐

### กฎข้อบังคับกำหนดอัตราภาษียาในมณฑลภาคพายัพ

ด้วยตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติเปลี่ยนวิธีเก็บ  
 ภาษียา พุทธศักราช ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๕) ว่า เมื่อเสนาบดี  
 ได้พิจารณาเห็นว่าสมควรจะตั้งพิกัตเก็บภาษียา ในมณฑลใด  
 เท่าใดให้ใช้อัตราขึ้นเก็บทั่วไปในท้องที่ ตามซึ่งเสนาบดีจะ  
 กำหนดนั้น

บัดนี้พระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณา  
 โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในมณฑลภาคพายัพ  
 ให้กำหนดอัตราเก็บภาษียาไร่ละ ๔ บาท ตามเนื้อซึ่งได้ปลูกยา  
 หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๒ สิงหาคม หน้า ๔๐๗)

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเพิ่มเติม  
ว่าด้วยการออกใช้ธนบัตรราคา ๑๐๐ บาท

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ก่ออำนาจซึ่งทรงพระ  
กรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ ในมาตรา ๑๕ (ง) แห่งพระ  
ราชบัญญัติธนบัตรสยาม รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ ตั้งได้แก้ไข  
โดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ ขอ  
ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ธนบัตรราคา ๑๐๐ บาท หมวด ง เลขหมายตั้งแต่ ๐๐๐๐๑ ถึง  
๕๐๐๐๐ ซึ่งกรมธนบัตรจะได้จำหน่ายออกใช้ ตั้งแต่วันที่ได้ออก  
ประกาศนี้เป็นต้นไป ส่น้ำยาซึ่งเจดลงไปกว่าธนบัตรราคา ๑๐๐ บาท  
ที่กรมธนบัตรได้จำหน่ายออกไปแล้ว คือ

ธนบัตรรุ่นเก่าที่ได้ออกใช้แล้วนั้น ส่น้ำยาตามลายกรอบกบที่  
อ่อนๆ บางแห่งที่เคยเป็นสีม่วงแก่ แด ส่น้ำยาตามลายพื้นที่เคยเป็น  
สีน้ำตาลแก่ นั้น ธนบัตรใหม่หมวดเลขหมายอันกล่าวไว้ในวรรค  
ก่อนนี้ ส่น้ำยาซึ่งเจดลงไปเป็นสีม่วงอ่อน แด ส่น้ำตาลอ่อน  
นอกจากสีน้ำยาข้างซึ่งได้แล้วลดลดย่างอ่อนลงเหมือนเดิม

บรรดาธนบัตรราคา ๑๐๐ บาท ที่กรมธนบัตรได้จำหน่ายออก  
ใช้ก่อนวันออกประกาศฉบับนี้ ทั้งที่จะได้จำหน่ายออกใช้ภายหลัง  
ประกาศนี้ ให้คงเป็นอันใช้ได้เท่ากัน

ทอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาดวันที่ ๑๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔

12/10/2566

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหา

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๕ สิงหาคม

พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว

พ.ศ. ๒๔๖๐

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๑๐ ในพระราชบัญญัติธนบัตร พ.ศ. ๑๙๑๑ ที่ได้ยกเลิกแล้วแต่ได้ตั้งขึ้นใหม่โดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๕๕ ซึ่งมีความว่าให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นผู้มีอำนาจออกเงินสำรองส่วนหนึ่ง (ไม่เกินร้อยละ ๒๕ แห่งราคาธนบัตรทั้งปวงที่คงออกใช้อยู่) แลเก็บเป็นเหรียญกระสาปนี้ทองหรือเนื้อทองในต่างประเทศ หรือเก็บเป็นเนื้อเงินในต่างประเทศ หรือกำลังส่งเข้ามาในประเทศสยาม หรือกำลังให้กรมกระสาปนี้สหการคดีเป็นเงินบาทก็ได้ประการหนึ่ง แลตามความในมาตรา ๑๐ ที่กล่าวมานี้มีความต่อไปว่า ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นผู้มีอำนาจออกเงินสำรองนี้ได้ ไม่เกินร้อยละ ๕๐ แห่งราคาธนบัตรที่ปวงที่คงออกใช้อยู่ ไปลงทุนหาผลประโยชน์ประการหนึ่ง แลด้วยการสงครามในปีคชยุบันนี้เป็นเหตุไม่สามารถที่จะซื้อเหรียญกระสาปนี้ทองหรือเนื้อทองได้ แลเนื้อเงินที่หาซื้อนั้นก็เป็นจำนวนน้อย เพราะเนื้อเงินมีราคาขึ้นเป็นอันมาก

ประการหนึ่ง<sup>566</sup> แลเพื่อที่จะปฏิบัติการตามความประสงค์อันมีอยู่

ในพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๕๕ ให้สดวกยิ่งขึ้น กล่าวคือการคิด อำนผ่อนเอาเงินบาท ที่เก็บสำรองไว้ที่กรมธนบัตร ไปไว้ใช้ที่กรมพระคลังมหาสมบัติ เพิ่มเติมขึ้นอีกในเวลาที่ดินค้า ส่งออกไปต่างประเทศกำลึงมาก แลเงินคงเหลือที่กรมพระคลัง มหาสมบัติกำลึงตกเหลืออีกประการหนึ่ง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชบัญญัติขึ้น เปนพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว ให้ใช้ได้เฉพาะ ในระหว่างเวลาสงครามในบัดยั้งแลเวลาต่อไปอีก ๑๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้อประกาศสงบศึก มีความว่าให้เสนาบดีกระทรวง พระคลังมหาสมบัติมีอำนาจ ที่จะถอนเงินสำรองธนบัตรในส่วนที่ ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตไว้แล้วมาให้เก็บเป็นเหรียญกระ สานบ้นทอง หรือเนือทองหรือเนือเงินแต่ยังมีได้จัดการให้เป็น ไปตามนั้น ไปลงทุนหาผลประโยชน์เพิ่มเข้ากับส่วนที่ได้รับ พระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ว่าให้ลงทุนหาผลประโยชน์ ได้ ตามมาตรา ๑๖ ในพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๕๕ ที่กล่าวข้างต้นนี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๔๘๐ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๖ สิงหาคม หน้า ๔๑๒)

ประกาศยกเลิกกฎเสนาบดี

สำหรับอากรการพนันในมณฑลกรุงเทพฯ ฯ

ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๕๕ (ร.ศ. ๑๒๑)  
 ซึ่งใช้ในกรุงเทพพระมหานคร ให้ใช้กฎเสนาบดีสำหรับ  
 อากรการพนันให้ใช้ในมณฑลชั้นใน พุทธศักราช ๒๔๕๕  
 (ร.ศ. ๑๒๕) แทน

พระเจ้าฟ้าเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวง  
 พระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระ  
 กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า กฎเสนาบดี  
 สำหรับอากรการพนันในมณฑลกรุงเทพฯ ฯ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์  
 พุทธศักราช ๒๔๕๕ (ร.ศ. ๑๒๑) ที่ได้ใช้อยู่ในจังหวัดซึ่ง  
 ขึ้นอยู่ในกระทรวงนครบาลเวลานี้ มิได้กำหนดอำนาจให้  
 เจ้าพนักงานจำกัดการออกอาชญาบัตร จึงทรงพระกรุณาโปรด  
 เกล้า ฯ ให้ยกเลิกกฎเสนาบดีสำหรับอากรการพนันในมณฑล  
 กรุงเทพฯ ฯ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๕๕  
 (ร.ศ. ๑๒๑) นั้นเสีย โปรดเกล้า ฯ ให้ใช้กฎเสนาบดีสำหรับ  
 อากรการพนันให้ใช้ในมณฑลชั้นใน พุทธศักราช ๒๔๕๕  
 (ร.ศ. ๑๒๕) ในจังหวัดซึ่งขึ้นต่อกระทรวงนครบาลสืบไป ส่วน  
 ในข้อ ๓ แห่งกฎเสนาบดีสำหรับอากรการพนันให้ใช้ในมณฑล



พ. ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๓๘๖

ชั้นใน ซึ่งอนุญาตให้เล่นการพนันหมวดที่ ๓ ได้ในเวลา  
เทศกาลตรุษ ๓ วันไม่ว่าที่ใดโดยไม่ต้องขออนุญาตนั้น ให้ระงับไว้  
ตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ให้เลิกประเพณีอนุญาต  
เล่นการพนัน โดยไม่ต้องเสียค่าอากรในเวลานักขัตฤกษ์ ตรุษจีน  
ตรุษไทย และสงกรานต์ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖  
และอัตราค่าอนุญาตให้เล่นการพนันใน จังหวัดที่ขึ้นต่อ กระทรวง  
นครบาล ให้เรียกค่าอนุญาตตามอัตราในกฎเสนาบดีแก้อัตรา  
ค่าอนุญาตให้เล่นการพนันในมณฑลกรุงเทพฯ ฯ ลงวันที่ ๒๕  
สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๕ (พ. ศ. ๑๙๕) เว้นเสียแต่การ  
พนันวิ่งวัวคน ซึ่งอยู่ในประเภทที่ ๑ แห่งกฎนั้นไม่ต้องเสีย  
ค่าอนุญาตอย่างไร ทั้งตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

### หอรับฎากรพิพัฒน์

ประกาศสมาคมวันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๐

( ลงพระนาม ) กิติยากรวรลักษณ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒ กันยายน หน้า ๔๑๕)

พระราชกฤษฎีกา  
ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินพระคลังข้างที่

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า  
แต่บัดต่อไป

๑ ให้อธิบดีกรมพระคลังข้างที่ มีหน้าที่แลอำนาจในการจับจ่าย  
เงินพระคลังข้างที่ เทียบได้กับหน้าที่แลอำนาจเสนาบดีกระทรวง  
พระคลังมหาสมบัติในการจับจ่ายเงินแผ่นดิน

๒ ให้ใช้ข้อบังคับ และระเบียบการ ของกระทรวงพระคลัง  
มหาสมบัติ

๓ ให้มีหน้าที่ดำรัสเพิ่มเติมข้อบังคับและระเบียบการ ตามควร  
แก่ราชการในพระราชสำนัก แลเมื่อได้นำความขึ้นกราบบังคมทูล  
พระกรุณาได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ประกาศ  
ข้อเพิ่มเติมนั้นๆ เป็นข้อบังคับสำหรับการจ่ายเงินพระคลังข้างที่  
ผู้มีหน้าที่เบิกจ่ายเงินจะต้องปฏิบัติตามจงทุกประการ

๔ ให้บรรดาผู้มีหน้าที่เบิกจ่ายเงินต่อพระคลังข้างที่ ปฏิบัติการ  
ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

ประกาศมาณวันที่ ๔ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
เป็นวันที่ ๒๕๕๐ ในรัชกาลปัตยุบัน

12/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๔๑๗)

## ประกาศนับเวลาในราชการ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว คำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตั้งแต่นั้นต่อไป, เพื่อความสะดวกแก่กิจการโดยทั่วไป, การนับเวลาในราชการให้ใช้อย่างวิธีโบราณศาสตร์, ซึ่งในราชการกรุงสยามได้เคยใช้มาแล้วในโบราณสมัย แลในประจจุบันนี้ได้ ใช้อยู่ทั่วไปแล้วในประเทศยุโรปแลอเมริกา, ก็นับวันใหม่ตั้งแต่เที่ยงคืน, ระยะเวลาโมง ให้เรียกว่า นาฬิกา: (ตามภาษาที่เคยใช้มาในทางราชการแต่โบราณ) เวลาตั้งแต่เที่ยงคืนถึงเที่ยงวัน, เรียกว่า ก่อนเที่ยง, เวลาตั้งแต่เที่ยงวันล่วงแล้วไปบรรจบเที่ยงคืน เรียกว่า หลังเที่ยง. คือระยะที่ ๑ แห่งเที่ยงคืนล่วงแล้ว เรียกว่า ๑ นาฬิกา<sup>ก่อนเที่ยง</sup> และมีลำดับไปถึง ๒,๓,๔, ๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, นาฬิกา<sup>ก่อนเที่ยง</sup>จนถึง ๑๒ นาฬิกา<sup>กลางวันหรือเที่ยง</sup>; แล้วต่อไปนับเวลา ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑, นาฬิกา<sup>หลังเที่ยง</sup> ถึง ๑๒ นาฬิกา<sup>กลางคืนหรือเที่ยงคืน</sup> ดังนี้ เว้นกันเสมอไป.

ส่วนระยะเวลาที่แลวินาทีคงใช้ตามเดิม, แต่เพื่อความสะดวกสำหรับสาธารณชน, จะใช้เรียกระยะ ๑๕ นาทีว่า ๑ ภาค,

หน้า ๓๘๕

พ.ศ. ๒๔๖๐

และระยะ ๓๐ นาทีว่า ครึ่งนาฬิกา ตั้งสู้ก็ได้ แต่ในระยะยังไม่ถึง  
๑ นาฬิกาก่อนเที่ยง หรือยังไม่ถึง ๑ นาฬิกาหลังเที่ยง ให้ใช้  
ว่าเที่ยงวันกับเท่านั้นนาที่ หรือเที่ยงคืนกับเท่านั้นนาที่, ตั้งให้  
พระราชกำหนดเดิมที่ขจัดกับประกาศนให้ยกเลิก เว้นแต่วิธี  
ตั้งลงในเรือแห่งราชนาวิ

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๓ กันยายน หน้า ๔๒๑)

พระบรมราชาธิบาย  
ว่าด้วยการนับเวลาตามประกาศใหม่

การที่ประกาศให้ใช้วิธีนับเวลาหันเข้าหาแบบโหราศาสตร์นั้น, ผู้ที่ได้อ่านข้อความในประกาศแล้ว และมีได้เอาใจใส่ไตร่ตรองดูโดยรอบคอบ, หรือมิได้เคยทราบต้นสายปลายเหตุแห่งวิธีนับเวลาที่ไทยเราเคยใช้มาแล้ว ก็อาจที่จะเข้าใจไม่ได้ว่าทำไมจึงจะต้องเปลี่ยน, ทั้งอาจจะเห็นเป็นว่ารัฐบาลเปลี่ยนแปลงอะไร ๆ หยุ่มหยุิมต่างๆ ทำให้ลำบากแก่สาธารณชนโดยไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย. ที่เห็นการเปลี่ยนวิธีนับเวลาตามประกาศณวันที่ ๑๐ กันยายนนั้น, มีข้อควรอธิบายได้ว่า ประการที่ ๑ เป็นการสะดวกแก่กิจการโดยทั่วไป ที่เราจะต้องกระทำติดต่อกับนานาประเทศ, และประการที่ ๒ เป็นการหันกลับเข้าหาทางโหราศาสตร์ ซึ่งได้ใช้ในราชการมาแต่โบราณสมัยแล้ว, ไม่ใช่เอาอย่างต่างประเทศโดยปราศจากหลักฐานหรือผิดประเพณีนิยมของไทยเราหาไม่ได้.

ตำนานแห่งการนับโมงยาม

การนับโมงยามตามที่เคยใช้กันมาในเมืองเรา, สันนิษฐานว่ามีตำนานเป็นสังเขปดังต่อไปนี้ :-

๑. เมื่อพวกพราหมณ์ได้นำความรุ่งเรือง, พร้อมด้วยศิลปะวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เข้ามาสู่ประเทศสยามจากมัธยมประเทศ (อินเดีย) นั้น, ได้นำวิชาโหราศาสตร์เข้ามาด้วย; ฉะนั้น การนับเวลาก็คงจะได้ใช้ตามระเบียบของโหราศาสตร์นานมาแล้ว, ตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัยยังเป็นพระนครหลวงของไทย, ตลอดมาจนในสมัยกรุงเทพทวารวดี (ตั้งแต่สมเด็จพระรามาธิบดีอยู่ทอง), ลงมาจนกาละปัจจุบันนี้, ดังปรากฏในปุมของโหรหลวงเป็นต้น.

๒. ตามโหราศาสตร์นิยมว่า วัน ๑ สิ้นลงณเวลาเที่ยงคืน, และวันใหม่เริ่มแต่เวลาเที่ยงคืนล่วงแล้วไปที่เคี้ยว. เช่นเวลาเที่ยงคืนวันเสาร์นับว่าเป็นเวลาที่สุดแห่งวันเสาร์, และพอเที่ยงคืนล่วงแล้ว ๑ วินาที ก็นับว่าเป็นวันอาทิตย์แล้ว, ดังนี้เป็นต้น. วิธีนับโมงยามเช่นนี้ ตรงกับวิธีที่ใช้อยู่โดยทั่วไปในประเทศยุโรปและอเมริกาทุกวันนี้.

๓. ส่วนที่นับโมงยามตามที่ไทยเราได้ใช้กันอยู่โดยมากฉบับนี้ เป็นของที่เกิดขึ้นภายหลัง, และเข้าใจว่าได้คิดขึ้นสำหรับใช้สะดวกในการทหาร, ก็คือการผลักดันเปลี่ยนยามรักษาการในเวียงและค่าย หรือสนามรบเป็นต้น. เวลากลางวันเป็นเวลาของคนตั้นกันอยู่โดยมาก, เป็นเวลาระวังรักษาเหตุการต้ง่าย, จึงได้แบ่งเพียง ๒ ยาม, คือตั้งแต่รุ่งถึงเที่ยง ๑ ยาม, ตั้งแต่เที่ยงถึงค่ำอีก ๑ ยาม, และในยาม <sup>12710/2566</sup> ๑ ๆ แบ่งเป็น ๖ ผลัด, จึงได้ตีโมงเป็น ๑ ถึง ๖ ทั้ง ๒ ยาม.

เวลากลางคืนเป็นเวลาที่ต้องระวังรักษาความชื้นยิ่งขึ้น, ทหารยามก็  
 คงต้องอยู่ปณยามคู่กัน, จึงต้องจัดถึง ๔ ยาม, ยามละ ๓ ผลัด; แต่  
 ครั้นจะตีเวลาเป็น ๑, ๒, ๓, แล้วถึง ๑ ใหม่ ก็คงเห็นเป็นการยุ่งยาก  
 เกินไป, เพราะในเวลากลางคืนจะกะเนความสว่างลับแห่งเวลาด้วย  
 เงาแดดเหมือนกลางวันหาได้ไม่, ถ้าผู้ท่หลับอยู่ตื่นขึ้นได้ขึ้นตี  
 โมง ๓ ก็จะทำรบไม่ได้ว่า ๓ โมงในยามใด, จึงเป็นอันให้ตีโมง  
 ตั้งแต่ ๑ จนถึง ๑๒ เป็นลำดับไป. ส่วนการตียามนั้นเป็นสัญญาณให้  
 เปลี่ยนหมู่หรือหมวดยามรักษาการทั้ง ๆ หมู่ ไม่ใช่เพียงแต่ผลัด  
 คนขนิยาม; เหตุฉนั้นในเวลากลางวันจึงตียามแต่เวลาเที่ยงครึ่ง ๑,  
 ค่าครึ่ง ๑, แต่ส่วนกลางคืนตียามถึง ๔ ครั้ง, คือ ๑ ยาม, ๒ ยาม,  
 ๓ ยาม, ๔ ยาม.

ฉนั้น จึงเป็นอันว่า, การตีโมงหรือกลองในค่ายของทหารตามที  
 อธิบายมาข้างบนนี้, มีความมุ่งหมายสำหรับให้สัตพสัญญาณแก่ทหาร  
 ยามหน้ารักษาการเท่านั้น, มิได้คำนึงถึงการบอกเวลาตามทาง  
 โหราศาสตร์เท่ามิได้. ข้อนี้ที่เปรียบได้กับลักษณะตีระฆังโมงยาม  
 ในเรือทั่วไป, ซึ่งตีตามความมุ่งหมายในการเปลี่ยนยามเท่านั้น,  
 หาได้ตีตามนาฬิกาไม่. ยาม (หรือเรียกตามภาษาอังกฤษว่า "วอร์ด")  
 ในเรือคือ ๔ ชั่วโมง; การตีระฆังจึงใช้ตี ๑ คู่ สำหรับชั่วโมงแรก  
 แห่งยาม, แล้วทวนขึ้นทีละคู่ตามลำดับชั่วโมง, จนถึง ๔ คู่เป็นที่สุด,  
 แล้วก็เริ่ม ๑ คู่ใหม่อีก. ส่วนเวลาครึ่งชั่วโมงตีเพิ่มอีก ๑ เสมอไป.  
 ฉนั้น, ๗ ทุ่มตี ๒, ๘ ทุ่มตี ๓, ไปจนถึง ๑๐ ทุ่มตี ๔, แล้ว  
 ๑๐ ทุ่มตี ๑ ใหม่.

12/10/2566

อนึ่งคำว่า “โมง” และ “ทุ่ม” ที่ไทยเราใช้เรียกมาตราเวลานั้น, น่าจะสันนิษฐานว่าเรียกตามสำเนียงเครื่องที่ตีเป็นสัญญาณ, คือ โมง เป็นเสียงร้อง, ทุ่ม เป็นเสียงกลองใหญ่ในตัวเอง.

๔. วิธีนับโมงยามตามที่ใช้ในกองทัพได้กลายเป็นของใช้ทั่วไปสำหรับสามัญชนอย่างไร้แก่น ก็สันนิษฐานไม่ยากอะไร. คงจะเป็นเพราะชาวยุทธ<sup>๔</sup> ได้ถูกเกณฑ์เข้ามารับราชการเป็นทหาร, ได้มาคุ้นแกว้วิธีตีโมงยามตามแบบในค่าย หรือเวียงที่ตนรักษาราชการ, จึงนำเอาวิธีนั้นไปใช้ที่บ้านต่อไป. ส่วนในราชสำนักของพระราชาธิบดีที่ใช้นับเวลาตามแบบทหาร ก็เพราะทหารเป็นผู้รักษาราชการ<sup>๕</sup> ในตัวเอง.

ฝ่ายโทรหลวงได้คงไว้ับเวลาตามโหราศาสตร์ตลอดมา. แต่เพราะการตีโมง ยามได้บังเกิดเป็น พระราชนิยม ของพระราชาธิบดีไว้ที่ตามแบบทหาร, โทรหลวงจึงได้ไปถนัดเกลี้ยมิให้เสียทั้งทางโหราศาสตร์<sup>๕</sup> ทั้งทางแบบทหาร, โดยจดเวลาสำคัญ ๆ ว่า “เวลารุ่งแล้วเท่านั้น ๆ นาฬิกา”; เช่นในพระราชพงษาวดารพมอญว่า “ครั้นเวลารุ่งแล้ว ๓ นาฬิกา ๕ บาท สมเด็จพระนารายณ์พิตร พระพุทธเจ้าอยู่หัว เสด็จจกรีฑาทัพ ๑ ถ ๑”, หมายความว่ายกทัพเวลา ๓ โมง <sup>๒/10/2566</sup>๕๐ นาทีตามเวลาของทหาร, <sup>๕</sup>ตั้งนี้เป็นต้น.



ตั้ง<sup>๕</sup>จึงกล่าวได้โดยแน่นอนว่า, การที่เปลี่ยนเป็นนับเวลาตามทางโหราศาสตร์ ไม่ใช่ เป็นการแสดง ฝึกฝนจากราชประเพณีโบราณของไทยเราหามิได้, ทั้งเมื่อเป็นการตรงกับวิธีที่นานาประเทศที่รุ่งเรืองแล้วใช้อยู่โดยทั่วไปแล้วด้วย จึงควรนับว่าเป็นการสะดวกด้วยประการทั้งปวง, ควรจัดว่าเป็นการดำเนินไปในทางที่พึงปรารถนา, ไม่ใช่อุดตริโดยไม่มีมูลนั้นเลย, ทั้งเชื่อว่าในไม่ช้าสาธารณะชนก็คงจะรู้สึกว่าเป็นของสะดวกกว่าวิธีนับเวลาอย่างที่ใช้<sup>๕</sup>อยู่ก่อน<sup>๕</sup>ด้วย.

### อธิบายวิธีนับเวลา

เพื่อให้เข้าใจวิธีนับเวลาตามประกาศให้แจ่มแจ้ง, จะอธิบายได้ดังต่อไปนี้ :-

๑. ให้<sup>๕</sup>พึงเข้าใจว่า วัน ๑ แบ่งภาคออกเป็น ๒๔ ภาค, ภาค ๑ เรียกว่านาฬิกา.

๒. เพื่อความสะดวกในการนับนาฬิกา, ให้แบ่งวันเป็น ๒ ตอน, คือตั้งแต่เที่ยงคืนไปจนเที่ยงวัน, รวม ๑๒ นาฬิกา, เรียกว่าก่อนเที่ยง (หรือเขียนอักษรย่อว่า ก. ท.); ตั้งแต่เที่ยงวันไปจนบรรจบเที่ยงคืน, รวม ๑๒ นาฬิกา, เรียกว่าหลังเที่ยง (หรือเขียนอักษรย่อว่า ล. ท.).

๓. ส่วนแห่งนาฬิกาให้ใช้แทนและวินาทีในราชการ, แต่สำหรับสาธารณชนให้ผ่อนผันใช้นามแห่งส่วนใหญ่ของนาฬิกาได้ ดังนี้ คือ :-

- (ก) ๑๕ นาที ใช้ว่า ๑ ภาค
- (ข) ๓๐ นาที ใช้ว่า กึ่งนาฬิกา หรือ ครึ่ง
- (ค) ๔๕ นาที ใช้ว่า ๓ ภาค, หรือเท่านี้ ๆ นาฬิกาหย่อน ๑ ภาค.

ตัวอย่าง :

- (ก) ๑ นาฬิกา ๑๕ นาที = ๑ นาฬิกา ๑ ภาค
- (ข) ๑ นาฬิกา ๓๐ นาที = ๑ นาฬิกาครึ่ง
- (ค) ๑ นาฬิกา ๔๕ นาที = ๑ นาฬิกา ๓ ภาค, หรือ ๒ นาฬิกา หย่อน ๑ ภาค.

ส่วนคำว่า “กึ่งนาฬิกา” นั้น, ใช้ได้สำหรับแทนคำที่เรียกว่า “ครึ่งชั่วโมง” ทีเดียว, แต่คำว่า “ครึ่งชั่วโมง” ถึงจะคงใช้ก็ไม่ผิด.

๔. นาฬิกาที่ทำมาจากยุโรปยอมเขียนเลข ๑ ถึง ๑๒ อยู่ที่หน้าปัดแล้ว, เพราะฉะนั้นถ้าเรียกเวลาตามตัวเลขในหน้าปัดนาฬิกาเป็นอันถูก, ไม่พลาดพลั้งได้เลย.

เพื่อที่มันงง, จงดูตารางเทียบเวลาต่อไปนี้.

ตารางเทียบเวลา

แบบที่ ๒๕๖๖		ตามวิธีโหราศาสตร์	
กลางวัน	กลางคืน	ก่อนเที่ยง	หลังเที่ยง
๑ โมงเช้า	๗ ทุ่ม	๑ นาฬิกา	
	๘ ..	๒ ..	
	๓ ยาม	๓ ..	
	๑๐ ทุ่ม	๔ ..	
	๑๑ ..	๕ ..	
	ย่ำรุ่ง	๖ ..	
	๗ ..	๗ ..	
	๘ ..	๘ ..	
	๙ ..	๙ ..	
	๑๐ ..	๑๐ ..	
	๑๑ ..	๑๑ ..	
เที่ยง		เที่ยง (วัน)	
๑ โมงบ่าย			๑ นาฬิกา
๒ ..			๒ ..
๓ ..			๓ ..
๔ ..			๔ ..
๕ ..			๕ ..
๖ ..			๖ ..
๗ ..			๗ ..
๘ ..			๘ ..
๙ ..			๙ ..
๑๐ ..			๑๐ ..
๑๑ ..			๑๑ ..
๑๒ ..			๑๒ ..
๑ โมง	๑ ทุ่ม		๑ ..
๒ ..	๒ ..		๒ ..
๓ ยาม	๓ ยาม		๓ ..
๔ ทุ่ม	๔ ทุ่ม		๔ ..
๕ ..	๕ ..		๕ ..
๖ ..	๖ ..		๖ ..
๗ ..	๗ ..		๗ ..
๘ ..	๘ ..		๘ ..
๙ ..	๙ ..		๙ ..
๑๐ ..	๑๐ ..		๑๐ ..
๑๑ ..	๑๑ ..		๑๑ ..
๑๒ ..	๑๒ ..		๑๒ ..
๑๓ ..	๑๓ ..		๑๓ ..
๑๔ ..	๑๔ ..		๑๔ ..
๑๕ ..	๑๕ ..		๑๕ ..
๑๖ ..	๑๖ ..		๑๖ ..
๑๗ ..	๑๗ ..		๑๗ ..
๑๘ ..	๑๘ ..		๑๘ ..
๑๙ ..	๑๙ ..		๑๙ ..
๒๐ ..	๒๐ ..		๒๐ ..
๒๑ ..	๒๑ ..		๒๑ ..
๒๒ ..	๒๒ ..		๒๒ ..
๒๓ ..	๒๓ ..		๒๓ ..
๒๔ ..	๒๔ ..		๒๔ ..
๒๕ ..	๒๕ ..		๒๕ ..
๒๖ ..	๒๖ ..		๒๖ ..
๒๗ ..	๒๗ ..		๒๗ ..
๒๘ ..	๒๘ ..		๒๘ ..
๒๙ ..	๒๙ ..		๒๙ ..
๓๐ ..	๓๐ ..		๓๐ ..
๓๑ ..	๓๑ ..		๓๑ ..
๓๒ ..	๓๒ ..		๓๒ ..
๓๓ ..	๓๓ ..		๓๓ ..
๓๔ ..	๓๔ ..		๓๔ ..
๓๕ ..	๓๕ ..		๓๕ ..
๓๖ ..	๓๖ ..		๓๖ ..
๓๗ ..	๓๗ ..		๓๗ ..
๓๘ ..	๓๘ ..		๓๘ ..
๓๙ ..	๓๙ ..		๓๙ ..
๔๐ ..	๔๐ ..		๔๐ ..
๔๑ ..	๔๑ ..		๔๑ ..
๔๒ ..	๔๒ ..		๔๒ ..
๔๓ ..	๔๓ ..		๔๓ ..
๔๔ ..	๔๔ ..		๔๔ ..
๔๕ ..	๔๕ ..		๔๕ ..
๔๖ ..	๔๖ ..		๔๖ ..
๔๗ ..	๔๗ ..		๔๗ ..
๔๘ ..	๔๘ ..		๔๘ ..
๔๙ ..	๔๙ ..		๔๙ ..
๕๐ ..	๕๐ ..		๕๐ ..
๕๑ ..	๕๑ ..		๕๑ ..
๕๒ ..	๕๒ ..		๕๒ ..
๕๓ ..	๕๓ ..		๕๓ ..
๕๔ ..	๕๔ ..		๕๔ ..
๕๕ ..	๕๕ ..		๕๕ ..
๕๖ ..	๕๖ ..		๕๖ ..
๕๗ ..	๕๗ ..		๕๗ ..
๕๘ ..	๕๘ ..		๕๘ ..
๕๙ ..	๕๙ ..		๕๙ ..
๖๐ ..	๖๐ ..		๖๐ ..
๖๑ ..	๖๑ ..		๖๑ ..
๖๒ ..	๖๒ ..		๖๒ ..
๖๓ ..	๖๓ ..		๖๓ ..
๖๔ ..	๖๔ ..		๖๔ ..
๖๕ ..	๖๕ ..		๖๕ ..
๖๖ ..	๖๖ ..		๖๖ ..
๖๗ ..	๖๗ ..		๖๗ ..
๖๘ ..	๖๘ ..		๖๘ ..
๖๙ ..	๖๙ ..		๖๙ ..
๗๐ ..	๗๐ ..		๗๐ ..
๗๑ ..	๗๑ ..		๗๑ ..
๗๒ ..	๗๒ ..		๗๒ ..
๗๓ ..	๗๓ ..		๗๓ ..
๗๔ ..	๗๔ ..		๗๔ ..
๗๕ ..	๗๕ ..		๗๕ ..
๗๖ ..	๗๖ ..		๗๖ ..
๗๗ ..	๗๗ ..		๗๗ ..
๗๘ ..	๗๘ ..		๗๘ ..
๗๙ ..	๗๙ ..		๗๙ ..
๘๐ ..	๘๐ ..		๘๐ ..
๘๑ ..	๘๑ ..		๘๑ ..
๘๒ ..	๘๒ ..		๘๒ ..
๘๓ ..	๘๓ ..		๘๓ ..
๘๔ ..	๘๔ ..		๘๔ ..
๘๕ ..	๘๕ ..		๘๕ ..
๘๖ ..	๘๖ ..		๘๖ ..
๘๗ ..	๘๗ ..		๘๗ ..
๘๘ ..	๘๘ ..		๘๘ ..
๘๙ ..	๘๙ ..		๘๙ ..
๙๐ ..	๙๐ ..		๙๐ ..
๙๑ ..	๙๑ ..		๙๑ ..
๙๒ ..	๙๒ ..		๙๒ ..
๙๓ ..	๙๓ ..		๙๓ ..
๙๔ ..	๙๔ ..		๙๔ ..
๙๕ ..	๙๕ ..		๙๕ ..
๙๖ ..	๙๖ ..		๙๖ ..
๙๗ ..	๙๗ ..		๙๗ ..
๙๘ ..	๙๘ ..		๙๘ ..
๙๙ ..	๙๙ ..		๙๙ ..
๑๐๐ ..	๑๐๐ ..		๑๐๐ ..



๕. สำหรับความสะดวกในการเขียนรายงาน, จดหมาย, บรรทึก, ฯลฯ, ถ้าจะใช้เขียนเวลาอย่างย่อ ๆ ก็ได้

ตัวอย่าง : ๑ นาฬิกา ๒๕ นาทีก่อนเที่ยง, ย่อเป็น “๑.๒๕ ก.ท.”; ๓ นาฬิกา ๑๗ นาทีหลังเที่ยง, ย่อเป็น “๓.๑๗ ก.ท.”; ดังนี้

๖. ส่วนเวลาที่อยู่ในระหว่างเที่ยงคืน, หรือเที่ยงวัน, กับ ๑ นาฬิกา, ให้ใช้ว่าเที่ยงคืน (หรือเที่ยง) กับเท่าไร ๆ นาที; หรือจะเขียนย่อก็ได้ ๑๒ นาฬิกาเศษเท่าไรก็ได้เหมือนกัน

ตัวอย่าง : เที่ยง ๑๔ นาที, หรือโดยย่อ “๑๒.๑๔. ก.ท.”; เที่ยงคืน ๔๒ นาที, หรือโดยย่อ “๑๒.๔๒ ก.ท.”, ดังนี้

ถ้าใช้ความระวังเอาใจใส่หน่อยหนึ่ง ในไม่ช้าก็คงจะใช้วิธีนับเวลาตามทฤษฎีข้างบนนี้ได้โดยไม่พลั้งพลาดเลย

(พระบรมนามาภิไธย) งาม. ว. ป. ร.

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๓ กันยายน หน้า ๔๒๓)

ประกาศว่าด้วยผู้เดินทางไปนอกพระราชอาณาเขต  
ให้ มีหนังสือเดินทาง

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งให้ประกาศให้  
ทราบทั่วกันว่า ในเวลาที่มีสงครามอยู่นี้ รัฐบาลนานาประเทศได้มี  
บัญญัติการตรวจตราหนังสือเดินทาง ของคนต่างประเทศที่เดินทาง  
ไปขึ้นณเมืองท่าของประเทศนั้น ๆ โดยแข็งแรง และเมืองท่า  
ต่างประเทศที่อยู่ติดต่อกับพระราชอาณาจักร์ ก็ได้กระทำการตรวจ  
ตราโดยเข้มงวดกวดขันอยู่ด้วย ถ้าผู้ใดจะเดินทางจากพระราช  
อาณาจักร์ ไปโดยมิได้มีตราเดินทาง ซึ่งเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ  
ในประเทศที่บุคคลนั้นอยู่ได้ออกให้สำหรับตัวโดยถูกต้องชอบแล้ว  
อาจจะได้รับความขัดข้องหรืออันตรายด้วยประการต่าง ๆ ซึ่งจะต้อง  
ถูกกักไว้ ในเรือไม่ไห้ขึ้นบกฯลฯจนบกไม่ได้แล้ว ก็จะถูกจับกุม  
ไปกักขังไว้สอบสวน หรือถูกส่งกลับมาระเสีย ความขัดข้องเช่น  
นี้มีตลอดถึงเรือรับส่งที่รับบุคคลชนิดนี้โดยสานไปด้วย

ความจริงตามประเพณีแต่เดิมมา เมื่อผู้ใดจะเดินทางไปนอก  
พระราชอาณาเขต โดยวิธีสหรัแล้ว ก็มีธรรมเนียมที่ต้องรับ  
หนังสือเดินทางสำหรับตัวซึ่งเจ้าพนักงานได้ออกให้เป็นอย่างสำคัญ แต่  
บุคคลโดยมากหาได้ถือเคร่งครัดว่าหนังสือเดินทางเป็นของจำเป็น  
โดยแท้ไม่ เพราะเหตุว่าแต่ก่อนยังมิมีการตรวจตราแข็งแรงประ  
ชาชนสามารถจะออกนอกพระราชอาณาเขตได้สะดวกโดยมิต้องมี  
หนังสือเดินทางเลย ผลแห่งการละเลยในสิ่งสำคัญเช่นนี้ จึงอาจ  
มีความลำบากบังเกิดขึ้นในสมัยนี้ตั้งแต่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

เพราะฉะนั้น เพื่อจะป้องกันความลำบากแก่การเดินทางของ  
 ประชาชนในพระราชอาณาจักร ซึ่งประสงค์จะเดินทางไปต่างประเทศ  
 ให้ได้รับความสะดวกเรียบร้อยนั้น ถ้าจะไปยังเมืองไกลๆ ฤ  
 จะออกจากกรุงเทพ ฯ ก็ให้ผู้เดินทางไปแสดงความประสงค์ขอ  
 รับหนังสือเดินทางต่อกระทรวงการต่างประเทศไปเป็นสำคัญสำหรับ  
 ตัวด้วยจงทุกคน แต่ถ้าจะไปแต่เพียงเมืองต่างประเทศที่ใกล้เคียง  
 ติดต่อกับพระราชอาณาเขตร<sup>๑</sup>แล้วจะออกจากหัวเมืองไปแล้ว ก็ให้  
 ไปขอรับหนังสือเดินทางจากผู้ว่าราชการในจังหวัด ฤสมุหเทศา  
 ภิบาลในมณฑลที่ตนตั้งอยู่<sup>๒</sup>นั้น

อนึ่งผู้จัดการเดินเรือ แลนายเรือที่รับคนโดยสารตามเมืองท่า  
 ภายในพระราชอาณาจักรนั้น ก็ควรจะต้องตรวจตรารับแต่เฉพาะ  
 ผู้ที่มีหนังสือเดินทางของเจ้าพนักงานซึ่งได้ออกให้ โดยถูกต้องเท่า  
 นั้น ถ้ามิฉนั้นอาจจะเปนเหตุให้ได้รับความขัดข้องและเสียเวลา  
 แก่การเดินทาง อันเกิดจากการตรวจตราของรัฐบาลต่างประเทศ  
 และเมืองท่าต่างประเทศที่จะไปถึง<sup>๓</sup>นั้นด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
 เป็นวันที่ ๒๕๐๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ กันยายน หน้า ๔๓๑)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ  
ในเขตจังหวัดแลมณฑลที่ยังมิได้ประกาศใช้  
พระราชบัญญัติให้หัวพระราชอาณาจักร

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้  
ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ  
ให้ใช้พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ พ.ศ. ๒๔๔๔ ( ร.ศ. ๑๒๐ ) ใน  
เขตจังหวัดแลมณฑลต่าง ๆ บางแห่งมาแล้วนั้น ได้ทราบฝ่าลอองธุลี  
พระบาทว่า การที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำขึ้นใน  
เขตจังหวัดแลมณฑลเหล่านั้น ไซ้ว่าจะเป็นประโยชน์แต่แก่การ  
การเก็บเงินอากรค่าน้ำอย่างเดียวก็น่ามิได้ ที่ได้ใช้พระราชบัญญัติ  
อากรค่าน้ำ ย่อมเป็นหนทางให้เข้าหาเง็กงานเมื่อ นายจัดการทวงห้าม  
เขตต์ล่าน้ำลำคลองหนองบึงบาง ในบางแห่งไว้เป็นที่รักษาพืชพันธุ์  
สัตว์น้ำ แลกำหนดการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำในบางอย่างบางชนิด  
แลกำหนดห้ามการจับสัตว์น้ำบางชนิดในบางระดู่ และห้ามการ  
วางยาเบื่อยาเมาในที่จับสัตว์น้ำต่าง ๆ กระทำให้แปดคุนประโยชน์  
ในการบำรุงรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำให้เจริญขึ้นได้เป็นอย่างดี

ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมควรที่จะประกาศใช้พระราช  
บัญญัติอากรค่าน้ำในเขตท้องที่จังหวัดแลมณฑลที่ยังมิได้ประกาศ  
ใช้พระราชบัญญัติเสียให้หัวพระราชอาณาจักร แม้ว่าในเขต

12/11/2556



พ.ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๔๐๑

ท้องที่จังหวัดแลมณฑลใด ซึ่งจะประกาศใช้พระราชบัญญัติขึ้นใหม่<sup>นี้</sup> จะเป็นท้องที่ที่กั้นดารศัตวรรษ<sup>นี้</sup>ไม่บริบูรณ์ ยังไม่ควรเก็บเงินอากรค่าน้ำแลค่าเครื่องมือประกอบการจับสัตว์น้ำ จงตการที่ประกาศเก็บเงินอากรค่าน้ำตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติไว้ก่อนก็ได้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ พ.ศ. ๒๔๔๔ (ร.ศ. ๑๒๐) พระราชบัญญัติเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ พ.ศ. ๒๔๔๔ (ร.ศ. ๑๒๐) ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ (ร.ศ. ๑๒๔) แลพระราชบัญญัติเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ พ.ศ. ๒๔๔๔ (ร.ศ. ๑๒๐) ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๖ ในเขตจังหวัดสระบุรี มณฑลกรุงเก่า จังหวัดตากแลจังหวัดกำแพงเพชร ในมณฑลนครสวรรค์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แลจังหวัดห่มศักดิ์ในมณฑลพิษณุโลก จังหวัดกาญจนบุรีในมณฑลราชบุรี จังหวัดระนองแลจังหวัดตะกั่วป่าในมณฑลภูเก็ต จังหวัดพระนครแลจังหวัดธนบุรีในกรุงเทพมหานคร แลมณฑลพายัพ มณฑลมหาสารคาม มณฑลนครราชสีมา มณฑลอุดร มณฑลร้อยเอ็จ มณฑลอุบลราชธานี มณฑลปัตตานี ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ เป็นต้นแลต่อไป

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เป็นวันที่ ๒๕๐๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ กันยายน หน้า ๔๓๓)

พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง

พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ได้ทรงพระราชดำริถึงการทำ กรุงสยามได้ ประกาศสงคราม ต่อชาติเยอรมัน แลออสเตรเลียยังการี เข้าเป็นสัมพันธมิตรร่วมศึกกับมหาประเทศในยุโรปอเมริกา แลเอเชีย ผู้ทรงไว้ซึ่งธรรมเนียมโดยครั้งนี้ นับว่าชาติสยามได้ก้าวขึ้นสู่ความเจริญถึงขั้นอันสำคัญยิ่งแล้ว สมควรจะมีอภิลักษณะพิเศษเพื่อเป็นเครื่องเตือนให้ระลึกถึงอภิลักษณะสมัยนี้ไว้ ให้ปรากฏอยู่ชั่วฟ้าแลดิน

จึงทรงพระราชดำริหว่า ธงสำหรับชาติสยามซึ่งได้ประดิษฐานขึ้นตามพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น ยังไม่เป็นสง่างามพอสำหรับประเทศ สมควรที่จะเพิ่มสีน้ำเงินแก่เข้าอีกสีหนึ่ง ให้เป็นสามสีตามลักษณะธงชาติของประเทศที่เป็นสัมพันธมิตรกับกรุงสยามได้ ใช้ อยู่โดยมากนั้น เพื่อให้เป็นเครื่องหมายให้ปรากฏว่า ประเทศสยามได้เข้าร่วมสุขทุกข์ แลเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับสัมพันธมิตรหมู่ใหญ่ ช่วยกันกระทำการปราบปรามความอัสติย้อาธรรมในโลกย์ ให้พินาศประลัยไป

อีกประการหนึ่งสีน้ำเงินนั้นเป็นสีอันเป็นสิริแก่พระชนมวาร นับว่าเป็นสีเครื่องหมายเฉพาะพระองค์ด้วย จึงเป็นสีที่สมควรจะประกอบไว้ในธงสำหรับชาติด้วยประการทั้งปวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ แลให้ใช้ได้ภายหลังวันที่ได้ลงประกาศนี้ ๓๐ วันเป็นต้นไป

มาตรา ๒ ให้ยกเลิกข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๘ แลข้อ ๒๐ ในมาตรา ๔ แลยกเลิกมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ ซึ่งลงวันที่ ๒ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ กับให้ยกเลิกพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง ซึ่งลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้นเสีย

มาตรา ๓ ธงชาติสยาม รูปสี่เหลี่ยมรี มีขนาดกว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน มีแถบสีน้ำเงินแก่ กว้าง ๑ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๓ ของขนาดกว้างแห่งธงอยู่กลาง มีแถบขาวกว้าง ๑ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๖ ของขนาดกว้างแห่งธงข้างละแถบ แลมีแถบสีแดงกว้างเท่าแถบขาวประกอบชั้นนอกอีกข้างละแถบ ธงสำหรับชาติสยามอย่างนี้ให้เรียกว่าธงไตรรงค์ สำหรับใช้ชักในเรือพ่อค้าทั้งหลาย แลในที่ต่าง ๆ ของ สยามทั่วไป

12/10/2566

ส่วนธงพื้นสีแดง กลางมีรูปช้างพลอย ซึ่งใช้เป็นธงชาติสำหรับสาธารณชนชาวสยามมาแต่ก่อนนั้น ให้เลิกเสีย

มาตรา ๔ ธงฉาน เหมือนธงไตรรงค์ แต่มีรูปสมอไขว้กับจักรแลมีรูปพระมหามงกุฎอยู่เบื้องบน สีเหลือง อยู่กลางพื้นธง สำหรับใช้ชักหน้าเรือหลวงทั้งปวงซึ่งเป็นเรือพระที่นั่ง เรือเรือรบในขณะที่ประจำราชการ แลใช้ชักขึ้นที่ปลายพรวนเสามาเรือลำใด เป็นเครื่องหมายว่าเรือลำนั้นเป็นเรือยามประจำอ่าว

มาตรา ๕ ธงราชนาวี เหมือนธงไตรรงค์ แต่มีดวงกลมสีแดง ขอบจดแถบสีแดงของพื้นธง อยู่กลาง ภายในดวงกลมนั้น มีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าข้างเสา สำหรับใช้ชักที่ท้ายเรือ แลสถานที่ราชการต่าง ๆ ของราชนาวี

มาตรา ๖ ธงตำแหน่งราชการ สำหรับนำที่กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ นั้น เหมือนธงไตรรงค์ แต่ต้องเติมเครื่องหมายอย่างหนึ่งอย่างใดลงที่กลางธงเป็นสำคัญ

เจ้าพนักงานกรมใดกระทรวงใด จะให้เครื่องหมายนี้เป็นอย่างไร ต้องแจ้งความให้กระทรวงซึ่งเป็นเจ้าที่รักษาพระราชบัญญัตินี้ นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต แลประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วจึงเป็นธงที่ใช้ได้ตามกฎหมาย

ให้เจ้ากระทรวงซึ่งรักษาพระราชบัญญัตินี้ จัดระเบียบเครื่องหมายนั้นไว้ให้เป็นหลักฐาน

มาตรา ๗ ชงนำร่อง เหมือนชงโควรงค์ แต่มีขอบสี่ขาวโดยรอบ เป็นเครื่องหมยตำแหน่งพนักงานนำร่อง ถ้าเรือดำใดต้องการนำร่อง ให้ชักธงชั้นบนเสาน้ำเป็นสัญญาณ

มาตรา ๘ ชงจอมพลเรือ พันสีขาบ กลางมีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น หน้าเข้าข้างเสา แถวมีรูปสมอสองตัวไขว้กัน เบื้องบน มีรูปพระมหามงกุฎสีเหลือง อยู่ที่มุมบนข้างหน้าข้างเป็นธงเครื่องหมายตำแหน่งจระเข้จอมพลทหารเรือ ถ้าใช้ ในเรือใหญ่ ให้ชักขึ้นที่เสาใหญ่

มาตรา ๙ ชงนายพลเรือ พันสีขาบ กลางมีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหน้าเข้าข้างเสา

ข้อ ๑ เป็นธงหมยตำแหน่งยศนายพลเรือเอก ถ้าใช้ ในเรือให้ชักขึ้นที่เสาใหญ่

ข้อ ๒ ถ้ามีรูปจักรสีขาบอยู่ที่มุมบนข้างหน้าข้างด้วย ๑ จักร เป็นธงหมยตำแหน่งยศนายพลเรือโท ถ้าใช้ ในเรือให้ชักขึ้นที่เสาน้ำ

ข้อ ๓ ถ้ามีรูปจักรสีขาบอยู่ที่มุมบน แถวมุมล่างข้างหน้าข้างมุมละ ๑ จักร เป็นธงหมยตำแหน่งยศนายพลเรือตรี ถ้าใช้ ในเรือ ๓ เสา ให้ชักขึ้นที่เสาหลัง ถ้าเรือ ๒ เสา ให้ชักขึ้นที่เสาน้ำ

หน้า ๔๐๖

พ. ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๔ ถ้าตัดชายเป็นแฉกอย่างรูปหางนกแซงแซว เป็นธงหมาย  
ตำแหน่งยศนายพลเรือจัตวา ถ้าใช้ในเรือให้ชักขึ้นที่เสาหลัง  
นอกจากข้อความที่กำหนดไว้นี้แล้ว ให้คงเป็นไปตามพระ  
ราชบัญญัติเดิมทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ วันที่ ๓๐ กันยายน หน้า ๔๓๖)

ประกาศเปลี่ยนคุมเสื่อกรมทหารรักษาวัง  
ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งให้เปลี่ยน  
คุมเสื่อกรมทหารรักษาวัง ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า  
อยู่หัว ซึ่งเดิมใช้เป็นคุมทองเกลี้ยงนั้น ให้ยกเลิกไม่ใช่ เปลี่ยน  
เป็นใช้คุมทองตราอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ ว.ป.ร. ตั้งแต่วันที่ ๑  
ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) - เจ้าพระยาธรรมราชาภิธานธิบดี

มหาเสวกเอก เสมอบัติกระทรวงวัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓๐ กันยายน หน้า ๔๔๑)

### ประกาศ

ใช้กฎเสนาบดีว่าด้วยวิธีจัดการ แลกตั้งอัตรา  
เก็บเงินอากรค่าน้ำ ตามความในพระราชบัญญัติ  
อากรค่าน้ำ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๖

ตามความในประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๐  
กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ให้ใช้พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ  
พ.ศ. ๒๔๔๔ (ร.ศ. ๑๒๖) พระราชบัญญัติเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ  
อากรค่าน้ำ พ.ศ. ๒๔๔๕ (ร.ศ. ๑๒๐) ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม  
พ.ศ. ๒๔๔๘ (ร.ศ. ๑๒๔) และพระราชบัญญัติเพิ่มเติม พระราช  
บัญญัติอากรค่าน้ำ พ.ศ. ๒๔๔๕ (ร.ศ. ๑๒๐) ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์  
พ.ศ. ๒๔๕๖ ในเขตจังหวัด มณฑลเทศาภิบาลที่ยังมิได้ประกาศใช้  
พระราชบัญญัติที่กล่าวไว้แล้วพระราชอาณาจักรนั้น

เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติอากร  
ค่าน้ำซึ่งกล่าวแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้กฎเสนาบดี  
ว่าด้วยวิธีจัดการ แลกตั้งอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำ ลงวันที่ ๒๕  
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๖ นั้น ในเขตจังหวัดสระบุรีมณฑลกรุงเก่า  
จังหวัดตาก แลจังหวัดกำแพงเพชร ในมณฑลนครสวรรค์ จังหวัด  
เพชรบูรณ์แลจังหวัดหล่มสักดีโนมณฑลพิษณุโลก จังหวัดกาญจน  
บุรีในมณฑลราชบุรี จังหวัดระนองแลจังหวัดตะกั่วป่าในมณฑล  
ภูเก็ต จังหวัดพระนครแลจังหวัดธนบุรีในกรุงเทพมหานคร



พ.ศ. ๒๕๖๐

หน้า ๔๐๕

แถมจดหมายเหตุฯ มณฑลมหาสารคาม มณฑลนครราชสีมา มณฑลอุดร มณฑลร้อยเอ็ด มณฑลอุบลราชธานี มณฑลปัตตานี ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ เป็นต้นแต่ต่อไป

### หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

( ลงพระนาม ) กิติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๗ ตุลาคม หน้า ๔๔๒)

ประกาศ  
ยกเลิกการเก็บเงินอากรค่าน้ำ

ตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ พระพุทธศักราช ๒๔๔๔ (ร. ศ. ๑๒๐) มีว่า ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะยกเว้นค่าอนุญาตในที่หนึ่งใด แต่ยกเว้นไม่ต้องให้รับอาชญาบัตรคุ้มครองมือในที่แห่งหนึ่งแก่ใด แต่ให้มีอำนาจที่จะห้ามใช้เครื่องมืออย่างหนึ่งอย่างใด ในที่ใดที่หนึ่งใดนั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ในเขตจังหวัดสระบุรี ในมณฑลกรุงเก่า เว้นแต่ท้องที่ดงตะงาว อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดตาก จังหวัดกำแพงเพชร ในมณฑลนครสวรรค์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดหล่มสักดี ในมณฑลพิษณุโลก จังหวัดกาญจนบุรี ในมณฑลราชบุรี จังหวัดระนอง จังหวัดตะกั่วป่าในมณฑลภูเก็ต จังหวัดพระนคร จังหวัดธนบุรี ในกรุงเทพมหานคร มณฑลพายัพ มณฑลมหาสารคาม มณฑลนครราชสีมา มณฑลอุดร มณฑลร้อยเอ็ด มณฑลอุบลราชธานี มณฑลปัตตานีเป็นท้องที่กันดาร ราษฎรกระทำการจับสัตว์น้ำได้แต่พอบริโภคไม่ถึงกับซื้อขาย มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศยกเลิกไม่เก็บเงินอากรค่าน้ำอย่างหนึ่งอย่างใด ในเขตจังหวัดแลมณฑลที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ไว้ชั่วคราว

หอรหมุฎาการพิพัฒนา

ประกาศมาฉวันที ๒ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

12/10/2566

(ลงพระนาม) กิติยากรวรตักษณ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๗ ตุลาคม หน้า ๔๔๓)

# พระราชกฤษฎีกา

กำหนดในกึ่งเพลิงไหม้ จังหวัดพระประแดง

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ห้ามมิให้ผู้นหนึ่งผู้ใดปลูกสร้างบ้านเรือนโรงในที่เพลิงไหม้บริเวณตลาด จังหวัดพระประแดง ในเขตรที่เจ้าพนักงานลงหลักหมายเขตรไว้ชั่วคราว เพื่อให้เจ้าพนักงานได้สำรวจตรวจการที่จะตัดถนน ให้เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนในที่นั้น

บัดนี้ กระทรวงนครบาลได้จัดเจ้าพนักงานสำรวจทำแผนที่วางการตัดถนนในที่ซึ่งได้มีประกาศไว้ชั่วคราวนั้นแล้ว คือระหว่างหมู่บ้านตำบลตลาดเลหมู่บ้านตำบลเชิงใหม่ ฤระหว่างหมู่บ้านที่ ๒ ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาแลฝั่งคลองลัดหลวง ถนนเหล่านี้ให้มี ๓ ขนาด ที่เป็นสายใหญ่ กว้าง ๑๖ วา ๓๕ เมตร สายเล็ก มีขนาด ๓ วา ๒ ศอก ๓๓ เมตร ๓๕ เมตร สายธรรมดาขนาด ๓ วา ๓๕ เมตร ตามเส้นแดงที่ได้หมายไว้ในแผนที่ ๆ กระทรวงนครบาลได้สำรวจขึ้นทุกเกล้าฯ ถวาย ได้ทรงพระราชวินิจฉัยชอบด้วยคลองพระราชดำริที่แล้ว

บรรดาที่ดิน ซึ่งมีเจ้าของครอบครองเป็นกรรมสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อต้องถูกตัดทำถนนตามพระราชกฤษฎีกาสมควรจะได้รับค่าเสียหายใช้แทนเพียงไรหรือไม่นั้น ให้เป็นไปตามลักษณะดังนี้ คือ

๑. ถ้าที่ดินของผู้ใดที่ต้องถูกตัดถนนนั้น ยังมีเนื้อที่เหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของเนื้อที่ดินติดต่อกับถนนทั้ง ๒ ข้าง หรือแต่ข้างใดข้างหนึ่งแล้ว รัฐบาลจะไม่ต้องใช้ค่าที่ดินให้ เพราะเหตุว่าการตัดถนนเข้าไปในเนื้อของผู้ใด เจ้าของที่ดินอาจได้รับผลจากการทำถนนอยู่ส่วนหนึ่งซึ่งกระทำให้ที่ดินมีราคายิ่งขึ้น และสามารถจะปลูกเรือนที่อยู่หรือให้พักให้เช่าเก็บผลประโยชน์ได้มากทดแทนกันอยู่แล้ว

๒. ที่ดินผู้ใดถูกตัดทำถนนเสียหายหมดจำนวนที่ดินอย่างหนึ่งหรือที่ดินที่เหลือน้อยกว่า กึ่งจำนวนเนื้อที่ที่ถูกตัดทำถนน อย่างหนึ่งหรือที่ดินชั้นใดที่เหลือติดต่อกับถนน ยาวต่ำกว่า ๔ วา กว้างต่ำกว่า ๕ วา หรือรวมเนื้อที่ทั้งสิ้นต่ำกว่า ๒๐ ตารางวา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานรับซื้อที่ดินที่ต้องถูกทำถนนนั้นตามราคาธรรมดาที่ซื้อขายกันณที่ใกล้เคียงในครั้งล่าสุดก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้

๓ ถ้าเจ้าของที่ดินรายใดไม่ยอมตกลงตามราคาที่เจ้าพนักงานกำหนด โดยไ้ราคาเกินกว่าที่ซื้อขายกันตามธรรมดาแล้ว ให้เจ้าของที่ดินกับเจ้าพนักงาน ตั้งคนกลางข้างละคนปฎุขากำหนดราคากัน คนกลางพร้อมกันตกลงอย่างไร ก็ให้เป็นไปตามความตกลงของคนกลาง ถ้าคนกลางแจ้ง ๒ ฝ่ายปฎุขาก็ไม่ตกลงกัน ให้คนกลางเลือกตั้งผู้ซ้ขาดอีกคนหนึ่ง ผู้ซ้ขาดตัดสินอย่างไร ให้ถือว่าคำตัดสินนั้นเป็นเด็ดขาด จะฟ้องร้องไม่ได้ ถ้าหากว่าจะมีการใช้ขายเพราะต้องตั้งคนกลางนั้น ฝ่ายใดที่กำหนดราคาไกลจากความตกลงของคนกลาง ให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้เสีย ถ้ากึ่งกันให้เสียคนละกึ่ง

๔ การที่จะวินิจฉัยว่าที่ดินยังมีเนื้อที่เหลือจากตัวถนน สามารถจะทำประโยชน์ได้หรือไม่ได้ และเจ้าพนักงานควรจะรับซื้อหรือไม่ควรซื้อ ถ้ามีการโต้เถียงกันในระหว่างเจ้าพนักงานและเจ้าของที่ไม่เป็นการตกลงกันได้ ก็ให้ตั้งคนกลางซ้ขาด ให้เป็นไปตามความในข้อ ๓ และที่ดินที่ต้องถูกตัดถนนนั้นจะแยกเป็นกี่โฉนดก็แปลงก็ตาม ถ้าเนื้อที่นั้นติดต่อเป็นผืนเดียวกันไม่รวมอยู่ในกรรมสิทธิ์เจ้าของผู้เดียวกัน ให้วินิจฉัยรวมเป็นเจ้าของเดียวกันห้ามมิให้แยกวินิจฉัยเป็นรายแปลง เว้นไว้แต่ที่ที่ไม่ได้ติดต่อเป็นผืนเดียวกันได้ จึงให้แยกวินิจฉัยเฉพาะแปลงที่ต้องตัดถนนเสียเท่านั้น

๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างบ้านเรือนหรือวัตถุอันเนื่องมาจากที่อยู่อาศัยอย่างใด ลงไว้ในที่ที่จะตัดถนนก่อนวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งมีประกาศห้ามไว้ชั่วคราวแล้ว เจ้าของบ้านเรือนโรงเหล่านี้นั้นจะต้องรื้อถอนไปให้เสร็จ ภายในกำหนดที่เจ้าพนักงานจะบอกล่วงหน้าให้ทราบอย่างน้อย ๖๐ วัน และให้เจ้าพนักงานคิดค่าขยับถอนใช้ให้พอสมควรแก่ราคาตามอายุของสิ่ง ซึ่งปลูกสร้างปรากฏอยู่ในเวลานี้ ให้เป็นหน้าที่ช่างสุขาภิบาลในกรมสุขาภิบาลกรุงเทพฯ เป็นผู้ตรวจตรา และกำหนดราคาค่าเสียหาย แต่ถ้าเจ้าของจะเห็นว่าราคานั้นไม่สมควร จะขออนุญาตตั้งนายช่างคนใดคนหนึ่งมาปรึกษาหาฤกษ์ประมาณราคา พร้อมกับช่างของกรมสุขาภิบาลด้วยก็ได้ แต่จะต้องเป็นนายช่างที่มีวิชาความรู้ในการก่อสร้าง โดยมีประกาศนียบัตรความรู้มาแสดงเป็นสำคัญด้วย เมื่อนายช่างทั้ง ๒ ฝ่ายกะราคาไม่ตกลงกัน ให้เลือกผู้ชี้ขาดโดยทำนองราคาที่คั้นนั้น ส่วนผู้ที่ปลูกสร้างลงภายหลังวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ จะขอร้องอย่างใดไม่ได้ และเจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะสั่งให้ขยับถอนไปให้เสร็จตามเวลาอันสมควร โดยไม่ต้องให้ค่าเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดด้วย

๖ ให้เจ้าพนักงานแจ้งความให้เจ้าของที่หรือเจ้าของบ้านเรือน ซึ่งถูกตัดถนนสายนี้ไปทำความเข้าใจตกลงแต่ใดที่หนึ่ง แล้วแต่เจ้าพนักงานได้กำหนดไว้ ถ้าเจ้าของที่และเจ้าของบ้านเรือนจะไปเอง

ไม่ได้ จะแต่งตั้งผู้แทนไปกระทำความตกลงด้วยมิใช่โดยมอบฉันทะเป็นหลักฐานก็ได้ เมื่อผู้แทนได้ตกลงอย่างไร ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของ ถือว่าเป็นอันยินยอมตามความตกลงของผู้แทนทุกประการ

๑ ถ้าเจ้าของไม่ไปเองและไม่แต่งตั้งผู้แทนไปตามกำหนดในครั้งแรก ให้เจ้าพนักงานแจ้งความบอกกำหนดให้ไปอีกเป็นครั้งที่ ๒ ให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วัน ถ้าเจ้าของที่ยังไม่ไปหรือไม่แต่งตั้งผู้ใดไปแทนตามกำหนดครั้งหลังนี้แล้ว ให้ถือว่าเจ้าของที่ไม่มีข้อดีใจอย่างไร ให้เจ้าพนักงานเลือกตั้งคนกลางชั้นผู้หนึ่ง กำหนดราคาและค่าเสียหายที่ควรจะให้ตามสมควร แล้วให้เจ้าพนักงานแจ้งความกำหนดนัดให้เจ้าของมารับเงินที่ได้กำหนดให้นั้น เจ้าของที่ที่ไม่ได้ไปกระทำความตกลง และไม่แต่งตั้งผู้แทนไปกระทำความตกลงต่อเจ้าพนักงานตามกำหนดนั้น จะฟ้องร้องอย่างไร ไม่ได้ แต่การแจ้งความและกำหนดนัดหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานกระทำโดยมีลายลักษณ์อักษร ให้เป็นหลักฐานไว้เสมอทุกครั้ง

๘ ถ้าเจ้าของที่ดินและบ้านเรือนโรงผู้หนึ่งผู้ใด แกล้งขัดขวางไม่ยินยอมให้ใช้ ที่สร้างถนน หรือแกล้งหน่วงเหนี่ยวบิดพลิ้วไม่มารับเงินราคาค่าเสียหาย หรือไม่จัดการใดๆ ตามกำหนดคำสั่ง หรือแม้จะมีคดีฟ้องร้องว่ากล่าวกันยังโรงศาล ก็ไม่เป็นเหตุ

ชี้ตขวางต่อการตัดถนนในที่ดินตามเส้นหมายในแผนที่นั้น เพื่อ  
มิให้การสร้างถนนแผนที่ตัดขัดช้อยู่ได้ เมื่อเจ้าพนักงานได้กระทำ  
การไปโดยชอบด้วยพระราชกฤษฎีกานี้แล้ว ผู้หนึ่งผู้ใดจะมาฟ้อง  
ร้องเรียกค่าเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใด ก่อนที่ได้กระทำความ  
ตกลงราคากับเจ้าพนักงานไม่ได้เป็นอันขาด

๕ บรรดาที่ดินที่รับซื้อไว้ตามพระราชกฤษฎีกานี้ นอกจากที่ได้  
สร้างเป็นถนนแล้วนั้น ให้เจ้าพนักงานจัดการจำหน่ายขายเสีย  
โดยวิธีประกาศประมูลราคา เมื่อได้เงินมาไม่น้อยเท่าใด ให้  
นำส่งพระคลังมหาสมบัติ หักใช้รายจ่ายในการสร้างถนน หรือ  
จะส่งที่ดินนั้น ๆ ต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ให้จัดการ  
จำหน่ายหักใช้รายจ่ายในการสร้างถนนสายน้อยอย่างหนึ่งก็ได้  
สุดแล้วแต่เสนาบดีกระทรวงนครบาล ก็ย้เสนาบดีกระทรวง  
พระคลังมหาสมบัติจะเห็นสมควร

๑๐ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล เป็นเจ้าหน้าที่จัดการให้ไป  
ไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๑ ตุลาคม หน้า ๔๕๐)



ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติกำกับกักตบชวา  
พระพุทศักราช ๒๕๕๖  
ในจังหวัดอุไทยธานี

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติสำหรับกำจัดฝักตบชวา พระพุทศักราช ๒๕๕๖ มีความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองใดมณฑลใดหรือเฉพาะเมืองใด จะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้พระราชบัญญัติกำจัดฝักตบชวา พระพุทศักราช ๒๕๕๖ ในท้องที่จังหวัดอุไทยธานี ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ ตุลาคม พระพุทศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔ วันที่ ๒๑ ตุลาคม หน้า ๔๕๖)

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว  
กรมตำรวจพระ พุทธศักราช ๒๔๕๘

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า เครื่องแต่งตัว  
ตำรวจพระนครบาลแลตำรวจภูธรที่ใช้อยู่ในเวลานี้ บางอย่างยังไม่  
เรียบร้อยเพียงพอ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไข  
เพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวกรมตำรวจพระ พุทธศักราช ๒๔๕๘  
ซึ่งได้ประกาศให้กรมตำรวจพระนครบาลรวมใช้  
เป็นหลักเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ แล้วนั้นเสียบบางอย่าง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เสื้อแบบราชการสีน้ำตาลสำหรับนายสิบ พลตำรวจ  
พระนครบาลแลตำรวจภูธร ตามที่ได้กำหนดไว้ในหมวด ๒  
มาตรา ๔ ข้อ ๒ นั้น ให้เจาะรั้งคุมที่ใบปกกระเป๋าบนสำหรับ  
ขัดคุมติดกับปากกระเป๋ากับเพิ่มแถบผ้าสีน้ำตาลกว้าง ๔ เซน  
ติเมตร เย็บติดที่กลางกระเป๋าด้านยาว และติดใบปกรูปตัด  
ตรงที่กระเป๋าล่างมีรั้งคุมสำหรับขัดคุมติดกับปากกระเป๋านอก  
จากนี้ให้คงใช้ตามเดิม

ข้อ ๒ เฉพาะคำที่ว่า "เสื้อแบบราชการสีน้ำตาล" ตามความ  
ในหมวด ๒ มาตรา ๗ ข้อ ๒ (๑) แลหมวด ๔ มาตรา ๒๐  
ข้อ ๒ นั้น ให้เปลี่ยนเป็นเสื้อรูปท่อนักสีน้ำตาล ติดคุมทอง  
ขาวเกลี้ยงที่หน้าอกแถวเดียว ๕ คุม มีกระเป๋าสอง กระเป๋าบน  
บนติดใบปกรูปชายแถบ และมีแถบผ้าสีน้ำตาลกว้าง ๔ เซน

ติเมตร เย็บติดที่กลางกระเป๋าทตามยาว ที่ใบปกเจาะรั้งคุมสำหรับ  
 จัดคุมติดกับปากกระเป๋ั กระเป๋าล่างเป็นรูปกระเป๋ายาม ติด  
 ใบปกรูปตัดตรง และมีรั้งคุมสำหรับจัดคุมติดกับปากกระเป๋ั  
 แต่ไม่มีแถบผ้าติดกลางกระเป๋ั ที่สะเอ้วเสื่อโดยรอบเย็บเป็น  
 ตะเข็บต่อกันเป็นสองท่อน ตะเข็บที่สะเอ้วเป็นเส้นขนานกั  
 ห่างกันไม่เกิน ๔ เซนติเมตร ข้างหลังเสื่อเย็บเป็น ๓ ตะเข็บ  
 ที่ตะเข็บสันหลังตอนแต่ใต้สะเอ้วลงไปผ้าตลอด

ข้อ ๓ ให้นายพล นายพัน นายร้อย นายดาบตำรวจพระ  
 นครบาล แลตำรวจภูธรใช้เสื่อรูปทูลกันแทนเสื่อแบบราชการ  
 สีน้ตาลในเวลาแต่งปรกติ ถ้าต้องสพายกระบี่แล้ว ให้สพาย  
 กระบี่มีเข็มขัดรัดสะเอ้วนอกเสื่อ มีสายหนังโยงเฉียงบ่าขวา  
 แต่เมื่อจะใช้แต่งเต็มยศ ช้ นายพัน นายร้อยตำรวจพระนครบาล  
 แลตำรวจภูธร ให้ติดเครื่องประกอบที่ข้อมือกับที่คอตามเหล่า  
 แลคาดเข็มขัดสพายกระบี่ในเสื่อตามเดิม

ข้อ ๔ ให้เพิ่มกางเกงอย่างกว้างขาสั้นสีน้ำตาล (แบบรัสเซีย)  
 สำหรับเครื่องปรกติและเต็มยศนายตำรวจพระนครบาล แลตำรวจ  
 ภูธรชน่อีกชนิดหนึ่ง

ข้อ ๕ นายตำรวจพระนครบาล แลตำรวจภูธรชั้นสัญญาบัตร  
 ให้มีเครื่องสโมสรเพิ่มชนิดหนึ่ง แต่เป็นเครื่องถ้ลอง  
 ไม่เบิกจ่ายให้จัดหาเอาเอง ดังนี้

(๑) <sup>๑๒</sup>เสื่อชั้นนอกผ้าขาวเบะอกรูปปาดเอ้ว ติดอินทรธนู  
 ตามชั้นยศ มีคุมทองขาวเกลี้ยงติดข้างหน้า ๒ แถว ๆ ละ ๒ คุม

(๒) เสื้อกักสีขาวเปิดอก มีตุ้มทองขาวเกลี้ยงติดข้างหน้า  
แถวเดียว ๔ คม

(๓) เสื้อเชิ้ตสีขาวคอตั้งหรือคอหุ้ม ผ้าผูกคอดำ (ผูกงอน  
หุกระต่าย)

(๔) กางเกงสักรัถลาดสีน้ำตาลขาว แถบสีเลือดคนหมูหรือดำ  
ตามเหล่าแลตามลำดับยศ

(๕) หมวกเก็บทรงหม้อตาลปลอกผ้าสีขาวอย่างที่ใช้ในเวลา  
ปรกติตามพระราชกำหนดนั้น

(๖) รองเท้านั่งเหลืองเกลี้ยงหุ้มข้อเท้า

(๗) การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญอื่น ให้  
ปฏิบัติไปตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชกำหนดเครื่อง  
แต่งตัวกรมตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๕๘ ส่วนผู้ที่เป็น  
ราชองครักษ์นั้น เมื่อใช้เสือนั้นไม่ต้องใช้สายขบยศ

ข้อ ๖ ให้กรมตำรวจพระนครบาลแลกรมตำรวจภูธรทำเครื่อง  
แต่งตัวที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมขึ้นใหม่นี้ ไว้เป็นตัวอย่างให้ถูกต้อง  
ทุกสิ่งทุกอย่าง มิให้ผู้ใดใช้ผิดแผกไปจากแบบ

ข้อ ๗ เครื่องแต่งตัวที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ตามประกาศ  
ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป แต่ถ้า  
จะเปลี่ยนแปลงให้พร้อมกันในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ นี้ไม่ทัน ก็ให้  
ผู้ท้มเสื้อแบบราชการสีน้ำตาลอย่างเก่าคงใช้เสือนั้นได้ต่อไปก่อน  
จนถึงวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๑ จึงให้เปลี่ยนใช้  
เครื่องแต่งตัวตามประกาศทั่วกันทั้งหมด

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๖๐

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๑ ตุลาคม หน้า ๔๕๗)

**กฎเสนาบดีกระทรวงกระลาโหม**  
**ว่าด้วยบุคคลที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตร**  
**และนายทหารประทวน พ. ศ. ๒๕๖๐**

ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ. ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๒ มีความอยู่ว่า ต่อไปภายหน้าผู้ที่มีได้เคย <sup>ขึ้น</sup>รับราชการเป็นทหารประจำการ จะรับพระราชทานสัญญาบัตรยศทหารหรือว่าที่นายทหารบกเรือแต่งตัวอย่างนายทหารบกเรือหา <sup>ได้</sup>ไม่ เว้นแต่ผู้ <sup>ที่</sup>ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ มียศทหารเป็นพิเศษ ส่วนผู้ที่ได้รับพระราชทานยศทหารอยู่ก่อนแล้ว ให้คงเป็นนายทหารได้ต่อไป และให้ <sup>ขึ้น</sup>รับราชการ

เพราะฉะนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงกระลาโหม ออกกฎกำหนดบุคคลที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตร กับกำหนดระเบียบสำหรับบุคคลที่เป็นนายทหารประทวนอนุโลมตามความซึ่งว่าไว้สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บุคคลที่ได้ <sup>ขึ้น</sup>รับราชการประจำการแล้ว ซึ่งจะให้รับยศเป็นนายทหารสัญญาบัตร หรือว่าที่ได้ <sup>ใน</sup>ต่อไปนี้ นอกจากผู้ <sup>ที่</sup>ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ มียศทหารเป็นพิเศษนั้น คือ

๑) นักเรียนนายร้อยทหารบก หรือนักเรียนนายเรือ ซึ่งสอบวิชาได้ตามกำหนด

๒) นายทหารประทวนและพลทหารที่ได้เป็นทหารประจำการมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๒ ปี

๓) ผู้ที่มีประกาศนียบัตรว่าศึกษาจบชั้นมัธยม ๘ ตามหลักสูตรของกรมศึกษาธิการ แล้วซึ่งอาสาเข้ารับราชการเป็นทหารประจำการมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑ ปี

ข้อ ๒ บุคคลที่จะตั้งเป็นนายทหารประทวนหรือว่าที่ได้ในต่อไป ต้องได้ชั้นฐเบียรเป็นทหารประจำการแล้ว ทั้งไม่ขัดกับระเบียบอย่างอื่น ๆ ที่เสนาบดีเจ้ากระทรวงได้กำหนดไว้

ข้อ ๓ ส่วนบุคคลที่มียศเป็นนายทหารประทวนอยู่ก่อนแล้ว ก็ยังมีได้ชั้นฐเบียรทหารประจำการ ให้ปฏิบัติดังนี้

๑) ผู้ที่มีประทวนยศทหารแล้วไม่ว่าอายุใด ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการนำชั้นฐเบียรทหารประจำการ

๒) ผู้ที่ว่าที่นายทหารประทวน ซึ่งยังมิได้รับประทวนยศทหารชั้นใด และยังรับราชการประจำการอยู่ แม้อาสาเป็นทหารประจำการและอายุยังไม่ครบ ๓๐ ปี ให้ชั้นฐเบียรทหารประจำการ ถ้าไม่อาสาหรืออายุครบ ๓๐ ปีขึ้นไปแล้ว ไม่ต้องขึ้นฐเบียรทหารประจำการ แต่ให้คงว่าที่รับราชการไปในชั้นที่ไม่รับประทวนยศทหารนั้นได้ ถ้าออกจากประจำการเมื่อใด ต้องขาดจากยศซึ่งว่าที่นั้นด้วย

๓) ผู้ที่ต้องขึ้นทะเบียนพรหหารประจำการ ตามความในหมาย  
เลข ๑-๒ ให้นำวันรับราชการตามที่ได้รับราชการมาแล้ว เพราะ  
ฉนั้นถ้าผู้ใดครบกำหนดปลดแล้ว ต้องจัดการปลดเสียด้วยตาม  
ระเบียบ ถ้ายังไม่ครบกำหนดปลดต้องให้รับราชการต่อไปจนกว่า  
จะครบกำหนด แต่ผู้ที่อายุครบ ๓๐ ปีขึ้นไป และไม่ได้รับราชการ  
ประจำการแล้ว ถึงแม้วันรับราชการยังไม่ครบกำหนดปลดก็ให้  
ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่เหมาะสมกับอายุ

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงนาม) นายพลเอก เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต  
เสนาบดีกระทรวงกลาโหม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๑ ตุลาคม หน้า ๔๖๑)

ประกาศเปลี่ยนขนานนาม  
ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ในกระทรวงวังและกรมชั้น

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งให้เปลี่ยน  
ขนานนามตำแหน่งหัวหน้ากรมต่าง ๆ ในกระทรวงวังตามประกาศ  
ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาลงวันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธศักราช  
๒๔๕๘ โดยขนานนามเป็นตำแหน่งใหม่ดังนี้

๑. ตำแหน่งอธิบดีกรมต่าง ๆ ในกระทรวงวัง ให้คงใช้ขนาน  
นามว่าอธิบดีเพียง ๓ กรม คือ ๑ อธิบดีกรมพระตำรวัง ให้  
เรียกว่า อธิบดีกรมวัง ๒ อธิบดีกรมพระราชพิธี ให้เรียกว่า  
อธิบดีกรมพระราชพิธีตามเดิม ๓ อธิบดีกรมวังในพระราชสำนัก  
สมเด็จพระพันปีหลวง ให้เรียกว่า อธิบดีกรมวังในพระราชสำนัก  
สมเด็จพระพันปีหลวงตามเดิม

๒. ตำแหน่งหัวหน้ากรมอื่น ๆ คือ ๑ กรมภูษามาลา  
๒ กรมสนมพลเรือน ๓ กรมช่างต้น ทั้ง ๓ กรมนี้ ให้ขาน  
นามตำแหน่งว่า ผู้อำนวยการ โดยขนานนามกรมต่อท้ายคำว่า  
ผู้อำนวยการ เช่น ผู้อำนวยการกรมภูษามาลา ผู้อำนวยการกรม  
สนมพลเรือน หรือผู้อำนวยการกรมช่างต้น ดังนี้ เป็นต้น

๓. สำหรับตำแหน่งหัวหน้ากรมคลังราชการ ซึ่งเดิมเรียกว่า  
อธิบดีนั้น ให้เรียกว่า เจ้ากรมคลังราชการ



พ. ศ. ๒๕๖๐

หน้า ๔๒๕

๔. ตำแหน่งหัวหน้ากรมทะเบียน ให้คงเรียกว่า นายทะเบียนใหญ่ในพระราชสำนักตามเดิม

๕. ตำแหน่งพิเศษอื่นๆ เช่น สมุหพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์ สมุหพระนิติศาสตร์ หรือสมุหพระราชมณฑลเทศาภิบาลนั้น ให้คงใช้เรียกว่าสมุหตามตำแหน่งเดิม

ทั้งนี้ให้เปลี่ยนใช้ชื่อนานตามตำแหน่งใหม่ตั้งแต่วันที่ประกาศมานี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๑ ตุลาคม หน้า ๔๖๓)

## ประกาศขนานนามกรมพระตำรวจ แลกรมพระตำรวจวัง



ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า กรมพระตำรวจนั้น เป็นกรมรักษาพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสืบมาแต่โบราณราชประเพณี ครั้นมาในสมัยปัจจุบันนี้มีกรมที่เรียกว่าตำรวจขึ้นมากหลายด้วยกัน ซึ่งอาจจะเป็นเหตุให้ขนานนามปะปนกันไปได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้เปลี่ยนขนานนามกรมพระตำรวจเสียใหม่ว่า กรมพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์

อนึ่งกรมพระตำรวจวังซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการในพระราชสำนักนั้น เป็นการสมควรจะขนานนามใหม่เพื่อมิให้เป็นการปะปน กับกรมพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ขนานนามกรมพระตำรวจวังใหม่ว่า กรมวัง ส่วนข้าราชการที่ประจำรับราชการในกรมพระตำรวจวังนั้น ให้เรียกว่า พนักงานกรมวัง หรือพนักงานวัง อย่างเช่นพนักงานภูษามาลา หรือพนักงานสนมพลเรือน ดังที่ไซ้เรียกมาแล้วเป็นต้น

ทั้งนี้ให้ ใช้ขนานนามตามใหม่นี้ตั้งแต่วันที่ประกาศมานี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๑ ตุลาคม หน้า ๔๒๕)

## พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติเพิ่มราชนาวีสมาคม

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามข้อความในพระราชบัญญัติ เพิ่มราชนาวีสมาคม ซึ่งลงวันที่ ๑ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ที่ว่าด้วยแพรแถบสำหรับติดสอดกับเข็ม ว่า "แพรสีแดงชาด ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยม กว้าง ๒๘ มิลลิเมตร ยาว ๔๕ มิลลิเมตร สำหรับติดสอดกับเข็ม" นั้น บัดนี้กรรมการราชนาวีสมาคมนำความกราบบังคมทูล พระกรุณาว่า เห็นสมควรจะเปลี่ยนแพรแถบใหม่ เพื่อเพิ่มความงามให้ยิ่งขึ้น คือให้ใช้แพรแถบริ้วตามลักษณะของธงไตรรงค์ คือริ้วกลางสีน้ำเงินแก่ กว้าง ๑๑ มิลลิเมตร และมีริ้วสีขาว กว้าง ๖ มิลลิเมตรอยู่สองข้าง กับมีริ้วสีแดงกว้างเท่ากับริ้วสีขาวประกอบเป็นชั้นนอกอีกข้างละริ้ว รวมกันเป็นขนาดกว้างของแพรแถบ ๓๕ มิลลิเมตร ยาว ๔๕ มิลลิเมตร ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยม สำหรับติดสอดกับเข็มนั้นต่อไป ได้ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเลิกข้อความที่ไว้ด้วยสีเลขขนาดของแพรแถบในพระราชบัญญัติเพิ่มราชนาวีสมาคมที่กล่าวมาแล้วนั้นเสีย ให้ใช้ข้อความในพระราชบัญญัติฉบับนั้นแทน

หน้า ๔๒๘

พ.ศ. ๒๕๖๐

แพร่แถบตามพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้ได้ตั้งแต่วันที่ลงในพระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ ตุลาคม หน้า ๔๖๗ )

## ประกาศ

เปลี่ยนเครื่องแต่งตัวปรกติ กรมทหารรักษาวัง ว. ป. ร.

๒๐๔๑๑๑

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งให้เปลี่ยนเครื่องแต่งตัวปรกติของนายเลพลทหารในกรมทหารรักษาวัง ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งในบัดนี้ใช้หมวกเสื้อผ้าสีเทาแลกางเกงผ้าสีเงินแก้อยู่ นั้น ให้เปลี่ยนเป็นใช้เครื่องสีกาก็ คือ :-

๑. หมวกหน้ผ้าก่า

๒. เสื้อผ้าก่าแบบราชการชนิดกระเป๋ายามมีใบปกคอตัง ติดคุมทองตราเครื่องหมายกรมที่หน้าอกแถวเดียว ๕ คุม ที่ปากกระเป๋าละ ๑ คุม

๓. กางเกงผ้าสีก่าแบบเรียบ ( ถ้าเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้กางเกงผ้าสีก่าแบบขม้าประกอบได้เป็นพิเศษ )

๔. ผ้าพันแข้งสีก่า

๕. รองเท้าหนังแดงชนิดหุ้มข้อเท้ามีเชือกร้อย ( ถ้าเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้รองเท้าสูงหนังแดงประกอบเป็นพิเศษ )

ทั้งนี้ให้เลิกใช้เครื่องสีเทาแลให้ใช้เครื่องแต่งตัวตามที่กำหนดใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๕ ตุลาคม หน้า ๔๖๘ )

## ประกาศพระบรมราชโองการ

ตั้งจเรทัพบกและการปืนเล็กปืนกล และสมุหราชองครักษ์

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลโท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน จเรทัพบกและการปืนเล็กปืนกล จเรการช่างทหารบก เป็นผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงและคงอยู่ในตำแหน่งเดิมด้วยนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริหว่า การงานในหน้าที่ผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงย่อมมีหนักมาก และยังจะเพิ่มขึ้นอีกเสมอ ทั้งยังได้โอนกรมทางมาสมทบขึ้นอยู่ในความอำนวยการของผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงอีกด้วย มีพระราชประสงค์ด้วยกำลังพระเมตตากรุณาคุณ ที่จะผ่อนผันมิให้ นายพลโท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน ต้องทรงทำงานมากเกินไปกว่ากำลังของบุคคลจะทำได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลโท พระยาเทพอรชุน สมุหราชองครักษ์ ไปรับราชการในตำแหน่งจเรทัพบกและการปืนเล็กปืนกล ให้ นายพลโท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงทำการแต่ในตำแหน่งผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง และจเรการช่างทหารบก ส่วนตำแหน่งสมุหราชองครักษ์ซึ่งว่างลงนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลตรี พระยาประสิทธิ์ศุภการ ผู้ช่วยสมุหราชองครักษ์เข้ารับราชการในตำแหน่งนั้นฉลองพระเดชพระคุณสืบไป ทั้งคงอยู่ในตำแหน่งอื่นๆ ซึ่งกระทำอยู่แล้วนั้นด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน หน้า ๔๓๕)

## ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

ป็นหน้าที่วมในมณฑลบางมณฑลมากกว่าที่ได้เคยมีมาในกาลก่อน ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทจากรายงานเสนาบดี แลอุปราช เทศาภิบาลผู้ปกครองท้องที่ แลทั้งได้ทอดพระเนตรเห็นด้วย พระองค์เองบางจังหวัดบางมณฑล ราษฎรบางตำบลได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก เพราะน้ำท่วมต้นเข้าซึ่งจนจะได้ผลอยู่แล้ว แลทั้งท่วมเคหะฐานบ้านเรือนคนแลที่อาไศรยปลูกสัตว์ แม้อาหารคนแลอาหารสัตว์ก็หายาก ทรงพระกรุณาแก้ราษฎร ที่ได้รับความทุกข์ ในขณะนั้น แลทรงพระราชวิตกกังวลความลำบากยากแค้นในเบื้องต้นซึ่งจะเกิดแต่อุทกภัยครั้งนี้

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ สั่งให้ พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นประธาน ๑ พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ ๑ เจ้าพระยายมราช เสนาบดีกระทรวงนครบาล ๑ เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ๑ เป็นกรรมการ รับผิดชอบพระราชภาระ เกื้อหนุนราษฎรที่ได้รับอุทกภัย เพื่อบันเทาความอดอยากในเวลานี้ กับให้ ได้คนตั้งตัวในภายหน้าต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน หน้า ๔๕๑)

## ประกาศกรมการจักษุการเกื้อหนุนราษฎรที่ต้องอุทกภัย

ด้วยตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าทั้ง ๔ เป็นประธาน แล เป็นกรรมการช่วยเกื้อหนุนราษฎรที่ต้องอุทกภัยในครั้งนั้น ผู้เป็นประธานแล กรรมการขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ถ้าผู้ใดผู้หนึ่งที่ต้องอุทกภัย ปรารถนาจะมาสำแดงความทุกข์ยาก ซึ่งตนได้รับอยู่ณบัดนี้ หรือจะให้ช่วยอุดหนุนให้ ได้คืนตั้งตัวต่อไปภายหน้า ถ้าเป็นหัวเมืองมณฑล ให้ไปแจ้งความแก่อุปราช หรือ สมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ถ้าในกรุงเทพฯ ให้แจ้งความแก่อธิบดีกรมพระนครบาล หรือ นครบาลจังหวัด นายอำเภอแห่งใดแห่งหนึ่งสุดแต่จะเป็นการสะดวก

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน หน้า ๔๘๒)



ประกาศห้ามมิให้สตรีแลเด็กเดินทาง  
ไปยังประเทศอังกฤษแลในทะเล เมดิเตอร์เรเนียน  
กับในเขตร่น่านน้ำที่มีการสงคราม

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ  
เสนาบดีว่าการต่างประเทศ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ  
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ใน  
เวลามีสงครามอยู่นี้ การเดินทางไปมาในน่านน้ำที่มีการสงครามนั้น  
ย่อมมีอันตรายเป็นอันมาก แลตามธรรมดา เมื่อมีเหตุอันตราย  
เกิดขึ้นแก่เรือลำใดแล้ว ก็เป็นภาระกังวลแก่นายเรือที่ได้รับ  
อันตรายแลเรือลำอื่น ๆ ที่จะพืงมีมาช่วยนั้น จะต้องช่วยหญิง  
แลเด็กให้พ้นภัยอันตรายอยู่เป็นอันมากยิ่งกว่าจะช่วยผู้ชาย แล  
อีกประการหนึ่งในเวลานี้ เรือสำหรับรับส่งคนโดยสานก็มีจำนวน  
อยู่น้อย ถ้ามีสตรีแลเด็กโดยสารไปในเรือด้วยแล้วก็เปนเหตุ  
ทำให้เปลืองที่ในเรือ แลขัดขวางแก่ผู้ที่มีกิจธุระอันจำเป็น  
จะหาเรือโดยสารได้ยาก

เพราะฉะนั้น ตั้งแต่บัดนี้ไป ห้ามมิให้สตรีแลเด็กเดินทางไป  
ยังประเทศอังกฤษ แลในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน กับทั้งเขตร  
น่านน้ำที่มีการสงคราม เว้นไว้แต่โดยเหตุการณ์จำเป็นอันแท้  
เช่นจะไปโดยกิจธุระอันเกี่ยวข้องกับราชการสงคราม หรือจำเป็น

หน้า ๔๓๔

พ. ศ. ๒๕๖๐

จะต้องทนความอันตรายด้วยความไข้เจ็บ หรือด้วยการของ  
ครอบครัว หรือด้วยกิจธุระอันมีลักษณะสำคัญอย่างยิ่งแล้ว  
จึงจะอนุญาตให้ไปในทางอื่นที่ควรจะไปได้

อนึ่งห้ามมิให้ผู้จัดการเดินเรือแล่นขายเรือไทยลำใด รับสัตว์  
แลเด็กที่ต้องด้วยข้อห้ามนี้ โดยสำเนาเรื่องของตนไปขึ้นשר  
ที่ห้ามนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๘ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน หน้า ๔๘๓)

ประกาศตั้งจเรและผู้ช่วยจเรกรมทหารรักษาวัง  
ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม สั่งว่า  
ตำแหน่งจเรกรมทหารรักษาวัง ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า  
เจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายพลโท พระยาเทพ  
อรชุนเป็นอยู่นั้น บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายพลโท  
พระยาเทพอรชุนเป็นจเรที่พบกและการปืนเล็กปืนกลเสียแล้ว จึง  
โปรดเกล้าฯ ให้นายพลตรี พระยาประสิทธิ์ศุภการ สมุหราช  
องครักษ์ เป็นจเรกรมทหารรักษาวัง ว. ป. ร. รับราชการฉลอง  
พระเดชพระคุณตามตำแหน่งสืบไป กับให้นายพันโท พระยานน  
ทีเสนสุเรนทรภักดี ปลัดบัญชาการกระทรวงวัง รับราชการฉลอง  
พระเดชพระคุณในตำแหน่งผู้ช่วยจเรกรมทหารรักษาวัง ว. ป. ร.  
ด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง

พระบรมราชโองการดำรัสสั่งมาณวันที่ ๑๐ ธันวาคม พระพุทธ  
ศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๖ ธันวาคม หน้า ๔๘๖)

## ประกาศใช้เวดการตไฟแตโทรเลข

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า การใช้  
 นับเวลาในกรมรถไฟหลวง แลการรับส่งโทรเลขของกรมไปรษณีย์  
 โทรเลขแลของกรมรถไฟหลวงนั้น ยังขาดตรงกับที่นิยมใช้อยู่ใน  
 นานาประเทศซึ่งต้องทำการติดต่อกันนั้นไม่ จึงทรงพระกรุณา  
 โปรดเกล้าฯ ให้กรมรถไฟหลวงใช้นับเวลาสำหรับการเดินรถไฟ  
 แลการรับส่งโทรเลข กับให้กรมไปรษณีย์ โทรเลขใช้นับเวลา  
 ในการรับส่งโทรเลขในวันหนึ่งกับคืนหนึ่งเรียงลำดับกันไป ตั้งแต่  
 ๑ นาฬิกาถึง ๒๔ นาฬิกา ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐  
 เป็นต้นไป ดังที่มีตัวอย่างเทียบให้เห็นต่อไปนี้

- |                |      |          |
|----------------|------|----------|
| ๑ นาฬิกา ก. ท. | เป็น | ๑ นาฬิกา |
| ๒ นาฬิกา ก. ท. | เป็น | ๒ นาฬิกา |
| ๓ นาฬิกา ก. ท. | เป็น | ๓ นาฬิกา |
| ๔ นาฬิกา ก. ท. | เป็น | ๔ นาฬิกา |
| ๕ นาฬิกา ก. ท. | เป็น | ๕ นาฬิกา |
| ๖ นาฬิกา ก. ท. | เป็น | ๖ นาฬิกา |
| ๗ นาฬิกา ก. ท. | เป็น | ๗ นาฬิกา |

๘ นาฬิกา ก. ท.	เป็น	๘ นาฬิกา
๙ นาฬิกา ก. ท.	เป็น	๙ นาฬิกา
๑๐ นาฬิกา ก. ท.	เป็น	๑๐ นาฬิกา
๑๑ นาฬิกา ก. ท.	เป็น	๑๑ นาฬิกา
เที่ยงวัน	เป็น	๑๒ นาฬิกา
๑ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๑๓ นาฬิกา
๒ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๑๔ นาฬิกา
๓ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๑๕ นาฬิกา
๔ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๑๖ นาฬิกา
๕ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๑๗ นาฬิกา
๖ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๑๘ นาฬิกา
๗ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๑๙ นาฬิกา
๘ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๒๐ นาฬิกา
๙ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๒๑ นาฬิกา
๑๐ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๒๒ นาฬิกา
๑๑ นาฬิกา ล. ท.	เป็น	๒๓ นาฬิกา
เที่ยงคืน	เป็น	๒๔ นาฬิกา

ในระหว่างเที่ยงคืนกับ ๑ นาฬิกา ก. ท. เป็น ๐ นาฬิกา

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๖ ธันวาคม หน้า ๔๓๗)

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ  
เรื่องตั้งผู้แทนสมุหเทศาภิบาลมณฑลราชบุรี  
และตั้งสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครไชยศรี

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า หม่อมเจ้าประดิพัทธ์เกษมศรี สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลราชบุรี ประชวรเป็นโรคเส้นประสาทพิการ ทรงพระราชดำริให้เห็นสมควรจะให้หยุดพักราชการรักษารพระองค์สักคราวหนึ่ง ส่วนตำแหน่งสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลราชบุรี ที่ว่างอยู่สมควรจะให้ มีตัวผู้แทนต่อไป เพราะมณฑลราชบุรีเป็นมณฑลใหญ่ ย่อมมีการโจรผู้ร้ายและราชการอื่นหนักแน่นมากอยู่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้พระยามหาอำมาตยาธิบดี อุปราชมณฑลภาคตะวันตก เป็นผู้แทนสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลราชบุรี และให้พระยาศิริไชยบุรีนทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม เป็นสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครไชยศรีสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๖ ธันวาคม หน้า ๔๕๕)

# กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

ที่ ๒๑

ว่าด้วยที่ดินที่ซื้อขายกันโดยมิได้แก่ทะเบียนหลังโฉนด  
เกินกว่า ๕ ปีแลผู้ขายได้อพยพสูญตายไป

ด้วยตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดินฉบับที่ ๒ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ มาตรา ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ มีอำนาจตั้งกฎเสนาบดีเป็นข้อบังคับวิธีซื้อขายกรรมสิทธิ์ที่ดินแลแก่ทะเบียนที่ดินได้นั้น

ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในเรื่องที่ดินที่ได้ออกโฉนดแผนที่ไปแล้ว แลผู้ถือกรรมสิทธิ์ได้ขายให้แก่ผู้อื่นโดยมิได้นำโฉนดมาให้เจ้าพนักงานที่ดินแก่ทะเบียนหลังโฉนด เป็นแต่มอบโฉนดให้ผู้ซื้อยึดถือไว้ แลผู้ซื้อได้ปกครองมาเกินกว่า ๕ ปีแล้ว ฝ่ายผู้ถือกรรมสิทธิ์เดิมอพยพสูญตายไป ต่อมาผู้ซื้อนำโฉนดมาขอให้เจ้าพนักงานแก่ทะเบียนเป็นชื่อของตน ไม่สามารถนำตัวผู้ถือกรรมสิทธิ์เดิมมาได้ ในเรื่องเช่นนี้ให้เจ้าพนักงานที่ดินจัดการตามพระราชบัญญัติ ออกโฉนดฉบับที่ ๒ มาตรา ๕ (ซึ่งว่าด้วยที่ดินที่เจ้าของอพยพทอดทิ้งเกินกว่า ๕ ปี) แลเมื่อไม่มีใครร้องโต้แย้งประการใดแล้ว ก็ให้แก่ทะเบียนให้แก่ผู้ซื้อไป

หน้า ๔๔๐

พ.ศ. ๒๕๖๐

ส่วนวิธีสกัดหลังโหนดในช่องตาราง โอนประเภทได้นี้ให้  
ลงดังนี้ “ขายให้เกินกว่า ๕ ปีแล้ว”

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงพระนาม) รพี

เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๖ ธันวาคม หน้า ๕๐๐)



## ประกาศชานานามตำแหน่ง

พนักงานในกระทรวงวังเล็ก หนดเครื่องหมายยศ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ชานานามตำแหน่งพนักงานในกระทรวงวังแลกรมขึ้นว่า “ พันทนาย ” มีลำดับยศแลใช้เครื่องหมายยศดังต่อไปนี้

๑ จำพันทนาย เสมอชั้นยศพันจ่าเด็กชาในกรมมหาดเล็ก ติดเครื่องหมายแถบไหมทอง ขนาดกว้างกึ่งเซ็นต์ิเมตรที่แผ่นทาบคอเสื่อตามขวาง ๔ แถบ

๒ พันทนายเอก เสมอชั้นยศพันเด็กชาเอก ในกรมมหาดเล็ก ติดเครื่องหมายแถบไหมทอง ขนาดกว้างกึ่งเซ็นต์ิเมตร ที่แผ่นทาบคอเสื่อตามขวาง ๓ แถบ

๓ พันทนายโท เสมอชั้นยศพันเด็กชาโท ในกรมมหาดเล็ก ติดเครื่องหมายแถบไหมทอง ขนาดกว้างกึ่งเซ็นต์ิเมตร ที่แผ่นทาบคอเสื่อตามขวาง ๒ แถบ

๔ พันทนายตรี เสมอชั้นยศพันเด็กชาตรี ในกรมมหาดเล็ก ติดเครื่องหมายแถบไหมทอง ขนาดกว้างกึ่งเซ็นต์ิเมตร ที่แผ่นทาบคอเสื่อตามขวาง ๑ แถบ

๕ พันทนาย เทียบชั้นพนักงานธรรมดา ใช้แผ่นทาบคอเสื่อเกลี้ยงไม่มีแถบไหมทอง

อนึ่งตำแหน่งชั้นพลตำรวจหลวงรักษาพระองค์นั้น โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเป็นชั้นนายหมู่มีลำดับยศแลใช้เครื่องหมายบั้งทองปักเป็นลายไชยพุกก้อย่างรัดแขนเสื้อ ชั้นพระตำรวจติดที่แขนเสื้อข้างซ้าย คือ

- ๑ นายหมู่ใหญ่ ใช้เครื่องหมายบั้งแถบไหมทอง ๔ แถบ
- ๒ นายหมู่เอก ใช้เครื่องหมายบั้งแถบไหมทอง ๓ แถบ
- ๓ นายหมู่โท ใช้เครื่องหมายบั้งแถบไหมทอง ๒ แถบ
- ๔ นายหมู่ตรี ใช้เครื่องหมายบั้งแถบไหมทอง ๑ แถบ
- ๕ ชั้นพลตำรวจเทียบอย่างพันทนายไม่มีบั้ง

ทั้งนี้ให้ใช้ชานานามตามตำแหน่งแลใช้เครื่องชั้นยศ ตั้งแต่วันที่ประกาศมานับต้นไป กับให้ปลัดบาญชีกระทรวงวังเป็นหน้าที่จัดทำแผ่นเครื่องหมายทาบคอเสื้อ สำหรับที่จะถ่ายให้แก่พันทนายตามกรมกองต่าง ๆ ส่วนเครื่องหมายนายหมู่ในกรมพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์นั้น ให้สมุหพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์จัดทำขึ้น

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) เจ้าพระยาธรรมราชาธิบดี

มหาเสวกเอก เสนาบดีกระทรวงวัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ ธันวาคม หน้า ๕๐๒)

## ประกาศ

### เรื่องยุบอำเภอสปรบลงเป็นกิ่งอำเภอสปรบ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า อำเภอสปรบจังหวัดลำปาง เป็นอำเภอเล็กน้อยมีท้องที่เพียง ๖ ตำบล สมควรจะยุบลงเป็นเพียงกิ่งอำเภอได้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนตำบลเสริมซ้าย ตำบลเสริมขวา ตำบลทุ่งนา ของอำเภอสปรบ ไปรวมขึ้นอำเภอเกาะคา เหลืออีก ๓ ตำบล คือ ตำบลสปรบ ตำบลสมัย ตำบลแม่กัวะ ตั้งขึ้นเป็นกิ่งอำเภอเรียกว่ากิ่งอำเภอสปรบขึ้นอำเภอเกาะคาต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์ วิสิษฐศักดิ์  
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ ธันวาคม หน้า ๕๐๕)

## ประกาศ

เรื่องให้ยุบอำเภอแม่ใจแลอำเภอดอกคำใต้

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า อำเภอในจังหวัดเชียงราย คือ อำเภอพะเยา ๑ อำเภอเมืองพาน ๑ อำเภอแม่ใจ ๑ อำเภอ ดอกคำใต้ ๑ มีท้องที่ใกล้เคียงติดต่อกัน สมควรจะยุบอำเภอแม่ใจแลอำเภอดอกคำใต้ แบ่งท้องที่รวมเข้ากับอำเภอพะเยา อำเภอเมืองพานได้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยุบอำเภอแม่ใจ อำเภอ ดอกคำใต้ แบ่งท้องที่ไปรวมกับอำเภอพะเยา อำเภอเมืองพาน เพื่อประโยชน์แก่การปกครองต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ ธันวาคม หน้า ๕๐๕)

แจ้งความเพิ่มเติมข้อความในพระราชบัญญัติ  
แก้ไขพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
ที่บกพร่องอยู่

ด้วยในพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ซึ่ง  
ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ประกาศใน  
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๔๓๖ นั้น ข้อความบกพร่อง  
อยู่ คือ ในมาตรา ๔ ความตอนท้ายตกไปตอนหนึ่ง จึงขอ  
แจ้งความเพิ่มเติมข้อความในตอนท้ายแห่งมาตรา ๔ ดังนี้ “อนึ่ง  
ธงฉานนี้ ใช้เป็นธงประจำกองสำหรับกองทหารเรือในเวลา  
ขึ้นบกด้วย”

แจ้งความมาลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) มหาเสวกโท พระยาศรีภุภีริชา

ผู้ช่วยราชเลขาธุการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๓ ธันวาคม หน้า ๒๗๑๐)

## ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ

ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ในท้องที่จังหวัดภูเก็ต

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระมหาชนูปถัมภ์ศรีสินทรมหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ. ศ. ๒๔๕๒) มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใด เมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาขึ้น

ในคราวเมื่อเสด็จพระราชดำเนินเสวยมณฑลภูเก็ต ได้ทอดพระเนตรเห็นในท้องที่จังหวัดภูเก็ตมีผู้นิยมใช้รถยนต์แพร่หลายมากขึ้น แลได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทจากรายงานเสนาบดีว่ามีเหตุรถติดกันเป็นอันตรายแก่ร่างกายบุคคล แลทรัพย์สินสมบัติอยู่ เมือง ๆ สมควรจะใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ในท้องที่นั้น เพื่อควบคุมการเดินรถให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ปราศจากอันตราย อันมิพ้อที่จะเป็น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ. ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ. ศ. ๒๔๖๐ ในท้องที่จังหวัดภูเก็ต ตั้งแต่นั้นไป

พ. ศ. ๒๕๖๐

หน้า ๔๔๗

ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเจ้าพนักงานขึ้นสำหรับ  
จดทะเบียนรถยนต์แลกระทู้การอื่น ๆ ให้เป็นไปตามพระราช  
บัญญัติแลประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วัน ๓๐ ธันวาคม น้ ๕๐๖)

## ประกาศกระทรวงมหาดไทย

ด้วยตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ในท้องที่จังหวัดภูเก็ต ลงวันที่ ๒๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๖๐ โปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเจ้าพนักงานขึ้นสำหรับจดทะเบียนรถยนต์แลกระทำกรอื่น ๆ นั้น

บัดนี้กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต เป็นเจ้าหน้าที่จดทะเบียนรถยนต์แลกระทำกรอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติ จึงขอประกาศมาให้ทราบ

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
 (ลงนาม) มหา.สวท.เอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิ.ฐะศักดิ์  
 เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย  
 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓๐ ธันวาคม หน้า ๕๐๘)



## ประกาศ

ให้เก็บเงินค่านาในที่นาตามเขตรักคลองมหาสวัสดิ์  
ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่  
พระเจ้าลูกยาเธอ ตามลายพระราชหัตถเลขา ลงวันพฤหัสบดี  
เดือน ๑๑ ขึ้น ๖ ค่ำ ปีระกาตรีศก จุลศักราช ๑๒๒๓

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรด  
เกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามประกาศพระราชหัตถ  
เลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ลงวันพฤหัสบดี  
เดือน ๑๑ ขึ้น ๖ ค่ำ ปีระกาตรีศก จุลศักราช ๑๒๒๓ ( พระพุทธ  
ศักราช ๒๔๐๔ ) ว่า เมื่อได้โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองมหาสวัสดิ์  
แล้ว โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาทิพากรวงษ์มหาโกษาธิบดี จับจอง  
ที่ดินอันเป็นที่ว่างเปล่า ระหว่างตั้งแต่บางขวางไปออกบ้านจรัญราช  
เป็นเนื้อที่ ๑๖๒๐๐ ไร่ ได้กะแบ่งเป็น ๕๐ ส่วน ๆ ละ ๓๒๔ ไร่  
เป็นที่นายาว ๖๐ เส้น กว้าง ๕ เส้น ๘ วา พระราชทานแก่พระราช  
โอรส, พระราชธิดา, พระองค์ละ ๑ ส่วนบ้าง ๒ ส่วนบ้าง แลมี  
พระราชประสงค์ไว้ในประกาศนั้นว่า ถ้าที่นารายนี้ยังเป็นของ  
ผู้รับพระราชทานอยู่ตราใด ยังไม่ขาย, ไม่ได้ยกให้ผู้อื่นไป โปรด  
เกล้าฯ ให้ยกค่านาพระราชทานแก่พระราชโอรส แลพระราชธิดา,  
พระองค์นั้นไปกว่าจะต้องทำตราแดงใหม่ ภายหลังตราแดงซึ่งได้  
ออกเมื่อครั้งนั้น ความแจ้งอยู่ในประกาศพระราชหัตถเลขานั้นแล้ว

บัดนี้ได้ทรงทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า เจ้าพนักงาน  
 กระทรวงเกษตรธิการได้กระทำการรังวัด แลออกโฉนดสำหรับ  
 ที่นาในเขตรückคลองมหาสวัสดิ์ใหม่ ตามพระราชบัญญัติการออก  
 โฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ แลที่นาในเขตรückที่กล่าวนี้ พระเจ้าลูกเธอ  
 ผู้เป็นเจ้าของนาบางพระองค์ สิ้นพระชนม์ ที่นาคกลเป็นมรดก  
 เปลี่ยนชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ใหม่แล้วอีกหลายราย ทรงพระราชดำริ  
 เห็นว่า ที่นาเหล่านี้เป็นอันพ้นเขตรückประกาศพระราชหัตถเลขาซึ่ง  
 พระราชทานยกค่านาให้แก่พระราชโอรส แลพระราชธิดา, นั้นแล้ว  
 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานจัดการสำรวจ  
 ตรวจเก็บเงินค่านาในที่นาตามเขตรückคลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งอยู่ใน  
 ตำบลคลองมหาสวัสดิ์ ตำบลศาลาตา ท้องที่อำเภอนครไชยศรี  
 จังหวัดนครปฐม ตำบลศาลาทำศพ ท้องที่อำเภอตลิ่งชัน จังหวัด  
 ชนบุรี ตำบลศาลากลาง ท้องที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดชนบุรี  
 เป็นชนิดนาฟางลอยชั้นโท อัตราไร่ละ ๑ บาท ตามพระราชบัญญัติ  
 ลักษณะเก็บเงินค่านา ร.ศ. ๑๑๕ แต่พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ เป็นต้น  
 ไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐  
 ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔ วันที่ ๓๐ ธันวาคม หน้า ๕๑๐)

กฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม  
 ว่าด้วยหน้าที่อัยการประจำกรมพระนครบาล  
 พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

กฎที่ ๖๖

ด้วยในเหตุที่กระทรวงยุติธรรมได้ส่งพนักงานอัยการไปประจำไว้ยังกรมพระนครบาล สำหรับว่าความในชั้นศาลได้ส่วน แต่การว่าความของอัยการนี้ ยังเป็นการก้าวกำยดับลห้องที่กันอยู่กับการตำรวจพระนครบาลสมควรจะวางระเบียบการ แลกำหนดเขตร์แห่งการว่าคดีของอัยการประจำกรมพระนครบาล ไว้ให้เป็นหลักฐานสำหรับปฏิบัติราชการต่อไป เพื่อมิให้เป็นการก้าวกำยห้องที่กันกับกรมตำรวจพระนครบาล แลโดยอาศัยข้อความตามมาตรา ๕ แห่งประกาศรวมอัยการ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎข้อบังคับ แก่กรมชัดข้อไว้ให้เป็นหลักราชการนั้น เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมจึงได้ปรกษาคงกับเสนาบดีกระทรวงนครบาล ออกกฎข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎนี้มีนามว่า “กฎข้อบังคับว่าด้วยหน้าที่อัยการประจำกรมพระนครบาล” ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศนี้เป็นต้นไป

ว่าด้วยกำหนดท้องที่

ข้อ ๒ กตอาญาทุกชนิดซึ่งจะต้องฟ้องร้องในชั้นศาลได้ส่วนให้อัยการประจำกรมพระนครบาลมีอำนาจแล่นำที่รับไว้ฟ้องร้องได้แต่จำเพาะในตำบลอำเภอชั้นนอก ๘ ตำบล คือ ตำบลอำเภอ

- (๑) บางกะปิ
- (๒) บางขุนเทียน
- (๓) ราชบุรณะ
- (๔) หนองแขม
- (๕) คลิ่งชัน
- (๖) ภาษีเจริญ
- (๗) บางซื่อ
- (๘) บางเขน

นอกจากตำบลอำเภอที่กล่าวมาแล้ว ไม่นำที่ให้อัยการประจำกรมพระนครบาลจะพึงรับสำนวนไว้ฟ้องร้องคดีนั้น

ข้อ ๓ ส่วนคดีที่เกี่ยวข้องแก่พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร มีเรื่องหลักแต่ขงการเกณฑ์ทหารเป็นต้น ให้อัยการประจำกรมพระนครบาลมีอำนาจที่จะรับไว้ฟ้องร้องได้ ในชั้นศาลได้ส่วน ตลอดทั้งตำบลอำเภอชั้นนอกชั้นใน รวม ๓๓ ตำบล

### ว่าด้วยการฟ้องคดี

ข้อ ๔ เมื่อเจ้าหน้าที่ในตำบลท้องที่ตามที่ไต่กล่าวแล้วนั้น ได้ส่งสำนวนมายังอัยการประจำกรมพระนครบาลให้ฟ้อง ยังศาลแล้ว อัยการต้องตรวจสำนวนก่อนทุก ๆ เรื่อง แล้วปฏิบัติกรให้ดำเนินอนุโลมไปตามข้อบังคับว่าด้วยหน้าที่อัยการหัวเมือง พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้นจนทุกประการ ถ้าแม้มีความเห็นแตกต่างกันระหว่างอัยการกับอธิบดีกรมพระนครบาลตั้งแต่ชั้นต้นที่จะฟ้องตลอดจนชั้นอุทธรณ์ผู้ใดให้นำส่งหาฤๅไปยังอธิบดีกรมอัยการ แลให้ถือเอาความเห็นของอธิบดีกรมอัยการเป็นคำวินิจฉัยเด็ดขาดในความเห็นที่แตกต่างกันนั้น เมื่ออธิบดีกรมอัยการมีความเห็นแลสั่งอย่างไร ให้ปฏิบัติไปตามนั้น

ข้อ ๕ ในคดีที่อัยการประจำกรมพระนครบาลว่าในชั้นศาลได้สวน เมื่อศาลได้สวนได้สวนแล้วจะส่งยังอัยการฟ้องศาลสูงต่อไปให้อัยการประจำกรมพระนครบาลรวบรวมสำนวนได้สวนเดิมกับทำบาญชีรายชื่อพยานหลักฐานบรรดาที่มีอยู่แลที่จะต้องสืบประกอบคดีอีกต่อไปทั้งหมดนี้ เตอศาลเพื่อศาลจะได้รวบรวมส่งกรมอัยการพร้อมด้วยสำนวนสำเนานั้น

หน้า ๔๕๔

พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๖ เมื่อคดีได้ส่งไปยังกรมอัยการแล้ว ให้อัยการประจำกรมพระนครบาลคอยระวังช่วยเหลือเพื่อจัดการส่งบัตรหมาย ให้แก่เจ้าหน้าที่เรียกหลักฐานพยานมาสืบยังศาลสูงตามคำขอร้อง ของกรมอัยการต่อไปจนกว่าจะเสร็จคดี

ข้อ ๗ ส่วนคดีแพ่งทั้งปวง อัยการประจำกรมพระนครบาล มีอำนาจที่จะฟ้องร้องแต่จำเพาะความมะโนสำเนาในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗ ซึ่งอยู่ในอำนาจศาลได้ส่วนจะฟังพิจารณาพิพากษาเป็นเด็ดขาดได้ ถ้าเป็นคดีแพ่งสามัญอันเกินกว่าอำนาจศาลได้ส่วนแล้ว ให้อัยการประจำกรมพระนครบาลรายงานนำส่งต่อกรมอัยการ เพื่อเจ้าพนักงานกรมอัยการจะได้ฟ้องร้องยังศาลสูง

กฏให้ ไว้ ณ วันที่ ๒๖ เดือนธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

( ลงนาม ) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอภัยราชา

เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๖ มกราคม หน้า ๕๑๕ )

## ประกาศ

เพิ่มเติมเครื่องแต่งตัวกรมทหารรักษาวัง ว.ป.ร.

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือ ระหม่อมให้  
แก้ไขเพิ่มเติมเครื่องแต่งตัวทหารรักษาวังของพระบาทสมเด็จพระ  
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังต่อไปนี้

๑. สำหรับเครื่องแต่งตัวนายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้เพิ่ม  
กางเกงสักหลาดสีน้ำเงินแก่แถบสีบานเย็นขาขาว สำหรับใช้  
ประกอบกับเสื้อขาว ในโอกาสจำลองแทนเครื่องสโมสรได้อีก  
เครื่องหนึ่ง

๒. ให้ใช้กระเป๋ใส่ก่องขาอย่างแบบกองทัพกับประกอบกับ  
เครื่องปรกติ เครื่องฝึกหัด และเครื่องสโมสรในเวลาที่สวม  
เสื้อขาวแบบราชการ ได้อีกอย่างหนึ่ง

ส่วนดาบฝักหนังดำเครื่องทองนั้น ให้ใช้เฉพาะแต่ในเวลา  
ที่แต่งครึ่งยศหรือเต็มยศโดยเฉพาะ

ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามกำหนดใหม่นี้ ตั้งแต่วันที่ประกาศมานี้เป็น  
ต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
เจ้าพระยาธรรมราชรัตน

มหาเสวกเอก

เสนาบดีกระทรวงวัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๕ มกราคม หน้า ๕๒๒)

ประกาศตั้งผู้แทนสภานายกกรรมการจัดการลูกเสือมณฑลราชบุรี  
และตั้งสภานายกกรรมการจัดการลูกเสือ  
มณฑลนครไชยศรี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่งสภานายก  
กรรมการกลางลูกเสือหัวพระราชอาณาจักร มีพระบรมราช  
โองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตำแหน่งสภานายกกรรมการ  
จัดการลูกเสือมณฑลราชบุรี ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้  
หม่อมเจ้าประวิทย์พัฒนเศรษฐี สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการ  
มณฑลราชบุรี ทำการสนองพระเดชพระคุณอยู่นั้น ครั้นได้ทรง  
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้าประวิทย์พัฒนเศรษฐี พัก  
ราชการรักษาพระองค์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยา  
มหาอำมาตยาธิบดี ไปเป็นผู้แทนสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการ  
มณฑลราชบุรี และให้พระยาศิริไชยบุรีนทร์ เป็นสมุหเทศาภิบาล  
สำเร็จราชการมณฑลนครไชยศรี นำที่สภานายกทั้ง ๒ มณฑล  
นี้ยังว่างอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้นายกองเอก  
พระยามหาอำมาตยาธิบดี เป็นผู้แทนสภานายกกรรมการจัดการ  
ลูกเสือมณฑลราชบุรี และนายกองตรี พระยาศิริไชยบุรีนทร์  
เป็นสภานายกกรรมการจัดการลูกเสือมณฑลนครไชยศรี ตั้งแต่  
บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๓ มกราคม หน้า ๕๒๓)



ประกาศแก้ไข  
พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อป่า  
พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้แก้ไขข้อความในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อป่า พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เฉพาะข้อความในหมวดที่ ๒๑ ว่าด้วยเครื่องหมายปลอกแขนนายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตรที่ประจำตำแหน่งต่างๆ และข้อความในหมวดที่ ๒๒ ว่าด้วยเครื่องหมายเสื้อป้านายหมู่และพลที่ประจำกองกลางในกรมกองและพเนกต่างๆ โดยให้ยกเลิกข้อความที่กล่าวไว้ในหนังสือทั้ง ๒ หมวด แล้วให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

หมวดที่ ๒๑

ว่าด้วยเครื่องหมายผ้าพันแขนนายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตรที่ประจำตำแหน่งต่างๆ

มาตรา ๕๗ บรรดา นายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตรที่ประจำกรมกองในกรมบัญชาการคณะเสื้อป่า หรือกรมบัญชาการกองเสนาใหญ่ย่อย หรือที่ประจำกองกลางในกองบังคับการกรมเสื้อป่าต่างๆ ให้ใช้เครื่องหมายผ้าพันแขนเป็นริบบิ้น ขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร โดยมีสีหมายต่างกันพื้นที่แขนเสื้อเหนือข้อศอกขวาหรือข้อศอกซ้ายเป็นกำหนดดังนี้--

ข้อ ๑. นายเสื่อป่ารับใช้ นายยกเสื่อป่า และนายเสื่อป่ารับใช้ ผู้บัญชาการ กับรองผู้บัญชาการกองเสนาหลวง รักษาพระองค์ (ตลอดทั้งชั้นนายหมู่และพลเสื่อป่า) ให้ใช้รับขึ้นเป็นสี่งชาติ พื้นที่แขนขวา มีขนาดและสีริ้วเรียงลำดับจากขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

ริ้วสีแดงกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้ริ้วสีแดงเป็นริ้วสีขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้ริ้วสีขาวเป็นริ้วสีเงินกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใต้ริ้วสีเงินเป็นริ้วสีขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้ริ้วสีขาวเป็นริ้วสีแดงกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

(รวม ๕ ริ้ว เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

ทั้งนี้ให้มีเครื่องหมายติดที่กึ่งกลางแถบรับขึ้น คือ

ก. สำหรับนายเสื่อป่ารับใช้นายยกเสื่อป่า ให้มีเครื่องหมาย พระมหามงกุฎเหนือกระบี่ไขว้ (ปักด้วยด้ายเงิน)

ข. สำหรับนายเสื่อป่ารับใช้ผู้บัญชาการกับรองผู้บัญชาการกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องหมายพระมหามงกุฎกับวชิระ (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๒ นายเสื่อป่ารับใช้ผู้บัญชาการกองเสนา รักษาตินแดนต่าง ๆ (ตลอดทั้งชั้นนายหมู่และพลเสื่อป่า) ให้ใช้ผ้าพื้นแขน พื้นที่แขนขวามีขนาดสีริ้วเรียงลำดับจากขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

รูวสีแดงกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้รูวสีแดงเป็นรูวสีน้ำเงินกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้รูวสีน้ำเงินเป็นรูวสีขาวกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใต้รูวสีขาวเป็นรูวสีน้ำเงินกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้รูวสีน้ำเงินเป็นรูวสีแดงกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

รวม ๕ รูว เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร

ทั้งนี้ให้มีเครื่องหมายตัวอักษรนามกองเสนา (ทำด้วยโลหะเหลือง) ติดที่กึ่งกลางฝาพับแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๓. นายเสื่อปรีภักษ์ ผู้บัญชาการกองเสนา น้อยราบเบาในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ (ตลอดทั้งชั้นนายหมู่และพลเสื่อปรี) ให้ใช้ฝาพับแขนพับที่แขนขวา มีขนาดสี่รูวเรียงลำดับจากขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

รูวสีขาวกว้าง ๓ เซ็นติเมตร

ใต้รูวสีขาวเป็นรูวสีเขียวกว้าง ๓ เซ็นติเมตร

(รวม ๒ รูว เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

ทั้งนี้ให้มีเครื่องหมายพระมหามงกุฎกับแตรงอน (ทำด้วยโลหะกรม) ติดที่กึ่งกลางฝาพับแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๔. นายเสื่อปรีภักษ์ ผู้บัญชาการกองเสนา น้อยราบหนักในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ (ตลอดทั้งชั้นนายหมู่และพลเสื่อปรี) ให้ใช้ฝาพับแขนพับที่แขนขวา มีขนาดสี่รูวเรียงลำดับจากขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

รู้วสีขาวกว้าง ๓ เซ็นติเมตร

ใต้รูสีขาวเป็นรูสีแดงกว้าง ๓ เซ็นติเมตร

(รวม ๒ รู เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

ทั้งนี้ให้มีเครื่องหมายอักษร ว. กับพระมหามงกุฏ (ทำด้วยโลหะเหลือง) ติดที่กึ่งกลางฝาพื้นแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๕. นายเสื่อป่ารับใช้ผู้บัญชาการกองเสนาน้อย ในกองเสนารักษาดินแดน (ตลอดทั้งชั้นนายหมู่และพลเสื่อป่า) ให้ใช้ฝาพื้นแขนพื้นที่แขนขวา มีขนาดสี่รูเรียงลำดับจากขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

รู้วน้าเงินกว้าง ๒ เซ็นติเมตร ๕ มิลลิเมตร

ใต้รู้วน้าเงินเป็นรู้วสีขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้รู้วสีขาวเป็นรูสีแดงกว้าง ๒ เซ็นติเมตร ๕ มิลลิเมตร

(รวม ๓ รู เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

กับให้มีเครื่องหมายนามกองเสนาและเลขหมายกองเสนาน้อย (ทำด้วยโลหะเหลือง) ติดที่กึ่งกลางฝาพื้นแขนเป็นสำคัญ เช่น ถ้าเป็นกองเสนาน้อยที่ ๑ รักษาดินแดนพายัพ ก็ให้ใช้ติดเครื่องหมาย “พายัพ” ๑ ดังนี้ เป็นต้น

ข้อ ๖. เสนาธิการเสื่อป่า และนายเสื่อป่าที่ประจำกรมเสนาธิการเสื่อป่า ให้ใช้ฝาพื้นแขนพื้นที่แขนซ้าย มีขนาดสี่รูเรียงลำดับจากขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

รีวสีแดงกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใตรีวสีแดงเป็นรีวสีขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใตรีวสีขาวเป็นรีวสีแดงกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใตรีวสีแดงเป็นรีวสีขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใตรีวสีขาวเป็นรีวสีแดงกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

(รวม ๕ รีว เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

กับไหม้เครื่องหมายกระบี่ไขว้ (ปักด้วยดินเงิน) ที่กึ่งกลาง  
ผ้าพื้นแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๗. นายเสื้อป่าพนักงานตรวจหนังสือแสโทรเลข (ตลอด  
ทั้งชั้นนายหมู่และพลเสื้อป่า) ซึ่งเป็นกรมในปกครองของเสนา  
ธิการเสื้อป่า ให้ใช้ผ้าพื้นแขนพันทันแขนขาว มีขนาดสี่ริ้วเรียง  
ลำดับจากขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

รีวสีขาวกว้าง ๓ เซ็นติเมตร

ใตรีวสีขาวเป็นรีวสีดำกว้าง ๓ เซ็นติเมตร

(รวม ๒ รีว เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

กับมีเครื่องหมายกระบี่ไขว้ (ปักด้วยดินเงิน) ที่กึ่งกลาง  
ผ้าพื้นแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๘. ปลัดเสื้อป่าและนายเสื้อป่าที่ประจำกรมปลัดเสื้อป่า  
ให้ใช้ผ้าพื้นแขนพันทันแขนชาย มีขนาดสี่ริ้วเรียงลำดับจากขอบบน  
ลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

ริ้วสีขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใตริ้วสีขาวเป็นริ้วสีแดงกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใตริ้วสีแดงเป็นริ้วสีขาวกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใตริ้วสีขาวเป็นริ้วสีแดงกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใตริ้วสีแดงเป็นริ้วสีขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

(รวม ๕ ริ้ว เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

กับมีเครื่องหมายปากกาไขว้ (ปักด้วยด้ายเงิน) ที่กึ่งกลาง  
ผ้าพื้นแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๘. ยกรับตรีเสื่อป่าและนายเสื่อป่าที่ประจำกรมยกรับตรี  
เสื่อป่า ให้ใช้ผ้าพื้นแขนพื้นที่แขนซ้าย มีขนาดสี่เหลี่ยมจัตุรัส  
จากขอบบนลงไปที่ขอบล่าง ดังนี้

ริ้วสีขาวกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใตริ้วสีขาวเป็นริ้วสีเงินกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใตริ้วสีเงินเป็นริ้วสีขาวกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

(รวม ๓ ริ้ว เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

กับมีเครื่องหมายกระดานลูกคิด (ปักด้วยด้ายทอง) ที่กึ่งกลาง  
ผ้าพื้นแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๐. เกียกกายเสื่อป่าและนายเสื่อป่าที่ประจำกรมเกียกกาย  
เสื่อป่า ให้ใช้ผ้าพื้นแขนพื้นที่แขนซ้าย มีขนาดสี่เหลี่ยมจัตุรัส  
จากขอบบนลงไปที่ขอบล่าง ดังนี้

รูว์สี่หน้าเงินกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใต้รูว์สี่หน้าเงินเป็นรูว์สี่ขาวกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใต้รูว์สี่ขาวเป็นรูว์สี่หน้าเงินกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

(รวม ๓ รูว์ เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร)

ก็มีเครื่องหมายหน้าโก ( บักด้วยดินทอง ) ที่กึ่งกลางผ้าพัน  
แขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๑. จรเสื้อป่าและนายเสื้อป่าประจำกรมจรเสื้อป่า ให้  
ใช้ผ้าพันแขนสีเหลืองล้วนขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตรพื้นที่แขนซ้าย  
ก็มีเครื่องหมายตราหน้าเสือ ( บักด้วยดินทอง ) ที่กึ่งกลาง  
ผ้าพันแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๒. สัสดีเสื้อป่าและนายเสื้อป่าที่ประจำกรมสัสดีเสื้อป่า  
ให้ ใช้ผ้าพันแขนพื้นที่แขนซ้าย มีขนาดสี่รูว์เรียงลำดับจาก  
ขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

รูว์สี่ขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้รูว์สี่ขาวเป็นรูว์สี่หน้าเงินกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้รูว์สี่หน้าเงินเป็นรูว์สี่ขาวกว้าง ๒ เซ็นติเมตร

ใต้รูว์สี่ขาวเป็นรูว์สี่หน้าเงินกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้รูว์สี่หน้าเงินเป็นรูว์สี่ขาวกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

(รวม ๕ รูว์ <sup>12/10/2566</sup> เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร )

หน้า ๔๖๔

พ.ศ. ๒๔๖๐

กับมีเครื่องหมายสมดุกับปากกาไขว้ ( บั๊กด้วยดินทอง ) ที่กึ่งกลางผ้าพันแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๓. ปลัดพระธรรมนูญเสือบ้าและนายเสือบ้าที่ประจำกรมพระธรรมนูญเสือบ้า ให้ใช้ผ้าพันแขนพันที่แขนซ้าย มีขนาดสี่นิ้วเรียงลำดับจากขอบบนลงไปหาขอบล่าง ดังนี้

ริ้วสีเหลืองกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ใต้ริ้วสีเหลืองเป็นริ้วสีขาวกว้าง ๔ เซ็นติเมตร

ใต้ริ้วสีขาวเป็นริ้วสีเหลืองกว้าง ๑ เซ็นติเมตร

( รวม ๓ ริ้ว เป็นขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร )

กับมีเครื่องหมายพระขรรค์กับตุลย์ ( บั๊กด้วยดินทอง ) ที่กึ่งกลางผ้าพันแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๔. นายเสือบ้าที่ประจำแผนกสารวัตรสุขาทั่วไป ( ตลอดทั้งชั้นนายหมู่และพลเสือบ้า ) ให้ใช้ผ้าพันแขนพันสีเขี้ยวล้วนขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร ติดเครื่องหมายอักษร ส. ( ทำด้วยโลหะเหลือง ) ที่กึ่งกลางผ้าพันแขนพันที่แขนขวาเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๕. นายแพทย์เสือบ้าและพนักงานพยาบาลทั่วไป ให้ใช้ผ้าพันแขนพันสีขาวขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร มีเครื่องหมายกาชาดพันที่แขนซ้ายเป็นสำคัญ



มาตรา ๕๔. บรรดานายเสื่อป่าที่ประจำพแนกกองกลางในกรมบัญชาการกองเสนาทั่วไป เช่น เสนาธิการ ปลัด ขกรบัตร์ เกียกกาย สัสดีและสารวัด ให้ใช้ผ้าพันแขนเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ประจำกรมบัญชาการ คณะเสื่อป่า ตามสังกัดพแนกนั้น ๆ เว้นแต่ให้ติดเครื่องหมายต่างกัน ดังนี้

ข้อ ๑. สำหรับพแนกต่าง ๆ ในกรมบัญชาการกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎกับวชิระ (ทำด้วยโลหะเหลือง) ที่กึ่งกลางผ้าพันแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๒. สารวัดกองเสนาหลวง ให้ใช้ผ้าพันแขนพื้นสีแดงล้วน ขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎกับวชิระ (ทำด้วยโลหะเหลือง) ที่กึ่งกลางผ้าพันแขนพื้นที่แขนซ้ายเป็นสำคัญ

ข้อ ๓. สำหรับนายเสื่อป่าที่ประจำพแนกกองกลาง ในกรมบัญชาการกองเสนารักษาดินแดน ให้ใช้ผ้าพันแขนตามสังกัดพแนกที่กล่าวมาแล้ว และติดเครื่องหมายอักษรนามกองเสนาเป็นสำคัญ

ข้อ ๔. สำหรับนายเสื่อป่าที่ประจำพแนกต่าง ๆ ในกรมบัญชาการกองเสนาอ้อยราบเบา ในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ผ้าพันแขนตามสังกัดพแนกที่กล่าวมาแล้ว และให้ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎกับแตรงอน (ทำด้วยโลหะ) ที่กึ่งกลางผ้าพันแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๕. สำหรับนายเสื่อป่าที่ประจำพแนกต่าง ๆ ในกรมบัญชาการกองเสนาหน้าในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้ผ้าพันแขนตามสังกัดพแนกที่กล่าวมาแล้ว และให้ติดเครื่องหมายอักษร ว. พระมหามงกุฏ (ทำด้วยโลหะเหลือง) ที่กึ่งกลางผ้าพันแขนเป็นสำคัญ

ข้อ ๖. สำหรับนายเสื่อป่าที่ประจำพแนกต่าง ๆ ในกรมบัญชาการกองเสนาหน้าในกองเสนารักษาดินแดน ให้ใช้ผ้าพันแขนตามสังกัดพแนกที่กล่าวมาแล้ว และให้ติดเครื่องหมายอักษรนามกองเสนา กับเลขหมายกองเสนาหน้ากึ่งกลางผ้าพันแขนเป็นสำคัญ เช่นกองเสนาหน้าที่ ๑ รักษาดินแดนพายัพ ก็ติด "พายัพ ๑" ดังนี้

มาตรา ๕๕ บรรดานายเสื่อป่าที่ประจำพแนกยกรบัตร และเกี่ยวภายในกองบังคับการกรมเสื่อป่าต่าง ๆ ให้ใช้ผ้าพันแขนตามสังกัดพแนกนั้น ๆ ก็มีเครื่องหมายติดที่ผ้าพันแขนเป็นกำหนดดังนี้

ข้อ ๑. ยกรบัตรแลเกี่ยวภายใน กรมเสื่อป่าพรานหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฏกับดวงอน มีตัวอักษร พ. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ล. ข้างขวาแห่งตรา (ทำด้วยโลหะ)

ข้อ ๒. ขกบัตร์แลเก็ยกกายกรมนักเรียนเสื่อป่าหลวง ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับแตรงอน มีตัวอักษร น. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ร. ข้างขวาแห่งตรา (ทำด้วยโลหะ)

ข้อ ๓. ขกบัตร์แลเก็ยกกายกรมเสื่อป่าราบหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายอักษร ว. พระมหามงกุฎ มีตัวอักษร ร. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ล. ข้างขวาแห่งตรา (ทำด้วยโลหะ)

ข้อ ๔. ขกบัตร์แลเก็ยกกายกรมเสื่อป่าหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับวชิระ มีตัวอักษร ม. ข้างซ้ายแห่งตรา และตัวอักษร ล. ข้างขวาแห่งตรา (ทำด้วยโลหะ)

ข้อ ๕. ขกบัตร์แลเก็ยกกายกรมเสื่อป่าเหล่าวิเศษหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับวชิระ มีตัวอักษร ว. ข้างซ้ายแห่งตรา และตัวอักษร ล. ข้างขวาแห่งตรา (ทำด้วยโลหะ)

ข้อ ๖. ขกบัตร์แลเก็ยกกายกรมเสื่อป่าป็นใหญ่หลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับวชิระ มีตัวอักษร ป. ข้างซ้ายแห่งตรา และตัวอักษร ล. ข้างขวาแห่งตรา (ทำด้วยโลหะ)

ข้อ ๗. ขกบัตร์และเกียกกาย กรมนักเรียนแพทย์เสื่อป่า  
หลวง ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับวชิระ มีตัวอักษร  
น. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร พ. ข้างขวาแห่งตรา (ทำ  
ด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๘. ขกบัตร์และเกียกกายกรมเสื่อน้ำหลวงรักษาพระองค์  
ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับสมอ (ทำด้วยโลหะขาว)

ข้อ ๙. ขกบัตร์และเกียกกายกรมเสื่อป่า หรือกรมกอง  
เสื่อน้ำรักษาดินแดน ให้ใช้เครื่องหมายอักษรย่อนามมณฑล  
(ทำด้วยโลหะเหลือง) เช่น น.ช. กรมเสื่อป่ารักษาดินแดน  
นครราชสีมา เป็นต้น ถ้ามณฑลใดมีมากกว่า ๑ กรมก็ให้เติมเลข  
หมายกรมต่ออักษรย่อนามมณฑลด้วย เช่น "ก.ท.๑" กรม  
เสื่อป่าที่ ๑ รักษาดินแดนกรุงเทพตั้งนี้เป็นต้น

### หมวดที่ ๒๒

ว่าด้วยเครื่องหมายเสื่อป่าชั้นนายหมู่และพล  
ที่ประจำกองกลางพเนกต่าง ๆ

มาตรา ๖๐. บรรดานายเสื่อป่าชั้นนายหมู่และพลที่ประจำกอง  
กลางกรมบัญชาการคณะเสื่อป่า (นอกจากนายหมู่และพล  
เสื่อป่า รับใช้นายกเสื่อป่าและนายหมู่กับพลเสื่อป่าที่เป็น  
พนักงานตรวจหนังสือโทรเลขกับสารวัดศุงฯ) นั้น ให้ใช้แผ่น

วงกลมขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร มีสี่แฉกร้อยอย่างเดียวกับผ้า  
 พันแขนตามสังกัดพเนกที่กล่าวมาแล้ว ติดที่เหนือบึงขส  
 หรือถ้าเป็นชั้นพลเสื่อป่าก็ให้ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก  
 โดยมีตราเครื่องหมายติดที่กลางแผ่นวงกลม หมายถึงสังกัดเหล่า  
 หรือพเนกเป็นกำหนดดังนี้

ข้อ ๑. นายหมู่และพลเสื่อป่า ประจำกรมเสนาธิการเสื่อป่า  
 ติดเครื่องหมายกระบี่ไขว้ (ทำด้วยโลหะขาว)

ข้อ ๒. นายหมู่และพลเสื่อป่าประจำกรมปลัดเสื่อป่า ติด  
 เครื่องหมายปากกาไขว้ (ทำด้วยโลหะขาว)

ข้อ ๓. นายหมู่และพลเสื่อป่า ประจำกรมขมกระบี่ตรเสื่อป่า  
 ติดเครื่องหมายกระดานลูกคิด (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๔. นายหมู่และพลเสื่อป่า ประจำกรมเกียกกายเสื่อป่า  
 ติดเครื่องหมายหน้าโค (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๕. นายหมู่และพลเสื่อป่าประจำกรมจเรเสื่อป่า ติด  
 เครื่องหมายหน้าเสือ (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๖. นายหมู่และพลเสื่อป่าประจำกรมสัสดีเสื่อป่า ติด  
 เครื่องหมายสมุดกับปากกาไขว้ (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๗. นายหมู่และพลเสื่อป่าประจำกรมพระธรรมนูญเสื่อป่า  
 ติดเครื่องหมายพระขรรค์กับตุลย์ (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๘. นายหมู่และพลพยาบาล คิดเครื่องหมายแผ่นวงกลม  
กาชาด

มาตรา ๖๑. บรรดานายหมู่และพล เสื้อป่า ที่ประจำกรมบัญชา  
การกองเสนาใหญ่ย่อย (นอกจากนายหมู่และพลเสื้อป่ารับใช้  
ผู้บัญชาการกองเสนาใหญ่ย่อย) นั้น ให้ใช้แผ่นวงกลมคามสี  
ผ้าพื้นแขนสังกัดพเนก และมีตราเครื่องหมายสังกัดเหล่าติด  
ที่กลางแผ่นวงกลมเป็นกำหนดดังนี้

ข้อ ๑. นายหมู่และพลเสื้อป่าที่ประจำพเนกต่าง ๆ ในกรม  
บัญชาการกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ คือ เสนาธิการ ๑ ปลัด  
กอง ๑ ขกรบัตร์กอง ๑ เกียกกายกอง ๑ สัสดี ๑ ให้ใช้ติด  
เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับวชิระ (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๒. นายหมู่และพลเสื้อป่าที่ประจำพเนกต่าง ๆ ในกรม  
บัญชาการกองเสนาเอยราบเบา ในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์  
ให้ใช้ติดเครื่องหมายพระมหามงกุฎกับแตงอ่อน (ทำด้วย  
โลหะ)

ข้อ ๓. นายหมู่และพลเสื้อป่าที่ประจำพเนกต่าง ๆ ในกรม  
บัญชาการกองเสนาเอยราบหนัก ในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์  
ให้ใช้ติดเครื่องหมายอักษร ว. กับพระมหามงกุฎ (ทำด้วย  
โลหะเหลือง)

ข้อ ๔. นายหมู่และพลเสือบ้าที่ประจำพแนกต่าง ๆ ในกรมบัญชาการกองเสนารักษาดินแดนทั่วไป ให้ใช้คิดเครื่องหมายอักษรนามกองเสนา (ทำด้วยโลหะเหลือง) ถ้าเป็นกองเสนาน้อยรักษาดินแดน ก็ให้คิดเลขหมายกองเสนาน้อยต่อท้ายนามกองเสนา

มาตรา ๖๒. บรรดา นายหมู่และพลเสือบ้าที่ประจำพแนกต่างต่างในกองบังคับการกรมเสือบ้า ในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้แผ่นวงกลมตามสีผ้าพันแขนสังกัดพแนก และมีตราเครื่องหมายสังกัดเหล่า ติดที่กลางแผ่นวงกลมเป็นกำหนดดังนี้

ข้อ ๑. พแนกยกกระบัตร์และเกียกกาย กรมเสือบ้าพรานหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้คิดเครื่องหมายพระมหามงกุฎกับแตงรองอน มีตัวอักษร พ. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ล. ข้างขวาแห่งตรา (ทำด้วยโลหะ)

ข้อ ๒. พแนกยกกระบัตร์และเกียกกาย กรมนักเรียนเสือบ้าหลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับแตงรองอน มีตัวอักษร น. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ล. ข้างขวาแห่งตรา (ทำด้วยโลหะ)

ข้อ ๓. พณเฑาะว์บัตร์และเกี้ยกกาย กรมเสื่อป่าราบหลวง  
รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายอักษร ว. กับพระมหามงกุฏ  
มีตัวอักษร ว. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ล. ข้างขวาแห่ง  
ตรา (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๔. พณเฑาะว์บัตร์และเกี้ยกกาย กรมเสื่อป่าม้าหลวง  
รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฏกับวชิระ มีตัว  
อักษร ม. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ล. ข้างขวาแห่งตรา  
(ทำด้วยโลหะขาว)

ข้อ ๕. พณเฑาะว์บัตร์และเกี้ยกกาย กรมเสื่อป่าเหล่าวิเศษ  
หลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฏกับวชิระ  
มีตัวอักษร ว. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ล. ข้างขวาแห่ง  
ตรา (ทำด้วยโลหะขาว)

ข้อ ๖. พณเฑาะว์บัตร์และเกี้ยกกาย กรมเสื่อป่าป็นใหญ่  
หลวงรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฏกับวชิระ  
มีตัวอักษร ป. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร ล. ข้างขวาแห่ง  
ตรา (ทำด้วยโลหะเหลือง)

ข้อ ๗. พณเฑาะว์บัตร์และเกี้ยกกาย กรมนักเรียนแพทย์  
เสื่อป่าหลวง ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฏกับวชิระ มี  
ตัวอักษร น. ข้างซ้ายแห่งตรา และอักษร พ. ข้างขวาแห่งตรา  
(ทำด้วยโลหะเหลือง)



ข้อ ๘. พแนกยกรบัตรและเก็ยกกาย กรมเสื่อน้ำหลวง  
รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องหมายพระมหามงกุฎกับสมอ (ทำ  
ด้วยโลหะขาว)

มาตรา ๖๓. บรรดานายหมู่และพลเสื่อป่าที่ประจำพแนกต่าง  
ต่างในกองบังคับการกรมเสื่อป่ารักษาดินแดนทั่วไป เช่นยกรบัตร  
และเก็ยกกายนั้น ให้ใช้ติดอักษรย่อนามมณฑลที่กึ่งกลาง  
แผ่นวงกลมเป็นสำคัญ ถ้ามณฑลใดมีมากกว่า ๑ กรมก็ให้เติม  
เลขหมายกรมอีกด้วย เช่น ก.ท. ๑ (กรมเสื่อป่าที่ ๑ รักษา  
ดินแดนกรุงเทพฯ) ดังนี้เป็นต้น

ทั้งนี้ให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขใช้เครื่องหมายตามที่กำหนดใหม่นี้  
ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นต้นไป

ประกาศมาลงวันที่ ๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๐ มกราคม หน้า ๕๒๔)

ประกาศขายอัตราค่าภาคหลวงตีบุก  
ในมณฑลปักกิ่งใต้แลมณฑลกุ่กั๋ต

---

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศ  
ว่า อัตราค่าภาคหลวงตีบุกที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้  
ใช้สำหรับเก็บค่าภาคหลวงตีบุก ในมณฑลปักกิ่งใต้แลมณฑล  
กุ่กั๋ต ตามประกาศลงวันที่ ๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่ายังไม่พอแก่การเก็บค่าภาคหลวงตีบุก  
โดยเหตุที่ตีบุกขึ้นราคาจวนจะท่วมอัตรารออยู่แล้ว จึงทรงพระ  
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ขายอัตราค่าภาคหลวง  
ออกไปตามราคาตีบุกที่ขึ้นไปนั้น สำหรับเก็บค่าภาคหลวงใน  
มณฑลปักกิ่งใต้แลมณฑลกุ่กั๋ต ตั้งมีอัตรารับเงินตั้งต่อไปนี้

ราคา ที่เมืองสระบุรีตเขต เตี้ยแบบ นต คิตเป็นนาบละ		เกบคาภาคหลวง หบละ	
ตั้งเต้าบเท	บิงบเท	บาท	ส่ตางค
๒๒๑	๒๒๒	๔๗	๐๕
๒๒๒	๒๒๓	๔๗	๖๐
๒๒๓	๒๒๔	๔๘	๑๕
๒๒๔	๒๒๕	๔๘	๗๐
๒๒๕	๒๒๖	๔๘	๒๕
๒๒๖	๒๒๗	๔๘	๘๐
๒๒๗	๒๒๘	๕๐	๓๕
๒๒๘	๒๒๙	๕๐	๕๐
๒๒๙	๒๓๐	๕๑	๔๕
๒๓๐	๒๓๑	๕๒	๐๐
๒๓๑	๒๓๒	๕๒	๕๕
๒๓๒	๒๓๓	๕๓	๑๐
๒๓๓	๒๓๔	๕๓	๖๕
๒๓๔	๒๓๕	๕๔	๒๐
๒๓๕	๒๓๖	๕๔	๗๕
๒๓๖	๒๓๗	๕๕	๓๐
๒๓๗	๒๓๘	๕๕	๘๕
๒๓๘	๒๓๙	๕๖	๔๐
๒๓๙	๒๔๐	๕๖	๙๕

ราคาในเมืองสระบุรีตเซต เทิลแมนต์กิดเป็นหาบละ		เก็บค่าภาคหลวง หาบละ	
ตั้งแต่บาท	ถึงบาท	บาท	สตางค์
๒๔๐	๒๔๑	๕๗	๕๐
๒๔๑	๒๔๒	๕๘	๐๕
๒๔๒	๒๔๓	๕๙	๖๐
๒๔๓	๒๔๔	๕๕	๑๕
๒๔๔	๒๔๕	๕๕	๗๐
๒๔๕	๒๔๖	๖๐	๒๕
๒๔๖	๒๔๗	๖๐	๘๐
๒๔๗	๒๔๘	๖๑	๓๕
๒๔๘	๒๔๙	๖๑	๙๐
๒๔๙	๒๕๐	๖๒	๔๕
๒๕๐	๒๕๑	๖๓	๐๐

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

( ลงพระนาม ) รมี

เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๐ มกราคม หน้า ๕๔๒)

ประกาศกระทรวงนครบาล

เรื่องกำหนดที่ฝากศพ ผังศพ แลเผาศพ

ในจังหวัดพระนครแลจังหวัดธนบุรี

ด้วยตามความในกฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ. ศ. ๒๔๖๐ ข้อ ๑ ว่า ท้องที่ตำบล อำเภอใด สมควรจะมีป่าช้าที่ฝากศพ ผังศพ เผาศพ ก็แห่ง เสนาบดีจะได้กำหนดแลประกาศให้ทราบนั้น

ขอประกาศกำหนดที่ฝาก ผัง แลเผาศพ ในท้องที่จังหวัดพระนครแลจังหวัดธนบุรี ดังนี้ คือ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

12/10/2560 ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝัก ที่ฝัง แสทเผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
จักรวรรดิ	วัดจักรวรรดิราชวาส	วัดจักรวรรดิ	ฝัก, ฝัง
จักรวรรดิ	วัดไชยชนะสงคราม	วัดตึก	ฝัก, ฝัง, แสท
สัมพันธวงศ์	วัดประทุมคงคา	วัดประทุมคงคา	ฝัก, ฝัง, แสท
สัมพันธวงศ์	สุเหร่าแขก	สะพานยายใจ	ฝัง
สามแยก	วัดสามจีนใต้	สามแยก	ฝัก, ฝัง, แสท
บ่อมปราบศัตรูพ่าย	วัดใหม่คณิกาผล	วัดใหม่คณิกาผล	ฝัก, แสท
บ่อมปราบศัตรูพ่าย	แขก	สี่แยกมหานาค	ฝัง
สามยอด	ริมบรมบรรพต	วัดสระเกษ	ฝัก, ฝัง, แสท
บางขุนพรหม	วัดสังเวชวิศยาราม	วัดสังเวช	ฝัก, ฝัง, แสท
บางขุนพรหม	วัดตรีทศเทพ	วัดตรีทศเทพ	ฝัก, ฝัง, แสท
สามเสน	บ้านญวน	บ้านเขมร	ฝัง
สามเสน	บ้านเขมร	บ้านเขมร	ฝัง
ดุสิต	วัดใหม่สุคันธาราม	สามเสนฝั่งใต้	ฝัก, ฝัง, แสท

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝาก ทฝัง แลทเผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); font-size: small; margin-right: 5px;">12/10/2566</div> <div> <p>ดุสิต</p> <p>พญาไท</p> <p>ประเจียน</p> <p>ประเจียน</p> <p>ประเจียน</p> <p>ประเจียน</p> <p>ประหมวัน</p> <p>บางรัก</p> <p>บางรัก</p> <p>บางรัก</p> <p>บางรัก</p> <p>สาทร</p> </div> </div>	<p>วัดสมณนัมบริหาร</p> <p>วัดตะพาน</p> <p>วัดพระยายัง</p> <p>สุเหร่าเก่า</p> <p>สุเหร่าใหม่</p> <p>วัดบางกระสัน</p> <p>วัดแค</p> <p>วัดมหาพฤฒาราม</p> <p>วัดหัวลำโพง</p> <p>สุเหร่าแขกวัดม่วงแค</p> <p>วัดกะลำหัว</p> <p>สุเหร่าบ้านอู่</p>	<p>สมณนัม</p> <p>พญาไท</p> <p>บ้านครัว</p> <p>บ้านครัว</p> <p>บ้านครัว</p> <p>บางกระสัน</p> <p>วัดแค</p> <p>วัดตะเคียน</p> <p>ปลายถนนสี่พระยา</p> <p>โหนดินใหญ่</p> <p>หัวลำโพง</p> <p>ตลาดบางรัก</p>	<p>ฝาก, ฝัง, เผา</p> <p>ฝาก, ฝัง, เผา</p> <p>ฝาก, ฝัง, เผา</p> <p>ฝัง</p> <p>ฝัง</p> <p>ฝาก, ฝัง, เผา</p> <p>ฝาก, ฝัง, เผา</p> <p>ฝาก, ฝัง</p> <p>ฝาก, ฝัง, เผา</p> <p>ฝัง</p> <p>ฝัง</p> <p>ฝัง</p>

ท้องที่อำเภอ	นามบ้าน ที่ฝัก ที่ฝิ่ง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
สาทร	บวรซัด	ถนนบน	ฝิ่ง
สาทร	ไผ่หล้า	ถนนบน	ฝิ่ง
สาทร	และ	ถนนบน	ฝิ่ง
สาทร	สกเกษม	ถนนบน	ฝิ่ง
สาทร	เขารัต	ถนนบน	ฝิ่ง
สาทร	เขารัต	ถนนบน	ฝิ่ง
สาทร	พระมนตรวิพนกิจ	ถนนบน	ฝิ่ง
*สาทร	ถ้ำแก้ว	ถนนบน	ฝิ่ง
สาทร	หลวงตั้ง	ถนนบน	ฝิ่ง
สาทร	บ้าน	ถนนบน	ฝิ่ง
บ้านทวย	วัดไทร	บางโคล่	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
บ้านทวย	วัดลุ่ม	บางขวาง	ฝัก, ฝิ่ง, เผา

12/10/2566



ท้องที่อำเภอ	นามบ้าน ที่ฝาก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บ้านทวาย	วัดบางขวาง	บางขวาง	ฝาก, ฝัง, เผา
บ้านทวาย	วัดลาดบัวขาว	บ้านใหม่	ฝาก, ฝัง, เผา
บ้านทวาย	วัดดอนทวาย	บ้านทวาย	ฝาก, ฝัง, เผา
บ้านทวาย	วัดไผ่ล้อม	บางโคก	ฝาก, ฝัง, เผา
บ้านทวาย	วัดจันทร์ใน	บางโคก	ฝาก, ฝัง, เผา
บ้านทวาย	วัดจันทร์นอก	บางโคก	ฝาก, ฝัง, เผา
บ้านทวาย	จีน	วัดดอน	ฝัง
บ้านทวาย	สุเหร่ายี่หวา	บางขวาง	ฝัง
บ้านทวาย	แยกควอกรจีน	บางขวาง	ฝัง
บ้านทวาย	แยกบ้านใหม่	บ้านใหม่	ฝัง
บ้านทวาย	ฝั่งบ้านใหม่	บ้านใหม่	ฝัง
บางกะปิ	วัดลาดพร้าว	ลาดพร้าว	ฝาก, ฝัง, เผา

12/10/2566

12/10/2566

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝาก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางกะปิ	วัดอโศก	บางกะปิเหนือ	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	วัดบึงทองหลาง	วังทองหลาง	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	สำนักสงฆ์ลาดปลาเค้า	จรเข้บัว	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	วัดใหม่	คลองกุ่ม	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	วัดบางเตย	คลองกุ่ม	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	วัดบางขวด	คลองกุ่ม	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	วัดจันทวงษาราม	คลองจันทน์	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	วัดเทพศิรินทราวาส	หัวหมาก	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม	คันทนา	ฝาก, ฝัง, เผา
บางกะปิ	สุเหร่าหัวหมาก	หัวหมาก	ฝัง

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝาก ทฝัง แลทเผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางกะปิ	สุหระว้างใหญ่	หัวหมาก	ฝัง
บางกะปิ	สุหระหัวหมาก	หัวหมาก	ฝัง
บางกะปิ	สุหระวัดตึก	หัวหมาก	ฝัง
บางกะปิ	สุหระสพานสูง	สพานสูง	ฝัง
บางกะปิ	สุหระหล่อแหล	สพานสูง	ฝัง
บางกะปิ	สุหระลาดบัวขาว	สพานสูง	ฝัง
บางกะปิ	หนองเป็ดน้ำ	วังทองหลาง	ฝัง
บางกะปิ	สุหระลาดพร้าว	บางกะปิเหนือ	ฝัง
บางกะปิ	สุหระคลองจั่น	คลองจั่น	ฝัง
บางกะปิ	สุหระคลองกุ่ม	คลองกุ่ม	ฝัง

12/11/2566

12/10/2566 ท้องที่อำเภอ	นามบั้ง ที่ฝาก ที่ส่ง เสนอเพา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางกะปิ	สุเหร่าดำเจ๊ก	คลองกุ่ม	ตั้ง
บางกะปิ	สุเหร่าคันทวยาว	คันทวยาว	ตั้ง
บางกะปิ	คันทวยาว	คันทวยาว	ตั้ง
บางซื่อ	วัดจันทรสโมสร	บางกระบือ	ฝัก, ตั้ง, เพา
บางซื่อ	วัดแค	บางกระบือ	ฝัก, ตั้ง, เพา
บางซื่อ	วัดน้อย	บางกระบือ	ฝัก, ตั้ง, เพา
บางซื่อ	วัดแก้วพาน	บางซื่อ	ฝัก, ตั้ง, เพา
บางซื่อ	วัดประดู่	บางซื่อ	ฝัก, ตั้ง, เพา
บางซื่อ	วัดบางโพ	บางซื่อ	ตั้ง, เพา

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝาก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางซื่อ	วัดอนันนิทายาราม	บางซื่อ	ฝัง เผา
บางซื่อ	วัดสร้อยทอง	บางซื่อ	ฝัง เผา
บางซื่อ	วัดเชิงหวาย	บางซื่อ	ฝัง เผา
บางซื่อ	วัดเสาหิน	บางซื่อ	ฝัง เผา
บางซื่อ	วัดเทวะสุนทร	บางเขนใต้	ฝัง เผา
บางซื่อ	วัดเลียบ	บางเขนใต้	ฝัง เผา
บางซื่อ	วัดทองมหา	บางเขนใต้	ฝัง เผา
บางซื่อ	วัดมัชฌิมันติการาม	บางเขนใต้	ฝัง เผา
บางซื่อ	วัดไส้ตัน	บางซื่อใต้	ฝัง เผา

ท้องที่อำเภอ	นามบ้าน ที่ฝาก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางซ้อ	วัดเสมียนนารี	ลาดยาว	ฝัง เผา
บางซ้อ	วัดห้วยขวาง	สามเสนนอก	ฝัง เผา
บางเขน	วัดหนองผักชี	คลองถนน	ฝัง ฝัง เผา
บางเขน	วัดอ้อเกาะ	คลองถนน	ฝัง ฝัง เผา
บางเขน	วัดอ้อเงิน	อ้อเงิน	ฝัง ฝัง เผา
บางเขน	วัดบางบัว	กุ่มแดง	ฝัง ฝัง เผา
บางเขน	วัดสามขา	กุ่มแดง	ฝัง ฝัง เผา
บางเขน	วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม (หลักสี่)	ดอนเมือง	ฝัง ฝัง เผา
บางเขน	วัดดอนเมือง	ดอนเมือง	ฝัง ฝัง เผา

จังหวัดชัยภูมิ

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝาก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางพลัด	วัดเทพนารี	บางจาก	ฝาก เผา
บางพลัด	วัดภคินีนาถ	บางจาก	ฝาก ฝัง
บางพลัด	วัดเกาะ	ปากคลองบางจาก	ฝาก
บางพลัด	วัดใหม่เทพนิมิตร	ปากคลองบางจาก	ฝาก
บางพลัด	วัดบวรมงคล	ปากคลองบางจาก	ฝาก ฝัง เผา
บางพลัด	วัดสวนสวรรค์	ปากคลองบางจาก	ฝาก เผา
บางพลัด	วัดพระยาศิริไอศวรชัย	บางขี้ชัน	ฝาก ฝัง เผา
บางพลัด	วัดน้อยนางหงษ์	ดาวดึง	ฝาก เผา
บางพลัด	วัดสามจีน	ดาวดึง	ฝาก ฝัง เผา
บางพลัด	วัดคูสัดคาราม	วัดคูสัด	ฝาก ฝัง

ท้องอำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝาก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางพลัด	วัดยี่สาย	คลองกรวม	ฝาก ฝัง เผา
บางพลัด	วัดรวก	บางตำหรุ	ฝัง เผา
บางพลัด	วัดภานุรังษี	บางพลัด	ฝาก ฝัง
บางพลัด	วัดบางพลัดใน	บางพลัด	ฝาก ฝัง เผา
บางพลัด	วัดบางพระครู	บางพลัด	ฝาก ฝัง
บางพลัด	วัดบางอ้อ	บางอ้อ	ฝัง เผา
บางพลัด	วัดเลี่ยมโพทอง	ริมคลองบางละมุด ฝังใต้	ฝาก
บางพลัด	วัดบางพลัดนอก	วัดบางพลัดนอก	ฝาก ฝัง เผา
บางพลัด	สุเหร่าบางอ้อ	บางอ้อ	ฝัง



ท้องที่อำเภอ	นามบ้าน ที่ฝาก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางกอกน้อย	วัดอมรินทร์าราม	บางกอกน้อย	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดพระยาทำ	คลองมอญ	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดสุวรรณาราม	บ้านบุ	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดช่องลม	บ้านหล่อ	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดเจ้สุวรรณิม	บ้านหล่อ	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดใหม่โรงสุกร	บางขุนนนท์	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดไชยชิต	บางขุนนนท์	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดเจ้าอาม	บางขุนนนท์	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดมะลิ	บางขุนนนท์	ฝาก ฝัง เผา
บางกอกน้อย	วัดเพลง	บางขุนนนท์	ฝาก ฝัง เผา

ห้องที่อำเภอ	นามบั้งข้าว ที่ฝัก ฝักฝิ่ง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางกอกน้อย	วัดอัมพะวา	สวนอนันต์	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกน้อย	วัดครุฑ	บางเสาธง	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกใหญ่	วัดอรุณราชวราราม	พระราชวังเดิม	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกใหญ่	วัดหงษ์รัตนาราม	หลังพระราชวังเดิม	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกใหญ่	วัดราชสีหราชาราม	ริมคลองบางกอกใหญ่	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกใหญ่	วัดสังข์กระจาย	ริมคลองบางกอกใหญ่	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกใหญ่	วัดกลาง	ริมคลองมอญ	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกใหญ่	วัดประตุมณีพลี	ริมคลองซึกพระ	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกใหญ่	วัดใหม่พิเรนทร์	บ้านเข้าหลาม	ฝัก ฝิ่ง เผา
บางกอกใหญ่	แขกสุหน้	วัดหงษ์	ฝิ่ง

121410125566

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝัก ผึ่ง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางกอกใหญ่ • บางกอกใหญ่ บางยเรือ บางยเรือ บางยเรือ บางยเรือ บางยเรือ บางยเรือ	แยกเจ้าเข็น แยกปะหลัง วัดศรีสุพรรณ วัดใหม่เวฬุราชิน วัดจันทาราม วัดใหม่ขายน้อย วัดบางสะแกใน กุฎแยกหลังวัดใหม่ เวฬุราชิน	สพานเจริญพาศน์ วัดใหม่พิเรนทร์ บางไส้ไก่ ท้องคู้ ราชคฤห์ บางสะแก บางสะแก ท้องคู้	ผึ่ง ผึ่ง ฝัก, ผึ่ง, เผา ฝัก, ผึ่ง, เผา ฝัก, ผึ่ง, เผา ฝัก, ผึ่ง, เผา ฝัก, ผึ่ง, เผา ผึ่ง
คลองสาน คลองสาน	วัดกัลยาณมิตร ภูเขาขาว	วัดกัลยา วัดกัลยา	ฝัก, ผึ่ง, เผา ผึ่ง

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝัก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
คลองसान	กุฎจีน	กุฎจีน	ฝัง
คลองसान	วัดมอญ	วัดมอญ	เผา
คลองसान	สุหระาแขก	วัดดาว	ฝัง
คลองसान	วัดพิไชยญาติการาม	วัดพิไชยญาติ	ฝัก, ฝัง, เผา
คลองसान	วัดหิรัญรุจี	วัดพิไชยญาติ	ฝัง, เผา
คลองसान	วัดทองนพคุณ	วัดทองนพคุณ	ฝัก, ฝัง, เผา
คลองसान	วัดสุวรรณาราม	วัดสุวรรณ	ฝัก, ฝัง, เผา
คลองसान	วัดเสวตฉัตร	บางลำภูล่าง	ฝัก, ฝัง, เผา
คลองसान	วัดสุชาสวรรค์	บางลำภูล่าง	ฝัก, ฝัง, เผา
บุคคลใด	วัดดาวคนอง	ดาวคนอง	ฝัก, ฝัง, เผา

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝัก ฝิ่ง แลค้เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บุดคโค	วัดบางสะแกนอก	ดาวคนอง	ฝิ่ง, เผา
บุดคโค	วัดบางน้ำชน	บางน้ำชน	ฝิ่ง, เผา
บุดคโค	วัดใหม่ตาสุด	บางน้ำชน	ฝิ่ง, เผา
บุดคโค	วัดกระจัดพันิจ	สำเหร่	ฝัก, เผา
บุดคโค	วัดสำเหร่	สำเหร่	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
บุดคโค	สำเหร่	สำเหร่	ฝิ่ง
ราษฎร์บูรณ	วัดเจตประดิษฐ์	ดาวคนอง	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ราษฎร์บูรณ	วัดโพแก้ว	บางปะแก้ว	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ราษฎร์บูรณ	วัดทุ่ง	บางปะแก้ว	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ราษฎร์บูรณ	วัดบางปะกอก	บางปะกอก	ฝัก, ฝิ่ง, เผา

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝัก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำกรร
ราษฎร์บูรณ	วัดปากคลองราษฎร์บูรณ	ราษฎร์บูรณตวันตก	เผา
ราษฎร์บูรณ	วัดกลางราษฎร์บูรณ	ราษฎร์บูรณตวันตก	ฝัก, ฝัง, เผา
ราษฎร์บูรณ	วัดเสื่อรอด	ราษฎร์บูรณตวันออก	ฝัก, ฝัง, เผา
ราษฎร์บูรณ	วัดสน	แจรงร้อนใน	ฝัก, ฝัง, เผา
ราษฎร์บูรณ	วัดปากคลองแจรงร้อน	แจรงร้อนนอก	ฝัก, ฝัง, เผา
ราษฎร์บูรณ	วัดใหม่ทุ่งครุ	ทุ่งครุ	ฝัก, เผา
ราษฎร์บูรณ	คาทา	ทุ่งครุ	ฝัง
บางขุนเทียน	วัดราชโอรสาราม	คิ่งเผาถ่าน	ฝัก, ฝัง, เผา
บางขุนเทียน	วัดเขารัต	บางนางนอง	ฝัง
บางขุนเทียน	วัดกก	บางขุนเทียน	ฝัก, ฝัง, เผา

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝาก ที่ฝัง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
บางขุนเทียน บางขุนเทียน บางขุนเทียน บางขุนเทียน บางขุนเทียน บางขุนเทียน บางขุนเทียน บางขุนเทียน บางขุนเทียน ภาษีเจริญ ภาษีเจริญ	วัดบางขุนเทียนใน วัดบางปะทุนใน วัดไทร วัดนางรม วัดนากนimitr วัดบางบอน วัดสุคนธาริยาราม วัดเสม็ดดำ วัดอัมรินทร์ วัดรางบัว	บางค้อ บางปะทุน บางปะทุน บางมด บางมด บางบอนใต้ ท่าข้าม เสม็ดดำ ปากคลองภาษีเจริญ บางหว้า	ฝาก, ฝัง, เผา ฝาก, ฝัง, เผา ฝาก, ฝัง, เผา ฝาก, ฝัง, เผา ฝาก, ฝัง, เผา ฝาก, ฝัง, เผา ฝาก, ฝัง, เผา ฝาก, ฝัง, เผา ฝัง, เผา ฝัง, เผา

121.072566

ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ทฝาก ฝ่ง แลทเผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
ภายในเจริญ	วัดประตู	บางจาก	ฝ่ง, เผา
ภายในเจริญ	วัดกุหาสวรรค์	บางแวก	ฝ่ง, เผา
ภายในเจริญ	วัดนกก	บางแวก	ฝ่ง, เผา
ภายในเจริญ	วัดมะพร้าวเตี้ย	คลองขวาง	ฝ่ง, เผา
ภายในเจริญ	วัดศาลาแดง	บางไผ่	ฝาก, ฝ่ง, เผา
หนองแขม	วัดมะม่วง	หลักสอง	ฝาก, ฝ่ง, เผา
หนองแขม	วัดราษฎร์บำรุง	บางแค	ฝาก, ฝ่ง, เผา
หนองแขม	วัดบำรุงศรีธาราชาเจริญ	หนองแขม	ฝาก, ฝ่ง, เผา
	หนองแขม		
ตลิ่งชัน	วัดสุวรรณคีรี	บางบำหรุ	ฝาก, ฝ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	วัดตลิ่งชัน	ตลิ่งชัน	ฝาก, ฝ่ง, เผา



ท้องที่อำเภอ	นามป่าช้า ที่ฝัก ที่ฝิ่ง แลที่เผา	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ทำการ
ตลิ่งชัน	วัดเรไร	บางระมาด	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	วัดทอง	บางระมาด	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	วัดจำปา	บ้านไทร	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	วัดกาญจนสิงหาสน์	บางพรม	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	วัดประคู้	บางพรม	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	วัดปากนาเหนือ	บางเชือกหนัง	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	วัดพิบูล	บางเชือกหนัง	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	วัดมณฑลवास	ศาลาทำศพ	ฝัก, ฝิ่ง, เผา
ตลิ่งชัน	เขารัต	บางเชือกหนัง	ฝิ่ง

ที่ฝากศพ ผังศพ แลเผาศพ นอกจากที่ๆ ได้กำหนดไว้  
นับแต่วันประกาศนี้ออกแล้ว ห้ามมิให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นอนุญาต  
ให้มีการฝาก การฝัง แลการเผาต่อไป

ที่ใดซึ่งแต่เดิมได้มีการฝากศพ ผังศพ แลเผาศพอยู่แล้ว  
ครั้งเมื่อประกาศนี้ออก มิให้กระทำการใดต่อไป ศพเก่าที่ได้  
ฝากแลฝังอยู่แล้วมีจำนวนเท่าไรให้คงเก็บไว้ได้ และถ้าจำเป็น  
จะต้องเผาในที่นั้นเพราะเหตุใด ให้ขออนุญาตพิเศษต่อกรม  
พระนครบาล ตามความในกฎเสนาบดีกระทรวงนครบาลว่าด้วย  
ป่าช้าแลนายป่าช้า พ.ศ. ๒๔๖๐ ข้อ ๓ เมื่อกรมพระนครบาล  
อนุญาตแล้ว จึงให้ทำการเผาได้ แต่ห้ามมิให้รับศพใหม่เข้า  
มาเป็นอันขาด

ประกาศมาณวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดี กระทรวงนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๐ มกราคม หน้า ๕๔๕)

ประกาศจัดการสุขาภิบาล  
เมืองสิงห์บุรี มณฑลกรุงเก่า

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการดำรัส  
เหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ได้ทรงทราบฝ่าลออง  
ธุลีพระบาทว่า ตำบลบางพุทรา ในอำเภอบางพุทรา จังหวัด  
สิงห์บุรี มณฑลกรุงเก่า เป็นท้องที่ซึ่งสมควรจะประกาศใช้  
พระราชบัญญัติจัดเป็นสุขาภิบาลเมืองได้ ตามที่มหาเสวกโท  
พระยาโบราณราชธานินทร์ อุปราชมณฑลกรุงเก่าบอกเข้ามา  
แลกระทรวงมหาดไทยนำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบ  
ฝ่าลอองธุลีพระบาทแล้วนั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ  
จัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗ ในตำบลที่กล่าวแล้ว  
เป็นสุขาภิบาลเมือง เพื่อบำรุงความสุขสำราญของประชาชน  
ยิ่งขึ้น มีกำหนดเขตที่เจ้าพนักงานได้ปักหลักไว้เป็นสำคัญดังนี้

๑. ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ มุมบึงไผ่ด้านตะวันตกถึง  
หลักเขตที่ ๒ มุมตลาดด้านตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๒ เลียบตามแม่น้ำเจ้า  
พระยาฝั่งตะวันออก ถึงหลักเขตที่ ๓ มุมวัดพรหมสาคร  
ด้านเหนือ

๓. ด่านใต้ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๓ เลียบตามทางเดินของวัดพรหมสาครด่านใต้ ถึงหลักเขตที่ ๔ ริมถนนหลังเมืองด่านตะวันออกถึงหลักเขตที่ ๕ ริมถนนหลังเมืองด่านตะวันตกไปจนถึงหลักเขตที่ ๖ อยู่ที่ป่าไผ่

๔. ด่านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๖ ขนานตามถนนหลังเมืองระยะห่างจากถนน ๓ เส้น บรรจบหลักเขตที่ ๑

ส่วนอัตรากาญ์โรงงาน หรือว่าผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ ในเขตศุขาภิบาลให้ตั้งอัตรากาญ์ คือ

๑. ดัก เรือน โรง รั้ว น ห้อง แถว แพ ที่ให้เช่าเก็บ ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี

๒. ดัก เรือน โรง รั้ว น ห้อง แถว แพ ที่ไม่ได้ให้เช่าเจ้าของอยู่เองหรือไว้สินค้า เก็บเทียบตามอัตรากาญ์เช่า ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี ถ้าเป็นการโต้เถียงกันก็ให้กรรมการศุขาภิบาลมีอำนาจกำหนดอนุโลมเก็บตามอัตรากาญ์ ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี

๓. เรือบรรทุกสินค้าจอดประจำยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้างตั้งแต่ ๑ วาขึ้นไปเก็บล้าละ ๒ บาทต่อปี ถ้าขนาดยาวแลกว้างของเรือต่ำกว่ากำหนดเก็บล้าละ ๑ บาทต่อปี

๔. เรือบรรทุกสินค้ามาเป็นครั้งคราวยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้างตั้งแต่ ๑ วาขึ้นไปเก็บล้า ๑ เที้ยวละ ๕๐ สตางค์ ถ้าขนาดยาวแลกว้างของเรือต่ำกว่ากำหนด เก็บล้า ๑ เที้ยวละ ๒๕ สตางค์ ถ้าไม่มีสินค้าเก็บกัังอัตรากาญ์

พ. ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๕๐๑

๕. เรือจ้างจอดประจำท่า หรือเที่ยวร่อนเร่รับส่งคนเก็บค่าละ  
๑ บาทต่อปี

๖. เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ ซึ่งเป็นเรือรับจ้างบรรทุกคน  
โดยสาร หรือจูงเรือ หรือบรรทุกสินค้า เก็บค่าละ ๑๒ บาท  
ต่อปี

๗. ทำเรือจ้างของหลวง แล้วแต่จะประมุขได้

๘. ค่าเช่าที่ดินของหลวงทั้งปวง แล้วแต่จะประมุขได้

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินภาษีโรงเรือน  
ผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ แลค่าเช่าที่ดินรัฐบาล บรรดาเก็บได้  
จากเขตสุขาภิบาลตามอัตราที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นประโยชน์  
สำหรับใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๗ มกราคม หน้า ๕๖๗)

ประกาศจัดการศึกษา  
เมืองระยอง มณฑลจันทบุรี

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการดำรัส  
เหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ได้ทรงทราบฝ่าลออง  
ธุลีพระบาท ว่าตำบลท่าประดู่ ในอำเภอท่าประดู่ จังหวัดระยอง  
มณฑลจันทบุรี เป็นท้องที่ซึ่งสมควรจะประกาศใช้พระราชบัญญัติ  
จัดเป็นสุขาภิบาลเมืองได้ ตามที่จางวางตรี หม่อมเจ้าสฤษดิเดช  
สมุหเทศาภิบาลมณฑลจันทบุรีบอกเข้ามา แลกระทรวงมหาดไทย  
นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าลอองธุลีพระบาทแล้วนั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ  
จัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗ ในตำบลที่กล่าวแล้ว  
เป็นสุขาภิบาลเมือง เพื่อยำรุงความสุขสำราญของประชาชนยิ่งขึ้น  
มีกำหนดเขตที่เจ้าพนักงานได้ปักหลักไว้เป็นสำคัญ ดังนี้

๑ ตำบลเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ ริมคูฝั่งเหนือตรงมุมหมู่บ้าน  
ราษฎรเลียบไปตามริมคูถึงหลักเขตที่ ๒ ริมทางเกวียนไปทับมา  
ฝั่งเหนือ เลียบไปตามหมู่บ้านราษฎรถึงหลักเขตที่ ๓ ทางเกวียน  
ไปบ้านค่าย เลียบไปริมทางเกวียนฝั่งเหนือถึงหลักเขตที่ ๔  
ริมทางเกวียนไปบ้านเกาะหวายเลียบไปตามทางเกวียน ฝั่งวัน

๒ คำนวนวันออก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๔ เลียบไปตามทางเกวียนฝั่งตะวันออกถึงหลักเขตที่ ๕ ริมแม่น้ำระยองฝั่งตะวันตก ข้ามแม่น้ำระยองถึงหลักเขตที่ ๖ ตรงริมแม่น้ำระยองฝั่งตะวันออก

๓ คำนวณตั้งแต่หลักเขตที่ ๖ เลียบริมแม่น้ำระยองฝั่งใต้ถึงหลักเขตที่ ๗ ริมแม่น้ำระยองถึงหลักเขตที่ ๘ ซิดทางเกวียนฝั่งเหนือแล้วเลยเลียบริมทางเกวียนฝั่งใต้ถึงหลักเขตที่ ๙ ริมถนนไปปากน้ำฝั่งใต้

๔ คำนวนวันตก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๙ เลียบริมทางเกวียนฝั่งเหนือข้ามถนนตัดตรงผ่านทุ่งนาถึงหลักเขตที่ ๑๐ ริมแม่น้ำระยองฝั่งใต้แล้วข้ามฟากแม่น้ำระยองถึงหลักเขตที่ ๑๑ ตรงริมแม่น้ำระยองฝั่งเหนือบรรจบหลักเขตที่ ๑

ส่วนอัตราภาษีโรงเรือน หรือว่าผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ ในเขตสุขาภิบาลให้ตั้งอัตราเก็บ คือ

๑ ตึก เรือน โรง ร้าน ห้องแถว ที่ให้เช่าเก็บ ๑๒ ชั๊ก  
๑ ต่อปี

๒ ตึก เรือน โรง ร้าน ห้องแถว ที่ไม่ได้ให้เช่าเจ้าของอยู่เองหรือไว้สินค้าเก็บเทียบตามอัตรากำหนด ๑๒ ชั๊ก ๑ ต่อปี ถ้าเป็นการโต้เถียงกันก็ให้กรรมการสุขาภิบาลมีอำนาจกำหนดอนุโลมเก็บตามอัตรา ๑๒ ชั๊ก ๑ ต่อปี

๓ เรือจอดประจำยาวตั้งแต่ ๗ วา กว้างตั้งแต่ ๒ วาขึ้นไปเก็บ  
 ค่าละ ๒ บาทต่อปี ถ้าขนาดยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้างตั้งแต่ ๑ วาขึ้นไป  
 เก็บค่าละ ๑ บาทต่อปี ถ้าขนาดยาวตั้งแต่ ๒ วา กว้างตั้งแต่ ๒ ศอก  
 ขึ้นไปเก็บค่าละ ๕๐ สตางค์ ต่อปี

๔ เรือบรรทุกสินค้า หรือรับจ้างบรรทุกคนโดยसानมาเป็น  
 ครึ่งคราวยาวตั้งแต่ ๗ วา กว้างตั้งแต่ ๒ วาขึ้นไปเก็บค่าเหี่ยวละ  
 ๑ บาท ถ้าขนาดยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้างตั้งแต่ ๑ วาขึ้นไปเก็บ  
 ค่า ๑ เหี่ยวละ ๕๐ สตางค์ ถ้าขนาดยาวตั้งแต่ ๒ วา กว้างตั้งแต่  
 ๒ ศอกขึ้นไปเก็บค่า ๑ เหี่ยวละ ๒๕ สตางค์

๕ เกวียนที่เดินผ่านไปมาหรือจอดพักเป็นครึ่งคราว เก็บ  
 ค่าละ ๒ บาทต่อปี

๖ ถ้าเช่าที่ดินของหลวงทั้งปีแล้วแต่จะประมูลได้

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินภาษีโรงเรือน  
 ผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ แลค่าเช่าที่ดินรัฐบาล บรรดาเก็บได้จาก  
 เขตสุขาภิบาลตามอัตราที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นประโยชน์สำหรับ  
 ใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๗ มกราคม หน้า ๕๗๐)



ประกาศจัดการศึกษา  
เมืองตราด มณฑลฉันทบุรี

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการดำรัส  
เหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ได้ทรงทราบฝ่าลออง  
ธุลีพระบาท ว่าตำบลบางพระ ในอำเภอบางพระ จังหวัดตราด  
มณฑลฉันทบุรี เป็นท้องที่ซึ่งสมควรจะประกาศใช้พระราช  
บัญญัติจัดเป็นศึกษาภิบาลเมืองได้ ตามที่จางวางตรี หม่อมเจ้า  
สฤณีเดช สมุหเทศาภิบาลมณฑลฉันทบุรีบอกเข้ามา แล  
กระทรวงมหาดไทย นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบ  
ฝ่าลอองธุลีพระบาทแล้วนั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ  
จัดการศึกษาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗ ในตำบลที่กล่าวแล้ว  
เป็นศึกษาภิบาลเมือง เพื่อบำรุงความสุขสำราญของประชาชน  
ยิ่งขึ้น มีกำหนดเขตที่เจ้าพนักงานได้ปักหลักไว้เป็นสำคัญ ดังนี้

๑. ตำบลเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ ต้นทางเดินวัดกลางตำบล  
เหนือตรงถึงหลักเขตที่ ๒ ริมถนนไปตำบลวังแจะฝั่งตะวันตก  
ข้ามถนนนั้นตัดตรงผ่านทุ่งนาไปถึงหลักเขตที่ ๓ ริมถนนไปท่า  
เรือข้างฝั่งเหนือ

๒. ตำบลวันออก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๓ ข้ามถนนไปท่าเรือ  
ข้างถึงหลักเขตที่ ๔ ระยะห่างจากหลักเขตที่ ๓ นั้น ๑๒ เส้น

๓. ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๔ ตัดตรงผ่านทุ่งนาถึงหลักเขตที่ ๕ ริมแม่น้ำบางพระฝั่งตะวันออก ข้ามแม่น้ำถึงหลักเขตที่ ๖ ริมแม่น้ำบางพระฝั่งตะวันตก เลียบตามริมแม่น้ำบางพระฝั่งใต้ไปถึงหลักเขตที่ ๗ ริมถนนจะไปอำเภอเกาะช้างฝั่งตะวันออก ข้ามถนนเลียบตามริมแม่น้ำบางพระฝั่งใต้ถึงหลักเขตที่ ๘ ริมเชิงสะพานเกาะกันเกราตะวันตกเฉียงใต้ ข้ามแม่น้ำถึงหลักเขตที่ ๙ ตรงริมเชิงสะพานเกาะกันเกราฝั่งเหนือ

๔. ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๘ เลียบริมทางเดินของวัดโบสถ์ด้านตะวันตกไปบรรจบหลักเขตที่ ๑

ส่วนอัตรากาษาโรงงาน หรือว่าผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ ในเขตสุขาภิบาล ให้ตั้งอัตราเก็บ คือ

๑. ตึก เรือน โรง ราน ห้องแถว ที่ให้เช่าเก็บ ๑๒ ชั๊ก ๑ ต่อปี

๒. ตึก เรือน โรง ราน ห้องแถว ที่ไม่ได้ให้เช่าเจ้าของอยู่เองหรือไว้สินค้า เก็บเก็บตามอัตรค่าเช่า ๑๒ ชั๊ก ๑ ต่อปี ถ้าเป็นการโต้เถียงกัน ก็ให้กรรมการสุขาภิบาลมีอำนาจกำหนดอนุโลมเก็บตามอัตรา ๑๒ ชั๊ก ๑ ต่อปี

๓. เรือจอดประจำ ยาวตั้งแต่ ๗ วา กว้างตั้งแต่ ๒ วาขึ้นไป เก็บลี้ละ ๒ บาทต่อปี ถ้าขนาดยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้างตั้งแต่ ๑ วาขึ้นไป เก็บลี้ละ ๑ บาทต่อปี ถ้าขนาดยาวตั้งแต่ ๒ วา กว้างตั้งแต่ ๒ ศอกขึ้นไป เก็บลี้ละ ๕๐ สตางค์ต่อปี

๔. เรือบรรทุกสินค้า หรือรับจ้างบรรทุกคนโดยสามมาเป็น  
 ครั้งคราว ยาวตั้งแต่ ๑ วา กว้างตั้งแต่ ๒ วาขึ้นไป เก็บค่า ๑  
 เที้ยวละ ๑ บาท ถ้าขนาดยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้างตั้งแต่ ๑ วา  
 ขึ้นไป เก็บค่า ๑ เที้ยวละ ๕๐ สตางค์ ถ้าขนาดยาวตั้งแต่  
 ๒ วา กว้างตั้งแต่ ๒ ศอกขึ้นไป เก็บค่า ๑ เที้ยวละ ๒๕ สตางค์

๕. เกวียนที่เดินผ่านไปมาหรือจอดพักเป็นครั้งคราว เก็บ  
 เล่มละ ๒ บาทต่อปี

๖. ค่าเช่าที่ดินของหลวงทั้งปวง แล้วแต่จะประมุขได้  
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเงินภาษีโรงงาน  
 ผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ แลค่าเช่าที่ดินรัฐบาล บรรดาเก็บได้  
 จากเขตสุขาภิบาลตามอัตราที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นประโยชน์  
 สำหรับใช้จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
 (ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์  
 เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๗ มกราคม หน้า ๕๗๓)

## ประกาศจัดการสุขาภิบาล

อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มณฑลพิษณุโลก

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการดำรัส  
เหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ได้ทรงทราบฝ่าลออง  
ธุลีพระบาท ว่าตำบลบางมูลนาก ในอำเภอบางมูลนาก  
จังหวัดพิจิตร มณฑลพิษณุโลก เป็นท้องที่ซึ่งสมควรจะประกาศ  
ใช้พระราชบัญญัติจัดเป็นสุขาภิบาลท้องที่ได้ ตามที่มหาเสวกโท  
พระยาสุรบดินทร์สุรินทรภุชไชย สมุหเทศาภิบาลมณฑลพิษ  
ณุโลก บอกเข้ามา แลกระทรวงมหาดไทยนำความกราบบังคมทูล  
พระกรุณาทราบฝ่าลอองธุลีพระบาทแล้วนั้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ  
จัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗ ในตำบลที่กล่าวแล้ว  
เป็นสุขาภิบาลท้องที่ เพื่อบำรุงความสุขสำราญของประชาชน  
ยิ่งขึ้น มีกำหนดเขตที่เจ้าพนักงานได้ปักหลักไว้เป็นสำคัญ ดังนี้

๑. ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ มุมเขตที่ปักขั้วราชการ  
ข้ามปากแม่น้ำน่านไปถึงหลักเขตที่ ๒ ตรงปากคลองบุงบงใหญ่  
เลียบริมคลองฝั่งเหนือไปถึงหลักเขตที่ ๓ ใต้ต้นตะคร้อตัดตรง  
ผ่านไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ ๔ ริมนนรตไฟ  
ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๒๐๗/๒

๒. ด้านตะวันออก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๕ เลียบตามถนนรถไฟ  
ด้านใต้ถึงหลักเขตที่ ๕ ระหว่างกลางหลักกิโลเมตรที่ ๒๐๖/๔  
เลขที่ ๒๐๖/๔ ต่อกัน

๓. ด้านใต้ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๕ ตัดผ่านตรงไปกลางทุ่งนา  
ถึงหลักเขตที่ ๖ ริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออกข้ามฟากแม่น้ำน่านไป  
ถึงหลักเขตที่ ๗ ตรงริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันตก

๔. ด้านตะวันตก ตั้งแต่หลักเขตที่ ๗ เลียบริมแม่น้ำน่าน  
ฝั่งตะวันตกไปบรรจบหลักเขตที่ ๑

ส่วนอัตรากาสิโนโรงรำน หรือว่าผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ ใน  
เขตสุขาภิบาลให้ตั้งอัตรากำเก็บ คือ

๑. ตัก เรือน โรง รำน ห้องแถว แพ ที่ให้เช่าเก็บ ๑๒ ซัก  
๑ ต่อปี

๒. ตัก เรือน โรง รำน ห้องแถว แพ ที่ไม่ได้ให้เช่า เจ้าของ  
อยู่เอง หรือไว้สินค้าเก็บเทียบตามอัตรากำเช่า ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี  
ถ้าเป็นการโต้เถียงกัน ก็ให้กรรมการสุขาภิบาลมีอำนาจกำหนดอนุ  
โลมเก็บตามอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี

๓. เรือบรรทุกสินค้ามาเป็นครั้งคราวยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้าง  
ตั้งแต่ ๑ วาขึ้นไปเก็บล้าละ ๒ บาทต่อปี ถ้าขนาดยาวแลกว้าง  
ของเรือต่ำกว่ากำหนดนี้เก็บล้าละ ๑ บาทต่อปี

๔. เกวียนอยู่ประจำท้องที่หรือเดินผ่านไปมาเป็นครั้งคราวเก็บ  
เล่มละ ๑ บาทต่อปี

๕. ทำเรื่องจ้างให้เช่า เก็บตามอัตราค่าเช่า ๑๒ ชัก ๑ ต่อปี

๖. ทำเรื่องจ้างที่ไม่ได้ให้เช่าเก็บเทียบตามอัตราค่าเช่า ๑๒ ชัก  
๑ ต่อปี

๗. ค่าเช่าที่ดินของหลวงทั้งปวง แล้วแต่จะประมูลได้  
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินภาษีโรงเรือน ผล  
ประโยชน์อย่างอื่น ๆ แลค่าเช่าที่ดินรัฐบาลบรรดาเก็บได้จากเขต  
สุขาภิบาลตามอัตราที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นประโยชน์สำหรับใช้  
จ่ายบำรุงการสุขาภิบาลตั้งแต่นั้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์  
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๗ มกราคม หน้า ๕๗๖)

### พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยการตัดถนนในที่เพลิงไหม้ตำบลหัวลำโพง

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า ในการเกิดเพลิงไหม้ขึ้นที่ตำบลหัวลำโพงใน ท้องที่อำเภอป้อมปราบศัตรูพ่าย เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ นั้น ทรัพย์สินมบัติของประชาชนเป็นอันตรายเป็นอันมาก แต่หากเป็นเวลากลางวันจึงยังพอป้องกันไว้ได้ไม่ไหม้มากมายไป ทั้งนี้เพราะพื้นที่ในละแวกนั้นมีบ้านเรือนปลูกสร้างเบียดเสียดเขี่ยชิดจับซ้อนกัน ไม่มีถนนหนทางใหญ่ๆ เพียงพอให้เป็นทางทำการป้องกันอันตรายได้สะดวกทันทั่วทั้งที่ นอกจากนั้นยังเป็นตำบลที่ไม่สะอาดพอ เป็นเหตุให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ ได้มากกว่าตำบลใกล้เคียงอยู่เสมอสมควรที่จะมีถนนผ่านเข้าไปในละแวกนี้ให้พอควร เพื่อเป็นประโยชน์แก่มหาชนสัญจรไปมา และเพื่อบำรุงรักษาความสะอาดเรียบร้อย และช่วยเหลือป้องกันภัยอันตรายในเวลามีเหตุให้สะดวกยิ่งขึ้น ทั้งเมื่อการตัดถนนสำเร็จแล้ว ก็จะเป็นผลเป็นประโยชน์ดีเกิดแก่ที่ดินเหล่านั้นด้วย ดังเคยปรากฏเป็นตัวอย่างมาแล้วแต่ก่อนๆ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงนครบาล เป็นเจ้าหน้าที่ตัดถนนผ่านเข้าไปในละแวกที่เพลิงไหม้

ชนิดที่ ๓ สาย คือ

สายที่ ๑ ตั้งแต่สามแยกถนนหัวลำโพงในกับถนนกรุงเกษม  
 ตอนเชิงสะพานเจริญสุวาศดิ์ ไปออกสี่แยกถนนพลับพลาไชย  
 กับถนนหลวง ยาวโดยประมาณ ๒๓ เส้น ๑๗ วา หรือ ๕๕๕ เมตร

สายที่ ๒ ตั้งแต่ถนนเจริญกรุง ตรงถนนทรงวาด ผ่านสาย  
 ที่ ๑ ไปออกสามแยกถนนกรุงเกษมกับถนนหลวง เชิงสะพาน  
 นพวงษ์ ยาวโดยประมาณ ๑๗ เส้น ๖ วา หรือ ๖๕๒ เมตร

สายที่ ๓ ตั้งแต่ถนนพลับพลาไชย ผ่านสายที่ ๑ ที่ ๒ ไป  
 ออกถนนกรุงเกษม ยาวโดยประมาณ ๑๓ เส้น หรือ ๕๒๐ เมตร  
 มีขนาดกว้าง ๘ วา หรือ ๑๖ เมตร กว้างเท่ากันทั้ง ๓ สาย และ  
 ให้มีวงเวียนเป็นรูปวงกลม ในที่บรรจบทางผ่านของถนน ๓ สายนี้  
 มีขนาดกว้างวัดผ่าศูนย์กลาง ๓ เส้น หรือ ๑๒๐ เมตร เพื่อมี  
 ที่ว่างไว้พอเป็นที่สำหรับทำการก่อสร้างถาวรวัตถุ อันเป็นประโยชน์  
 ให้สมควรเป็นความสง่างาม สำหรับพระนครแลถนนที่ตัดขึ้นนอก  
 ส่วนหนึ่ง ตามแผนที่ประมาณหมายเลข ๑๔๔ ซึ่งกระทรวง  
 นครบาลได้สำรวจขึ้นทุกเกล้า ๆ ถวาย ได้ทรงพระราชวินิจฉัย  
 ชอบด้วยพระราชดำริห์แล้ว

เพราะฉะนั้น ห้ามมิให้เจ้าของที่ดินอันมีเขตรัหมายไว้ใน  
 แผนที่ซึ่งถูกแนวถนนสายนี้ผ่านไป ทำการปลูกสร้างสิ่งหนึ่ง  
 สิ่งใดลงในแนวแผนที่ที่หมายเส้นไว้ ภายหลังจากวันประกาศ  
 พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้เป็นอันขาด ส่วนที่ดินที่อยู่ใน  
 กรมสิทธิที่ดินตัดถนนสายนี้ ควรจะได้รับประโยชน์ชดใช้  
 เพียงไรนั้นให้เป็นไปดังนี้ คือ



๑ ถ้าที่ดินของผู้ใดที่ต้องถูกตัดถนนนั้น ยังมีเนื้อที่เหลืออยู่ไม่น้อยกว่าครึ่งจำนวนของเนื้อที่ตัดต่ออยู่กับถนนทั้ง ๒ ข้าง หรือแต่ข้างใดข้างหนึ่งแล้ว รัฐบาลจะไม่ต้องใช้ค่าที่ดินให้ เพราะเหตุว่าการตัดถนนเข้าไปในเนื้อของผู้ใด เจ้าของที่ดินอาจได้รับผลจากการทำถนนอยู่ส่วนหนึ่ง ซึ่งกระทำให้ที่ดินมีราคายิ่งขึ้น และสามารถจะปลูกเรือนที่อยู่หรือให้พักให้เช่า เก็บผลประโยชน์ได้มากทดแทนกันอยู่แล้ว

๒ ที่ดินผู้ใดถูกตัดทำถนนเสียหายหมดจำนวนที่ดินอย่างหนึ่งหรือที่ดินเหลือน้อยกว่าครึ่งจำนวน เนื้อที่ที่ถูกตัดทำถนนอย่างหนึ่งหรือที่ดินชั้นใดที่เหลือติดต่อกัน ยาวตามถนนต่ำกว่า ๔ วากว้างขึ้นแต่ถนนเข้าไปต่ำกว่า ๕ วา หรือรวมเนื้อที่ทั้งสิ้นต่ำกว่า ๒๐ ตารางวา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานรับซื้อที่ดินที่ต้องถูกทำถนน รวมทั้งที่ดินที่เหลืออยู่นั้นตามวาระธรรมดาที่ซื้อขายกันณที่ใกล้เคียงในครั้งที่สุด ก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ เว้นไว้แต่ถ้าเจ้าของเห็นว่าจะยึดถือกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เหลืออยู่ ได้ประโยชน์คุ้มแก่การที่ต้องเสียไปในการตัดถนนแล้ว จะไม่ขายที่ดินที่เหลือนั้นให้แก่เจ้าพนักงานก็ได้ เมื่อเจ้าของได้เลือกเอาทางที่ไม่ขายแทนที่จะได้รับประโยชน์ ในค่าที่ดินที่เจ้าพนักงานจะซื้อเช่นนั้นแล้ว ก็อย่าให้เจ้านายที่จ่ายค่าเสียหายในการที่ถูกตัดถนนสำหรับรายนั้นเลย

๓ การกำหนดราคาที่ดินตามความในข้อ ๒ นั้น ถ้าเจ้าของที่ดินรายใดไม่ยอมตกลงตามราคาที่เขาพนักงานกำหนด โดยไ้ราคาเกินกว่าที่ซื้อขายกันตามธรรมดาแล้ว ให้เจ้าของที่ดินกับเจ้าพนักงานตั้งคนกลางซึ่งละคนปรึกษากำหนดราคากัน คนกลางพร้อมกันตกลงอย่างไร ก็ให้เป็นไปตามความตกลงของคนกลาง ถ้าคนกลางทั้ง ๒ ฝ่ายปรึกษาไม่ตกลงกัน ให้คนกลางเลือกตั้งผู้ขาดอีกคนหนึ่ง ผู้ขาดตัดสินอย่างไร ให้ถือว่าคำตัดสินนั้นเป็นเด็ดขาด จะฟ้องร้องไม่ได้ ถ้าหากว่าจะมีการใช้จ่าย เพราะต้องตั้งคนกลางนั้น ฝ่ายใดที่กำหนดราคาไกลจากความตกลงของคนกลาง ให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้เสียค่าจ้างให้เสียคนละกึ่ง

๔ การที่จะวินิจฉัยว่า ที่ดินยังมีเนื้อที่เหลือจากตัวถนนสามารถจะทำประโยชน์ได้หรือไม่ได้ และเจ้าพนักงานควรจะรับซื้อหรือไม่ควรซื้อนั้น ถ้ามีการโต้เถียงกันในระหว่างเจ้าพนักงานและเจ้าของที่เกิดขึ้น นอกจากหลักที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ แล้ว ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลเป็นผู้วินิจฉัยเด็ดขาด และที่ดินที่ต้องถูกตัดถนนนั้น จะแยกเป็นกี่โฉนดก็แปลงก็ตาม ถ้าเนื้อที่นั้นติดต่อกันเป็นเนื้อเดียวกัน ไปรวมอยู่ในกรรมสิทธิ์เจ้าของผู้เดียวกัน <sup>1๒10/2566</sup> ให้วินิจฉัยรวมเป็นเจ้าของเดียว ห้ามมิให้แยก

วินิจฉัยเป็นรายแปลง เว้นไว้แต่ที่ที่ไม่ได้ติดต่อเป็นผืนเดียวกันได้ จึงให้แยกวินิจฉัยเฉพาะแปลงที่ต้องตัดถนนเสียหายเท่านั้น

๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างบ้านเรือน หรือวัดอุ้มเนื่องจากที่อยู่อาศัยอย่างใดลงไว้ในที่ที่จะตัดถนน ก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกานี้ เจ้าของบ้านเรือนโรงเหล่านั้นจะต้องรื้อถอนไปให้เสร็จภายในกำหนดที่เจ้าพนักงานจะบอกล่วงหน้าให้ทราบอย่างน้อย ๖๐ วัน และให้เจ้าพนักงานคิดค่าเสียหายเฉพาะการรื้อถอนให้พอสมควรแก่ราคาตามอายุของ ซึ่งปลูกสร้างปรากฏอยู่ในเวลานี้ ให้เป็นหน้าที่ช่างสุขาภิบาลเป็นผู้ตรวจตรา และกำหนดราคาค่าเสียหาย แต่ถ้าเจ้าของจะเห็นว่าราคานั้นไม่สมควร จะขออนุญาตตั้งนายช่างคนใดคนหนึ่งมาปรึกษาหาฤกษ์ประมาณราคาพร้อมกับช่างกรมสุขาภิบาลด้วยก็ได้ แต่จะต้องเป็นนายช่างที่มีวิชาความรู้ในการก่อสร้าง โดยมีประกาศนียบัตรความรู้มาแสดงเป็นสำคัญด้วย เมื่อนายช่างทั้ง ๒ ฝ่ายจะราคาไม่ตกลงกัน ให้เลือกผู้ชี้ขาดโดยทำนองราคาที่ดินนั้น ส่วนผู้ที่ปลูกสร้างลงภายหลังประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ จะขอร้องอย่างใดไม่ได้ และเจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะสั่งให้ย้ายถอนไปให้เสร็จตามเวลาอันสมควร โดยไม่ต้องให้ค่าเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดด้วย

๖ ให้เจ้าพนักงานแจ้งความให้เจ้าของที่หรือเจ้าของบ้านเรือน ซึ่งถูกตัดถนนสายนี้ไปทำความตกลงที่ใดที่หนึ่ง แล้วแต่เจ้าพนักงานจะกำหนด ถ้าเจ้าของที่และเจ้าของบ้านเรือนจะไปเอง ไม่ได้ จะแต่งตั้งผู้แทนไปทำความตกลง ด้วยมีใบมอบฉันทะ เป็นหลักฐานก็ได้ เมื่อผู้แทนได้ตกลงอย่างไร ต้องอยู่ใน ความรับผิดชอบของเจ้าของ ถือว่าเป็นอันยินยอมตามความ ตกลงของผู้แทนทุกประการ

๗ ถ้าเจ้าของไม่ไปเอง และไม่แต่งตั้งผู้แทนไปตามกำหนด ในครั้งแรก ให้เจ้าพนักงานแจ้งความบอกกำหนดให้ไปอีก เป็นครั้งที่ ๒ ให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วัน ถ้าเจ้าของที่ ยังไม่ไปหรือไม่แต่งตั้งผู้ใดไปแทนตามกำหนดครั้งหลังนี้แล้ว ให้ ถือว่าเจ้าของที่ไม่มีข้อติดใจอย่างไร ให้เจ้าพนักงานกำหนด ราคาและค่าเสียหายที่ควรจะให้ตามสมควร แล้วให้เจ้าพนักงาน แจ้งความกำหนดนัดให้เจ้าของมารับเงินที่ได้กำหนดให้นั้น เจ้า ของที่ที่ไม่ได้ ไปทำความตกลง แต่ไม่แต่งตั้งผู้แทนไปกระทำ ความตกลงต่อเจ้าพนักงานตามกำหนดนั้น จะฟ้องร้องอย่างไร ไม่ได้ แต่การแจ้งความและกำหนดนัดหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานกระทำโดยมีลายลักษณ์อักษร ให้เป็นหลักฐานไว้ เสมอทุกครั้ง

๔ ถ้าเจ้าของที่ดินและบ้านเรือนโรงผู้หนึ่งผู้ใดเกล้งขัดขวาง  
 ไม่ยินยอมให้ใช้ที่สร้างถนน หรือเกล้งหน่วงเหนี่ยวขัดขวาง  
 ไม่มารับเงินราคาค่าเสียหาย หรือไม่จัดการใดๆ ตามกำหนด  
 คำสั่ง หรือแม่จะมีคดีฟ้องร้องว่ากล่าวกันยังโรงศาล ก็ไม่  
 เป็นเหตุขัดขวางต่อการตัดถนน ในที่ใดก็ตามเสั้นหมายในแผนผัง  
 เพื่อมิให้การสร้างถนนเป็นที่ติดขัดช้อยู่ได้ เมื่อเจ้าพนักงาน  
 ได้กระทำการไปโดยชอบด้วยพระราชกฤษฎีกานี้แล้ว ผู้หนึ่ง  
 ผู้ใดจะมาฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใด ก่อนที่ได้  
 กระทำความตกลงราคากับเจ้าพนักงานไม่ได้เป็นอันขาด

๕ บรรดาที่ดินที่รับซื้อไว้ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ถ้าเหลือ  
 จากที่ได้สร้างเป็นถนนแล้ว ให้เจ้าพนักงานจัดการจำหน่าย  
 เสียโดยวิธีประกาศประมูลราคา เมื่อได้เงินมากน้อยเท่าใด ให้  
 นำส่งพระคลังมหาสมบัติ หักใช้รายจ่ายในการสร้างถนน หรือ  
 จะส่งที่ดินนั้นๆ ต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติให้จัดการจำหน่าย  
 หักใช้รายจ่าย ในการสร้างถนนสายน้อยๆ ใดอย่างหนึ่งก็ได้  
 สุดแล้วแต่เสนาบดีกระทรวงนครบาล กับเสนาบดีกระทรวง  
 พระคลังมหาสมบัติจะเห็นสมควร

๑๐ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล เป็นเจ้าหน้าที่จัดการให้  
 เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา • เล่ม ๓๔ วันที่ ๓๑ มกราคม หน้า ๕๔๐)

12/10/2566

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อป่าเพิ่มเติม

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม สั่งให้  
เปลี่ยนหมวกหน้าเครื่องปรกติ และเครื่องสโมสรสำหรับ  
นายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตรที่ประจำกรมบัญชาการกลาง เปลี่ยนเป็น  
ให้ใช้หมวกเก็บทรงอังกฤษ เป็นพระราชกำหนดเพิ่มเติมพระราช  
กำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อป่าและลูกเสือ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
มีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ๑. บรรดานายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตร ที่ประจำในกรม  
บัญชาการคณะเสื้อป่า และกรมบัญชาการกองเสนาใหญ่  
ในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ และกองเสนารักษาดินแดน  
ทั่วไป ให้ใช้หมวกเก็บทรงอังกฤษสำหรับประกอบกับเครื่อง  
แต่งตัวปรกติและเครื่องสโมสร เป็นชนิดหมวกดังนี้

ข้อ ๑ สำหรับเครื่องแต่งตัวปรกติ คือ

- ๑. พินส์หมวก สำหรับนายเสื้อป่าเหล่าม้า ราม ปืนใหญ่  
พาหนะ และแพทย์ ให้ใช้หมวกสีดำนํ้า
- สำหรับเหล่าพราน ให้ใช้หมวกสีเขียว
- สำหรับเหล่าช่าง ให้ใช้หมวกสีดํ้า

๒. กระบังหน้าหมวก ให้มีกำหนดต่างกันตามชั้นยศ คือ

ก. นายพลเสือปี่ กระบังหนังดำ ขอบนอกและขอบใน  
แห่งกระบังปัก.ป่นลายสร้อยไขเปวฤกษ์ ด้วยดินทอง หรือดินเงิน  
ตามสังกัดเหล่า เช่นเหล่าที่ใช้เครื่องเงินก็ปักด้วยดินเงิน เหล่าที่  
ใช้เครื่องทองก็ปักด้วยดินทอง

ข. ชั้นนายกอง กระบังหนังดำ ขอบนอกแห่งกระบัง  
ปักลายสร้อยไขเปวฤกษ์ ด้วยดินทองหรือเงินตามเหล่า

ค. ชั้นนายหมวด กระบังหุ้มผ้าสีเดียวกับตัวหมวก

๓. ผ้าพันขอบหมวก ให้ใช้ผ้าพันสีต่างๆ กันตามตำแหน่ง  
หน้าที่ คือ

ก. นายพลเสือปี่ ผู้บัญชาการกองเสนาใหญ่ ร้อย ราชองครักษ์  
นายเสือปี่คนสนิท นายเสือปี่เพนแอกเสนาธิการ เพนแอกปลัด  
และเพนแอกจร พันแถบสักหลาดสีแดง

ข. นายเสือปี่เพนแอกยกรบัตร เพนแอกเกี่ยวกาย และเพนแอก  
สัสดี พันแถบสักหลาดสีน้ำเงินแก่

ค. นายเสือปี่ เพนแอกพระธรรมนูญ พันแถบสักหลาดสีขาว

ง. นายเสือปี่เหล่าแพทย์ พันแถบสักหลาดสีเขียว

๔. กระดุมหมวก ให้ใช้ติดกระดุมตามเครื่องหมายสังกัด

๕. สายรัดคาง เป็นหนังสือเล่มหนึ่งนั้น เว้นแต่เหล่าช่าง  
เหล่าเดียวให้ใช้สายรัดคางหนึ่งตัว

๖. ตราหน้าหมวก ให้ใช้ติดตราเครื่องหมายตามสังกัดเหล่า  
ข้อ ๒. สำหรับเครื่องสโมสร์ คือ

ทำนายเสื้อป่าเหล่าใดที่มีเสื้อสโมสร์เป็นสีตัว ก็ให้ใช้หมวก  
สีตัว (หรือมีปลอกสักหลายตัวห้ามหมวกที่เป็นสีสักก็อยู่นั้น) เว้น  
แต่เหล่าพรานและเหล่าช่างจึงไม่ต้องเปลี่ยนปลอก (หรือมีปลอก  
อย่างใด) ส่วนเครื่องประกอบอย่างอื่น ๆ เช่นแถบผ้าพันหมวก  
และอื่น ๆ นั้น ให้ใช้อย่างหมวกเครื่องปรกติทุกกล่าวม แล้ว

มาตรา ๒. ให้เป็นที่พึงเข้าใจไว้ว่า หมวกเก็บที่ใดที่กำหนด  
ให้ใช้ใหม่นี้ ได้กำหนดไว้แต่สำหรับนายเสื้อป่าชั้นสัญญาบัตร  
บรรดาศักดิ์ประจำกองกลางทุกกล่าวมาแล้วเท่านั้น ส่วนนายเสื้อป่า  
ที่ประจำกรม (รวมทั้งยกบริบัตร เกียกกาย และนายแพทย์  
ประจำกรม) ให้คงใช้หมวกหนักตามเดิม ทั้งนายเสื้อป่า  
จำพวกสารวัต ก็ให้คงใช้หมวกหนักบ่ออยู่ตามเดิมเหมือนกัน ซึ่ง  
ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใด

มาตรา ๓. บรรดานายเสื้อป่า และนายเสื้อป่าเหล่าเดินข่าว  
แม้จะเป็นผู้หน้าที่ประจำในกรมบัญชาการกลาง เช่นได้ย้ายมา  
เป็นนายเสื้อป่าคนสนิท เป็นต้น ก็ต้องคงใช้หมวกตามที่ได้  
กำหนดไว้เดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใด



มาตรา ๕. ให้ใช้หมวกเก็บตามกำหนดมานี้ไปเพื่อพลางก่อน  
ได้ ตั้งแต่วันที่ประกาศมานั้นเป็นต้นไป ต่อเมื่อถึงวันที่ ๑ เมษายน  
พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ แล้ว จึงให้บรรดานายเสื่อป่าซังมณีที่  
ประจำตำแหน่งในกองกลางต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว จึงเปลี่ยน  
ใช้หมวกให้ต้องตามกำหนดใหม่ให้พร้อมเสร็จ

อนึ่งมีพระราชดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งให้เพิ่มเติมตำแหน่ง  
นายเสื่อป่าเสื่อสัญญาบัตร ที่ให้ใช้เครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื่อ  
ตามความในหมวดที่ ๒ มาตรา ๖๔ มีกำหนดดังนี้

๑. จเรเสื่อป่า ผู้ช่วยจเร จเรประจำภาค และหัวหน้าพนักงาน  
ในกรมจเรเสื่อป่า ติดเครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื่อหมายสีแดง

๒. สัสดีเสื่อป่า ผู้ช่วยสัสดีเสื่อป่า สัสดีกองเสนาและผู้ช่วย  
สัสดีกองเสนาใหญ่ น้อย ติดเครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื่อหมาย  
สีน้ำเงิน

๓. ปลัดพระธรรมนูญเสื่อป่า ผู้ช่วยปลัดพระธรรมนูญเสื่อป่า  
นายเสื่อป่าพระธรรมนูญประจำกองเสนาใหญ่ น้อย ให้ใช้ติด  
เครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื่อหมายสีขาว

ทั้งนี้ให้เจ้านาหมื่นนำที่ใช้เครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื่อ จึงใช้  
เครื่องหมายตามที่กำหนดเพิ่มเติมนี้ ตั้งแต่วันที่ประกาศมานั้นเป็น  
ต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ หน้า ๕๑๘)

ข้อบังคับ

การใช้เวลาสำหรับราชการของเสื่อบ้า

เพื่อเป็นการสะดวกแก่การใช้้นับเวลานาฬิกา ในราชการสนามของเสื่อบ้านั้น เป็นการสมควรจะอนุโลมตามระเบียบเดี๋ยวมที่ใช้ในราชการของกองทัพบก คือให้ใช้นับลำดับเวลานาฬิกาแต่ ๑ ไปจนถึง ๒๔ นาฬิกา เริ่มต้นตั้งแต่เวลา ๑ นาฬิกาต่อเนื่องไปจนบรรจบเที่ยงคืน รวมเป็น ๒๔ นาฬิกา

เพราะฉะนั้นให้กรมกองเสื่อบ้าทั่วไปทงพระราชอาณาจักร จงใช้นับเวลาสำหรับในหน้าที่ราชการของเสื่อบ้าเป็น ๒๔ นาฬิกา ส่วนการเขียนเวลาย่อในหน้าที่ราชการสนามเช่นในคำสั่ง รายงาน ใบแจ้งเหตุ นั้น ให้ใช้เขียนแต่ตัวเลขนาฬิกากับเลขนาฬิกาที่เท่านั้น ไม่ต้องเขียนอักษรเวลาย่อมี อ. ท. หรือ ก. ท. ต่อเติม เช่นถ้าเป็น ๓ นาฬิกาถึงหลังเที่ยง ก็ให้ใช้เขียนเลข ๑๕.๓๐ ตั้งนี้เป็นต้น

อนึ่งให้เป็นที่พึงเข้าใจไว้ว่า วิธีนับเวลานาฬิกาตามที่ได้กำหนดมานี้ ให้ใช้เฉพาะแต่ในกิจหน้าที่ราชการของเสื่อบ้าโดยตรงเท่านั้น ไม่ให้นำไปใช้กับผู้อื่น ๆ มิได้

ทั้งนี้ให้บรรดากรมกองเสื่อบ้าทั่วไป จงปฏิบัติการใช้้นับเวลานาฬิกาตามข้อบังคับนี้ ตั้งแต่วันที่ประกาศมานี้เป็นต้นไป

กรมบัญชาการคณะเสื่อบ้า

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(พระบรมนามาภิไธย) รมช. นายพลเสื่อบ้า

นายกเสื่อบ้า

12/10/2566

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ หน้า ๕๕๔)

## ประกาศเลิกชั้นยศ

ว่าที่นายพลเสือบ่า ให้ใช้ยศชั้นนายกองใหญ่แทน

ด้วยตามประกาศให้ตั้งตำแหน่งยศเสือบ่า ซึ่งเป็นตำแหน่งยศเหนือนายกองเอก รองจกชั้นยศนายพลเสือบ่าเพิ่มขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่ง ขนานนามชั้นยศว่า ว่าที่นายพลเสือบ่า ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น ให้ยกเลิก ให้ใช้ยศชั้นนายกองใหญ่แทน ส่วนเครื่องแต่งกายสำหรับชั้นยศนายกองใหญ่ ให้แต่งเหมือนกันว่าที่นายพลเสือบ่าตามประกาศเดิมทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(พระบรมนามาภิไธย) รมช. นายพลเสือบ่า

นายกเสือบ่า

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๐)

## ประกาศ

พระราชทานนามพระที่นั่งแลพระตำหนัก  
ที่พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จ्ञานนามพระที่นั่งหลังขวางพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ ต่อจากนามพระที่นั่งอภิรมย์ฤดี ว่า “พระที่นั่งวัชรวิมยา”

แลพระตำหนักใหม่ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นข้ามคูตรงกับพระตำหนักขาล้อมคลองอาสน์นั้น จ्ञานนามว่า “พระตำหนักมาลีราชรัตบัลลังก์”

ประกาศมาณวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วัน ๓๐ กุมภาพันธ์ หน้า ๕๕๖)

ประกาศเพิ่มอัตรา  
แลจัดเก็บเงินราชการในมณฑลภูเก็ต

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การเก็บเงินค่าราชการในมณฑลภูเก็ตมีอัตราจัดเก็บอยู่คือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดตะกั่วป่า จังหวัดพังงา จังหวัดตรัง จังหวัดกระบี่ คนละ ๓ บาท จังหวัดระนอง คนละ ๒ บาท นั้น บัดนี้ความทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า การทำมาหาเลี้ยงชีพของราษฎรในท้องที่มณฑลภูเก็ตซึ่งจะนำสินค้าไปมาค้าขายที่สะดวก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เพิ่มอัตราเงินค่าราชการในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดตะกั่วป่า จังหวัดพังงา จังหวัดตรัง จังหวัดกระบี่ ชนจากอัตราที่เคยจัดเก็บอยู่อีกคนละ ๑ บาท รวมเป็นคนละ ๔ บาท จังหวัดระนองเพิ่มขึ้นคนละ ๑ บาท รวมคนละ ๓ บาท แลโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนดอัตราเก็บเงินค่าราชการในจังหวัดสตูลคนละ ๓ บาท ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ หน้า ๕๕๗)

ประกาศ

ให้นายเสื่อป่าชนส์ัญญาบัตร ที่ประจำกองกลาง  
ใช้เครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื้อ

ด้วยมีพระราชดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า เครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื้อนายเสื่อป่าชนส์ัญญาบัตรประจำตำแหน่งต่าง ๆ ตามความในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื่อป่าและลูกเสื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ หมวดที่ ๒๓ มาตรา ๖๔, ๖๕ กับตามความตอนท้ายของพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื่อป่า เพิ่มเติมลงวันที่ ๒๕ มกราคม พ. ศ. ๒๔๖๐ ซึ่งได้กำหนดให้ใช้แต่เฉพาะบางตำแหน่งนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่าเป็นการสมควรจะขยายการให้บรรดนายเสื่อป่าชนส์ัญญาบัตร ที่ประจำกองกลางใช้แผ่นเครื่องหมายทาบคอเสื้อให้ทั่วถึงกัน จะได้เป็นระเบียบอันดี

จึงมีพระราชดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งให้บรรดนายเสื่อป่าชนส์ัญญาบัตรที่ประจำกองกลางในกรมบัญชาการคณะเสื่อป่าและกรมบัญชาการกองเสนาใหญ่ น้อย ใช้เครื่องหมายแผ่นทาบคอเสื้อได้ทั่วไปตั้งแต่วันที่ประกาศมานี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วัน ๑๗ กุมภาพันธ์ หน้า ๕๕๕)

ประกาศเปลี่ยนขนานนามกรมเสือน้ำ  
และเปลี่ยนขนานนามยศในกรมเสือน้ำ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า  
นามกรมเสือน้ำฝ่ายนาวิกโยธิน ไซ้ขนานนามว่า กรมเสือน้ำ (ทั้ง  
รักษาพระองค์และรักษาดินแดน) นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า  
ยังไม่เหมาะสมควรจะเปลี่ยนขนานนามใหม่ให้เป็นการงดงาม และ  
ได้ระเบียบอันดี จึงโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนขนานนามกรมเสือน้ำ  
ใหม่ว่า “กรมราชนาวีเสือน้ำ” ส่วนอักษรย่อที่จะใช้แทนคำว่า  
ราชนาวีเสือน้ำนั้น ให้ใช้อักษรย่อว่า “ร. น. ส.” โดยคล้ายกับ  
ราชนาวีที่ใช้อักษรย่อว่า “ร. น.”

ส่วนนามที่จะแปลเรียกตามภาษาอังกฤษนั้น ให้ใช้เรียกว่า  
“Royal Naval Scouts” โดยใช้อักษรย่อว่า “R. N. S.”

อนึ่งเพื่อที่จะสังเกตว่าเป็นกรมราชนาวีเสือน้ำสังกัดกองเสนา  
ใดนั้น ให้ใช้ขนานนามต่างกันเป็นกำหนดดังนี้

๑. กองพันหลวงราชนาวีเสือน้ำเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “The  
King's Own Battalion, Royal Naval Scouts”

๒. กองร้อยกู่เกิดราชนาวีเสือน้ำเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “The  
puket Company, Royal Naval Scouts”

๓. กองร้อยราชบุรีราชนาวีเสือน้ำ เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า  
“The Rajaburi Company, Royal Naval scouts”

๔. กองร้อยชลนุรราชนาวีเสือบ้า เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "The Jolburi Company, Royal Naval Scouts" ตั้งขึ้นเป็นต้น  
 ๕. เมื่อได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อนามกรมเสือบ้า  
 เป็นกรมราชนาวีเสือบ้าแล้วนั้น จึงโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน  
 ชื่อนามยศนายเสือบ้าชั้นสัญญาบัตรที่ประจำในกรมนี้ เป็น  
 ลำดับชั้นยศใหม่ คือ

นายนาวเอก. โท. ตริ. (ตรงกับชั้นยศนายกอง เอก. โท. ตริ.  
 ในกองเสือบ้า)

และนายเรือ เอก. โท. ตริ. (ตรงกับยศนายหมวด เอก. โท.  
 ตริ. ในกองเสือบ้า)

ทั้งนี้ให้เขียนอักษรย่อ "ร. น. ส." ต่อข้างท้ายนามไว้เป็น  
 สำคัญด้วย ตัวอย่างเช่น—

นายนาวาตรี พระยาวิชิตชลากร ร. น. ส. ซึ่งเขียนเป็นภาษา  
 อังกฤษว่า "Lieutenant-Commander Phya Vijit Jaladhâr.  
 R. N. S." ตั้งขึ้นเป็นต้น

ส่วนยศชั้นพันเอกและจ่า เอก. โท. ตริ. นั้น ให้ใช้ชื่อนามตาม  
 เดิมเป็นแต่ให้เขียนอักษรย่อ "ร. น. ส." ต่อข้างท้ายนาม  
 เป็นสำคัญ เช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ให้ใช้ชื่อนามกรมและชื่อนามตำแหน่งชั้นยศในกรมราช  
 นาวีเสือบ้าตามที่กล่าวมานี้ ตั้งแต่วันที่ประกาศมานี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ หน้า ๖๐๐)



ประกาศ  
พระราชทานนามสพาน

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสพาน  
ข้ามคูในบริเวณพระเชตะวันสนามจันทร์ ดังต่อไปนี้

๑ สพานโยงข้ามคูด้านตะวันออกที่ถนนราชดำเนิน พระราช  
ทานนามว่า “สพานรามประเวศน์”

๒ สพานขาวข้ามคูด้านตะวันออกที่ถนนราชดำริห์ พระราชทาน  
นามว่า “สพานนเรศจรดี”

๓ สพานโยงข้ามคูด้านเหนือ ทางไปสถานีสนามจันทร์  
พระราชทานนามว่า “สพานจักรียาตรา”

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ หน้า ๖๐๒)

ประกาศกำหนดเวลาปล่อยไฟเผาศพตามวัด  
 ที่อนุญาตให้ทำการเผาศพได้ ในจังหวัดพระนคร  
 แลจังหวัดธนบุรี

ด้วยตามกฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยพิธีฃาณาย  
 ปาชา ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ข้อ ๕ มีว่า เพื่อ  
 ป้องกันความเดือดร้อนของสาธารณชนในที่ใกล้เคียง อันพึงจะ  
 รังเกียจกลิ่น ให้นายอำเภอท้องที่อำเภอแรกที่กำหนดเวลา  
 ปล่อยไฟได้ตามสมควรนั้น

บัดนี้นายอำเภอท้องที่ ได้กำหนดเวลาปล่อยไฟเผาศพตามวัด  
 ในจังหวัดพระนครแลจังหวัดธนบุรีแล้ว กรมพระนครบาลจึง  
 ขอประกาศให้ทราบดังต่อไปนี้ คือ—

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอ	นามวัดเลขที่เอกสาร	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เอกสารเวลา
จักรวรรดิ	วัดจักรวรรดิราชาวาส	วัดจักรวรรดิ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
จักรวรรดิ	วัดไชยชนะสงคราม	วัดตึก	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
สัมพันธวงศ์	วัดประทุมคงคา	วัดประทุมคงคา	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
สามแยก	วัดสามจีนใต้	สามแยก	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บ่อมพร้าวฯ	วัดใหม่คณิกาผล	วัดใหม่คณิกาผล	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
สามยอด	วิมบรรพต	วัดสระเกษ	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางขุนพรหม	วัดสังเวชวิศยาราม	วัดสังเวชวิศยาราม	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางขุนพรหม	วัดตรีทศเทพ	วัดตรีทศเทพ	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ดุสิต	วัดใหม่สุคันธาราม	สามเสนฝั่งใต้	๘ นาฬิกาหลังเที่ยง

12/10/2566

อำเภอ	นามวัดแลที่เภสพ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เศษเวลา
ดุสิต	วัดสมณานิรมบริหาร	สมณานิรม	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
พญาไท	วัดสะพาน	พญาไท	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
ประเจ็ดน	วัดพระยาขัง	บ้านครัว	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
ประเจ็ดน	วัดบางกระสัน	มักกระสัน	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
ประทุมวัน	วัดแก	วัดแก	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางรัก	วัดหัวลำโพง	ปลายถนนสี่พระยา	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บ้านทวย	วัดโหว	บางโคล่	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บ้านทวย	วัดสุ่ม	บางขวาง	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บ้านทวย	วัดบางขวาง	บางขวาง	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บ้านทวย	วัดลาดบัวขาว	บ้านใหม่	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง

12/10/2566

อำเภอ	นามวัดแลที่พิเศษ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ พิเศษเวลา
บ้านทวย	วัดดอนทวย	บ้านทวย	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บ้านทวย	วัดไผ่ล้อม	บางโคก	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บ้านทวย	วัดจันทร์ ใน	บางโคก	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บ้านทวย	วัดจันทร์นอก	บางโคก	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกะปิ	วัดลาดพร้าว	ลาดพร้าว	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกะปิ	วัดอุไทย	บางกะปิเหนือ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกะปิ	วัดบึงทองหลาง	วังทองหลาง	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกะปิ	สำนักสงฆ์ลาดปลาเค้า	จระเข้บัว	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกะปิ	วัดใหม่	คลองกุ่ม	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกะปิ	วัดบางเตย	คลองกุ่ม	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา

อำเภอ	นามวัดแลที่เภสภ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เภสภเวลา
บางกะปิ	วัดบางขวด	คลองกุ่ม	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางกะปิ	วัดจันทวงฆาราม	คลองจั่น	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางกะปิ	วัดเทพนิลา	หัวหมาก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางกะปิ	วัดราชฎีศรีรัตนธรรม	คันนายาว	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซื่อ	วัดจันทสมิสร	บางกระบือ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางซื่อ	วัดแค	บางกระบือ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางซื่อ	วัดน้อย	บางกระบือ	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซื่อ	วัดแก้วฟ้าบน	บางซื่อ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางซื่อ	วัดประดู่	บางซื่อ	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซื่อ	วัดบางโพ	บางซื่อน	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง

อำเภอ	นามวัดแลที่เภศพ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เภศพเวลา
บางซอ	วัดอนันนิกายาราม	บางซอ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางซอ	วัดสร้อยทอง	บางซอ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางซอ	วัดเชิงหวาย	บางซอ	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซอ	วัดเสาศิริน	บางซอ	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซอ	วัดเทวสุนทร	บางเขนใต้	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซอ	วัดเล็บ	บางเขนใต้	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซอ	วัดทองมหา	บางเขนใต้	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซอ	วัดมีชัยนัคการาม	บางเขนใต้	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซอ	วัดไส้ดิน	บางซอใต้	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางซอ	วัดเสมียนนารี	ลาดยาว	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา

12/10/2566

อำเภอ	นามวัดแลที่เผาศพ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟเผาศพเวลา
บางซ้อ	วัดห้วยขวาง	สามเสนนอก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางเขน	วัดหนองผักชี	คลองถนน	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางเขน	วัดอโศก	คลองถนน	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางเขน	วัดอเงิน	อเงิน	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางเขน	วัดบางบัว	กุ่มแดง	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางเขน	วัดสามขา	กุ่มแดง	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางเขน	วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม		
	(หลักสี่)	ดอนเมือง	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางเขน	วัดดอนเมือง	ดอนเมือง	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา

12/10/2566



จังหวัดธนบุรี

อำเภอ	นามวัดแลที่เสาศพ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เศษศพเวลา
บางพลัด	วัดเทพนารี	บางจาก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดบรมมงคล	ปากคลองบางจาก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดสวนสวรรค์	ปากคลองบางจาก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดพระยาสิทธิไสวรรรย์	บางยี่ขัน	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดน้อยนางหงษ์	ดาวดึง	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดสามจีน	ดาวดึง	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดยี่สาย	คลองคราม	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดรวก	บางบำหรุ	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดบางพลัดใน	บางพลัด	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดบางอ้อ	บางพลัด	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางพลัด	วัดบางพลัดนอก	วัดบางพลัดนอก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางกอกน้อย	วัดอมรินทราราม	บางกอกน้อย	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง

อำเภอ	นามวัดแลที่พิเศษ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เฉพาะเวลา
บางกอกน้อย	วัดพระยาตาก	คลองมอญ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางกอกน้อย	วัดสุวรรณาราม	บ้านบุ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางกอกน้อย	วัดช่องลม	บ้านหล่อ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกน้อย	วัดเจ็สวัณิม	บ้านหล่อ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกน้อย	วัดใหม่โรงสุกร	บางขุนนนท์	๑๐ นาฬิกา หลังเที่ยง
บางกอกน้อย	วัดไชยขิต	บางขุนนนท์	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกน้อย	วัดเจ้าอาวม	บางขุนนนท์	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกน้อย	วัดมะณี	บางขุนนนท์	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกน้อย	วัดเพลง	บางขุนนนท์	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกน้อย	วัดอัมพวา	สวนอนันต์	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกน้อย	วัดครุฑ	บางเสาธง	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกใหญ่	วัดอรุณราชวราราม	พระราชวังเดิม	๑ นาฬิกาหลังเที่ยง

12/10/2566

อำเภอ	นามวัดเลขที่เฉพาะศพ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เฉพาะศพเวลา
บางกอกใหญ่	วัดหงษ์รัตนาราม	หลังพระราชวังเดิม	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางกอกใหญ่	วัดราชสีหราชราม	ริมคลองบางกอกใหญ่	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางกอกใหญ่	วัดสังข์กระจาย	ริมคลองบางกอกใหญ่	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางกอกใหญ่	วัดกลาง	ริมคลองมอญ	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางกอกใหญ่	วัดประตุนิมพาลี	ริมคลองชักพระ	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางกอกใหญ่	วัดใหม่พิเรนทร์	บ้านเช่าหลาม	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางยี่เรือ	วัดศรีสุพรรณ	บางไส้ไก่	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางยี่เรือ	วัดใหม่เวฬุราชิน	ท้องคู้	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางยี่เรือ	วัดจันทาราม	ราชคฤห์	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
บางยี่เรือ	วัดใหม่ยานุ้ย	บางสะแก	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางยี่เรือ	วัดบางสะแกใน	บางสะแก	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
คลองสาน	วัดกัลยาณมิตร	วัดกัลยาณ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง

อำเภอ	นามวัดแลที่พิเศษ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ พิเศษเวลา
คลองสาน	วัดมอญ	วัดมอญ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
คลองสาน	วัดพิไชยญาติการาม	วัดพิไชยญาติ	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
คลองสาน	วัดหรัญรุจิ	วัดพิไชยญาติ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
คลองสาน	วัดทองนพคุณ	วัดทองนพคุณ	๑๐ นาฬิกาหลังเที่ยง
คลองสาน	วัดสุวรรณาราม	วัดสุวรรณ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
คลองสาน	วัดเศวตฉัตร	บางลำภูล่าง	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
คลองสาน	วัดสุทธาสวรรค์	บางลำภูล่าง	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บุคคโล	วัดดาวคนอง	ดาวคนอง	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
บุคคโล	วัดบางสะแกนอก	ดาวคนอง	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บุคคโล	วัดบางน้ำชน	บางน้ำชน	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
บุคคโล	วัดใหม่ตาสุด	บางน้ำชน	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บุคคโล	วัดกระจัดพินิจ	สำหรับ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา

อำเภอ	นามวัดแลที่เฝ้าศพ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เฝ้าศพเวลา
บุคคลใด	วัดสำแห้วหรือราชรินทร	สำแห้ว	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
ราษฎรบุรณะ	วัดเจดประคิษฐ	ตาวคนอง	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดโพแก้ว	บางปะแก้ว	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดทุ่ง	บางปะแก้ว	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดบางปะกอก	บางปะกอก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดปากคดของราษฎรบุรณะ	ราษฎรบุรณะตะวันตก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดกลางราษฎรบุรณะ	ราษฎรบุรณะตะวันตก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดเสีอรอด	ราษฎรบุรณะตะวันออก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดสน	แจรงร้อนใน	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดปากคลองแจรงร้อน	แจรงร้อนนอก	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
ราษฎรบุรณะ	วัดใหม่ทุ่งครุ	ทุ่งครุ	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
บางขุนเทียน	วัดราชโอรสาราม	คิงเฝ้าถ่าน	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา

อำเภอ 12/10/2551	นามวัดแลที่เภสพ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยเฟ เภสพเวลา
บางขุนเทียน	วัดกก	บางขุนเทียน	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางขุนเทียน	วัดบางขุนเทียนใน	บางค้อ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางขุนเทียน	วัดบางประทุนใน	บางประทุน	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางขุนเทียน	วัดไทร	บางประทุน	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางขุนเทียน	วัดนางรม	บางมด	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางขุนเทียน	วัดนากนimitร์	บางมด	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางขุนเทียน	วัดบางบอน	บางบอนใต้	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางขุนเทียน	วัดสุคนธาริยาม	ท่าข้าม	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
บางขุนเทียน	วัดเสม็ดคำ	เสม็ดคำ	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
ภาษีเจริญ	วัดอัมพรสวรรค์	ปากคลองภาษีเจริญ	๑๐ นาทีภายหลังเที่ยง
ภาษีเจริญ	วัดรางบัว	บางหว้า	๑๐ นาทีภายหลังเที่ยง
ภาษีเจริญ	วัดประตู	บางจาก	๑๐ นาทีภายหลังเที่ยง

อำเภอ	นามวัดแลที่เภสภ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตหยุดยไฟ เภสภเวลา
ชัยเจริญ	วัดกุหาสวรรค์	บางแวก	๓๐ นาทีหลังเที่ยง
ชัยเจริญ	วัดนกก	บางแวก	๑๐ นาทีหลังเที่ยง
ชัยเจริญ	วัดมะพร้าวเตี้ย	คลองขวาง	๑๐ นาทีหลังเที่ยง
ชัยเจริญ	วัดศาลาแดง	บางไผ่	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
หนองแขม	วัดมะม่วง	หลักสอง	๖ นาทีหลังเที่ยง
หนองแขม	วัดราษฎร์บำรุง	บางแค	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา
หนองแขม	วัดบำรุงศรีทธาราชเจริญ	หนองแขม	๖ นาทีหลังเที่ยง
	หนองแขม		
ดลิ่งชัน	วัดสุวรรณคีรี	บางบำหรุ	๕ นาทีหลังเที่ยง
ดลิ่งชัน	วัดดลิ่งชัน	ดลิ่งชัน	๕ นาทีหลังเที่ยง
ดลิ่งชัน	วัดเรไร	บางระมาด	๕ นาทีหลังเที่ยง
ดลิ่งชัน	วัดทอง	บางระมาด	ปล่อยไฟได้ทุกเวลา

อำเภอ	นามวัดเลขที่เฉพาะ	ตั้งอยู่ที่ตำบล	อนุญาตให้ปล่อยไฟ เฉพาะเวลา
ดงชั้น	วัดจำปา	บ้านไทร	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
ดงชั้น	วัดกาญจนสิงหาสน์	บางพรม	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
ดงชั้น	วัดประดู่	บางพรม	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
ดงชั้น	วัดปากน้ำเหนือ	บางเชือกหนัง	๕ นาฬิกาหลังเที่ยง
ดงชั้น	วัดพิบูล	บางเชือกหนัง	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา
ดงชั้น	วัดบุญญาวาส	ศาลาแก้ว	ปล่อยไฟได้ตลอดเวลา

กรมพระนครบาล

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงนาม) อำมาตย์ตรี พระยาเพชรปิ่น

อธิบดีกรมพระนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ หน้า ๖๐๓)



ประกาศกรมบัญชีการคณะเสนาบดี  
เรื่องให้ใช้เครื่องหมายพลตรและธงสัญญา

มีพระราชดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งให้บรรดาพลตรและพล  
ธงสัญญาที่ประจำกรมกองเสนาบดีต่าง ๆ ให้เครื่องหมายแผ่นพื้น  
วงกลมหมายถึงประจำตำแหน่ง มีครนเครื่องหมายติดที่แขนเสื้อข้าง  
ซ้าย เป็นเครื่องหมายเพิ่มเติมประกอบเครื่องแต่งกายเสนาบดี  
ดังนี้

๑ พลตรสัญญา ให้ใช้แผ่นเครื่องหมายวงกลมพื้นเป็น  
สีขาวขนาดกว้าง ๖ เซ็นติเมตร ติดเครื่องหมายรูปตร (ทำด้วย  
โลหะเหลือง) ที่กึ่งกลางแผ่นวงกลมเป็นสำคัญ

๒ พลธงสัญญา ให้ใช้แผ่นเครื่องหมายวงกลมพื้นเป็นสี  
เหลืองขนาด ๖ เซ็นติเมตร ติดเครื่องหมายรูปธงไขว้ (ทำด้วย  
โลหะเหลือง) ที่กึ่งกลางแผ่นวงกลมเป็นสำคัญ

เครื่องหมายทั้งนี้ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศมานับต้นไป  
และให้แก่นายที่กรมยกรบัตรเสนาบดีจัดทำขึ้น เพื่อจำหน่ายให้  
แก่กรมกองเสนาบดีและกองราชนาวิกเสนาบดีให้ใช้ต้องตามกำหนดนี้

ประกาศมาลวัเท ๒๑ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓ มีนาคม หน้า ๖๑๘)

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ว่าด้วยเปลี่ยนแปลงรายละเอียดเช่นเกมเจ้าพนักงานธนบัตร

ด้วยตามความในประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคมรัตนโกสินทรศก ๑๒๘ ว่า ธนบัตรใหม่ทุกฉบับจะพิมพ์ใหม่เป็นลายมือว่า กิตติยากรวรลักษณ์ เหนือคำว่า เสนาบดีกระทรวงพระคลัง กับพิมพ์นามลายมือพระมนัสमानิต เหนือคำว่าเจ้าพนักงาน แลตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติธนบัตรสยาม รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ ตามที่ได้แก้ไขในพระราชบัญญัติกรมธนบัตรเพิ่มเติม ร.ศ. ๑๒๕ ว่าเป็น เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ เช่นเปลี่ยนแปลงแก้ไขประกาศข้อหนึ่งข้อใด ซึ่งได้ออกแจ้งความแล้วตามพระราชบัญญัตินั้น

บัดนี้พระเจ้าพี่นางเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป กรมธนบัตรจะเลิกพิมพ์นามลายมือพระมนัสमानิต เหนือคำว่าเจ้าพนักงาน แต่จะพิมพ์นามลายมือพระยาไชยยศสมบัติ เหนือคำว่าเจ้าพนักงานใน ธนบัตรทุกฉบับที่จะพิมพ์ออกใช้ต่อไป จงถือว่าประกาศเปลี่ยนแปลงเป็นอัน

12/10/2566

พ.ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๕๔๓

อนึ่ง ฌนบัตร์ที่ม่นามลายมือพระมนัสมนิต ที่ได้ออกใช้  
อยู่แล้วกับทั้งที่ไต่พิมพ์ไว้ที่กรมฌนบัตร์แล้วนั้น ให้คงใช้ต่อ  
ไปจนกว่าเจ้าพนักงานจะเลิกใช้ทำลายเสีย

หอรัยฎาการพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓ มีนาคม หน้า ๖๑๕)

ประกาศกระทรวงนครบาล  
แผนกป้องกันโรคร้าย ที่ ๒๕

ด้วยได้ทราบว่ามีโรคร้ายชนิดหนึ่งที่เกิดต่อกันได้ คือ โรค  
เซริโบร สปีเนล เมนิไนไตติส (Cerebro-Spinal Meningitis)  
ได้เกิดขึ้นในเมืองฮ่องกง เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าขอประกาศตาม  
ข้อกฎหมายมาตรา ๒๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินเรือ  
ในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ ว่าเมืองฮ่องกงเป็นเมืองท่าที่มี  
โรคร้ายติดต่อกันได้เกิดขึ้น

ให้เรือทุกลำซึ่งออกจากเมืองฮ่องกง ในหรือภายหลังวัน  
ประกาศนี้ เมื่อเข้ามาถึงในน่านน้ำสยาม แวะจอดที่ด่านตรวจ  
ป้องกันโรคร้ายที่เกาะพระ เพื่อให้เจ้าพนักงานแพทยตรวจ แล  
ให้อยู่แต่ที่นั่นจนกว่าเจ้าพนักงานแพทยจะอนุญาตให้เข้ามา จึง  
จะเข้ามาได้

ประกาศมาณวันที่ ๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐  
(ลงนาม) มาทอำมาตย์เอก เจ้าพระยาบรมราช  
เสนาบดีกระทรวงนครบาล

## พแนกบ่อกันโรคร้าย ที่ ๓๐

ด้วยได้ทราบว่โรคร้ายที่ติดต่อกันได้ คือ ไข้ทรพิษ ได้เกิดมีขึ้นในเมืองชวเภา เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าขอประกาศตามข้อความในมาตรา ๒๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. ๒๔๕๖ ว่าเมืองชวเภาเป็นเมืองท่าที่มีโรคร้ายติดต่อกันได้เกิดขึ้น

ให้เรือทุกลำซึ่งออกจากเมืองชวเภา ในหรือภายหลังวันประกาศนี้ เมื่อเข้ามาถึงในน่านน้ำสยาม แวะจอดที่ด่านตรวจบ่อกันโรคร้ายที่เกาะพระ เพื่อให้เจ้าพนักงานแพทย์ตรวจ แลให้อยู่ตื้นนั้นจนกว่าเจ้าพนักงานแพทย์จะอนุญาตให้เข้ามา จึงจะเข้ามาได้ กับทั้งให้คนทุกคนในเรือลำนั้น ต้องได้รับการปลูกบ่อกันไข้ทรพิษก่อน หรือแสดงหลักฐานว่าพึงได้ปลูกบ่อกันไข้ทรพิษแล้ว หรือได้เป็นไข้ทรพิษแล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงนาม) มหาอำมรคัย์เอก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓ มีนาคม หน้า ๖๒๐)

## ประกาศ

เปลี่ยนแปลระเบียบแต่งกายตามพระราชกำหนด  
เครื่องแต่งตัวตำรวจภูธร พระพุทธศักราช ๒๔๕๘  
เฉพาะแต่งเครื่องยศ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า หมวดเครื่องยศ  
สำหรับนายพลตำรวจพระนครบาลและนายพลตำรวจภูธรที่กำหนด  
ไว้ในตารางหมวดที่ ๕ มาตรา ๑๕ ข้อ ๓ แห่งพระราชบัญญัติเครื่อง  
แต่งตัวตำรวจภูธร พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ซึ่งได้ประกาศให้กรม  
ตำรวจพระนครบาลรวมใช้ด้วยแล้วนั้น ยังไม่ต้องกับระเบียบ  
เหมาะแก่กาลสมัย ให้เปลี่ยนใช้หมวดขอดมี่ผู้ในการแต่งเครื่องยศ  
ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาลงวันที่ ๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม หน้า ๖๒๓)

ประกาศกระทรวงนครบาล

แผนกป้องกันโรคภัย

ด้วยเวลานี้ได้มีไข้ทรพิษเกิดขึ้นในท้องที่อำเภอบางรัก อำเภอ  
 สาทร ผิดธรรมดา เพราะฉะนั้นจึงขอประกาศตามความในมาตรา ๘  
 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันไข้ทรพิษ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ว่า  
 ให้บรรดาผู้ที่ยังไม่ได้ปลูกไข้ทรพิษหรือที่ปลูกแล้วพ้นกำหนดที่จะ  
 ค่อมได้ ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่อำเภอบางรัก อำเภอสาทร ให้  
 ผู้ใหญ่แลเด็กทุกๆ คนไปปลูกป้องกันไข้ทรพิษตามสถานที่ในท้องที่  
 อำเภอบางรัก อำเภอสาทร ซึ่งได้จัดให้เจ้าพนักงานไปคอยปลูก  
 ป้องกันเสียไว้เสร็จภายในกำหนด ๑ เดือน นับตั้งแต่วันประกาศ  
 นี้เป็นต้นไป ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดขัดขืนหลีกเลี่ยงไม่ไปปลูกป้องกัน  
 ตามที่ได้กำหนดนี้ จะต้องมีความผิดตามระวางโทษในมาตรา ๘๕  
 แห่งพระราชบัญญัติจัดการป้องกันทรพิษ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖  
 นั้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๐ มีนาคม หน้า ๖๒๕)

ประกาศตั้งผู้แทนสมุหเทศาภิบาลมณฑลราชบุรี

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า มหาเสวกโท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้แทนสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการ มณฑลราชบุรี มีอาการป่วยกราบถวายบังคมลาพักรักษาตัว ทรงพระราชดำริเห็นว่า มณฑลราชบุรีเป็นมณฑลใหญ่และสำคัญ อยู่ในพระราชอาณาเขตมณฑลหนึ่ง สบวรจะมีตัวผู้บังคับบัญชา ราชการในมณฑลนั้นแทนต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นมมาอำมาตย์ตรี พระยาจำเริญยศบุรี เป็นผู้แทนสมุหเทศาภิบาล สำเร็จราชการมณฑลราชบุรี ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาถวันที ๑๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๗ มีนาคม หน้า ๖๒๕)



พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตเพิ่มเติม

พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า กฎหมายภาษีสรรพสามิตในจุลศักราช ๑๒๔๘ ที่มีข้อความว่า ให้เก็บภาษีขาเข้า ๓๓ ภาษีสรรพสามิตสำหรับสุรามีสแรงกอสอดต่ำกว่า ๕๐ ดิกรี เท่ากับสุรามีสแรงกอสอด ๕๐ ดิกรินั้น ไม่เหมาะสมกับปัจจุบันสมัย ย่อมเป็นเหตุให้สุราที่ต้มกลั่นในพระราชอาณาจักรต้องเสียเปรียบ เมื่อเทียบกับสุราต่างประเทศอันเป็นสุราชนิดเดียวกัน เพราะสุราที่ต้มกลั่นในพระราชอาณาจักรมีแรงกอสอดต่ำกว่า ๕๐ ดิกรีอยู่มาก ควรแก้ไขข้อความในกฎหมายนั้น แลถือโอกาสที่แก้ไขครั้งนี้ เพิ่มพิกัดอัตราภาษีขาเข้า แลภาษีสรรพสามิตใน กับทั้งเหล้าเบียร์ เหล้าองุ่น ขึ้นตามควร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภาษีสรรพสามิตใน จุลศักราช ๑๒๔๘ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกข้อความในมาตรา ๔ แห่งกฎหมายภาษีสรรพสามิตใน จุลศักราช ๑๒๔๘ อันเสีย ให้ใช้ข้อความที่กล่าวต่อไปนี้แทน  
 ข้อความยกเลิก ๓๓ ภาษีสรรพสามิต  
 ข้อความที่กล่าวต่อไปนี้แทน

12/10/2566

ห้ามมิให้ ผู้ใดกิน ฤๅใช้ ฤๅขาย ฤๅตั้งขาย น้ำสุราใดๆ ฤๅเหล้า เบียร์ เหล้าองุ่น ในพระนคร ฤๅในจังหวัด ฤๅในที่แห่งใดในพระราชอาณาเขตสยาม เว้นไว้แต่ได้เสียภาษีขาเข้า ฤๅภาษีอื่นใน พิภพข้อตราที่แจ้งอยู่ในแบบที่ ๑๗ ต่อท้ายกฎหมายภาษีอื่นใน จุลศักราช ๑๒๔๘ ตามที่ได้แก้ไขในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒ แบบที่ ๑ ต่อท้ายกฎหมายภาษีอื่นในจุลศักราช ๑๒๔๘ นั้น ให้ยกเลิก แลให้ใช้แบบ ๑ ต่อท้ายพระราชบัญญัติเพิ่มเติม

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกข้อความ แลพิภพข้อตรารเงินภาษีในแบบ ที่ ๑๗ ต่อท้ายกฎหมายภาษีอื่นใน จุลศักราช ๑๒๔๘ นั้นเสีย ให้ใช้ ข้อความแลพิภพข้อตราที่แจ้งในแบบที่ ๑๗ ต่อท้ายพระราชบัญญัติ

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติภาษีอื่นเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๐ แลให้ใช้เป็นกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๖ มีนาคม ปี ๒๔๖๐)

แบบที่ ๑

วิธีชั่งน้ำหนักน้ำสุรา ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕

การชั่งน้ำหนักสุรานั้น ให้ตวงกะในขวดแก้วสำหรับตวง  
 นั้นให้แน่นอน แล้วเทน้ำสุรานั้นลงในหม้อแก้วสำหรับกั่น  
 แล้วเอาน้ำหนอยหนึ่งล้างขวด แล้วเทลงไปในหม้อแก้วนั้น  
 แล้วเอาหลอดตอกหม้อแก้วไปถึงเครื่องกั่น แล้วเอาไฟ  
 ใส่เข้าใต้หม้อต้มไปจนน้ำสุราในหม้อนั้นหมดไป ๒ ส่วน เหลือ  
 อยู่ส่วนหนึ่ง แล้วจึงเอาสุราที่กั่นสองส่วนนั้นมาเติมน้ำกั่น  
 ลงไป จนตวงได้เท่ากับน้ำสุราที่ตวงครั้งแรก สุราที่ตวงแล้ว  
 แลบนั้นนั้นก็มีน้ำหนักแยกออก เหมือนตัวอย่างที่เอามาทดลอง  
 แต่ปราศจากเครื่องชั่งเลขของอื่น ๆ ที่กั้นมิให้ใช้เครื่องชั่ง  
 เมตรถูกต้องได้แน่นอน ต่อไปนี้ให้น้ำสุรานั้นทดลองด้วย  
 เครื่องชั่งมาตรที่รัฐบาลได้ตรวจแล้ว อันได้แบ่งไว้เป็นส่วน  
 ร้อยสำหรับแสดงกอสอบบริสุทธิ์ที่มีอยู่ในน้ำสุรา ว่ามีอยู่เป็น  
 ปริมาณร้อยละเท่าไร ส่วนความร้อนเย็นนั้นให้ทดลองด้วย  
 ปรอดแสดงความร้อนเย็นแล้วให้หักปริมาณส่วนร้อย แห่งกอสอบ  
 ที่กอสอบเมตรแสดงนั้น เข้าหาปริมาณแห่งแรงกอสอบ ในเมื่อ  
 ความร้อนเย็นจกมีแต่ ๑๕ องศาเซ็นติเกรดโดยอุบายที่ใช้หลักสูตร  
 วิธีชั่งน้ำหนักสุรารองกอสอบในน้ำสุรา

หน้า ๕๕๖

พ.ศ. ๒๕๖๐

ส่วนร้อยแห่งแรงกอยอ ที่ชั้นสูตรได้ด้วยวิธีที่ได้กล่าวแล้ว  
ถ้าแรงกอยอสูงกว่า ๒๕ ดิกรี ให้เอาจำนวนดิกรีคูณกับ ๑.๖  
สตางค์ จักได้จำนวนเงินภาษีเป็นลิตรละเท่าไรบาท แล้วให้เอา  
ปริมาณแห่งสุราเท่าไรลิตรคูณอีกชั้นหนึ่ง จักได้จำนวนเงินภาษี  
ที่จักต้องเสียสำหรับสุรานี้

ถ้าตรวจได้แรงกอยอ ตามวิธีที่ได้กล่าวมาข้างต้น ต่ำกว่า  
๒๕ ดิกรี ให้คิดภาษีเท่ากับสุรามี่แรงกอยอ ๒๕ ดิกรีเสมอไป

แบบที่ ๑๗

พิกัตอัตราภาษีขาเข้าและภาษีชั้นใน

๑ เหล้าเม็ยและเหล้าองุ่น ให้เรียกเก็บเงินภาษีสร้อยละ ๘  
ของราคาเหล้านั้น ๆ

๒ น้ำสุราทุกชนิดถ้ามีแรงกอยอต่ำกว่า ๒๕ ดิกรี (คือมีกอยอ  
บริสุทธิ์ประสมอยู่ ๒๕ ในส่วนร้อย) ให้เรียกเงินภาษีเท่ากับน้ำ  
สุราที่มีแรงกอยอ ๒๕ ดิกรี ถ้ามีแรงกอยอ ๒๕ ดิกรีหรือมาก  
กว่า ให้เรียกเงินภาษีตามพิกัตอัตราตั้งแจ้งต่อไปนี้

แรงกอบฮอ คิดเปนต์ักกร	เงินภาษีสุรา คิดเปนต์ักกร		แรงกอบฮอ คิดเปนต์ักกร	เงินภาษีสุรา คิดเปนต์ักกร	
	บาท	สตางค์		บาท	สตางค์
๒๕	—	๕๐.๐	๒๗	๑	๐๐.๘
๒๖	—	๕๑.๖	๒๘	๑	๐๒.๑
๒๗	—	๕๓.๒	๒๙	๑	๐๔.๐
๒๘	—	๕๔.๘	๓๐	๑	๐๕.๖
๒๙	—	๕๖.๔	๓๑	๑	๐๗.๒
๓๐	—	๕๘.๐	๓๒	๑	๐๘.๘
๓๑	—	๕๙.๖	๓๓	๑	๑๐.๔
๓๒	—	๖๑.๒	๓๔	๑	๑๒.๐
๓๓	—	๖๒.๘	๓๕	๑	๑๓.๖
๓๔	—	๖๔.๔	๓๖	๑	๑๕.๒

๓๐

แรงกอบฮอ คิดเป็นดีกรี	เงินภาษีสุรา คิดเป็นลิตรโต๊ะ		แรงกอบฮอ คิดเป็นดีกรี	เงินภาษีสุรา คิดเป็นลิตรโต๊ะ	
	บาท	สตางค์		บาท	สตางค์
๓๕	—	๕๖.๐	๓๓	๑๖.๘	
๓๖	—	๕๓.๖	๓๔	๑๘.๔	
๓๗	—	๕๔.๒	๓๕	๑๙.๐	
๓๘	—	๖๐.๗	๓๖	๒๑.๖	
๓๙	—	๖๒.๓	๓๗	๒๓.๒	
๔๐	—	๖๔.๐	๓๘	๒๕.๗	
๔๑	—	๖๕.๖	๓๙	๒๖.๓	
๔๒	—	๖๗.๒	๔๐	๒๗.๐	
๔๓	—	๖๗.๗	๔๑	๒๗.๖	
๔๔	—	๗๐.๗	๔๒	๒๘.๑	

แรงกอฮอ คิดเป็นตกรั	เงินภาษีสุรา คิดเป็นลิตรละ		แรงกอฮอ คิดเป็นตกรั	เงินภาษีสุรา คิดเป็นลิตรละ	
	บาท	สตางค์		บาท	สตางค์
๔๕	—	๓๒.๐	๔๓	๑	๓๒.๕
๔๖	—	๓๓.๖	๔๔	๑	๓๔.๕
๔๗	—	๓๕.๒	๔๕	๑	๓๖.๐
๔๘	—	๓๖.๘	๔๖	๑	๓๗.๖
๔๙	—	๓๘.๔	๔๗	๑	๓๙.๒
๕๐	—	๔๐.๐	๔๘	๑	๔๐.๘
๕๑	—	๔๑.๖	๔๙	๑	๔๒.๔
๕๒	—	๔๓.๒	๕๐	๑	๔๔.๐
๕๓	—	๔๔.๘	๕๑	๑	๔๕.๖

แรงกอสห คิดเป็นติกร์	เงินภาษีสุรา คิดเป็นติกร์ละ		แรงกอสห คิดเป็นติกร์	เงินภาษีสุรา คิดเป็นติกร์ละ	
	บาท	สตางค์		บาท	สตางค์
๕๔	—	๘๖.๔	๕๒	๑	๔๗.๒
๕๕	—	๘๖.๐	๕๓	๑	๔๘.๖
๕๖	—	๘๕.๖	๕๔	๑	๕๐.๔
๕๗	—	๘๕.๒	๕๕	๑	๕๒.๐
๕๘	—	๘๔.๘	๕๖	๑	๕๓.๖
๕๙	—	๘๔.๔	๕๗	๑	๕๕.๒
๖๐	—	๘๖.๐	๕๘	๑	๕๖.๘
๖๑	—	๘๗.๖	๕๙	๑	๕๘.๔
๖๒	—	๘๙.๒	๑๐๐	๑	๖๐.๐

( ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๔๖๐ )  
12/10/2566



พระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว

พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ฉบับที่ ๒

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๑๐ ในพระราชบัญญัติธนบัตร พ.ศ. ๑๒๑ ที่ได้ยกเลิกแล้วแต่ได้ตั้งขึ้นใหม่โดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๕๘ ซึ่งมีความว่า ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เป็นผู้มียอำนาจถอนเงินสำรองส่วนหนึ่ง (ไม่เกินร้อยละ ๒๕ แห่งราคาธนบัตรทั้งปวงที่คงออกใช้อยู่) แลกเก็บเป็นเหรียญกระสาปน์ทองหรือเนื้อทองในต่างประเทศ หรือเก็บเป็นเนื้อเงินในต่างประเทศ เพิ่มเข้ากับส่วนเงินสำรองธนบัตรซึ่งได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ แห่งราคาธนบัตรที่คงออกใช้อยู่ ไม่ลงทุนหาผลประโยชน์ประการหนึ่ง แลตามความในพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๐ ซึ่งได้ประกาศมาเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ มีว่า ให้ประกาศพระราชบัญญัตินี้เป็นพระราชบัญญัติเพิ่มเติมชั่วคราว ให้ใช้ได้เฉพาะในเวลาระหว่างสงคราม แลเวลาต่อไปอีก ๑๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่ที่ได้ประกาศสงบศึก ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

12/10/2566

มีอำนาจถอนเงินสำรองธนบัตร ในส่วนที่ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตไว้แล้ว ว่าจะให้เก็บเป็นเหรียญกระสาปน์ทองหรือเนื้อทองแต่ยังมีได้จัดการให้เป็นไปตามนั้น อีกประการหนึ่ง

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ในทางการส่งสินค้าออกไปต่างประเทศต้องการเงินเหรียญกระสาปน์ จากกรมพระคลังมหาสมบัติเสมอ สมควรผ่อนปรนเงินสำรองธนบัตรออกไปใช้จ่ายในทางการอันต้องประสงค์ตั้งว่ามานี้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก่คำว่า ร้อยละยี่สิบห้า ในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติธนบัตร ร.ศ. ๑๒๑ ที่ได้ยกเลิกแล้วตั้งขึ้นใหม่โดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๕๕ นั้นเป็นคำว่า ร้อยละสามสิบห้า เพิ่มจำนวนขึ้นอีก ร้อยละยี่สิบจำนวนเงินที่เพิ่มอีกร้อยละยี่สิบ ดังกล่าวนั้น ให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามความในพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๐ เหมือนหนึ่งว่าเงินที่เพิ่มขึ้นนี้ ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนมาเพิ่มแล้ว เมื่อวันที่ประกาศพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติมชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๖๐ จะได้เก็บเป็นเหรียญกระสาปน์ทองหรือเนื้อทองหรือเนื้อเงิน แต่การตั้งนี้ยังหาได้ถอนเงินสำรองในส่วนที่เพิ่มขึ้นมาใช้ไม่

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๗ มีนาคม หน้า ๖๓๔)

ประกาศกระทรวงนครบาล  
พแนกป้องกันโรคร้ายเพิ่มเติม

ตามประกาศกระทรวงนครบาล พแนกป้องกันโรคร้าย ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ ความว่า ได้มีไข้ทรพิษเกิดขึ้นในท้องที่อำเภอบางรัก อำเภอสاهر ฝิดธรรมดา ให้บรรดาผู้ที่ยังไม่ได้ปลูกทรพิษ หรือที่ปลูกแล้วพ้นกำหนดที่จะคุ้มได้ ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่ อำเภอบางรัก อำเภอสاهر ทั้งผู้ใหญ่แลเด็ก ไปปลูกป้องกันไข้ทรพิษณสถานที่ซึ่งได้จัดเจ้าพนักงานไปคอยปลูกป้องกันนั้น

คำว่า “บรรดาผู้ที่ยังไม่ได้ปลูกทรพิษ หรือที่ปลูกแล้วพ้นกำหนดที่จะคุ้มได้” นั้น บัดนี้ปรากฏว่าไม่เป็นการสะดวกแก่คนทั่วไป จะเป็นทางให้เกิดความเข้าใจผิดไปได้ แลเพื่อป้องกันความเข้าใจผิดนั้นเสีย จึงขอประกาศแก้ว่า ให้คนทุกคน ทั้งผู้ใหญ่แลเด็ก บรรดาซึ่งอยู่ในท้องที่อำเภอบางรัก แลอำเภอสاهر ไปปลูกป้องกันไข้ทรพิษตามตำบลแลเวลา ซึ่งจะได้กำหนดเสียให้เสร็จภายใน ๑ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นต้นไป ประกาศลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ฉบับก่อนนั้น เป็นอันยกเลิก

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

12/10/2566 c

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๑๗ มีนาคม หน้า ๖๓๖)

# พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี

## พระพุทธศักราช ๒๕๖๑

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ มีกรรมมา เมื่อได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตงบประมาณประจำปี ไปยังกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแล้ว ให้ช้อย่อยการในงบประมาณอันได้รวบรวมแล้ว ตกลงในพระราชบัญญัติประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนไปตลอดถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๑

มาตรา ๒ งบประมาณรายได้นี้แล้วจ่ายอันได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ตั้งรับแต่ละปี พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ นั้น มีรายการแลจำนวนเงินดังนี้

เงินรายให้ ๙๓,๖๒๕,๘๕๖ บาท

เงินรายจ่าย ๑๓,๑๒๕,๘๕๖ บาท

เงินจ่ายพิเศษ

จ่ายจากเงินคงพระคลัง	๑๑,๗๗๕,๖๗๕	บาท
จ่ายจากเงินกู้	๕,๓๘๔,๕๐๐	บาท
จ่ายจากเงินสงฆ์ตั้งเงินกู้	๘๕๑,๗๖๐	บาท
รวม	๑๘,๐๑๑,๙๓๕	บาท

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรักษาราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๖๓๗)

# พระราชบัญญัติภาษีฝิ่นเพิ่มเติม

## พระพุทธศักราช ๒๕๖๑

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้จัดเปลี่ยนแปลงวิธีการจำหน่ายฝิ่นใหม่ ทางการที่จะดำเนินไปย่อมจะต่างจากกำหนดในข้อพระราชบัญญัติภาษีฝิ่นเดิมบ้าง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้แก้ไขตราพระราชบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นเพื่อสวดกับทางารที่จะจัดตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติภาษีฝิ่นเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

มาตรา ๒ ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ หรือมีฝิ่นสุกไว้ในคราวหนึ่งหนักเกินกว่า ๑ ตำลึง เว้นไว้แต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร แลจำนวนฝิ่นสุกซึ่งผู้รับอนุญาตซื้อหรือมีไว้ได้ ในคราวหนึ่งนั้น ห้ามมิให้หนักเกินกว่าจำนวนที่แจ้งไว้ในใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๓ ห้ามไม่ให้ผู้รับหนังสืออนุญาตขายฝิ่น ขายฝิ่น ให้แก่ผู้ใดในคราวหนึ่ง เป็นปริมาณฝิ่นหนักเกินกว่าที่ได้แจ้งไว้ในใบอนุญาตของผู้ซื้อ ผู้ซื้อรายใดไม่มีใบอนุญาต ให้ขายได้ในคราวหนึ่งไม่เกินกว่าหนัก ๑ ตำลึง

มาตรา ๔ ฝิ่นรายใดซึ่งได้ขาย หรือ ซื้อ หรือ ผู้ใดมีไว้ ผิดพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าปริมาณฝิ่นที่เกินกว่าจำนวนที่อนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้เป็นฝิ่นเถื่อน และผู้ซื้อ ผู้ขาย หรือ ผู้ที่มีฝิ่นนั้นไว้ ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดโทษทำฝิ่นเถื่อน ร.ศ. ๑๒๕

มาตรา ๕ ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกข้อความในพระราชบัญญัติที่มีแจ้งอยู่ในบาญชีข้างท้ายพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

บัญญัติพระราชบัญญัติที่ยกเลิกตามความในมาตรา ๓  
แห่งพระราชบัญญัติภาษีฝิ่นเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๑

บทมาตรา	ข้อความ
<p>พระราชบัญญัติภาษีฝิ่น — จุลศักราช ๑๒๓๓</p> <p>(๑) กฎหมายภาษีฝิ่นตอน ว่าด้วยการเกี่ยวของแก่ลูกค้า — ไทยจีน ในกรุงเทพมหานคร — ข้อ ๒</p> <p>(๒) กฎหมายภาษีฝิ่นตอน ว่าด้วยการเกี่ยวของในบังคับ — กงสุลต่างประเทศข้อ ๘</p>	<p>ผู้ซึ่งมีไลเซนส์คือตัวเจ้าพนักงานอนุญาตให้ขายฝิ่น ถ้าขายฝิ่นให้กับผู้ใด ผู้ขายต้องทำหนังสือให้กับผู้ซื้อ</p> <p>ผู้ซึ่งมีไลเซนส์ขายฝิ่น ถ้าขายฝิ่นให้ กับผู้ใด ผู้ขายต้องทำหนังสือให้กับผู้ซื้อ</p>
<p>พระราชบัญญัติภาษีฝิ่น — เพิ่มเติมรัตนโกสินทรศก ๑๐๘</p> <p>มาตรา ๒๒</p> <p>12/10/2566</p>	<p>แลร้านย่อยจะขายให้แก่ผู้สูบ ก็ต้องมีตัวของร้านย่อยสำหรับฝิ่นไปทุกราย</p> <p>ถ้าฝิ่นรายใดไม่มีตัวสำหรับเจ้าภาษีจับได้ต้องปรับเงินฝิ่น — เดือน</p>



บทมาตรา	ข้อความ
มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕	ผู้ ทรงมาตรา หรือคนขอตัวหาย ร้านย่อย ก็จะเปลี่ยนให้ แต่จดหมายไว้ ร้านย่อยต้องบอกเจ้าภาษี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๒๖ มีนาคม ปี ๒๕๓๑)

ประกาศตั้งกองราชनावีหลวงเสือบ้าเดินทะเล

ชั้นอีกหนึ่งกอง ชั้นตรงต่อกองพันหลวงราชनावีเสือบ้า

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นายพลเสือบ้า ผู้ทรงบัญชาการกองเสนาหลวง ร. อ. และนายกเสือบ้าทั่วไป ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ทรงพระสังเกตุเห็นว่า ในกาลบัดนี้กิจการในกรมราชनावีเสือบ้า ได้ดำเนินก้าวหน้าขึ้นสู่ความเจริญขึ้นเป็นลำดับแพร่หลายไปทั่วพระราชอาณาจักรสยาม ตั้งแต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งกรมราชनावีเสือบ้ามา ซึ่งสมควรจะบำรุงกรมราชनावีเสือบ้านี้ ให้เจริญวัฒนามั่นคงขึ้นเป็นลำดับต่อไป

ฉนั้นจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้ง กองราชनावีหลวงเสือบ้าเดินทะเลชั้นอีกหนึ่ง ชั้นตรงต่อกองพันหลวงราชनावีเสือบ้า ตั้งได้ตราเป็นข้อบังคับขึ้นโดยบทมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ เรือลำใดที่เดินทะเลได้ และสมควรจะเป็นสมาชิกของกองราชनावีหลวงเสือบ้าเดินทะเล แล้วให้มาขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกที่กองพันหลวงราชनावีเสือบ้า

พ. ศ. ๒๔๖๐

หน้า ๕๗๑

มาตรา ๒ กับต้นเรือเดินทะเลลำใด ที่เคยเป็นนายทหารเรือ  
อยู่แล้ว เมื่อได้นำเรือมาขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกของกองราชนาวี  
หลวงเสียป้าเดินทะเลแล้ว จึงจะได้กำหนดยศในราชนาวีเสียป้า  
ให้เป็นสมาชิกได้ตามสมควร

มาตรา ๓ เมื่อกับต้นเรือเดินทะเลลำใดที่ได้เป็นนายราชนาวี  
เสียป้าแล้ว อนุญาตให้ใช้ธงในตำแหน่งกับต้น ชักขึ้นเสาท้าย  
เรือลำนั้นได้

ส่วนข้อบังคับอย่างอื่นให้คงใช้ข้อบังคับของกรมราชนาวีเสียป้า  
พระพุทธศักราช ๒๔๕๕

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ วันที่ ๓๑ มีนาคม หน้า ๖๕๕)